[Bible. N.T. Greek. 1809. Griesbach]

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE

EX RECENSIONE

JO. JAC. GRIESBACHII

CUM

SELECTA LECTIONUM VARIETATE

TOMUS PRIMUS.

LIPSIÆ, G. J. GÖSCHEN. 1805.

CANTABRIGIÆ NOV-ANGLORUM

1809.

TYPIS ACADEMICIS;

SUMTIBUS W. WELLS ET W. HILLIARD.

CUM Novi Testamenti græci editio mea secunda, textum denuo recognitum et posterioribus curis a me pro virili emendatum exhibens locupletissimoque apparatu critico instructa, (Halæ et Londini 1796.) utpote duobus voluminibus spissis et grandibus constans, iuvenum, lectiones sive scholasticorum sive academicorum doctorum frequentantium, usibus parum adaptata esse multis videretur; ac prætera viri docti nonnulli textus a me formati editionem, quam commodius manibus quotidie tractare ac secum portare possent, desiderarent, meque, ut eiusmodi editionis manualis, quæ modico minoris formae volumine (pro cuiusque tamen lubitu in duos tomulos facile dispertiendo) omnes Novi Test. libros cum selecta lectionis varietate complecteretur, curam in me susciperem, hortarentur: hisce monitis obtemperandum esse putavi. Nec, quo minus istorum virorum desiderium expleri ac iuventutis studiosae commodis consuli posset, obstitit Vir clarissimus et humanissimus, bibliopola Halensis, cuius sumtibus grandior ista editio critica prodierat. Huius igitur Viri pace Goeschenius, suis in rem librariam et in typographiam elegantiorem meritis celebratissimus, parandae talis editionis negotium alacri, ut solet, animo aggressus est, novosque typos, minutos quidem sed luculentos et nitidos, efformari iussit, iisque tempore eodem, quo maiorem illam, ditiorum et delicatiorum hominum gustui accommodatam Novi Test. editionem, chartarum et literarum splendore omnes typis adhuc expressas antecellentem, prelo (Lips. 1803) subiiceret, hanc, quam Tuis, L. B. manibus tenes, simul excudere coepit, acerrimoque studio id egit, ut ea quotidiano usui adaptata esset, ac, quamquam mediocri pretio parabilis, externa tamen specie sua ad legendum alliceret potius quam ab eo absterreret, ac, quod prim-

um omnium esse recte iudicabat, emaculata et ab operarum sphalmatibus purgata prodiret. Etsi vero ad finem ea nondum perducta est, sed in recensendo et formando Epistolarum catholicarum et Apocalypseos textu adhuc desudo, tamen, quoniam cum aliorum negotiorum multitudine districtus, tum valetudinis ac praesertim oculorum imbecillitate impeditus, ante plurium mensium decursum laborem hunc valde molestum perficere non potero, visum est, interea tomum priorem, quatuor Evangelia complectentem, et posterioris tomi sectionem priorem, Acta Apostolorum ac Epistolas Pauli omnes continentem, in publicam lucem emittere; quæ vero restat sectiuncula posterior, una cum Halensis editionis criticæ volumine secundo et splendidioris Goescheniananæ partibus reliquis, ut primum fieri id poterit, sequetur.

Textus in hac editione expressus idem est, quem Goescheniana maior exhibet, hoc est, idem ille, quem in Halensi secunda excudi curavi. Nam ab hoc, si perpaucos et nullius fere momenti locos excipias, non erat cur recederem. Quæ enim contra crisin nostram eiusque fundamenta, in primis contra doctrinam de diversis sacri textus recensionibus vetustis, a non nemine prolata fuere, tam vana sunt et inania, ut me, quamquam omnia denuo curatissime et absque studio aut ira expendentem, a sententia mea dimovere nequaquam potuerint. Causas autem et rationes criseos meae in Prolegomenorum ad editionem criticam Halensem Sectione tertia breviter exposui, easdemque ad calcem huius praefationis in gratiam eorum, quibus illa editio praesto non est, repetendas esse duxi.

Ubicunque in textu vulgari, ab Elsevirio anno 1624 primum edito, quicquam mutavi, vulgarem lectionem in ora paginae inferiore adnotavi, quo cuique liberum esset, suo iudicio et arbitrio uti; neque enim adeo vanus sum, ut meam sententiam cuiquam obtrudere velim. Eas tamen textus mei a vulgo recepto discrepantias, quae vel ad seriem ac ordinem vocabulorum, absque sensus discrimine

saepe in codicibus differentem, vel ad orthographiae potius rationem quam ad lectionis varietatem pertinent, intactas in margine praetermittere me posse, existimavi; caeteras omnes, quamtumvis leves, religiossime indicavi. Praeterea in marginem conieci potiores lectiones, a meo textu aeque ac a vulgari discrepantes, in quibus seligendis id potissimum egi, ut juvenes academici non facile frustra in ora libelli nostri quaererent lectionem, cuius mentionem fortasse iniicere possent magistri, libros Novi Test. stataria praelectione uberius explicantes. Sed nec aliis lectoribus ingrata erit haecce editio manualis, e qua primo obtutu perspicere poterunt, utrum immensus apparatus criticus, tot doctorum virorum indefesso studio congestus, quidquam ad loci eius, quem quisque tunc tractat, sive crisin sive interpretationem spectans offerat, quod ad curatiorem indagationem et ad evolvendos copiosiores criticorum commentarios quasi invitare ipsos queat. Quid? quod ne coniecturas quidem eruditorum virorum, neque interpunctionis varietates penitus in margine neglexi, ut ampliorem magistris tirones in ferendo de rebus criticis iudicio exercendi campum aperirem. Testes autem, ex quorum auctoritate lectionem aliquam vel firmam, vel probabilem, vel minus probabilem, vel prorsus repudiandam esse censemus, hos quaeso testes petas ex editione critica maiore Halensi.

Tandem de lectionis variantis cuiuslibet in margine allegatae pretio, pro diversis probabilitatis gradibus subtiliter definiendo, iudicium meum qualecunque, ratione qua potui brevissima, nimirum siglis quibusdam declarare studui, quarum vis ac potestas haec est:

IN TEXTU.

ˈ lineola ad perpendiculum ducta monet lectorem, marginem esse inspiciendum.

IN NOTIS.

r. praemissum est lectionibus vulgo receptis, a nobis e textu in marginem amandatis.

† praefiximus verbis spuriis in textu a nobis iugulatis.

⇉ indicat probabilem omissionem, neque tamen adeo certam, ut verba dubia e textu expellere ausi simus.

→ adpinximus vocabulis, quae a nonnullis quidem codicibus etc. absunt, quorum autem omissio minus probabilis nobis videtur.

om. notat omissa a nonnullis, sed nostro iudicio non omittenda.

add. indicat additamenta, quae in libris nonnullis in textum irrepsere, ex nostra autem sententia neutiquam admittenda sunt.

⊕ significat additamenta non omni quidem specie destituta, at nobis tamen minus probata.

≈ docet, lectionem marginis supparem, aut aequalem, immo forsitan praeferendam esse vulgari lectioni, licet hanc in textu retinere maluerimus.

∾ indicat, lectionem marginis non spernendam quidem et ulteriore examine dignam, verum vulgari tamen inferiorem nobis visam esse.

r. ≈ et

r. ∾ docent, lectionem vulgarem, e textu a nobis in marginem reiectam, defendi posse argumentis nonnullis plus minusve speciosis, sed nostro iudicio, non sufficientibus.

r. → adscripsimus vocabulis ad vulgarem textum a nobis additis, neque tamen extra omnem dubitationem positis.

N u l l a m harum siglarum adiectam quae habent, vel ad diversam interpunctionis rationem spectant, vel lectiones sunt variantes, quas repudiandas, at notandas tamen esse putavimus.

Dab. Jenae
mense Aprili 1805.

D. JO. JAC. GRIESBACH.

CONSPECTVS

POTIORVM OBSERVATIONVM CRITICARVM ET REGVLARVM, AD QVAS NOSTRVM DISCREPANTIBVS LECTIONIBVS JVDICIVM CONFORMAVIMVS.

IN ponderandis lectionibus inter se discrepantibus, cum lectionis cujusque bonitas interna, tum testium, qui pro lectione quaque producuntur, et gravitas et consensus spectari debet.

Insita sua BONITATE commendatur lectio, quae *vel* auctoris cogitandi sentiendique modo, stylo, scopo, caeterisque κριτηρίοις sive exegeticis, ut contextui, adjunctis, oppositis etc. sive historicis omnium convenientissima, *vel* ita comparata est, ut ea, velut primitiva, posita, facile intelligi queat, quomodo caeterae lectiones omnes sive librariorum errore, sive scribarum, grammaticorum, commentatorum aut criticorum inepta sedulitate, progenitae ex illa fuerint. Posterius genuinae lectionis criterium ut in aestimandis textus Novi Test. lectionibus recte applicare possimus, ante oculos ponere nobis debemus, cum causas, quibus librarii quilibet in transscribendis exemplaribus quibuscunque in errores abripi poterant, tum scopulos, quibus prae aliis librarii apographa textus Novi Test. conficientes facile adhaerescebant, tum in primis etiam ingens discrimen, quo Evangelistarum Apostolorumque stylus ab optimorum auctorum graecorum scribendi genere distat. Haec qui sedulo expendere voluerit, deprehendet, ex lege critica, quae lectionem caeteris praeferre jubet, e qua caeterarum ortus facillime explicetur, sequentes regulas derivari posse:

1) Brevior lectio, nisi testium vetustorum et gravium auctoritate penitus destituatur, praeferenda est verbosiori. Librarii enim multo proniores ad addendum fuerunt, quam ad omittendum. Consulto vix unquam praetermiserunt quicquam, addiderunt quamplurima; casu vero nonnulla quidem exciderunt, sed haud pauca etiam oculorum, aurium, memoriae, phantasiae ac judicii errore a scribis admisso, adiecta sunt textui. In primis vero brevior lectio, etiamsi testium auctoritate inferior sit altera, praeferenda est, a) si simul durior, obscurior, ambigua, elliptica, hebraizans aut soloeca est, b) si eadem res variis phrasibus in diversis codicibus expressa legitur, c) si vocabulorum ordo inconstans est et instabilis,

d) in pericoparum initiis, e) si plenior lectio glossam seu interpretamentum sapit, vel parallelis locis ad verbum consonat, vel e lectionariis immigrasse videtur. Contra vero pleniorem lectionem breviori, (nisi hanc multi ac insignes tueantur testes,) anteponimus, α) si omissioni occasionem praebere potuit ὁμοιοτέλευτον, β) si id, quod omissum est, librariis videri potuit obscurum, durum, superfluum, insolens, paradoxum, pias aures offendens, erroneum, aut locis parallelis repugnans, γ) si, ea, quae absunt, salvo sensu salvaque verborum structura abesse poterant, e quo genere sunt propositiones, quas vocant, incidentes, praesertim breviores, et alia, quorum defectum librarius, relegens quae scripserat, haud facile animadvertebat, δ) si brevior lectio ingenio, stylo auctoris minus conveniens est, ε) si sensu prorsus caret, ϛ) si e locis parallelis aut e lectionariis eam irrepsisse probabile est.

2) Difficilior et obscurior lectio anteponenda est*) ei, in qua omnia tam plana sunt et extricata, ut librarius quisque facile intelligere ea potuerit. Obscuritate vero et difficultate sua eae potissimum indoctos librarios vexarunt lectiones, a) quarum sensus absque penitiore graecismi, hebraismi, historiae, archaeologiae etc. cognitione perspici non facile poterat, b) quibus admissis vel sententia, varii generis difficultatibus obstructa, verbis inesse, vel aptus membrorum orationis nexus dissolvi, vel argumentorum ab auctore ad confirmandam suam thesin prolatorum nervus incidi videbatur.

3) Durior lectio praeferatur ei, qua posita, oratio suaviter leniterque fluit. Durior autem est lectio elliptica, hebraizans, soloeca, a loquendi usu graecis consueto abhorrens, aut verborum sono aures offendens.

4) Insolentior lectio potior est ea, qua nil insoliti continetur. Vocabula ergo rariora, aut hac saltim significatione, quae eo de quo quaeritur loco admittenda esset, rarius usurpata, phrasesque ac verborum constructiones usu minus tritae, praeferantur vulgatioribus. Pro exquisitioribus enim librarii usitatiora cupide arripere, et in illorum locum glossemata ac interpretamenta (praesertim, si margo aut loci paralleli talia suppeditarent,) substituere soliti sunt.

*) Opus non erit, ut saepe saepius repetamus, lectiones, quas in se spectatas potiores esse judicamus, tum demum caeteris esse praeferendas, si nonnullorum saltim testium vetustorum suffragiis commendentur. Quae enim nullo teste idoneo, sed recentibus tantum et diobolaribus nituntur, in censum non veniunt. Quo vero pluribus lectio quaeque nitet internis praestantiae indiciis, eo paucioribus ad eam vindicandam opus est testibus. Usu igitur venire potest, ut tot tamque manifestis quae bonitatis criteriis lectio aliqua praefulgeat, ut duobus testibus, dummodo ad diversas classes ac familias pertineant, immo unico, satis sit suffultae.

5) Locutiones minus emphaticae, nisi contextus et auctoris scopus emphasin postulent, propius ad genuinam scripturam accedunt, quam discrepantes ab ipsis lectiones, quibus maior vis inest aut inesse videtur. Eruditculi enim librarii, ut commentatores, emphases amabant ac captabant.

6) Lectio, prae aliis sensum pietati (praesertim monasticae) alendae aptum fundens, suspecta est.

7) Praeferatur aliis lectio, cui sensus subest apparenter quidem falsus, qui vero re penitius examinata verus esse deprehenditur.

8) Inter plures unius loci lectiones ea pro suspecta merito habetur, quae orthodoxorum dogmatibus manifesto, prae caeteris favet. Cum enim codices hodie superstites plerique, ne dicam omnes, exarati sint a monachis aliisque hominibus catholicorum partibus addictis, credibile non est, hos lectionem in codice, quem quisque exscriberet, obviam neglexisse ullam, qua catholicorum dogma aliquod luculenter confirmari aut haeresis fortiter jugulari posse videretur. Scimus enim, lectiones quascunque, etiam manifesto falsas, dummodo orthodoxorum placitis patrocinarentur, inde a tertii seculi initiis mordicus defensas seduloque propagatas, caeteras autem ejusdem loci lectiones, quae dogmati ecclesiastico nil praesidii afferrent, haereticorum perfidiae attributas temere fuisse.

9) Cum scribae proclives sint ad iterandas alieno loco vocabulorum et sententiarum terminationes easdem, quas modo scripsissent aut mox scribendas esse, praecurrentibus calamum oculis, praeviderent, lectionis ex ejusmodi rhythmi fallacia facillime explicandae, nullius sunt pretii.

10) Hisce ad peccandum illecebris similes sunt aliae. Librarii, qui sententiam, antequam scribere eam inciperent, totam jam perlegissent, vel dum scriberent fugitivo oculo exemplum sibi propositum inspicerent, saepe ex antecedentibus vel consequentibus literam, syllabam aut vocabulum perperam arripuerunt, novasque sic lectiones procuderunt. Si v. c. duo vocabula vicina ab eadem syllaba vel litera inciperent, accidit haud raro, ut vel prius plane omitteretur, vel posteriori temere tribueretur, quod priori esset peculiare. Ejusmodi hallucinationes vix vitabit, qui libello paullo verbosiori exscribendo operam dat, nisi toto animo in hoc negotium incumbat; id quod pauci librarii fecisse videntur. Lectiones ergo, quae ex hoc errorum fonte promanarunt, quamtumvis vetustae ac consequenter in complures libros transfusae sint, recte reiiciuntur, praesertim si codices caeteroqui cognati ab huius labis contagio puri deprehendantur.

11) E pluribus ejusdem loci lectionibus ea praestat, quae velut media inter caeteras interjacet, hoc est ea, quae reliquarum omnium quasi stamina ita continet, ut hac tanquam primitiva admissa, facile appareat,

quanam ratione, seu potius quonam erroris genere, ex ipsa caeterae omnes propullularint.

12) Repudiantur lectiones glossam seu interpretamentum redolentes, cujus generis interpolationes nullo negotio emunctioris naris criticus subolfaciet.

13) Rejiciendas esse lectiones, e Patrum commentariis aut scholiis vetustis in textum invectas, magno consensu critici docent. Sed habet hoc praeceptum cautiones nonnullas, ad quas non satis attenti fuere, qui interpolationes tantum non omnes ex hoc potissimum fonte derivari debere pronuntiant, et non solum in codices graecos, etiam vetustissimos, nominatim in nostros ABCDL, verum in veterem quoque versionem latinam innumeras quavis pagina corruptiones e Patribus et scholiis graecis illatas esse contendunt. Equidem de universa hac causa quid sentiam, paucis exponam. a) Nullum codicem, quantumvis vetustum, ab interpretamentis et glossematibus immunem esse, largior. b) Fateor etiam, (quod dudum Millius aliique critici perspexerunt,) haud paucas hujus generis corruptiones e Patrum commentariis et catenis, codicum multorum margini adscriptis, fluxisse. c) Ejusmodi naevis juniores potissimum codices depravatos esse autumo; antiquissimos vero e Chrysostomo aut scholiis hodie superstitibus corruptos esse, negare licebit, donec (quod nemo adhuc praestitit,) invictis argumentis et exemplis sat multis nullamque exceptionem admittentibus contrarium probetur. Nam primo, non latent fontes alii, unde in antiquissimos illos corruptio manarit, nec ad declarandam horum librorum indolem hypothesi illa opus est. Deinde antiquissimi illi codices in his ipsis locis, ubi e Patribus corrupti esse perhibentur, plerumque consentientes sibi habent versiones vetustissimas, copticam, sahidicam, aethiopicam, armenam, italam, aliasque, quas omnes similiter e graecorum commentariis, catenis et scholiis interpolatas esse, nemo commonstrare poterit. Recentior quidem vulgata, quippe quae multis in locis ad juniores codices graecos refecta est, (quod syriacae etiam accidisse arbitror,) nonnulla fortasse e Patrum graecorum interpretamentis imbibit; sed prisca illa latina translatio, qua Tertullianus, Cyprianus, Irenaei interpres, Lucifer, et alii tertio et quarto seculo florentes Patres latini usi sunt, cujus fragmenta pretiosissima in codicibus extant vercellensi, veronensi, colbertino, cantabrigiensi etc. haec igitur vetus translatio latina, quamvis multifariam corrupta, ab hoc tamen corruptionis genere satis pura videtur, nec quisquam manifesta talis depravationis documenta protulit. Denique, veteres illi libri carent luculentissimis interpretamentis, quae Patrum commentaria et scholia, ad locos quam maxime difficiles utcunque illustrandos, larga manu offerunt. Quis vero sibi persuadeat, librarios interpretamentis nullius momenti, quae vix ullam lectori praestare possent utilitatem, textum interpolasse, neglectis aliis, notatu longe dignioribus, quibus revera nu-

nihil lucis potuisset obscuris locis afferri? Eandem hanc ob causam, d) nec ex Origenis commentariis, quae quidem novimus, vetustos illos codices consulto interpolatos esse arbitror; quamvis infitias ire nolim, ex hujus viri σημειώσεις, quae a veteribus laudantur et codic um marginibus olim allitae fuisse videntur, antiquissimis jam temporibus in textum passim quaedam irrepsisse. e) Codicum graecorum scholiis instructorum textum ex his ipsis scholiis hic ibi vitiatum esse, largior. Librarius paullo negligentior, qui textum et scholia simul ante oculos posita habebat, et mox illum mox haec inspiciebat, facillime decipi potuit, ut lectionem scholiorum textui admisceret. Raro enim deliberato consilio hunc ex illis interpolatum fuisse censeo. Sed utut hoc est, manifestos hujus generis errores frustra in vetustissimis nostris codicibus aut in versionibus veteribus quaeres. f) Fateor, codices scholiis instructos saepe concinere inter se, eosdemque etiam consonare interdum cum vetustissimis nostris. Sed neutrius consensus causa posita est in consilio interpolatorum, qui simili ratione e scholiis omnes istos libros corruperint. Quod primo attinet ad codicum scholiis instructorum concentum inter se, tantus neutiquam is est, ut in omnibus textus lectionibus conveniant. Codices qui eadem scholia adjecta habent, aut quibus idem sive Chrysostomi sive Theophylacti sive Euthymii commentarius adjunctus est, haud raro discrepantes repraesentant textus lectiones. Lubens vero concedo, ad eandem omnino familiam hos libros pertinere. Quin codices fere omnes, quorum textui catenae seu scholia, tametsi inter se diversa, circumfusa sunt, satis propinqua cognatione sese attingunt, textumque exhibent, non plane quidem eundem, sed valde tamen similem et a librorum gregariorum juniorum textu multis locis dissidentem. Hujus vero rei ratio non est e longinquo petenda. Constat enim, scholiastas et catenarum auctores posteriores fere semper fundamenti loco posuisse vetustiores hujusmodi compilationes, hisque novas suas superstruxisse. Hinc factum est, ut eundem etiam textum plerumque retinerent, cui anteriores scholiastae sua scholia accommodassent; unde porro intelligitur, quid sit, quod codices scholiis exornati multas lectiones servarint vetustas et bonas, quae ex aliis ejusdem aevi codicibus iam evanuissent. Quanquam igitur vitiis nonnullis laborant, huic familiae fere propriis, ad quae, ut fit, nova etiam errata, librariorum sive incuria sive temeritate accesserunt, neutiquam tamen hi libri, quorum menda criticus facile tollet, spernendi, sed potius gregariis aliis anteponendi sunt. Quod vero attinet ad codicum scholiis instructorum cum vetustissimis nostris codicibus ac versionibus consensum, qui tamen non in universa textus conformatione, sed in singulis tantum locis conspicuus est, hujus concentus ratio ex iis, quae modo diximus, manifesta jam est. Codices enim, in quibus lectiones haud paucae supersunt vetustae, cum aliis vetustis testibus in multis non consentire non possunt. g) Errant igitur, qui e codicis v. c. cantabrigiensis cum scholiorum codi-

cibus consensu cogi posse putant, cantabrigiensem e scholiis esse interpolatum. Qui sic statuunt, docere deberent, lectiones utrisque communes non alibi quam in scholiis oriri, nec aliunde quam ex hisce scholiis in cantabrigiensem immigrare potuisse. Quod donec justis argumentis evincetur, sententiam isti contrariam tueri me non púdet, scilicet, hujus generis lectiones e libris vetustis, et ex parte similibus cantabrigiensi, scholiorum auctoribus innotuisse. Caeterum, si vel maxime exemplis idoneis, quod vix putem, effici posset, admixtas esse vetustissimis nostris codicibus lectiones nonnullas, e scholiis Patrumve commentariis invectas, parum novi subsidii ad discernendas genuinas lectiones inde esset exspectandum. Pleraque enim, quae e scholiis in istos libros irrepsisse perhibentur, sic comparata sunt, ut critico perito fraudi esse vix possint. Atque, ut dicam quod res est, qui tot lectiones e scholiis in textum invectas esse clamitant, non id praecipue agunt, ut sacro textui (cui periculum imminet nullum,) opem ferant, caveantque, ne istiusmodi interpretamentis (facile dignoscendis) vitietur; sed multo magis hoc, ut vetustissimorum et praestantissimorum codicum auctoritatem labefactent, gregariosque extollant libros, quos vel ipsi e pulvere protraxerunt ac contulerunt, vel quos propter ingentem eorum numerum superstitiose venerantur et ridicula affectatione κατ' ἐξοχὴν *graecos* codices appellitant, quasi alexandrinus, vaticanus, Ephremi rescriptus, rel. graeci non sint.

14) Respuimus lectiones ortas primum in lectionariis, quae saepissime in anagnosmatum initiis, ac interdum in clausulis etiam atque in medio contextu claritatis causa addunt, quod ex orationis serie supplendum esset, resecantque vel immutant, quod, sejunctum ab antecedentibus aut consequentibus, vix satis recte intelligi posse videretur. Verum in applicando hoc canone iisdem fere cautionibus opus est, quae in judicandis lectionibus e scholiis enatis locum habent. Nam non omnes lectiones discrepantes in lectionariis obviae ex ecclesiastico anagnosmatum usu prognatae sunt, sed multae ex antiquioribus codicibus, integrum contextum exhibentibus, in lectionaria transierunt; neque codices vetustissimi, sicubi lectionariis consonant, propter solum hunc consensum pro interpolatis haberi debent; sed loco quoque investigandum est, utrum causae adsint probabiles, ob quas lectio aliqua primitus in anagnosmate orta esse statuatur, an vero jure aequo attribui possit librariorum integros codices exarantium ingenio. Quae enim in anagnosmatis initio erant necessario supplenda, eadem, utpote perspicuitati inservientia, antiquioribus jam librariis in mentem venire, et ab his textui continuo interseri potuerant, praesertim, si ab iis verbis, quibus anagnosma incipit, novum quoque κεφάλαιον seu nova pericopa inchoaret.

15) Damnandae sunt lectiones, e latina versione in graecos libros invectae. Hac regula certissima ac verissima, cujus vero rarissimas

usus est in aestimandis graecorum codicum lectionibus, pessime olim abusi sunt viri docti ad elevandam fidem non solum codicum graecolatinorum, sed multorum etiam aliorum, et vetustate et praestantia maxime insignium librorum. Quotiescunque enim lectionem a gregariorum librorum lectione discrepantem in codice aliquo graeco reperissent, quæ cum latina versione consonaret, latinizare codicem illum ajebant. Sed consensus solus, nisi alia accedant indicia, nequaquam arguit interpolationem e latina versione factam. Verum nolo hic repetere, quae Semlerus, Woidius et Michaelis ad iniquas illas suspiciones amoliendas monuerunt, aut quae ipse alibi (Symbol. critic. tom. 1. p. 110.) hac de re disputavi. Jam enim satis, pro nostra brevitate nostroque consilio, illustratis iis, e quibus lectio in se spectata *bona* esse noscitur, progredi jam me oportet ad declarandum id, quo TESTIMONIORUM auctoritas potissimum nititur. Est autem fides testibus habenda, si sint non solum idonei et graves, verum etiam inter se consentientes.

Gravitas testium judicatur partim ex eorum aetate, partim ex aliis rebus, quae fidem et auctoritatem ipsis conciliare possunt. *Aetas* testium non unice nec praecipue judicanda est e membranarum vetustate; potuit enim seculo v. c. decimo quarto e codice longe antiquissimo apographum fieri, quod exemplar suum exactissime repraesentaret; sed contra etiam quinto jam seculo, quo e codicibus hodie superstitibus vix unus aut alter referri poterit, praeter textum priscum et genuinum extitit alius, in quo lectiones haud paucae juniores in primitivarum locum irrepserant. Itaque textus ipsius potius quam librarii aetas indaganda est. Haec vero judicatur e crebro consensu cum aliis testibus, (in primis cum versionibus et Patribus,) de quorum aetate nobis constat, et e copia talium lectionum, quae, velut nummi veteres, quadam quasi aerugine aetatem suam peritis arbitris produnt. Tenendum tamen est, dari non solum codices e partibus dissimilibus consutos seu ex ita consutis transscriptos, in quibus v. c. textus Epistolarum et vetustior et praestantior est textu Evangeliorum, sed inveniri etiam non raro codices, quorum textus in uno eodemque Novi Test. libro e vetustis et recentioribus lectionibus ita conflatus est, ut mox hæ mox illae praevaleant. Quod ubi usu venit, cautione opus est, ne e paucis lectionibus, sive fortuito sive consulto decerptis, de totius textus aetate judicium feratur. Quod porro attinet ad eas *res, quae testibus majorem afferunt auctoritatem*, referimus huc frequentem cum aliis probatae fidei testibus consensum, et lectionum nativa sua bonitate commendabilium copiam. Sed posterius hoc non ita est accipiendum, ac si codex, certo quodam vitiorum genere passim commaculatus, nullius plane sit auctoritatis. Potuit enim textus, caeteroqui praestantissimus et antiquissimus, in locis singulis e lectionariis, scholiis, immo etiam e latina versione, interpolari; neque tamen eam ob causam oppido spernere eum licet totumve abjicere. Hujusmodi codex nihil valet in eo lectionum genere, quod interpolationis

cibus consensu cogi posse putant, cantabrigiensem e scholiis esse interpolatum. Qui sic statuunt, docere deberent, lectiones utrique communes non alibi quam in scholiis oriri, nec aliunde quam ex hisce scholiis in cantabrigiensem immigrare potuisse. Quod donec justis argumentis evincetur, sententiam isti contrariam tueri me non pudet, scilicet, hujus generis lectiones e libris vetustis, et ex parte similibus cantabrigiensi, scholiorum auctoribus innotuisse. Caeterum, si vel maxime exemplis idoneis, quod vix putem, effici posset, admixtas esse vetustissimis nostris codicibus lectiones nonnullas, e scholiis Patrumve commentariis invectas, parum novi subsidii ad discernendas genuinas lectiones inde esset exspectandum. Pleraque enim, quae e scholiis in istos libros irrepsisse perhibentur, sic comparata sunt, ut critico perito fraudi esse vix possint. Atque, ut dicam quod res est, qui tot lectiones e scholiis in textum invectas esse clamitant, non id praecipue agunt, ut sacro textui (cui periculum imminet nullum,) opem ferant, caveantque, ne istiusmodi interpretamentis (facile dignoscendis) vitietur; sed multo magis hoc, ut vetustissimorum et praestantissimorum codicum auctoritatem labefactent, gregariosque extollant libros, quos vel ipsi e pulvere protraxerunt ac contulerunt, vel quos propter ingentem eorum numerum superstitiose venerantur et ridicula affectatione κατ' ἐξοχὴν *graecos* codices appellitant, quasi alexandrinus, vaticanus, Ephremi rescriptus, rel. graeci non sint.

14) Respuimus lectiones ortas primum in lectionariis, quae saepissime in anagnosmatum initiis, ac interdum in clausulis etiam atque in medio contextu claritatis causa addunt, quod ex orationis serie supplendum esset, resecantque vel immutant, quod, sejunctum ab antecedentibus aut consequentibus, vix satis recte intelligi posse videretur. Verum in applicando hoc canone iisdem fere cautionibus opus est, quae in judicandis lectionibus e scholiis enatis locum habent. Nam non omnes lectiones discrepantes in lectionariis obviae ex ecclesiastico anagnosmatum usu prognatae sunt, sed multae ex antiquioribus codicibus, integrum contextum exhibentibus, in lectionaria transierunt; neque codices vetustissimi, sicubi lectionariis consonant, propter solum hunc consensum pro interpolatis haberi debent; sed loco quoque investigandum est, utrum causae adsint probabiles, ob quas lectio aliqua primitus in anagnosmate orta esse statuatur, an vero jure aequo attribui possit librariorum integros codices exarantium ingenio. Quae enim in anagnosmatis initio erant necessario supplenda, eadem, utpote perspicuitati inservientia, antiquioribus jam librariis in mentem venire, et ab his textui continuo interseri potuerant, praesertim, si ab iis verbis, quibus anagnosma incipit, novum quoque κεφάλαιον seu nova pericopa inchoaret.

15) Damnandae sunt lectiones, e latina versione in graecos libros invectae. Hac regula certissima ac verissima, cujus vero rarissimus

usus est in aestimandis graecorum codicum lectionibus, pessime olim abusi sunt viri docti ad elevandam fidem non solum codicum graecolatinorum, sed multorum etiam aliorum, et vetustate et praestantia maxime insignium librorum. Quotiescunque enim lectionem a gregariorum librorum lectione discrepantem in codice aliquo graeco reperissent, quæ cum latina versione consonaret, latinizare codicem illum ajebant. Sed consensus solus, nisi alia accedant indicia, nequaquam arguit interpolationem e latina versione factam. Verum nolo hic repetere, quae Semlerus, Woidius et Michaelis ad iniquas illas suspiciones amoliendas monuerunt, aut quae ipse alibi (Symbol. critic. tom. 1. p. 110.) hac de re disputavi. Jam enim satis, pro nostra brevitate nostroque consilio, illustratis iis, e quibus lectio in se spectata *bona* esse noscitur, progredi jam me oportet ad declarandum id, quo TESTIMONIORUM auctoritas potissimum nititur. Est autem fides testibus habenda, si sint non solum idonei et graves, verum etiam inter se consentientes.

Gravitas testium judicatur partim ex eorum aetate, partim ex aliis rebus, quae fidem et auctoritatem ipsis conciliare possunt. *Aetas* testium non unice nec praecipue judicanda est e membranarum vetustate; potuit enim seculo v. c. decimo quarto e codice longe antiquissimo apographum fieri, quod exemplar suum exactissime repraesentaret; sed contra etiam quinto jam seculo, quo e codicibus hodie superstitibus vix unus aut alter referri poterit, praeter textum priscum et genuinum extitit alius, in quo lectiones haud paucae juniores in primitivarum locum irrepserant. Itaque textus ipsius potius quam librarii aetas indaganda est. Haec vero judicatur e crebro consensu cum aliis testibus, (in primis cum versionibus et Patribus,) de quorum aetate nobis constat, et e copia talium lectionum, quae, velut nummi veteres, quadam quasi aerugine aetatem suam peritis arbitris produnt. Tenendum tamen est, dari non solum codices e partibus dissimilibus consutos seu ex ita consutis transscriptos, in quibus v. c. textus Epistolarum et vetustior et praestantior est textu Evangeliorum, sed inveniri etiam non raro codices, quorum textus in uno eodemque Novi Test. libro e vetustis et recentioribus lectionibus ita conflatus est, ut mox hæ mox illae praevaleant. Quod ubi usu venit, cautione opus est, ne e paucis lectionibus, sive fortuito sive consulto decerptis, de totius textus aetate judicium feratur. Quod porro attinet ad eas *res, quae testibus majorem afferunt auctoritatem*, referimus huc frequentem cum aliis probatae fidei testibus consensum, et lectionum nativa sua bonitate commendabilium copiam. Sed posterius hoc non ita est accipiendum, ac si codex, certo quodam vitiorum genere passim commaculatus, nullius plane sit auctoritatis. Potuit enim textus, caeteroqui praestantissimus et antiquissimus, in locis singulis e lectionariis, scholiis, immo etiam e latina versione, interpolari; neque tamen eam ob causam oppido spernere eum licet totumve abjicere. Hujusmodi codex nihil valet in eo lectionum genere, quod interpolationis

auspicio attingit; in caeteris ingens habere potest pondus. Quin permultis varii generis vitiis admodum inquinati libri, dummodo basis textus, quem interpolatores depravarunt, antiqua fuerit et bona, lectionibus egregiis et in perpaucis codicibus obviis interdum abundant. Talis codex per se quidem et solus exiguae aut dubiae saltim est auctoritatis; attamen, si lectio insigniter sit bona, et aliorum testium antiquorum et gravium, quamvis paucorum, suffragia accedant, consentiens illius codicis testimonium pro nullo haberi neutiquam debet. Monuerunt praeterea critici, magni prae aliis momenti in judicandis lectionibus esse codices, a librario perito et docto e bono atque vetusto exemplari fideliter, curate ac diligenter transscriptos. Sed praeceptum hoc non sine multiplici cautione ad usum potest transferri. Nam primo, e quonam codice alius transscriptus sit, rarissime aliunde scimus, quam ex indole apographi. Deinde vetusto librarius uti potuit exemplari, et tamen corrupto. Praeterea fides librarii, si quidem de ea satis nobis constet, summam omnino meretur laudem: verum codex, utut fidelissime, sed e recenti aut corrupto exemplari descriptus, nullius est pretii; e contrario autem liber exaratus a scriba, luxurianti ingenio suo singulis in locis nimium indulgente textumque pro arbitrio mutante, auctoritatem habet non plane nullam. Nam hujusmodi locos, ab audaculo librario corruptos, facile dignosces, si alios testes, praesertim antiquiores, in auxilium advoces, atque lectiones illi codici peculiares a reliquis, quae pluribus communes sunt, sejungas. Quin magni omnino fieri debet talis codex, si ex certis indiciis colligi queat, textum, in quem temerarius librarius grassatus est, promanasse ex admodum vetusto et bono exemplari. Tandem nec ii codices indiscriminatim caeteris praeferendi sunt, qui a librario docto ac perito, orthographiae v. c. regulas bene callente et graviora παροράματα sedulo cavente, exarati deprehenduntur. Doctus enim librarius novos quidem errores non facile admittet; verum alium textum reddere non potest, quam in exemplari suo invenit, sive bonum, sive etiam depravatum. Quae cum ita sint, critici codicibus accurate scriptis primas partes deferentes, caeterosque libros variis librariorum sphalmatibus deturpatos aspernantes, aeque a vero deflectunt, ac editionum Elsevirianarum admiratores, qui, puerili errore, bonum textum esse autumant, in quo excudendo typothetam nunquam aut raro lapsum esse acceperunt. Nos quidem in ea haeresi nos esse profitemur, quae nulli libro aut librorum generi soli confidit, sed genuini textus particulas, ubicunque, critica arte facem praeferente, deteguntur, ultro amplectitur.

Superest, ut de testium *consensu* judicando nonnulla moneamus. Solent enim multi consensum confundere cum numero eorum, qui eandem lectionem exhibent. Atqui consensus, auctoritatem testimoniis concilians, is demum reputari debet, si amice inter se conspirant, qui vere pro diversis haberi possunt. Sin vero eundem testem, licet habitu paullum mutato, centies in scenam producas, isque eadem semper repetat, audimus

quidem testem sibi constantem, sed de consensu testium minime gloriari poteris. Atque eadem est testium ratio, quibus in re critica utimur. Ultra centum extant Evangeliorum codices graeci, ex uno eodemque communi fonte derivati, eamque ob causam, (si graphica vitia, omissiones propter homoeoteleuton, glossemata e margine arrepta, et vocabulorum synonymorum permutationes excipias,) in omnibus paene syllabis concinentes. Horum consonantiam qui pro consensu tot testium venditaret, is sexcentos etiam vulgatae versionis codices, velut totidem testes, lectionem aliquam graeci textus confirmantes, enumerare posset. Uti autem haec versio pro unico tantum teste habetur, singula vero ejusdem exemplaria eo duntaxat consilio excutiuntur, ut ad eruendam primitivam hujus translationis lectionem aditus pateat: ita de graecis quoque codicibus, propioris cognationis vinculo inter se conjunctis, idem valet. Itaque omnes, quorum testimonio in crisi textus sacri utimur, in classes suas rite dispesci debent. In classibus autem discriminandis ac ordinandis, ratio potissimum habenda est variarum sacri textus recensionum.

Plures antiquitus extitisse et adhuc in codicibus, versionibus et Patrum allegationibus superesse textus Novi Test. *recensiones*, mirum videbitur nemini, qui non ignorat, in permultis auctorum etiam profanorum cum graecorum tum latinorum libris, et manuscriptis et editis, idem a doctissimis criticis dudum observatum, immo eodem, quo nos utimur, vocabulo indicatum esse. Tirones, discere cupientes, quid intersit inter plures ejusdem libri recensiones, rogamus, ut editionem Novi Testamenti Erasmicam primam conferant cum Complutensi, aut, si nimis hoc molestum videatur, exemplumve postuletur hebetioribus etiam oculis satis conspicuum, comparent Apocalypseos editionem Bengelianam cum Elseviriana sive Curcellaeana aut Mastrichtiana. Origo variarum textus Novi Test. recensionum, deficientibus documentis satis vetustis ac testimoniis, historice declarari nequit, nec hujus loci est, conjecturis defectum illum sarcire. Extitisse autem ineunte saltim tertio seculo duas jam recensiones, e collatione locorum Novi Test. ab Origene graece laudatorum cum allegationibus Tertullianeis et Cyprianicis manifestum fit. Hae enim graecum textum ponunt, toto suo habitu universoque colore diversum ab eo, quem Origenes, et ante hunc jam Clemens alexandrinus, usurpavit. *Ille* textus cum codicibus graecolatinis aliisque nonnullis et cum translationis latinae antehieronymianae libris, nec non cum versionibus sahidica et syra hierosolymitana, *hic* cum vaticano, Ephremi rescripto, Stephanico octavo et (si Evangelia excipias) eo, qui alexandrinus vulgo nuncupatur, ac praeter hos codices etiam cum versionibus copto-memphitica, aethiopica, armeniaca, syra philoxeniana, et allegationibus Eusebii, Athanasii, Cyrilli alex, Isidori pelus. aliorumque concinere solet. Posteriorem hunc textum, quem post Clementem et Origenem Alexandrini ac Aegyptii potissimum adhibuerunt ac disseminarunt, non incommode *alexandrinum* dixeris. Al-

tes, inde a Tertulliani tempore ab Afris, Italis, Gallis aliisque occidentalibus usurpatus, haud inepte *occidentalis* nomine insigniri poterit, quamquam intra fines imperii occidentalis neutiquam se continuerit, uti e syrae hierosolymitanae ac sahidicae versionis consensu, quamquam non perpetuo attfrequente tamen, liquido apparet. Ab utraque hac recensione antiquissima in Evangeliis differt textus codicis, quem alexandrinum vulgo dictitant, mox cum libris, versionibus et Patribus alexandrinis, mox cum occidentalibus, mox cum utrisque simul consentiens, sed persaepe etiam ab utrisque dissonans, et paullo propius ad textum nostrum vulgarem accedens. Huic libro cognati sunt codices Basileensis 1, Boreeli, Wolfiani duo, et Mosquensis a Matthaeio litera V insignitus; sed compluribus lectionibus junioribus deformati et vulgari textui multo quam sic dictus alexandrinus propinquiores sunt hi codices, ac cum iis fere Patribus (quantum ex imperfectis horum collationibus colligere licet,) consentire videntur, qui seculo quarto exeunte quintoque ac sexto in Graecia, Asia minore et provinciis vicinis floruere, fuitque haec recensio, quam *constantinopolitanam* hinc nominare licebit, in patriarchatu constantinopolitano potissimum propagata ac per librarios innumeros deinceps longe lateque disseminata, et in slavonicam etiam versionem (cujus tamen codices ipsi inter se haud raro dissentiunt,) transfusa. Nulli harum recensionum *syriaca versio*, prout quidem typis excusa est, similis, verum nec ulli prorsus dissimilis est. In multis concinit cum alexandrina recensione, in pluribus cum occidentali, in nonnullis etiam cum constantinopolitana, ita tamen, ut quae in hanc posterioribus demum seculis invecta sunt, pleraque repudiet. Diversis ergo temporibus ad graecos codices plane diversos iterum iterumque recognita esse videtur. *) Syriacae versioni *Chrysostomi* Evangeliorum textus eo haud est absimilis, quod hic quoque e diversis recensionibus aliquid traxit. Nonnulla admisit ex occidentali recensione, plura ex alexandrina, plurima e constantinopolitana, seu antiquiore illa et serioribus interpolationibus nondum deformata; cujus commixtionis rationem in eo praecipue positum fuisse suspicer, quod Chrysostomus complures consuluerit aut, si mavis, compilaverit anteriorum interpretum commentarios, non uni eidemque, sed variis et inter se discrepantibus textibus adaptatos. Caeterum nemini harum rerum perito negotium facessere poterunt lectiones in textu et interpretatione Chrysostomi obviae, quae e negligentia hujus viri aut e consuetudine ipsius, textum paullo liberius excitandi sensumque utcunque suis verbis exprimendi, enatae sunt.—Praeter codices unam ex illis recension-

*) Illustrari hoc potest codicum nonnullorum latinorum exemplo, qui priscam quidem versionem, ad occidentalem recensionem accommodatam, repraesentant, sed passim ad juniores libros graecos refictam. Ex hoc genere est brixianus codex latinus, qui non raro a graecolatinis et vetustioribus latinis omnibus solus discedit, et in graecorum partes transit.

ibus vetustatis exhibentes, exstant nonnulli, quorum textus e duarum triumve recensionum lectionibus conflatus est; e quo genere sunt codicum duorum Guelpherbytanorum rescriptorum et graecosahidici Borgiani fragmenta perquam vetusta, et juniores libri nonnulli, bonis et antiquitatem spirantibus abundantes lectionibus, velut Reuchlinianus, Parisinus 4 et 6, Colbertinus 6. 7. 8, Leicestriensis, Winchelseanus, Lambecianus 31, Urbinovaticanus, Aurivillianus, vaticanus 367, alii, in quibus omnibus, uti et in versionibus aethiopica, armenica, sahidica, syra hierosolymitana, et philoxenianae margine alexandrinae lectiones admixtae sunt occidentalibus, et vicissim. Sunt vero etiam codices nonnulli, in quibus constantinopolitanae quidem lectiones, si universam textus conformationem spectes, regnant, adspersis tamen pluribus paucioribusve lectionibus sive alexandrinis sive occidentalibus, quo pertinent codices non pauci, e gregariorum numero, licet non eadem omnes auctoritate polleant, eximendi, v. c. Cyprius, Descampsianus, alii.

Ut autem ista, quae de diversarum recensionum discrimine diximus, ad aestimandas lectiones vel uni recensioni proprias vel pluribus communes tutius transferantur, haud inutile videtur de nonnullis, quae ad istam causam pertinent, Lectorem monere.

a) Criticus assidua observatione cognitum perspectumque habere debet, quibus rebus recensio quaeque caeteris sive praestet sive deterior sit. Occidentalis v. c. servare solet lectiones genuinas duriores, a graecae linguae ratione abhorrentes, hebraizantes, soloecas, cacophonas, quippe quae omnes minus offenderent lectores occidentales; alexandrina vero recensio, quaecunque graecis auribus molesta esse possent, evitare ac immutare studet. Occidentalis recensio interpretamentis, periphrasibus, additamentis undecunque conquisitis, et vocabulorum sententiarumque transpositionibus sensum clariorem minusque impeditum reddere conatur; alexandrina vero phrases ac vocabula potius quam sensum illustrare annititur. Occidentalis recensio lectiones quidem amat pleniores et verbosiores, itemque supplementa e locis parallelis petita; verum omittit etiam interdum, quae sententiam obscuram reddere, aut contextui aliisve locis repugnare videntur; in quibus omnibus castior esse solet alexandrina. Verbo, grammaticum egit alexandrinus censor, interpretem occidentalis. Interpretis autem provinciam hic saepe satis infeliciter administravit, et multo quam fas erat licentius textum tractavit; at sagacitatis tamen laude frustrandus non est. Haud raro enim, v. c. in resurrectionis Domini historia, difficultates et ἐναντιοφανείας subolfecit, quas commentatores plerique, latentem sub herba anguem non animadvertentes, sicco pede transiverunt, nostra vero aetas demum curatius expendit. — In his quae modo attigimus omnibus, constantinopolitana recensio cum alexandrina facere solet, eo tantum ab hac diversa, quod graecismi studiosior adhuc est, plures in textum glossas admittit, et lectiones passim admiscet

vel occidentales ab alexandrinis dissonantes, vel conflatas ex alexandrinis et occidentalibus. — Hujus generis observationes in promtu habere debet, qui testium pro lectione quaque allatorum auctoritatem dijudicare cupit. Pro diversis enim lectionum generibus diversum est recensionis cujusque momentum. In alio genere occidentalis recensio, in alio alexandrina plus ponderis habet.

b) Nulla recensio in codice ullo jam superstite reperitur intaminata, qualis primitus fuerat. Eo temporis intervallo, quod inter recensionum origines et codicum hodie extantium natales intercessit, singuli codices recensionum omnium multifariam fuere corrupti. Quilibet librarius in apographo suo exarando sphalmata quaedam commisit; irrepserunt e margine vel aliunde nova interpretamenta, glossae, additamenta; negligens et festinans scriba nonnulla passim omisit; alterius recensionis lectiones illatae sunt in alterius familiae libros, etc. Itaque quinto et sexto seculo codices recensionis v. c. alexandrinae non poterant non differre multis locis a textu alexandrino primaevo, qualis tertio seculo ineunte fuerat. Cum vero hujusmodi corruptiones neutiquam codices ejusdem recensionis omnes invaserint, sed singulos tantum deformarint, patet non solum, absonam esse eorum rationem, qui vitia in uno codice reperta recensioni cuicam universe attribuunt; sed intelligitur etiam,

c) permagni momenti esse, ut nativa recensionis cujusque lectio indagetur. Comparandi scilicet sunt codices, Patres et versiones omnes eandem recensionem exhibentes, et e lectionibus in ipsis obviis seligenda est ea, quam et vetustiores testes et interna bonitatis indicia prae reliquis commendant. Alexandrinae quidem recensionis lectiones primitivae in Evangeliis facili plerumque negotio eruuntur, ubi Ephremi rescriptus, Stephani octavus, vaticanus et in Epistolis alexandrinus inter se concinunt, praesertim si Clemens vel Origenes, cum coptica versione, aliique alexandrini accedant. Paullo altioris indaginis res est, nativam occidentalis recensionis lectionem dignoscere; quoniam pauciores ex hac familia supersunt testes vetusti, iidemque magis corrupti. Ubi ergo occidentales inter se dissident, ex internis potissimum criteriis, quaenam e pluribus lectionibus pro nativa habenda sit, judicari debet. Quae vero primaeva fuisse cognoscitur in recensione quaque, ea recensioni huic, generatim spectatae, tribuitur, neglectis aliis lectionibus in nonnullos codices recensionis ejusdem invectis.

d) Antequam definiri possit, quaenam e pluribus lectionibus genuina sit, dispiciendum est, ad quamnam recensionem quaevis referenda sit; nec quaerimus praecipue, quot codices hodie superstites in lectione aliqua consentiant, sed id potissimum indagare studemus, quot recensiones vetustae primitus lectionem illam habuerint. Quotquot enim ad eandem recensionem pertinent testes inter se consentientes, pro unico haberi debent. Usu igitur venire potest, ut duo tresve codices tantundem valeant, quan-

quam alii oputant. Aliae enim recensiones vetustae in paucis duntaxat codicibus superstites sunt, aliae innumeros occuparunt libros manuscriptos. In occidentalibus provinciis post quartum, et in Aegypto post sextum seculum perpauci exscripti sunt codices graeci; contra vero in constantinopolitano patriarchatu monachi graeci multiplicandis Novi Test. exemplaribus ad decimum quintum usque seculum operam dederunt indefessam. Jam vero, si, quo tempore Aegyptus et Palaestina ab Arabibus occupatae fuere, Constantinopolis cum adjacentibus regionibus a barbaris gentibus subjugata et devastata, graecaeque literaturae flos conculcatus et linguae adeo graecae usus antiquatus fuisset; contra vero Aegyptus invicta et libera graecarumque cultrix ac nutrix mansisset: haberemus jam profecto veteris textus N. T. constantinopolitani reliquias perpaucas, alexandrinae autem recensionis codices centenos. Quapropter, cum meridiana luce clarius sit, librorum e prisca familia quavis superstitum numerum pendere unice a causis fortuitis et politicis, certe codices byzantini centum non majore quam duo tresve alexandrini auctoritate pollent, nec ad singulos codices eorumque numerum, sed ad diversas textus recensiones et harum cum indolem tum consensum dissensumve animum advertere debet criticus, qui nec artem suam velut mechanicum opificium exercere, nec ingenii tantum sui, certis regulis sese non adstringentis, vagum impulsum sequi vult.

e) Lectio, in qua vetustae recensiones cunctae primitus consenserant, indubie vera est, etiamsi postea lectio alia quamplurimos invaserit codices juniores.

f) Si non in eadem lectione omnes recensiones primitus consenserunt, ea potior est lectio, quae vetustiorum suffragiis firmatur, nisi obstent, quae supra (lit. a.) de singularum recensionum ingenio monuimus.

g) E concentu recensionis alexandrinae cum occidentali firmissime colligitur, lectionem utrique communem longe esse antiquissimam, immo, si interna simul bonitate sua niteat, genuinam. Sin vero hujusmodi lectio internis veritatis criteriis destitui videatur, horum momentum curatius expendendum est, ut appareat, utrum eorum defectus majus habeat pondus, quam consentiens alexandrinae et occidentalis recensionis testimonium.

h) Si alexandrina recensio cum constantinopolitana concordat, occidentalis autem ab utraque dissonat, inquirendum est, utrum occidentalis lectio ex eo sit genere, in quo haec recensio saepius peccare soleat, simulque diligenter ponderanda sunt interna veri vel falsi indicia.

i) Simili ratione dijudicandae sunt lectiones, in quibus occidentalis recensio cum constantinopolitana contra alexandrinam conspirat.

k) Si recensio qualibet exhibet lectionem a caeterarum recensionum lectionibus discrepantem, nequaquam major testium singulorum numerus, sed interna bonitatis criteria definiunt, quaenam caeteris praefer-

enda sit lectio. Amplectimur igitur lectionem insigniter bonam, quamvis paucissimorum testium suffragiis suffultam, dummodo ostendi possit, primitivam eam esse lectionem recensionis vetustae cujuscunque, nec obstet recensionis illius singularis conditio. (lit. a.)

Expositis jam iis, ad quae criticus in judicando testium consensu attendere idcirco debet, quia testes non eandem sistunt sacri textus recensionem, tribus verbis addere liceat, animum etiam advertendum esse ad illud testium discrimen, quo alii sunt libri manuscripti, alii versionum auctores, alii Patres loca Novi Test. excitantes. Primas quidem partes deferimus codicibus manuscriptis, nec facile lectionem sola versionum et Patrum fide nitentem probamus. Attamen lectio valde bona, in compluribus versionibus et Patribus reperta, dummodo codicum nonnullorum vetustorum et insignium, quantumvis paucorum, consensu firmetur, nequaquam spernenda est, praesertim, si codices illi e diversis oriundi sint recensionibus.

Nonnulla, quae paucissimis tantum attingere hoc loco potui, paullo uberius declaravi in *Dissert. de codicibus Evangeliorum Origenianis,* Halae, 1771; et in *Curis in historiam textus epistolarum Paulinarum graeci,* Ienae, 1777. Recensionis tam alexandrinae quam occidentalis indolem et pretium ac consensus dissensusve inter utramque rationem curate excussi in *Symbolarum* mearum *criticarum* tomis duobus, Halae 1785 et 1793. Methodum autem in ponderandis singulis lectionibus a me adhibitam exemplis illustrare studui in *Commentario critico in textum graecum N. T.* cujus fasciculus primus prodiit Jenae 1798, secundus mox sequetur.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυῒδ, υἱοῦ
2 Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν
3 καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν
Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς δὲ ἐγέννησε
4 τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀρὰμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν
5 Ναασσών· Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλ-
μὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ. Βοὸζ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε
6 τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυῒδ τὸν βασι-
λέα. Δαυῒδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶνα
7 ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου. Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ·
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν
8 Ἀσά· Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν·
9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε
10 τὸν Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας
δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν
11 Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ
12 τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικε-

1. *r.* ∾ Δαβὶδ 6. *r.* Σολομῶντα 11. *add.* τὸν Ἰωα-
κεὶμ *f.* Ἰακείμ· Ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε

σίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ·
Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ 13
ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλια-
κείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζὼρ δὲ
ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· 14
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε 15
τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματ-
θὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν 16
Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λε-
γόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ 17
ἕως Δαυΐδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαυΐδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ
ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ
δεκατέσσαρες.
Τοῦ δὲ ' Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ '' γένεσις οὕτως ἦν. Μνη- 18
στευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ,
πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ
πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν 19
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν ' παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα
ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, 20
ἄγγελος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ,
υἱὸς Δαυΐδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν, ἐκ πνεύματός
ἐστιν ἁγίου· τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα 21
αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. (Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα 22
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ' τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου,
λέγοντος· „Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξε- 23
ται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ·„
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός.) Διεγερ- 24
θεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσ-
έταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν

18. → Ἰησοῦ '' r. ∾ γέννησις 19. ∾ δειγματίσαι,
22. → τοῦ

6. οὐδαμῶς.

25 γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε
ˈτὸν υἱὸν ˈαὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας,
ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδού, μάγοι ἀπὸ
2 ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ
ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ
αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυ-
3 νῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐτα-
4 ράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ· καὶ συναγα-
γὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ,
5 ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, πῦ ὁ Χριςὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ
6 γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· „Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ
Ἰούδα, ˈοὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν
7 λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ." Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέ-
σας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τῦ
8 φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεέμ,
εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παι-
δίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ
9 ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκύσαντες τοῦ βασι-
λέως, ἐπορεύθησαν. Καὶ ἰδού, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ˈἔστη ἐπάνω
10 "οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν
11 χαρὰν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν,
ˈεἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτῦ, καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θη-
σαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ
12 λίβανον καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ,
μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

25. *om.* τὸν *et* αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· 6. μή.
9. ~ἐστάθη " τοῦ παιδίου. 11. *r.* εὗρον

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου 13
φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· Ἐγερθεὶς πα-
ράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς
Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ
Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ 14
ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ἐκεῖ 15
ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
'τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· „Ἐξ Αἰγύ-
πτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.„ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν, 16
ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ
ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.
Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν 'ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, 17
Jer. 38 [31 Hebr.], 15. λέγοντος· „Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, 'θρῆνος καὶ 18
κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ
τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ
εἰσί.„ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος 19
κυρίου κατ᾽ ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέ- 20
γων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ
ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς πα- 21
ρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν
εἰς γῆν Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ, ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει 22
'ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ,
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν 23
κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 'Ναζαρέτ· ὅπως πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κλη-
θήσεται.

15. → τοῦ 17. ∾ διὰ 18. ⇉ θρῆνος καὶ 22. → ἐπὶ
23. Ναζαρὲθ ∫. Ναζαρά·

15. τελευτή.

θυμόω.

διετής.
κατωτέρω.

*θρῆνος.

1 Ἐν ' δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης
ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,
2 καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
3 οὐρανῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ' ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, λέγοντος· „Φωνὴ " βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
4 βους αὐτοῦ.„ ' Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες
5 καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱερο-
σόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
6 τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ᾽ αὐ-
7 τοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ
πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους
ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχι-
δνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
8 ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν ' καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας,
9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν
10 λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ ' καὶ
ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς
11 πῦρ βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου
ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐ-
12 τὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ ' καὶ πυρί. Οὗ τὸ
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ
τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾽

1. → δὲ 3. ∾ διὰ " βοῶντος· ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμά-
σατε 8. r. καρποὺς ἀξίους 10. → καὶ 11. → καὶ
πυρί. 12. → αὐτοῦ

αὐτοῦ· Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ 14
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός
με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες 15
ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν, πληρῶσαι πᾶσαν
δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς 16
ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴ-
χθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ. καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός 17
ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 4
ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ νηστεύσας 2
ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστε-
ρον ἐπείνασε. Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· 3
Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ. ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γέ-
νωνται. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· Γέγραπται· „Οὐκ ἐπ' 4
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ˈ ἄνθρωπος, ἀλλ' ˈˈ ἐπὶ παντὶ ῥή-
ματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.„ Τότε παρα- 5
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
ˈἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ λέγει 6
αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέ-
γραπται γάρ· „Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται
περὶ σοῦ· καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς
πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.„ Ἔφη αὐτῷ ˈὁ Ἰησοῦς· Πά- 7
λιν γέγραπται· „Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν
σου.„ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 8
ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ· 9
Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε ˈὀπίσω μου, σα- 10
τανᾶ· γέγραπται γάρ· „Κύριον τὸν θεόν σου προσκυ-
νήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.„ Τότε ἀφίησιν 11

4. ∾ὁ ἄνθρωπος, ˈˈ≈ἐν 5. ∾ἔστησεν 7. ὁ Ἰη-
σοῦς πάλιν· 10. r.→ὀπίσω μου,

14. <u>διακωλύω.</u>

πυραθαλάσσιος.

αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.
12 Ἀκούσας δὲ ˈὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνε-
13 χώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ καταλιπὼν τὴν Να-
ζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς ˈΚαπερναοὺμ τὴν παρα-
14 θαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ· ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
15 „Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν ˈθαλάσσης πέ-
16 ραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμε-
νος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις ἐν
17 χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.„ Ἀπὸ
τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· Μετανοεῖ-
τε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
18 Περιπατῶν δὲ ˈπαρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας,
εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον
19 εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκω-
βον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν,
καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν,
ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδά-
σκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ
24 πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐ-
τοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάν-
τας τοὺς κακῶς ˈἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασά-

12. ⇉ ὁ Ἰησοῦς, 13. ≈ Καφαρναοὺμ 15. θαλάσ-
σης, πέραν 18. † ὁ Ἰησοῦς 24. ἔχοντας ποικί-
λαις νόσοις,

νοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζο-
μένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλι- 25
λαίας, καὶ Δεκαπόλεως, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ Ἰου-
δαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθί- 5
σαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ 2
ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων·
Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι. ὅτι αὐτῶν ἐστιν 3
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ' Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· 4
ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι 5
αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶν- 6
τες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθή-
σονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσον- 7
ται· Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν 8
θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ 9
θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν 10
δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, 11
καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ' ῥῆμα καθ' ὑμῶν, " ψευδόμε-
νοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μι- 12
σθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν
τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας 13
τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται;
εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπα-
τεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κό- 14
σμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·
οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, 15
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν· καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ- 16
πων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι
τὸν πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ 17

4. et 5. *transp.* 11. *om.* ῥῆμα " ⇄ ψευδόμενοι

9. εἰρηνοποιός.

18. ἰῶτα.
κεραία. Also Lc. 16, 17.

24. διαλλάσσομαι.

25. εὐνοέω.

νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς
προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.
18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ
ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νό-
19 μου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν
τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω
τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ ˈδιδάξῃ, οὗτος μέ-
20 γας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν
πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλ-
21 θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἠκούσατε, ὅτι
ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· „Οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ
22 ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.„ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς
ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ˈεἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ
κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ῥακὰ, ἔνοχος
ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ· μωρὲ, ἔνοχος ἔσται
23 εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶ-
ρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελ-
24 φός σου ἔχει τὶ κατὰ σοῦ· ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμ-
προσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλ-
λάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
25 δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ,
ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ
ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ
26 ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι,
οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον
27 κοδράντην. Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη ˈ· „Οὐ μοιχεύσεις.„
28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
ἐπιθυμῆσαι ˈαὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
29 αὐτοῦ. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,
ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα

19. διδάξῃ οὕτω, μέγας 22. om. εἰκῆ, 27. † τοῖς ἀρχαίοις· 28. ~ αὐτὴν,

ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου
βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδα- 30
λίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει
γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου ' βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐῤῥέθη δὲ, „ὅτι ὃς 31
ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστά-
σιον." Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ' ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν 32
γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν
μοιχᾶσθαι· " καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶ-
ται. Πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· „Οὐκ 33
ἐπιορκήσεις· ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου."
Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ' ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρα- 34
νῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑπο- 35
πόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα,
ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κε- 36
φαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ
μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν· ναὶ ναὶ, οὒ 37
οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.
Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· „Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, 38
καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος." Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν- 39
τιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν
δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ 40
τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μί- 41
λιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· 42
καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.
Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, 43
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου." Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, 44
ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, ' εὐλογεῖτε τοὺς καταρω-
μένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ

30. ἀπέλθῃ 32. ∾ πᾶς ὁ ἀπολύων " om. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. 34. ὅλως· μήτε 44. ⥱ εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν (r. τοὺς μισοῦντας) ὑμᾶς,

33. ἐπιορκέω.

41. μίλιον.

προσεύχεσθε ὑπὲρ ‖ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διω-
45 κόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε ' υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν,
τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ
πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδί-
46 κους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα
μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;
47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ' ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί πε-
ρισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ‖ ἐθνικοὶ ‴ οὕτω ποιοῦσιν;
48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ' ὁ ἐν
6 τοῖς οὐρανοῖς, τέλειός ἐστι. Προσέχετε τὴν ' δικαιο-
σύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς
τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ
2 τῷ πατρὶ ὑμῶν, τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ
ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύ-
μαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν
3 λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦν-
τος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ
4 ἡ δεξιά σου· ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ' αὐτὸς ἀπο-
5 δώσει σοι ‖ ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν ' προσεύχῃ, οὐκ
ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι ‖ φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσ-
εύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέ-
6 γω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ, ὅταν
προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν
θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου, τῷ ἐν τῷ κρυ-
πτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀπο-

‖ → τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ 45. ὅμοιοι 47. ∾ φί-
λους ‖ r. ∾ τελῶναι ‴ τὸ αὐτὸ 48. ≈ ὁ οὐρά-
νιος, 1. r. ἐλεημοσύνην 4. → αὐτὸς ‖ ⇉ ἐν τῷ
φανερῷ. 5. προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε ‖ φιλοῦσι
στῆναι ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν
πλατειῶν, ὅπως 6. ∾ πατρί σου ἐν τῷ κρυπτῷ·

δώσει σοι "ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττ- 7
ολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ, ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιω- 8
θῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρείαν ἔχετε,
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε 9
ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέ- 10
λημά σου, ʹὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον 11
ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν 12
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ʹἀφίεμεν τοῖς ὀφει-
λέταις ἡμῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, 13
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.ʹ Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ
ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς 15
ἀνθρώποις ʹτὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νη- 16
στεύητε, μὴ γίνεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί·
ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχου-
σι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων, ἄλειψαί σου τὴν 17
κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῇς 18
τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου, τῷ ἐν
τῷ ʹκρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ ʹκρυ-
πτῷ, ἀποδώσει σοι". Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυ- 19
ροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε 20
δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶ-

" *om.* ἐν τῷ φανερῷ. 10. *om.* ὡς 12. ἀφήκαμεν 13. † ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *Alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *Alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 15. ⇉ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 18. ≈ κρυφαίῳ *bis* " † ἐν τῷ φανερῷ.

7. βαττολογέω.
πολυλογία.

δώσει σοι ''ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττ- 7
ολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ, ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιω- 8
θῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρείαν ἔχετε,
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε 9
ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέ- 10
λημά σου, 'ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον 11
ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν 12
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς 'ἀφίεμεν τοῖς ὀφει-
λέταις ἡμῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, 13
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.' Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ
ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς 15
ἀνθρώποις 'τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νη- 16
στεύητε, μὴ γίνεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί·
ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχου-
σι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων, ἄλειψαί σου τὴν 17
κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῇς 18
τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου, τῷ ἐν
τῷ 'κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ 'κρυ-
πτῷ, ἀποδώσει σοι''. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυ- 19
ροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε 20
δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶ-

'' *om.* ἐν τῷ φανερῷ. 10. *om.* ὡς 12. ἀφήκαμεν
13. † ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *Alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. *Alii* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 15. ⇉ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 18. ≈ κρυφαίῳ *bis* '' † ἐν τῷ φανερῷ.

7. βαττολογέω.
πολυλογία.

28. καταμανθάνω.

σις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ
21 κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ʹὑμῶν ἐκεῖ
22 ἔσται καὶ ἡ καρδία ʹὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός
ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
23 ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ
οὖν τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;
24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα
μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,
καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δου-
25 λεύειν καὶ ʹμαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Μὴ με-
ριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε, ʹκαὶ τί πίητε· μηδὲ
τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν
26 ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέ-
ψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν,
οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας· καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλ-
27 λον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύνα-
28 ται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Καὶ
περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα
29 τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
30 ριεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ,
σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον,
ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
31 γόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί φάγω-
32 μεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ
ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
33 νιος, ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ ʹπρῶ-
τον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ·
34 καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνή-
σητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ʹτὰ ἑαυ-

21. ∾σου *bis* 24. *r.* μαμμωνᾷ. 25. ⇉καὶ τί πίητε
33. *om.* πρῶτον 34. ≈ἑαυτῆς. *Alii* ἑαυτῇ.

τῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Μὴ κρί- 1
νετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθή- 2
σεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ʹμετρηθήσεται ὑμῖν.
Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος, τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ- 3
φοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρ- 4
φος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σοῦ; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν 5
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε 6
ʹτὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν
αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν
ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 7
εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ 8
ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἤ τις ʹἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, 9
ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 10
Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δι- 11
δόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν,
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
Πάντα οὖν, ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρω- 12
ποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· ʹοὗτος γάρ ἐστιν
ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς 13
πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ
ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερ-
χόμενοι δι' αὐτῆς. ʹΤί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη 14
ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν· καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ
εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδο- 15
προφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
βάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρ- 16

2. r. ἀντιμετρηθήσεται 6. τὰ ἅγια 9. om. ἐστιν
12. ∾οὕτω 14. r. ∾Ὅτι

13. <u>πλατύς</u>.
<u>εὐρύχωρος</u>.

τῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν
17 ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; Οὕτω
πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σα-
18 πρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον
19 σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον, μὴ
ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
20 ται. Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐ-
21 τούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· Κύριε, κύριε, εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ
22 θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ
ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε, κύριε, οὐ τῷ
σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμό-
νια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς
23 ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς· Ὅτι οὐδέ-
ποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι
24 τὴν ἀνομίαν. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους
τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρο-
νίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέ-
25 τραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ·
26 καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ
πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε
27 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ,
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσ-
έκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς.

8 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν

αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ' ἐλθὼν προς- 2
εκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰη- 3
σοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκα-
θαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 4
Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ
ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε ' Μωσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Εἰσελθόντι δὲ ' αὐτῷ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν 5
αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· 6
Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς,
δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ 7
ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρ- 8
χος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέ-
γην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ ' λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται
ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, 9
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ· Πο-
ρεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχε-
ται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολου- 10
θοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατο- 11
λῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ 12
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ' ἑκατον- 13
τάρχῃ· Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ
ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ." ⌐
Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε 14

2. ∾ προσελθὼν 4. ≈ Μωϋσῆς, 5. r. τῷ Ἰησοῦ
8. r. λόγον, 13. r. ἑκατοντάρχῳ· " add. Καὶ ὑπο-
στρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐ-
τῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα.

15 τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. Καὶ
ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός·
16 καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει ' αὐτοῖς. Ὀψίας δὲ γενο-
μένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ
ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
17 ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· „Αὐτὸς τὰς ἀσθε-
νείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους, ἐβάστασεν.„
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέ-
19 λευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἷς
γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι,
20 ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώ-
πεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ
21 τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν,
22 καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυ-
τῶν νεκρούς.
23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ
24 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν
τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν
25 κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Καὶ προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ ' ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς,
26 ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε, ὀλι-
γόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ
27 θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρω-
ποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι
καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν, εἰς τὴν χώραν τῶν
Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ
τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ

15. ∾αὐτῷ. 25. † αὐτοῦ 28. ∾Γερασηνῶν,
Alii ∾Γαδαρηνῶν.

ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ, 29
ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, ' υἱὲ τοῦ Θεοῦ;
ᵀἮλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ᵀΗν δὲ ' μα- 30
κρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.
Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκ- 31
βάλλεις ἡμᾶς, ' ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
χοίρων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόν- 32
τες ἀπῆλθον εἰς ' τοὺς χοίρους. Καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε
πᾶσα ἡ ἀγέλη '' κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, 33
καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ
τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλ- 34
θεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, πα-
ρεκάλεσαν, ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Καὶ ἐμβὰς εἰς ' τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς 9
τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παρα- 2
λυτικὸν, ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέ-
κνον· ἀφέωνταί ' σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδοὺ, τινὲς 3
τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.
Καὶ ' ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· 4
Ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν· Ἀφέωνταί ' σου 5
αἱ ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν· ''Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα 6
δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυ-
τικῷ·) Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς
τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 7
αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ' ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν 8
τὸν Θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

29. † Ἰησοῦ, 30. οὐ μακρὰν 31. r. ∾ ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν 32. r. τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. '' † τῶν χοίρων 1. → τὸ 2. ∾ σου αἱ ἁμαρτίαι. 4. ∾ εἰδὼς 5. r. σοι '' ≈ Ἔγειρε 8. ≈ ἐφοβήθησαν.

34. <u>συνάντησις</u>. But Ln. Tf.[8] Treg. read ὑπάντησιν with ℵ B. 1. 33.

20. αἱμορροέω.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον κα-
θήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον· καὶ
λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθη-
10 σεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ
οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόν-
τες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ δι-
12 δάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν [1] αὐτοῖς·
Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
13 ἔχοντες. Πορευθέντες δὲ μάθετε, τί ἐστιν· „ [1] Ἔλεον
θέλω, καὶ οὐ θυσίαν." Οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους,
ἀλλ' ἁμαρτωλούς''.
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέ-
γοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ,
15 οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν,
ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε
16 νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα
αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ [1] ἀμφότεροι συντηροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων [1] εἷς
ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου
ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου
19 ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκο-
20 λούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ,
γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν,

12. → αὐτοῖς· 13. ∾ Ἔλεος '' † εἰς μετάνοιαν.
17. r. ἀμφότερα 18. ∾ εἰσελθὼν s. r. ἐλθὼν

ἥψατο τοῦ κρασπέδου ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ 21
ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθή-
σομαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε· 22
Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη
ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς 23
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς,
καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, ˡλέγει αὐτοῖς· Ἀναχω- 24
ρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει.
Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, 25
εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ
κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν 26
γῆν ἐκείνην.

Και παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν 27
αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέησον
ἡμᾶς, ˡυἱὲ Δαυΐδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσ- 28
ῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Πιστεύετε, ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ·
Ναὶ, κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· 29
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεῴχθη- 30
σαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ 31
ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ 32
ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος 33
τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ ἐθαύμασαν οἱ
ὄχλοι, λέγοντες· ˡΟὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων 34
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς 35
κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κη-
ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.ˡ Ἰδὼν δὲ τοὺς 36

24. ∾ ἔλεγεν· Ἀναχωρεῖτε 27. ∾ υἱὸς 33. † Ὅτι
35. † ἐν τῷ λαῷ.

ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ˡἐσκυλ-
μένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι, ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πο-
38 λὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου
τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ,
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ˡπνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε
ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
2 σαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά
ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου,
3 καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθο-
λομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος
ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ ˡΛεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·
4 Σίμων ὁ ˡκανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ ˡˡἸσκαριώτης, ὁ καὶ
5 παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν
ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν
μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.
6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
7 οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες·
8 Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας
θεραπεύετε, ˡνεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε,
δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς
10 τὰς ζώνας ὑμῶν· μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶ-
νας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ˡῥάβδον. Ἄξιος γὰρ ὁ ἐρ-
11 γάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν
ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε, τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι·
12 κἀκεῖ μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς

36. *r.* ἐκλελυμένοι 1. *add.* κατὰ 3. → ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· *Alii* → Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς 4. ∾ Καναναῖος *al.* Κανανίτης, ˡˡ Σκαριώτης, 8. *r.* λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, *Alii* → νεκροὺς ἐγείρετε, 10. ≈ ῥάβδους.

ˈτὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.ˈ Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία 13
ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ
ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ 14
ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινά-
ξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. Ἀμὴν λέγω 15
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ ˈΓομόῤῥων
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἰδοὺ. ἐγὼ 16
ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. Γίνεσθε
οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστε-
ραί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Παραδώσουσι 17
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς 18
ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς
ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε, 19
πῶς ἢ τί λαλήσητε· ˈδοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ, τί λαλήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, 20
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ 21
τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ
θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάν- 22
των διὰ τὸ ὄνομά μου. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύ- 23
τῃ, φεύγετε εἰς τὴν ˈἑτέραν· κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν
ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν ˈˈ γὰρ λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 24
διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκε- 25
τὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ,
καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. . Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην

12. *add.* λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 15. ≈ Γομόῤῥας 19. → δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τί λαλήσετε. 23. *r.* → ἑτέραν· κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ˈˈ → γὰρ

35. διχάζω.

ʹΒεελζεβοὺλʺ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκια-
26 κοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. Οὐδὲν γάρ
ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυ-
27 πτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ,
εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύ-
28 ξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. Καὶ μὴ ʹφοβεῖσθε ἀπὸ τῶν
ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ
29 ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρου-
θία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται
30 ʹἐπὶ τὴν γῆν ἄνευʺ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Ὑμῶν δὲ καὶ
31 αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί. Μὴ
οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ
33 πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δʼ ἂν ἀρνήσηταί
με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ
34 ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ
νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν·
35 οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Ἦλθον
γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ
36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ
37 οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ,
οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
38 ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι
39 μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν·
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει
40 αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ
41 δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχόμε-

25. Βεελζεβοὺβ ʺr. ἐκάλεσαν, 28. r. φοβηθῆτε
29. ʹἐπὶ τὴν γῆν *Alii* εἰς τὴν παγίδα ʺ*add.* τῆς βουλῆς

τος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου
λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου,
μισθὸν δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μι- 42
κρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ ˈμόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς 11
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν
καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2
τοῦ Χριστοῦ, πέμψας ˈδύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν 3
αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες 4
ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ 5
ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ 6
σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, 7
ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου·
Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρω- 8
πον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδού, οἱ τὰ
μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ˈβασιλέων εἰσίν.
Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, 9
καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ ἐστι, περὶ οὗ 10
γέγραπται· „Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.„ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν 11
γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ·
ὁ δὲ ˈμικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων
αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βα- 12
πτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προ- 13

42. *add.* ὕδατος 2. ∾ διὰ 8. ∾ βασιλείων 11. μι-
κρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων

12. βιαστής.

τος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου
λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου,
μισθὸν δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μι- 42
κρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ 'μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς 11
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν
καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2
τοῦ Χριστοῦ, πέμψας 'δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν 3
αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες 4
ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ 5
ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ 6
σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, 7
ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου·
Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρω- 8
πον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ, οἱ τὰ
μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν 'βασιλέων εἰσίν.
Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ, λέγω ὑμῖν, 9
καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ ἐστι, περὶ οὗ 10
γέγραπται· „Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.„ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν 11
γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ·
ὁ δὲ 'μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων
αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βα- 12
πτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προ- 13

42. *add.* ὕδατος 2. ∼διὰ 8. ∼βασιλείων 11. μικρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων

12. βιαστής.

14 φῆται καὶ ˈὁ νόμος ἕως Ἰωάννου, προεφήτευσαν. Καὶ
εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας, ὁ μέλλων ἔρ-
15.16 χεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Τίνι δὲ
ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ ˈ παιδίοις
ˈˈ ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις
17 αὐτῶν, καὶ λέγουσιν· Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρ-
18 χήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθε
γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· καὶ λέγουσι·
19 Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐσθίων
καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν· Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ˈ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδι-
20 καιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ˈˈ τέκνων αὐτῆς. Τότε
ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ-
21 σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· Οὐαί σοι,
Χοραζίν, οὐαί σοι, ˈ Βηθσαϊδάν. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις, αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
22 πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν
λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
23 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ, ˈ ἡ ἕως
τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι
εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις, αἱ γενόμεναι ἐν
24 σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
25 ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
26 συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ πα-
27 τήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα

13. ὁ νόμος, ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. 16. r. παιδαρίοις ˈˈ ∾ καθημένοις ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑταίροις (ſ. ἑτέροις) λέγουσιν· 19. ἁμαρτωλῶν· καὶ ˈˈ ἔργων 21. ∾ Βηθσαϊδά· 23. ∾ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψώθης, ἕως ᾅδου *Alii*: μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως (ſ. ἢ ἕως) ᾅδου

μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγι-
νώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις
ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς
ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ 28
πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν 29
ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι πρᾶός
εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ 30
φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάβ- 12
βασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνα-
σαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ 2
Φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταί σου
ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν 3
αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαυῒδ, ὅτε ἐπεί-
νασε', καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 4
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ
τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι 5
τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βε-
βηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ 6
ἱεροῦ 'μείζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε, τί ἐστιν· 7
„Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν·„ οὐκ ἂν κατεδικάσατε
τοὺς ἀναιτίους. Κύριος γάρ ἐστι 'τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς 8
τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν 9
αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος 'ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξη- 10
ράν. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς
σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ 11
εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει
πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς
βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ, καὶ ἐγερεῖ; Πόσῳ οὖν 12
διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; Ὥστε ἔξεστι τοῖς σάβ-

3. † αὐτὸς, 6. ∾ μεῖζον 8. † καὶ 10. → ἦν τὴν

29. πρᾶος. But πραΰς is here read by Ln. Tf.[s] Treg.

18. *αἱρετίζω.

19. *ἐρίζω.

20. τύφω.

13 βασι καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτει-
νον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη
14 ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλα-
βον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
15 σιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ¹ ἐθεράπευσεν
16 αὐτοὺς πάντας, καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν
17 αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
18 τοῦ προφήτου, λέγοντος· „Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα,
ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω
τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγ-
19 γελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις
20 ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ· κάλαμον συντε-
τριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·
21 ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Καὶ ¹ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.„
22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ
κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ
23 κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο πάντες
οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυΐδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν
25 δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς,
ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυ-
26 τῆς, οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν
ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται
27 ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; Διὰ
28 τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ ἐν πνεύματι
θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς
29 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς

15. ἐθεράπευσεν αὐτούς. Πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευ-
σεν, ἐπέπληξεν, ἵνα μὴ 21. † ἐν

τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπά-
σαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ 30
ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. Διὰ 31
τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφε-
θήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφη-
μία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ 32
λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ, οὔτε ˡἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ
μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρ- 33
πὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ
τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δέν-
δρον γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε 34
ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω- 35
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ˡ ἐκβάλλει ˡˡ τὰ ἀγαθά·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-
βάλλει πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ˡἀργὸν, 36
ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου 37
δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- 38
σαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ 39
καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθή-
σεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς 40
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει 41
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·

32. ∾ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 35. † τῆς καρδίας ˡˡ→ τά,
36. *om.* ἀργὸν, *Alii* πονηρὸν,

40. κῆτος.

ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον
42 Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σο-
43 λομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. Ὅταν
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
44 οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν
μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,
45 σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται, καὶ
παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα, πονη-
ρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνε-
ται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
των. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ
47 λαλῆσαι. Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.
48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστιν
49 ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν·
50 Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὅστις γὰρ
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.
13 Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς
2 οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν
πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
3 εἱστήκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς,
4 λέγων· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ
5 ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπε-
σεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ

47. ζητοῦντές σε. *al.* ζητοῦντές σε ἰδεῖν.

εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡλίου 6
δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ῥίζαν, ἐξηράνθη. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας· 7
καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Ἄλλα 8
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν,
ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων 9
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, 10
εἶπον αὐτῷ· Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; Ὁ δὲ 11
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας ' τῶν οὐρανῶν· ἐκείνοις δὲ οὐ
δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισ- 12
σευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, 13
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούου-
σιν, οὐδὲ συνιοῦσι. Καὶ ἀναπληροῦται ' αὐτοῖς ἡ προ- 14
φητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα· „Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ
μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς 15
ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμ-
μυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν
ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ ' συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ '' ἰάσωμαι αὐτούς.„ Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16
μοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι 17
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν, ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦ-
σαι, ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς οὖν ἀκού- 18
σατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. Παντὸς ἀκούον- 19
τος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχε-
ται ὁ πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν, ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν, ὁ τὸν 20
λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·

11. → τῶν οὐρανῶν· 14. † ἐπ' 15. ∾ συνιῶσι, '' ∾ ἰάσομαι

21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι·
γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
22 σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός
ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος
τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λό-
23 γον· καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ
συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν,
24 ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. Ἄλλην παραβολὴν
παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
ἐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
25 αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ
26 σίτου· καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος
27 καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσ-
ελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ·
Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
28 πόθεν οὖν ἔχει ' ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ·
29 Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη·
Οὔ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα
30 αὐτοῖς τὸν σῖτον. Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχ-
ρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν ' καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς
θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε
αὐτὰ " εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
31 σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. Ἄλλην
παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν
32 ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ὃ μικρότερον
μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον ' τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε
ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν
33 τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν

27. † τὰ 30. † τῷ " ⇉ εἰς 32. *add.* πάντων

αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
ἣν λαβοῦσα γυνὴ ' ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως
οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰη- 34
σοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς
οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ' τοῦ 35
προφήτου, λέγοντος· „Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα
μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.„
Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ' ὁ Ἰη- 36
σοῦς. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγον-
τες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ
ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ 37
καλὸν σπέρμα, ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρὸς, 38
ἔστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ
υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ
πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς, ὁ σπείρας αὐτὰ, ἔστιν ὁ διά- 39
βολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ
δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν· Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ 40
ζιζάνια, καὶ πυρὶ ' καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος " τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 41
θρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς
βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦν-
τας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 42
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν, ὡς ὁ ἥλιος, 43
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 44
νῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν
ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει,
καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 45
νῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.

33. ∾ἔκρυψεν 35. *add.* Ἡσαΐου *Alii add.* Ἀσάφου
36. ⇉ὁ Ἰησοῦς 40. *r.* κατακαίεται " → τούτου.

46 'Εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ-
47 πρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ὐρανῶν σαγήνῃ, βληθείσῃ
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγέσῃ·
48 ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ
49 σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τῦ
αἰῶνος. 'Εξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριῦσι τοὺς
50 πονηροὺς ἐκ μέσυ τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς
εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
51 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 'Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγυσιν αὐτῷ· Ναὶ, "κύριε.
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς, μαθη-
τευθεὶς 'τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ
53 αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλε-
σεν ὁ Ἰησῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς
ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς,
καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνά-
55 μεις; Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ
ἡ μήτηρ αὐτῦ λέγεται Μαριάμ; καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ
56 Ἰάκωβος, καὶ 'Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; καὶ
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν
57 οὖν τύτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
Ὁ δὲ Ἰησῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος,
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπι-
στίαν αὐτῶν.

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης
2 τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτῦ· Οὗτός

46. r. ∾ὅς εὑρὼν 51. ⇉Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
"→κύριε. 52. r. εἰς τὴν βασιλείαν al. ἐν τῇ
βασιλείᾳ 55. Ἰωσὴφ al. Ἰωάννης.

ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ διὰ τῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργῦσιν ἐν αὐτῷ.
Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, 3
καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φι-
λίππυ τῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν- 4
νης· Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν 5
ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην
αὐτὸν εἶχον. Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, 6
ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ·
καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη- 7
σεν αὐτῇ δοῦναι, ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ, προβιβα- 8
σθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε
ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ 9
ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπε- 10
κεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη 11
ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ·
καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μα- 12
θηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ
ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας 13
ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθη-
σαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον· καὶ 14
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώ-
στους αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον 15
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, λέγοντες· Ἔρημός ἐστιν ὁ τό-
πος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους,
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς
βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχυ- 16
σιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγου- 17

3. om. Φιλίππου 6. ∾ γενομένων " θυγάτηρ αὐτῦ, Ἡρωδιὰς, 7. ὤμοσεν 12. ∾ πτῶμα, 14. ⊐ ὁ Ἰησῦς " r. ἐπ' αὐτοὺς,

σιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε, εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ
18 δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ 'τοὺς χόρ-
τους, "λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας,
ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς
20 ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους
21 πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισ-
χίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν 'τοὺς μαθητὰς " ἐμβῆναι εἰς
τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
23 ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους,
ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· Ὀψίας δὲ
24 γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον 'ἤδη μέσον
τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων·
25 ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς
νυκτὸς 'ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς", περιπατῶν ἐπὶ τῆς
26 θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες· Ὅτι
27 Φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως
δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγώ
28 εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε·
Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ
29 ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ
πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν
30 πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν,
ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέ-
31 γων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγό-
32 πιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ

19. τοῦ χόρτου, *Alii* τὸν χόρτον, " † καὶ 22. † ὁ Ἰη-
σοῦς " † αὐτοῦ 24. ἤδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς
γῆς ἀπεῖχε, 25. ἦλθε " † ὁ Ἰησοῦς.

πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ' ἐλ- 33
θόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ
υἱὸς εἶ.
Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον ' εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. 34
Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, 35
ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην· καὶ προσ-
ήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρε- 36
κάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.
Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ' οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων 15
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Διατί οἱ μαθηταί 2
σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;
οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίω-
σιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς 3
παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; Ὁ γὰρ ' Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· „Τίμα τὸν 4
πατέρα " καὶ τὴν μητέρα·„ καὶ· „Ὁ κακολογῶν πα-
τέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.„ Ὑμεῖς δὲ λέγετε· 5
Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇς· ' καὶ οὐ μὴ " τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ 6
Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκριταί, καλῶς 7
προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἠσαΐας, λέγων· „' Ὁ λαὸς 8
οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες 9
διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.„ Καὶ προσ- 10
καλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ
συνίετε. Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν 11
ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος,
τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες 12

33. *om.* ἐλθόντες *Al.* ὄντες 34. ἐπὶ τὴν γῆν εἰς
1. *om.* οἱ 4. ∾ Θεὸς εἶπε· Τίμα " † σου 5. → καὶ
" ∾ τιμήσει 8. *r.* Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ
στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσι

οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρι-
13 σαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πα-
14 τήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. Ἄφετε αὐτούς·
ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν
15 ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν
16 ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί
17 ἐστε; Οὔπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στό-
μα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας
19 ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς
καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί· φόνοι, μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις
χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
22 μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία,
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ,
λέγουσα· Ἐλέησόν με, κύριε, υἱὲ Δαυΐδ· ἡ θυγάτηρ
23 μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
24 ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην, εἰ μὴ
25 εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Ἡ δὲ
ἐλθοῦσα 'προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει
26 μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει
ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
28 κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ·
Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι, ὡς θέλεις.
Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

25. ~ προσεκύνησεν

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θά- 29
λασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
θητο ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχον- 30
τες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς,
καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς
πόδας ' τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε ' τοὺς 31
ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας " κωφοὺς λαλοῦντας, κυλ-
λοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέ-
ποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ δὲ 32
Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε·
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ' ἡμέραι τρεῖς,
προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν
τῇ ὁδῷ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν 33
ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον
τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους 34
ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ 35
ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λα- 36
βὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας
ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ
τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ 37
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας
πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, 38
χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς 39
ὄχλους, ' ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια
" Μαγδαλά.

Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, 16
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν, σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 2
" Ὀψίας γενομένης, λέγετε· Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρα-

30. ∾ αὐτοῦ· 31. τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντα *al.* τοὺς ὄχλους θαυμάσαι τυφλοὺς βλέποντας " κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦντας, 32. *r.* ἡμέρας τρεῖς προσμένουσι 39. *r.* ἐνέβη " Μαγαδάν. 2. 3. *om.* Ὀψίας *ad* οὐ δύνασθε.

3 νός. Καὶ πρωΐ· Σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυ-
γνάζων ὁ οὐρανός. ' Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον
τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν
4 καιρῶν οὐ " δύνασθε; Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ 'τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐ-
τούς, ἀπῆλθε.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπε-
6 λάθοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
7 σαίων καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν
8 ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. Γνοὺς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν'· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλι-
9 γόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων,
10 καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ' ἄρτου " εἶπον ὑμῖν προσ-
έχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;
12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης
τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.
13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς
Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τίνα
' με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
14 που; Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μέν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
ἄλλοι δέ, Ἠλίαν· ἕτεροι δέ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν
15 προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
16 εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ
17 Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκρι-

3. ⇉ Ὑποκριταί, " συνίετε *f.* δύνασθε δοκιμάζειν; 4. → τοῦ προφήτου. 8. † αὐτοῖς· 11. ≈ ἄρτων, " ≈ εἶπον ὑμῖν· Προσέχετε *Alii* ∾ εἶπον ὑμῖν; Προσέχετε δὲ *f.* εἶπον ὑμῖν προσέχειν; Προσέχετε δὲ 13. → με

θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ
Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ
πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, 18
ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν
' αὐτῆς· Καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν 19
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμέ-
νον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς,
ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε 'διεστείλατο 20
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός
ἐστιν " ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς 21
δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελ-
θεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσ-
βυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβό- 22
μενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, λέγων·
Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στρα- 23
φεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάν-
δαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθη- 24
ταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκο-
λουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ- 25
σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται 26
ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν
αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ- 27
χεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶ-
ξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες ' τῶν ὧδε ἑστώ- 28
των, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι

18. σε. 20. ∾ἐπετίμησεν " † Ἰησοῦς. 28. r. τῶν ὧδε ἑστηκότων, al. ὧδε ἑστῶτες,

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ "βασιλείᾳ
αὐτοῦ.
17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέ-
τρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
2 καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
3 λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς
4 καὶ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς,
5 σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ. Ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη 'φωτὸς ἐπεσκίασεν αὐτούς·
καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· „Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.„
6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐ-
7 τῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς, ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ
8 φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα
9 εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων
αὐτῶν 'ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
10 ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμ-
11 ματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ
'Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν ἔρχεται
12 "πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν,
ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ'
ἐποίησαν 'ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω καὶ ὁ υἱὸς
13 τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆ-
καν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν
αὐτοῖς.

28. "δόξῃ 5. r. ∾φωτεινὴ 9. r. ἀπὸ 11. ⇄Ἰησοῦς
"⇄πρῶτον, 12. om. ἐν

Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν 14
αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν ¹ αὐτὸν, καὶ λέγων· Κύριε, 15
ἐλέησόν μου τὸν υἱόν· ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς
πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλά-
κις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς 16
σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκρι- 17
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ-
μένη· ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ 18
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ
ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε 19
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον·
Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰη- 20
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ¹ ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ
μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. ¹ Τοῦτο δὲ 21
τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ.

Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν 22
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ- 23
τόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον 24
οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον·
Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει· 25
Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆν-
σον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
Λέγει αὐτῷ ¹ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη 26

14. r. αὐτῷ, 20. ὀλιγοπιστίαν 21. om. Τοῦτο δὲ
ad νηστείᾳ. 26. ⊐ ὁ Πέτρος·

Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν 14
αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν ¹ αὐτὸν, καὶ λέγων· Κύριε, 15
ἐλέησόν μου τὸν υἱόν· ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς
πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλά-
κις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς 16
σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκρι- 17
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ-
μένη· ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ 18
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ
ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε 19
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον
Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰη- 20
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ¹ ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ
μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. ¹ Τοῦτο δὲ 21
τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ.

Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν 22
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ- 23
τόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον 24
οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον·
Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει· 25
Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆν-
σον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
Λέγει αὐτῷ ¹ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη 26

14. r. αὐτῷ, 20. ὀλιγοπιστίαν 21. om. Τοῦτο δὲ ad νηστείᾳ. 26. ⊐ ὁ Πέτρος·

27 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα
δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θά-
λασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον
ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στα-
τῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.
18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ [1]ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰη-
σοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ
2 τῶν οὐρανῶν; Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον,
3 ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
4 μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις
οὖν [4]ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός
5 ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὃς
ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
6 ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ᾽ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα
κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς [6]ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
7 καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ
τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. Ἀνάγκη γάρ ἐστιν
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ [7]ἐκείνῳ,
8 δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ
πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον [8]αὐτὰ, καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
9 βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
10 πυρός. Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μι-
κρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν
ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ

1. ∾ ἡμέρᾳ 4. ∾ ταπεινώσει 6. ∾ εἰς Alii: περὶ
7. om. ἐκείνῳ, 8. ∾ αὐτὸν,

πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ¹Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ 11
ἀνθρώπου ‖ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν 12
γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα ¹ ἐπὶ
τὰ ὄρη, πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν 13
γένηται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ'
αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα, τοῖς μὴ
πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν 14
τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ¹ εἷς
τῶν μικρῶν τούτων. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ¹ εἰς σε 15
ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ‖ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου
καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ 16
ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν
σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ 17
ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω
σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω 18
ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν
τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. Πάλιν ¹ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν 19
δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ παντὸς πρά-
γματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ
πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνη- 20
γμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, πο- 21
σάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω
αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ, λέγω 22
σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ 23
τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη 24

11. ⇉ Ἦλθε ad ἀπολωλός. ‖ ζητῆσαι καὶ σῶσαι
12. ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς, 14. ∾ ἐν 15. om. εἰς σὲ
‖ † καὶ 19. ⊂ ἀμὴν

25 αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης 'μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος
δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ
26 πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ'
27 ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ
κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ
28 δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος,
εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ
ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων·
29 Ἀπόδος 'μοι "εἴ τι ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος
αὐτοῦ', παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ'
30 ἐμοὶ, καὶ "πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν·
ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ
31 ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ
τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσά-
32 φησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε
προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ·
Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
33 ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
34 σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς
ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς,
35 ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ
ὁ πατήρ μου ὁ 'ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε
ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν".

19 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς
2 τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐ-
τοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ 'οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες

24. πολλῶν. 28. ⇉μοι "r. ὅ, τι 29. † εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, "→πάντα 35. ~οὐράνιος "† τὰ παραπτώματα αὐτῶν. 3. om. οἱ

αὐτὸν, καὶ λέγοντες ″ αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπο-
λῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ 4
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας
ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; Καὶ εἶπεν· 5
„ Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ ˡ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ·
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.„ Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ 6
δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν-
θρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν 7
Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ
ἀπολῦσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν 8
σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυ-
ναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω 9
δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ˡ μὴ
ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· ″ καὶ ὁ
ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται. Λέγουσιν 10
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ
ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον 11
τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες 12
ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦ-
χοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καί
εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπι- 13
θῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ 14
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖ- 15
ρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

Καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε 16
ˡ ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

″ ⇉ αὐτῷ· 5. ≈ κολληθήσεται 9. † εἰ ″ om. καὶ ὁ
ad μοιχᾶται. 16. ⇉ ἀγαθὲ,

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 'Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς
ἐστιν ὁ ἀγαθός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν,
18 τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπε· Τό· „Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ
19 ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα' καὶ τὴν μητέρα·„
20 καί· „Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.„ Λέγει
αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην 'ἐκ νεότη-
21 τός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις
τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
δὸς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο,
22 ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε
23 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν
24 τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι,
'κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος " εἰσελθεῖν, ἢ πλού-
25 σιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ἀκούσαν-
τες δὲ οἱ μαθηταὶ', ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες·
26 Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι·
27 παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά'. Τότε ἀποκριθεὶς
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα,
28 καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκο-
λουθήσαντές 'μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθί-
σεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς
29 δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς' ἀφῆκεν οἰκίας,
ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυ-
ναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκα-

17. r. ∽τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. 19. † σου 20. → ἐκ νεότητός μου· 24. κάμιλον "r. διελθεῖν, 25. † αὐτοῦ, 26. † ἐστι. 28. μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν 29. ὅστις " om. ἢ γυναῖκα,

τονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομή-
σει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ 30
ἔσχατοι, πρῶτοι. Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν 20
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα
πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν 2
ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
Καὶ ἐξελθὼν περὶ ˈτρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶ- 3
τας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· κἀκείνοις εἶπεν. Ὑπάγετε 4
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον,
δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ 5
ἕκτην καὶ ˈἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ 6
δὲ τὴν ἑνδεκάτην ˈὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶ-
τας", καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν
ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμι- 7
σθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα· ˈκαὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε. Ὀψίας δὲ 8
γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρό-
πῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς
τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν
πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, 9
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμι- 10
σαν, ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ
δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδε- 11
σπότου, λέγοντες· Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν 12
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστά-
σασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ 13
ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε·
οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ 14
ὕπαγε. Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καί σοι.
^Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ˈἢ ὁ 15
ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

3. † τὴν 5. ∾ ἐνάτην 6. ⇉ ὥραν " † ἀργοὺς,
7. ⇉ καὶ ὃ *ad* λήψεσθε. 15. ∾ εἰ

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι,
ἔσχατοι. ' Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλε-
κτοί.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε
τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν
18 αὐτοῖς· Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπȣ παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμ-
19 ματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παρα-
δώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστι-
γῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστή-
σεται.
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου,
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι
21 παρ' αὐτȣ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ·
Εἰπὲ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ
δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ ' εὐωνύμων σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ
22 σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἴδατε, τί
αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω
23 πίνειν; ' Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε· ' τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν
μου καὶ ἐξ εὐωνύμων " μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
24 ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ
ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελ-
25 φῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν·
Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
26 αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ
οὕτως ' ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας
27 γενέσθαι, " ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
28 ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ' ἔστω ὑμῶν δοῦλος· ὥσπερ ὁ υἱὸς

16. *om.* Πολλοὶ *ad* ἐκλεκτοί. 21. *r.* εὐωνύμων, ἐν τῇ 22. † καὶ (*f.* ἢ) τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; 23. † καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· " ⇄ μου, 26. † δὲ " ∾ ἔσται 27. ∾ ἔσται

τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι,
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.'
Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ, ἠκολούθησεν 29
αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ, καθήμενοι 30
παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκρα-
ξαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς Δαυΐδ. Ὁ δὲ 31
ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖ-
ζον ἔκραζον, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς
Δαυΐδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· 32
Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα 33
ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ 34
Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέ-
βλεψαν ' αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.
Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς 21
'Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς
ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, λέγων αὐτοῖς· Πορεύθητε εἰς 2
τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε
ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγά-
γετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε· Ὅτι ὁ 3
κύριος αὐτῶν χρείαν 'ἔχει· εὐθέως δὲ " ἀποστέλλει
αὐτούς. Τοῦτο δὲ ' ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ 4
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· „Εἴπατε τῇ θυγα- 5
τρὶ Σιών· Ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί ' σοι πραῢς,
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ " πῶλον υἱὸν ὑποζυ-

28 *add.* Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. Εἰσερχόμενοι δὲ, καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθαι εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι· Ἔτι κάτω χώρει· καὶ καταισχυνθήσῃ. Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ· Σύναγε ἔτι ἄνω· καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον. 34. *om.* αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί·
1. Βηθσφαγὴν 3. ἔχει, εὐθέως " *r.* ἀποστελεῖ
4. ⇉ὅλον 5. σοι, πραῢς καὶ " πῶλον ὑποζυγίου. *f.* πῶλον νέον.

6 γίου.„ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες
7 καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ' ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμά-
8 τια αὐτῶν· καὶ " ἐπεκάθισεν ἐπάνω ''' αὐτῶν. Ὁ δὲ
πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ
ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων,
9 καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγον-
τες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ
τῷ υἱῷ Δαυῒδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
10 κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόν-
τος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέ-
11 γουσα· Τίς ἐστιν οὗτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός
ἐστιν ' Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
12 λαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ' τοῦ θεοῦ,
καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κα-
τέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περι-
13 στεράς· καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· „Ὁ οἶκός μου,
οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
14 σπήλαιον λῃστῶν.„ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ
καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμά-
σια, ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυῒδ· ἠγανάκτησαν,
16 καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε· „Ὅτι ἐκ
στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;„
17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς
Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
18 Πρωΐας δὲ, ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε.
19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν,

7. ἐπάνω αὐτοῦ *f.* ἐπ' αὐτὸν " *r.* ἐπεκάθισαν ''' αὐ-
τοῦ. *f.* αὐτῆς. 11. *om.* Ἰησοῦς 12. → τοῦ θεοῦ,

καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει
αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.
Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ ἰδόντες οἱ 20
μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξη-
ράνθη ἡ συκῆ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 21
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε,
οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει
τούτῳ εἴπητε· Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασ-
σαν· γενήσεται. Καὶ πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ 22
προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψεσθε.

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ 23
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ,
λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι
ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 24
εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν
εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ· Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, 25
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο 'παρ' ἑαυτοῖς,
λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί
οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀν- 26
θρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι
τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰη- 27
σοῦ εἶπον· Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί 23
δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελ-
θὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργά-
ζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί 'μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 29
'Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. Καὶ 30
προσελθὼν τῷ 'ἑτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· "Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ 31
τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν

25. ἐν ἑαυτοῖς, 28. ⇉μου. 29. Ἐγὼ, κύ-
ριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. 30. r. ∾δευτέρῳ, "Οὐ θέ-
λω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.

αὐτῷ· Ὁ ¹πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν
32 ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ πρὸς
ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν
αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ¹οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ
33 πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε·
Ἄνθρωπος ¹ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶ-
να, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
34 γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς
τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς
35 γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόν-
τες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ¹ἔδειραν,
36 ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστει-
λεν ἄλλους δούλους, πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποί-
37 ησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς
αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν
38 υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ, ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν
ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτεί-
νωμεν αὐτὸν, καὶ ¹κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐ-
39 τοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπε-
40 λῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ
41 ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγου-
σιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν
ἀμπελῶνα ¹ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀπο-
δώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς
γραφαῖς· „Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγέ-
νετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ¹ἡμῶν;„

31. ἔσχατος. *f.* ὕστερος. 32. οὐδὲ 33. † τις
35. ἔδηραν, 38. ∾σχῶμεν 41. ∾ἐκδόσεται
42. ὑμῶν;

Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βα- 43
σιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς
καρποὺς αὐτῆς. 'Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦ- 44
τον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει
αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 45
σαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν
λέγει. Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς 46
ὄχλους· ἐπειδὴ 'ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Καὶ 22
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβο-
λαῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν- 2
θρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κε- 3
κλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε 4
τοῖς κεκλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα· οἱ
ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·
δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· 5
ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ 'εἰς τὴν ἐμπορίαν
αὐτοῦ. Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, 6
ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 'Ἀκούσας δὲ ὁ ''βασιλεὺς, 7
ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε
τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.
Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός 8
ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε 9
οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι 10
ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας, ὅσους εὗρον,
πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ 'γάμος ἀνα-
κειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς 11
ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον
ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες 12

44. →Καὶ ὁ πεσὼν *ad* λικμήσει αὐτόν. 46. ∾εἰς προφήτην 5. ∾ἐπὶ 7. ≈Ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη· '' ∾βασιλεὺς ἐκεῖνος, ὠργίσθη· 10. νυμφὼν

13 ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. Τότε
εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Δήσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
14 ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον,
16 ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ ἀποστέλλου-
σιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν,
λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
17 θρώπων. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦ-
18 ναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν
πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;
19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσ-
20 ήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ
21 εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσα-
ρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος
22 Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες
ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι,
οἱ λέγοντες, μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν
24 αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· „Ἐάν
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ
25 ἀδελφῷ αὐτοῦ." Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί·
καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων
σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐ-
26 τοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως
27 τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή;

13. ~ Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἐκβάλε-
τε εἰς *Alii:* Ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν, καὶ βά-
λετε αὐτὸν εἰς

πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 29
εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε 30
γαμοῦσιν, οὔτε ˈἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι "τοῦ
Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν 31
νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
λέγοντος· „Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς 32
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;„ ˈ Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς
νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, 33
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδ- 34
δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν 35
εἷς ἐξ αὐτῶν, νομικὸς, πειράζων αὐτὸν καὶ λέ-
γων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ˈἔφη αὐτῷ· „Ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν 37
σου ἐν "ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.„ Αὕτη ἐστὶ ˈπρώτη καὶ 38
μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία ˈαὐτῇ. „Ἀγαπήσεις 39
τὸν πλησίον σου, ὡς "σεαυτόν.„ Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν 40
ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ- 41
τοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χρι- 42
στοῦ; τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαυΐδ.
Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν πνεύματι ˈ κύριον 43
αὐτὸν καλεῖ; λέγων· „Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ 44
μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ˈὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.„ Εἰ οὖν Δαυΐδ ˈ κα- 45
λεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς 46
ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις
ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

30. ∾γαμίζονται," → τοῦ Θεοῦ 32. Οὐκ ἔστι Θε-
ὸς νεκρῶν, 37. r. εἶπεν "≈ὅλῃ καρδίᾳ 38. ∾μεγά-
λη καὶ πρώτη 39. ≈αὕτη· "∾ἑαυτόν. 43. *add.* ἁγίῳ
44. ∾ὑποκάτω τῶν 45. *add.* ἐν πνεύματι

πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 29
εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε 30
γαμοῦσιν, οὔτε ˈἐκγαμίζονται, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελοι ˈˈτοῦ
Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν 31
νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
λέγοντος· „Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς 32
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;„ ˈΟὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς
νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, 33
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδ- 34
δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν 35
εἷς ἐξ αὐτῶν, νομικὸς, πειράζων αὐτὸν καὶ λέ-
γων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ˈἔφη αὐτῷ· „Ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν 37
σου ἐν ˈˈὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.„ Αὕτη ἐστὶ ˈπρώτη καὶ 38
μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία ˈαὐτῇ. „Ἀγαπήσεις 39
τὸν πλησίον σου, ὡς ˈˈσεαυτόν.„ Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν 40
ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ- 41
τοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χρι- 42
στοῦ; τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαυΐδ.
Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν πνεύματι ˈκύριον 43
αὐτον καλεῖ; λέγων· „Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ 44
μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ˈὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.„ Εἰ οὖν Δαυΐδ ˈκα- 45
λεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς 46
ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις
ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

30. ∾γαμίζονται, ˈˈ→ τοῦ Θεοῦ 32. Οὐκ ἔστι Θε-
ὸς νεκρῶν, 37. r. εἶπεν ˈˈ≈ὅλῃ καρδίᾳ 38. ∾μεγά-
λη καὶ πρώτη 39. ≈αὐτῇ· ˈˈ∾ἑαυτόν. 43. *add.* ἁγίῳ
44. ∾ὑποκάτω τῶν 45. *add.* ἐν πνεύματι

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη-
2 ταῖς αὐτοῦ, λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκά-
3 θισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάντα οὖν,
ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν 'τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε·
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ
4 οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι 'γὰρ φορτία βαρέα'' καὶ δυσ-
βάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώ-
πων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.
5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
ἀνθρώποις. Πλατύνουσι 'δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν,
καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα'' τῶν ἱματίων αὐτῶν·
6 φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς
7 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
8 πων ῥαββὶ, 'ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ 'καθηγητής''· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελ-
9 φοί ἐστε. Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
10 εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ
κληθῆτε καθηγηταί· 'εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγη-
11 τὴς, ὁ Χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διά-
12 κονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ
14 ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. 'Οὐαὶ
δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·'' ὅτι
κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει ''' μα-
κρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον
13 κρίμα. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκρι-
ταί· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ
15 τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-

3. → τηρεῖν, 4. ∾δὲ '' → καὶ δυσβάστακτα,
5. ∾γὰρ '' → τῶν ἱματίων αὐτῶν· 7. → ῥαββί.
8. ∾διδάσκαλος· '' † ὁ Χριστός· 10. ∾ὅτι καθη-
γητὴς ὁ Χριστός· *Alii* : ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν
εἷς, ὁ Χριστός. 14 *post* 13. *r.* '' ⇉ὅτι κατεσθίετε
ad ὑποκριταί· ''' μακρᾷ

ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν
θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον·
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότε-
ρον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· 16
Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ
ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· 17
τίς γὰρ μείζων ἐστίν; ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς, ὁ ἁγιάζων
τὸν χρυσόν; Καί· Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω
αὐτοῦ, ὀφείλει. ' Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖζον; 19
τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον, τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ 20
ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, 21
ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ' κατοικήσαντι αὐτόν· καὶ 22
ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ,
καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ- 23
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε
τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον,
καὶ τὴν πίστιν. Ταῦτα ' δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ
ἀφιέναι. Ὁδηγοὶ τυφλοί· οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, 24
τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς 25
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆς καὶ 'ἀδικίας. Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον 26
πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ' καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς '' αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν, 27
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι παρομοιά-
ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνον-
ται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ
πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαί- 28

19. →Μωροὶ καὶ 21. r. κατοικοῦντι 23. r. →δὲ
25. r. ∾ἀκρασίας. *Alii:* ἀκαθαρσίας. *f.* πλεονεξίας.
f. πονηρίας. 26. ⇉καὶ τῆς παροψίδος, '' ≈αὐτοῦ

νεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε
29 ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ
Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν
30 προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ
λέγετε· Εἰ ¹ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν,
οὐκ ἂν ¹ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προ-
31 φητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν
32 φονευσάντων τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς ¹πληρώσατε
33 τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα
ἐχιδνῶν· πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
34 Διὰ τοῦτο, ἰδού, ἐγὼ ¹ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφή-
τας, καὶ σοφούς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε
ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς
35 πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνό-
μενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου,
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύ-
36 σατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ¹ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν
ταύτην.

37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ¹ἀποκτείνουσα τοὺς
προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς
αὐτήν· ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου,
ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς
38 πτέρυγας; καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ
39 οἶκος ὑμῶν ¹ἔρημος. Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μή με ἴδητε
ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι κυρίου.

24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ¹ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ·
καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς
2 οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ¹Οὐ

30. r. ἦμεν bis. 32. πληρώσετε 34. ἀποστελῶ
36. r. → ὅτι 37. ≈ ἀποκτένουσα 38. om. ἔρημος.
1. ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύετο· 2. ⇄ Οὐ

βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ
ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ ‖ καταλυθήσεται. Κα- 3
θημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπὲ
ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς
παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ ἀπο- 4
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς
πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 5
λέγοντες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς 6
πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ ˈπάντα γενέ-
σθαι· ἀλλ' ‖ οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ 7
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσον-
ται λιμοὶ, ˈκαὶ λοιμοὶ, καὶ ‖ σεισμοὶ, κατὰ τόπους.
Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν 8.9
ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ ˈπάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί· καὶ ἀλλήλους 10
παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.
Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ 12
ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος 13
σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον 14
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν 15
ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δα-
νιὴλ τοῦ προφήτου, ˈἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγι-
νώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν 16
ἐπὶ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω, 17
ἆραι ˈτὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ 18
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω, ἆραι ˈτὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Οὐαὶ 19

2. ‖ † μὴ 6. → πάντα ‖ οὐκ εὐθέως ἐστὶ
7. om. καὶ λοιμοὶ, ‖ σεισμοὶ κατὰ τόπυς. 9. r. πάν-
των ἐθνῶν Alii om. τῶν ἐθνῶν 15. ∾ ἑστὸς
17. r. τι ἐκ 18. ∾ τὸ ἱμάτιον

δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
20 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται
21 ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ' σαββάτῳ. Ἔσται γὰρ
τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμȣ
22 ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ ἐκο-
λοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέ-
23 ραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε
24 ὁ Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθήσονται
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνα-
25 τὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν.
26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί· μὴ
ἐξέλθητε· Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ
φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ' καὶ ἡ παρουσία
28 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου ' γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα,
29 ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ
τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσε-
ται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
30 τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ
σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ' ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ
τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
31 τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· Καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος ' φω-
νῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως
32 ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν
παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς,
καὶ τὰ φύλλα ' ἐκφύῃ, γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος,

20. † ἐν 27. ⇉ καὶ 28. → γὰρ 30. τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς· 31. om. φωνῆς 32. ≈ ἐκφυῇ,

Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε, 33
ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ 34
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ' παρελεύσεται· οἱ δὲ λόγοι μου 35
οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης 36
καὶ ' ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρα-
νῶν," εἰ μὴ ὁ πατὴρ ''' μόνος. Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι 37
τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ' ταῖς 38
πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦν-
τες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε
εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατα- 39
κλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρου-
σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ 40
ἀγρῷ· ' ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ ' ὁ εἷς ἀφίεται.
Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, 41
καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε, ποίᾳ 42
ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, 43
ὅτι, εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ ' φυλακῇ ὁ κλέπτης
ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοι- 44
μοι· ὅτι, ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, 45
ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ' θεραπείας αὐ-
τοῦ, τοῦ " δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακά- 46
ριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρή-
σει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι 47
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 48
εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρο-
νίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς 49

35. *r.* παρελεύσονται· 36. † τῆς *Alii om.* καὶ τῆς ὥρας " *add.* οὐδὲ ὁ υἱὸς, ''' † μου 38. → ταῖς πρὸ 40. → ὁ *bis.* 43. ὥρᾳ 45. οἰκετίας " *r.* ∾ διδόναι

'συνδούλους, "ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόν-
50 των· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ οὐ
51 προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομή-
σει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
25 των. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
2 αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου'. Πέντε
3 δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, 'καὶ πέντε μωραί. Αἵτι-
νες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας 'αὐτῶν, οὐκ ἔλα-
4 βον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον
ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ
6 ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδοὺ,
ὁ νυμφίος 'ἔρχεται· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκό-
8 σμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονί-
μοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ
9 λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. °Απεκρίθησαν δὲ αἱ φρό-
νιμοι, λέγουσαι· Μήποτε 'οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
πορεύεσθε "μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγορά-
10 σατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν
ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς
11 γάμους· καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ ἔρχονται
καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι· Κύριε, κύριε, ἄνοι-
12 ξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ
13 οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν,
14 οὐδὲ τὴν ὥραν'. Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν
ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς
15 τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα,

49. ∾ συνδούλους αὐτοῦ, " *r.* ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν
1. *add.* καὶ τῆς νύμφης. 2. ∾ καὶ αἱ πέντε 3. *r.* ἑαυ-
τῶν, *Alii:* αὐτῶν, 6. ⇉ ἔρχεται· 9. ≈ οὐ μὴ " † δὲ
13. † ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ ἀπεδήμησεν ' εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε 16
τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ' ἐποίησεν
ἄλλα πέντε " τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρ- 17
δησε ' καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελ- 18
θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύ- 19
ριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, 20
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε,
πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα ' ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη ' αὐτῷ ὁ κύριος 21
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· " ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο 22
τάλαντα ' λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι πα-
ρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα " ἐπ' αὐ-
τοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 23
καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσ- 24
ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε· Κύριε,
ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου
οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ 25
φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν 26
αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις, ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· 27
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι 28

15. Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ 16. ∾ ἐκέρδησεν " → τάλαντα. 17. → καὶ αὐτὸς 20. → ἐπ' αὐτοῖς. 21. † δὲ " ἐπεὶ ἐπὶ ὀλίγα 22. → λαβὼν, " → ἐπ' αὐτοῖς.

ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ ἀπεδήμησεν ' εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε 16
τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ' ἐποίησεν
ἄλλα πέντε " τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρ- 17
δησε ' καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελ- 18
θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύ- 19
ριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, 20
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε,
πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα ' ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη ' αὐτῷ ὁ κύριος 21
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· " ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο 22
τάλαντα ' λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι πα-
ρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα " ἐπ' αὐ-
τοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 23
καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσ- 24
ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε· Κύριε,
ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου
οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ 25
φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν 26
αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις, ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· 27
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι 28

15. Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ 16. ∾ ἐκέρδησεν
" → τάλαντα. 17. → καὶ αὐτὸς 20. → ἐπ' αὐτοῖς.
21. † δὲ " ἐπεὶ ἐπὶ ὀλίγα 22. → λαβὼν, " → ἐπ'
αὐτοῖς.

βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ
ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ " καταλυθήσεται. Κα- 3
θημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπὲ
ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς
παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ ἀπο- 4
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς
πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, 5
λέγοντες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς 6
πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ 'πάντα γενέ-
σθαι· ἀλλ' " οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ 7
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσον-
ται λιμοὶ, ' καὶ λοιμοὶ, καὶ " σεισμοὶ, κατὰ τόπους.
Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν 8. 9
ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ ' πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί· καὶ ἀλλήλους 10
παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.
Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ 12
ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος 13
σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον 14
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν 15
ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δα-
νιὴλ τοῦ προφήτου, ' ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγι-
νώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν 16
ἐπὶ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω, 17
ἆραι ' τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ 18
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω, ἆραι ' τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Οὐαὶ 19

2. " † μὴ 6. → πάντα " οὐκ εὐθέως ἐστὶ
7. *om.* καὶ λοιμοὶ, " σεισμοὶ κατὰ τόπους. 9. *r.* πάν-
των ἐθνῶν *Alii om.* τῶν ἐθνῶν 15. ∾ ἑστὸς
17. *r.* τι ἐκ 18. ≈ τὸ ἱμάτιον

δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
20 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται
21 ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ˈσαββάτῳ. Ἔσται γὰρ
τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου
22 ἕως τοῦ νῦν, οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ ἐκο-
λοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέ-
23 ραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε
24 ὁ Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθήσονται
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνα-
25 τὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν.
26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί· μὴ
ἐξέλθητε· Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ
φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ˈκαὶ ἡ παρουσία
28 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου ˈγὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα,
29 ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ
τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσε-
ται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
30 τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ
σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ˈἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ
τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
31 τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· Καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος ˈφω-
νῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως
32 ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν
παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς,
καὶ τὰ φύλλα ˈἐκφύῃ, γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.

20. † ἐν 27. ⇉ καὶ 28. → γὰρ 30. τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 31. *om.* φωνῆς 32. ≈ ἐκφυῇ,

Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε, 33
ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ 34
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ' παρελεύσεται· οἱ δὲ λόγοι μου 35
οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης 36
καὶ ' ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρα-
νῶν," εἰ μὴ ὁ πατὴρ ''' μόνος. Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι 37
τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ' ταῖς 38
πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦν-
τες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε
εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατα- 39
κλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρου-
σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ 40
ἀγρῷ· ' ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ ' ὁ εἷς ἀφίεται.
Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, 41
καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε, ποίᾳ 42
ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, 43
ὅτι, εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ ' φυλακῇ ὁ κλέπτης
ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοι- 44
μοι· ὅτι, ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, 45
ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ' θεραπείας αὐ-
τοῦ, τοῦ '' δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακά- 46
ριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρή-
σει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι 47
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 48
εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρο-
νίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς 49

35. r. παρελεύσονται· 36. † τῆς *Alii om.* καὶ τῆς ὥρας '' *add.* οὐδὲ ὁ υἱὸς, ''' † μου 38. → ταῖς πρὸ 40. → ὁ *bis.* 43. ὥρᾳ 45. οἰκετείας '' r. ∾ διδόναι

ˈσυνδούλους, ″ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόν-
50 των· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ οὐ
51 προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομή-
σει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
25 των. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
2 αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίουˈ. Πέντε
3 δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, ˈκαὶ πέντε μωραί. Αἵτι-
νες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ˈαὐτῶν, οὐκ ἔλα-
4 βον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον
ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ
6 ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδοὺ,
ὁ νυμφίος ˈἔρχεται· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκό-
8 σμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονί-
μοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ
9 λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρό-
νιμοι, λέγουσαι· Μήποτε ˈοὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
πορεύεσθε ″μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγορά-
10 σατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν
ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς
11 γάμους· καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ ἔρχονται
καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι· Κύριε, κύριε, ἄνοι-
12 ξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ
13 οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν,
14 οὐδὲ τὴν ὥρανˈ. Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν
ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς
15 τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα,

49. ∾ συνδούλους αὐτοῦ, ″ *r.* ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν
1. *add.* καὶ τῆς νύμφης. 2. ∾ καὶ αἱ πέντε 3. *r.* ἑαυ-
τῶν, *Alii:* αὐτῶν, 6. ⇄ ἔρχεται· 9. ≈ οὐ μὴ ″ † δὲ
13. † ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ ἀπεδήμησεν ' εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε 16
τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ' ἐποίησεν
ἄλλα πέντε " τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρ- 17
δησε ' καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελ- 18
θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύ- 19
ριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ᾽ αὐτῶν
λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, 20
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε,
πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα ' ἐπ᾽ αὐτοῖς. Ἔφη ' αὐτῷ ὁ κύριος 21
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· " ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο 22
τάλαντα ' λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι πα-
ρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα " ἐπ᾽ αὐ-
τοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 23
καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσ- 24
ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε· Κύριε,
ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου
οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ 25
φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν 26
αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις, ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· 27
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
Ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι 28

15. Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ 16. ∾ ἐκέρδησεν " → τάλαντα. 17. → καὶ αὐτὸς 20. → ἐπ᾽ αὐτοῖς. 21. † δὲ " ἐπεὶ ἐπὶ ὀλίγα 22. → λαβὼν, " → ἐπ᾽ αὐτοῖς.

29 τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται,
καὶ περισσευθήσεται· ' ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ
30 " ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.''' Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον
ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ 'ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθί-
32 σει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπρο-
σθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
33 τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν
34 αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ
πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν
35 βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γὰρ, καὶ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος
36 ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ
με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην,
37 καὶ ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ
δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα,
38 καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ
σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ
39 περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
40 καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τού-
των τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ
οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, ' τὸ ἡτοιμασμέ-
42 νον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα
γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ

29. ~ τοῦ δὲ μὴ " δοκεῖ ἔχειν, ''' *Hic vel vs. 30. post* ὀδόντων *add.* Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 31. † ἅγιοι 41. ~ ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου τῷ

ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· 43
γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς, καὶ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε ἀποκριθήσονται' 44
καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα,
ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, 45
λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ
τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ 46
ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς 'πάντας τοὺς 26
λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Οἴδατε, 2
ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, ' καὶ οἱ γραμματεῖς, 3
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως, τοῦ λεγομένου Καϊάφα· καὶ συνεβουλεύσαντο, 4
ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν.
Ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται 5
ἐν τῷ λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμω- 6
νος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ, ἀλάβαστρον 7
μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ 'αὐτοῦ, 8
ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; Ἠδύ- 9
νατο γὰρ τοῦτο ' πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι ''πτω-
χοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους 10
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς
ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· 11
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον 12
τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ 13

44. † αὐτῷ 1. om. πάντας 3. → καὶ οἱ γραμματεῖς,
8. ⇉ αὐτοῦ· 9. † τὸ μύρον '' ~ τοῖς πτωχοῖς.

εὐαγγέλιον τοῦτο, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ
ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14 Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
15 Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπε· Τί θέλετέ μοι
δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν
16 αὐτῷ τριάκοντα ' ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαι-
ρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες ' αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν
18 σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν
πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος
λέγει· Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι· πρός σε ποιῶ τὸ
19 πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθη-
ταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ
20 πάσχα. Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώ-
21 δεκα. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
22 ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι
σφόδρα, ἤρξαντο ' λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι
23 ἐγώ εἰμι, κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται
περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ
25 οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰού-
δας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε· Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί;
26 Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν,
λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ' τὸν ἄρτον, καὶ '' εὐλογήσας, ἔκλασε,
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε·
27 τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν ' τὸ ποτήριον,
καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ
28 αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ' γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς

15. στατῆρας. 17. ⊐ αὐτῷ· 22. ∾ λέγειν εἷς ἕκαστος· Μήτι 26. → τὸν '' ≈ εὐχαριστήσας, 27. *om.* τὸ 28. *om.* γὰρ

"καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' 29
ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30
Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδα- 31
λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ·
„Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρό-
βατα τῆς ποίμνης.„ Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προά- 32
ξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος 33
εἶπεν αὐτῷ· Εἰ 'πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί,
ἐγὼ" οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη- 34
σοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Λέγει αὐτῷ 35
ὁ Πέτρος· Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε
ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως 'καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό- 36
μενον 'Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε
αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παρα- 37
λαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου,
ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς '· 38
Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε
ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. Καὶ 'προελθὼν μι- 39
κρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ
λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ'
ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὑρίσκει 40
αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει 'τῷ Πέτρῳ· "Οὕτως
οὐκ '''ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρη- 41
γορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρα-

28. " om. καινῆς 33. † καὶ " ⊕ δὲ 35. ⊕ δὲ
36. ∼ Γεθσημανεί, 38. ⊕ ὁ Ἰησοῦς· 39. ∼ προσελθὼν 40. αὐτοῖς· " Οὕτως; οὐκ ''' ἴσχυσας

σμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42 Πάλιν, ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, λέγων·
Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο 'τὸ ποτήριον παρελ-
θεῖν "ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά
43 σου. Καὶ 'ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας·
44 (ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι·) καὶ ἀφεὶς
αὐτοὺς, 'ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο "ἐκ τρίτου, τὸν
45 αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε 'τὸ λοιπὸν καὶ
"ἀναπαύεσθε; ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
46 ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας, εἷς τῶν
δώδεκα, ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσ-
48 βυτέρων τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν
αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι·
49 κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ,
50 εἶπε· Χαῖρε ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἑταῖρε, 'ἐφ' ᾧ πάρει; Τότε προσ-
ελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
51 ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ,
ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ·
καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ
52 τὸ ὠτίον. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόστρεψόν
σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ
53 λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ 'ἀπολοῦνται. Ἢ δο-
κεῖς, ὅτι οὐ δύναμαι 'ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας

42. ⇄τὸ ποτήριον "⇄ἀπ' ἐμοῦ, 43. ≈ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτοὺς *f.* ἐλθὼν, πάλιν εὑρίσκει αὐτοὺς 44. ἀπελθὼν, πάλιν προσηύξατο "→ἐκ τρίτου, 45. *om.* τὸ "ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, 50. *r.* ∾ἐφ' ᾧ 52. ≈ἀποθανοῦνται. 53. ἄρτι *transp. post* μοι

ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί; ὅτι οὕτω 54
δεῖ γενέσθαι. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 55
τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ꜌πρὸς ὑμᾶς
ἐκαθεζόμην ''διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατή-
σατέ με· τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ 56
γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέν-
τες αὐτὸν, ἔφυγον.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς 57
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει 58
αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως·
καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν
τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ꜌καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ 59
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι. ꜌Καὶ οὐχ εὗρον, 60
πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων. Ὕστερον δὲ
προσελθόντες δύο ''ψευδομάρτυρες, εἶπον· Οὗτος ἔφη· 61
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς 62
εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρ-
τυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρ- 63
χιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ''Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ
ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας. Πλὴν 64
꜌λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε 65
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι

55. → πρὸς ὑμᾶς '' → διδάσκων 59. ⇉ καὶ οἱ πρεσβύτεροι 60. *r.* καὶ οὐχ εὗρον. Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον· Ὕστερον *Ibid.* → πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων. ''*om.* ψευδομάρτυρες, 63. Ὁρκίζω 64. λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ, ὄψεσθε

ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί; ὅτι οὕτω 54
δεῖ γενέσθαι. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 55
τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν 'πρὸς ὑμᾶς
ἐκαθεζόμην ''διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατή-
σατέ με· τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ 56
γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέν-
τες αὐτὸν, ἔφυγον.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς 57
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει 58
αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως·
καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν
τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς 'καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ 59
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι. 'Καὶ οὐχ εὗρον, 60
πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων. ''Ὕστερον δὲ
προσελθόντες δύο ''ψευδομάρτυρες, εἶπον· Οὗτος ἔφη· 61
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς 62
εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρ-
τυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρ- 63
χιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ''Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ
ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας. Πλὴν 64
'λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε 65
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι

55. →πρὸς ὑμᾶς ''→διδάσκων 59. ⇉καὶ οἱ πρεσβύτεροι 60. *r.* καὶ οὐχ εὗρον. Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον· Ὕστερον *Ibid.* → πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων. ''*om.* ψευδομάρτυρες, 63. Ὁρκίζω 64. λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ, ὄψεσθε

χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλα-
66 σφημίαν 'αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες
67 εἶπον· Ἔνοχος θανάτου ἐστί. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐῤῥά-
68 πισαν, λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, τίς ἐστιν
ὁ παίσας σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ. Καὶ προσ-
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ
70 Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν 'αὐ-
71 τῶν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα, τί λέγεις. Ἐξελθόντα
δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ 'λέγει
τοῖς ἐκεῖ· Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου. Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
73 ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες,
εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· 'καὶ
74 γὰρ ἡ λαλιά σου "δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο 'κα-
ταθεματίζειν, καὶ ὀμνύειν. Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
75 πον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἐμνήσθη ὁ
Πέτρος τοῦ 'ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ· Ὅτι
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

27 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ
2 Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες αὐτὸν,
ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν 'Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ
ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατε-
κρίθη, μεταμεληθεὶς 'ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια
4 τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων. Ἥμαρ-
τον, παραδοὺς αἷμα 'ἀθῷον. Οἱ δὲ εἶπον. Τί πρὸς

65. → αὐτοῦ. 70. r. → αὐτῶν 71. ∾ λέγει αὐτοῖς· Ἐκεῖ καὶ 73. om. καὶ γὰρ ad ποιεῖ. "ὁμοιάζει. 74. r. καταναθεματίζειν, 75. ≈ ῥήματος Ἰησοῦ, 2. om. Ποντίῳ 3. ἔστρεψε 4. ∾ δίκαιον.

ἡμᾶς; Σὺ '' ὄψει. Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, 5
ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ ἀρ- 6
χιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βα-
λεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν 7
ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 'Διὸ 8
ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμε-
ρον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ''Ιερεμίου τοῦ προ- 9
φήτου, λέγοντος· „Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν '' ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν
Ἰσραὴλ, καὶ 'ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κερα- 10
μέως· καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.„

Ὁ δὲ Ἰησοῦς 'ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ 11
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέ-
γεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιε- 12
ρέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε 13
λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις, πόσα σου κατα-
μαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ 'πρὸς οὐδὲ ἓν 14
ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ 15
ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον,
ὃν ἤθελον. Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμε- 16
νον 'Βαραββᾶν. Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐ- 17
τοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; 'Βαραβ-
βᾶν; ἢ Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤδει γὰρ, 18
ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου 19
δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ
γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ
ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐ-
τόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν 20

4. '' ὄψῃ. 8. *om.* Διὸ *ad* σήμερον. 9. *om.* Ἱερεμίε *Alii* Ζαχαρίου '' ἐτιμήσαντο, ἀπὸ 10. ἔδωκα 11. ἐστάθη 14. *om.* πρὸς οὐδὲ 16 *et* 17. Ἰησοῦν Βαραββᾶν.

τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ
21 Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν
αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ
22 δὲ εἶπον· Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν
ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν
23 ˈαὐτῷ πάντες· Σταυρωθήτω. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· Τί
γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγον-
24 τες· Σταυρωθήτω· Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν
ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ,
ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων·
Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος ˈτοῦ δικαίου τούτου·
25 ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ
26 αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε
ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φρα-
27 γελλώσας παρέδωκεν, ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ
στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖ-
28 ραν. Καὶ ˈἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλα-
29 μύδα κοκκίνην. Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν,
ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ˈἐπὶ
τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς
30 τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα,
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον
αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνό-
ματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν
33 αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ,

22. ⇉ αὐτῷ 24. → τοῦ δικαίου 28. ἐνδύσαν-
τες αὐτὸν, ſ. ἐνδύσαντες αὐτὸν ἱμάτιον πορφυροῦν,
29. ≈ ἐν τῇ δεξιᾷ

ˈὅ ἐστι ˈˈλεγόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν 34
ˈὄξος μετὰ χολῆς' μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ
ἤθελε πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο 35
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον'. Καὶ καθήμενοι 36
ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφα- 37
λῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· „Οὗτός
ἐστιν ˈἸησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.„ Τότε σταυ- 38
ροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί· εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ
εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλα- 39
σφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ 40
λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιε- 41
ρεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυ-
τέρων', ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται 42
ˈσῶσαι· ˈˈεἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ˈˈˈαὐτῷ. Πέποιθεν 43
ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω ˈνῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν·
εἶπε γάρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ, 44
οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ˈὠνείδιζον ˈαὐτόν. Ἀπὸ 45
δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως
ὥρας ἐννάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν 46
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἠλὶ, ἠλί· ˈλαμὰ σα-
βαχθανί; τοῦτ' ἔστι· Θεέ μου, Θεέ μου· ἱνατί με ἐγκα-
τέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων, ἀκούσαντες, ἔλε- 47
γον· Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς 48
ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ

33. r. ὅς ἐστι ˈˈ→λεγόμενος *Alii* λεγόμενον *s.* μεθερμηνευόμενον 34. ∾οἶνον 35. † ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· „Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.„ 37. *om.* Ἰησοῦς 41. *add.* καὶ φαρισαίων, 42. σῶσαι; ˈˈ→εἰ ˈˈˈ∾ἐπ' αὐτῷ. 43. *om.* νῦν 44. r. ὠνείδιζον αὐτῷ. 46. λιμὰ *s.* λεμὰ

49 περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ
ἔλεγον· Ἄφες· ἴδωμεν, εἰ ἔρχεται Ἠλίας, σώσων
50 αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγά-
51 λῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέ-
τασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως
κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν
53 κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, καὶ ἐξελθόντες ¹ἐκ τῶν
μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν
54 ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκα-
τόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν,
ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφό-
55 δρα, λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν
δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ, ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι·
αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
56 διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ,
καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ ¹Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
57 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε
58 τῷ Ἰησοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀπο-
59 δοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ, ἐνε-
60 τύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ
καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ¹ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ·
καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου,
61 ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ¹καὶ ἡ
ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλά-
63 τον, λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλά-

53. ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον 56. Ἰωσὴφ *f.* Ἰώσητος 60. ὃ ἦν λελατομημένον 61. καὶ ἄλλη

νος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης 64
ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ', κλέψωσιν
αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη' 65
αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφα-
λίσασθε, ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο 66
τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς 'κου-
στωδίας.

Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ- 28
βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· 2
ἄγγελος γὰρ κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν
ἀπεκύλισε τὸν λίθον 'ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο
ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ 3
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου 4
αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ
νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί· 5
Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ, ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, κα- 6
θὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο 'ὁ
κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7
αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ,
εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου 8
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 'Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν
αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκρά-
τησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, 10

64. † νυκτὸς, 65. † δὲ 66. κουστωδίας, ὀψὲ σαβ-
βάτων. Τῇ 2. → ἀπὸ τῆς θύρας, 6. *om.* ὁ κύ-
ριος. 9. ⇄ 'Ὡς δὲ *ad* μαθηταῖς αὐτοῦ,

νος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης 64
ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ', κλέψωσιν
αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη' 65
αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφα-
λίσασθε, ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο 66
τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς 'κου-
στωδίας.
Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ- 28
βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· 2
ἄγγελος γὰρ κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν
ἀπεκύλισε τὸν λίθον 'ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο
ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ 3
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου 4
αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ
νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί· 5
Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ, ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, κα- 6
θὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο 'ὁ
κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7
αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ,
εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου 8
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ' Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν
αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκρά-
τησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, 10

64. † νυκτὸς, 65. † δὲ 66. κουστωδίας, ὀψὲ σαβ-
βάτων. Τῇ 2. → ἀπὸ τῆς θύρας, 6. *om.* ὁ κύ-
ριος. 9. ⇄ Ὡς δὲ *ad* μαθηταῖς αὐτοῦ,

ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστω-
δίας, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιε-
12 ρεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ
τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια
13 ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες· Εἴπατε,
Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐ-
14 τὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ
τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμε-
15 ρίμνους ποιήσομεν. Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίη-
σαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος
παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλι-
17 λαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ
ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· ' οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων·
19 Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πο-
ρευθέντες ' μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ
20 ἁγίου πνεύματος· διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα,
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι
πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.'

17. *conj.* οὐδὲ ἐδίστασαν. 19. † οὖν 20. † ἀμήν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίυ Ἰησῦ Χριστῦ, ˈυἱῦ τῦ ''Θεῦ. 1
Ὡς γέγραπται ˈἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· „Ἰδοὺ, ἐγὼ 2
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου''· Φωνὴ ˈβοῶντος ἐν τῇ 3
ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
τὰς τρίβους ''αὐτοῦ·„ ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν 4
τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ˈἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ 5
Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ ''Ἱεροσολυμῖται πάντες· καὶ
ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξο-
μολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ Ἰωάννης 6
ἐνδεδυμένος ˈτρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι
ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός 7
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα 8
ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.

1. *om.* υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. '' Θεοῦ, ὡς γέγραπται
2. *r.* ∾ ἐν τοῖς προφήταις· '' † ἔμπροσθέν σου·
3. βοῶντος· Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε ''αὐτῦ. Ἐγέ-
νετο. 5. ≈ ἐξεπορεύοντο '' *r.* Ἱεροσολυμῖται·
καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν 6. δέῤῥην

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς
ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάν-
10 νου εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ' ἀπὸ
τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ
11 πνεῦμα, "ὡς περιστερὰν, καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ
φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· „Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ' ἐν ᾧ εὐδόκησα.„
12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρη-
13 μον. Καὶ ἦν ' ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πει-
ραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων·
καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον ' τῆς
15 βασιλείας τοῦ θεοῦ, ' καὶ λέγων· "Οτι πεπλήρωται ὁ
καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε,
16 καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 'Περιπατῶν δὲ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ
Ἀνδρέαν τὸν "ἀδελφὸν αὐτοῦ, '''ἀμφιβάλλοντας ἀμφί-
17 βληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
18 γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ
19 δίκτυα ' αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς
' ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου,
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
20 πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα· καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν
αὐτούς. Καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον
ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς

10. ≈ἐκ " r. ὡσεὶ 11. ∾ἐν σοὶ 13. † ἐκεῖ
Alii om. ἐν τῇ ἐρήμῳ 14. ⇉τῆς βασιλείας
15. ⇉καὶ 16. ≈Καὶ παράγων "≈ἀδελφὸν
τοῦ Σίμωνος, ''' r. ∾βάλλοντας 18. ⇉αὐτῶν
19. ⇉ἐκεῖθεν

σάββασιν ˈ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. Καὶ 22
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
τεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν 23
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων· ˈἜα, τί 24
ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς·
οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν 25
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ
αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ- 26
τον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ˈἐξ αὐτοῦ.
Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, 27
ˈλέγοντας· Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη;
ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις
ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ 28
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εὐθέως, ἐκ τῆς συναγωγῆς ˈἐξελθόντες, ἦλθον 29
εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυ- 30
ρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. Καὶ 31
προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς·
καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐ-
τοῖς. Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφε- 32
ρον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς
δαιμονιζομένους· καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν 33
πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχον- 34
τας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε,
καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν ˈαὐ-
τόν. Καὶ πρωῒ, ˈἔννυχον λίαν, ἀναστὰς ἐξῆλθε, 35
καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ 36
κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ 37

21. ⇉ εἰσελθὼν 24. → Ἔα, 26. ≈ ἀπ' 27. ∾ λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινή; κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι 29. ∾ ἐξελθὼν, ἦλθεν 34. αὐτὸν Χριστὸν εἶναι. 35. ∾ ἔννυχα

εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί
38 σε. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμο-
πόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ' ἐξελή-
39 λυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων ' εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν,
εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν,
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ· Ὅτι, ἐὰν θέ-
41 λῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ' σπλαγχνι-
σθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει
42 αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ ' εἰπόντος αὐτοῦ,
εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
43 Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτὸν,
44 καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον ' τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ
καθαρισμοῦ σου, ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον
45 αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ
διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι
φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τό-
ποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ' πανταχόθεν.
2 Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν·
2 καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθη-
σαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν
3 θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται
πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
4 σάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι ' προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην, ὅπου ἦν· καὶ '' ἐξο-
ρύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ''' ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτι-
5 κὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν,
λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί ' σου αἱ

38. ∾ἐλήλυθα *f.* ἐξῆλθον. 39. *r.* ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς 41. ὀργισθεὶς, 42. → εἰπόντος αὐτοῦ,
44. τῷ ἀρχιερεῖ *f.* τοῖς ἱερεῦσι, 45. ∾πάντοθεν.
4. προσενέγκαι '' *om.* ἐξορύξαντες ''' ∾ὅπου ὁ
5. *r.* ∾σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

ἁμαρτίαι. Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή- 6
μενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί 7
οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι
ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ 8
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως [1] αὐτοὶ διαλο-
γίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογί-
ζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; 9
εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί [1] σου αἱ ἁμαρτίαι;
ἢ εἰπεῖν· [II] Ἔγειρε, ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περι-
πάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ 10
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (λέγει τῷ
παραλυτικῷ·) Σοὶ λέγω· [I] Ἔγειρε, ἆρον τὸν κράββα- 11
τόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη 12
εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν [1] ἐναντίον
πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν
Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς 13
ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
Καὶ παράγων εἶδε [1] Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμε- 14
νον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 15
κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, 16
ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· [1] Τί ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ 17
ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ
ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον
καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς [1].

8. r. → αὐτοὶ 9. r. σοι [II] r. Ἔγειραι, καὶ ἆρον
11. r. Ἔγειραι καὶ ἆρον 12. ἔμπροσθεν 14. Ἰά-
κωβον 16. Διατί ∫. Ὅτι μετὰ 17. † εἰς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ ' οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί
οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύου-
19 σιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ
νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ' ὅσον χρόνον μεθ'
ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμ-
φίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
21 ' Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱμα-
τίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, " αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ
22 καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Καὶ
οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ' ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.
23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι
διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
24 ' ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. Καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε, τί ποιοῦσιν ' ἐν τοῖς σάββα-
25 σιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; Καὶ ' αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐδέ-
ποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαυΐδ, ὅτε χρείαν ἔσχε,
26 καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ' ἐπὶ Ἀβιάθαρ " τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξε-
στι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν
27 αὐτῷ οὖσι; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν

18. *r.* ∾οἱ τῶν Φαρισαίων 19. → ὅσον χρόνον *ad* νηστεύειν. 20. *r.* ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 21. † Καὶ " αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα (*f.* τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ) τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, *Alii*: αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, 22. ⇉ ὁ νέος 23. τίλλειν *f.* ὁδοποιοῦντες τίλλειν 24. ⇉ ἐν 25. → αὐτὸς 26. *om.* ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, " ⇉ τοῦ

ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.
Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαβ- 28
βάτου.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἦν ἐκεῖ 3
ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· καὶ παρετή- 2
ρουν αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα
κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ 3
ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, 4
ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ
ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, 5
συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν,
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Καὶ
ἐξέτεινε· καὶ ' ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ''. Καὶ 6
ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδια-
νῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπο-
λέσωσι.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρη- 7
σεν ' εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας '' ἠκολούθησαν ''' αὐτῷ· καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, 8
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σι-
δῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον
πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοι- 9
άριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλί-
βωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπι- 10
πίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ' ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστι-
γας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν 11
' ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα·

5. r. ∾ἀποκατεστάθη '' † ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.
7. r. ∾πρὸς '' ≈ἠκολούθησεν ''' ⇉αὐτῷ· *Alii* → ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ· 10. ἅψωνται. Καὶ ὅσοι εἶχον μά-
στιγας καὶ τὰ 11. ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐ-
τῷ καὶ ἔκραζον, λέγοντες·

12 Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐ-
τοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς
14 ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε
δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτὺς
15 κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους,
16 καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ˡΚαὶ ἐπέθηκε τῷ Σί-
17 μωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου,
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς· καὶ
Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματ-
θαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου,
19 καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν ˡκανανίτην, καὶ Ἰούδαν
Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον. Καὶ συνέρχεται πάλιν
ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.
21 Καὶ ἀκούσαντες ˡοἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι
22 αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ γραμματεῖς,
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελ-
ζεβοὺλ ἔχει· καί· Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
23 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς,
ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται σατανᾶς
24 σατανᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν με-
25 ρισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ
ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ
26 οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ
μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.
27 ˡΟὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυ-
28 ρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν-

16. ᵠπρῶτον Σίμωνα· 18. Κανανίτην ſ. Κανα-
ναῖον, 21. περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοι-
ποὶ, ἐξῆλθον 27. r. Οὐ δύναται οὐδεὶς

θρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ʼαἱ βλασφημίαι, ὅσας ἂν
βλασφημήσωσιν· ὃς δʼ ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα 29
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν ʼεἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλʼ ἔνοχός
ἐστιν αἰωνίου "κρίσεως. Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκά- 30
θαρτον ἔχει.

Ἔρχονται οὖν ʼἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ- 31
τοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, "φω-
νοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον 32
δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σουʼ
ἔξω ζητοῦσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς 33
ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ περιβλεψά- 34
μενος ʼκύκλῳ τοὺς "περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει·
Ἴδε ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ ἂν 35
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ
ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· 4
καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν
ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ʼἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ 2
ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν 3
ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, 4
ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰʼ,
καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶ- 5
δες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέ-
τειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου δὲ ἀνατεί- 6
λαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξη-
ράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν 7
αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ

28. r. → αἱ 29. → εἰς τὸν αἰῶνα, " ~ ἁμαρτήματος ſ. ἁμαρτίας. *Alii:* κολάσεως. 31. r. οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· " → φωνοῦντες αὐτόν. *Alii:* καλοῦντες ſ. ζητοῦντες αὐτόν. 32. ✝ καὶ αἱ ἀδελφαί σου . 34. ~ τοὺς κύκλῳ " → περὶ αὐτὸν
1. *om.* ἐπὶ τῆς γῆς 4. ✝ τοῦ οὐρανοῦ,

8 ἔδωκε. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ
ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ 'αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν
9 ''ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ
10 ἔλεγεν'· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. "Ὅτε
δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν,
11 σὺν τοῖς δώδεκα, τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ὑμῖν δέδοται 'γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα
12 ''γίνεται· ἵνα βλέποντες 'βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέ-
13 ψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς ''τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ λέγει
αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς
14 πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων, τὸν λό-
15 γον σπείρει. Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, 'ὅπου
σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχε-
ται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον
16 ''ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ
ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν
17 λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν· καὶ
οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν·
εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐ-
18 θέως σκανδαλίζονται. Καὶ 'ἄλλοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάν-
θας σπειρόμενοι· ''οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ''' ἀκούον-
19 τες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος', καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου, ''καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευό-
μεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον· καὶ ἄκαρπος γίνεται.
20 Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέν-
τες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται·
καὶ καρποφοροῦσιν, 'ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα,

8. ≈ αὐξανόμενον· ''∾ ἐν *ter.* 9. † αὐτοῖς·
11. ⇉ γνῶναι ''λέγεται· 12. *add.* μὴ ''⇉ τὰ ἁμαρ-
τήματα. 15. οἷς σπείρεται ''≈ ἐν αὐτοῖς. 18. *r.* οὗ-
τοι *Alii* ⇉ οὗτοί εἰσιν ''⇉ οὗτοί εἰσιν '''∾ ἀκού-
σαντες, 19. † τούτου, ''*om.* καὶ αἱ περὶ τὰ λοι-
πὰ ἐπιθυμίαι 20. ∾ ἐν *ter.*

καὶ ἓν ἑκατόν.' Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτι ὁ 21
λύχνος ' ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν
κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ; Οὐ γάρ 22
ἐστί ' τι κρυπτὸν, " ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει 23
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε, 24
τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν'.
Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, ' δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, 25
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν· 26
Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος
βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγεί- 27
ρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ
' μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ 28
καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη
σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐ- 29
θέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερι-
σμός. Καὶ ἔλεγε· ' Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασι- 30
λείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ " ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν
αὐτήν; Ὡς ' κόκκον σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς 31
γῆς, " μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται 32
πάντων τῶν λαχάνων ' μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύ- 33
ταις παραβολαῖς ' πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον,
καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ 34
ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ' μαθηταῖς αὐτοῦ
ἐπέλυε πάντα.

21. ἅπτεται ſ. καίεται, 22. ⇉τι "∾ἐὰν μὴ (ſ. εἰ μὴ ἵνα) φανερωθῇ· 24. † καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. 25. προστεθήσεται 27. ∾μηκύνηται. Ὡς οὐκ οἶδεν αὐτὸς, αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, 30. ≈Πῶς " ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31. r. κόκκῳ "∾μικρότερον 32. ∾μεῖζον, 33. →πολλαῖς 34. ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυε

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενο-
36 μένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέντες τὸν
ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν, ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
37 καὶ ἄλλα δὲ 'πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται λαίλαψ
ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον,
38 ὥστε 'αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι. Καὶ ἦν αὐτὸς 'ἐν τῇ πρύ-
μνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρου-
σιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει
39 σοι, ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ
40 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε 'οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε
41 πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς
ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ
ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
5 Καὶ 'ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν
2 χώραν τῶν ''Γαδαρηνῶν. Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ
πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων
3 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν
εἶχεν ἐν τοῖς 'μνήμασι· καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύ-
4 νατο αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ
ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύ-
σεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν
5 ἴσχυε δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν
τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων, καὶ κατα-
6 κόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν 'ἀπὸ
7 μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ κρά-
ξας φωνῇ μεγάλῃ, 'εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ
τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεὸν, μή με
8 βασανίσῃς. (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ

36. r. πλοιάρια 37. ~ ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38. r. ◡ ἐπὶ 40. ◡ οὔπω ἔχετε *Alii*: ~ οὕτως οὔπω ἔχετε 1. ◡ ἦλθεν '' ~ Γερασηνῶν. *Alii*: Γεργεσηνῶν. 3. r. μνημείοις. 6. → ἀπὸ 7. ~ λέγει

ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· 9
Τί σοι ὄνομα; Καὶ 'λέγει αὐτῷ· Λεγεὼν ὄνομά μοι·
ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα 10
μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ 11
'πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων ''μεγάλη βοσκομένη. Καὶ 12
παρεκάλεσαν αὐτὸν 'οἱ δαίμονες, λέγοντες· Πέμψον
ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ 13
ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως 'ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους·
καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν· ''ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ
θαλάσσῃ. Οἱ δὲ βόσκοντες 'αὐτοὺς ἔφυγον, καὶ ''ἀπήγ- 14
γειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ '''ἐξῆλ-
θον ἰδεῖν, τί ἐστι τὸ γεγονός. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν 15
Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον
'καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, ''τὸν ἐσχηκότα
τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς 16
οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ
τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ- 17
θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ 'ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς 18
τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ᾖ μετ'
αὐτοῦ. 'Καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· 19
Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγει-
λον αὐτοῖς, ὅσα σοι ὁ κύριος ''πεποίηκε, καὶ ἠλέησέ
σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκα- 20
πόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύ-
μαζον.
Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν 21

9. r. ∾ἀπεκρίθη λέγων· 11. r. πρὸς τὰ ὄρη *Alii*: →πρὸς τῷ ὄρει ''→μεγάλη 12. † πάντες *Item* ⇉οἱ δαίμονες, 13. ⇉ὁ Ἰησοῦς. ''⇉ἦσαν δὲ *Alii om.* ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· 14. r. τοὺς χοίρους ''r. ἀνήγγειλαν '''≈ἦλθον 15. →καὶ ''⇉τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· 18. ≈ἐμβαίνοντος 19. r. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ''r. ἐποίησε,

εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἦν
22 παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ' ἰδοὺ, ἔρχεται εἷς τῶν
ἀρχισυναγώγων, " ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ ἰδὼν αὐτὸν,
23 πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτὸν
πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει·
ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ' ὅπως σωθῇ· καὶ
24 ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθε μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ
25 ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. Καὶ γυνή
26 ' τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, καὶ πολλὰ
παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα ' τὰ
παρ᾽ αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλ-
27 λον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐ-
28 τοῦ. (Ἔλεγε γάρ '· Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψω-
29 μαι, σωθήσομαι.) Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ
αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ
30 τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ' ἐν ἑαυ-
τῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν
31 τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ
ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον
32 συνθλίβοντά σε· καὶ λέγεις· Τίς μου ἥψατο; Καὶ πε-
33 ριεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυνὴ,
φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ,
ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν
34 ' ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς
35 μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται
ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου
36 ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ' εὐθέως, ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον, λέγει

22. ⇉ ἰδοὺ, " → ὀνόματι Ἰάειρος: 23. ≈ ἵνα
25. ⇉ τις 26. r. τὰ παρ᾽ ἑαυτῆς *Alii* : τὰ ἑαυτῆς
28. *add.* ἐν ἑαυτῇ· 30. *om.* ἐν ἑαυτῷ 33. αἰτίαν *f.* αἰτίαν αὐτῆς. 36. → εὐθέως,

τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ 37
οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέ-
τρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ˈἸακώ-
βου. Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, 38
καὶ θεωρεῖ θόρυβον, ˈκαὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας
πολλά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε 39
καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύ-
δει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν πάντας, 40
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα,
καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται, ὅπου ἦν τὸ
παιδίονˈ. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει 41
αὐτῇ· Ταλιθὰ, κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Τὸ
κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ 42
κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. Καὶ
ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς 43
πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ
φαγεῖν.

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα 6
αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ 2
γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδά-
σκειν. Καὶ ˈπολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγον-
τες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
αὐτῷ; ˈˈκαὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ
γίνονται. Οὐχ οὗτός ἐστιν ˈὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, 3
ˈˈἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμω-
νος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰη- 4
σοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆ- 5

37. ∾αὐτοῦ. 38. r. → καὶ 40. † ἀνακείμενον. *Alii* 1
κατακεκλιμένον *ſ.* καταβεβλημένον. 2. ⊂οἱ
ˈˈ† ὅτι *Alii* ἵνα 3. ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς καὶ Μα-
ρίας, *Alius om.* ὁ τέκτων, ˈˈ∾καὶ ἀδελφὸς

σαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθε-
6 ράπευσε. Καὶ 'ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
7 Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων. Καὶ
προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀπο-
στέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς,
ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ
9 πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ'
ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ 'ἐνδύσησθε δύο χιτῶ-
10 νας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰ-
11 κίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι
ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπο-
ρευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω
12 τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.' Καὶ
13 ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι· καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώ-
στους, καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ' (φανερὸν γὰρ
ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ "ἔλεγεν· Ὅτι Ἰωάννης
ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνερ-
15 γοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι 'ἔλεγον· Ὅτι
Ἠλίας ἐστίν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Ὅτι προφήτης ἐστὶν,
16 "ὡς εἷς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν·
'Ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα "Ἰωάννην, ''' οὗτος ἠγέρθη
17 ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας
ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν 'φυλακῇ,
διὰ Ἡρωδιάδα, τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ
18 αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης
τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ

6. ἐθαύμαζον 9. r. ἐνδύσασθαι 11. † Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 14. *add.* τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, "∾ἔλεγον· 15. ∽δὲ "† ἢ 16. →Ὅτι " ⇉Ἰωάννην, ''' *r.* οὗτός ἐστιν, αὐτὸς ἠγέρθη *Alii* ∾αὐτὸς ἠγέρθη 17. † τῇ

ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθε- 19
λεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώ- 20
δης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον
καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ,
πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομέ- 21
νης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐ-
τοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς
χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας· καὶ εἰς- 22
ελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ
ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνα-
νακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν
με, ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· 23
Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσους τῆς
βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· 24
Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ. Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς 25
πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι
δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ 26
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν
αὐτὴν ἀθετῆσαι. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς 27
σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλα- 28
κῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ 29
αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν
αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 30
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδί-
δαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν 31
εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ

20. ἠπόρει, 21. γενεθλίοις 22. αὐτοῦ, Ἡρωδιάδος,
23. → με 25. → εὐθέως 30. ⇄ καὶ

ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν
32 ηὐκαίρουν. Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ
33 κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας'· καὶ ἐπέ-
γνωσαν'' πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
34 συνέδραμον ''' ἐκεῖ. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν' πολὺν ὄχλον,
καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα,
μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς
35 πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσ-
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· Ὅτι ἔρη-
36 μός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον
αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ
κώμας, ἀγοράσωσιν ' ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν
37 οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόν-
τες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δῶ-
38 μεν αὐτοῖς φαγεῖν; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους
ἔχετε; ὑπάγετε ' καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσι·
39 Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖ-
ναι πάντας, συμπόσια συμπόσια, ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρ-
40 τῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν, καὶ
41 ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε,
καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
42 ἐμέρισε πᾶσι. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.
43 Καὶ ἦραν ' κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ
44 ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους,
' πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

33. † οἱ ὄχλοι· '' † αὐτὸν ''' ∾ καὶ ἦλθον ἐκεῖ. *Sed* r. ἐκεῖ, † καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτον. *Alii* ἐκεῖ, καὶ προῆλθον *f.* προσῆλθον αὐτοὺς. *Alii* ἐκεῖ, καὶ σύνῆλθον πρὸς αὐτόν. 34. † ὁ Ἰησοῦς 36. ≈ ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. Ὁ δὲ 38. ⇉ καὶ 43. κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, *f.* κλάσματα δώδεκα κοφίνους πληρώματα, 44. † ὡσεὶ

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 45
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊ-
δὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος 46
αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ 47
ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης·
καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασα- 48
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς. Καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχε-
ται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ
ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ, ἰδόντες αὐτὸν περι- 49
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι,
καὶ ἀνέκραξαν. Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐτα- 50
ράχθησαν. Καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ᾽ αὐτῶν, καὶ λέγει
αὐτοῖς· Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη 51
πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
Καὶ ' λίαν '' ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, ''' καὶ
ἐθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν 52
γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη. Καὶ διαπεράσαν- 53
τες ' ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ· '' καὶ προσωρ-
μίσθησαν.

Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπι- 54
γνόντες αὐτὸν, περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον 55
ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς
ἔχοντας ' περιφέρειν, ὅπου ἤκουον, ὅτι ἐκεῖ ἐστι. Καὶ 56
ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκά-
λουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ
ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες 7
τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· καὶ 2
ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ᾽

51. → λίαν '' → ἐκ περισσοῦ ''' → καὶ ἐθαύμαζον.
53. ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρέτ· '' om. καὶ προσ-ωρμίσθησαν. 55. φέρειν, f. προσφέρειν, f. ἐπιφέρειν,

3 ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ' ἄρτους''· (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι
καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς
χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
4 πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ ' βαπτίσωνται,
οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλ-
5 κίων, καὶ κλινῶν·) ' ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φα-
ρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ
περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
6 ἀλλὰ '' κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας
περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· „Οὗτος
ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤ-
7 ῥω '' ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδά-
8 σκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.„ Ἀφέν-
τες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, ' βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων·
9 καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ ἔλε-
γεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ,
10 ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν ' τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε·
„Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου·„ καί·
„Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτά-
11 τω.„ Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί· Κορβᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον), ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
12 ὠφεληθῇς· ' καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι
13 τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ ' παραδόσει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε·
14 καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσ-
καλεσάμενος ' πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούετέ
15 μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ

2. *add.* τοὺς '' † ἐμέμψαντο. *Alii:* κατέγνωσαν. 4. ῥαντίσωνται, 5. ∾ καὶ ' r. ∾ ἀνίπτοις 6. ἀγαπᾷ, '' ἀφέστηκεν *f.* ἄπεστιν 8. *om.* βαπτισμοὺς *ad* ποιεῖτε. 9. ≈ στήσητε. 12. *om.* καὶ 14. ≈ πάλιν τὸν

ἀνθρώπου, εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν
κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά
ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. ' Εἴ τις ἔχει ὦτα 16
ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον 17
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
' περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ 18
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; Οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν,
εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν
κοινῶσαι; ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, 19
ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ' ἀφεδρῶνα ἐκπο-
ρεύεται, " καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα. Ἔλεγε δέ· 20
Ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον· Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν 21
ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται· μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, 22
δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερ-
ηφανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν 23
ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου 24
' καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς " τὴν οἰκίαν, οὐδένα
ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. Ἀκούσασα 25
γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πό-
δας αὐτοῦ· (ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, ' Συραφοινίκισσα 26
τῷ γένει·) καὶ ἠρώτα αὐτὸν, ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ
" ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· 27
Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν
ἐστι, λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ, 28
κύριε. καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· 29

16. om. Εἰ ad ἀκουέτω. 17. ∾ τὴν παραβολήν.
19. ὀχετὸν " καθαρίζων ſ. καθαρίζει 24. → καὶ Σι-
δῶνος· " ⇉ τὴν 26. r. Συροφοίνισσα " ⇉ ἐκ Alii ἀπὸ

'Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε τὸ δαιμό-
30 νιον ἐκ τῆς θυγατρός σε. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς, εὗρε ' τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγα-
τέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.
31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ' καὶ Σι-
δῶνος, ἦλθεν " εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ
32 μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ
κωφὸν ' μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα ἐπι-
33 θῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ
ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
34 ὦτα αὐτῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτῦ· καὶ
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ·
35 Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, διανοίχθητι. Καὶ ' εὐθέως διηνοίχθη-
σαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης
36 αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς,
ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο,
37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ
τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τὺς ἀλάλους λαλεῖν.
8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ' παμπόλλου ὄχλου ὄντος,
καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος" τοὺς
2 μαθητὰς ''' αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη ' ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσί μοι,
3 καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς
' νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ·
4 τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκουσι. Καὶ ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις

29. Ὕπαγε· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξελήλυθε 30. τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ (ὑπὸ) τὴν κλίνην, καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. 31. ∾ ἦλθε διὰ Σιδῶνος εἰς " r. πρὸς 32. ∾ καὶ μογγιλάλον, 35. *om.* εὐθέως 1. ≈ πάλιν πολλοῦ " † ὁ Ἰησοῦς ''' → αὐτοῦ, 2. r. ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ *Alii* : ἡμέραι τρεῖς εἰσιν, ἀπὸ πότε ὧδέ εἰσι, καὶ οὐκ 3. νήστις

ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα αὐ- 5
τούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά. Καὶ 6
παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λα-
βὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδί-
δου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθη-
καν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογή- 7
σας, εἶπε παραθεῖναι 'καὶ αὐτά. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορ- 8
τάσθησαν· καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ
σπυρίδας. Ἦσαν δὲ 'οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι· 9
καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν 10
αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη 'Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον 11
οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες
αὐτόν. Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· 12
Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς αὐ- 13
τοὺς, ἐμβὰς πάλιν 'εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ
πέραν.

Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον 14
οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο 15
αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης 'Ἡρῴδου. Καὶ διελογί- 16
ζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχο-
μεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογί- 17
ζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
συνίετε; 'ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;
Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ 18
ἀκούετε; καὶ οὐ 'μνημονεύετε; Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους 19
ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλή-
ρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα. Ὅτε 20

7. → καὶ αὐτά. 9. ⊐ οἱ φαγόντες, 10. Μαγεδά ſ. Μαγδαλά. 13. ⊐ εἰς τὸ πλοῖον, 15. τῶν Ἡρῳδιανῶν. 17. → ἔτι 18. μνημονεύετε, ὅτε

δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυ-
ρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον·
21 Ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 'Πῶς οὐ συνίετε;
22 Καὶ 'ἔρχεται εἰς "Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ
τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.
23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν
αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐ-
τοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν, εἴ τι
24 βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώ-
25 πους, 'ὡς δένδρα, περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἐπέ-
θηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, 'καὶ ἐποί-
ησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέ-
26 βλεψε τηλαυγῶς "ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
'οἶκον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς,
"μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. Καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπη-
ρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με
28 λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰω-
άννην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ,
29 ἕνα τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς 'λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει
30 αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα
31 μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν
αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι 'ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων "καὶ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
32 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ παῤῥησίᾳ τὸν
λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος,

21. Οὔπω 22. ~ἔρχονται "~Βηθανίαν. 24. ~ὅ-
τι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας. 25. → καὶ ἐποίη-
σεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· "~ἅπαντα. 26. † τὸν
" om. μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. 29. ~ἐπηρώ-
τα αὐτούς· 31. ~ὑπὸ " r. ~καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων.

ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν 33
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων·
Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προςκαλε- 34
σάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτοῖς· 'Ὅστις θέλει ὀπίσω μου '' ἀκολουθεῖν, ἀπαρ-
νησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 35
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ ' τὴν ἑαυτοῦ
ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, '' σώσει αὐτήν.
(Τί γὰρ ὠφελήσει ' ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον 36
ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄν- 37
θρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;) Ὃς γὰρ ἂν 38
ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες 9
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν
δυνάμει.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν 2
Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ ' Ἰωάννην, καὶ ἀναφέ-
ρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ 3
ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ' ὡς χιὼν, '' οἷα γνα-
φεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ''' λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη 4
αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ
Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· 5
Ῥαββὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν
σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ

34. ∾ Εἴ τις '' r. ἐλθεῖν, 35. → τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, '' † οὗτος 36. ∾ ἄνθρωπος, 2. † τὸν 3. ⇉ ὡς χιὼν, '' om. οἷα ad λευκᾶναι. ''' ∽ οὕτω

6 μίαν. Οὐ γὰρ ᾔδει τί ' λαλήσῃ· " ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.
7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης'· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
8 πητός· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι,
οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ-
9 τῶν. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστεί-
λατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν
10 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ
τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες, τί
11 ἐστι ' τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν,
λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ
12 ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ ' ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας
μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· "καὶ πῶς γέ-
γραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ,
13 καὶ ἐξουδενωθῇ. Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας
ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν
15 περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ
εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος, ' ἰδὼν αὐτὸν, ἐξεθαμβήθη, καὶ
16 προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησεν ' αὐ-
17 τούς· Τί συζητεῖτε " πρὸς αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς
ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
18 πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας ' αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται. Καὶ εἶπον τοῖς μαθη-
19 ταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ
' ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε
πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε

6. ≈ λαλήσει· *Alii*: ἀποκριθῇ· " ≈ ἔκφοβοι γὰρ ἐγέ-
νοντο. 7. † λέγουσα· 10. ∾ ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
12. ≈ ἔφη αὐτοῖς· " καθὼς γέγραπται 15. ≈ ἰδόν-
τες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν, 16. *r.* ≈ τοὺς γραμμα-
τεῖς· " ∾ πρὸς αὐτούς; *Alii* ἐν ὑμῖν; 18. ⇉ αὐτοῦ,
19. *r.* ἀποκριθεὶς αὐτῷ *Alii*: ⇉ αὐτοῖς

6 μίαν. Οὐ γὰρ ᾔδει τί 'λαλήσῃ· "ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.
7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης'· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
8 πητός· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι,
οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ-
9 τῶν. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστεί-
λατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν
10 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ
τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες, τί
11 ἐστι 'τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν,
λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ
12 ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ 'ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας
μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· "καὶ πῶς γέ-
γραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ,
13 καὶ ἐξουδενωθῇ. Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας
ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν
15 περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ
εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος, 'ἰδὼν αὐτὸν, ἐξεθαμβήθη, καὶ
16 προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησεν 'αὐ-
17 τούς· Τί συζητεῖτε "πρὸς αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς
ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
18 πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας' αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται. Καὶ εἶπον τοῖς μαθη-
19 ταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ
'ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε
πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε

6. ≈ λαλήσει· *Alii:* ἀποκριθῇ· "≈ ἔκφοβοι γὰρ ἐγέ-
νοντο. 7. † λέγουσα· 10. ∾ ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
12. ≈ ἔφη αὐτοῖς· "καθὼς γέγραπται 15. ≈ ἰδόν-
τες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν, 16. *r.* ≈ τοὺς γραμμα-
τεῖς· "∾ πρὸς αὐτούς; *Alii* ἐν ὑμῖν; 18. ⥤ αὐτοῦ,
19. *r.* ἀποκριθεὶς αὐτῷ *Alii:* ⥤ αὐτοῖς

αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ 20
ἰδὼν ‖ αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν·
καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο, ἀφρίζων. Καὶ ἐπη- 21
ρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς
τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν· καὶ πολ- 22
λάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα
ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ', εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν,
σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 23
Τὸ, εἰ δύνασαι ‖ πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πι-
στεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, 24
μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπι-
στίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπε- 25
τίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ
πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω·
Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ 26
κράξας, καὶ πολλὰ ‖ σπαράξας, ἐξῆλθε. Καὶ ἐγένετο
ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ 27
Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν·
καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ 28
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς
οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 29
Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς 30
Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν, ἵνα τὶς γνῷ. Ἐδίδασκε 31
γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφο- 32
βοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

20. ἰδὼν ‖ ∾ αὐτὸν τὸ πνεῦμα, εὐθὺς 21. ἐξ οὗ ʃ. ἕως 22. ⌐ αὐτὸ 23. om. Τὸ, ‖ → πιστεῦσαι Alii: πίστευσαι· Al. πιστεῦσαι; 24. † κύριε· 26. r. κράξαν, ‖ r. σπαράξαν αὐτὸν, 28. Διατί ʃ. Τί ὅτι 29. om. καὶ νηστείᾳ. 31. ∾ μετὰ τρεῖς ἡμέρας

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό-
μενος, ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ ' πρὸς ἑαυτοὺς
34 διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διε-
35 λέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθίσας, ἐφώνησε
τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι,
36 ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν
παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλι-
37 σάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων
παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν
38 ἀποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ' Ἰωάννης,
λέγων· Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα '' τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια ''', καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, '''' ὅτι οὐκ
39 ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐ-
τόν. Οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
40 ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. Ὃς
41 γὰρ οὐκ ἔστι ' καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ
ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος, ' ἐν ὀνόματι, ὅτι
Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
42 μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν, τῶν πιστευόντων ' εἰς ἐμὲ, καλόν ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον, εἰ περίκειται '' λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχη-
43 λον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν
σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, ' εἰς τὸ πῦρ
44 τὸ ἄσβεστον, ' ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ
45 τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδα-
λίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστί '' σοι εἰσελθεῖν

33. ⇄ πρὸς ἑαυτοὺς 38. † ὁ '' † ἐν ''' † ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· '''' ⇄ ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμιν. 40. r. καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν 41. r. ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι 42. om. εἰς ἐμὲ, '' ∾ μύλος ὀνικὸς 43. → εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, 44 et 46. → ὅπου ad σβέννυται. 45. σε

εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆ-
ναι εἰς τὴν γέενναν, " εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ' ὅπου 46
ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυ-
ται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε 47
αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆ-
ναι εἰς τὴν γέενναν ' τοῦ πυρὸς, ὅπου ὁ σκώληξ αὐ- 48
τῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ' Πᾶς γὰρ 49
πυρὶ " ἁλισθήσεται· ''' καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσε-
ται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον 50
γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, 10
' διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πά-
λιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδα-
σκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες ' Φαρισαῖοι ἐπηρώτη- 2
σαν αὐτόν· Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πει-
ράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί 3
ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέ- 4
τρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ 5
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληρο-
καρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ' ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἀπὸ 6
δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ
Θεός. „Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πα- 7
τέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται
πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα 8
μίαν.„ Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. Ὃ οὖν 9
ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ 10
' ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ

45. " ⇉ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, 47. → τοῦ πυρὸς, 49. *om.* Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται· *Conject.* Πᾶσα γὰρ πυρία ἁλισθήσεται· " *Conject.* ἀλωθήσεται· *Alii:* δοκιμασθήσεται· ''' *om.* καὶ πᾶσα *ad* ἁλισθήσεται. 1. *om.* διὰ τοῦ *Alii:* καὶ πέραν 2. † οἱ 5. *om.* ὑμῖν 10. ≈ εἰς τὴν οἰκίαν

11 ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ος ἐὰν ἀπο-
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
12 ἐπ' αὐτήν. Καὶ ἐὰν γυνὴ ' ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν·
14 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ἰδὼν δὲ
ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Αφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός με, ' μὴ κωλύετε αὐτά·. τῶν γὰρ
15 τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον,
16 οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ,
τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ηὐλόγει αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς,
καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε
ἀγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; ὐδεὶς
19 ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· „Μὴ
μοιχεύσῃς· ' Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδο-
μαρτυρήσῃς· " Μὴ ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου,
20 καὶ τὴν μητέρα.„ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Δι-
δάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλη-
σον, καὶ δὸς ' τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις Θησαυρὸν ἐν
οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, " ἄρας τὸν σταυρόν.
22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν
23 γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος
ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσ-
24 ελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς·

12. ἐξέλθῃ ἀπὸ τῦ ἀνδρὸς, 14. † καὶ 19. → Μὴ φονεύσῃς· *Alii:* Μὴ πορνεύσῃς· " *om.* Μὴ ἀποστερήσῃς· 21. ⇉ τοῖς " ⇉ ἄρας τὸν σταυρόν.

Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ ' τοῖς
χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εὐ- 25
κοπώτερόν ἐστι, κάμηλον διὰ ' τῆς τρυμαλιᾶς ' τῆς
ῥαφίδος '' διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγον- 26
τες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέ- 27
ψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ ' τῷ Θεῷ· '' πάντα γὰρ δυνατά
ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

' Ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκα- 28
μεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ἀποκριθεὶς ' ὁ Ἰη- 29
σοῦς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα,
'' ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ ''' καὶ ἕνε-
κεν τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα, 30
νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ
ἀδελφάς, ' καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ
'' διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, ζωὴν αἰώ-
νιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ' ἔσχα- 31
τοι, πρῶτοι.

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· 32
καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐθαμβοῦντο,
καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν
τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν· Ὅτι ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, 33
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσι καὶ ' τοῖς γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,
καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ 34

24. ⇄ τοῖς 25. → τῆς *bis.* '' ≈ εἰσελθεῖν, 27. → τῷ '' → πάντα *ad* Θεῷ. 28. † Καὶ 29. † δὲ '' → ἢ γυναῖκα, ''' *r.* καὶ τοῦ εὐαγγελίου, 30. *add.* καὶ πατέρα, '' διωγμόν, 31. † οἱ 33. ⇄ τοῖς

ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ' τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης,
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν, ἵνα
36 ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
37 ' Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς
ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων
38 σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε, τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, ' καὶ τό βάπτισμα, ὃ ἐγὼ
39 βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνά-
μεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον,
ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτί-
40 ζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ ἐξ εὐωνύμων ', οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς
41 ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγα-
42 νακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε, ὅτι οἱ
δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν,
43 καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ
οὕτω δὲ ' ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι
44 μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ
45 ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ
γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου ' αὐ-
τοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου
ἱκανοῦ, " υἱὸς Τιμαίου, Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς, ἐκάθητο
47 παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Καὶ ἀκούσας, ὅτι Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς

34. ≈ μετὰ τρεῖς ἡμέρας 36. ≈ Τί θέλετε ποιή-
σω ὑμῖν; 38. ≈ ἢ τὸ 40. † μου, 43. ἐστιν
46. ∾ αὐτοῦ ἐκεῖθεν, καὶ " ≈ ὁ υἱὸς

Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολ- 48
λοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ
Δαυίδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν 49
φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ·
Θάρσει, ἔγειρε· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον 50
αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκρι- 51
θεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ
τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ˈῬαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω. Ὁ δὲ 52
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει ˈαὐτῷ ἐν τῇ
ὁδῷ.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ˈˈΙερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ 11
καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει
δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε 2
εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπο-
ρευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν
οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· ˈλύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.
Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ˈΤί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· 3
Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ˈˈἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν
ˈˈˈἀποστέλλει ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον ˈπῶλον 4
δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου· καὶ
λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον 5
αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον 6
αὐτοῖς καθὼς ˈἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐ-
τούς. Καὶ ˈἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 7
ˈˈἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν
ˈˈˈἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς 8

51. r. Ῥαββονὶ. 52. r. τῷ Ἰησοῦ 1. ∾ Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Βηθανίαν, πρὸς *Alii*: Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποστέλλει 2. ≈ λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3. Τί ποιεῖτε; τούτῳ εἴπατε: ˈˈἔχει, καὶ ˈˈˈr. ἀποστελεῖ *Alii*: ἀποστέλλει πάλιν 4. † τὸν 6. ≈ εἶπεν 7. ≈ φέρουσι *f.* ἄγουσι ˈˈr. ἐπέβαλον ˈˈˈ≈ ἐπ' αὐτόν. *Alii*: ἐπ' αὐτῶν

τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ ¹στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν ‖δέν-
9 δρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγον-
τες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, ¹λέγοντες· Ὡσαννά·
10 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· εὐλογη-
μένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ¹τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυῒδ·
11 ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερο-
σόλυμα ¹ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμε-
νος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς
Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας,
13 ἐπείνασε· καὶ ἰδὼν συκῆν ¹μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα,
ἦλθεν, εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐ-
τὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ‖οὐ γὰρ ἦν καιρὸς
14 σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ¹εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα ‖μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ
15 μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ εἰσελθὼν ¹εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς
πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πω-
16 λούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν,
17 ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκε,
λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· „Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος
προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποι-
18 ήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.„ Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ¹ἀπο-
λέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξε-
19 πλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο,
20 ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ πρωῒ παρα-
πορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

8. στιβάδας ‖ἀγρῶν, 9. → λέγοντες· 10. † ἐν ὀνό-
ματι κυρίου, 11. ⇄ ὁ Ἰησοῦς, καὶ 13. ∾ ἀπὸ μακρό-
θεν, ‖ οὔπω γὰρ ἦν *Alius* : ἦν γὰρ *Conject.* οὗ γὰρ ἦν
14. † ὁ Ἰησοῦς ‖ *r.* οὐδεὶς 15. † ὁ Ἰησοῦς 18. ∾ ἀπο-
λέσωσιν·

Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, ἴδε, 21
ἡ συκῆ, ἣν κατηράσω, ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς 22
ὁ Ἰησῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεῦ. Ἀμὴν γὰρ 23
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι,
καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται·
ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα 24
ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμ-
βάνετε· καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε προσευχό- 25
μενοι, ἀφίετε, εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν, 26
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν τῷ 27
ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ 28
λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ
τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω 29
ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ
ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰω- 30
άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ
μοι. Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν 31
εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ; Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· ἐφο- 32
βοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην,
ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ 33
Ἰησοῦ· Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· 12

22. r. ∾ Ἰησῦς 23. ⇉ ὃ ἐὰν εἴπῃ. 24. ⇉ ἂν " ∾ ἐλά-
βετε, 28. *om.* καὶ τίς *ad* ποιῇς; 31. ∾ διελογίζοντο
" λέγοντες· Τί εἴπωμεν; 32. ≈ Ἀλλ' εἴπωμεν· Ἐξ
ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο *Alii*: Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ
ἀνθρώπων· φοβούμεθα

Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγ-
μὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον·
2 καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέ-
στειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα
παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
3 λῶνος. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστει-
4 λαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον
δοῦλον· κἀκεῖνον ⸀λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, ‖καὶ
5 ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Καὶ ⸆ ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖ-
νον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέρον-
ά/ 6 τας, τοὺς δὲ ἀποκτέννοντες. Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων, ι/Elz., St.
ἀγαπητὸν ⸀αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς
ἔσχατον, λέγων. Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ
8 ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέ-
9 κτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Τί οὖν
ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπο-
λέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· „Λίθον ὃν ἀπεδο-
κίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
11 γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμα-
12 στὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;„ Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ,
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. Καὶ ἀφέντες
αὐτὸν, ἀπῆλθον.
13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρός αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων
14 καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ⸀ἀγρεύσωσι λόγῳ. Οἱ
δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι
ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέ-
πεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν
ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦ-

4. ⸀λιθοβολήσαντες ‖ καὶ ἠτίμασαν. 5. † πάλιν
6. → αὐτοῦ, 13. παγιδεύσωσι

καί, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ ᾿εἰδὼς αὐτῶν 15
τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ
μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει 16
αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 17
αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾿ αὐτῷ. Καὶ 18
ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν
ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·
Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, „ὅτι ἐάν τινος 19
ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα
μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.„ Ἑπτὰ 20
᾿ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ
ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλα- 21
βεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρ-
μα· ᾿καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ 22
ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ᾿Ἐσχάτη πάντων ἀπέ-
θανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ᾿οὖν ἀναστάσει, ''ὅταν ἀνα- 23
στῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον
αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 24
τοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν 25
ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ᾿
εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ᾿ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν 26
νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ
᾿Μωσέως, ἐπὶ ''τοῦ βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς,

15. ∾ἰδὼν 20. † οὖν 21. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν *Alii*: καὶ ὡσαύτως ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν *Conject.* καὶ ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν 22. ∾Ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. *Alii*: Καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 23. → οὖν ''⇉ ὅταν ἀναστῶσι, 25. † οἱ 26. Μωσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, ὡς ''r. τῆς βάτου

λέγων· „Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ
27 ὁ Θεὸς Ἰακώβ;„ Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
28 ¹ζώντων. Ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε. Καὶ προσ-
ελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούν-
των, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν
29 αὐτόν· Ποία ἐστὶ πρώτη ¹πάντων ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι ¹πρώτη πάντων ἐντολή·
„Ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος, ὁ Θεὸς ἡμῶν, κύριος εἷς ἐστι·
30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.„ Αὕτη
31 πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ¹ὁμοία, αὕτη· „Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.„ Μείζων τούτων
32 ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμμα-
τεύς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ᾽ ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς
33 ἐστι¹, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγα-
πᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέ-
σεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος,
καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι
34 πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ¹θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς, ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐ-
τῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ
35 οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ·
Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι
36 Δαυΐδ; Αὐτὸς γὰρ Δαυΐδ εἶπεν ἐν ¹πνεύματι ἁγίῳ·
„¹¹Λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
37 δῶν σου.„ Αὐτὸς ¹οὖν Δαυΐδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ
πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν

27. † Θεὸς 28. r. πασῶν 29. r. πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· *Alii*: ∾ πρώτη ἐστίν· *Alii*: ∾ πάντων πρώτη· 31. ∾ ὁμοία αὐτῇ· 32. † Θεὸς, 33. † των 36. r. τῷ πνεύματι τῷ ¹¹ r. ∾ Εἶπεν. 37. → οὖν

αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 38
Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στο-
λαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ 39
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλι-
σίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν 40
χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, 41
ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυ-
λάκιον. Καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ 42
ἐλθοῦσα μία χήρα ˈπτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι
κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ- 43
τοῦ, ˈεἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη
ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος 44
αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα
ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ 13
εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι
καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν 2
αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
ˈἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ 3
καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν Πέτρος, καὶ
Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε 4
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, 5
ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ 6
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι
ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. Ὅταν δὲ ἀκού- 7
σητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ
γὰρ γενέσθαι· ἀλλ᾽ οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται 8
γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·

42. → πτωχὴ, 43. r. ⁀ λέγει 2. ⁀ ἀφεθῇ ὧδε

αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 38
Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στο-
λαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ 39
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλι-
σίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν 40
χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, 41
ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυ-
λάκιον. Καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ 42
ἐλθοῦσα μία χήρα ¹πτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι
κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ- 43
τοῦ, ¹εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη
ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος 44
αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα
ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ 13
εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι
καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν 2
αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
¹ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ 3
καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ
Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε 4
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, 5
ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ 6
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι
ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. Ὅταν δὲ ἀκού- 7
σητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ
γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται 8
γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·

42. → πτωχὴ. 43. r. ∾ λέγει 2. ∾ ἀφεθῇ ὧδε

'καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λι-
9 μοὶ "καὶ ταραχαί. 'Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέ-
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
συνέδρια, καὶ εἰς "συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ
ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε, ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
10 μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶ-
11 τον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. Ὅταν δὲ 'ἄγωσιν ὑμᾶς
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, "μηδὲ
μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ
12 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν
εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
13 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ πάντων, διὰ τὸ ὄνομά μου. Ὁ δὲ ὑπο-
14 μείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε
τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως 'ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ
ἀναγινώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέ-
15 τωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ κατα-
βάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω, ἆραί τι ἐκ τῆς
16 οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω
17 εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
18 ἡμέραις. Προσεύχεσθε δέ, ἵνα μὴ γένηται 'ἡ φυγὴ
19 ὑμῶν χειμῶνος. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλί-
ψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτι-
20 σεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ
κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκο-
21 λόβωσε τὰς ἡμέρας. Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ·
Ἰδού, ὧδε ὁ Χριστός· 'ἤ· Ἰδού, ἐκεῖ· μὴ "πιστεύετε.

8. *om.* καὶ *post* βασιλείαν· "→ καὶ ταραχαί·
9. ∾ Ἀρχὴ "συναγωγάς· δαρήσεσθε καὶ 11. *r.* ἀγάγωσιν "⇉ μηδὲ μελετᾶτε· 14. † τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, 18. ⇉ ἡ φυγὴ ὑμῶν 21. → ἤ· "*r.* πιστεύσητε.

Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, 22
καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν,
εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· 23
ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις 24
ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς·
καὶ ' οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ 25
αἱ δυνάμεις, αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, σαλευθήσονται. Καὶ 26
τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέ-
λαις, μετὰ ' δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε 27
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους ' αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου
γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μά- 28
θετε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς
γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς
τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε 29
γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν 30
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις
οὗ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ' παρε- 31
λεύσεται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ 32
δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ' ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ
οἱ ἄγγελοι, οἱ ἐν οὐρανῷ, '' οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ, 33
πότε ὁ καιρός ἐστιν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς 34
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ
ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε 35
γὰρ, πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσο-
νυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαί- 36

25. οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες f. πίπτοντες, 26. δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 27. → αὐτοῦ, 31. r. παρελεύσονται· 32. r. καὶ '' om. οὐδὲ ὁ υἱός,

37 φνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι
λέγω· Γρηγορεῖτε.
14 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας·
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν
2 ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δέ· Μὴ
ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος
τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα
ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ
'συντρίψασα "τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ
4 τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυ-
τούς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου
5 γέγονεν; Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο 'τὸ μύρον πραθῆναι ἐπά-
νω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.
6 Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε
αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργά-
7 σατο 'ἐν ἐμοί. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν, καὶ, ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι·
8 ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ὃ 'ἔσχεν αὕτη, ἐποίησε·
προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.
9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου 'ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
"τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λα-
ληθήσεται, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλ-
11 θε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ
δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν· καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ 'ἀρ-
γύριον δοῦναι. Καὶ ἐζήτει, πῶς εὐκαίρως αὐτὸν πα-
ραδῷ.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις
13 ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν, ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; Καὶ

3. θραύσασα " τὸν ∫. τὴν . 5. r. → τὸ μύρον
6. r. εἰς ἐμέ. 8. r. εἶχεν 9. ἐὰν " om. τοῦτο
11. ἀργύρια

ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτῷ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος
κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ· καὶ 14
ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ· Ὅτι ὁ δι-
δάσκαλος λέγει· Πῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπυ τὸ πάσχα
μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει 15
ˈἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον, ˈˈἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμά-
σατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον 16
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ 17
τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόν- 18
των, εἶπεν ὁ Ἰησῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾿ ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο 19
λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ᾿ εἷς· Μήτι ἐγώ;
ˈκαὶ ἄλλος· Μήτι ἐγώ; Ὁ δὲ ˈἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 20
τοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾿ ἐμοῦ
εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, 21
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι᾿ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς 22
ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε·
Λάβετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν ˈτὸ 23
ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ
αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά 24
μου, ˈτὸ τῆς ˈˈκαινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυ-
νόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ ˈπίω ἐκ 25
τοῦ ˈˈγεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 26

15. r. ἀνώγεον ˈˈ→ἕτοιμον· 19.→καὶ ἄλ-
λος· Μήτι ἐγώ; 20.→ἀποκριθεὶς 22. † φάγετε·
23.→τὸ 24.→τὸ ˈˈ⇉καινῆς 25.∾προσθῶ πιεῖν
ˈˈ≈γενήματος

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθή-
σεσθε ' ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται·
„Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρό-
28 βατα.„ Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς
29 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ
30 πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ' ὅτι σὺ σήμερον ἐν
τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν " ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς
31 ἀπαρνήσῃ με. Ὁ δὲ ' ἐκ περισσοῦ ἔλεγε " μᾶλλον·
Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι.
Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ·
καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε, ἕως
33 προσεύξωμαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ ' Ἰά-
κωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμ-
34 βεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρη-
35 γορεῖτε. Καὶ ' προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς·
καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ'
36 αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυ-
νατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο·
37 Ἀλλ' οὐ, τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται,
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέ-
τρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρη-
38 γορῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
θητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
39 σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν
40 αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας, εὗρεν αὐτοὺς
' πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
" βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν, τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

27. ⇉ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· 30. r. ὅτι σήμε-
ρον " om. ἢ δὶς 31. ≈ἐκπερισσῶς " ⇉μᾶλλον·
Alii: ἔλεγε· Μᾶλλον ἐὰν 33. † τὸν 35. ∾προσ-
ελθὼν 40. ⇉πάλιν " ≈καταβαρυνόμενοι,

Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε 41
ˈτὸ λοιπὸν καὶ ˈˈ ἀναπαύεσθε; ἀπέχει ˈˈˈ, ἦλθεν ἡ ὥρα·
ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας
τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παρα- 42
διδούς με ἤγγικε.

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰού- 43
δας, εἷς ˈὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Δεδώκει δὲ 44
ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὃν ἂν
φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε
ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέ- 45
γει· Ῥαββὶ, ˈῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ 46
ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν
αὐτόν. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων, σπασάμε- 47
νος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ˈὠτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 48
εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς 49
ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με·
ἀλλ', ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν 50
πάντες ἔφυγον. Καὶ εἷς τις νεανίσκος ˈἠκολούθει αὐ- 51
τῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦ-
σιν αὐτὸν ˈˈοἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, 52
γυμνὸς ἔφυγεν ˈἀπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ 53
συνέρχονται ˈαὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρό- 54
θεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρ-
χιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,

41. ⇉τὸ ˈˈ ἀναπαύεσθε· ˈˈˈ *add.* τὸ τέλος, 43. ⇉ὢν 45. → ῥαββί· 47. ∾ὠτάριον. 51. ἠκολούθησεν *Alii*: ∾συνηκολούθει ˈˈ⇉οἱ νεανίσκοι. 52. → ἀπ' αὐτῶν, 53. *om.* αὐτῷ

55 καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν,
56 εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ
γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυ-
57 ρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύ-
58 ρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες· Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐ-
τοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον
τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχει-
59 ροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρ-
60 τυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς ' μέσον,
ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
61 τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐ-
δὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν,
καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογη-
62 τοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνά-
μεως, καὶ ἐρχόμενον ' μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέ-
64 γει· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκούσατε τῆς
βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκρι-
65 ναν αὐτὸν ' εἶναι ἔνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντό
τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προ-
φήτευσον. Καὶ ' οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν " ἔβαλ-
λον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ ' κάτω, ἔρχεται
67 μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ
68 σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο,
λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ
ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

60. † τὸ 62. ἐπὶ 64. *om.* εἶναι 65. *om.* οἱ ὑπηρέ-
ται " ≈ ἔλαβον. 66. *om.* κάτω, *Alii*: αὐλῇ, κά-
τω ἔρχεται

Καὶ ἡ παιδίσκη ' ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν 69
τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. Ὁ δὲ 70
πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες
ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· ' καὶ γὰρ
Γαλιλαῖος εἶ, " καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο 71
ἀναθεματίζειν καὶ ' ὀμνύναι· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον τοῦτον, ὃν λέγετε. Καὶ ' ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ 72
ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος " τοῦ ῥήματος, οὗ
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς,
ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ''' ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ 15
ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ' γραμματέων, καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήνεγκαν
καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν 2
ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν 3
αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπη- 4
ρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε,
πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν 5
ἀπεκρίθη· ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. Κατὰ 6
δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο.
Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν 7
δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.
Καὶ ' ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ 8
ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· 9
Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
Ἐγίνωσκε γὰρ, ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν 10
οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ' ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, 11

69. ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο *Alii om.* πάλιν,
70. *om.* καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, " ⇄ καὶ ἡ λα-
λιά σου ὁμοιάζει. 71. *r.* ∾ ὀμνύειν· 72. ⊕ εὐθέως
" ≈ τὸ ῥῆμα, ὃ ''' ἤρξατο κλαίειν. *Alii:* ἐπιλα-
βὼν ἔκλαιε. 1. γραμματέων· καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον δήσαντες 8. ἀναβὰς *Conject.* ἀναβοήσας
11. ἀνέπεισαν *f.* ἔπεισαν

12 ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πι-
λάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε
13 ποιήσω ὃν λέγετε ¹βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πά-
14 λιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλε-
γεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ ¹περισσῶς
15 ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος, βουλό-
μενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς
τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώ-
16 σας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον
αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον· καὶ συγκα-
17 λοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορ-
φύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
18 στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε ¹ὁ
19 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κε-
φαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ
20 γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ¹ἐνέπαιξαν αὐτῷ,
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια ‖ τὰ ἴδια.

21 Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ
ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχό-
μενον ἀπ' ἀγροῦ, (τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥού-
22 φου,) ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν
ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου
23 τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον·
24 ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, ¹διαμερί-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ,
25 τίς τί ἄρῃ. Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη·
27 „Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.„ Καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
ροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύ-

12. τὸν βασιλέα 14. *r.* περισσοτέρως 18. *r.* βασι-
λεῦ 20. *om.* ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ‖→ τὰ ἴδια. *Alii:*
αὐτοῦ. 24. *r.* διεμέριζον

μων αὐτῦ. ¹ Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγυσα· „Καὶ 28
μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.„ Καὶ οἱ παραπορευόμενοι 29
ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ
λέγοντες· Οὐά· ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραις οἰκοδομῶν· σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ 30
τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως ¹ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες 31
πρὸς ἀλλήλυς μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον· Ἄλλυς
ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται ¹¹ σῶσαι; Ὁ Χριστὸς, ὁ βα- 32
σιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,
ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν¹. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι
αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, 33
σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγά- 34
λῃ, λέγων· Ἐλωῒ, ἐλωῒ· ¹ λαμμᾶ σαβαχθανί; ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον· Ὁ Θεός ¹¹ μου, ὁ Θεός μου· εἰς τί
με ¹¹¹ ἐγκατέλιπες; Καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκού- 35
σαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ, Ἠλίαν φωνεῖ. Δραμὼν δὲ εἷς, 36
καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπό-
τιζεν αὐτὸν, λέγων· Ἄφετε· ἴδωμεν, εἰ ἔρχεται Ἠλίας
καθελεῖν αὐτόν.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευ- 37
σε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38
δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων, 39
ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω ¹ κράξας
ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς
ἦν Θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν 40
θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ
Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ¹ Ἰωσῆ μήτηρ,
καὶ Σαλώμη· αἳ καὶ, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολού- 41
θουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ,
αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

28. ⇉ Καὶ ἐπληρώθη *usque ad* ἐλογίσθη. 31. † δὲ ¹¹ σῶσαι. 32. *add.* αὐτῷ. 34. λιμᾶ ¹¹ *om.* μου *prius.* ¹¹¹ ὠνείδισας; 39. *om.* κράξας 40. ∾ Ἰώσητος

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, (ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ
43 ἐστι προσάββατον,) ' ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,
εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλά-
44 τον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος
ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, εἰ ' πάλαι ἀπέθανε.
45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα
46 τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐ-
τὸν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνη-
μείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύ-
47 λισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν, ποῦ ' τί-
θεται.

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ, καὶ Μαρία ἡ ' τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη ἠγό-
2 ρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ
λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνη-
3 μεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυ-
τάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ
4 μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν, ὅτι ἀποκεκύ-
5 λισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦ-
σαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς
δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμ-
6 βήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰη-
σοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν, τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρ-
θη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.
7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ
Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐ-
8 τὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι', ἔφυ-
γον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκ-
στασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

43. ∾ ἐλθὼν 44. ἤδη 47. ∾ τέθειται. 1. → τοῦ
8. † ταχὺ,

¹ Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ ‖ σαββάτου ἐφάνη πρῶ- 9
τον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ
δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ᾽ αὐ- 10
τοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. Κἀκεῖνοι 11
ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς, ἠπίστη-
σαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπα- 12
τοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς
ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· 13
οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. Ὕστερον, ἀνακειμέ- 14
νοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη· καὶ ὠνείδισε τὴν
ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασα-
μένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν 15
αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε
τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ βα- 16
πτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.
Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολυθήσει· Ἐν 17
τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλή-
σουσι ' καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, 18
οὐ μὴ αὐτοὺς ' βλάψῃ· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθή-
σουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.

Ὁ μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελή- 19
φθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου 20
συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν
ἐπακολουθούντων σημείων.

9. ⇉ Ἀναστὰς *usque ad finem libri. Alii* : Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι᾽ αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ‖ σαββάτων 17. καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις 18. *r.* βλάψει·

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
2 περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, κα-
θὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέ-
3 ται γενόμενοι τοῦ λόγου· ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθη-
κότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κρά-
4 τιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων
τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως
τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημε-
ρίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀα-
6 ρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι
ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.
7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖ-
ρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
8 τῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
9 τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ
ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς
10 τὸν ναὸν τοῦ κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ
11 προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη

1. πραγμάτων· καθὼς 3. add. καὶ πνεύματι ἁγίῳ, 6. θεοῦ πορευόμενοι 8. ~ἐναντίον 9. ἱερα-
τείας, ἔλαχε

δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας 12
ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς 13
αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκού-
σθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει
υἱόν σοι· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ 14
ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
ˈγενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον 15
ˈκυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ πνεύμα-
τος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.
Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
τὸν θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον 17
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει
δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ 18
εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι
τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 19
ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ, ὁ παρεστη-
κὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός
σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιω- 20
πῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένη-
ται ταῦτα· ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου,
οἵτινες ˈπληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ 21
ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον
ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἐξελθὼν δὲ οὐκ 22
ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι ὀπτασίαν
ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν 23
αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν 24
Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆ-
νας πέντε, λέγουσα· Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ κύριος 25

14. r. γεννήσει 15. † τοῦ 20. ∾ πλησθήσονται.

ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀν-
θρώποις.
26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γα-
βριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
27 Ναζαρὲτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ
ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαυΐδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρ-
28 θένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐ-
τὴν, εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ·
29 ' εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ' Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διε-
ταράχθη, καὶ διελογίζετο, ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
30 οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μα-
31 ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ, συλ-
λήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
32 αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου
κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον
33 Δαυῒδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
34 ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς
35 ἔσται ' τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται
ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ
36 τὸ γεννώμενον ' ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. Καὶ
ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα
υἱὸν ἐν ' γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ
37 τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ
38 Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ, ἡ δούλη κυ-
ρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπο-
ρεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν ' Ἰούδα.

28. → εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. 29. ∾ Ἡ δὲ διεταράχθη, καὶ *Alii* ∾ Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη, καὶ *Alii r.* Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ 34. *add.* μοι 35. ⊕ ἐκ σοῦ 36. *r.* γήρᾳ 39. Ἰουδαίας. *Alii conject.* Ἰούθα. *f.* Ἰούττα.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο 40
τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ 41
τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισά-
βετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλο- 42
γημένη σὺ ἐν γυναιξί· καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς
κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ 43
τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ 44
φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε
τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μα- 45
καρία ἡ ' πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπε Μαριάμ· 46
Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ 47
πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου· ὅτι ἐπέβλε- 48
ψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἰδοὺ γὰρ,
ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποί- 49
ησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ' εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβου- 50
μένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· 51
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.
Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. 52
Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξα- 53
πέστειλε κενούς. Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, 54
μνησθῆναι ἐλέους, (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας 55
' ἡμῶν,) τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ " ἕως
αἰῶνος. Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας 56
τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐ- 57
τήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι 58
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος
αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγέ- 59

45. πιστεύσασα· ὅτι 50. ∾ εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν *Alii* ∾ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς 55. ἡμῶν τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) ἕως " r. ∾ εἰς τὸν αἰῶνα.

νετο, ¹ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παι-
δίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
60 αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
61 εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον
πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδείς ἐστιν ¹ἐν τῇ συγγενείᾳ σου,
62 ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ
63 αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας
πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα
64 αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα
αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ¹· καὶ ἐλάλει
65 εὐλογῶν τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος
τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
66 Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ
ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέ-
γοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ
67 κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ
αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προεφήτευσε,
68 λέγων· Εὐλογητὸς κύριος, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι
69 ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ
ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ
70 παιδὸς αὐτοῦ· (καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν
71 ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος, προφητῶν αὐτοῦ·) σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούν-
72 των ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
73 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας ¹αὐτοῦ, ὅρκον, ὃν ὤμοσε
74 πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφό-
βως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν
75 αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας
76 τὰς ἡμέρας¹ ἡμῶν. Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου
κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου, ἑτοι-
77 μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ

59. ~ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ 61. ~ ἐκ τῆς συγγε-
νείας 64. *add.* διηρθρώθη *s.* ἐλύθη· 72. αὐ-
τοῦ· ὅρκον, 75. † τῆς ζωῆς

λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 78
ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ
ἐξ ὕψους, ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο 80
πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας ἀνα-
δείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα 2
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην. (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ ‖ πρώτη ἐγένετο 2
ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας ‖‖ Κυρηνίου.) Καὶ ἐπορεύον- 3
το πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως 4
Ναζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυῒδ, ἥτις κα-
λεῖται Βεθλεὲμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πα-
τριᾶς Δαυῒδ,) ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνη- 5
στευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο 6
δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
τεκεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτό- 7
τοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν
ἐν τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ κατα-
λύματι. Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ 8
ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς
ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου 9
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς·
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγ- 10
γελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη 11
ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει
Δαυῒδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· Εὑρήσετε βρέφος 12
ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν φάτνῃ· Καὶ ἐξαίφνης 13

2. Αὐτὴ ‖ *Conject.* ἐγένετο πρώτη πρὸ τῆς ἡγεμ.
‖‖ *Conj.* Κυντιλίου. 5. *om.* γυναικὶ, 7. → τῇ
9. → κυρίου 12. † τῇ

λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 78
ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ
ἐξ ὕψους, ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο 80
πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας ἀνα-
δείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα 2
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην. (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ " πρώτη ἐγένετο 2
ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας ''' Κυρηνίου.) Καὶ ἐπορεύον- 3
το πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως 4
Ναζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἥτις κα-
λεῖται Βεθλεὲμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πα-
τριᾶς Δαυὶδ,) ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνη- 5
στευμένῃ αὐτῷ ' γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο 6
δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
τεκεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτό- 7
τοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν
ἐν ' τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ κατα-
λύματι. Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ 8
ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς
ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου 9
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα ' κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς·
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγ- 10
γελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη 11
ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει
Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· Εὑρήσετε βρέφος 12
ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν ' φάτνῃ· Καὶ ἐξαίφνης 13

2. Αὐτὴ " *Conject.* ἐγένετο πρώτη πρὸ τῆς ἡγεμ.
''' *Conj.* Κυντιλίου. 5. *om.* γυναικὶ, 7. → τῇ
9. → κυρίου 12. † τῇ

ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου,
14 αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων· „Δόξα ἐν ὑψίστοις
ʹ Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις ʺ εὐδοκία.„
15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ποιμένες, εἶπον πρὸς
ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν
τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ
καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
17 Ἰδόντες δὲ, διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαλη-
18 θέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ
19 τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα
συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρ-
20 δίᾳ αὐτῆς. Καὶ ʹ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες
καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν
ʹ αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κλη-
θὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν
τῇ κοιλίᾳ.
22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ ʹ αὐ-
τῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
23 Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, (καθὼς γέγρα-
πται ἐν νόμῳ κυρίου· „Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μή-
24 τραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται·„) καὶ τοῦ δοῦναι
θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου· „Ζεῦγος
25 τρυγόνων, ἢ δύο ʹ νεοσσοὺς περιστερῶν.„ Καὶ
ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών·
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχό-
μενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον

14. Θεῷ· καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν *f.* Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς· εἰ-
ρήνη ἐν ʺ εὐδοκίας. 20. *r.* ἐπέστρεψαν 21. *r.* τὸ παι-
δίον 22. ∾ αὐτῆ, *Alii* αὐτῆς, *Alii om.* 24. ∾ νοσσοὺς

ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ 26
πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἴδῃ
τὸν Χριστὸν κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς 27
τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ
νόμου περὶ αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς 28
ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν, καὶ εἶπε·
Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά 29
σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτή- 30
ριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31
λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32
σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν ˡὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ 33
θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ 34
εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν
μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνά-
στασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντι-
λεγόμενον· (καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται 35
ῥομφαία·) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρ-
διῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγά- 36
τηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν
ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ
τῆς παρθενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοή- 37
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νη-
στείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ 38
αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυ-
ρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις
λύτρωσιν ˡἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα 39
τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν, Ναζαρέτ. Τὸ δὲ 40
παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο ˡπνεύματι, πληρού-
μενον σοφίας· καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

33. *r.* ∾ Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ 38. ∾ Ἱερουσα-λήμ. *Alii* ἐν τῷ Ἰσραήλ. *f.* τοῦ Ἰσραήλ. 40. ⇉ πνεύ-ματι,

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς Ἱερου-
42 σαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν
δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν ¹ εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ
43 ἔθος τῆς ἑορτῆς· καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν
τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ¹ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐ-
44 τοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον
ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι
45 καὶ ¹ τοῖς γνωστοῖς. Καὶ μὴ εὑρόντες ¹, ὑπέστρεψαν
46 εἰς Ἱερουσαλὴμ, ¹¹ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ᾽
ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν
μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ επε-
47 ρωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ
μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως;
ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε,
50 ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ
51 οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη
μετ᾽ αὐτῶν, ¹ καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασ-
σόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
52 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς
προέκοπτε σοφίᾳ, καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ
καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φι-
λίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτου-
ραίας καὶ Τραχωνίτιδος ¹ χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς

42. ⇉ εἰς Ἱεροσόλυμα 43. ∾ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐ-
τοῦ. *Conject.* οὐκ ἔγνωσαν. Νομίσαντες 44. † ἐν
45. † αὐτὸν. ¹¹ ≈ ἀναζητοῦντες 51. → καὶ ἦλθεν
1. χώρας καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιλήνης, ἐπὶ ἀρχ.

Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ' ἐπὶ ἀρχιερέως "Αννα καὶ 2
Καϊάφα, εγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην, τὸν " Ζαχα-
ρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν 3
περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ 4
λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, ' λέγοντος· „Φωνὴ βοῶν-
τος " ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐ-
θείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· Πᾶσα φάραγξ πλη- 5
ρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται·
καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς
ὁδοὺς λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ 6
Θεοῦ.„ Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις 7
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε 8
οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς 9
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ
ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγον- 10
τες· Τί οὖν ' ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· 11
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ
ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τε- 12
λῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε,
τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον 13
παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ 14
αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποι-
ήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδένα διασείσητε,
μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλο- 15
γιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ

2. r. ἐπ' ἀρχιερέων " † τοῦ 4. ⇉λέγοντος·
" Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε 10. ∾ποιήσωμεν;

16 Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, ἀπεκρίνατο ὁ
Ἰωάννης ἅπασι, λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς·
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι
τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτί-
17 σει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ
συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυ-
18 ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ
19 ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ
Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς ' τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ
20 πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης προσέθηκε
καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν
τῇ φυλακῇ.
21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν,
καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆ-
22 ναι τὸν οὐρανὸν, καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτὸν, καὶ φω-
νὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, ' λέγουσαν· „Σὺ εἶ ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα.„
23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ' ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, '' ἀρ-
χόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσὴφ, ''' τοῦ Ἡλὶ,
24 ' τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ
25 Ἰωσὴφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ

19. † Φιλίππου 22. ⇉ λέγουσαν· 23. ἀρχόμε-νος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα· ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζε-το, Ἰωσὴφ, *f.* ἀρχόμενος εἶναι ὡς ἐτῶν τριάκον-τα, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, *f.* ὡς ἐτῶν τριάκον-τα ἀρχόμενος, ὡς ἐνομίζετο εἶναι υἱὸς Ἰωσὴφ, *f.* ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, '' ἀρχόμενος· ὢν, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ. τοῦ *f.* ἀρχόμενος ὢν· ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ *f.* ἀρχόμενος ὢν, ὡς ἐνομίζετο· υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ ''' *om.* τοῦ Ἡλὶ, *Alii* τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἡλὶ, 24. *om.* τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, *Alii* τοῦ Ματθὰν, τοῦ Λευῒ,

Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ 26
Σεμεῒ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, 27
τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ, τοῦ Μελχὶ, 28
τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἢρ, τοῦ 29
Ἰωσὴ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ
Λευῒ, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰω- 30
νὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ 31
Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαυῒδ, τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ 32
Ὠβὴδ, ' τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, τοῦ 33
Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ
Ἰούδα, τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ 34
Θάρα, τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σεροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ 35
Φαλὲκ, τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ, ' τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρ- 36
φαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθου- 37
σάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ
Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ. 38
Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ 4
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ' εἰς τὴν ἔρη-
μον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ δια- 2
βόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ' ὕστερον ἐπείνασε.
Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ 3
τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη 4
Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· „Ὅτι οὐκ ἐπ'
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ' ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥή-
ματι Θεοῦ.„ Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ' ὁ διάβολος 5
εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 6
διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν,
καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ
ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς 7

36. *om.* τοῦ Καϊνὰν, 1. ≈ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, 2. ⇉ ὕστερον 4. → ὁ 5. ⇉ ὁ διάβολος

8 ἐνώπιόν μου, ἔσται σου ¹πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·ˡ Γέγραπταιˡˡ· „Προσκυνήσεις κύριον
9 τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.„ Καὶ
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ ¹υἱὸς εἶ
10 τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται
γάρ· „Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
11 τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ¹ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
12 μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.„ Καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· „Οὐκ
13 ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.„ Καὶ συντελέσας
πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι
καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
ματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης
15 τῆς περιχώρυ περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς
16 συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ
ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰς-
ῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
17 των, εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ
ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀνα-
πτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον, οὗ ἦν γεγραμμένον·
18 „Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ· οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με εὐαγγε-
λίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ¹ κηρύξαι αἰχμαλώ-
τοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυ-
19 σμένυς ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.„
20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε·
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενί-
21 ζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι
σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς

7. r. πάντα. 8. † Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ·
ˡˡ † γάρ· 9. † ὁ 11. ⇉ ὅτι 18. † ἰάσασθαι τὺς συν-
τετριμμένους τὴν καρδίαν.

λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰω-
σήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν 23
παραβολὴν ταύτην· „Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν·„
ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα 'εἰς Καπερναοὺμ, ποίησον
καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δέ· Ἀμὴν λέγω 24
ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι
αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι 25
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλεί-
σθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο
λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν 26
αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς 'Σιδῶ-
νος, πρὸς γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν 27
ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς
αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος. Καὶ 28
ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες
ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πό- 29
λεως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως 'ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ'
οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, "ὥστε κατακρημνίσαι
αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο. 30
Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ, πόλιν τῆς Γαλι- 31
λαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ 32
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν
ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος 33
ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ
μεγάλῃ, λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα- 34
ρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· 35
Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε 'ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν
τὸ δαιμόνιον εἰς "μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν
βλάψαν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ 36
συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος

23. r. ∾ἐν τῇ Καπερν. 26. ∾Σιδωνίας, 29. † τῆς
"r. εἰς τὸ 35. ≈ἀπ' " † τὸ

οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκα-
37 θάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο
ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 Ἀναστὰς δὲ ' ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος· " πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχο-
μένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐ-
39 τῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ·
καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. Παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει
40 αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον
ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐ-
τόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθε-
41 ράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολ-
λῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ' ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν
42 τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας,
ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι
' ἐπεζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖ-
43 χον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπε
πρὸς αὐτούς· Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελί-
σασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο
44 ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῆς ' Γαλιλαίας.
5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ
2 τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα
παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν,
3 ' ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων,
ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπα-
ναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου
4 τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς
τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε
5 τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων

38. ∾ἀπὸ " † ἡ 41. † ὁ Χριστὸς, 42. r. ἐζήτουν
44. Ἰουδαίας. 2. ∾ἔπλυναν

εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δἰ ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαν-
τες, οὐδὲν ἐλάϐομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆ- 6
θος ἰχθύων πολύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.
Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, 7
τοῦ ἐλθόντας συλλαϐέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ
ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε ' βυθίζεσθαι αὐτά.
Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ 8
Ἰησοῦ, λέγων· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός
εἰμι, κύριε. Θάμϐος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας 9
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλα-
ϐον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωϐον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζε- 10
ϐεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς
τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοϐοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώ-
πους ἔσῃ ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ 11
τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, 12
καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν,
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε,
ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν 13
χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ
εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς πα- 14
ρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον
σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· 15
καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύε-
σθαι ' ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ 16
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδά- 17
σκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκα-
λοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλι-
λαίας καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις

7. *add.* παρά τι   15. ⇉ὑπ' αὐτοῦ

18 κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες
φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος·
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐ-
19 τοῦ. Καὶ μὴ εὑρόντες 'ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ
τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπρο-
20 σθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν'·
21 Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο
διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγον-
τες· Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται
22 ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ 'μόνος ὁ Θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ
ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε
πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
24 τίαι σου; ἢ εἰπεῖν· Ἔγειρε καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆ-
τε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς
ἀφιέναι ἁμαρτίας, (εἶπε τῷ 'παραλελυμένῳ·) Σοὶ λέ-
γω· Ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς
25 τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐ-
τῶν, ἄρας 'ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
26 αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. 'Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαν-
τας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου,
λέγοντες· Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην,
ὀνόματι Λευῒν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ εἶπεν
28 αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀνα-
29 στὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην
'Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελω-
νῶν πολὺς, καὶ ἄλλων, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακεί-
30 μενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ
Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί

19. r. διὰ ποίας *Alii*: διὰ ποίας ὁδοῦ   20. † αὐτῷ·
21. εἶς   24. ∾ παραλυτικῷ·   25. ∾ ἐφ' ὃ
26. *om.* Καὶ ἔκστασις *ad* τὸν Θεόν·   29. † ὁ

ˈμετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνε-
τε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ 31
χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρ- 32
τωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου 33
νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ
οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ 34
νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι
νηστεύειν; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ 35
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· 36
Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ˈἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ
τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ‖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ 37
δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς
ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον 38
νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· ˈκαὶ ἀμφότεροι συν-
τηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει 39
νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ ˈδευτεροπρώτῳ διαπορεύε- 6
σθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.
Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον ˈαὐτοῖς· Τί ποιεῖτε, ὃ 2
οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; Καὶ ἀποκριθεὶς 3
πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ
ἐποίησε Δαυῒδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐ-
τοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ 4

30. r. ∾ μετὰ τελωνῶν 36. ∾ ἀπὸ ἱματίου και-
νοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ‖ ⇄ ἐπίβλημα 38. → καὶ ἀμ-
φότεροι συντηροῦνται. 1. om. δευτεροπρώτῳ
2. → αὐτοῖς·

τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ˈἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ
ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν, εἰ
5 μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; ˈΚαὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύ-
ριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν
εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρω-
7 πος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. ˈΠαρετήρουν
δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.
8 Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπε ˈτῷ
ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔγειρε, καὶ
9 στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· Ἐπερωτήσω ˈὑμᾶς· Τί ἔξεστι
τοῖς σάββασιν; ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν
10 σῶσαι, ἢ ˈˈἀποκτεῖναι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας
αὐτοὺς, εἶπεν ˈαὐτῷ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ
ˈˈἐποίησε· καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ ˈˈˈχεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. o/ Elz., St.
11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλή-
λους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ˈἐξῆλθεν εἰς
τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
13 προσευχῇ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώ-
νησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν
14 δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε· (Σίμωνα, ὃν
καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

4. →ἔλαβε, καὶ 5. *add.* Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου. 7. ≈Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ *Alii.* ≈Παρετήρουν δὲ οἱ 8. ≈τῷ ἀνδρὶ, *Alii om.* 9. ∾ὑμᾶς τι· Ἔξεστι ˈˈ*r.* ≈ἀπολέσαι; 10. *r.* ∾τῷ ἀνθρώπῳ· ˈˈ*r.* ἐποίησεν οὕτω· *Alii:* ∾ὁ δὲ ἐξέτεινε· ˈˈˈ*r.* χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ *Alii:* ≈χεὶρ αὐτοῦ. Αὐτοὶ 12. ∾ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς

Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, 15
καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώ- 16
βου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδό-
της·) καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδι- 17
νοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ
λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ
τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι
αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ 18
' ὀχλούμενοι '' ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· ''' καὶ ἐθε-
ραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· 19
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς 20
μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε· Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμε-
τέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶν- 21
τες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες
νῦν· ὅτι γελάσετε. Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν 22
ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ
ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν,
ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ' Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
ἡμέρᾳ, καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πο-
λὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ '' ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24
πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ 25
ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε· Οὐαὶ ' ὑμῖν,
οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. Οὐαὶ ', 26
ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν '' οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ''' ταῦ-
τα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐ-
τῶν. Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· Ἀγαπᾶτε 27
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς·
εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ' ὑμᾶς· '' προσεύχεσθε 28

18. ∾ ἐνοχλούμενοι '' r. ὑπὸ ''' om. καὶ 23. r. Χαίρετε '' ≈ ταὐτὰ 25. → ὑμῖν, 26. † ὑμῖν, '' † πάντες ''' ≈ ταὐτὰ 28. r. ὑμῖν· '' † καὶ

29 ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ
τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴ-
ροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος
31 τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις
ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς
33 ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
34 αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν ' δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε
ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ '' οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι ''' τὰ
35 ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθο-
ποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ' ὑψίστου· ὅτι
αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 Γίνεσθε ' οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
37 οἰκτίρμων ἐστί. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε·
μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε,
38 καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον
καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυ-
νόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ
39 μέτρῳ, ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε
δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν
40 ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; Οὐκ
ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμέ-
41 νος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ
βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατα-
42 νοεῖς; ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφὲ,
ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου·

34 ≈ δανείζετε '' ⊐ οἱ ''' om. τὰ ἴσα. 35 † τοῦ
36 ⊐ οὖν

αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;
Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δέν- 43
δρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σα-
πρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον 44
ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
Ὁ ἀγαθὸς ′ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρ- 45
δίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ′ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πονηροῦ ′′θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προ-
φέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
δίας λαλεῖ τὸ στόμα ′′′αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε, 46
κύριε, κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμε- 47
νος πρός με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν
αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν, τίνι ἐστὶν ὅμοιος. Ὅμοιός 48
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ
ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύ-
ρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ μὴ ποιήσας, 49
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός· καὶ
εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκεί-
νης μέγα.
Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς 7
ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατον- 2
τάρχου δέ τινος δοῦλος, κακῶς ἔχων, ἤμελλε τελευ-
τᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, 3
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐ-
τοῦ. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκά- 4

45. ′⇉ ἄνθρωπος ′′⇉ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
′′′ → αὐτοῦ.

λουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι ἄξιός ἐστιν,
5 ᾧ παρέξει τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν
6 συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπο-
ρεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχον-
τος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρ-
χος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ
7 εἰμι ἱκανὸς, ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ
8 ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας· καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποί-
9 ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς,
ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐ-
τῷ ὄχλῳ εἶπε. Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
10 την πίστιν εὗρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς
τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν 'τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν κα-
λουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
12 αὐτοῦ "ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ
πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο 'τεθνηκὼς,
υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα· καὶ
13 ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς "ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν
αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν
14 αὐτῇ· Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ·
οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ
15 λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο
16 λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε
δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες·
Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπε-
17 σκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος
οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ
περιχώρῳ.

11. ~ τῷ ἑξῆς, " → ἱκανοὶ, 12. om. τεθνηκὼς, " ⇄ ἦν

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ 18
πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν 19
μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶ-
μεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, 20
εἶπον· Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε,
λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων 21
καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς
πολλοῖς ἐχαρίσατο ˈτὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- 22
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ
ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ
περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι,
νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακά- 23
ριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελ- 24
θόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ˈἐξεληλύθατε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
Ἀλλὰ τί ˈἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς 25
ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ
καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ 26
τί ˈἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ λέγω ὑμῖν,
καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτός ἐστι, περὶ οὗ γέ- 27
γραπται· „Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.„ Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννη- 28
τοῖς γυναικῶν ˈπροφήτης Ἰωάννου ˈˈτοῦ Βαπτιστοῦ
οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ,
μείζων αὐτοῦ ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας, καὶ οἱ 29
τελῶναι, ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτι-
σμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν 30
βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέν-

21. ⇉τὸ 24. 25. 26. *ter* ≈ἐξήλθατε 28. →προ-
φήτης ˈˈ →τοῦ Βαπτιστοῦ

31 τες ὑπ' αὐτοῦ. ¹Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους
32 τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ῞Ομοιοί εἰσι
παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν
ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν· Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.
33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, μήτε ' ἄρτον ἐσθί-
ων, μήτε '' οἶνον πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει.
34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐσθίων καὶ πίνων·
καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
35 φίλος τελωνῶν καὶ ᴶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς ' πάντων.

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ'
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου,
37 ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ' ἁμαρ-
τωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρι-
38 σαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα ὀπίσω
παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν
τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι· καὶ ταῖς θριξὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
39 αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ
καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος εἰ ἦν
προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις
40 ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
41 ' Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται ἦσαν
δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ
42 ἕτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων ' δὲ αὐτῶν ἀποδοῦ-
ναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, '' εἰπὲ,

31. † Εἶπε δὲ ὁ κύριος· 33. → ἄρτον '' → οἶνον
34. ἁμαρτωλῶν, καὶ 35. → πάντων. 37. ∾ ἁμαρ-
τωλός· καὶ ἐπιγνοῦσα 40. Ὁ δέ φησι· Διδάσκα-
λε; Εἶπε· Δύο Alii: Ὁ δέ· Διδάσκαλε εἰπέ. Φη-
σί· Δύο Alii: Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε εἰπέ. Ὁ δὲ
εἶπε· Δύο 42. ⇄ δὲ '' → εἰπὲ,

πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· 43
Ὑπολαμβάνω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Ὀρθῶς ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυ- 44
ναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν· ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς
πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ ' αὐτῆς ἐξέμαξε. Φίλημά μοι 45
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς ' εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε
καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν 46
μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψε ' τοὺς πόδας
μου. ' Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι 47
αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σου 48
αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν 49
ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;
Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· 50
πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε 8
κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμε-
νος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευ- 2
μάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλουμένη
Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ 3
Ἰωάννα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σου-
σάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν ' αὐτῷ
" ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·
Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· 5
καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν·
καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέ-

44. † τῆς κεφαλῆς 45. ∾ εἰσῆλθεν, 46. → τοὺς πό-
δας μου. 47. Οὗ χάριν λέγω σοι· Ἀφέωνται
3. ∾ αὐτοῖς " ≈ ἐκ

6 φαγεῖν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ
7 φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον
ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν· καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκαν-
8 θαι ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ' εἰς τὴν γῆν
τὴν ἀγαθήν· καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλα-
σίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
9 ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
10 τοῦ, ' λέγοντες, τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶ-
πεν· Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τοῦ Θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς· ἵνα βλέπον-
11 τες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι
δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ
12 Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἶτα
ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρ-
13 δίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ
τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται
τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς και-
ρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαν-
τες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ
βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.
15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι,
16 καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύ-
χνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης
τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευό-
17 μενοι βλέπωσι τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν, ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσε-
18 ται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν, πῶς ἀκούετε·
ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ,
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

8. r. ἐπὶ 9. → λέγοντες,

Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, ' λεγόντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 20
ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ 21
ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ
ποιοῦντες'.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη 22
εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθη-
σαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνωσε· Καὶ κατέβη 23
λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο,
καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, 24
λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ
ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε 25
δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ
ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι,
καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν ' Γαδαρηνῶν, 26
ἥτις ἐστὶν '' ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ 27
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς
πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμά-
τιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ'
ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακρά- 28
ξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί
ἐμοὶ καὶ σοί, ' Ἰησοῦ, υἱὲ '' τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. (Παρήγγειλε γὰρ τῷ 29
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο
ἁλύσεσι καὶ πέδαις, φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων
τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.)

20. *om.* λεγόντων· 21. † αὐτόν. 22. ≈ Γερασηνῶν, *Alii* : Γεργεσηνῶν, '' ≈ ἀντιπέρα 28. → Ἰησοῦ, '' → τοῦ θεοῦ

Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, ' λεγόντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 20
ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ 21
ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ
ποιοῦντες'.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη 22
εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθη-
σαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνωσε· Καὶ κατέβη 23
λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο,
καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, 24
λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ
ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε 25
δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ
ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι,
καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν ' Γαδαρηνῶν, 26
ἥτις ἐστὶν '' ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ 27
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς
πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμά-
τιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ'
ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακρά- 28
ξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί
ἐμοὶ καὶ σοὶ, ' Ἰησοῦ, υἱὲ '' τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. (Παρήγγειλε γὰρ τῷ 29
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο
ἁλύσεσι καὶ πέδαις, φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων
τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.)

20. *om.* λεγόντων· 21. † αὐτόν. 22. ≈ Γερασηνῶν, *Alii:* Γεργεσηνῶν, '' ≈ ἀντιπέρα 28. → Ἰησοῦ, '' → τοῦ Θεοῦ

30 Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοί ἐστιν
ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσ-
31 ῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ ˈ παρεκάλει αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐπι-
32 τάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ
ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους
33 εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ
δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ˈ εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοί-
ρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
34 λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ
ˈ γεγονὸς, ἔφυγον καὶ ˈˈ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ
35 εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄν-
θρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ
36 ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς ˈ καὶ οἱ ἰδόντες,
37 πῶς ἐσώθη ˈˈ ὁ δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν ˈ Γαδαρηνῶν,
ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο.
38 Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο
δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι
39 σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ˈ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὑπό-
στρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ, ὅσα ἐποίησέ σοι
ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων,
ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέ-
ξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες
41 αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ
αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς

31. ∾ παρεκάλουν 33. ∾ εἰσῆλθον 34. r. γεγενημένον, ˈˈ † ἀπελθόντες 36. ⇉ καὶ ˈˈ ⇉ ὁ δαιμονισθείς. *Alii:* ὁ Λεγεων. 37. Γερασηνῶν, *Alii:* Γεργεσηνῶν. 38. ⇉ ὁ Ἰησοῦς.

τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς 42
ἐτῶν δώδεκα, ' καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ 43
οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ' ἰατροῖς
προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδε-
νὸς θεραπευθῆναι· προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ 44
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη
ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς 45
ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέ-
τρος καὶ ' οἱ σὺν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί
σε καὶ ἀποθλίβουσι· '' καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀψάμενός
μου; Ὁ δὲ '' Ἰησοῦς εἶπεν· Ἥψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ 46
ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ 47
γυνὴ, ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν ' αὐτῷ
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· ' Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου 48
σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ 49
λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέ-
γων αὐτῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε
τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐ- 50
τῷ, λέγων· Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσε-
ται. ' Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν 51
οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ
τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ 52
πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίε-
τε· ' οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων 53
αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ' ἐκβαλὼν ἔξω 54
πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε,

42. ἀποθνήσκουσα. 43. r. εἰς ἰατροὺς 45. r. οἱ μετ' αὐτοῦ· '' → καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀψάμενός μου; 46. ⇉ Ἰησοῦς 47. ⇉ αὐτῷ 48. → Θάρσει, 51. r. Εἰσελθὼν 52. οὐ γὰρ ἀπέθανεν, 54. → ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ

55 λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα
αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· Καὶ διέταξεν αὐτῇ
56 δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ὁ δὲ
παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.
9 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα [1], ἔδωκεν αὐτοῖς
δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νό-
2 σους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς [2] ἀσθενοῦντας.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν,
μήτε [3] ῥάβδον, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον·
4 μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν
5 εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ
ὅσοι ἂν μὴ [5] δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
6 ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι
δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ
θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα [7] ὑπ'
αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων,
8 ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ὑπό τινων δὲ, ὅτι
Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρ-
9 χαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν [9] Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω
τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.
10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ,
ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησε κατ'
ἰδίαν [10] εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ δεξά-
μενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ

1. † μαθητὰς αὐτοῦ, 2. ≈ ἀσθενεῖς. 3. r. ῥάβδους
5. ≈ δέχωνται 7. ⇉ ὑπ' αὐτῷ 9. † ὁ 10. ≈ εἰς τό-
πον ἔρημον Βηθσαϊδά. *Alii:* ∾ εἰς πόλιν καλουμένην
Βηθσαϊδά. *Alii:* εἰς κώμην λεγομένην Βηθσαϊδά.
Alii: εἰς τόπον ἔρημον.

θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας, ἰᾶτο. Ἡ δὲ 12
ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα,
εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ' πορευθέντες
εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι,
καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
ἐσμέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα- 13
γεῖν. Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε
ἄρτοι, καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγο-
ράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἦσαν 14
γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεν-
τήκοντα. Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. 15
Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 16
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ
κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, παρατιθέναι τῷ
ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ 17
ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώ-
δεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κα- 18
ταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ 19
δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι
δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε 20
εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε· Τὸν Χριστὸν ' τοῦ
θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ 21
' λέγειν τοῦτο· εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 22
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ' ἐγερθῆναι. Ἔλεγε 23
δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ' ἔρχεσθαι,

12. *r.* ∾ ἀπελθόντες 20. *add.* υἱὸν 21. *r.* ∾ εἰπεῖν
22. ∾ ἀναστῆναι. 23. *r.* ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω

ἀρνησάσθω ἑαυτὸν, ''καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ
24 '''καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν
ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει
25 αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν
26 κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς
γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν
τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέ-
27 λων. Λέγω δὲ 'ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε
''ἑστώτων, οἳ οὐ μὴ '''γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν
ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι
ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν 'Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰά-
29 κωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο,
ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου
αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστρά-
30 πτων. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτι-
31 νες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ,
ἔλεγον τὴν 'ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱε-
32 ρουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβα-
ρημένοι ὕπνῳ. Διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν
αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ,
εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,
μίαν σοὶ, καὶ μίαν Μωσεῖ, καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς
34 ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη,
καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκεί-
35 νους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ ἐγένετο
ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· „Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου

23. ''→ καὶ ἀράτω ad ἡμέραν, '''⇄ καθ' ἡμέραν,
27. ὑμῖν· ἀληθῶς εἰσί ''r. ἑστηκότων, '''r. γεύσον-
ται 28. † τὸν 31. δόξαν

ὁ ' ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.» Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι 36
τὴν φωνὴν, εὑρέθη ' ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγη-
σαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις
οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν 37
ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ 38
ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· Διδά-
σκαλε, δέομαί σου, ' ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι
μονογενής ἐστί μοι· καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, 39
καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφρῦ,
καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτόν. Καὶ 40
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ' ἐκβάλωσιν αὐτό· καὶ
οὐκ ἠδυνήθησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησῦς εἶπεν· Ὦ γε- 41
νεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη· ἕως πότε ἔσομαι πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε τὸν υἱόν σου
' ὧδε. Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥηξεν αὐτὸν 42
τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖ-
δα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσ- 43
σοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ' ἐποίει " ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Θέσθε ὑμεῖς 44
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακε- 45
καλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ
ἐφοβῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη 46
μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν 47
τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν
αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν δέξηται 48

35. ∾ ἐκλελεγμένος· *Alius* : ἐκλεκτός· 36. ⇉ ὁ
38. *r* ἐπίβλεψον 40. *r.* ἐκβάλλωσιν 41. → ὧδε. *Sed*
r. ὧδε τὸν υἱόν σου. 43. *r.* ἐποίησεν " ⇉ ὁ Ἰησοῦς,

τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
Ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος
49 ˡἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν·
Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα ˡ τὰ δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ
50 ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς·
Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι ˡ καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
ἐστιν.
51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστή-
52 ριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀπέστειλεν
ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσ-
ῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν
54 πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, εἶπον· Κύριε, θέλεις
εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνα-
55 λῶσαι αὐτοὺς, ˡ ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ˡ καὶ εἶπεν· Οὐκ οἴδατε, οἵου
56 πνεύματός ἐστε ὑμεῖς;ˡˡ Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν
κώμην.
57 ˡἘγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ
τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἂν ἀπέρχῃ,
58 ˡˡκύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φω-
λεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώ-
σεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφα-
59 λὴν κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει
μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶ-

48. ≈ ἐστι 49. ⇉ τὰ 50. r. καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
54. → ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; 55. ⇉ καὶ εἶπεν ad
ἐστε ὑμεῖς; ˡˡ † Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.
57. ≈ Καὶ πορευομένων ˡˡ → κύριε.

τον θάψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ 'ὁ Ἰησοῦς· 60
Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ
ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπε 61
δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν 62
χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,
εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους 10
ἑβδομήκοντα', καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ
προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ ἔμελ-
λεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν 'οὖν πρὸς αὐτούς· Ὁ 2
μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε
οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως "ἐκβάλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀπο- 3
στέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ βαστά- 4
ζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μη-
δένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν 5
'εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
Καὶ ἐὰν 'ᾖ ἐκεῖ "υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐ- 6
τὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες 7
τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ
ἐστι· μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς 8
'ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε
τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ 9
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν 'εἰσέρχησθε, καὶ 10
μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς,
εἴπατε· Καὶ τὸν κονιορτὸν', τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ 11

60. ⇉ ὁ Ἰησοῦς· 1. *add.* δύο, 2. ∾ δὲ "*r.* ἐκβάλλῃ 5. ≈ εἰσέλθητε, 6. † μὲν " † ὁ 8. ≈ ἣν ἂν 10. ≈ εἰσέλθητε, 11. *add.* τῶν ποδῶν ἡμῶν,

τῆς πόλεως ὑμῶν'', ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο
12 γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ''' ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Λέγω
' ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον
13 ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι, Χοραζὶν, οὐαί
σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο
αἱ δυνάμεις, αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
14 καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ
15 Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. Καὶ
σὺ, Καπερναοὺμ, ' ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως
16 ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει·
καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθε-
τεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα ' μετὰ χαρᾶς, λέγον-
τες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ
18 ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν
19 ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδοὺ, ' δίδωμι
ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ
20 οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ '' ἀδικήσῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-
ρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ',
21 ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ' ὁ Ἰησοῦς, καὶ
εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ, ὁ πατὴρ,
22 ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. ' Πάντα
μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώ-
σκει, τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν
ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς

11. '' *add.* εἰς τοὺς πόδας *ſ.* εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν,
''' † ἐφ' ὑμᾶς 12. † δὲ 15. μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω-
θήσῃ; ἕως *ſ.* ἢ ἕως 17. *add.* δύο 19. δέδωκα
'' *r.* ἀδικήσει. 20. † μᾶλλον, 21. *add.* τῷ ἁγίῳ
22. † Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε·

ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὲς μαθητὰς, ˡκατ' 23
ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ βλέποντες, ἃ
βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν, ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶ-
δον· καὶ ἀκοῦσαι, ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, 25
καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κλη-
ρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί 26
γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 27
„Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.„ Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς 28
ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δι- 29
καιῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησῦν· Καὶ τίς ἐστί
μου πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησῦς εἶπεν· Ἄνθρω- 30
πός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ
λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πλη-
γὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ 31
ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ 32
καὶ Λευΐτης, ˡγενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ˡˡἐλθὼν καὶ
ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε 33
κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ προσ- 34
ελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον
καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ˡἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια 35
ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ, ἐν τῷ ἐπα-
νέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν 36
τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς

23. *om.* κατ' ἰδίαν 32. *om.* γενόμενος ˡˡ→ἐλθὼν
35. ⇄ἐξελθὼν,

ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὲς μαθητὰς, ' κατ' 23
ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ βλέποντες, ἃ
βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν, ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶ-
δον· καὶ ἀκοῦσαι, ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, 25
καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κλη-
ρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί 26
γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 27
„Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.„ Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς 28
ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δι- 29
καιῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησῦν· Καὶ τίς ἐστί
μου πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησῦς εἶπεν· Ἄνθρω- 30
πός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ
λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πλη-
γὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.
Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ 31
ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ 32
καὶ Λευΐτης, ' γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, '' ἐλθὼν καὶ
ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε 33
κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ προσ- 34
ελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον
καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ' ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια 35
ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ, ἐν τῷ ἐπα-
νέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν 36
τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς

23. om. κατ' ἰδίαν 32. om. γενόμενος '' → ἐλθὼν
35. ⇉ ἐξελθὼν,

37 τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐ-
τῦ. Εἶπεν ' δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει
ὁμοίως.
38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς
εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις, ὀνόματι Μάρθα,
39 ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν
ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ
40 τοὺς πόδας τῦ Ἰησῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ
Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα
δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναν-
41 τιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησῦς· Μάρ-
42 θα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ' τυρβάζῃ περὶ πολλά· 'ἑνὸς
δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο,
ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ-
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτῦ
πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, κα-
2 θὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπε
δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ', "ἁγια-
3 σθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω σου ἡ βασιλεία· ' τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν·
4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ 'ἀφίε-
μεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
5 πειρασμόν". Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ
ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυ-
κτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους·
6 ἐπειδὴ φίλος ' μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ

37. r. οὖν *Alii* → δὲ 41. θορυβάζῃ 42. om. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. *Alii*: ὀλίγων δέ ἐστι χρεία. *f.* ὀλίγων δέ ἐστι χρεία ἢ ἑνός. 2. † ἡμῶν, " † ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 3. † γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· 4. ≈ ἀφίομεν " † ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῦ πονηρῦ. 6. → μου *Alii*: μοι

οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκρι- 7
θεὶς εἴπῃ· Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλει-
σται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ 8
δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διάγε
τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει.
Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖ- 9
τε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς 10
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ ' ὑμῶν τὸν πατέρα αἰ- 11
τήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; " ἢ καὶ
ἰχθῦν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν 12
αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς, 13
πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ, ὁ ἐξ οὐρανοῦ,
δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· 14
ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κω-
φός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶ- 15
πον· Ἐν Βεελζεβοὺλ, ' ἄρχοντι τῶν δαιμονίων, ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια· ἕτεροι δὲ, πειράζοντες, σημεῖον παρ' 16
αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ 17
διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία, ἐφ' ἑαυτὴν
διαμερισθεῖσα, ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς στα- 18
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ 19
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλου-
σι; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν 20
δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθω- 21
πλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελ- 22

11. ∾ ἐξ ὑμῶν r. " εἰ 15. ∾ τῷ ἄρχοντι

θὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ
23 ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν
μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
24 σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν
ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει· Ὑποστρέψω εἰς
25 τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σε-
26 σαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ πα-
ραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ,
καὶ ' εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα
27 τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Ἐγέ-
νετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ
φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία
28 ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ
εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ
29 Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες '. Τῶν δὲ ὄχλων ἐπα-
θροιζομένων, ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά
ἐστι· σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
30 εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ '. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς
σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
31 ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα Νότου ἐγερθή-
σεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύ-
της, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περά-
των τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ,
32 πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. Ἄνδρες ' Νινευῒ ἀναστήσον-
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ·
33 καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας,
εἰς κρυπτὴν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπω-
34 σιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ' ὀφθαλμός· ὅταν
'' οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά

26. ∾ἐλθόντα 28. † αὐτόν. 29. † τοῦ προφήτου.
32. ∾Νινευΐται 34. ∾ὀφθαλμός σου· ''→οὖν

σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά
σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκό- 35
τος ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον 36
τὶ μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις, 37
ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβα- 38
πτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐ- 39
τόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει
ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ 40
ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ' ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε 41
ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.
Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ 42
ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον· καὶ
παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.
' Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ ὑμῖν 43
τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν', ὅτι '' ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ 44
ἄδηλα, καὶ ''' οἱ ἄνθρωποι, οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω,
οὐκ οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν 45
λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρί-
ζεις. Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι 46
φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς
φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν 47
προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πα- 48
τέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς

40. ἐποίησε. 42. ∾ Ταῦτα δὲ 44. † γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, *Alii om.* ὑποκριταὶ,
'' ἐστὲ μνημεῖα ἄδηλα, ''' → οἱ

49 δὲ οἰκοδομεῖτε 'αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο 'καὶ
ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφή-
τας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ
50 ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προ-
φητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ
51 τῆς γενεᾶς ταύτης· ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ
αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσια-
στηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
52 ται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς,
ὅτι 'ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ "εἰσ-
53 ήλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 'Λέ-
γοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς "ἐνέχειν, καὶ '''ἀποστο-
54 ματίζειν αὐτὸν ''''περὶ πλειόνων· 'ἐνεδρεύοντες αὐτὸν,"
'''ζητοῦντες ''''θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
12 '''''ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 'Ἐν οἷς ἐπισυν-
αχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε "καταπα-
τεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς '''αὐ-
τοῦ· Πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
2 Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκα-
λυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν,
3 ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε,

48. ⇉αὐτῶν τὰ μνημεῖα. 49. *om.* καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· 52. ἐκρύψατε "*r.* εἰσήλθετε, 53. ≈Καὶ ἤρξαντο *Alii:* Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἤρξαντο "ἔχειν, *f.* ἀνέχειν, *f.* συνέχειν, ''' ἀποστομίζειν αὐτὸν *Alii:* συμβάλλειν αὐτῷ '''' περὶ πλειόνων ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι 54. ⇉ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, " † καὶ ''' ⇉ζητοῦντες '''' ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα *Conject. om.* ζητοῦντες θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ''''' ⇉ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. *Alii:* ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ. 1. Πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ, *Alii:* Περιεστηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, " συμπνίγειν ''' αὐτοῦ πρῶτον·

ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλή-
σατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμά-
των. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· Μὴ φοβηθῆτε 4
ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ
ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, 5
τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξου-
σίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσ- 6
σαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμέ-
νον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφα- 7
λῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολ-
λῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς 8
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με 9
ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν 10
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ
ἅγιον πνεῦμα ᾽βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν 11
δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρ-
χὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε, πῶς ἢ τί ἀπολο-
γήσησθε, ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει 12
ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.
Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ 13
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονο-
μίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε 14
᾽δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς 15
αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ ᾽τῆς πλεονεξίας·
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ
τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολὴν 16
πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφό-
ρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· 17
Τί ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω, ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς

10. —βλασφημήσαντι 14. κριτὴν 15. —πάσης

18 μου. Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-
θήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ
19 πάντα τὰ ' γενήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου· καὶ ἐρῶ
τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς
20 ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε
δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν
σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;
21 ' Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλου-
22 τῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ' ὑμῶν, τί
23 φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. ' Ἡ ψυχὴ
πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς· καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ
θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς. Πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε
25 τῶν πετεινῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται
26 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Εἰ οὖν
οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶ-
27 τε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ
28 τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν
' χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ
29 μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε, τί
30 φάγητε ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ
πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
31 οἶδεν, ὅτι χρῄζετε τούτων. Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασι-
λείαν ' τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα '' πάντα προστεθήσεται
32 ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν
33 ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε
τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε

18. r. γεννήματα 21. om. Οὕτως ad πλουτῶν.
22. ⇉ ὑμῶν, 23. ∾ Ἡ γὰρ 28. χόρτον, ἐν
τῷ ἀγρῷ σήμερον 31. ≈ αὐτοῦ, '' ⇉ πάντα

ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλει-
πτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ
σὴς διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, 34
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν ὑμῶν 35
αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ 36
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυ-
τῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ
κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ 37
δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγο-
ροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνα-
κλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ 38
ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυ-
λακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω· μακάριοί εἰσιν ' οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι, εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδε- 39
σπότης, ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν
ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, 40
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ 41
Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέ-
γεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ κύριος· Τίς ἄρα 42
ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ' καὶ φρόνιμος, ὃν καταστή-
σει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς " θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
καιρῷ τὸ σιτομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν 43
ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀλη- 44
θῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν 45
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι·
καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας,
ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος 46
τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν
ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ
μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ 47
δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ

38. → οἱ δοῦλοι 42. ≈ ὁ φρόνιμος, " οἰκετίας

ˡ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρή-
48 σεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πλη-
γῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ
ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, πε-
49 ρισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν
50 ˡ εἰς τὴν γῆν· ˡˡ καὶ τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη. Βάπτισμα
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι· καὶ πῶς συνέχομαι, ἕως ˡ οὗ
51 τελεσθῇ. Δοκεῖτε, ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν
52 τῇ γῇ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. Ἔσον-
ται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμέ-
53 νοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. Διαμερισθήσε-
ται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην
54 αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Ἔλεγε
δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλ-
λουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε· Ὄμβρος ἔρχεται·
55 καὶ γίνεται οὕτω. Καὶ ὅταν Νότον πνέοντα, λέγετε·
56 Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσ-
ωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν
57 δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ
58 ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; Ὡς γὰρ ὑπάγεις
μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς
ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πρά-
59 κτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε ˡ βάλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον
λεπτὸν ἀποδῷς.

13 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἀπαγγέλλον-
τες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος
2 ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι

47. *om.* ἑτοιμάσας μηδὲ *Alii om.* μηδὲ ποιήσας
49. ∾ἐπὶ ˡˡ καὶ τί; θέλω εἰ 50. ∾ὅταν
58. *r.* βάλλῃ

ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο,
ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν 3
μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι 4
οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σι-
λωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι ὀφει-
λέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοι-
κοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν 5
μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε 6
δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν
αὐτῇ, καὶ οὐκ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· 7
Ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ
ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ
τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύ- 8
ριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω
περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω ¹κόπρια· κἂν μὲν ποιήσῃ καρ- 9
πόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 10
σάββασι. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας 11
ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυνα-
μένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰη- 12
σοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυ-
σαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖ- 13
ρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν, ὅτι τῷ 14
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἓξ
ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν
ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν· ¹Ὑπο- 15
κριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν
αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτί-
ζει; Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν 16
ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι

8. r. κοπρίαν· 15. ~Ὑποκριταὶ,

17 ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντι-
κείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς
ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ.
18 Ἔλεγε δέ· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;
19 καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως,
ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον ¹μέγα, καὶ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
20 τοῦ. ¹Καὶ πάλιν εἶπε· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασι-
21 λείαν τοῦ Θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ
ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη
ὅλον.
22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων,
23 καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις
αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς
24 αὐτούς· Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς ¹θύρας·
ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ
25 ἰσχύσουσιν. Ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ
ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ
κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἄνοιξον
ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν
26 ἐστέ. Τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου
27 καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ
ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, ¹πόθεν ἐστέ· ἀπό-
28 στητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες ¹¹οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς
προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλ-
29 λομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυ-
σμῶν, καὶ ¹ἀπὸ Βοῤῥᾶ καὶ Νότου· καὶ ἀνακλιθήσον-
30 ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχα-

19. → μέγα, 20. ⇉ Καὶ 24. r. ∾ πύλης· 27. om. πό-
θεν ἐστέ· ¹¹ → οἱ 29. ⇉ ἀπὸ

τοι, οἳ ἔσονται πρῶτοι· καί εἰσι πρῶτοι, οἳ ἔσονται
ἔσχατοι.
Ἐν αὐτῇ τῇ ' ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέ- 31
γοντες αὐτῷ· Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι
Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πο- 32
ρευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω
δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ
τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον 33
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
την ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερου- 34
σαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβο-
λοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέ-
λησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν
ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν'. "Λέγω δὲ ὑμῖν, 35
ὅτι οὐ μή με ἴδητε, ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε· Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος 14
τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον,
καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἄν- 2
θρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀπο- 3
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρι-
σαίους, λέγων· Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;
Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, 4
καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ' ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε· 5
Τίνος ὑμῶν "ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ
οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς 6
ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παρα- 7
βολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο,
λέγων πρὸς αὐτούς· Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γά- 8
μους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε

31. ∾ ὥρᾳ 35. † ἔρημος. " r. Ἀμὴν δὲ λέγω
5. ⇉ ἀποκριθεὶς " ≈ υἱός

9 ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἐλθὼν
ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον·
καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέ-
10 χειν· Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ' ἀνάπεσαι εἰς τὸν
ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ
σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε ἔσται σοι
11 δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί. Ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυ-
12 τὸν, ὑψωθήσεται. Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι
αὐτόν· Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς
φίλους σου, ' μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, '' μηδὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας ''' πλουσίους· μήποτε καὶ
αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.
13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους,
14 χωλοὺς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀνα-
15 στάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας δέ τις τῶν συνα-
νακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος, ὃς φάγε-
16 ται ' ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε
17 πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ
τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι
18 ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραι-
τεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγό-
ρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν·
19 ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε·
Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι
20 αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος
εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλ-
21 θεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ' ἐκεῖνος ἀπήγγειλε
τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπό-

12. *r.* ἀνάπεσον *Alii* : ἀνάπεσε 12. *om.* μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, '' → μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, ''' *add.* μηδὲ τοὺς - 15. ∾ ἄριστον 21. ⇄ ἐκεῖνος

της εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς
πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς
καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.
Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ 22
ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· 23
Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, 24
ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύ-
σεταί μου τοῦ δείπνου.

Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στρα- 25
φεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ 26
οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν
γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς
ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί
μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις ȣ̓ βαστάζει τὸν σταυρὸν 27
αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι
μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆ- 28
σαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει
ʼεἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, 29
καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες
ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, λέγοντες· Ὅτι οὗτος ὁ 30
ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτε-
λέσαι· Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ 31
βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύε-
ται, εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ
μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ 32
μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας,
ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, 33
ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ
δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ 34
τὸ ἅλας ʼμωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; Οὔτε εἰς γῆν, 35
οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

28. r. τὰ πρὸς *Alii* ∾ τὰ εἰς 34. μαρανθῇ,

1 Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ
2 οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον οἱ
Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι οὗτος
3 ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε
4 δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων· Τίς
ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέ-
σας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως
5 εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν, ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
6 ἑαυτοῦ χαίρων· καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ
τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγχά-
ρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ
ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα
8 δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς
γυνὴ, δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν
μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ
9 ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκα-
λεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχά-
10 ρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν, ἣν ἀπώλεσα. Οὕτω,
λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
11 Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπε δέ·
12 Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος
αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος
13 τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ
πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς,
ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε
14 τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ
αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς [1] ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν
15 ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευ-
θεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης·
καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοί-
16 ρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ

14. ∾ ἰσχυρὰ

τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου
αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίσθιοι τοῦ 17
πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων; ἐγὼ δὲ ˈὧδε λιμῷ
ἀπόλλυμαι. Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα 18
μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου· ˈοὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός 19
σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Καὶ 20
ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐ-
τοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ 21
αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
ˈἐνώπιόν σου· ˈκαὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός
σου." Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· 22
Ἐξενέγκατε ˈτὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε
αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ
ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον 23
τὸν σιτευτὸν θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι 24
οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· ˈκαὶ ἀπο-
λωλὼς "ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ 25
ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ
χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυν- 26
θάνετο, τί εἴη ταῦτα; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελ- 27
φός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη 28
δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ 29
πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔρι-
φον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. Ὅτε δὲ ὁ 30

17. r. *om.* ὧδε *Alii*: λιμῷ ὧδε 19. † καὶ 21. ⇉ καὶ "*add.* ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 22. → τὴν 24. ⇉ καὶ " → ἦν, *Alii transp.*

υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορ-
νῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ,
32 καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆ-
ναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέ-
ζησε· 'καὶ ἀπολωλὼς ''ἦν, καὶ εὑρέθη.
16 Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ἄνθρω-
πός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος
διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω
περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας 'σου· οὐ
3 γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκο-
νόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν
οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
4 αἰσχύνομαι. Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ
τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.
5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν
τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις
6 τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου.
Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας
7 ταχέως γράψον πεντήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ
δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν κόρους σίτου.
Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον
8 ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· 'ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς
9 εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας·
ἵνα, ὅταν 'ἐκλίπητε, δέξωνταί ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους
10 σκηνάς. Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός
ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός
11 ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε-

32. → καὶ '' ⇉ ἦν, 2. ⇉ σου· 8. Διὸ λέγω ὑμῖν· Οἱ
9. ∾ ἐκλίπῃ,

σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ 12
ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν
δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· 13
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ
δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυ- 14
ροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν 15
αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν·
ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ 16
τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς
αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν 17
καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν
πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γα- 18
μῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ ' πᾶς ὁ ἀπολελυμένην '' ἀπὸ
ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν 19
πλούσιος, ' καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον,
εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις 20
ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα
αὐτοῦ ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν 21
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ' ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ
ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ 22
ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον
' Ἀβραάμ. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.
Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ- 23
χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ
Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας 24
εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζα-
ρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος,

15. † ἐστιν. 18. ⇄ πᾶς '' → ἀπὸ ἀνδρὸς 19. *add.* Νι-
νευής, 21. *add.* καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ· 22. † τοῦ

καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
25 φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι,
ὅτι ἀπέλαβες' τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λά-
ζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ "ὅδε παρακαλεῖται, σὺ
26 δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες δια-
βῆναι 'ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖ-
27 θεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε,
πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
28 μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται
αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦ-
29 τον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα
30 καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν·
Οὐχὶ, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
31 ρευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ·
Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ
ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.
17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἀνένδεκτόν ἐστι 'τοῦ
2 μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ, δι' οὗ ἔρχεται. Λυ-
σιτελεῖ αὐτῷ, εἰ 'μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα
3 σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσέχετε ἑαυ-
τοῖς. Ἐὰν 'δὲ ἁμάρτῃ "εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου,
4 ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ
ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας 'ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις
τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ", λέγων· Μετανοῶ· ἀφήσεις
5 αὐτῷ. Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· Πρόσ-
6 θες ἡμῖν πίστιν. Εἶπε δὲ ὁ κύριος· Εἰ εἴχετε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπή-

25. † σὺ "≈ ὧδε 26. r. ἐντεῦθεν *Alii omitt.*
1. r. om. τοῦ 2. ≈ λίθος μυλικὸς 3. ⇉ δὲ
"→ εἰς σὲ 4. ≈ ἁμαρτήσῃ " † ἐπί σε, *Alii :*
πρός σε, *f.* εἴς σε,

χουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀρο- 7
τριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ
ἐρεῖ· Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσαι; Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ 8
αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος
διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φά-
γεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, 9
ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; Οὐ δοκῶ. Οὕτω καὶ 10
ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέ-
γετε· Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὀφείλομεν
ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσα- 11
λήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ
Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, 12
ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρ-
ρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπι- 13
στάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· Πορευ- 14
θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ 15
αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγά-
λης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ 16
τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ 17
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν 18
ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογε-
νὴς οὗτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πί- 19
στις σου σέσωκέ σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται 20
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν·
Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ 21
βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. Εἶπε δὲ 22
πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμή-

7. ἐρεῖ εὐθέως· 9. † αὐτῷ; "om. Οὐ δοκῶ.
10. → ὅτι 16. om. εὐχαριστῶν αὐτῷ·

σετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν
23 καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ὧδε, ' ἤ,
24 ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν, εἰς
τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως ἔσται ' ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
25 θρώπου " ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
26 ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ' Νῶε,
οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
27 που. Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς
ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ
28 κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ
ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγό-
29 ραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ
ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ'
30 οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ ' ταῦτα ἔσται
31 ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκεί-
νῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν
32 τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνη-
33 μονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ
34 αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ τῇ
νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ' εἷς παραληφθήσε-
35 ται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι
ἐπὶ τὸ αὐτό· ' ἡ μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα
37 ἀφεθήσεται. ' Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ,
κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συν-
18 αχθήσονται οἱ ἀετοί. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν
αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ

23. ⇄ ἤ, *Alii:* καὶ, 24. † καὶ "*om.* ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ αὐτοῦ. 26. † τοῦ 30. *r.* ταῦτα *Alii:* τὰ αὐτὰ
34. † ὁ 35. ⇄ ἡ 36. † Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ
εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

ἐκκακεῖν, λέγων· Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν 2
Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς 3
αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν 4
ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρω-
πον οὐκ ἐντρέπομαι· διάγε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν 5
χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρ-
χομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπε δὲ ὁ κύριος· Ἀκούσατε, 6
τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποι- 7
ήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων
πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ'
αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν 8
ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα
εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυ- 9
τοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς,
τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς 10
τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος
τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος, σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν, ταῦτα 11
προσηύχετο· Ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ
ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοι-
χοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ 12
σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τε- 13
λώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ
στῆθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρ-
τωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς 14
τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν

3. † τις 4. ∾ ἤθελεν 5. ∾ ὑποπιάζῃ *Alii*: ὑποπιέζῃ
9. → καὶ 11. ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν *Alii*: καθ' ἑαυ-
τὸν, ταῦτα 13. ⇉ εἰς 14. *r.* ἢ ἐκεῖνος· *Alii*:
ἤπερ ἐκεῖνος· *f.* ὑπὲρ ἐκεῖνον· *f.* παρ' ἐκεῖνον· *f.*
μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον·

ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψω-
θήσεται.
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· Ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν
17 γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδά-
σκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς
20 ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· „Μὴ
μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρ-
τυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα ˈσου.„
21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός
22 μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι
ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος
πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο,
23 ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγέ-
24 νετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε· Πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν
25 τοῦ θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυ-
μαλιᾶς ˈῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
26 λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες·
27 Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα πα-
ρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ.
28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ˈἀφήκαμεν πάντα,
29 καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γο-
νεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς

20. ⊐ σου. 25. ≈ βελόνης 28. ≈ ἀφέντες τὰ ἴδια
ἠκολουθήσαμέν σοι.

βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ ¹πολλαπλα- 30
σίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχο-
μένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· 31
Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται
πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ
ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαι- 32
χθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται· καὶ 33
μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν· 34
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν ¹αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυ- 35
φλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας 36
δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, τί εἴη τοῦτο;
Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρ- 37
χεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυῒδ, ἐλέη- 38
σόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ, ἵνα σιω- 39
πήσῃ. Αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυῒδ,
ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν 40
ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν, λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· 41
Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 42
Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα 43
ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν·
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ, 19.1.2
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν
ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ
ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν 4
ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ ¹συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν·

30. ἑπταπλασίονα 33. αὐτὸν, εἰς Ἱεριχὼ τυφλὸς
4. ~ συκομωραίαν, ſ. συκομωρέαν,

βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ ' πολλαπλα- 30
σίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχο-
μένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· 31
Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται
πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ
ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαι- 32
χθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται· καὶ 33
μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν· 34
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν ' αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυ- 35
φλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας 36
δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, τί εἴη τοῦτο;
Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρ- 37
χεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέη- 38
σόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ, ἵνα σιω- 39
πήσῃ. Αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυΐδ,
ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν 40
ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτη-
σεν αὐτὸν, λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· 41
Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 42
Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα 43
ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν·
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ, 19.1.2
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν
ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι· καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ
ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν 4
ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ ' συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν·

30. ἑπταπλασίονα 33. αὐτὸν, εἰς Ἱεριχὼ τυφλὸς
4. ~ συκομωραίαν, ʃ. συκομωρέαν,

5 ὅτι ‖ ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ
τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ
6 ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη,
7 καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες
διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ
8 εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς
τὸν κύριον· Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου,
κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάν-
9 τησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγέ-
10 νετο· καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· ἦλθε γὰρ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπο-
λωλός.
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παρα-
βολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ
δοκεῖν αὐτοὺς, ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ
12 Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν,
13 καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ,
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πρα-
14 γματεύσασθε ' ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμί-
σουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ,
λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν
βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους
τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ, τίς τί δι-
16 πραγματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων·
17 Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς
18 ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ
ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε
19 πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω

4. ‖ † δι'   13. ≈ ἐν ᾧ

πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ 20
ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ. Ἐφο- 21
βούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις,
ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις, ὃ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει 22
ˈδὲ αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ
δοῦλε· ᾔδεις, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων
ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί 23
οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ ˈτὴν τράπεζαν, καὶ
ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρε- 24
στῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε
τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. (Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε, 25
ἔχει δέκα μνᾶς.) Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι 26
δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, 27
τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγά-
γετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου. Καὶ εἰ- 28
πὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱερο-
σόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, 29
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών· Ὑπάγετε εἰς τὴν κα- 30
τέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον
δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε·
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· 31
Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον, 32
καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, 33
εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν
πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 34
Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες 35
ἑαυτῶν ˈτὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰη-
σοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμά- 36
τια αὐτῶν ἐν τῇ ˈὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ 37

22. ⇉δὲ 23. ⇉τὴν

'ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρ-
ξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
38 λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνό-
ματι κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.
39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς
40 αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι
41 σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ ὡς ἤγγι-
42 σεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων· ''Ὅτι
εἰ ἔγνως καὶ σὺ, 'καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ''σοῦ ταύτῃ, τὰ
πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν
43 '''σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε,
44 καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ
τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον
ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου.
45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς
46 πωλοῦντας 'ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς·
Γέγραπται· „'Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστιν·
47 ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.„ Καὶ
ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ
48 οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσω-
σιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.
20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν 'ἐκείνων, διδάσκον-
τος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου,
ἐπέστησαν οἱ ''ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς
2 πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· Εἰπὲ

37. ἤδη, πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
ἤρξαντο 42. om. καίγε ''→σου '''σου, ὅτι
45. ⇉ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, 46. add. ''Ὅτι
1. ⇉ἐκείνων, ''∾ἱερεῖς

ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς 3
αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ¹ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ
μοι· Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀν- 4
θρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον- 5
τες· Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί ¹οὖν
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώ- 6
πων· πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ
ἐστιν, Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ 7
εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ 8
λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο 9
δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην·
Ἄνθρωπος¹ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. Καὶ ἐν 10
καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωρ-
γοὶ, δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσ- 11
έθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες
καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο 12
πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέ-
βαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; 13
πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ¹ἰδόν-
τες ἐντραπήσονται. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διε- 14
λογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κλη-
ρονόμος· ¹δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένη-
ται ἡ κληρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ 15
ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς 16
γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ, ἐμβλέψας 17
αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο· „Λί-
θον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη

3. ⇄ ἕνα   5. → οὖν   9. † τις   13. ⇄ ἰδόντες
14. → δεῦτε,

18 εἰς κεφαλὴν γωνίας;,, Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν
λίθον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει
19 αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ
ἐφοβήθησαν ¹ τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑπο-
κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται
αὐτοῦ ¹ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ
21 τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ
διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
22 θείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν ἡμῖν Καί-
23 σαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν
24 πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· ¹Τί με πειράζετε; ¹Δεί-
ξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν;
25 Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον· Καίσαρος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ
26 Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ
ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ
27 ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. Προσελθόντες δέ τι-
νες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ¹ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ
28 εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μω-
σῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ,,ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
29 ἀδελφῷ αὐτοῦ.,, Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶ-
30 τος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος. ¹ Καὶ ἔλαβεν
ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.

19. *om.* τὸν λαόν· 20. τῶν λόγων, *Alii* : λόγον, *f.* λόγους, 23. ⇉Τί με πειράζετε; 24. *r.* Ἐπιδεί-ξατε 27. λέγοντες 30. 31. ∾Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, *Alius* : Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρί-τος ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν τέκνον,

Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν ' αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· 31
" οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ὕστερον ' δὲ 32
" πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, 33
τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ 34
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·
οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ 35
τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε
ἐκγαμίσκονται· οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγ- 36
γελοι γάρ εἰσι, καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ 37
Μωσῆς ' ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον,
τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν
Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· 38
πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν 39
γραμματέων εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκέτι 40
δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν. Εἶπε δὲ πρὸς 41
αὐτούς· Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαυῒδ ' εἶναι;
Καὶ αὐτὸς Δαυῒδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· „Εἶπεν ὁ 42
κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως 43
ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.„
Δαυῒδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ 44
ἐστιν; Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς 45
μαθηταῖς αὐτοῦ· Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν 46
θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἳ κα- 47
τεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει ' μακρὰ
προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.
Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν 21

31. αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ καὶ " † καὶ
32. ⇄ δὲ " → πάντων 37. ἐμήνυσεν, ἐπὶ τῆς
βάτου ὡς 41. → εἶναι; 47. μακρᾷ *Alii*: μα-
κρὰν

2 εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους. Εἶδε δὲ ' καί τινα
3 χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά· καὶ εἶπεν·
Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον
4 πάντων ἔβαλεν. Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισ-
σεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη
δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον, ὃν εἶ-
χεν, ἔβαλε.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις
6 καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε· Ταῦτα ἃ θεω-
ρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος
7 ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. Ἐπηρώτησαν δὲ αὐ-
τὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ
8 τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπε·
Βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ και-
9 ρὸς ἤγγικε. Μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν
δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆ-
τε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως
10 τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ
11 ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε μεγάλοι
κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά
12 τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ
δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ
φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν
13 τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύ-
14 ριον. Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελε-
15 τᾷν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ
σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν ' ἢ ἀντιστῆναι πάν-
16 τες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ
γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ
17 θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
18 πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς

2. → καὶ 15. r. οὐδὲ

ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν ' κτήσα- 19
σθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ- 20
νην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γνῶτε,
ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, 21
φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχω-
ρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν
εἰς αὐτήν. Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ 22
' πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν 23
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
ὀργὴ ' τῷ λαῷ τούτῳ· καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαί- 24
ρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρω-
θῶσι ' καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ 25
καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν
' ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου· ἀποψυχόντων 26
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων
τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
θήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 27
ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολ-
λῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ 28
ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ-
τρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε 29
τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν 30
ἤδη, ' βλέποντες, ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς
τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα 31
γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 32
αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 33
παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

19. ∾κτήσεσθε 22. r. πληρωθῆναι 23. † ἐν
24. om. καιροὶ ἐθνῶν. *Alii* : καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν.
25. r. ∾ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης 30. om. βλέπον-
τες, ἀφ' ἑαυτῶν *Alii* : βλέποντες, ἀπ' αὐτῶν

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε 'βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ
καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτι-
καῖς· καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα "ἐκείνη.
35 'Ως παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημέ-
36 νους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 'Αγρυπνεῖτε 'οὖν
ἐν παντὶ καιρῷ, δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν
ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμ-
προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ
νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμε-
38 νον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν
22 τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν
2 ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο
3 γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθε δὲ 'σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν
ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
4 δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι
καὶ τοῖς στρατηγοῖς, τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦ-
ναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.
7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι
8 τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών·
Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
9. 10 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων·
ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, οὗ εἰσπορεύεται·
11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· Λέγει σοι ὁ
διδάσκαλος· Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα
12 μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει

34. r. βαρυνθῶσιν "ἐκείνη ὡς παγίς. Ἐπελεύ-
σεται γάρ 36. οὖν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,
3. † ὁ

' ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Ἀπελ- 13
θόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν
τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ 14
οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ- 15
τούς· Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν
μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι 16
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου ' πληρωθῇ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ' ποτήριον, εὐ- 17
χαριστήσας εἶπε· Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυ-
τοῖς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ' ἀπὸ τοῦ γεννή- 18
ματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, 19
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου,
' τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δει- 20
πνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν
τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. Πλὴν 21
ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς
τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται 22
κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
δι' οὗ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς 23
ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.

Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν 24
δοκεῖ εἶναι μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς 25
τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες
αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· 26
ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ
ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων; ὁ ἀνα- 27
κείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ

12. *r.* ἀνώγεον 16. καινὸν βρωθῇ 17. *add.* τὸ
18. *add.* ἀπὸ τοῦ νῦν *Alii idem add. ante* οὐ μὴ
19. 20. *om.* τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον *ad* ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.

28 εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.
29 Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
30 ' μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης μου ' ἐν τῇ βασιλείᾳ " μου· καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρό-
νων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
31 ' Εἶπε δὲ ὁ κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατα-
32 νᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ
δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου.
Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ
34 εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε·
Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ,
35 πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ ' μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ
πήρας, καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ
36 εἶπον· Οὐδενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων
βαλάντιον, ' ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων,
" πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαι-
37 ραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ' ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· „Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογί-
38 σθη.„ Καὶ γὰρ " τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶ-
πον· Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· ' Ἱκανόν ἐστι.
39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
40 αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς·
41 Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς
ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς
42 τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει

29. *r.* μου, βασιλείαν· ἵνα 30. *om.* ἐν τῇ βασι-
λείᾳ μου· " *r.* μου, καὶ καθίσησθε 31. *om.* Εἶ-
πε δὲ ὁ κύριος· 34. *om.* μὴ 36. ἀρεῖ, " πωλή-
σει *et* ἀγοράσει 37. → ἔτι " τὸ 38. Ἀρκεῖ.

28 εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.
29 Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
30 ' μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης μου ' ἐν τῇ βασιλείᾳ '' μου· καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρό-
νων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
31 ' Εἶπε δὲ ὁ κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατα-
32 νᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ
δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου.
Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ
34 εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε·
Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ,
35 πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ ' μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ
πήρας, καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ
36 εἶπον· Οὐδενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων
βαλάντιον, ' ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων,
'' πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαι-
37 ραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ' ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τό· „Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογί-
38 σθη.„ Καὶ γὰρ '' τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶ-
πον· Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· ' Ἱκανόν ἐστι.
39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
40 αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς·
41 Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς
ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς
42 τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει

29. *r.* μου, βασιλείαν· ἵνα 30. *om.* ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· '' *r.* μου, καὶ καθίσησθε 31. *om.* Εἶπε δὲ ὁ κύριος· 34. *om.* μὴ 36. ἀρεῖ, '' πωλήσει *et* ἀγοράσει 37. → ἔτι '' τὸ 38. Ἀρκεῖ.

ʹ παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ
θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. ʹ Ὤφθη δὲ αὐτῷ 43
ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ γενόμενος 44
ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ
ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ
τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς 45
τοὺς μαθητὰςʹ, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς
λύπης· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες 46
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγό- 47
μενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο ʹ αὐτούς,
καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 48
εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, 49
εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; Καὶ 50
ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ 51
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐᾶτε ἕως τούτου. Καὶ ἁψάμενος τοῦ
ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς 52
πρὸς τοὺς παραγενομένους ʹ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ
στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λη-
στὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· καθ᾽ 53
ἡμέραν ὄντος μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετεί-
νατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ· ἀλλ᾽ αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα,
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον ʹ αὐ- 54
τὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-
λούθει μακρόθεν. Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς 55
αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος
ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθή- 56
μενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· Καὶ

42. παρενέγκαι *Alii:* παρένεγκε 43. 44. *om.* Ὤφθη *ad* ἐπὶ τὴν γῆν. 45. † αὐτοῦ, 47. *r.* αὐτῶν. 52. πρὸς 54. ⇉ αὐτὸν

57 οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο ¹ αὐτὸν, λέγων·
58 Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν
αὐτὸν, ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν·
59 Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς,
ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗ-
60 τος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ
ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παρα-
χρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ¹ ἀλέκτωρ.
61 Καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπε-
μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν
αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω¹, ἔκλαυσε πικρῶς.
63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες ¹ τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαιζον
64 αὐτῷ, δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες·
65 Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα πολλὰ
βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον
τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον
67 αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ¹ ἑαυτῶν, λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ
ὁ ¹ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν
68 εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ
69 ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
70 τοῦ Θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε· ὅτι
71 ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
ρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
23 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ¹ ἤγαγον αὐ-
2 τὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ,
λέγοντες· Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ
κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν

57. ⇉ αὐτὸν, 60. † ὁ 62. † ὁ Πέτρος, 63. ≈ αὐτὸν,
66. ∾ αὐτῶν, 67. Χριστός; 1. r. ἤγαγεν

Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν 3
αὐτὸν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε 4
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὑρίσκω
αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγον- 5
τες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πι- 6
λάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν, εἰ ὁ ἄνθρω-
πος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξου- 7
σίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ-
ραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη 8
λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ' ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ
ἀκούειν " πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λό- 9
γοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστή- 10
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως
κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώ- 11
δης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περι-
βαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ
Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώ- 12
δης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ
ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκα- 13
λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν
λαὸν, εἶπε πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρω- 14
πον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ 15
Ἡρώδης· ' ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ,
οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον " αὐτῷ. Παι- 16
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ' Ἀνάγκην δὲ εἶχεν 17
ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα. Ἀνέκραξαν δὲ 18

8. ἱκανῶν χρόνων " ⇉ πολλὰ 15. ∾ ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, " *add.* ἐν 17. ⇉ Ἀνάγκην *ad* ἕνα.

παμπληθεὶ, λέγοντες· Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν
19 ' τὸν Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην
ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακήν.
20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι
21 τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· ' Σταύρω-
22 σον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς·
Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου
23 εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ
ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρω-
θῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν ' καὶ τῶν ἀρχιε-
24 ρέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐ-
25 τῶν. Ἀπέλυσε δὲ ' τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
μένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός
τινος Κυρηναίου ' ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐ-
27 τῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολού-
θει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν·
28 αἳ ' καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ,
μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ
29 τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς
ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέν-
30 νησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ' ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται
λέγειν τοῖς ὄρεσι· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς·
31 Καλύψατε ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
32 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤγοντο δὲ καὶ
ἕτεροι δύο κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 Καὶ ὅτε ' ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον, τὸν καλούμενον Κρα-
νίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς κακούργους· ὃν
34 μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε·

18. → τὸν 21. Σταυροῦ, σταυροῦ 23. *om.* καὶ τῶν ἀρχιερέων. 25. † αὐτοῖς 26. † τοῦ 27. → καὶ 29. ἔθρεψαν. *ſ.* ἐξέθρεψαν. 33. ἦλθον

Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον ˈ κλῆρον. Καὶ 35
εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
χοντες ˈ σὺν αὐτοῖς, λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω
ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλε-
κτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερ- 36
χόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες· 37
Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ˈ γεγραμμένη ἐπ᾽ αὐτῷ ˈˈ γράμμα- 38
σιν Ἑλληνικοῖς, καὶ Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς· „Οὗ-
τός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.„ Εἷς δὲ 39
τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέ-
γων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ 40
φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ 41
ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμ-
βάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. Καὶ ˈ ἔλεγε 42
τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, κύριε, ˈˈ ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω 43
ˈ σοι, σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἦν 44
δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν
γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης. ˈ Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος· καὶ 45
ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνή- 46
σας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς
σου ˈ παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενό- 47
μενον, ἐδόξασε τὸν θεὸν, λέγων· Ὄντως ὁ ἄνθρωπος
οὗτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι 48

34. κλήρους. 35. → σὺν αὐτοῖς, 38. *om.* γεγραμμένη *Alii:* ἐπιγεγραμμένη ˈˈ *om.* γράμμασιν *ad* Ἑβραϊκοῖς· 42. ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου, ὅταν *Alii om. vel transp.* κύριε, ˈˈ *om.* ὅταν ἔλθῃς *Alii:* ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς σου. 43. σοι σήμερον, 45. *om.* Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος· *Alii:* τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος· 46. ∾ παρατίθεμαι *Alii:* παρατίθημι

ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενό-
49 μενα, τύπτοντες ˈἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἱ-
στήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ
γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρ-
51 χων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συγκα-
τατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ
Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ˈὃς καὶ προσεδέχετο
52 καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· οὗτος προσελθὼν
53 τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθε-
λὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμε-
54 νος. ˈΚαὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, ˮ καὶ σάββατον ἐπέ-
φωσκε.
55 Κατακολουθήσασαι δὲ ˈκαὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
56 μνημεῖον, ˮ καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψα-
σαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάβ-
24 βατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. Τῇ δὲ μιᾷ τῶν
σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι
2 ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· ˈκαί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον
3 δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου· καὶ
εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου,
καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν
5 ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ
κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς·

48. ⇉ ἑαυτῶν 51. ≈ ὃς προσεδέχετο τὴν *Alii*: ὃς καὶ αὐτὸς προσεδέχετο τὴν 54. *add.* Καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. Ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτου. Κατηκολούθησαν δὲ ˮ ⇉ καὶ 55. ⇉ καὶ *Alii*: αἱ ˮ *om.* καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα 1. → καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν 6
ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι
ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ 7
ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτω-
λῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆ-
ναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ· καὶ 8.9
ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα
πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς ' λοιποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ 10
Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία '' Ἰακώ-
βου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, ''' αἳ ἔλεγον πρός τοὺς
ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ 11
λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ' Ὁ δὲ 12
Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρα-
κύψας βλέπει τὰ ὀθόνια '' κείμενα ''' μόνα· καί '''' ἀπῆλ-
θε πρὸς ἑαυτὸν, θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ 13
τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ' ἑξήκοντα
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, '' ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. Καὶ αὐτοὶ ὡμί- 14
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων
τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζη- 15
τεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.
Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16
αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, 17
οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί
ἐστε σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεό- 18
πας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς ' Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-

9. 10. ∾ λοιποῖς ἡ Μαγδαληνὴ *Alii* : ∾ λοιποῖς. Ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ '' Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. ''' ⇄ αἳ 12. *om.* Ὁ δὲ Πέτρος *ad* γεγονός. '' *om.* κείμενα *Alii transp.* ''' *om.* μόνα· *Alii transp.* '''' ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων 13. *add.* ἑκατὸν '' ὀνόματι Οὐλαμμαοῦς *f.* Ἀμμαοῦς καὶ Κλεόπας 18. † ἐν *Alii* : ∾ εἰς

19 ραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαραίου, ὃς ἐγένετο
ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον
20 τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα
21 θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν,
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλάγε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
22 σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές
τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ
23 τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον,
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγου-
24 σιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες
25 εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ ' εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν
26 ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
27 αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων
τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν ' πάσαις ταῖς
28 γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην
οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς ' προσεποιεῖτο πορρωτέρω
29 πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες· Μεῖ-
νον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν
30 ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν
τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31 Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν
32 αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ
εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη
ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοι-
33 γεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ εὗρον συνηθροι-

24. εἴδομεν. 27. om. πάσαις 28. ∾ προσεποιήσατο

σμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγον- 34
τας· Ὅτι ' ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι.
Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη 35
αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ' ἔστη ἐν μέσῳ 36
αὐτῶν, " καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες 37
δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι, ἐδόκουν ' πνεῦμα θεωρεῖν.
Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί 38
διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε 39
τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ
εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ
ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ 40
τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ 41
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθά-
δε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, ' καὶ 42
ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν 43
ἔφαγεν.'

Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς 44
ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ
ψαλμοῖς, περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45
τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι οὕτω 46
γέγραπται, ' καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι 47
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ' ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς 48

34. ∾ ὄντως ὁ κύριος ἠγέρθη, 36. † ὁ Ἰησοῦς " *om.* καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. *Alii add.* ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 37. φάντασμα 42. → καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. 43. *add.* καὶ (λαβὼν) τὰ ἐπί-λοιπα (περισσεύματα) ἔδωκεν αὐτοῖς. 46. → καὶ οὕτως ἔδει 47. ἀρξαμένων *f.* ἀρξάμενοι *f.* ἀρξάμενος

49 δὲ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ
καθίσατε ἐν τῇ πόλει', ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ
ὕψους.
50 'Εξήγαγε δὲ αὐτοὺς 'ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ
51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐ-
52 τῶν, 'καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ
'προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς 'Ιερουσαλὴμ
53 μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ,
αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.'

49. † 'Ιερουσαλὴμ, 50. → ἔξω 51. → καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. 52. → προσκυνήσαντες αὐτὸν, 53. † 'Αμήν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, 1
καὶ 'θεὸς '' ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν 2
θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγέ- 3
νετο οὐδὲ 'ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ 'ἦν, καὶ ἡ 4
ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκο- 5
τίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγέ- 6
νετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ 7
περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.
Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ 8
'φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει 9
πάντα 'ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ 10
κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ
κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ 11
ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, 12
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· 'οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, 13

1. ὁ θεὸς *Conject.* θεοῦ ''*Conj.* ἦν καὶ ὁ λόγος. Οὗτος ἦν *Alii :* ἦν. Ὁ λόγος οὗτος ἦν ἐν 3. ἕν. Ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, 4. ἐστι, 8. 9. 10. φωτὸς ἦν. Τὸ φῶς τὸ ... ἄνθρ. ἐρχ. εἰς τὸν κόσμον, ἐν τῷ κόσμῳ ἦν· καὶ 9. ἄνθρωπον, ἐρχόμενον 13. ὃς οὐκ ... ἐγεννήθη.

οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
14 δρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ
ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν
δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,)
15 'πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρ-
τυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· Οὗτος ἦν,
ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέ-
16 γονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. 'Ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος
αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλή-
18 θεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε
πώποτε· ὁ μονογενὴς 'υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ
πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐ-
20 τας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγη-
σε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν· Ὅτι οὐκ εἰμὶ
21 ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; Ἠλίας
εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ
22 ἀπεκρίθη· Οὔ. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρι-
σιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυ-
23 τοῦ; Ἔφη· Ἐγὼ „φωνὴ 'βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐ-
θύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου,„ καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προ-
24 φήτης. Καὶ 'οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων·
25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί οὖν βαπτί-
ζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προ-
26 φήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ
βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς
27 οὐκ 'οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ 'ἐγὼ οὐκ

14. πλήρη 16. *r.* Καὶ 18. → υἱὸς, *Alii:* θεὸς, *f.* θεοῦ, *f.* υἱὸς θεὸς, 23. βοῶντος· Ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε 24. *om.* οἱ 26. 27. *r.* οἴδατε· αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ 27. ⇄ ἐγὼ

εἰμὶ ἄξιος, ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήμα-
τος. Ταῦτα ἐν ˈ Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, 28
ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. Τῇ ἐπαύριον βλέ- 29
πει ˈ τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· Ἴδε
ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
Οὗτός ἐστι, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται 30
ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, 31
διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ˈ τῷ ὕδατι βαπτίζων. Καὶ 32
ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦ-
μα καταβαῖνον ˈ ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμει-
νεν ἐπ' αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας 33
με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν
ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός
ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, 34
καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ 35
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ 36
περιπατοῦντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤκου- 37
σαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθη-
σαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38
αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς· Τί ζητεῖτε; Οἱ 39
δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον,
διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε καὶ 40
ˈ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον, ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ
ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ὥρα ˈˈ ἦν ὡς δεκάτη.
Ἦν Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν 41
δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθη-
σάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος ˈ πρῶτος τὸν ἀδελφὸν 42
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὑρήκαμεν τὸν
ˈˈ Μεσσίαν (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ˈˈˈ Χριστός). Καὶ 43

28. r. ≈ Βηθαβαρᾷ 29. † ὁ Ἰωάννης 31. → τῷ
32. r. ὡσεὶ 40. ∾ ὄψεσθε. ˈˈ † δὲ 42. πρῶτον
ˈˈ ≈ Μεσίαν ˈˈˈ † ὁ

ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας ' αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς εἶπε· Σὺ εἶ Σίμων, ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ
44 Κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον ἠθέ-
λησεν ' ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιπ-
45 πον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιπ-
πος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέ-
46 τρου. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆ-
ται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ, τὸν ἀπὸ
47 ! Ναζαρέθ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ ' Ναζαρὲθ
δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἔρ-
48 χου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμε-
νον πρὸς αὐτὸν, : καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς
49 Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Να-
θαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ
50 τὴν συκῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει
αὐτῷ· Ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασι-
51 λεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ὅτι εἶπόν σοι· Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, ' πι-
52 στεύεις; μείζω τούτων " ὄψῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ' ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳ-
γότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς
2 Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη
δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.
3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
4 πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
5 Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. Λέγει
ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν,

43. † δὲ 44. † ὁ Ἰησοῦς *Alii ponunt post* λέγει αὐτῷ·
46 *et* 47. ≈ Ναζαρέτ. 49. † ὁ 51. πιστεύεις·
" *r.* ὄψει. 52. ⇉ ἀπ' ἄρτι

ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι 6
κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ
μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμί- 7
σατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρ- 8
χιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχι- 9
τρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον· (καὶ οὐκ ᾔδει
πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντληκότες τὸ
ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει 10
αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι,
καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας
τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν 11
τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Κα- 12
περναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ 'ἔμειναν οὐ
πολλὰς ἡμέρας.

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 13
εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς 14
πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ
τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλ- 15
λιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά
τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν
ἐξέχεε 'τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ 16
τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον
ἐμπορίου. Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γε- 17
γραμμένον ἐστίν· „Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου 'καταφά-
γεταί με.„ Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 18
εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
ποιεῖς; Ἀπεκρίθη 'ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε 19
τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

12. ἔμεινεν 15. τὰ κέρματα, 17. κατέφαγέ 19. ⊐ ὁ

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν
ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος· καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις
21 ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ
22 σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνή-
σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔλεγε'· καὶ ἐπί-
στευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν ' τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν
τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
24 θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ
Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν
25 γινώσκειν ' πάντας· καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τὶς
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε,
3 τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν
Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰου-
2 δαίων· οὗτος ἦλθε πρὸς ' αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Ῥαββὶ, οἴδαμεν, ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν,
3 ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη
' ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν
μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασι-
4 λείαν τοῦ θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς
δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται
εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν,
5 καὶ γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ
6 δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Τὸ γε-
γεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· ' καὶ τὸ γεγεν-
7 νημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.'' Μὴ θαυ-
μάσῃς, ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

22. † αὐτοῖς· 23. *r. om.* τοῖς 24. πάντα·
2. *r.* τὸν Ἰησοῦν 3. ⇉ ὁ 5. † ὁ 6. *add.* ὅτι
ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη. '' *add.* ὅτι ἐκ τοῦ πνεύ-
ματός ἐστι. *Alii:* ὅτι θεὸς πνεῦμά ἐστι. *Alii:* ὅτι
θεὸς πνεῦμά ἐστι, καὶ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθη.

Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ 8
ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας, πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπά-
γει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύμα-
τος. Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύνα- 9
ται ταῦτα γενέσθαι; Ἀπεκρίθη 'Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 10
τῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ
γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦ- 11
μεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυ-
ρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, 12
καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια,
πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, 13
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που, 'ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε 14
τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, 'μὴ 15
ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἠγάπη- 16
σεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονο-
γενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπό-
ληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν 17
ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν
κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πι- 18
στεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη
κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονο-
γενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ 19
φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρω-
ποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐ-
τῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ 20
φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ
τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται 21
πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν
Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 22

10. † ὁ 13. → ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 15. ⊐ μὴ ἀπό-
ληται, ἀλλ'

εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν,
23 καὶ ἐβάπτιζεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰ-
νὼν, ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ·
24 καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βε-
25 βλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν
ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ ' Ἰουδαίου
26 περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ
εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορ-
δάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ
27 πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ
εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν ' οὐδὲν, ἐὰν
28 μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς
' μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς,
29 ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων
τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου,
ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν
φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλή-
30 ρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ
τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ
32 τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ' ἐπάνω πάντων ἐστὶ, καὶ ὃ
ἑώρακε καὶ ἤκουσε, ' τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυ-
33 ρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν
34 μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ·
35 οὐ γὰρ ἐκ ' μέτρου δίδωσιν '' ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα. Ὁ πα-
τὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
36 αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον·
ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ
τοῦ Θεοῦ ' μένει ἐπ' αὐτόν.

25. *r.* ∾ Ἰουδαίων *Alii conj.* Ἰησοῦ 27. *add.* ἀφ' ἑαυτοῦ *Alii transp.* 28. *om.* μοι 31. ⇉ ἐπάνω πάντων ἐστὶ, καὶ 32. ⇉ τοῦτο 34. μέρους '' ⇉ ὁ Θεὸς 36. ∾ μενεῖ

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, 1
ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει, ἢ
Ἰωάννης· (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' 2
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε 3
' πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι 4
διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σα- 5
μαρείας, λεγομένην ' Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου,
'' οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ 6
ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ
τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας, 7
ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.
(Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8
ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σα- 9
μαρεῖτις· Πῶς σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς,
οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; '(Οὐ γὰρ συγχρῶνται
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 10
αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ
ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, 11
οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν
οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ 12
πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ; ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμ-
ματα αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς 13
ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' 14
ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ
διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ,
γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι 15
τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε
ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε, φώνησον τὸν 16

3. → πάλιν 5. r. Σιχὰρ, '' r. ὃ 9. om. Οὐ γὰρ ad Σαμαρείταις. 13. † ὁ

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, 1
ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει, ἢ
Ἰωάννης· (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' 2
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε 3
ˈπάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι 4
διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σα- 5
μαρείας, λεγομένην ˈΣυχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου,
"οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ 6
ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ
τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας, 7
ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.
(Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8
ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σα- 9
μαρεῖτις· Πῶς σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς,
οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; ˈ(Οὐ γὰρ συγχρῶνται
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις.) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 10
αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ
ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, 11
οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν
οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ 12
πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ; ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμ-
ματα αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ˈἸησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς 13
ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' 14
ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ
διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ,
γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι 15
τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε
ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε, φώνησον τὸν 16

3. → πάλιν 5. r. Σιχὰρ, " r. ὃ 9. om. Οὐ γὰρ ad Σαμαρείταις. 13. † ὁ

17 ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶ-
πεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς
18 εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες·
καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρη-
19 κας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε θεωρῶ, ὅτι προφή-
20 της εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν
21 ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν
τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
22 τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς
προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰου-
23 δαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε
οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
24 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ θεός· καὶ
τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
25 δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα, ὅτι Μεσ-
σίας ἔρχεται· (ὁ λεγόμενος Χριστός·) ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖ-
26 νος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
27 Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον, ὅτι μετὰ γυναικὸς
ἐλάλει. Οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς
28 μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ
γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀν-
29 θρώποις· Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα
30 ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον
31 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν
δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες·
32 Ῥαββὶ, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω
33 φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ
34 πρὸς ἀλλήλους· Μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει

21. ∾ Πίστευέ μοι, γύναι, 25. ∾ Μεσίας 27. r. ἐθαύ-
μασαν, 28. πολίταις· 30. † οὖν 31. ⇄ δὲ

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ' ποιῶ τὸ
θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ
ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ' ἔτι " τετράμηνός ἐστι, 35
καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι
λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ' ἤδη. ' Ὁ θερίζων μισθὸν 36
λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον·
ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν 37
γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ' ὁ ἀληθινὸς, „ὅτι ἄλλος
ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων." Ἐγὼ ἀπέ- 38
στειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι
κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύ-
θατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπί- 39
στευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα
ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, 40
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ
δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν 41
λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ 42
τὴν σὴν ' λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν,
καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, " ὁ Χριστός.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, ' καὶ 43
ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ ' Ἰησοῦς ἐμαρ- 44
τύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ
ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο 45
αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς
τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν ' πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ 46
τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν

34. ≈ ποιήσω 35. → ἔτι " r. τετράμηνον
35. 36. θερισμόν. Ἤδη ὁ θερίζων 36. † Καὶ
37. → ὁ 42. μαρτυρίαν " ⇄ ὁ Χριστὸς.
43. → καὶ ἀπῆλθεν 44. † ὁ 46. † ὁ Ἰησοῦς

τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καπερναούμ.
47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν,
ἵνα καταβῇ, καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ
48 ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν
49 μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. Λέγει
πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι, πρὶν ἀπο-
50 θανεῖν τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πο-
ρεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ¹Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος
51 τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ''Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. Ἤδη
δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν
αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ ¹παῖς σου ζῇ.
52 Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν, ἐν ᾗ κομψότερον
ἔσχε. Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι ¹χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆ-
53 κεν αὐτὸν ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱός
σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ
54 ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰη-
σοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
5 Μετὰ ταῦτα ἦν ¹ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη
2 ''ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς ¹Ἱεροσο-
λύμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ, κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγο-
3 μένη Ἑβραϊστὶ ''Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν
ταύταις κατέκειτο πλῆθος ¹πολὺ τῶν ἀσθενούντων,
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν ''[ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδα-

50. → Καὶ ''∾ ὁ Ἰησοῦς, 51. υἱός 52. ≈ ἐχθὲς
1. *add.* ἡ ''⇉ ὁ 2. Ἱεροσολύμοις κολυμβήθρα, *Alii*: Ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα, *Alii*: Ἱεροσ., ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, *Alii*: Ἱεροσ. ἐν τῇ προβ. κολ., ''Βηθζαθὰ, *f.* Βητζεθὰ, *f.* Βηλζεθὰ, *f.* Βηθσαϊδὰ, 3. ⇉ πολὺ ''⇉ ἐκδεχομένων *ad* νοσήματι. *Alii om.* ἐκδεχ. *ad.* κίνησιν. *Alii om.* ''Ἄγγελος *ad* νοσήματι. *Alii om.* ''Ἄγγελος *ad* ὕδωρ· *Alii om.* ὁ οὖν πρῶτος *ad* νοσήματι. *Alii om.* μετὰ *ad* ὕδατος, *Alii om.* ᾧ δήποτε *ad* νοσήματι.

τος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ ' κατὰ καιρὸν " κατέβαινεν 4
ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν
πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς
ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι]. Ἦν δέ τις 5
ἄνθρωπος ἐκεῖ, τριάκοντα ' καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ
ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ 6
γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις
ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, 7
ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
' βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ,
ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 8
Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.
Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν 9
κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ 10
τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι
τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, 11
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ πε-
ριπάτει. Ἠρώτησαν ' οὖν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρω- 12
πος, ὁ εἰπών σοι· Ἆρον " τὸν κράββατόν σου, καὶ
περιπάτει; Ὁ δὲ ' ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ 13
Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ 14
ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ
χεῖρόν σοί τι γένηται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ 15
ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας
' αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν 16
οἱ Ἰουδαῖοι, ' ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ Ἰη- 17
σοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργά-

4. *add.* κυρίου *Alii om.* κατὰ καιρὸν " ἐλούετο ἐν *f.* ἔλουε τὸν ἐν 5. *r. om.* καὶ 7. *r.* βάλλῃ 12. → οὖν " *om.* τὸν κράββατόν σου 13. ∾ ἀσθενῶν *Conject.* Ὁ δὲ οὐκ 15. με 16. † καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι,

18 ζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζή-
τουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε
τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν,
19 ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται
ὁ υἱὸς [1] ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν
πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ
20 ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ· ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τού-
21 των δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὥσπερ
γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ· οὕτω
22 καὶ ὁ υἱὸς, οὓς θέλει, ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ
κρίνει οὐδένα· ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ
23 υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν
πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα,
24 τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ
τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ
25 μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε
οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ [1] Θεοῦ·
26 καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Ὥσπερ γὰρ πατὴρ ἔχει
ζωὴν ἐν ἑαυτῷ· οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν
27 ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
28 [1] ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμάζετε τοῦ-
το· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
29 ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ
τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ
30 φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύνα-
μαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. Καθὼς ἀκούω,
κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός

19. *add.* τοῦ ἀνθρώπου 25. ἀνθρώπου· 27. ποι-
εῖν. Ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, μὴ

με'. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία 31
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ 32
ἐμοῦ· καὶ ' οἶδα, ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία, ἣν
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάν- 33
νην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ 34
ἀνθρώπε τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω,
ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος 35
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ' ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυ- 36
ρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα, ἃ ἔδωκέ μοι
ὁ πατὴρ, ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ
ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε.
Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμῦ. 37
Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐ-
τοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ- 38
νοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε 39
ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ
μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός 40
με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμ- 41
βάνω· ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ 42
οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι 43
τοῦ πατρός μου, καί οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος
ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. Πῶς 44
δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμ-
βάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ
ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε, ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς 45
τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν
ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε 46
ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς 47
ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι
πιστεύσετε;

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης 6

30. † πατρός. 32. οἴδατε, 35. r. ἀγαλλιασθῆναι

2 τῆς Γαλιλαίας, 'τῆς Τιβεριάδος. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ
ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων 'τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ
3 τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς,
4 καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ
5 ἐγγὺς 'τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας
οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν
Φίλιππον· Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
6 οὗτοι; (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ
7 ᾔδει, τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος·
Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα
8 ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος
9 Πέτρου· Ἔστι παιδάριον 'ἓν ὧδε, "ὃ ἔχει πέντε ἄρ-
τους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν
10 εἰς τοσούτους; Εἶπε 'δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ποιήσατε τοὺς ἀν-
θρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ.
Ἀνέπεσον "οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχί-
11 λιοι. Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστή-
σας διέδωκε 'τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνα-
κειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσον "ἤθε-
12 λον. Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή
13 τι ἀπόληται. Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα
κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθί-
14 νων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν
ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον·
Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης, ὁ ἐρχόμενος εἰς
15 τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι,
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα,
ἀνεχώρησε 'πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

1. *add.* εἰς τὰ μέρη 2. † αὐτοῦ 4. *Conj. om.* τὸ πάσχα, 9. → ἓν "≈ ὃς 10. ⇉ δὲ "⇉ οὖν 11. ⇉ τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ "ἤθε·εν. 15. → πάλιν

Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 16
ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρ- 17
χοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. Καὶ σκο-
τία ἤδε ἐγεγόνει, καὶ ' οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, 18
διηγείρετο. Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε 19
ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ
ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγώ εἰμι, μὴ φο- 20
βεῖσθε. Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· 21
καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν
ὑπῆγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ- 22
σης, ' ἰδὼν, ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ
ἓν'', καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰη-
σοῦς εἰς τὸ ''' πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἀπῆλθον· (' ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος 23
ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, '' εὐχαρι-
στήσαντος τοῦ κυρίου·) ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος, ὅτι 24
Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβη-
σαν ' αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ,
ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέ- 25
ραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, πότε ὧδε
γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἀμὴν 26
ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα,
ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.
Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ 27
τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφρά-
γισεν ὁ θεός. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιῶμεν, ἵνα 28

17. οὔπω 22. εἶδον, ∫. εἶδεν, '' † ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐνέ-
βησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ''' r. πλοιάριον, 23. ἄλ-
λων πλοιαρίων ἐλθόντων ἐκ '' → εὐχαριστήσαν-
τος τοῦ κυρίου· 24. † καὶ

29 ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ˡὁ Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα
30 πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἶπον οὖν αὐ-
τῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
31 σωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα-
γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· „Ἄρτον
32 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.„ Εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μω-
σῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ᾽ ὁ
πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
33 τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ κατα-
βαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, παντοτε δὸς ἡμῖν τὸν
35 ἄρτον τοῦτον. Εἶπε ˡδὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινά-
σῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.
36 Ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἑωράκατέ ˡμε, καὶ οὐ πι-
37 στεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει·
38 καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· ὅτι
καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα
39 τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο
δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός μεˡ, ἵνα πᾶν ὃ
δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω
40 αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο ˡγάρ ἐστι τὸ θέλημα
τοῦ ˡˡπέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ
πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω
41 αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος
42 ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πα-
τέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς οὖν λέγει ˡοὗτος· Ὅτι ἐκ

29. ⇉ ὁ 32. ⇉ οὖν 35. ⇉ δὲ 36. *om.* με,
39. † πατρὸς, 40. *r.* δέ ˡˡ≈ πατρός μου,
42. → οὗτος·

τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη ˈὁ Ἰησοῦς καὶ 43
εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. Οὐδεὶς 44
δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ, ὁ πέμψας
με, ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ˈἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· 45
„Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ ˈθεοῦ.„ Πᾶς ˈˈὁ ˈˈˈἀκού-
σας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.
Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ 46
τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 47
ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγώ 48
εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ 49
μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρ- 50
τος, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ
φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ 51
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ
ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ, ὃν
ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ˈἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ
τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλή- 52
λους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν
δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 53
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ
ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, 54
καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σάρξ μου 55
ˈἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ˈἀληθῶς ἐστι
πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ 56
αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέ 57
με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ
τρώγων με, κἀκεῖνος ˈζήσεται δι' ἐμέ. Οὗτός ἐστιν 58
ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον

43. † οὖν 44. r. om. ἐν 45. † τοῦ ˈˈ † οὖν
ˈˈˈ∾ ἀκούων 51. → ἣν ἐγὼ δώσω 55. ≈ ἀληθὴς bis.
57. ∾ ζήσει

οἱ πατέρες ˈὑμῶνˈˈ, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τῦτον
59 τὸν ἄρτον, ˈˈˈζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν
συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
εἶπον· Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐ-
61 τῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
62 Τῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν
63 τῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον; Τὸ
πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν.
Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ ˈλαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή
64 ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς, οἳ οὐ πιστεύουσιν·
ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύον-
65 τες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε·
Διὰ τῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν
πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τῦ πατρός
66 ˈμου. Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν
αὐτῦ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ οὐκέτι μετ' αὐτῦ περιεπά-
67 τουν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς
68 θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη ˈαὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύ-
ριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
69 ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι
70 σὺ εἶ ὁ ˈἅγιος τῦ θεῦ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς·
Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν
71 εἷς διάβολός ἐστιν. Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος
ˈἸσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι,
εἷς ˈˈὢν ἐκ τῶν δώδεκα.
7 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ· οὐ γὰρ ˈἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι
2 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ

58. ⇉ὑμῶν ˈˈ† τὸ μάννα, ˈˈˈ≈ζήσει 63. ≈λε-
λάληκα 65. ⇉μου. 68. † οὖν 69. r. ∾Χρι-
στὸς, ὁ υἱὸς τῦ θεῦ τῦ ζῶντος. 70. ⇉ὁ Ἰησῦς·
71. ἀπὸ Καριώτου· ˈˈ⇉ὢν 1. εἶχεν ἐξουσίαν

ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον 3
οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ· Μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί
σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου, ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ ˈαὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι.
Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ 5
γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει 6
ˈοὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρε-
στιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.
Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι 7
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά
ἐστιν. Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ˈταύτην· ἐγὼ 8
ˈˈοὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς
ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. Ταῦτα ˈεἰπὼν ˈˈαὐτοῖς, 9
ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ 10
αὐτῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανε-
ρῶς, ἀλλ᾽ ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζή- 11
τουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖ-
νος; Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς 12
ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι
ˈἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι 13
παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων.

Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησῦς εἰς 14
τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, 15
λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;
Ἀπεκρίθη ˈαὐτοῖς ὁ Ἰησῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδαχὴ 16
οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τῦ πέμψαντός με. Ἐάν τις θέλῃ 17
τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς,
πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ.
Ὁ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ 18

4. αὐτὸ 5. *add.* τότε. 6. ⇄ οὖν 8. ⇄ ταύτην· ˈˈ *r.* οὔπω 9. † δὲ ˈˈ∾ αὐτὸς ἔμεινεν 12. † δὲ 16. ∾ οὖν αὐτοῖς

ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής
19 ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωσῆς δέ-
δωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν
20 νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος
καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 Ἀπεκρίθη ˈὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἓν ἔργον ἐποί-
22 ησα, καὶ πάντες ˈˈθαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωσῆς δέ-
δωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως
ἐστὶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περι-
23 τέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος
ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ˈἐμοὶ
χολᾶτε, ὅτι ˈˈὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββά-
24 τῳ; Μὴ κρίνετε κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν
25 κρίνατε. Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμι-
26 τῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ˈκαὶ
ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μή-
ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ˈˈ
27 ὁ Χριστός; Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν, πόθεν ἐστίν· ὁ
δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει, πόθεν
28 ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν
ˈεἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀλη-
29 θινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐγὼ ˈοἶδα
αὐτὸν, ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ ˈˈεἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.
30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽
αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ
ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, ˈμήτι πλείονα
32 σημεῖα ˈˈτούτων ποιήσει, ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκου-
σαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς

21. → ὁ ˈˈθαυμάζετε. Διὰ τοῦτο Μωσῆς 23. *add.* τοῦ ˈˈχωλὸν 26. → καὶ ˈˈ † ἀληθῶς 28. εἰμί; 29. † δὲ ˈˈεἶμι, 31. ∾ μὴ ˈˈ → τούτων

ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν ' ὁ 33
Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω
πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρή- 34
σετε· καὶ ὅπου ' εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος μέλ- 35
λει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ
εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι,
καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος, 36
ὃν εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου
'εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς 37
εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις διψᾷ,
ἐρχέσθω πρός με, ' καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, 38
καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ
ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ 39
πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς
αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ' ἅγιον'', ὅτι ''' ὁ Ἰησοῦς
οὐδέπω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου 40
ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 41
Ἄλλοι ' δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρ- 42
ματος Δαυῒδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν
Δαυῒδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ 43
ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν 44
πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 45
καὶ Φαρισαίους. Καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ
ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε 46

33. † αὐτοῖς 34. *et* 36. εἶμι 37. 38. καὶ πινέτω ὁ πιστ. ε. ἐμὲ, κ. ε. ἡ γραφή. Ποταμοὶ *Alii:* καὶ πινέτω ὁ πιστ. ε. ἐμέ. Καθὼς ε. ἡ γραφή· Ποταμοὶ 39. → ἅγιον, '' *add.* ἐπ' αὐτοὺς, *Alii add.* δεδομένον, ''' ⇉ ὁ 41. ⇉ δὲ

οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ' ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς
48 πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς
49 αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ
50 μὴ γινώσκων τὸν νόμον ' ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει
Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν ' νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,
51 εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄν-
θρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ ' πρότερον, καὶ
52 γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε', ὅτι προ-
φήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ '' ἐγήγερται.
53 ' [Καὶ '' ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς ''' τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8 1.2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ὄρθρου
δὲ ' πάλιν '' παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, ''' καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἤρχετο πρὸς αὐτόν· '''' καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 ' Ἄγουσι δὲ οἱ '' γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ''' πρὸς
αὐτὸν γυναῖκα '''' ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στή-
4 σαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, ' λέγουσιν αὐτῷ''· Διδάσκαλε,
''' αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
5 ' Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύ-
τας '' λιθοβολεῖσθαι· ''' σὺ οὖν τί λέγεις; ' Τοῦτο δὲ

46. → ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 49. ἐπάρατοί
50. *om.* νυκτὸς *et add.* τὸ πρότερον 51. ∾ πρῶτον,
52. *add.* τὰς γραφὰς, '' ἐγείρεται. 53. Ξ Καὶ ἐπο-
ρεύθη *ad cap.* 8, 11. μηκέτι ἁμάρτανε. '' ἐπορεύθη-
σαν *ſ.* ἀπῆλθον ''' τὰ ἴδια *ſ.* τὸν τόπον 2. πά-
λιν βαθέως '' ἦλθεν ''' *om.* καὶ πᾶς *ad* αὐτόν·
Alii om. πρὸς αὐτόν· '''' *om.* καὶ καθ. *ad* αὐτούς.
3. φέρουσι *ſ.* προσήνεγκαν '' ἀρχιερεῖς ''' *om.* πρὸς
αὐτὸν '''' ἐπὶ ἁμαρτίᾳ εἰλημμένην, *ſ.* καταληφθεῖ-
σαν, 4. εἶπον '' *add.* πειράζοντες· *Alii add.* ἐκπει-
ράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐ-
τοῦ· ''' ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομέ-
νην. 5. Μωσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσε '' λιθά-
ζειν *ſ.* λιθάζεσθαι· ''' σὺ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ αὐ-
τῆς; 6. *om.* Τοῦτο *ad* κατηγορεῖν αὐτοῦ.

αὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ' ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς
48 πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς
49 αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ
50 μὴ γινώσκων τὸν νόμον· ' ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει
Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν ' νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,
51 εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄν-
θρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ ' πρότερον, καὶ
52 γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε', ὅτι προ-
φήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ '' ἐγήγερται.
53 ' [Καὶ '' ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς ''' τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8 1. 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ὄρθρου
δὲ ' πάλιν '' παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, ''' καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἤρχετο πρὸς αὐτόν· '''' καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 ' Ἄγουσι δὲ οἱ '' γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ''' πρὸς
αὐτὸν γυναῖκα '''' ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στή-
4 σαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, ' λέγουσιν αὐτῷ''· Διδάσκαλε,
''' αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
5 ' Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύ-
τας '' λιθοβολεῖσθαι· ''' σὺ οὖν τί λέγεις; ' Τοῦτο δὲ

46. → ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 49. ἐπάρατοί
50. *om.* νυκτὸς *et add.* τὸ πρότερον 51. ∾ πρῶτον,
52. *add.* τὰς γραφὰς, '' ἐγείρεται. 53. ☰ Καὶ ἐπο-
ρεύθη *ad cap.* 8, 11. μηκέτι ἁμάρτανε. '' ἐπορεύθη-
σαν *f.* ἀπῆλθον ''' τὰ ἴδια *f.* τὸν τόπον 2. πά-
λιν βαθέως '' ἦλθεν ''' *om.* καὶ πᾶς *ad* αὐτόν·
Alii om. πρὸς αὐτόν· '''' *om.* καὶ καθ. *ad* αὐτούς.
3. φέρουσι *f.* προσήνεγκαν '' ἀρχιερεῖς ''' *om.* πρὸς
αὐτὸν '''' ἐπὶ ἁμαρτίᾳ εἰλημμένην, *f.* καταληφθεῖ-
σαν, 4. εἶπον '' *add.* πειράζοντες· *Alii add.* ἐκπει-
ράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐ-
τοῦ· ''' ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομέ-
νην. 5. Μωσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσε '' λιθά-
ζειν *f.* λιθάζεσθαι· ''' σὺ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ αὐ-
τῆς; 6. *om.* Τοῦτο *ad* κατηγορεῖν αὐτοῦ.

″ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ‴ἔχωσι ⁺ κατηγορεῖν
αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, ″τῷ δακτύλῳ ‴ἔγρα-
φεν εἰς τὴν γῆν⁗. Ὡς δὲ ἐπέμενον ′ἐρωτῶντες αὐτὸν, 7
ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
″πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. Καὶ πάλιν 8
′κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν″. ′Οἱ δὲ ἀκού- 9
σαντες, ″καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ‴ἐξήρ-
χοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
′ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη ″μόνος ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ″ἑστῶσα. ′Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰη- 10
σοῦς, ″καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς,
εἶπεν ‴αὐτῇ· ′Ἡ γυνὴ, ″ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατή-
γοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; ″Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, 11
κύριε. ″Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγώ σε ‴κατα-
κρίνω· ′πορεύου, καὶ ″μηκέτι ἁμάρτανε.]
Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς ′αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγώ 12
εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ

6. ″εἶπον ἐκπειράζοντες ‴εὕρωσι ′κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ. ″*om.* τῷ δακτύλῳ ‴κατέγραφεν *f.* καταγέγραφεν ⁗*add.* προσποιούμενος. *f.* μὴ προσποιούμενος. 7. ἐπερωτῶντες, ἀναβλέψας (*f.* ἀνέκυψε καὶ) λέγει αὐτοῖς· ″πρῶτον λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλλέτω. 8. κατακύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν ″*add.* ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας. 9. *om.* Οἱ δὲ ἀκούσαντες, *Alii:* ″Ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων ″*om.* καὶ ὑπὸ *ad* ἐλεγχόμενοι, ‴εἷς καθ εἷς (*f.* εἷς ἕκαστος αὐτῶν) ἀνεχώρησαν, ′*om.* ἕως τῶν ἐσχάτων· *Alii:* ὥστε πάντας ἐξελθεῖν· ″*om.* μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ *Al. om.* μόνος *Al. om.* ὁ Ἰησοῦς, ‴οὖσα. 10. Ἀναβλέψας οὖν ″*om.* καὶ μηδένα *ad* γυναικὸς, *Al.* εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν *Al. om.* πλὴν τῆς γυναικὸς, ‴*om.* αὐτῇ· *Al.* τῇ γυναικί· ′*om.* Ἡ γυνὴ, *Al.* Γύναι, ″*om.* ποῦ εἰσιν *ad* σου; *Al. om.* ἐκεῖνοι *ad* σου; *Al. om.* ἐκεῖνοι 11. Κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ· ″Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐδὲ ‴κρινῶ· ′ὕπαγε, ″*add.* ἀπὸ τοῦ νῦν *f.* τὸ λοιπὸν 12. *om.* αὐτοῖς

περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρ-
14 τυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυ-
τοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα, πόθεν
ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε, πόθεν
15 ἔρχομαι, ' ἢ ποῦ ὑπάγω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρί-
16 νετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ,
ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ' ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ,
17 ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ
δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται· „Ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ
18 μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.„ Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη
' Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. Εἰ
20 ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ
ῥήματα ἐλάλησεν ' ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν
τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύ-
θει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ' ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ὑπάγω,
καὶ ζητήσετέ με, '' καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖ-
22 σθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Ἔλε-
γον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέ-
23 γει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; Καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν
ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ
24 εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀπο-
θανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύ-
σητε, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
25 ὑμῶν. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; ' Καὶ εἶπεν αὐ-
26 τοῖς ὁ Ἰησοῦς· '' Τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολ-

14. r. καὶ 16. ἀληθινή 19. † ὁ 20. † ὁ Ἰησοῦς
21. ⇄ ὁ Ἰησοῦς· '' add. καὶ οὐχ εὑρήσετε, 25. ⇄ Καὶ
'' Τὴν ἀρχὴν, ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν, πολλὰ ἔχω...κρί-
νειν. Ἀλλ' *Alii*: Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν;

λὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν, καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας
με ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα
' λέγω εἰς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν, ὅτι τὸν πατέρα 27
αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν 28
ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε, ὅτι
ἐγώ ' εἰμι· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς
ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ· καὶ ὁ πέμψας 29
με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ' ὁ πατὴρ,
ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 30
αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκό- 31
τας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστὲ, καὶ γνώσεσθε 32
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἀπε- 33
κρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ
δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθε-
ροι γενήσεσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν 34
λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι
' τῆς ἁμαρτίας. Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς 35
τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ 36
υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα, 37
ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἐγὼ ὃ ἑώρακα 38
παρὰ τῷ πατρί ' μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ '' ἑωρά-
κατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ 39
εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ' ἐστε, τὰ ἔργα
τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε''. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖ- 40
ναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν
ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.
Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον ' οὖν 41
αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα

26. ≈λαλῶ   28. εἰμι, καὶ   29. ⇉ὁ πατὴρ,
34. ⇉τῆς ἁμαρτίας.   38. ⇉με et ὑμῶν.   '' ≈ἠκού-
σατε   39. r. ἦτε,   '' † ἄν.   41. → οὖν

42 ἔχομεν, τὸν Θεόν. Εἶπεν ' αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ
ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα,
43 ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε· Διατί τὴν λαλιὰν τὴν
ἐμὴν οὐ γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
44 γον τὸν ἐμόν. Ὑμεῖς ἐκ ' τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου
ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποι-
εῖν· Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ
ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ.
Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύ-
45 στης ἐστὶ, " καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλή-
46 θειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει
με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ' ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ
47 πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ
Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ
48 τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν ' οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης
49 εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ
δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ
50 ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου·
51 ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ
52 θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
Νῦν ἐγνώκαμεν, ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε
καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον
μου τηρήσῃ, οὐ μὴ ' γεύσηται θανάτου " εἰς τὸν αἰῶνα.
53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις
ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν
54 ' ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυ-
τὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν. Ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ' ὑμῶν ἐστι,

42. † οὖν 44. r. om. τοῦ " ὡς ſ. καθὼς καὶ ὁ
46 † δὲ 48. † οὖν 52. r. γεύσεται " → εἰς τὸν
αἰῶνα. 53. † σὺ 54. ∾ ἡμῶν

καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. Καὶ 55
ἐὰν εἴπω, ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν,
ψεύστης. Ἀλλ᾽ οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ
τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ 56
τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη. Εἶπον 57
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· ' Πεντήκοντα ἔτη οὔπω
ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 58
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ ' γενέσθαι, ἐγώ
εἰμι. Ἦραν οὖν λίθους, ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν· 59
Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ '.

Καὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 9
Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· 2
Ῥαββὶ, τίς ἥμαρτεν; οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἥμαρ- 3
τεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ' Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ 4
πέμψαντός ' με, ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε
οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, 5
φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, 6
καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε
τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ' τοῦ τυφλοῦ, καὶ εἶπεν 7
αὐτῷ· Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
λωάμ· (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) Ἀπῆλθεν οὖν,
καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες, 8
καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι ' προσαίτης
ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαι-
τῶν; Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν. Ἄλλοι δέ· Ὅτι 9
ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι.
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεῴχθησάν ' σου οἱ ὀφθαλ- 10

57. Τεσσαράκοντα 58. *om.* γενέσθαι, 59. † διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτως. *Alii:* καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο, καὶ παρῆγεν οὕτως. 3. † ὁ 4. *bis* ἡμᾶς 6. → τοῦ τυφλοῦ, 8. *r.* τυφλὸς 10. *r.* σοι

11 μοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος, λεγό-
μενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς
ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· Ὕπαγε εἰς [1] τὸν Σιλωὰμ,
καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· Οὐκ
οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε
14 τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν
15 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν
οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν·
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
16 μοὺς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν
Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ
τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον·
Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
17 ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ
πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς
18 ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ
ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, [1] ὅτι τυφλὸς
ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς
19 αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέ-
γοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε,
20 ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρί-
θησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἴδαμεν, ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·
21 πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ
τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν
ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.
22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου-
δαίους. Ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν
τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει,

[1] 11. r. τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, 18. om. ὅτι ad ἀνέβλεψεν,

αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου 24
τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ. Δὸς
δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη ' οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· 25
Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς
ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ 26
σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐ- 27
τοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ ' οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν
θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ
γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν ' αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μα- 28
θητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.
Ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι Μωσῇ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον 29
δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 'Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν,
ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς. Οἴδαμεν ' δὲ, ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ 31
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐ-
τοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκού- 32
σθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου·
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 33
Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεν- 34
νήθης ὅλος· καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω.

Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ 35
εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
' Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· ' Καὶ τίς ἐστι, κύ- 36
ριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε ' δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 37
Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός
ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν 38
αὐτῷ· Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν 39
κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι,

25. ⇉ οὖν 27. om. οὐκ 28. † οὖν 30. Ἐν γὰρ τοῦτο 31. ⇉ δὲ, 35. ∾ ἀνθρώπου; 36. r. om. Καὶ 37. ⇉ δὲ

40 καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ¹Καὶ ἤκου-
σαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ,
41 καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν· ἡ ¹οὖν ἁμαρτία
10 ὑμῶν μένει. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχό-
μενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων,
ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ
2 λῃστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι
3 τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει· καὶ τὰ
πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρό-
4 βατα ¹καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά· ¹Καὶ ὅταν
τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύε-
ται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν
5 φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ¹ἀκολουθήσωσιν,
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλο-
6 τρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν, τίνα ἦν,
7 ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
8 βάτων· ¹Πάντες ὅσοι ἦλθον ¹¹πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ
καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσε-
ται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρή-
10 σει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται, εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ
θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον, ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ
11 περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποι-
μὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
12 βάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ
εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον,
καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπά-

40. ⇉Καὶ 41. ⇉οὖν 3. ≈φωνεῖ 4. ⇉Καὶ
5. ἀκολουθήσουσιν, 8. *om.* Πάντες ¹¹*om.* πρὸ
ἐμοῦ,

ζει ˈαὐτὰ, καὶ σκορπίζει ''τὰ πρόβατα. !'Ο δὲ μισθω- 13
τὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
περὶ τῶν προβάτων. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· 14
καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν,
καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πα- 15
τέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου
ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. Διὰ 17
τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν
μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν· οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' 18
ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν
ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐ-
τήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός
μου. Σχίσμα ˈοὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰυδαίοις 19
διὰ τὺς λόγυς τούτους. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· 20
Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτῦ ἀκύετε; Ἄλλοι 21
ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένυ· μὴ
δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν ˈτοῖς Ἱεροσολύμοις, 22
''καὶ χειμὼν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, 23
ἐν τῇ στοᾷ ˈΣολομῶνος· Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ 24
Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἕως πότε τὴν ψυχὴν
ἡμῶν ˈαἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥη-
σίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησους· Εἶπον ὑμῖν, 25
καὶ οὐ πιστεύετε. Τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προ- 26
βάτων τῶν ˈἐμῶν. ''Καθὼς εἶπον ὑμῖν, τὰ πρόβατα 27

12. om. αὐτὰ, '' om. τὰ πρόβατα. 13. ⇄'Ο δὲ μι-
σθωτὸς φεύγει, 19. → οὖν 22. ⇄ τοῖς '' → καὶ
23. r. τοῦ Σολομῶντος. 24. *Conject.* αἰωρεῖς;
26. ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ '' → Καθὼς εἴ-
πον ὑμῖν,

τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
28 καὶ ἀκολουθοῦσί μοι· κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐ-
τοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
29 ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου,
ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύνα-
30 ται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου· ἐγὼ
31 καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν
32 λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ˡ λέγοντες· Περὶ καλοῦ
ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ
34 ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
35 ὑμῶν· „Ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε;„ Εἰ ἐκείνους εἶπε
θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ
36 δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ˡ ἡγίασε, καὶ
ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· Ὅτι βλασ-
37 φημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ
38 τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι. Εἰ δὲ
ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε·
ἵνα γνῶτε ˡ καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ
39 ἐν ˡˡ αὐτῷ. Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι·
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν
τόπον, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ
41 ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλε-
γον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα
42 δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ
ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.
11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος, ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ
τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

33. ⇄ λέγοντες· 36. ἠγάπησε, 38. *om.* καὶ πιστεύ-
σητε, *Alii:* καὶ γινώσκητε, ˡˡ ∾ τῷ πατρί.

τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
28 καὶ ἀκολουθοῦσί μοι· κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐ-
τοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
29 ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου,
ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύνα-
30 ται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου· ἐγὼ
31 καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν
32 λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ˡλέγοντες· Περὶ καλοῦ
ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ
34 ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ
35 ὑμῶν· „Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;„ Εἰ ἐκείνους εἶπε
θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ
36 δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ˡἡγίασε, καὶ
ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· Ὅτι βλασ-
37 φημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ
38 τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι. Εἰ δὲ
ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε·
ἵνα γνῶτε ˡκαὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ
39 ἐν ˡˡαὐτῷ. Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι·
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν
τόπον, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ
41 ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλε-
γον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα
42 δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ
ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.
11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος, ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ
τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

33. ⇄λέγοντες· 36. ἠγάπησε, 38. om. καὶ πιστεύ-
σητε, *Alii:* καὶ γινώσκητε, ˡˡ ∾τῷ πατρί.

(Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ 2
ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ
ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.) Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελ- 3
φαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς,
ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθέ- 4
νεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ' Ἠγάπα 5
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ
τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν, ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν 6
ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο 7
λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.
Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε 8
λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπε- 9
κρίθη ' Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας;
ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περιπατῇ 10
ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν
αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· 11
Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι,
ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· 12
Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰη- 13
σοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν, ὅτι
περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. Τότε οὖν εἶπεν 14
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε· καὶ 15
χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ·
ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν· Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγό- 16
μενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς,
ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας 17
ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς 18
τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ 19
πολλοὶ ἐκ τῶν ' Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς " τὰς περὶ
Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ

5. Ἐφίλει 9. † ὁ 19. Ἱεροσολύμων " τὴν Μάρθαν

20 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν, ὅτι
ˈἸησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ
21 οἴκῳ ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν ˈΜάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ''ἐτεθνήκει·
22 ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει
23 σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελ-
24 φός σου. Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα, ὅτι ἀναστήσε-
25 ται, ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
26 πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ
ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν
27 αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, κύριε·
ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ
28 Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦ-
σα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν ˈαὐτῆς
λάθρα, εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ
29 σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται
30 πρὸς αὐτόν. (Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ
31 ἡ Μάρθα.) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν
τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μα-
ρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν
αὐτῇ, ˈλέγοντες· Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα
32 κλαύσῃ ἐκεῖ· Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ
Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας,
λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ
33 μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίου-
σαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
34 ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν, καὶ
εἶπε· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε,
35-36 ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν οἱ
37 Ἰουδαῖοι· Ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν

20. † ὁ 21. † ἡ '' ∾ ἀπέθανεν· 28. αὐτῆς, λάθρα εἰ-
ποῦσα· 31. ∾ δόξαντες, ὅτι

εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι, ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται 38
εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο
ἐπ' αὐτῷ. Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει 39
αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ' τεθνηκότος, Μάρθα· Κύριε, ἤδη
ὄζει· τεταρταῖος " γάρ ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· 40
Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ' ὄψει τὴν " δόξαν
τοῦ Θεοῦ; Ἦραν οὖν τὸν λίθον'. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε 41
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ
σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν, ὅτι πάντοτέ μου 42
ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον,
ἵνα πιστεύσωσιν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ταῦτα 43
εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
' Ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς 44
χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέ-
δετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύσατε αὐτὸν, καὶ
ἄφετε ὑπάγειν. Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, 45
οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποί-
ησεν', ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλ- 46
θον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίη-
σεν ὁ Ἰησοῦς.

Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέ- 47
δριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρω-
πος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, 48
πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥω-
μαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν, Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ 49
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐ-
δέν· οὐδὲ ' διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ἡμῖν, ἵνα εἷς 50

39. ∾ τετελευτηκότος, " *om.* γάρ 40. ∾ ὄψῃ
" δύναμιν 41. † οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. *Alii*:
οὗ ἦν. *f.* ὅπου ἔκειτο. 44. † Καὶ 45. † ὁ Ἰησοῦς,
50. ∾ λογίζεσθε,

ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ
51 ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ
ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν, ὅτι
52 ἔμελλεν ¹Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ
οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
53 Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. Ἀπ' ἐκείνης
οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο, ἵνα ἀποκτείνωσιν
54 αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει
ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν
¹ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ‖Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν· κἀ-
55 κεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς
τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας ¹πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσω-
56 σιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον
μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν;
57 ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ
ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς
Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν
2 ἐκ νεκρῶν¹. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ
Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ¹ἀνακειμέ-
3 νων σὺν αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν ¹μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.
4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ¹Ἰούδας Σίμω-
5 νος ‖Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατὶ
τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ

51. † ὁ 54. *add.* Σαμφουρεὶν, ‖ Ἐφρὲμ *ſ.* Ἐφραῒμ *ſ.* Ἐφρὰμ 55. *om.* πρὸ τοῦ πάσχα, *Alii transp.* *Alii :* πρὶν τὸ πάσχα, *ſ.* πρὸ τῆς ἑορτῆς, 1. *add.* ὁ Ἰησοῦς. 2. *r.* συνανακειμένων αὐτῷ. 3. πιστικῆς μύρου πολυτίμου, 4. *om.* Ἰούδας Σίμωνος *Alii om.* Σίμωνος *Alii :* Ἰούδας Σίμων ‖ ἀπὸ Καριώτου,

ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτω- 6
χῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσό-
κομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν 7
ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν· ' εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
σμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. ' Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάν- 8
τοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ 9
ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ
τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβου- 10
λεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀπο-
κτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, 11
καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, 12
ἀκούσαντες, ὅτι ἔρχεται ' Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλα- 13
βον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ' ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι " κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Εὑρὼν 14
δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθώς ἐστι
γεγραμμένον· „Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ 15
βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.„
Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· 16
ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι
ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν
αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος, ὁ ὢν μετ' αὐ- 17
τοῦ, ' ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου,
καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντη- 18
σεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ' ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιη-
κέναι τὸ σημεῖον. Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυ- 19
τούς· Θεωρεῖτε, ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε, ὁ κό-
σμος ' ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

7. ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφ. μου τηρήσῃ αὐτό.
8. *om.* Τοὺς *ad* οὐ πάντοτε ἔχετε. 12. † ὁ 13. ⇉ ὁ
" ∾ κυρίου βασιλεὺς 17. ∾ ὅτε 18. *r.* ἤκουσε
19. *add.* ὅλος

20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα
21 προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον
Φιλίππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώ-
των αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν
22 ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ
23 πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα,
24 ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν
ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
25 καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει
αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ
26 τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν ἐμοὶ
διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ,
ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ' ἐάν τις ἐμοὶ δια-
27 κονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετά-
ρακται· καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας
' ταύτης;. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 Πάτερ, δόξασόν ' σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ· „Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.„
29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν
γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.
30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ
31 γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου
' τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου " ἐκβληθή-
32 σεται ἔξω. Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, ' πάντας
33 ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων
34 ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι
ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις,

26. † καὶ 27. ταύτης· ἀλλὰ 28. μου τὸ ὄνομα. *Alii:* σου τὸν υἱόν. 31. ⇉ τούτου· " κάτω βληθήσεται. 32. πάντα

' ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; '' τίς ἐστιν
οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 35
σοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ' ἐν ὑμῖν ἐστι. Περι-
πατεῖτε, '' ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κα-
ταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ
ὑπάγει. ' Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, 36
ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν 37
αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου 38
τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· „Κύριε, τίς ἐπί-
στευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι
ἀπεκαλύφθη;„ Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο ' πιστεύειν· 39
'' ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· „ ' Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς 40
ὀφθαλμοὺς, καὶ '' πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα
μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ''' νοήσωσι τῇ καρδίᾳ,
καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ '''' ἰάσωμαι αὐτούς.„ Ταῦτα εἶ- 41
πεν Ἡσαΐας, ὅτι εἶδε τὴν δόξαν ' αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε
περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολ- 42
λοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγά- 43
πησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἤπερ
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶ- 44
πεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ'
εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν 45
πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα 46
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ 47

34. ⇄ ὅτι '' *om.* τίς *ad* ἀνθρώπου; *Alii:* τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος; 35. *r.* μεθ' ὑμῶν '' ὡς 36. Ὡς 39. πιστεύειν, ὅτι '' καὶ γὰρ 40. Τετύφλωκαν αὐτῶν τ. ὀφθ. καὶ πεπώρωκαν αὐτῶν '' πεπήρωκεν ''' *add.* μὴ '''' ~ ἰάσομαι 41. τοῦ θεοῦ, *f.* τοῦ θεοῦ αὐτοῦ,

ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, ˈκαὶ μὴ πιστεύσῃ,
ἐγω οὐ κρίνω αὐτόν· (οὐ γὰρ ἦλθον, ἵνα κρίνω τὸν
48 κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κόσμον·) ὁ ἀθετῶν ἐμὲ,
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν
49 τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα·
ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε,
50 τί εἴπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ
ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. Ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ
μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι
ˈἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς
2 ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς· καὶ δείπνου
γενομένου, (τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρ-
δίαν ˈἸούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,)
3 εἰδὼς ˈὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ
εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν
4 Θεὸν ὑπάγει· ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ
5 ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα
βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ
6 ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέ-
τρον· ˈκαὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις
7 τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὃ ἐγὼ
8 ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέ-
γει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς
τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ νίψω
9 σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ᾽ ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ
10 τὰς χεῖρας, καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

47. ≈ καὶ μὴ φυλάξῃ. *Alii:* ∾ καὶ φυλάξῃ, 1. ≈ ἦλ-
θεν 2. ≈ ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκα-
ριώτης, 3. ⇄ ὁ Ἰησοῦς. 6. ⇄ καὶ

Ο λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ' ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι,
ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ'
οὐχὶ πάντες. Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· ' διὰ 11
τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν 12
ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
ἀναπεσὼν ' πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε, τί πεποί-
ηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φωνεῖτέ με· Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ 13
κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. Εἰ οὖν ἐγὼ 14
ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος,
καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.
Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα 15
ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ 16
ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστο-
λος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, 17
μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων 18
ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ', ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ· „Ὁ τρώγων ' μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,
ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.„ Ἀπ' ἄρτι λέγω 19
ὑμῖν, πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε,
ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων 20
ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων,
λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ 21
ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον ' οὖν εἰς ἀλλή- 22
λους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν 23
δὲ ἀνακείμενος εἷς ' ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Νεύει οὖν 24
τούτῳ Σίμων Πέτρος, ' πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ

10.→ ἢ τοὺς πόδας *Alii:* εἰ μὴ τοὺς πόδας *Alii:* τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον· ἔστι γὰρ καθαρὸς 11. *om.* διὰ *ad* ἐστε. 12. πάλιν εἶπεν 18. μου τὸν 22. ⇉ οὖν 23. *r. om.* ἐκ 24. καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ, τίς ἐστι περὶ οὗ

25 λέγει. ' Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰη-
26 σοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ
Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπι-
δώσω. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, ' δίδωσιν Ἰούδᾳ Σί-
27 μωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλ-
θεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
28 Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν
29 ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς γὰρ ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν·
30 ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τὶ δῷ. Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον
ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ ' νύξ.
31 Ὅτε ' ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς
32 τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. Εἰ ὁ
Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν
33 ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν
μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με· καὶ καθὼς εἶπον τοῖς
Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
34 ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς,
35 ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσον-
ται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
36 ἐν ἀλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύ-
ριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου
' ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον δὲ
37 ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ' Πέτρος· Κύριε, διατί
οὐ δύναμαί σοι " ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
38 ὑπὲρ σοῦ θήσω. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυ-
χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει, ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

25. ∾ Ἀναπεσὼν 26. *add.* λαμβάνει καὶ 30. νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε. Λέγει 31. † οὖν 36. *add.* ἐγὼ 37. † ὁ " νῦν ἀκολουθῆσαι; τὴν *Alii*: νῦν ἀκολουθῆσαι; ἄρτι τὴν·

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία ˈ· πιστεύετε εἰς τὸν 1
Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός 2
μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ˈ ὑμῖν.
Πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν ˈ πορευθῶ, 3
καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παρα-
λήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ
ὑμεῖς ἦτε. Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν 4
οἴδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδα- 5
μεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλή- 6
θεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ
μὴ δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου 7
ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ
ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, 8
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ 9
ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ
ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε ˈ τὸν
πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν 10
ἐμοί ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ
τὰ ἔργα. Πιστεύετέ μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ 11
ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ˈ· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πι-
στεύετέ ˈˈ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς 12
ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μεί-
ζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα ˈ μου
πορεύομαι, καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 13
τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
Ἐάν τι αἰτήσητε ˈ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποι- 14
ήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς 15

1. *add.* μηδὲ δειλιάτω· 2. 3. ὑμῖν, πορεύομαι *f.* ὑμῖν, ὅτι πορεύομαι 3. πορευθῶ ἑτοιμάσαι *Alii:* πορευθῶ, ἑτοιμάσω 9. *add.* καὶ 11. † ἐστιν· ˈˈ→ μοι. 12. ⇉ με 14. *add.* με *Alii add.* τὸν πατέρα

16 τηρήσατε· καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον
παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα ' μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
17 αἰῶνα· τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύνα-
ται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό·
ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑμῖν ' μένει, καὶ
18 ἐν ὑμῖν " ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι
19 πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεω-
ρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς
20 ζήσεσθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς, ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν
21 ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς,
ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπη-
θήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐ-
22 τὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ
Ἰούδας (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης)· Κύριε, ' καὶ τί γέγονεν,
ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ
23 κόσμῳ; Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις
ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου
ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν " ἐλευσόμεθα, καὶ
24 μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς
λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ
25 ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ταῦ-
26 τα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλη-
τος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ
ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνή-
27 σει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν,
εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος
δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
28 καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν· Ὑπάγω, καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ
με, ἐχάρητε ἂν, ' ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι

16. ῇ 17. μενεῖ, " ἐστιν. 22. r. ∾τί 23. † ὁ
" ἐλεύσομαι . . . ποιήσομαι. 28. r. ὅτι εἶπον· Πο-
ρεύομαι

ὁ πατήρ ‖ μου μείζων μου ἐστί. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν 29
πρὶν γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε. Οὐκ- 30
ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν. Ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ
κόσμου ' ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ ‖ οὐκ ἔχει οὐδέν. Ἀλλ' 31
ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς
ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ, οὕτω ποιῶ· ἐγείρεσθε, ἄγω-
μεν ἐντεῦθεν.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου 15
ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, 2
αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, ' καθαίρει αὐτὸ,
ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε 3
διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μείνατε ἐν ἐμοὶ, 4
κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν
φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως
οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε- 5
λος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν
αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ
δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλή- 6
θη ἔξω, ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν
' αὐτὰ, καὶ εἰς ‖ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. Ἐὰν μεί- 7
νητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν
θέλητε ' αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ 8
ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε,
καὶ ' γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ 9
με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ
τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν 10
τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου
τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα 11
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ' μείνῃ, καὶ
ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, 12
ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μεί- 13

28. ‖ → μου 30. † τούτου ‖ εὑρήσει οὐδέν. *Alii:*
ἔχει οὐδὲν εὑρεῖν. 2. καθαριεῖ 6. ∾ αὐτὸ,
‖ ∾ τὸ πῦρ 7. ∾ αἰτήσασθε, 8. ∾ γένησθε 11. ∾ ᾖ.

ζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν
14 αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου
15 ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι
ὑμᾶς λέγω δούλους· ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ
αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα
16 ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ
ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ
ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε,
καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν
17 πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλ-
18 λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος
ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε, ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμί-
19 σηκεν. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξε-
λεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς
20 ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου, οὗ ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου
21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα
πάντα ποιήσουσιν ¹ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
22 οἴδασι τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ
23 ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ
24 τὸν πατέρα μου μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐ-
τοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον·
νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν
25 πατέρα μου. Ἀλλ', ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμ-
μένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· „Ὅτι ἐμίσησάν με δω-
26 ρεάν.„ Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, (τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,) ἐκεῖνος μαρ-
27 τυρήσει περὶ ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ'
16 ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,

21. ¹εἰς ὑμᾶς διὰ

ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν 2
ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς,
δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα ποιή- 3
σουσιν', ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ 4
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ' ὥρα, μνη-
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ταῦτα δὲ ὑμῖν
ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ 5
ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις; Ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα 6
ὑμῖν, ἡ λύπη ' πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ᾽ 7
ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν, ἵνα ἐγὼ
ἀπέλθω. Ἐὰν γὰρ ' μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ
ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον 8
περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρί-
σεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 9
περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ' μου ὑπάγω, 10
καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων 11
τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν 12
ὑμῖν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. Ὅταν δὲ ἔλθῃ 13
ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ' εἰς
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ,
ἀλλ᾽ ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγ-
γελεῖ ὑμῖν· Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ 14
λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πα- 15
τὴρ, ἐμά ἐστι. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
' λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν, καὶ οὐ θεω- 16
ρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ' ὅτι ''
ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα· Εἶπον οὖν ἐκ τῶν 17
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέ-

3. † ὑμῖν, 4. ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε, ὅτι
6. πεπώρωκεν 7. ∾ ἐγὼ μὴ 10. ⇉ μου
13. ∾ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. 15. r. λήψεται,
16. → ὅτι ad πατέρα. '' † ἐγὼ

γει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν
μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καί· Ὅτι ' ἐγὼ ὑπάγω πρὸς
18 τὸν πατέρα; Ἔλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει,
19 τὸ μικρόν; Οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω ' ὁ Ἰησοῦς,
ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τού-
του ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε
ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς ' δὲ λυπηθήσε-
21 σθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. Ἡ γυ-
νὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς·
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς
θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς
22 τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ' ἔχετε·
πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία,
23 καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν
24 τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε
οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα
25 ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροι-
μίαις λελάληκα ὑμῖν· ' ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὐκέτι ἐν
παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ
26 πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ
27 ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύ-
28 κατε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον
' παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πά-
λιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
29 τέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε,
νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

17. *om.* ἐγὼ 19. † οὖν 20. ⇄ δὲ 22. ἕξετε·
25. † ἀλλ' 28. ἐκ

Νῦν οἴδαμεν, ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις, 30
ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι ' πιστεύε- 31
τε· ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ ' νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορ- 32
πισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε·
καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. Ταῦ- 33
τα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν
τῷ κόσμῳ θλίψιν ' ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενί-
κηκα τὸν κόσμον.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλ- 17
μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυ-
θεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα ' καὶ ὁ υἱός
σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης 2
σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ- 3
σκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστει-
λας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς ' γῆς· 4
τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ 5
νῦν δόξασόν με, σὺ πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ᾗ
εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφα- 6
νέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ' ἀνθρώποις, οὓς δέδωκάς
μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδω-
κας· καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ' ἔγνωκαν, 7
ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ 8
ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ
' ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλ-
θον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ 9
περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλ-
λὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι· καὶ τὰ ἐμὰ 10

31. πιστεύετε; 32. ⇉ νῦν 33. r. ἕξετε· 1. ⇉ καὶ
4. γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας, 6. ἀνθρώποις· οὓς
δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἦσαν, *Alii*: ἀν-
θρώποις· οὓς δέδωκάς μοι, ἐκ τοῦ κόσμου ἦσαν,
7. ἔγνωκα, 8. ἔλαβον, ἀληθῶς ὅτι

Νῦν οἴδαμεν, ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις, 30
ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι ' πιστεύε- 31
τε· ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ ' νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορ- 32
πισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε·
καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. Ταῦ- 33
τα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν
τῷ κόσμῳ θλίψιν ' ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενί-
κηκα τὸν κόσμον.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλ- 17
μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυ-
θεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα ' καὶ ὁ υἱός
σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης 2
σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ- 3
σκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστει-
λας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς ' γῆς· 4
τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ 5
νῦν δόξασόν με, σὺ πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ᾗ
εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφα- 6
νέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ' ἀνθρώποις, οὓς δέδωκάς
μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδω-
κας· καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ' ἔγνωκαν, 7
ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ 8
ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ
' ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλ-
θον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ 9
περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλ-
λὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι· καὶ τὰ ἐμὰ 10

31. πιστεύετε; 32. ⇉ νῦν 33. r. ἕξετε· 1. ⇉ καὶ
4. γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας, 6. ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἦσαν, *Alii:* ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι, ἐκ τοῦ κόσμου ἦσαν,
7. ἔγνωκα, 8. ἔλαβον, ἀληθῶς ὅτι

πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ ' δεδόξασμαι ἐν
11 αὐτοῖς. Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν
τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πάτερ
ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ' ᾧ δέδω-
12 κάς μοι· ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐ-
τῶν ' ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνό-
ματί σου· '' οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ
αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ
13 γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
14 πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν
λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ
εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κό-
15 σμου. Οὐκ ἐρωτῶ, ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου,
16 ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.
17 Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ' σου· ὁ λόγος ὁ σὸς
18 ἀλήθειά ἐστι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον,
19 κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ
αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγια-
20 σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ' πιστευόντων διὰ τοῦ λό-
21 γου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἓν ὦσι· καθὼς σὺ,
πάτερ, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
' ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ, ὅτι σύ με ἀπέστει-
22 λας. Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα
23 αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν· (ἐγὼ ἐν
αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί·) ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς
ἓν, ' καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος, ὅτι σύ με ἀπέστειλας,
24 καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ,
' οὓς δέδωκάς μοι, θέλω, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖ-

10. *Conject.* δεδοξάσομαι 11. r. οὓς *Alii* : ὃ
12. → ἐν τῷ κόσμῳ, '' ὃ ſ. ᾧ 17. ⇉ σου·
20. r. πιστευσάντων 21. ⇉ ἓν 23. → καὶ 24. ὃ

νοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν,
ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κό-
σμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω· ἐγὼ 25
δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
λας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρί- 26
σω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ
ἐν αὐτοῖς.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς 18
αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου ' τοῦ Κεδρὼν, ὅπου ἦν
κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· 2
ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ 3
ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰη- 4
σοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελ-
θὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· 5
Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ
εἰμι. (Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν,
μετ' αὐτῶν.) Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἐγώ εἰμι· 6
ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν οὖν 7
αὐτοὺς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰη-
σοῦν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπεκρίθη ' Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν, 8
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπά-
γειν. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος, ὃν εἶπεν· „Ὅτι οὓς δέ- 9
δωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.„ Σί- 10
μων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ
ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐ-
τοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν 11
μάχαιραν ' εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι
ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται 12

1. r. τῶν Κέδρων, 8. † ὁ 11. † σου

τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐ-
13 τὸν, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν
γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυ-
14 τοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς
Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι
15 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων
Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖ-
νος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰη-
16 σοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱ-
στήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ
ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυ-
17 ρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδί-
σκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ
18 εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνον-
το· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινό-
19 μενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐ-
20 τοῦ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤῥησίᾳ ἐλά-
λησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχον-
21 ται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· τί με ἐπερωτᾷς;
ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε,
22 οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος,
εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰη-
23 σοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ
24 τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; Ἀπέστειλεν
αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιε-

13. *add.* Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 14. ∾ ἀποθανεῖν 15. ⇉ ὁ 20. † τῇ ‖ *r.* πάντοθεν *Alii:* ∾ πάντοτε 24. † οὖν

ρία. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινό- 25
μενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰ-
μί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγε- 26
νὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε
εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο 27
'ὁ Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Ἄγουσιν 'οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ 28
πραιτώριον· ἦν δὲ "πρωΐ. Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον
εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγω-
σι τὸ πάσχα. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, 29
καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ 30
ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, 31
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐ-
δένα. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, ση- 32
μαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰς- 33
ῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ
ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' 34
ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ 35
ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησας; Ἀπεκρίθη 'Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ 36
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγω-
νίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ
βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν οὖν αὐτῷ 37
ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς· Σὺ λέγεις· ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς
τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κό-

27. ⇉ ὁ 28. ⇉ οὖν "r. πρωΐα. 36. † ὁ

σμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς
38 ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει αὐτῷ ὁ Πι-
λάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν
ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ
39 οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ συνή-
θεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βού-
λεσθε οὖν, ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαί-
40 ων; Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ
τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃ-
19 στής. Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
2 καὶ ἐμαστίγωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέ-
φανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ
3 ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν, καὶ ἔλεγον·
Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
4 ῥαπίσματα. Ἐξῆλθεν ' πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος,
καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
5 γνῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. (Ἐξ-
ῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέ-
φανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.) Καὶ λέγει αὐτοῖς·
6 Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον,
σταύρωσον ' αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω
7 ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει
8 ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν ' Θεοῦ ἐποίησεν. Ὅτε
οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον
9 ἐφοβήθη· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ
λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρι-
10 σιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει ' οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος·
Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας, ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυ-
11 ρῶσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη
' Ἰησοῦς. Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ

4. † οὖν 6. r. om. αὐτόν. 7. † τοῦ 10. ⇄ οὖν 11. † ὁ

μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς
με σοὶ, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. Ἐκ τούτου ἐζή- 12
τει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκρα-
ζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος
τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέ-
γει τῷ Καισαρι. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας ' τοῦτον 13
τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν
ἐπὶ '' τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον,
Ἑβραϊστὶ δὲ ''' Γαββαθᾶ· (ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πά- 14
σχα, ' ὥρα δὲ ὡσεὶ '' ἕκτη·) καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις·
Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἆρον, 15
ἆρον· σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·
Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρ-
χιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε 16
οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. ' Παρέ-
λαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ '' ἤγαγον.
Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς 17
' τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, '' ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ
Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ 18
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν. Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν 19
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἦν δὲ γεγραμμένον· „Ἰησοῦς ὁ
Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.„ Τοῦτον οὖν 20
τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγ-
γὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰη-
σοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥω-
μαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰου- 21
δαίων· Μὴ γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ'
ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπε- 22
κρίθη ὁ Πιλάτος· Ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν 23

13. ≈ τῶν λόγων τούτων, '' ⇉ τοῦ ''' Γαβαθᾶ·
14. ≈ ὥρα ἦν ὡς '' ≈ τρίτη· 16. → Παρέλα-
βον ad ἤγαγον. '' r. ἀπήγαγον. 17. τόπον λεγό-
μενον '' om. ὃς λέγεται

στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκά-
στῳ στρατιώτῃ μέρος,) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ
χιτὼν ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλ-
λὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἵνα ἡ γραφὴ
πληρωθῇ ἡ λέγουσα· „Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.„
25 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἱστή-
κεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ
26 Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν
τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγά-
πα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ' ἴδε ὁ υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ
ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ
28 ἴδια. Μετὰ τοῦτο ' εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα
ἤδη '' τετέλεσται ἵνα ''' τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· Δι-
29 ψῶ. Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαν-
τες σπόγγον ' ὄξους, καὶ '' ὑσσώπῳ περιθέντες, προσ-
30 ήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος
ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν,
παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι (ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ· ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν
γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ' ἐκείνου τοῦ σαββάτου) ἠρώτη-
σαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη,
32 καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν
πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συ-

26. r. ∾ἰδοὺ 28. ∾ἰδὼν '' τετέλεσται, ἵνα *Alii* : τε-
τελείωται, ἵνα *Alii* : τετέλεσται τὰ περὶ αὐτοῦ, ἵνα
''' πληρωθῇ 29. ὄξους καὶ ὑσσώπου, '' *Conject.* ἴσ-
σωπον περιθέντες, *Alii conj.* ὑσσωτῷ *f.* ὑσσαυδίῳ πε-
ριθ. *Alii conj.* ὑσσῷ *f.* ξυστῷ προπεριθ. 31. r. ἐκείνῃ

σταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, 33
ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ
τὰ σκέλη· ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ 34
τὴν πλευρὰν ' ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ
ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀλη- 35
θινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία· κἀκεῖνος οἶδεν, ὅτι
ἀληθῆ λέγει, ἵνα ' καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ 36
ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· „Ὀστοῦν οὐ συντρι-
βήσεται ' αὐτοῦ.„ Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· 37
„Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.„

Μετὰ ' δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον '' ὁ Ἰωσὴφ 38
''' ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμ-
μένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. Ἦλθεν
οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ καὶ Νικό- 39
δημος, (ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον,)
φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ' ὡς λίτρας ἑκατόν.
Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ 40
' ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς
Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου 41
ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον ' και-
νὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν 42
παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον,
ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ 20
ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον·
καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Τρέ- 2
χει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς
τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει
αὐτοῖς· Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ
οἴδαμεν, ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, 3

34. ἤνοιξε, 35. r. → καὶ 36. ∾ ἀπ᾽ αὐτοῦ.
38. ⇉ δὲ '' ⇉ ὁ ''' → ὁ 39. r. ὡσεὶ 40. ≈ ἐν ὀθο-
νίοις 41. κενὸν,

καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέ-
δραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ
5 μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια·
6 οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκο-
λουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεω-
7 ρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ
8 χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. Τότε οὖν εἰσ-
ῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ
9 μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ
ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀνα-
10 στῆναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθη-
11 ταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς ' τῷ μνημείῳ κλαί-
ουσα ἔξω. Ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνη-
12 μεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζο-
μένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς πο-
13 σὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν
αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι
ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐ-
14 τόν. ' Ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει, ὅτι '' Ἰη-
15 σοῦς ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις;
τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι,
λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι
16 ποῦ ἔθηκας αὐτὸν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει ' αὐτῷ·
17 Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς
τὸν πατέρα ' μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς
μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

11. r. τὸ μνημεῖον 14. † Καὶ '' † ὁ 16. ∾ αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνὶ, 17. om. μου·

Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς 18
μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν
αὐτῇ.
Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαβ- 19
βάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ
μαθηταὶ ˈσυνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς 20
τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν
οἱ μαθηταὶ, ἰδόντες τὸν κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ 21
Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ
πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύ- 22
σησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. Ἄν 23
τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων
κρατῆτε, κεκράτηνται.
Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δί- 24
δυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλε- 25
γον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἑωράκαμεν τὸν κύ-
ριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν
μου εἰς τὸν ˈτύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά
μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ 26
μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυ-
ρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν·
Εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυ- 27
λόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ
γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. ˈἈπεκρίθη ˈˈΘωμᾶς καὶ 28
εἶπεν αὐτῷ· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. Λέγει 29
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με,ˈ ˈˈπεπίστευκας·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

19.→συνηγμένοι, 25. τόπον 28. † Καὶ ˈˈ† ὁ
29. † Θωμᾶ, ˈˈ πεπίστευκας;

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰη-
σοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γε-
31 γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ γέγραπται,
ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ˈἸησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν" ἔχητε ἐν τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ.

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος. Ἐφα-
2 νέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ
Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλ-
3 λοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων
Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμε-
θα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ ˈἐνέβησαν εἰς
τὸ πλοῖον" εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν
4 οὐδέν. Πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης, ἔστη ὁ Ἰησοῦς ˈεἰς
τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι Ἰη-
5 σοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδία, μή
6 τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὔ. Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου
τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι
αὐτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ
Πέτρῳ· Ὁ κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας
ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ
8 γυμνός· καὶ ˈἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ
δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ ἦσαν
μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,)
9 σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν
εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψά-
10 ριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

31. † ὁ " *add.* αἰώνιον 3. *r.* ἀνέβησαν " ⇄ εὐθὺς,
4. ∾ ἐπὶ 7. ἥλλατο εἰς

Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη 11
Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς,
μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ
τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει 12
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλ-
μα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες,
ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. Ἔρχεται † ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβά- 13
νει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον
ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς 14
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ 15
Ἰησοῦς· Σίμων ''Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων;
Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε.
Λέγει αὐτῷ· Βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτῷ πάλιν 16
δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ·
Ναὶ, κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ·
Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· 17
Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶ-
πεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε.
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ πρόβατά μου. Ἀμὴν 18
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν,
καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτε-
νεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει
ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων, ποίῳ θα- 19
νάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐ-
τῷ· Ἀκολούθει μοι· Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος 20
βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολου-
θοῦντα· (ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆ-
θος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς
σε;) τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, 21
οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω 22

13. † οὖν 15. Ἰωάννου,

μένειν ' ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ ἀκολούθει μοι.
23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι
ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. Καὶ οὐκ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ'· Ἐὰν αὐ-
τὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς, ὁ μαρτυρῶν περὶ τού-
των, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ ' οἴδαμεν, ὅτι ἀληθής
25 ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ
ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν,
οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα
βιβλία. '

22. *add.* οὕτως 24. οἶδα μὲν, 25 † Ἀμήν.

Jas. Walker

[Bible. N.T. Greek. 1809. Griesbach.]

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE

EX RECENSIONE

JO. JAC. GRIESBACHII

CUM

SELECTA LECTIONUM VARIETATE

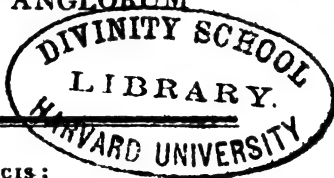
TOMUS SECUNDUS.

LIPSIÆ, G. J. GÖSCHEN. 1805.

ITERUM

CANTABRIGIÆ NOV. ANGLORUM

IMPRESSA.

TYPIS ACADEMICIS;

SUMTIBUS W. WELLS ET W. HILLIARD.

MDCCCIX.

6. A final restoration of the Jews & a spiritual reign of Christ to prevail over that restoration has been supposed to be foretold in scripture, by many from ye earliest ages of Xtianity. Vid. Deut. 30; 1–5. & Isai. 2; 1–4. 11;. 30; 18–26. 33; 20–24. 49; 18–26. 51; 3–23. 54; 11–14. 60;. 65; 17–25. Hosea 3; 5. Joel 2; & 3;. Amos 9; 11–15. Mich. 2; 12. 4; 3–15. 7; 11–20. Zeph. 3; 8–20. Jer. 3; 16–18. 16; 15. 23; 3–8. 30; 3–20. 31; 4–14, 35–40. 33; 7–11. Ezek. 20; 40–44. 28; 25, 26. 34; 26–29. 36;. 37;. 38;. & 39;. Dan. 7; 26, 27. Zech. 8; 7, 8. Rev. 20;. 21;. & passim. Matth 20; 21 Acts. 3; 21. Grey's Key. p. 359.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων,
ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδά-
2 σκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ' ἀποστόλοις,
3 διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη. Οἷς
καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν,
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτα-
νόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
4 Θεοῦ. Καὶ ' συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ
Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν
5 ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν '' ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰω-
άννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε
ἐν πνεύματι ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ' ἡμέ-
6 ρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐ-
τὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀπο-
7 καθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς
αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς,
8 οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Ἀλλὰ λή-
ψεσθε ' δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ'
ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ, καὶ

2. ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς 4. συναυλιζόμενος '' ἠκούσατε, φησὶν, διὰ τοῦ στόματός μου. 5. ἡμέρας, ἕως τῆς πεντηκοστῆς. Οἱ 8. δύναμιν, ἐπελθόντος

ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου
τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν 9
ἐπήρθη· καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ˈἦσαν εἰς τὸν οὐρα- 10
νὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο παρει-
στήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον· Ἄν- 11
δρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐ-
ρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς
τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε
αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε ὑπέ- 12
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου
Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον
ὁδόν. Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, 13
οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθο-
λομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων
ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. Οὗτοι πάντες ἦσαν 14
προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ', σὺν γυ-
ναιξὶ, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ "σὺν τοῖς
ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν 15
μέσῳ τῶν ˈμαθητῶν, εἶπεν· (ἦν τε ὄχλος " ὀνομάτων
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν·) Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει 16
πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ˈταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γε-
νομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν· ὅτι κα- 17
τηριθμημένος ἦν ˈἐν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς
διακονίας ταύτης. Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ 18
ˈμισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος, "ἐλάκησε
μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· καὶ 19
γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ,

10. ἦσαν, εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου 14. † καὶ
τῇ δεήσει, "⇉ σὺν 15. ⁀ ἀδελφῶν, " ἀνδρῶν
16. → ταύτην, 17. r. σὺν 18. † τοῦ " ἐλάκισε

ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
20 αὐτῶν, Ἀκελδαμὰ, τοῦτ' ἔστι, χωρίον αἵματος. Γέ-
γραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις
αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·
21 καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Δεῖ οὖν
τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ
22 εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξά-
μενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας
ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐ-
23 τοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ ' ἔστη-
σαν δύο, '' Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον ''' Βαρσαβᾶν, ὃς
24 ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ προσευξάμενοι
εἶπον· Σὺ, κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον
25 ' ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν τὸν
' κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς
παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν '' ἴδιον.
26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν· καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ
Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀπο-
στόλων.
2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεν-
τηκοστῆς, ἦσαν ' ἅπαντες '' ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό.
2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερο-
μένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον,
3 οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμε-
ναι γλῶσσαι ὡσεὶ ' πυρός· '' ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον
4 αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ
ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα
5 ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. °Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσα-
λὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παν-

23. ἔστησε '' Ἰωσῆν ''' Βαρνάβαν, 24. r. ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω, 25. ∾ τόπον '' δίκαιον. 1. *om.* ἅπαντες *Alii* : πάντες οἱ ἀπόστολοι *om.* ὁμοθυμαδὸν *Alii* : ὁμοῦ 3. πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐ. ἕ. ἕ. αὐτῶν· καὶ '' καὶ ἐκάθισαν

τὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς 6
φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη·
ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων
αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ ' πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγον- 7
τες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ
λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκα- 8
στος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, Πάρ- 9
θοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν
Μεσοποταμίαν, ' Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόν-
τον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυ- 10
πτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ
οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς 11
ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ; Ἐξίσταν- 12
το δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέ-
γοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; Ἕτεροι δὲ ' δια- 13
χλευάζοντες ἔλεγον· Ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι
εἰσί. Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆ- 14
ρε ' τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· Ἄν-
δρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαν-
τες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ
ῥήματά μου. Οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι 15
μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦ- 16
τό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· Καὶ 17
ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ
ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προ-
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτε-
ροι ὑμῶν ' ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· καίγε ἐπὶ τοὺς 18
δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφη-

7. → πάντες 9. *Conj.* Ἰνδίαν *s.* Λυδίαν *s.* Ἰδουμαίαν *s.* Βιθυνίαν 13. *r.* χλευάζοντες 14. *add.* πρῶτος 17. *r.* ἐνύπνια

30. In this verse Griesb. has rejected a clause upon the authority of a powerful body of evidence of ~~both~~ all of them kinds. Newcome & the "Imp. Vers." have very improperly supplied "successors" — wrong! the sense manifestly requires a singular object. The spurious clause has the air of a gloss to fill up the ellipsis — Eclectic Review of Imp. Vers.

19 τεύσουσι. Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ
σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
20 καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ
σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ' ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου
21 τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν
22 ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. Ἄνδρες
Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον
εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, (οἷς ἐποίη-
σε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς ' καὶ αὐτοὶ
23 οἴδατε,) τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει
τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον ' λαβόντες, διὰ '' χειρῶν ἀνόμων
24 προσπήξαντες ''' ἀνείλατε. Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας
τὰς ὠδῖνας τοῦ ' θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν
25 κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυῒδ γὰρ λέγει εἰς
αὐτόν· Προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαν-
26 τός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ
τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ
γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
27 ἐπ' ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς
' ᾅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύ-
29 νης μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν
εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυῒδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα
30 αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προ-
φήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐ-
τῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ' καθίσαι ἐπὶ
31 τοῦ θρόνου αὐτοῦ· προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀνα-
στάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ' οὐ κατελείφθη '' εἰς ᾅδου,

20. → ἢ 22. ⇉ καὶ 23. ⇉ λαβόντες, '' ≈ χειρὸς
''' r. ἀνείλετε. 24. ∾ ᾅδου, 26. ἐλπίδι. '' Ὅτι
27. ≈ ᾅδην, 30. † τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
Χριστὸν, 31. ≈ οὔτε ἐγκατελείφθη '' † ἡ ψυχὴ αὐτοῦ

ˡˡˡ οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰη- 32
σοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυ-
ρες. Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγ- 33
γελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς,
ἐξέχεε τοῦτο, ὃ †ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ γὰρ 34
Δαυῒδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς· λέγει δὲ αὐτός· Εἶ-
πεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν 35
σου. Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, 36
ʳὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε 37
πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί
ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐ- 38
τούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·
καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ὑμῖν 39
γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ
πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος
ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι ˡδιεμαρτύ- 40
ρετο, καὶ παρεκάλει, λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς
τῆς σκολιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν οὖν ˡἀσμένως ἀποδεξάμε- 41
νοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. Ἦσαν 42
δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ
τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς
προσευχαῖς. Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά 43
τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο.
Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον 44
ἅπαντα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί- 45

31. ˡˡˡ≈οὔτε 33. † νῦν 36. r. ὅτι κύριον καὶ Χρι-
στὸν αὐτὸν ὁ 40.≈διεμαρτύρατο, 41.⇉ἀσμέ-
νως

πρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ ' πᾶσι, καθότι ἄν τις
46 χρείαν εἶχε. Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμο-
θυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον,
μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι
47 καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς
ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζο-
μένους ' καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

3 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωαννης ἀνέβαινον
εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην.
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρ-
χων, ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν
' θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν.
3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς
4 τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην ' λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ
Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· Βλέψον εἰς
5 ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐ-
6 τῶν λαβεῖν. Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον
οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειραι
7 καὶ περιπάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς
ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις
8 καὶ τὰ σφυρά. Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει·
καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ ἀλ-
9 λόμενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ
10 λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· ἐπεγίνωσκόν
τε αὐτὸν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθή-
μενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 Κρατοῦντος δὲ ' αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,

45. καθ' ἡμέραν πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε καθ' ἡμέραν. Προσεκαρτέρουν τε 47. καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Πέτρος δὲ 2. πύλην 3. ⇒λαβεῖν. 11. r. τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ

συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ
καλουμένῃ Σολομῶνος, ἔκθαμβοι. Ἰδὼν δὲ Πέτρος 12
ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί
θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ; ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;
Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν 13
πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς ' μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε '' αὐτὸν κα-
τὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.
Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτή- 14
σασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν 15
τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε· ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνό- 16
ματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ' ἐστε-
ρέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδω-
κεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπρά- 17
ξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. Ὁ δὲ θεὸς ἃ προ- 18
κατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν ' αὐ-
τοῦ, παθεῖν τὸν Χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω. Μετα- 19
νοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι
ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύ- 20
ξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν
' προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν· ὃν δεῖ οὐρα- 21
νὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάν-
των, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος ' τῶν ἁγίων
Deut. 18; 15. αὐτοῦ προφητῶν '' ἀπ' αἰῶνος. Μωϋσῆς μὲν ' '' πρὸς 22
τοὺς πατέρας εἶπεν· Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ·

13. r. om. μὲν '' → αὐτὸν 16. ἐστερέωσε· τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ καὶ 18. ~ παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ,
20. r. προκεκηρυγμένον 21. r. πάντων ἁγίων Alii:
~ πάντων τῶν ἁγίων '' ⇉ ἀπ' αἰῶνος. 22. † γὰρ
'' ⇉ πρὸς τοὺς πατέρας

22. Sunt qui hanc pericopam (in Deut: 18; 15) de Messia agere statuunt. Hi praecipue urgent vocem כמני mei similem, simulque provocant ad Deut. 34; 10. coll. Num. 12; 6, 7. ubi prophetam Mosi similem extitisse negatur. Hinc sub נביא neminem alium posse intelligi quam Christum. Sed ad istam voculam illustrandam non omnia quae in Mose reperiebantur, arcessi deberet: nec comparatio ad omnia ejus officia omnesque virtutes extendenda; sed restringenda omnino ad praecedens נביא. — Prophetam mihi similem, cui scil. Deus eadem ratione ut mihi voluntatem suam patefaciat, quique eam ad vos referat ut ego retuli, talem, inquam, prophetam, semper per futura tempora orbis excitabit Deus. Orationis series hanc de Messia interpretationem prorsus repugnare, primo intuitu quisque intelligit. Quomodo enim haec cohaererent: Nolite hariolos adire — nam Deus vobis prophetam Messiam excitabit? — Rosenmulleri Scholia ad Deut 18. 15 —

αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα, ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς
23 ὑμᾶς. Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ
προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν
καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ ' κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
25 ταύτας. Ὑμεῖς ' ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν. καὶ τῆς
διαθήκης, ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμων,
λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ " ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευ-
26 λογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. Ὑμῖν πρῶ-
τον ὁ Θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ', ἀπέστειλεν
αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον
ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν
αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ
2 Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς
τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνά-
3 στασιν ' τὴν ἐκ νεκρῶν. Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς
χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ
4 ἑσπέρα ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον
ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ
5 χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον
συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους
6 καὶ γραμματεῖς ' εἰς Ἱερουσαλὴμ· καὶ Ἄνναν τὸν ἀρ-
χιερέα, καὶ Καϊάφαν καὶ ' Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον,
7 καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. Καὶ στήσαν-
τες αὐτοὺς ἐν ' μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει,
8 ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε
Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς·
9 Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ, εἰ
ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
10 ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται· γνωστὸν ἔστω πᾶ-

24. r. προκατήγγειλαν 25. r. ∿ ἐστε υἱοὶ " r. om. ἐν
26. † Ἰησοῦν, 2. ≈ τῶν 5. ≈ ἐν 6. Ἰωνάθαν
7. † τῷ

σιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυ-
ρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος
παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής '. Οὗτός ἐστιν ὁ λί- 11
θος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν ' οἰκοδομούντων,
ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. ' Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν 12
ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτε-
ρον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, τὸ δεδομένον '' ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ 13
Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι,
ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμα-
ζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς, ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·
τὸν ' δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν 14
τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. Κελεύσαντες 15
δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον
πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώ- 16
ποις τούτοις ; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε
δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανε-
ρὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι. Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ 17
πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα
αὐτοῖς, μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ
ἀνθρώπων. Καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν 18
' αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης 19
ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,
κρίνατε. Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ 20
ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι 21
ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτοὺς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον
τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων 22

10. *add.* καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί. 11. ≈ οἰκοδόμων,
12. → Καὶ οὐκ . . . σωτηρία· *Alii om.* ἡ σωτηρία·
'' *om.* ἐν 14. ≈ τε 18. ⇉ αὐτοῖς

τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος, ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον
τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγ-
γειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
24 τεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν φω-
νὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς,
ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
25 καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· 'ὁ διὰ στόματος Δαυῒδ" παιδός
σου εἰπών· Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτη-
26 σαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ
ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, κατὰ τοῦ κυρίου,
27 καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συνήχθησαν γὰρ ἐπ'
' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου
Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος,
28 σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου
29 καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι. Καὶ τανῦν, κύ-
ριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δού-
λοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ ση-
μεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου
31 παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσα-
λεύθη ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθη-
σαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία
καὶ ἡ ψυχὴ μία'· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων
αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.
33 Καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπό-

25. Ὁ διὰ πνεύματος ἁγίου, διὰ στόματος τοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν Δαυῒδ, παιδός σου, *Alii*: Ὁ τοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δα-
υῒδ, παιδός σου, " † τοῦ 27. r. ∾ ἀληθείας ἐπὶ τὸν
32. *add.* καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία.
Alii add. καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς ἐν αὐτοῖς τις.

στολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε
μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις 34
ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰ-
κιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πι-
πρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο- 35
στόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ, καθότι ἄν τις χρείαν
εἶχεν. 'Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς "Βαρνάβας ὑπὸ 36
τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς πα-
ρακλήσεως,) Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος 37
αὐτῷ 'ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. Ἀνὴρ δέ τις 5
Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
ἐπώλησε κτῆμα· καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνει- 2
δυίας καὶ τῆς γυναικὸς 'αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι,
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπε δὲ 3
Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρ-
δίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νο-
σφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; Οὐχὶ μένον, σοὶ 4
ἔμενε, καὶ πραθὲν, ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω
ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Ἀκούων δὲ 'ὁ Ἀνανίας 5
τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε. Καὶ ἐγένετο
φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας "ταῦτα. Ἀνα- 6
στάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξε-
νέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν 7
διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσ-
ῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ 8
τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, τοσού-
του. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφω- 9
νήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; Ἰδοὺ οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοί-
σουσί σε. Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐ- 10

36. ∾Ἰωσὴφ "Βαρσαββᾶς 37. χωρίου, 2. ⇉αὐ-
τοῦ· 5. r. → ὁ "⇉ταῦτα.

6. νεωτεροι) This word & νεανισκοι Mosheim thinks means the "deacons" in the same way that πρεσβ-εροι means the "Presbyters." — Here it means the dea[illegible] or ministers of the church of Jerusalem. Mosheim Eccles. Hist. Cent. 1. P. 1. Ch. 2. vol. 1. p. 101. see Luke 22:26. — 1 Pet. 5; 5. — Acts.

τοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν
11 ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦ-
12 τα. Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμο-
13 θυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος· τῶν δὲ λοι-
πῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς. Ἀλλ' ἐμεγά-
14 λυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· (μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πι-
στεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
15 κῶν·) ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθε-
νεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ ˈκλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα
ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν".
16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων ˈεἰς
Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαν-
τες.
17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου,
18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ˈαὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους,
19 καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ
κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς,
20 ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε· Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς
21 ˈζωῆς ταύτης. Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρ-
θρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέ-
δριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ
22 ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. Οἱ
δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ

15. ∾κλιναρίων " *add.* καὶ ῥυσθῶσιν ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ἧς εἶχον. *Alii add.* ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ὡς εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν. 16. → εἰς 18. ⇉ αὐτῶν 20. *Conj.* ὁδοῦ

φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι 23
τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ
ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ' ἑστῶτας πρὸ τῶν θυ-
ρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. Ὡς δὲ 24
ἤκουσαν τοὺς λόγους ' τούτους ὅ, τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρα-
τηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ
αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. Παραγενόμενος δέ τις 25
ἀπήγγειλεν αὐτοῖς '· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδά-
σκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν 26
τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, ' οὐ μετὰ βίας· ἐφο-
βοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. Ἀγαγόν- 27
τες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπηρώ-
τησεν αὐτοὺς ὁ ' ἀρχιερεὺς, λέγων· ' Οὐ παραγγελίᾳ 28
παρηγγείλαμεν ὑμῖν, μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τού-
τῳ; καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς δι-
δαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα
τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος 29
καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ
ἀνθρώποις. Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, 30
ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον 31
ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ ' δεξιᾷ αὐτοῦ,
δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ' αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τού- 32
των, καὶ τὸ πνεῦμα " δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς
τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες διε- 33
πρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστὰς 34
δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ,
νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω
' βραχύ τι τοὺς " ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέ τε πρὸς 35

23. † ἔξω 24. τούτους ὅ, τε στρατηγὸς 25. † λέγων·
26. om. οὐ 27. ἱερεὺς, 28. → Οὐ 31. δόξῃ
32. ⇄ αὐτοῦ *Al. transp. Al.* αὐτῷ *f.* ἐν αὐτῷ " → δὲ
34. *om.* βραχύ τι *Al. transp. Al.* → τι " ∾ ἀνθρώπους

αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς, ἐπὶ
36 τοῖς ἀνθρώποις ' τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. Πρὸ
γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτὸν', ᾧ " προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ
τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
37 αὐτῷ, διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦ-
τον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ' ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ·
κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ,
38 διεσκορπίσθησαν. Καὶ τανῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ' ἐάσατε αὐτούς"·
ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ ''' αὕτη ἢ τὸ ἔργον
39 τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ ' δύνα-
σθε καταλῦσαι " αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρε-
40 θῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμε-
νοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λα-
λεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.
41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ' κατηξιώθησαν ἀτι-
42 μασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον
οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν
τὸν Χριστόν.
6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ
2 καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ
δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· Οὐκ ἀρεστόν
ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακο-

35. τούτοις· τί μέλλετε πράσσειν; 36. *add.* μέγαν, " ≈ προσεκλίθη *Alii:* προσεκλήθη *Alii:* προσετέθη 37. → ἱκανὸν *Alii transp. Alii:* πολὺν 38. ∾ ἄφετε " *add.* μὴ μιάναντες (*ſ.* μολύνοντες) τὰς χεῖρας ὑμῶν. ''' → αὕτη 39. ≈ δυνήσεσθε " *r.* ∾ αὐτό, 41. † αὐτοῦ *Alii:* Ἰησοῦ *ſ.* Χριστοῦ *ſ.* κυρίου *ſ.* Θεοῦ

νεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοὶ, ἄνδρας 3
ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος
καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύ-
της· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου 4
προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παν- 5
τὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον,
καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρ-
μενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα· οὓς ἔστη- 6
σαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέ-
θηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ 7
ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν
Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει 8
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν 9
δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λι-
βερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ
τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στε-
φάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ 10
πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας, λέγον- 11
τας· Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσ-
φημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. Συνεκίνησάν τε τὸν 12
λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ
ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέ-
δριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας· Ὁ ἄν- 13
θρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ
τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου. Ἀκηκόαμεν γὰρ 14
αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος κα-
ταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη, ἃ πα-

3. † ἁγίου *Alii*: κυρίου " *r.* καταστήσωμεν 6. οἵτι-
νες 7. Ἰουδαίων 8. *r.* πίστεως 9. Λιβυστίνων,
" *om.* καὶ Ἀσίας, 11. βλασφημίας 13. † βλάσφημα
" † τούτου

15 δέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν
ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ
7 πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπε
2 δὲ ὁ ἀρχιερεύς· Εἰ 'ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ ἔφη·
Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς
δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Με-
3 σοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥάν· καὶ
εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ δεῦρο 'εἰς γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω.
4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαῤ-
ῥάν· κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ,
'μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ὑμεῖς
5 νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν
αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι
εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐ-
6 τὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ
Θεός· Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλ-
λοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη
7 τετρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ
ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ
8 λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. (Καὶ ἔδω-
κεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε
τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ·
καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα
9 πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες, τὸν Ἰω-
σὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
10 καὶ 'ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ,
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ
βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
11 ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἦλθε δὲ
λιμὸς ἐφ' ὅλην 'τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν, καὶ
θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέ-

1. ⇉ ἆρα . 3. ≈ εἰς τὴν γῆν, 4. μετῴκησεν
10. r. ἐξείλετο 11. ≈ τὴν Αἴγυπτον

ρες ἡμῶν. Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα ' σῖτα ἐν Αἰγύ- 12
πτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον. Καὶ 13
ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐ-
τοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος ' τοῦ
Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πα- 14
τέρα αὐτοῦ ' Ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν", ἐν
ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴ- 15
γυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.
Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνή- 16
ματι, ' ᾧ ὠνήσατο" Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν
υἱῶν Ἐμμὸρ ''' τοῦ Συχέμ.) Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ 17
χρόνος τῆς ἐπαγγελίας, ἧς ' ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ,
ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ· ἄχρις οὗ 18
ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. Οὗ- 19
τος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς
πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν,
εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη 20
Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος ' τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας
τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός". ' Ἐκτεθέντα δὲ αὐ- 21
τὸν, " ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέ-
ψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. Καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς 22
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
' ἐν ἔργοις " αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 23
κονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπι-
σκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.
Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν 24
ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.
Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς 25

12. ≈ σιτία εἰς Αἴγυπτον, 13. αὐτοῦ. 14. → Ἰα-
κὼβ, *Al. transp.* " † αὐτοῦ, 16. *r.* ὃ " *Conject.* Ἰα-
κὼβ *f.* ρ' ἀμνῶν ''' ἐν Συχέμ. *f.* τοῦ ἐν Συχέμ.
17. ≈ ὡμολόγησεν *Al.* ἐπηγγείλατο 20. *Conj.* τῇ θέᾳ·
" † αὐτοῦ. 21. Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, " *r.* ἀνείλετο
22. ⇉ ἐν " *r.* → αὐτοῦ.

16. Either Stephen or the reporter of his speech or some copyist has here made an egregious blunder — see Gen. ch. 23. ibid. 33;19 & Joshua 24;32 — The consent of all MSS. seems to establish the present reading. Middleton therefore attributes the mistake to Luke the compiler — who being a convert from heathenism was not probably much acquainted with ye O.T. & might easily fall into an error of this kind. Middleton's Reflect. on Var. of Evang. Works. Vol 2. p 54. —

διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ
26 συνῆκαν. Τῇ ' δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο-
μένοις, καὶ " συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών·
"' Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλή-
27 λους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰ-
πών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ'
28 ἡμᾶς; Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες
29 χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; Ἔφυγε δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέν-
30 νησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαρά-
κοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγ-
31 γελος ' κυρίου ἐν " φλογὶ πυρὸς βάτου. Ὁ δὲ Μωϋ-
σῆς ἰδὼν ' ἐθαύμαζε τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐ-
τοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου " πρὸς αὐτόν·
32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ
ὁ θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ γενό-
33 μενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. Εἶπε δὲ αὐτῷ
ὁ κύριος· Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ
34 τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον τὴν
κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ
στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐ-
τούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.
35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρ-
χοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ' ἐν χειρὶ ἀγγέλου
36 τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. Οὗτος ἐξήγαγεν αὐ-
τούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ ' Αἰγύπτῳ, καὶ
ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσαρά-
37 κοντα. Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς, ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς
Ἰσραήλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ' κύριος ὁ θεὸς "

26. ≈ τε " συνήλλασσεν "' ≈ Ἄνδρες ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί 30. → κυρίου " ≈ πυρὶ φλογὸς 31. r. ἐθαύμασε " ⇉ πρὸς αὐτόν· 35. ≈ σὺν 36. r. Αἰγύπτου, 37. ⇉ κύριος " † ὑμῶν Al. ἡμῶν

ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· ''' αὐτοῦ ἀκούσεσθε.
Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρή- 38
μῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
ζῶντα δοῦναι ἡμῖν· ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι 39
οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρών· 40
Ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ
Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν 41
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώ-
λῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ-
τῶν. Ἔστρεψε δὲ ὁ θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λα- 42
τρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν
Amos V. 25. βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσ-
ηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ 43
τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ''Ρεμφὰν, τοὺς τύπους, οὓς
ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ-
κεινα Βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν 44
' ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετά-
ξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν
τύπον ὃν ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ 45
πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν
ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυΐδ. Ὃς εὗρε χάριν 46
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ
θεῷ Ἰακώβ. Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις' κατοικεῖ, καθὼς 48
ὁ προφήτης λέγει· Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ 49
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ
μοι; λέγει κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

37. ''' → αὐτοῦ ἀκούσεσθε. 43. ∾ Ῥεφὰν, *Al.* Ῥεφ-
φᾶ, *f.* Ῥομφᾶ, 44. ⇉ ἐν 48. † ναοῖς

— 2. Apud Judeos XII prophetae minores, ut liber unus, supputati sunt. Idcirco S. Stephanus, adducens Amosi verba, ait: ἐν βιβλω των προφητων.

50. 51 Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; ... Σκλη-
ροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν·
ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ
52 πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ
ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προ-
καταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ
53 νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε· οἵτινες ἐλά-
βετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυ-
λάξατε...
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐ-
55 τῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπάρχων
δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν,
εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ
56 Θεοῦ, καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳ-
γμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶ-
57 τα τοῦ Θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον
τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν·
58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. Καὶ
οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς
59 πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰη-
60 σοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξε
φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν
8 ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν
συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ
τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διε-
σπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
2 ρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν δὲ τὸν
Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν
3 μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη-
σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄν-
δρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακήν.
4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι
5 τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σα-

μαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. Προσεῖχόν 6
τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυ-
μαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίει. ˈΠολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά- 7
θαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ
παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. Καὶ ἐγένε- 8
το χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ 9
τις, ὀνόματι Σίμων, προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων, καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον ˈπάντες ἀπὸ 10
μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύνα-
μις τοῦ Θεοῦ ἡ ʺ καλουμένη μεγάλη. Προσεῖχον δὲ 11
αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι
αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο- 12
μένῳ ˈτὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνό-
ματος ʺἸησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ 13
βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν
τε ˈδυνάμεις καὶ σημεῖα ʺμεγάλα γινόμενα, ἐξίστα-
το. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστο- 14
λοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οἵ- 15
τινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λά-
βωσι πνεῦμα ἅγιον. (ˈΟὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν 16
ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.) Τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας 17
ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. ˈἸδὼν 18
δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν
αὐτοῖς χρήματα, λέγων· Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν 19

7. Πολλοὶ ... ἐξήρχοντο· 10. → πάντες *Al. transp.*
ʺ *r. om.* καλουμένη 12. ⇄ τὰ ʺ † τοῦ 13. *r.* ση-
μεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας, ʺ ⇄ μεγάλα
6. ≈ Οὐδέπω 18. *r.* Θεασάμενος

ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦ-
20 μα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν
σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν· ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
21 Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. Οὐκ ἔστι σοι
μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία
22 σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ˡἔναντι τοῦ Θεοῦ. Μετανόησον
οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
ˡΘεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας
23 σου. Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
24 ὁρῶ σε ὄντα. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· Δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλ-
25 θῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε'. Οἱ μὲν οὖν διαμαρ-
τυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν Σα-
μαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.
26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέ-
γων· Ἀνάστηθι, καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ
τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς ˡΓά-
27 ζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ
ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης ˡτῆς
βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐ-
28 τῆς· ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἦν τε
ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ,
29 καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. Εἶπε δὲ τὸ
πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ
30 ἅρματι τούτῳ. Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἠσαΐαν, καὶ εἶ-
31 πεν· Ἆράγε γινώσκεις, ἃ ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπε·
Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; Παρε-
κάλεσέ τε τὸν Φίλιππον, ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.
32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη·

21. r. ἐνώπιον 22. ∾ κυρίου 24. add. ὃς πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν. 26. Γάζαν. Αὕτη, Al. Γάζαν· αὐτή 27. → τῆς

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον
τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ
στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐ- 33
τοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι
αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 34
εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε· Δέομαί σου, περὶ τίνος
ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου
τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ 35
ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐ-
τῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, 36
ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; † Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ 38
ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φί-
λιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε 39
δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, † πνεῦμα κυρίου ἥρπασε
τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦ-
χος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιπ- 40
πος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελί-
ζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Και-
σάρειαν.

Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς 9
τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
ἠτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς 2
συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄν-
δρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσα-
λήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν 3
τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς

37. † Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. *Alii:* Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ἐὰν πιστ. ἐξ ὅ. τ. καρδίας σου, σωθήσῃ. Ἀποκρ. δ. ε. Πιστεύω εἰς τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. 39. πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ κυρίου

4 ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε
φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ, Σαοὺλ· τί με διώ-
5 κεις; Εἶπε δέ· Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ ˈκύριος εἶπεν·
6 Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς" ὃν σὺ διώκεις· ˈἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ
εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι " τί σε δεῖ
7 ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱστήκει-
σαν ˈἐννεοὶ, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεω-
8 ροῦντες. Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμέ-
νων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ˈοὐδένα ἔβλεπε· χειρα-
9 γωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. Καὶ
ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ
10 ἔπιεν. Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι
Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι·
11 Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε. Ὁ δὲ κύριος
πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν
καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦ-
12 λον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶ-
δεν ˈἐν ὁράματι ἄνδρα, ὀνόματι Ἀνανίαν, εἰσελθόντα
13 καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη
δὲ ˈἈνανίας· Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ
ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν
14 Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
15 σου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· Πορεύου, ὅτι
σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνο-
μά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ
17 ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς

5. ⇉ κύριος εἶπεν· " *add.* ὁ Ναζωραῖος, 6. *r.* σκλη-
ρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Τρέμων τε καὶ
θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ
κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀνάστηθι " ∾ ὅ, τι 7. ≈ ἐνεοὶ
8. οὐδὲν 12. *om.* ἐν ὁράματι *Al. transp.* 13. † ὁ

χεῖρας, εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέ με,
(ˡ Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου,) ὅπως ἀνα-
βλέψῃς, καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως 18
ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες,
ἀνέβλεψέ τεˡ· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη. Καὶ λαβὼν 19
τροφὴν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲˡ μετὰ τῶν ἐν
Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς 20
συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν ˡˡἸησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, 21
καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερου-
σαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὧδε
εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦ- 22
τοˡ, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χρι-
στός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβου- 23
λεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ 24
Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· ˡπαρετήρουν τε τὰς πύ-
λας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. Λα- 25
βόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ
τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος 26
δὲˡ ˡˡεἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθη-
ταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
ἐστὶ μαθητής. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγα- 27
γε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς
ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ,
καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ 28
ἐκπορευόμενος ˡἐν Ἱερουσαλὴμ, ˡˡκαὶ παῤῥησιαζόμενος
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Ἐλάλει τε καὶ 29

17. ⇉ Ἰησοῦς 18. † παραχρῆμα· 19. † ὁ Σαῦλος
20. r. Χριστὸν, 22. *add.* τῷ λόγῳ, 24. παρετη-
ροῦντο δὲ καὶ τὰς 26. † ὁ Σαῦλος ˡˡ ℵ 28. ↝ εἰς
ˡˡ ⟶ καὶ

συνεζήτει πρὸς τοὺς 'Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν
30 αὐτὸν ἀνελεῖν. Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον
αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς
Ταρσόν.
31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδο-
μούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ "κυρίου καὶ
τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐπληθύνοντο.
32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον, διερχόμενον διὰ πάντων, κα-
τελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδ-
33 δαν. Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι,
ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν
34 παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα,
ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρῶσον
35 σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδον αὐτὸν πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν 'Σάρωνα, οἵτι-
νες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθὰ,
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης
37 ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. Ἐγένετο
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀπο-
38 θανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. Ἐγ-
γὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαν-
τες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν 'δύο ἄνδρας
πρὸς αὐτὸν, "παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως
39 αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν πα-
ραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστη-
σαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμε-
ναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα

29. Ἕλληνας· 31. Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία ... εἶχεν εἰρ. οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη ... ἐπληθύνετο. "κυρίου· καὶ τῇ π. τ. ἁ. πνεύματος ἐπληθύνοντο. 35. Σαρωνᾶν, ʃ. Ἀσσάρωνα, 38. → δύο ἄνδρας "παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσῃς δ. ἑ. ἡμῶν.

ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὶς 40
τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα,
εἶπε· Ταβιθὰ, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. Δοὺς δὲ 41
αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους
καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν 42
δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι 43
αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ, παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.
Ἀνὴρ δέ ¹τις ἐν Καισαρείᾳ, ὀνόματι Κορνήλιος, 10
ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,
εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ 2
αὐτοῦ, ποιῶν ²τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ
δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός· εἶδεν ἐν ὁράματι φανε- 3
ρῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ
θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορ-
νήλιε. Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος, 4
εἶπε· Τί ἐστι, κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί
σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
⁴ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄν- 5
δρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, ⁵ὃς ἐπικαλεῖται Πέ-
τρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ 6
ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν.⁶ Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγε- 7
λος, ὁ λαλῶν ⁷αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν ″αὐ-
τοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων
αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν 8
αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοι- 9
πορούντων ⁹ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη
Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην.

1. r. ∾ τις ἦν ἐν 2. → τε 4. ἔμπροσθεν 5. ∾ τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· 6. † Οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. *Al.* ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 7. r. τῷ Κορνηλίῳ, ″⇉ αὐτοῦ, 9. *et* 10. ∾ αὐτῶν,

10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρα-
σκευαζόντων δὲ 'ἐκείνων, "ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκ-
11 στασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ κα-
ταβαῖνον' σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν
12 ἀρχαῖς "δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ
ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα 'τῆς γῆς "καὶ τὰ θηρία
13 καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐγέ-
νετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ
14 φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέ-
15 ποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. Καὶ φωνὴ πά-
λιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ
16 μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ 'πάλιν
17 ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν
ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε,
καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνη-
λίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν
18 ἐπὶ τὸν πυλῶνα· καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ Σί-
19 μων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ
δὲ Πέτρου 'διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν
20 αὐτῷ τὸ πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄνδρες "τρεῖς ζητοῦσί σε· ἀλ-
λὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν
21 'διακρινόμενος ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. Κα-
ταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας', εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγώ
22 εἰμι, ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν πάρεστε; Οἱ δὲ
εἶπον· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φο-
βούμενος τὸν θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ
ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου,
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι

10. "∾ἐγένετο 11. † ἐπ' αὐτὸν "⇉δεδεμένον, καὶ
12. → τῆς γῆς, *Al. transp. post.* ἑρπετὰ "⇉καὶ τὰ
θηρία, *Al. transp.*. 16. ⇉πάλιν *Al. transp. Al.* εὐ-
θὺς *f.* εὐθέως 19. *r.* ἐνθυμουμένου "⇉τρεῖς *Al.*
δύο 20. *r.* ∾διακρινόμενος· διότι 21. † τοὺς ἀπε-
σταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν.

ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξέ- 23
νισε. Τῇ δὲ ' ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθε σὺν αὐ-
τοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν, τῶν ἀπὸ " Ἰόππης, συν-
ῆλθον αὐτῷ. Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Και- 24
σάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγ-
καλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγ-
καίους φίλους. ' Ὡς δὲ ἐγένετο " τοῦ εἰσελθεῖν 25
τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν
ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν 26
ἤγειρε, λέγων. Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰ-
μι. Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνε- 27
ληλυθότας πολλούς. Ἔφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς 28
ἐπίστασθε, ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ, κολ-
λᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς
ἔδειξε, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.
Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. Πυνθάνο- 29
μαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; Καὶ ὁ Κορνή- 30
λιος ἔφη· Ἀπὸ ' τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
ὥρας, ἤμην " νηστεύων, καὶ τὴν ἐννάτην ''' ὥραν προσ-
ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώ-
πιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καί φησι· Κορνήλιε, εἰσ- 31
ηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς Ἰόπ- 32
πην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θά-
λασσαν· ' ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. Ἐξαυτῆς 33
οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγε-

23. r. ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε " † τῆς 25. Προσ-εγγίζοντος δὲ τοῦ Πέτρου εἰς τὴν Καισάρειαν, προ-δραμὼν εἷς τῶν δούλων διεσάφησεν, παραγεγονέ-ναι αὐτόν. Ὁ δὲ Κορνήλιος, ἐκπηδήσας καὶ συναν-τήσας αὐτῷ, πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας προσεκύνη-σεν αὐτόν. " r. om. τοῦ 30. τῆς τρίτης " om. νη-στεύων, καὶ ''' ⇉ ὥραν 32. → ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.

28 Michaelis asserts that this command to preach the gospel to Cornelius does not imply that Peter had before that considered it unlawful – And if we admit that St. Peter, before he had this vision retained the national prejudice wh. the Jews in general had against the heathens we must still ascribe his conduct, not to an error of the understanding, but simply to a want of energy in the will. Our Saviour's instructions on this subject seem to be too plain to be misunderstood. v. Matth. 28; 19–20 also 3; 19 – 8. 10–12 & 26; 13 &c. Michaelis Introd. Vol. 3. P. 1. Chap. IV. Sect. 1. p. 103.

νόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον ' τοῦ Θεοῦ
πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ
34 του " Θεοῦ. Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν·
Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσ-
35 ωπολήπτης ὁ Θεός· ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμε-
νος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
36 τῷ ἐστι. Τὸν λόγον ' ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός
37 ἐστι πάντων κύριος. Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ' ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλι-
38 λαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰησοῦν
τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος
πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου,
39 ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς ' μάρτυρες πάν-
των, ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν " καὶ ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
40 λου. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδω-
41 κεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ' οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλ-
λὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν " αὐτῷ μετὰ
42 τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ‴· καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν, κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι, ὅτι ' αὐ-
τός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων
43 καὶ νεκρῶν. Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν,
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάν-
44 τα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος
τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ
45 ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ
Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύ-

33. ∾σου *Al.* τοῦ κυρίου " ∾ κυρίου. 36. *om.* ὃν
37. ἀρξάμενος 39. † ἐσμεν " *r. om.* καὶ 41. (σὺ
" αὐτῷ,) ‴ *add.* δι' ἡμερῶν μ'· 42. ∾οὗτός

ματος ἐκκέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσ- 46
σαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ
Πέτρος· Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ μὴ 47
βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλα-
βον καθὼς καὶ ἡμεῖς; Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆ- 48
ναι ἐν τῷ ὀνόματι ¹ τοῦ κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐ-
τὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες 11
κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ. ¹ Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυ- 2
μα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες· 3
Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ
συνέφαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετί- 4
θετο αὐτοῖς ¹ καθεξῆς, λέγων· Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει 5
Ἰόππῃ προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα,
καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν
ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις
ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετρά- 6
ποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης 7
μοι· Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Εἶπον δέ· 8
Μηδαμῶς, κύριε· ὅτι ¹ κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ 9
δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ
κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνε- 10
σπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς 11
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπε-

48. ∾ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος διὰ ἱκανοῦ χρόνου ἠθέλησε πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπιστηρίξας αὐτούς, πολὺν λόγον ποιούμενος, διὰ τῶν χωρῶν διδάσκων αὐτούς· ὃς καὶ κατήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν, λέγοντες· 4. *add.* τὰ 8. † πᾶν

12 σταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. Εἶπε δέ μοι τὸ
πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, ' μηδὲν διακρινόμενον· ἦλ-
θον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλ-
13 θομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν,
πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα
καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην', καὶ με-
14 τάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· ὃς λα-
λήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ
15 οἶκός σου. Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς
16 ἐν ἀρχῇ. Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος ' τοῦ κυρίου, ὡς
ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βα-
17 πτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ οὖν τὴν ἴσην δω-
ρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν
ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ ' δὲ τίς ἤμην,
18 δυνατὸς κωλῦσαι τὸν Θεόν; Ἀκούσαντες δὲ ταῦ-
τα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ἄρα-
γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς
ζωήν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γε-
νομένης ἐπὶ ' Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύ-
πρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ
20 μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες
Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες, ' ἐλθόντες εἰς Ἀντιό-
χειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς '' Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμε-
21 νοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐ-
τῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν
22 κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλη-
σίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστει-
23 λαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας. Ὃς παρα-
γενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ

12. → μηδὲν διακρινόμενον· *Al.* μηδὲν διακρίναντα·
13. † ἄνδρας, 16. *r.* → τοῦ 17. → δὲ 19. ≈ Στεφά-
νου, 20. *r.* εἰσελθόντες '' *r.* Ἑλληνιστὰς,

παρεκάλει πάντας, τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμέ-
νειν τῷ κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης πνεύ- 24
ματος ἁγίου καὶ πίστεως. Καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκα-
νὸς τῷ κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ' ὁ Βαρνάβας, 25
ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὑρὼν '' αὐτὸν, ἤγαγεν ''' αὐ-
τὸν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον 26
συναχθῆναι ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκα-
νὸν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθη-
τὰς Χριστιανούς.
Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱερο- 27
σολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. ' Ἀναστὰς δὲ εἷς 28
ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύμα-
τος, λιμὸν '' μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰ-
κουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου'''. Τῶν δὲ 29
μαθητῶν καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐ-
τῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς 30
τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.
Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ 12
βασιλεὺς τὰς χεῖρας, κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας. Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, 2
μαχαίρᾳ. Καὶ ἰδὼν, ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰου- 3
δαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦσαν δὲ
' αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων·) ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς 4
φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν
φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγα-
γεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν 5
τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς
ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ' ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ 6
ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ

25. ⇉ὁ Βαρνάβας, '' → αὐτὸν, ''' → αὐτὸν
26. *om.* ἐν 28. Ἦν δὲ πολλὴ ἀγαλλίασις. Συνε-
στραμμένων δὲ ἡμῶν, ἔφη εἷς '' ≈ μεγάλην ... ἥτις
''' † Καίσαρος. 3. *r.* → αἱ 5. ≈ περὶ

ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δε-
δεμένος ἁλύσεσι δυσὶ, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτή-
7 ρουν τὴν φυλακήν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη,
καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· 'πατάξας δὲ τὴν
πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων· Ἀνάστα
ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χει-
8 ρῶν. Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· 'Περίζωσαι,
καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω.
Καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκο-
9 λούθει μοι. Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ· καὶ οὐκ
ᾔδει, ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου,
10 ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρώτην φυ-
λακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδη-
ρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοί-
χθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες 'προῆλθον ῥύμην μίαν,
11 καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέ-
τρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· Νῦν 'οἶδα ἀληθῶς,
ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ "ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδο-
12 κίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ
τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικα-
λουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
13 προσευχόμενοι. Κρούσαντος δὲ 'αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ
πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥό-
14 δη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς
χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα· εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγ-
15 γειλεν, ἑστᾶναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. Οἱ δὲ
πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνῃ. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως
16 ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον· 'Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ δὲ
Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν,
17 καὶ ἐξέστησαν. Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν,

7. νύξας 8. ≈ Ζῶσαι, 10. *add.* κατέβησαν τοὺς ἑπτὰ βαθμοὺς, καὶ 11. οἶδα, ὅτι ἀληθῶς " *r.* ἐξείλετό 13. *r.* τοῦ Πέτρου 15. Τυχὸν ὁ

διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ
τῆς φυλακῆς. Εἶπε δέ· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτε-
ρον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος 18
οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγέ-
νετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, 19
ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ
κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέ-
τριβεν.

Ἦν δὲ ᾿θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμο- 20
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλά-
στον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο
εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς
βασιλικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος 21
ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδη-
μηγόρει πρὸς αὐτούς. ᾿Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ 22
φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Παραχρῆμα δὲ ἐπάτα- 23
ξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε ᾿δό-
ξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυ-
ξεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπλη- 24
θύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ᾿ἐξ 25
Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαρα-
λαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Ἦσαν δέ ᾿τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκ- 13
κλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε Βαρνάβας καὶ
Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρη-
ναῖος, Μαναήν τε, Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντρο-
φος, καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυ- 2
ρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφο-
ρίσατε δή μοι τὸν ᾿Βαρνάβαν καὶ ῞τὸν Σαῦλον εἰς

20. † ὁ Ἡρώδης 22. Καταλλαγέντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Τυρίοις, ὁ δῆμος 23. † τὴν 25. εἰς Ἱερουσαλὴμ, *Al.* ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, *Al.* ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἀντιόχειαν, 1. ⇉ τινες 2. † τε ῞⇉ τὸν

3 τὸ ἔργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαν-
τες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐ-
4 τοῖς, ἀπέλυσαν. Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες
ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σε-
λεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.
5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον
6 δὲ καὶ Ἰωάννην 'ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ 'ὅλην τὴν
νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν τινα '' μάγον, ψευδοπροφή-
7 την Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα ''' Βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ
ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν
8 ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς
''Ἐλύμας ὁ μάγος, (οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ,) ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς
9 πίστεως''. Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος) πλησθεὶς πνεύ-
10 ματος ἁγίου, 'καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, εἶπεν· Ὦ πλή-
ρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβό-
λου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων
11 τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ
'κυρίου ἐπὶ σὲ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον
ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς
12 καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. Τότε
ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσό-
μενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον,
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ, ἀπο-
14 χωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐ-

5. ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς. *Alii* : εἰς διακονίαν.
6. ' *om.* ὅλην '' *add.* ἄνδρα ''' Βαριησοῦν, *f.* Βαρ-
ιησοῦ, *f.* Βαριησουὰν, *f.* Βαρσοῦμα, *Al. add.* ὃ με-
θερμηνεύεται Ἐλύμας *f.* ἕτοιμος, 8. Ἑτοίμας
'' *add.* ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν αὐτῶν. 9. ⇉ καὶ
11. † τοῦ

τοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀν-
τιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συνα-
γωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ 15
τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέ-
στειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· "Ἄν-
δρες ἀδελφοὶ, εἰ 'ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν " παρακλήσεως
πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε. Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, 16
καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν· "Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τοῦ 17
λαοῦ τούτου 'ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν· καὶ τὸν
λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ με-
τὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· καὶ 18
ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον 'ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς
ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, 19
'κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν " αὐτῶν. Καὶ μετὰ 20
ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκε
κριτὰς, ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. Κἀκεῖθεν ᾐτή- 21
σαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ
υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκον-
τα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυῒδ 22
εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας· Εὗρον Δαυῒδ,
τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, 'ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς
ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ 23
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν 'ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ
"σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσ- 24
ώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας 'παντὶ
τῷ λαῷ Ἰσραήλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρό- 25

15. *add.* τις " παρακλήσεως, πρὸς τὸν λαὸν λέγετε. 17. † Ἰσραὴλ 18. *r.* ∾ἐτροποφόρησεν 19. *r.* κατεκληροδότησεν "∾αὐτῶν, ὡς ἔτεσι τετρακ. καὶ πεντήκοντα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε *Al.* αὐτῶν· καὶ ἕως ἔτεσι τετρακ. καὶ πεντήκ. ἔδωκε 22. → ἄνδρα 23. *r.* ἤγειρε " σωτηρίαν, προκηρύξαντος *Al.* σωτηρίαν Ἰησοῦν, προκηρύξ. *Al.* σωτῆρα, προκηρύξ. 24. *om.* παντὶ τῷ λαῷ

20. τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα) – Many chronologers have imagined that τετρακοσίοις is a mistake of ye copyist of ye Acts for τριακοσίοις, in wh. case St. Paul speaking loosely (ὡς) might well reckon 350 years. For the 450 years did not intervene between the division of Canaan & Samuel's time (for Samuel's government is included under ye 40 years assigned in ye next verse to Saul) as is clearly proved in I Kings VI. 1. The interval was really about 349 years. Usher accepts from ancient MSS a different reading of this verse according to wh. the 450 years are referred, not to ye duration of ye Judges, but to ye period wh. intervened between ye promise of Canaan made to Abraham & the division of the land. Gray's Key, p. 150. not. – Usser Chron. Sac. C XII. – Poli Synop. in I Kings VI. 1.

33. Anciently, the Psalm, now numbered the first was considered as a kind of proem to the whole collection and the numeration commenced with the following one. Πρωτω is therefore evidently the preferable reading. Eclectic Review of Imp. Vers.

μον, ἔλεγε· Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ,
ἀλλ᾽ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ
26 ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γέ-
νους Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεὸν,
27 ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Οἱ γὰρ
κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν,
τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν
τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες
28 ἐπλήρωσαν. Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες,
29 ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Ὡς δὲ ἐτέλε-
σαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες
30 ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. Ὁ δὲ Θεὸς
31 ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους
τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, ᾽οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέ-
33 ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπε-
πλήρωκε τοῖς ᾽τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰη-
σοῦν· ὡς καὶ ἐν τῷ ″πρώτῳ ψαλμῷ γέγραπται· Υἱός
34 μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι δὲ ἀνέ-
στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέ-
φειν εἰς διαφθορὰν, οὕτως εἴρηκεν· Ὅτι δώσω ὑμῖν
35 τὰ ὅσια Δαυῒδ τὰ πιστά. Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·
36 Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαυῒδ μὲν
γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ᾽ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοι-
μήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ
37 εἶδε διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε δια-
38 φθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·

31. ∾οἵτινες νῦν εἰσι 33. τέκνοις ἡμῶν, ἀναστή-
σας *Al.* τέκνοις αὐτῶν, ἀναστήσας *Al.* τέκνοις αὐ-
τῶν, ἡμῖν ἀναστήσας ″ *r.* ∾ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ *Al.*
ψαλμῷ *omisso* δευτέρῳ *Al. transp.* δευτέρῳ 36. ὑπη-
ρετήσας, τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη,

καὶ ἀπὸ πάντων, ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ
Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δι- 39
καιοῦται. Βλέπετε οὖν, μὴ ἐπέλθῃ 'ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρη- 40
μένον ἐν τοῖς προφήταις· Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ 41
θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι
ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν', ''ἔργον, '''ᾧ οὐ μὴ πιστεύση-
τε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

Ἐξιόντων 'δὲ αὐτῶν, ''παρεκάλουν εἰς τὸ '''με- 42
ταξὺ 'σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς ''τὰ ῥήματα '''ταῦ-
τα. Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολ- 43
λοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες
'αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς ''προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ. 'Τῷ ''τε ἐχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πό- 44
λις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ '''θεοῦ. Ἰδόν- 45
τες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,
καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, 'ἀν-
τιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. Παῤῥησιασάμενοι δὲ 46
ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον
πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ
ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. Οὕτω 74
γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· Τέθεικά σε εἰς φῶς
ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς
γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν 48

40. *om.* ἐφ' ὑμᾶς 41. *add.* ὅτι ὁ θεὸς σταυροῦται καὶ ἀποθνήσκει, ''→ἔργον, '''∾ὅ 42. *r.* δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς ''*om.* παρεκάλουν *Al.* ἠξίουν '''ἑξῆς '*Conj.* σαββάτων ''τὸν λόγον '''→ταῦτα. 43. →αὐτοῖς, ''*r.* ἐπιμένειν 44. *add.* Ἐγένετο δὲ καθ' ὅλης τῆς πόλεως (*ſ.* κατὰ πᾶσαν πόλιν) διελθεῖν (*ſ.* φημισθῆναι) τὸν λόγον (*ſ.* λ. τοῦ θεοῦ). ''*r.* ∾δὲ ἐρχομένῳ '''∾κυρίου. 45. →ἀντιλέγοντες καὶ *Al.* ἐναντιούμενοι καὶ

λόγον τοῦ κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμέ-
49 νοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυ-
50 ρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώ-
τρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας ' τὰς εὐσχήμονας, καὶ
τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν
ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ " τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον
51 αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι
τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον
52 εἰς Ἰκόνιον. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ
πνεύματος ἁγίου.

14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν
αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆ-
σαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων
2 πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν'
καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ-
3 φῶν." Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζό-
μενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ, ' διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
4 διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς
πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν
5 τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε
καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ
6 λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πό-
λεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν
7 περίχωρον· κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.
8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκά-
θητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ', ὃς οὐδέποτε
9 " περιπεπατήκει. Οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦν-
τος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ

50. † καὶ " ⇉ τὸν 2. *add.* διωγμὸν " *add.* Ὁ δὲ κύριος εἰρήνην ἐποίησεν *f.* ταχὺ ἔδωκεν. 3. † καὶ 8. † ὑπάρχων, " *r.* ∾ περιεπεπατήκει. *Alii:* περιεπάτησεν.

σωθῆναι, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ''Ανάστηθι ἐπὶ τοὺς 10
πόδας σου ὀρθός. Καὶ '' ἥλατο, καὶ περιεπάτει. Οἱ 11
δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιω-
θέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε 12
τὸν ' μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν·
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. Ὁ δὲ ἱερεὺς 13
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ
στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ' ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
ἤθελε θύειν. ''Ακούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας 14
καὶ Παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, '' ἐξεπή-
δησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἄν- 15
δρες, τί ταῦτα ποιεῖτε, καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν
ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων
τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ ' τὸν θεὸν τὸν ζῶντα,
ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχη- 16
μέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, 17
' ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν '' ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ και-
ροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης
τὰς καρδίας ''' ὑμῶν. Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κα- 18
τέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. Ἐπ- 19
ῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι· ' καὶ
πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον,
ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.

10. *add.* Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, '' *r.* ἥλλετο, *Al.* ἥλλατο, *Al.* παραχρῆμα ἐξήλλατο, *Al.* εὐθέως παραχρῆμα ἀνήλατο, 12. ⇄ μὲν 13. † αὐτῶν 14. Ἀκούσας δὲ Βαρνάβας καὶ '' *r.* εἰσεπήδησαν 15. ≈ θεὸν ζῶντα, 17. ≈ ἀγαθουργῶν, '' *r.* ἡμῖν *Al.* ⇄ ὑμῖν ''' *r.* ἡμῶν 19. *add.* καὶ διαλεγομένων αὐτῶν παῤῥησίᾳ, ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι αὐτῶν, λέγοντες· ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα ψεύδονται.

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν πόλιν.
Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρ-
21 βην. Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μα-
θητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ
22 Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν· ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς
τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι δια πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν
23 βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσ-
βυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νη-
στειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν πεπι-
24 στεύκεισαν. Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς
25 Παμφυλίαν· καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κα-
26 τέβησαν εἰς Ἀττάλειαν· κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀν-
τιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ
27 εἰς τὸ ἔργον, ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ
καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποί-
ησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι
28 θύραν πίστεως. Διέτριβον δὲ ' χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν
τοῖς μαθηταῖς.
15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ', ἐδίδα-
σκον τοὺς ἀδελφούς· Ὅτι ἐὰν μὴ " περιτέμνησθε τῷ
2 ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν
στάσεως ' καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, " ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον
καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ

28. † ἐκεῖ 1. *add.* τῶν πεπιστευκότων ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων, " ∾ περιτμηθῆτε 2. *r.* καὶ συζητήσεως *Al.* ⇉ καὶ ζητήσεως " ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος, μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν, διϊσχυριζόμενος. Οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς, τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ καὶ τισιν ἄλλοις, ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς ἀποστ. καὶ πρεσβυτ. εἰς Ἱερουσ. ὅπως κριθῶσιν ἐπ' αὐτοῖς περὶ

τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες 3
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σα-
μάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν·
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. Πα- 4
ραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς
ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.
Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν 5
Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περι-
τέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
Μωϋσέως.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 6
ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ συζητήσεως 7
γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες
ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ
Θεὸς ' ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦ-
σαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.
Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς 8
αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐ- 9
δὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει
καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε 10
' τὸν Θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μα-
θητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσα-
μεν βαστάσαι; Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος ' τοῦ κυρίου 11
Ἰησοῦ '' πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖ-
νοι. ' 'Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρ- 12
νάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων, ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν. Με- 13
τὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων·
Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο, 14

7. *om.* ἐν ἡμῖν *Al. transp. Al.* ἐν ὑμῖν 10. *om.* τὸν Θεὸν, 11. *r. om.* τοῦ '' † Χριστοῦ 12. Συγκατατεθεμένων δὲ τῶν πρεσβυτέρων τοῖς ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρημένοις, ἐσίγησεν ἅπαν

καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς 'ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν
15 λαὸν ''ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ τούτῳ συμφωνοῦ-
16 σιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· Μετὰ
ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυῒδ
τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικο-
17 δομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα
τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
18 τούς· λέγει κύριος ὁ ποιῶν 'ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶ-
19 νος. Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν
20 ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν 'εἰ-
δώλων καὶ τῆς ''πορνείας '''καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ
21 αἵματος''''. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ
πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ,
Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄν-
23 δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς· γράψαντες διὰ χει-
ρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
'καὶ οἱ ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν
24 καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν. Ἐπει-
δὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάρα-
ξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν,

14. ἐπελέξατο ''⇉ἐπὶ 17. 18. r. ταῦτα πάν-τα. Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ *Al.* ταῦτα. Γνωστὰ ἀπ' αἰ. ἐ. τ. Θ. π. τ. ἔ. αὐτοῦ. Διὸ *Al.* ταῦτα. Γνωστὸν ἀπ' αἰ. τῷ κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Διὸ *Al.* ταῦτα πάντα, ἅ ἐστι γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ. Διὸ 20. εἰδωλοθύτων ''*Conj.* πορκείας *f.* χοιρείας '''→καὶ τοῦ πνικτοῦ ''''*add.* καὶ ὅσα μὴ θέλωσιν ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν. 23. →καὶ οἱ

'λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς
οὐ διεστειλάμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, 25
'ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς
ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις πα- 26
ραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰού- 27
δαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
τὰ αὐτά. Ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, 28
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπά-
ναγκες 'τούτων, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος 29
'καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυ-
τοὺς, εὖ πράξετε". Ἔρρωσθε. Οἱ μὲν οὖν ἀπο- 30
λυθέντες 'ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ
πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. Ἀναγνόντες δὲ, 31
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας 'τε καὶ Σίλας, 32
καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκά-
λεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες 33
δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελ-
φῶν πρὸς τοὺς 'ἀποστείλαντας αὐτούς. '"Ἔδοξε δὲ τῷ 34
Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ." Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέ- 35
τριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι,
μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνά- 36
βαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς '
κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ 'ἐβουλεύσατο 37
συμπαραλαβεῖν "καὶ Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρ-

24. ⇄ λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον,
25. ∾ ἐκλεξαμένοις 28. ⇄ τούτων, *Alii transp.*
29. → καὶ πνικτοῦ " *add.* φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. 30. ≈ κατῆλθον 32. r. δὲ 33. r. ∾ ἀποστόλους. 34. ⇄ Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. " *add.* Μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη. 36. † ἡμῶν
37. ≈ ἐβούλετο " r. τὸν Ἰωάννην *Al.* ∾ Ἰωάννην

38 κον. Παῦλος δὲ ' ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν
ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔρ-
39 γον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. Ἐγένετο οὖν παρο-
ξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦ-
σαι εἰς Κύπρον.
40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδο-
41 θεὶς τῇ χάριτι τοῦ ' Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. Διήρχε-
το δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκ-
16 κλησίας. Κατήντησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ
ἰδοὺ, μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς
2 γυναικὸς ' " Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος· ὃς
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελ-
3 φῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν·
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες
4 τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διε-
πορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν
τὰ δόγματα, τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ
5 τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Αἱ μὲν οὖν
ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ
6 ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. Διελθόντες δὲ τὴν Φρυ-
γίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ
7 ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλ-
θόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον ' εἰς τὴν Βιθυνίαν
πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα " Ἰη-
8 σοῦ. Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς
9 Τρωάδα. Καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύ-
λῳ· ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν,
καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

38. οὐκ ἐβούλετο, 40. ∾κυρίου 1. † τινος
" *om.* Ἰουδαίας *Alii*: χήρας *Alii*: Ἰουδαίας χήρας
7. *r.* κατὰ " *r.* → Ἰησοῦ.

ʹΩς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν 10
εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες, ὅτι προσκέκλη-
ται ἡμᾶς ‖ ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσα- 11
μεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν·
ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ ʹπρώτη ‖ τῆς με- 12
ρίδος ‴ τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνια. Ἦμεν δὲ ἐν
ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. Τῇ τε 13
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς ʹπόλεως
παρὰ ποταμὸν, οὗ ‖ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ κα-
θίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. Καί 14
τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυα-
τείρων, σεβομένη τὸν θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ κύριος διή-
νοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
τοῦ Παύλου. ʹΩς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, 15
παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ
κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε.
Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομέ- 16
νων ἡμῶν εἰς ʹ προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν
πνεῦμα ‖ πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. Αὕτη 17
κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ʹἡμῖν, ἔκραζε λέ-
γουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψί-
στου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ‖ ἡμῖν ὁδὸν σωτη-
ρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονη- 18
θεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε·
Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελ-
θεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόν- 19

10. Διεγερθεὶς οὖν διηγήσατο τὸ ὅραμα ἡμῖν, καὶ ἐνοήσαμεν, ὅτι προσκέκληται ‖ ∾ὁ θεὸς 12. κεφαλὴ *Conj.* πρώτης ‖ →τῆς μερίδος *Alii*: μερὶς ‴ ⇉τῆς 13. ∾πύλης ‖ ἐνομίζομεν προσευχὴν 16. ∾τὴν προσευχὴν ‖ ∾πύθωνα 17. τῷ Σίλᾳ ‖ *r.* ὑμῖν

τες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργα-
σίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν,
20 εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ προσ-
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄν-
θρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρ-
21 χοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
22 παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι. Καὶ συνε-
πέστη ὁ ὄχλος κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιῤῥή-
23 ξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν· πολλάς
τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, πα-
ραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐ-
24 τούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην ' εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐ-
τοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐ-
25 τῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσο-
νύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
26 Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. Ἄφνω δὲ σει-
σμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ
δεσμωτηρίου· ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶ-
27 σαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ' ἀνέθη. Ἔξυπνος δὲ γενό-
μενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν
28 ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. Ἐφώ-
νησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πρά-
29 ξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. Αἰτή-
σας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσ-
30 έπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ. Καὶ προαγαγὼν αὐ-
τοὺς ἔξω, ' ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ;
31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χρι-
32 στὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Καὶ ἐλάλησαν
αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ' σὺν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰ-
33 κίᾳ αὐτοῦ. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ

24. ~λαβὼν 26. ἀνείθη. f. ἀνεῴχθη. f. ἀνελύθη. 30. *add.* τοὺς λοιποὺς ἀσφαλισάμενος, καὶ 32. *r.* καὶ

τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα. Ἀναγαγών τε 34
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ
ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ. Ἡμέ- 35
ρας δὲ γενομένης,¹ ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥα-
βδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκεί-
νους. Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τού- 36
τους πρός τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατη-
γοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε
¹ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραν- 37
τες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπυς Ῥωμαίους
ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς
ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς
ἐξαγαγέτωσαν. Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ 38
ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα¹· καὶ ἐφοβήθησαν, ἀκού-
σαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι. Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν 39
αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πό-
λεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον¹ πρὸς 40
τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τούς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν
αὐτούς, καὶ ἐξῆλθαν.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, 17
ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ¹ἡ συναγωγὴ τῶν
Ἰουδαίων. Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε 2

35. συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀναμνησθέντες τὸν σεισμὸν τὸν γεγονότα, ἐφοβήθησαν καὶ ἀπέστειλαν τοὺς 36. *om.* ἐν εἰρήνῃ. 38. τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς στρατηγούς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, ἐφοβήθησαν· καὶ παραγενόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλακὴν, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν, εἰπόντες· Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅτι ἐστὲ ἄνδρες δικαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς λεγόντες· ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθατε, μήποτε πάλιν συνστραφῶσιν ἡμῖν ἐπικράζοντες καθ' ὑμῶν. Ἐξελθόντες δὲ 40. *r.* ∾ εἰς 1. *om.* ἡ

πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο ' αὐτοῖς
3 ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι
τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ
ὅτι οὗτός ἐστιν ' ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλ-
4 λω ὑμῖν. Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσ-
εκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβο-
μένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώ-
5 των οὐκ ὀλίγαι. ' Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι
τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιή-
σαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ
6 '' Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· μὴ
εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-
φοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ τὴν οἰ-
7 κουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν·
οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι
τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέγον-
8 τες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον
9 καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες
τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυ-
10 σαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυ-
κτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέ-
ροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν
11 Ἰουδαίων ἀπῄεσαν. Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν
ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πά-
σης προθυμίας, ' τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γρα-
12 φὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν
ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
13 μόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ

2. αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν γραφῶν διανοίγων καὶ 3. Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, ὃν *Alii:* ὁ Χριστὸς, Ἰησοῦς ὃν 5. *r.* Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν *Al. transp.* ἀπειθοῦντες *Al. habent* ἀπειθήσαντες *f.* συστρέψαντες '' Ἰάσονος, 11. *om.* τὸ

ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον
κἀκεῖ σαλεύοντες ' τοὺς ὄχλους". Εὐθέως δὲ τότε 14
τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ' ὡς
ἐπὶ τὴν " θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ,τε Σίλας καὶ ὁ Τι-
μόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον 15
' αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν" καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν
Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς
αὐτὸν, ἐξῄεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύ- 16
λου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ' θεω-
ροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο μὲν 17
οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομέ-
νοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ ' τῶν Ἐπικουρείων καὶ 18
τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τι-
νες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν;
Οἱ δέ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· " ὅτι
τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο.
Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγα- 19
γον, λέγοντες· ' Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη
ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσ- 20
φέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. Βουλόμεθα οὖν γνῶναι,
' τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ 21
ἐπιδημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέ-
γειν ' τι καὶ ἀκούειν καινότερον. Σταθεὶς δὲ ὁ 22
Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεω-

13. *add.* καὶ ταράσσοντες " *add.* οὐ διελίμπανον.
14. *om.* ὡς *Al.* ἕως " *Conj.* Θεσσαλίαν· 15. ⇄ αὐτὸν " *add.* παρῆλθε δὲ τὴν Θεσσαλίαν· ἐκωλύθη γὰρ εἰς αὐτοὺς κηρύξαι τὸν λόγον· 16. ∾ θεωροῦντος 18. ∾ καὶ τῶν " → ὅτι τὸν . . . εὐηγγελίζετο. 19. *add.* Οὐ 20. ∾ τίνα θέλοι 21. ἢ καὶ

26. From this & the 8 & 9 verses of ye 32 Chap. Deut. Kennicott infers that there was a <u>general</u> distribution of ye earth made by ye express command of God wh. took place in ye days of Peleg – 500 years (Sam. Chron) prior to ye <u>partial</u> dispersion from Babel. In this disposition of ye earth (notably by lot) Africa fell to Ham (Ps. 78:51 – 105; 23, 27 – & 106; 22) Europe to Japhet – & Asia to Shem – with an <u>express</u> reserve of Palestine, to be the Lord's portion for <u>some</u> <u>one</u> peculiar people – Kennicott Rem. on O.T. See also Winder's Hist. of Knowledge & Bryant's Mythology – 3, 14.

23 ρῶ. Διερχόμενος γὰρ καὶ ' ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα
ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· Ἀγνώ-
στῳ Θεῷ. Ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ
24 καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος
25 ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ
ὑπὸ χειρῶν ' ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τι-
νος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν '' καὶ τὰ πάν-
26 τα· ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς ' αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώ-
πων κατοικεῖν ἐπὶ '' πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας
''' προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κα-
27 τοικίας αὐτῶν· ζητεῖν ' τὸν Θεὸν, εἰ ἄραγε ψηλαφή-
σειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, '' καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ
28 ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ''' ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶ-
μεν καὶ κινούμεθα καί ἐσμεν· ὡς καί τινες τῶν καθ'
ὑμᾶς ' ποιητῶν εἰρήκασι· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.
29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομί-
ζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
30 ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ Θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς
μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς, τανῦν
παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις ' πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν·
31 ' διότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκου-
μένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ '' ᾧ ὥρισε, πίστιν παρα-
32 σχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν... Ἀκού-
σαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ
33 εἶπον· Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ οὕ-
34 τως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ
ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διο-

23. ἱστορῶν ſ. διϊστορῶν 25. ∾ ἀνθρωπίνων '' κα-
τὰ πάντα 26. → αἵματος '' παντὸς προσώπου
''' r. ∾ προτεταγμένους 27. r. ∾ τὸν κύριον, Alii:
τὸ Θεῖον, '' ∾ καίγε Alii: καίτοι ''' ἀπέχοντα.
28. → ποιητῶν 30. ∾ πάντας 31. ∾ καθότι '' Ἰη-
σοῦ, ᾧ ὥρισε πίστιν παρασχεῖν ſ. παρέσχεν

νύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ
ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθη- 18
νῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον. Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον 2
ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλη-
λυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι ' Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάν-
τας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσῆλθεν αὐτοῖς· 3
καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ
εἰργάζετο· ' ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. Διελέ- 4
γετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον ', ἔπειθέ
τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς 5
Μακεδονίας ὅ,τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο ' τῷ
λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις '' τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασ- 6
φημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς
ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μετα- 7
βὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ' Ἰούστου,
σεβομένου τὸν Θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ
συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε 8
τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶ- 9
πε δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ
φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς· διότι ἐγώ εἰμι 10
μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε·
διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκά- 11
θισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ' ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατε- 12

2. *om.* Κλαύδιον 3. → ἦσαν . . . τέχνην. 4. *add.* ἐντιθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 5. *r.* τῷ πνεύματι *Conject. om. utrumque.* '' ∾ εἶναι τὸν 7. Τίτου *f.* Τίτου Ἰούστου, 12. ∾ ἀνθυπάτου ὄντος

πέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγα-
13 γον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νό-
μον οὗτος ʹ ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν
14 Θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα,
εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν ʹ οὖν
ἦν ἀδίκημά τι, ἢ ῥαδιούργημα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι,
15 κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ʹ ζήτημά ἐστι
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς,
ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ʺ γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλο-
16 μαι εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.
17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες ʹ οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν
ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ
οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς
ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ
σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κε-
19 φαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. Κατήντησε δὲ
εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσ-
ελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.
20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ'
21 αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλ' ʹ ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰ-
πών· ʺ Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποι-
ῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν ‴ δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς,
22 τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· καὶ
κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος
23 τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. Καὶ ποιήσας
χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλα-
τικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς
μαθητάς.

13. ἀνατρέπει 14. → οὖν 15. ∾ ζητήματά ʺ → γὰρ
17. ⇄ οἱ Ἕλληνες *Al.* Ἰουδαῖοι 21. ∾ ἀποταξάμενος
καί εἰπών· Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ
θέλοντος· ἀνήχθη ʺ ⇄ Δεῖ με . . . Ἱεροσόλυμα·
‴ ⇄ δὲ

Ἰουδαῖος δέ τις ¹Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς 24
τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνα-
τὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Οὗτος ἦν κατηχημένος ¹ τὴν 25
ὁδὸν τοῦ κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ
ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ ¹¹ κυρίου, ἐπιστάμενος
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Οὗτός τε ἤρξατο παῤ- 26
ῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ
Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρι-
βέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ¹ τοῦ Θεοῦ ὁδόν. ¹ Βου- 27
λομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, ¹¹ προτρε-
ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξα-
σθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος, ¹¹¹ συνεβάλετο πολὺ
τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος. Εὐτόνως γὰρ τοῖς 28
Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν
γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

¹Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίν- 19
θῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ¹¹ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν
εἰς Ἔφεσον. Καὶ εὑρών τινας μαθητὰς, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ 2
¹ εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ¹¹ ἐστιν,
ἠκούσαμεν. Εἶπέ τε ¹ πρὸς αὐτούς· Εἰς τί οὖν ἐβα- 3

24. Ἀπολλώνιος *Al.* Ἀπελλῆς 25. *add.* ἐν τῇ πα-
τρίδι ¹¹ Ἰησοῦ 26. ⇄ τοῦ Θεοῦ *Alii transp. Alii:*
τοῦ κυρίου 27. Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τι-
νες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ, παρεκάλουν
διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν. Συγ-
κατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ, οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς
ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς, ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄν-
δρα· ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν πολὺ συνεβάλ-
λετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Εὐτόνως ¹¹ προπεμψάμε-
νοι ¹¹¹ συνελάβετο 1. Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κα-
τὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἶ-
πεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν.
Διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἔρχεται εἰς Ἔφε-
σον. ¹¹ ἀνατολικὰ 2. ⇄ εἶπον ¹¹ λαμβάνουσί τινες.
3. ⇄ πρὸς αὐτούς·

4. Εἶπε δὲ Παῦλος ——— / The baptists understand & paraphrase this verse thus — "Paul described John's baptism & said John verily baptised with the baptism of repentance saying unto the people that they should believe on him which should come after him i.e. added Paul on Jesus: and when they (ye disciples of John) heard John say this they were baptised by John in ye name of ye Lord Jesus" — They contend therefore that there is but one baptism & that the Ephesians were not rebaptized. Robinson Hist of Bapt. ch. 2. p. 8. Also see Gill.

πτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.
4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης 'ἐβάπτισε βάπτισμα μετα-
νοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν
5 ἵνα πιστεύσωσι· τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν "Ἰησοῦν. Ἀκού-
σαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰη-
6 σοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας,
ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε
7 γλώσσαις καὶ προεφήτευον. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
δρες ὡσεὶ δεκαδύο.
8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο,
ἐπὶ 'μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς
9 βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ
ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλή-
θους', ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς
καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τι-
10 νός". Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας
τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
11 κυρίου', Ἰουδαίους τε καὶ "Ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ
τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·
12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας 'ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονη-
13 ρὰ "ἐκπορεύεσθαι'''. Ἐπεχείρησαν δέ τινες 'ἀπὸ
τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν
ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· "Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰη-
14 σοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ
Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε· Τὸν Ἰη-

4. † μὲν " † Χριστὸν 8. ἡμέρας 9. *add.* τῶν ἐθνῶν, " *add.* ἀπὸ ὥρας πέμπτης ἕως δεκάτης. 10. † Ἰησοῦ, 12. ∾ ἀποφέρεσθαι " r. ἐξέρχεσθαι ''' † ἀπ' αὐτῶν. 13. ∾ καὶ *Alii*: ἐκ ʃ. καὶ ἐκ ʃ. καὶ ἀπὸ " r. Ὁρκίζομεν

σοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ
τίνες ἐστέ; Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, 16
ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, 'καὶ "κατακυριεύσας
'''αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τε-
τραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. Τοῦ- 17
το δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι
τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ
πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ. Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο- 18
μολογούμενοι 'καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.
Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες 19
τὰς βίβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνε-
ψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριά-
δας πέντε. Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου 20
ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ 21
πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πο-
ρεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰπών· Ὅτι μετὰ τὸ γενέ-
σθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. Ἀποστείλας δὲ 22
εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τι-
μόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον' εἰς τὴν
Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τά- 23
ραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις 24
ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς' Ἀρτέ-
μιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.
Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, 25
εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργα-
σίας ἡ εὐπορία 'ἡμῶν ἐστι· καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε, 26
ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας
ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέ-
γων, ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ 27

16. ⇄καὶ "∾κατακυριεῦσαι '''≈ἀμφοτέρων, *Al. om.* 18. *add.* τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν 22. *add.* ὀλίγον 24. *add.* ἴσως ὡς κιβώρια μικρὰ 25. ≈ὑμῶν

μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγ-
μὸν ἐλθεῖν· ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμι-
δος ἱερὸν εἰς οὐδὲν ˈλογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ κα-
θαιρεῖσθαι ʺτὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία
28 καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ, καὶ
γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον, λέγοντες· Μεγάλη
29 ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. Καὶ ˈἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη ʺτῆς
συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συν-
30 εκδήμους ‴Παύλου. Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσ-
ελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμ-
ψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς
32 τὸ θέατρον. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ
ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν,
33 τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου ˈπρο-
εβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰου-
δαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθε-
34 λεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ˈἘπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰου-
δαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας
35 δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. Κα-
ταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· Ἄνδρες
Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐ γινώσκει τὴν
Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης ˈἈρτέ-
36 μιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; Ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων
τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν,
37 καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν. Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄν-
δρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας
38 ˈτὴν θεὸν ʺὑμῶν. Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν

ˈ 27. λογισθήσεται, μέλλει τε καὶ καθαιρ. *Al.* λογι-
σθῆναι μέλλει, καθαιρ. τε ʺτῆς μεγαλειότητος
29. συνεχύθη ὅλη ἡ πόλις αἰσχύνης· ʺ*r.* → τῆς
‴ ✝ τοῦ 33. συνεβίβασαν *f.* κατεβίβασαν 34. *r.* Ἐπι-
γνόντων 35. ✝ θεᾶς 37. *r.* τὴν θεὰν *Al.* τὸν θεὸν
ʺ ∾ ἡμῶν.

αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ' ἀγόραιοι ἄγον-
ται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. Εἰ 39
δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ
ἐπιλυθήσεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στά- 40
σεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος,
περὶ ' οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς
ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν. 41

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσά- 20
μενός ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ ' ἀσπασάμενος, ἐξ-
ῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν. Διελθὼν δὲ τὰ 2
μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενο- 3
μένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, μέλλοντι
ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑπο-
στρέφειν διὰ Μακεδονίας. Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι 4
τῆς Ἀσίας Σώπατρος ' Πύῤῥου '' Βεροιαῖος. Θεσσαλο-
νικέων δὲ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερ-
βαῖος καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ ''' Τρό-
φιμος· οὗτοι προελθόντες ἔμενον ' ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 5
ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων 6
ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα ' ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας
ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμέ- 7
νων ' ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς,
μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον
μέχρι μεσονυκτίου. Ἦσαν δὲ ' λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ 8
ὑπερῴῳ, οὗ '' ἦμεν συνηγμένοι. Καθήμενος δέ τις 9
νεανίας, ὀνόματι Εὔτυχος, ἐπὶ τῆς θυρίδος, ' καταφε-
ρόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ

38. r. ἀγοραῖοι 40. ~ οὗ οὐ δυνήσομεθα δοῦναι
1. παρακαλέσας ἀσπασάμενός τε, 4. r. → Πύῤῥου
'' r. Βεροιαῖος· ''' r. Τρόφιμος. Οὗτοι 5. αὐτὸν
6. πεμπταῖοι, ἐν ᾗ καὶ διετρίψαμεν 7. r. τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι 8. ὑπολαμπάδες '' r. ἦσαν
9. κατεχόμενος ὕπνῳ βαρεῖ,

πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ
10 τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ
Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ
11 θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. Ἀνα-
βὰς δὲ, καὶ κλάσας ˈἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκα-
12 νόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. Ἤγα-
γον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ με-
13 τρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον,
ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμ-
βάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλ-
14 λων αὐτὸς πεζεύειν. Ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν
Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην·
15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀν-
τικρὺ Χίου. Τῇ δὲ ˈἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον·
ˈˈκαὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν
16 εἰς Μίλητον. ˈΚεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι
τὴν Ἔφεσον, ˈˈὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι
ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν
ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκα-
18 λέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ ˈπα-
ρεγένοντο πρὸς αὐτὸνˈˈ, εἶπεν ˈαὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστα-
σθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν,
19 πῶς ˈˈˈμεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δου-
λεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶˈ
δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς
20 ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην
τῶν συμφερόντων, τοῦ ˈμὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ δι-
21 δάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους· διαμαρτυρόμενος

11. ∾ τὸν ἄρτον 15. ἑσπέρᾳ ˈˈ∾ τῇ δὲ ἐχομένῃ
16. r. ∾ Ἔκρινε ˈˈ μήποτε γενηθῇ αὐτῷ κατάσχε-
σίς τις 18. ἐσκληρύνοντο ˈˈ*add.* ὁμοῦ *s.* ὁμόσε ὄν-
των αὐτῶν, *Al.* ὁμοθυμαδὸν, ˈˈˈ *add.* τριετίαν ἢ καὶ
πλεῖον 19. † πολλῶν 20. *om.* μὴ

Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν,
καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.
Καὶ νῦν ἰδοὺ, δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι, πορεύομαι 22
εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰ-
δὼς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν δια- 23
μαρτύρεταί ' μοι, λέγον, ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μέ-
νουσιν. Ἀλλ' ' οὐδενὸς λόγον '' ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω 24
τὴν ψυχὴν ''' μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ' ὡς τελειῶσαι τὸν
δρόμον μου '' μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλα-
βον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα, 25
ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν
οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν ' τοῦ Θεοῦ. Διὸ 26
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς
ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην 27
τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.
Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ 28
ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαί-
νειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ' κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ
τοῦ '' αἵματος τοῦ ἰδίου. Ἐγὼ ' γὰρ οἶδα '' τοῦτο, ὅτι 29
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς
ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐ- 30
τῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ
' ἀποσπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖ- 31
τε, μνημονεύοντες, ὅτι ' τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν
οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.
Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ' ἀδελφοὶ, τῷ Θεῷ καὶ 32

23. *r. om.* μοι, 24. οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τῆς ψυχῆς μου, ὡς *Al.* οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς '' ἔχω οὐδὲ ποιοῦμαι τὴν ''' ⇉ μου ' ὥστε *Al.* τοῦ '' ⇉ μετὰ χαρᾶς, 25. ⇉ τοῦ Θεοῦ. 28. *r.* ∾ Θεοῦ, *Al.* κυρίου καὶ Θεοῦ, *f.* Θεοῦ καὶ κυρίου, *f.* κυρίου Θεοῦ, *Al.* Χριστοῦ, *f.* σωτῆρος, '' *r.* ∾ ἰδίου αἵματος. 29. ⇉ γὰρ '' ⇉ τοῦτο, 30. ἀποστρέφειν 31. διετίαν 32. → ἀδελφοὶ,

28. του κυριου). In this place there are no fewer than six varying readings viz. 1. Χριστου — No Greek MS but the ancient Syr. ver. & the Arabic of Erpenius' edition — Origen probably & a few later & inferior fathers. 2. Θεου. the common reading — MSS. in 5 ascertained; in 9 conjectured; but if No 56 of Wetst. & Griesb. be esteemed the representative of four Medicean, we must say 12; and in one doubtful (No. 66 of W. & G.) from the obliteration of the writing — Versions. The modern text of Vulg. & y Philox. Syr. but "Lord" in the margin. — Fathers. Epiphanius, Ambrose, Cassiodorus, Fulgentius, Beda & a few others inferiour. Griesb. has Theophilus of Antioch but we apprehend it is a mistake. 3. Κυριου Θεου — One MS. & Arab. ver. in Par. & Lond. Polyglotts. good for nothing. 4. Θεου και Κυριου. One MS an apograph in y 16 century ~~[illegible]~~ written by Jas. Faber of Daventer from one of 1292. 5. Κυριου και Θεου. One Uncial MS. (Passionei) assigned by Bianchini to y eighth & by Montfaucon to y ninth century — & 46 more recent MSS. which form y majority of mere numbers, but none of them are among y most correct & authoritative. The Slavonic version of the 9 century. Of y Fathers only Theophylact & him questionable. 6. Κυριου. MSS. 4 Uncial viz Alex. Camb. Ephrem & the Laudian 3; i.e. all the [illegible] MSS of The Acts but

the Vatican wh. has not been collated with sufficient accuracy. 5 more recent MSS. but wh. Griesb. esteems as the best & most independent — Versions. the old Latin, the Coptic of Sais, the Armenian & probably ye Ethiopic. Fathers. Irenaeus, Const. Apost. Eusebius. Athanasius, Chrysostom, Jerome. Augustin & several besides — On seriously weighing all ye evidence. every impartial mind, we conceive, will admit that the last has the fairest claim to acceptance as ye genuine reading! Eclectic Review of Impr. Vers.

τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ''ἐποικο-
δομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγια-
33 σμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐ-
34 δενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ 'γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις
μου καὶ τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗ-
35 ται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ
ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε
τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μα-
36 κάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι, ἢ λαμβάνειν. Καὶ
ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐ-
37 τοῖς προσηύξατο. Ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάν-
των· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου,
38 κατεφίλουν αὐτόν· ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ
ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.
21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ᾽
αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν 'Κῶ, τῇ δὲ
2 ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα''. Καὶ
εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες
3 ἀνήχθημεν. Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ κατα-
λιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ
κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀπο-
4 φορτιζόμενον τὸν γόμον. Καὶ ἀνευρόντες 'τοὺς μαθη-
τὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύ-
λῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς ''Ἱε-
5 ροσόλυμα. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέ-
ρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς
πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πό-
λεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, 'προσ-
6 ηυξάμεθα. Καὶ 'ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς

32. ''∾ οἰκοδομῆσαι, 34. † δὲ 1. *r.* Κῶν, '' *add.* καὶ Μύρα. 4. *om.* τοὺς ''*r.* Ἱερουσαλήμ. 5. προσευξάμενοι. 6. ἠσπασάμεθα (*ſ.* ἀπησπασάμεθα *ſ.* ἀπησπάσμεθα) ἀλλήλους καὶ ἀνέβημεν *Conj.* ἀπεσπάσμεθα ἀλλήλων καὶ ἐπέβημεν

τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς 7
δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, ἐμεί-
ναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελ- 8
θόντες ' ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, " ὄντος ἐκ τῶν
ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέ- 9
ρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. Ἐπιμε- 10
νόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος· καὶ ἐλθὼν πρὸς 11
ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ' τε
αὐτοῦ " τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· Τάδε λέγει
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστιν ἡ ζώνη
αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς δὲ ἠκούσαμεν 12
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ
μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀπεκρίθη δὲ 13
ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ ' συνθρύπτοντές
μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐ- 14
τοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου
γενέσθω. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ' ἀποσκευα- 15
σάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς " Ἱερουσαλήμ. Συνῆλθον δὲ 16
καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες
' παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ
μαθητῇ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ' ἐδέ- 17
ξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦ- 18

8. † οἱ περὶ τὸν Παῦλον " † τοῦ 11. ∾ ἑαυτοῦ *Al.* τε αὐτοῦ " τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, 13. θορυβοῦντές 15. ∾ ἐπισκευασάμενοι *Al.* παρασκευασ. *f.* ἐπισκευψ. *f.* ἀποταξάμενοι " ∾ Ἱεροσόλυμα. 16. ἡμᾶς πρὸς οὓς ξενισθῶμεν· καὶ παραγενόμενοι εἴς τινα κώμην, ἐγενόμεθα παρὰ Νάσωνί 17. ∾ ἀπεδέξαντο

λος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο
19 οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο
καθ' ἓν ἕκαστον, ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι
20 διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον
τὸν 'Θεόν· εἰπόν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφὲ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν ''Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ
21 πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. Κατηχήθησαν
δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως
τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη 'πάντας Ἰουδαίους, λέγων, μὴ πε-
ριτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι '' περιπα-
22 τεῖν. 'Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν·
23 ἀκούσονται γὰρ, ὅτι ἐλήλυθας. Τοῦτο οὖν ποίησον,
ὅ σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχον-
24 τες ἐφ' ἑαυτῶν. Τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν
αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν
κεφαλὴν, καὶ 'γνώσονται πάντες, ὅτι ὧν κατήχηνται
περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν
25 νόμον φυλάσσων. Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν
'ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες ''μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν
αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον
26 καὶ τὸ αἷμα ''' καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. Τότε
ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ
προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 'Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ
ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν

20. r. κύριον· ''∾ἐν τοῖς Ἰουδαίοις 21.→πάντας ''add. πατρῴοις 22.∾Πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας. 24. r.∾γνῶσι 25. οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρός σε, ἡμεῖς γὰρ ἐπεστ. ''⇉μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ '''→καὶ πνικτὸν 27. Συντελουμένης δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας,

τὰς χεῖρας, κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· 28
οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ
νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας ʹπανταχοῦ διδά-
σκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν,
καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. (Ἦσαν γὰρ 29
ʹπροεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν
αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦ-
λος.) Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρο- 30
μὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύ-
ραι. Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις 31
τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερου-
σαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκα- 32
τοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες
τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύ-
πτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπε- 33
λάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ
ἐπυνθάνετο, τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. Ἄλ- 34
λοι δὲ ἄλλο τι ʹἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ. Μὴ δυνάμενος
δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν
ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο 35
ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ
τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκολούθει 36
γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ʹκρᾶζον· Αἶρε αὐτόν. Μέλ- 37
λων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέ-
γει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν ʹτι πρός σε;
Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ 38
Αἰγύπτιος, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας
καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς ʹτετρακισχιλίους
ἄνδρας τῶν σικαρίων; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄν- 39
θρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς, τῆς Κιλικίας οὐκ
ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι

28. ~ πανταχῇ 29. ἑωρακότες 34. ~ ἐπεφώνουν
36. ~ κράζοντες 37. → τι 38. τετρακοσίους

40 λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ
Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ
τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ
' Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων·
22 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς
2 πρὸς ὑμᾶς ' νυνὶ ἀπολογίας. Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ
Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέ-
3 σχον ἡσυχίαν. Καί φησιν· Ἐγὼ ' μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰου-
δαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατε-
θραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας
Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου
νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες
4 ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι
θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄν-
5 δρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ' μαρτυρεῖ
μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς
" δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπο-
ρευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς
6 Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγένετο δέ μοι πο-
ρευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν
ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν
7 περὶ ἐμέ· ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς
8 λεγούσης μοι· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ
δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, κύριε; Εἶπέ τε πρός με· Ἐγώ
9 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν
ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, ' καὶ ἔμφοβοι ἐγέ-
νοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.
10 Εἶπον δέ· Τί ποιήσω, κύριε; Ὁ δὲ κύριος εἶπε πρός
με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· κἀκεῖ σοι λαλη-
11 θήσεται περὶ πάντων, ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. Ὡς
δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου,

40. ἰδίᾳ 1. *r.* νῦν 3. ⇉μὲν 5. *add.* Ἀνανίας " δεξάμενος, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς 9. ⇉καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο·

χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς
Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ ' εὐσεβὴς κατὰ τὸν 12
νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούν-
των '' Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι· 13
Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέ-
βλεψα εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων 14
ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ
ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ· ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, 15
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀνα- 16
στὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπι-
καλεσάμενος τὸ ὄνομα ' αὐτοῦ. Ἐγένετο δέ μοι 17
ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου
ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν 18
λέγοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερου-
σαλήμ· διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ
ἐμοῦ. Κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ 19
ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα ' Στε- 20
φάνου τοῦ '' μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς,
καὶ συνευδοκῶν ''', καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναι-
ρούντων αὐτόν. Καὶ εἶπε ' πρός με· Πορεύου· ὅτι 21
ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε...

Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ 22
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς
γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ ' καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. Κραυ- 23
γαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ' ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν '' ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ χι- 24
λίαρχος ' εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν
μάστιξιν ανετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα ἐπιγνῷ, δι' ἣν αἰτίαν

12. εὐλαβὴς *Al. om.* ''*add.* ἐν Δαμασκῷ 16. *r.* τοῦ κυρίου. 20.→ Στεφάνου ''πρωτομάρτυρός ''' † τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, 21. *add.* ἡ φωνὴ 22. *r.* καθῆκον 23. ῥιπτόντων '' ∾ οὐρανὸν, 24. *r.* ἄγεσθαι

25 οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. Ὡς δὲ ' προέτειναν αὐτὸν
τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ
Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξε-
26 στιν ὑμῖν μαστίζειν; Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσ-
ελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλε, λέγων· ' τί μέλλεις
27 ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. Προσ-
ελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε ' μοι, " σὺ
28 Ῥωμαῖος εἶ; Ὁ δὲ ἔφη· Ναί. Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρ-
χος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην
ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέν-
29 νημαι. Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλον-
τες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδε-
κώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς,
τὸ τί κατηγορεῖται ' παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐ-
τὸν", καὶ ἐκέλευσεν ''' συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
πᾶν τὸ συνέδριον''· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστη-
23 σεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνε-
δρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει
ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέ-
2 ρας... Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρε-
3 στῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦ-
λος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε
κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον,
4 καὶ ' παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; Οἱ δὲ παρε-
5 στῶτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; Ἔφη
τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι ἐστὶν ἀρχιε-
ρεύς· γέγραπται γάρ· Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ
6 ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος, ὅτι τὸ ἓν μέρος

25. r. προέτεινεν *Alii* : προέτεινον *f.* προσέτειναν
26. † Ὅρα, 27. μοι σὺ, " † εἰ 30. ≈ ὑπὸ " † ἀπὸ
τῶν δεσμῶν, ''' r. ἐλθεῖν ' r. ὅλον " † αὐτῶν
3. παρὰ τὸν νόμον

ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν
τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς
ˈ Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος ˈˈ καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στά- 7
σις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχί-
σθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶ- 8
ναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι
δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. Ἐγένετο δὲ κραυγὴ με- 9
γάλη· καὶ ἀναστάντες ˈ οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν
Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὑρί-
σκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλη-
σεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος ˈˈ.. Πολλῆς δὲ γενομένης στά- 10
σεως, ˈ εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦ-
λος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρ-
πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμ-
βολήν.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶ- 11
πε· Θάρσει ˈ· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς
Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆ-
σαι· Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες ˈ συστρο- 12
φὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον·
ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνω- 13
μοσίαν ˈ πεποιηκότες· οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιε- 14
ρεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀπο-
κτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε 15
τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως ˈ αὐτὸν κατα-

6. ∾ Φαρισαίων· ˈˈ *om.* καὶ 9. ∾ τινες τῶν γραμ-
ματέων τοῦ μ. τ. Φαρισαίων, *Al.* τινες τῶν Φαρι-
σαίων, *Al.* γραμματεῖς τοῦ μ. τ. Φαρισαίων, ˈˈ † μὴ
θεομαχῶμεν. 10. ∾ φοβηθεὶς 11. † Παῦλε· 12. *r.* τι-
νες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, 13. ∾ ποιησάμενοι·
15. † αὔριον

γάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέ-
στερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐ-
16 τὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας
δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου 'τὴν ἐνέδραν, παρα-
γενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγ-
17 γειλε τῷ Παύλῳ. Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα
τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγα-
γε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.
18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρ-
χον, καί φησιν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμε-
νός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε,
19 ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυν-
20 θάνετο· Τί ἐστιν, ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπε δέ·
Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως
αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς
'μέλλοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ
αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμά-
τισαν ἑαυτοὺς, μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλω-
σιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ
22 σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν
νεανίαν, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα
23 ἐνεφάνισας πρός με. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο
τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἑτοιμάσατε στρατιώ-
τας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ
ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ 'δεξιολάβους '' διακοσίους,
24 ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστῆσαι,
ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα
25 τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν 'τύ-
26 πον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι

16. ∾τὸ ἔνεδρον, 20. μέλλων *f.* μελλόντων *f.* μέλ-
λοντά 23. δεξιοβόλους '' ὀγδοήκοντα, *Al. om.*
25. *Conj.* τρόπον

Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ 27
τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν,
ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην ' αὐτὸν, μαθὼν
ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. Βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν 28
δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέ-
δριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων 29
τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν
ἔγκλημα ἔχοντα. Μηνυθείσης δέ μοι ' ἐπιβουλῆς εἰς 30
τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυ-
τῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις
λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. '' Ἔρρωσο.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον 31
αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυ-
κτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες 32
τοὺς ἱππεῖς ' πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, 33
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. Ἀναγνοὺς δὲ ', καὶ ἐπερωτή- 34
σας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ
Κιλικίας· Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατή- 35
γοροί σου παραγένωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ
πραιτωρίῳ ' τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνα- 24
νίας μετὰ ' τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου
τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύ-
λου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρ- 2
τυλλος, λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, 3
καὶ ' κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ

27. → αὐτὸν, 30. ἐπιβουλῆς, ἐξαυτῆς ἔπεμψα *Al.* ἐπιβ. ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα *Al.* ἐπιβ. εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι (*f.* μέλλειν ἔσεσθαι) ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα '' → Ἔρρωσο. 32. ∾ ἀπέρχεσθαι 34. † ὁ ἡγεμὼν, 35. *om.* τοῦ *Al.* τῷ 1. πρεσβυτέρων τινῶν 3. ∾ διορθωμάτων

τῆς σῆς " προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχό-
4 μεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. Ἵνα
δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε
5 ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. Εὑρόντες γὰρ τὸν
ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινοῦντα ' στάσιν πᾶσι τοῖς
Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε
6 τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεί-
ρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν
7 ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. Παρελθὼν δὲ
Λυσίας ὁ χιλίαρχος, ' μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χει-
8 ρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ
ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς, ἀνακρίνας,
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦ-
9 μεν αὐτοῦ. ' Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκον-
10 τες ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος,
νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν
ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν ' τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
11 " εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι· δυναμέ-
νου σου γνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ' δε-
καδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων " ἐν Ἱερουσαλήμ.
12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμε-
νον, ἢ ' ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς
13 συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε παραστῆσαι
14 δύνανται', περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου. Ὁμολογῶ
δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἣν λέγουσιν αἵρεσιν,
οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς
κατὰ τὸν νόμον ' καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμ-
15 μένοις· ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι

3. " προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, 5. ∾ στάσεις 6.7.8. ⇉ καὶ κατὰ ... ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· 7. βίᾳ πολλῇ ἐκ τ. χ. ἡμῶν ἀφείλετο καὶ πρό. σε ἀπέστειλε, 9. *r.* Συνέθεντο 10. *add.* δίκαιον " ∾ εὐθύμως 11. † ἢ " εἰς 12. ∾ ἐπίστασιν 13. *add.* σοι *f.* με 14. *r.* καὶ ἐν τοῖς προφήταις *Al.* καὶ τοῖς προφήταις

προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι ' νεκρῶν, δι-
καίων τε καὶ ἀδίκων. Ἐν τούτῳ ' δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, 16
ἀπρόσκοπον συνείδησιν '' ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς
ἀνθρώπους διαπαντός· Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παραγε- 17
νόμενος ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ
προσφοράς· Ἐν ' οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, 18
οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ '' θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ 19
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ' ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ
κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός με. Ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά- 20
τωσαν, ' τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ
τοῦ συνεδρίου· ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα 21
ἑστὼς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ' Ἀνεβάλετο δὲ αὐ- 22
τοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,
εἰπών· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσο-
μαι τὰ καθ' ὑμᾶς. Διαταξάμενός ' τε τῷ ἑκατοντάρχῃ 23
τηρεῖσθαι '' αὐτὸν, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κω-
λύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, ''' ἢ προσέρχεσθαι
αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν 24
Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ ', οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο
τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως. Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ 25
ἐγκρατείας καὶ τοῦ ' κρίματος τοῦ μέλλοντος '', ἔμφο-
βος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πο-
ρεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε. Ἅμα 26
' καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
Παύλου, '' ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐ-

15. ⇉ νεκρῶν, 16. ∾ καὶ '' ∾ ἔχων 18. ∾ αἷς
'' r. θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι· 19. ∾ δεῖ
20. † εἰ 22. r. ∾ Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ, ἀνεβά-
λετο αὐτοὺς, 23. ⇉ τε '' r. τὸν Παῦλον, ''' ⇉ ἢ προσ-
έρχεσθαι 24. † αὐτοῦ, *Al.* ἰδίᾳ, 25. ∾ μέλλοντος
κρίματος '' † ἔσεσθαι, 26. † δὲ '' ⇉ ὅπως λύ-
σῃ αὐτόν·

27 τὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ
πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον·
θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ,
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.
25 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας
2 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. Ἐνεφάνισαν
δὲ αὐτῷ ' ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων
3 κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, αἰτούμενοι
χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ· ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν
4 ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν
Παῦλον ' ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει
5 ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησὶ, δυνατοὶ, συγκα-
ταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ' ἐν τῷ ἀνδρὶ '', κατηγορείτω-
6 σαν αὐτοῦ. Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας ' οὐ
πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ
ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦ-
7 λον ἀχθῆναι. Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν
' οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ
καὶ βαρέα '' αἰτιώματα φέροντες ''' κατὰ τοῦ Παύλου,
8 ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι· ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι
οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν,
9 οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος δὲ, τοῖς Ἰου-
δαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύ-
λῳ εἶπε· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
10 τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ
τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνε-
σθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον
11 ἐπιγινώσκεις. Εἰ μὲν ' γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου

2. ∾ οἱ ἀρχιερεῖς 4. ≈ εἰς Καισάρειαν, 5. *add.* ἄτο-
πον '' † τούτῳ, 6. *r.* πλείους ἢ δέκα, *Al.* ∾ πλείους
ὀκτὼ ἢ δέκα, 7. *add.* ∾ αὐτὸν *s.* αὐτῷ '' *r.* αἰ-
τιάματα ''' ⇄ κατὰ τοῦ Παύλου, *Al.* κατ' αὐτοῦ;
11. ≈ οὖν

πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐ-
δέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύνα-
ται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε 12
ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρί-
θη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι· ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βα- 13
σιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπα-
σόμενοι τὸν Φῆστον. Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον 14
ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦ-
λον, λέγων· Ἀνήρ τις ἐστὶ καταλελειμμένος ὑπὸ Φή-
λικος δέσμιος· περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυ- 15
μα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν
Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ 'δίκην. Πρὸς οὓς 16
ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί
'τινα ἄνθρωπον", πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσ-
ωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λά-
βοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων οὖν αὐτῶν 17
ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς κα-
θίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.
Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν 'ἐπέ- 18
φερον, ὧν ὑπενόουν ἐγώ". Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς 19
ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος
Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. Ἀπο- 20
ρούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ 'τούτου ζήτησιν, ἔλε-
γον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, κἀκεῖ
κρίνεσθαι περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσα- 21
μένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνω-
σιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ 'πέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· 22
Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δέ·
Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

15. ≈ καταδίκην. 16. ∾ τινι " † εἰς ἀπώλειαν,
18. ≈ ἔφερον, " add. ∾ πονηράν· ſ. πονηρῶν·
20. ≈ τούτων 21. ἀναπέμψω

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς
Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς
τὸ ἀκροατήριον, σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι
τοῖς κατ' ἐξοχὴν ' οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος
24 τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. Καί φησιν ὁ Φῆστος·
Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν
ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν
Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε,
25 ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. Ἐγὼ δὲ κα-
ταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι,
καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν,
26 ἔκρινα πέμπειν ' αὐτόν. Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι
τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν,
καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς
27 ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι ' γράψαι. Ἄλογον γάρ
μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
αἰτίας σημᾶναι.

26 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεταί
σοι ' ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖ-
2 το, ἐκτείνας τὴν χεῖρα· Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι
ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μα-
3 κάριον, ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι· μάλι-
στα ' γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους
ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. Διὸ δέομαί " σου, μακροθύ-
4 μως ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν
ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει
5 μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι· προ-
γινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν,) ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας
6 ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς ' πρὸς τοὺς
πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα

23. ⇉ οὖσι 25. ⇉ αὐτόν. 26. ≈ γράψω. 1 ≈ περὶ
3. *add.* ἐπιστάμενος *s.* εἰδὼς, " ⇉ σου, 6. ≈ εἰς
τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας

κρινόμενος· εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν, ἐν ἐκτενείᾳ 7
νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον, ἐλπίζει καταντῆσαι· πε-
ρὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, ' βασιλεῦ " 'Αγρίππα, ὑπὸ
''' Ἰουδαίων. Τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς 8
νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ 9
πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναν-
τία πρᾶξαι. Ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολ- 10
λοὺς ' τῶν ἁγίων ἐγὼ " ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν
παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων
τε αὐτῶν, κατήνεγκα ψῆφον· καὶ κατὰ πάσας τὰς συν- 11
αγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασ-
φημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον
ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς ' καὶ πο- 12
ρευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτρο-
πῆς " τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ 13
τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν, ὑπὲρ τὴν λαμ-
πρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν 14
εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα ' φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ
λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί
με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ 15
δὲ εἶπον· Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγώ εἰμι Ἰη-
σοῦς, ὃν σὺ διώκεις. Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ 16
τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρί-
σασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα, ὧν τε εἶδες, ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι· ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν 17
ἐθνῶν, εἰς οὓς ' ἐγώ σε ἀποστέλλω, ἀνοῖξαι ὀφθαλ- 18
μοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ
τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεὸν, τοῦ λαβεῖν
αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμέ-

7. *om.* βασιλεῦ " ⇉ Ἀγρίππα, ''' † τῶν 10. ∾ τε τῶν " *r.* → ἐν 12. ⇉ καὶ " → τῆς παρὰ 14. ∾ φωνὴν λαλοῦσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι *Al.* φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβρ. 17. *r.* ∾ νῦν

19 νοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίπ-
20 πα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ· ἀλλὰ
τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν
τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγ-
γελλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἄξια
21 τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἕνεκα τούτων με
οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο δια-
22 χειρίσασθαι. Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ
Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων, ὧν τε οἱ
προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωϋ-
23 σῆς· εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως
νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς
24 ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆ-
στος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά
25 σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. Ὁ δέ· Οὐ μαί-
νομαι, φησὶ, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σω-
26 φροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. Ἐπίσταται γὰρ περὶ
τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λα-
λῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων ¹ οὐ πείθομαι οὐ-
27 δέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. Πι-
στεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα, ὅτι
28 πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ¹ ἔφη·
29 Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι. Ὁ δὲ Παῦ-
λος ¹ εἶπεν· Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
ἐν ¹¹ πολλῷ, οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκού-
οντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους, ὁποῖος κἀγώ
εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 ¹ Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥ τε Βερνί-
31 κη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς· καὶ ἀναχωρήσαντες
ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου

26. οὐ πείθομαι· οὐδὲ γὰρ *Al.* πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ 28. ⇉ ἔφη· 29. ⇉ εἶπεν· ¹¹ ∾ μεγάλῳ 30. r. ≈ Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ

ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας 32
δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος
οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.
Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, 27
παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώ-
τας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς.
Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, ' μέλλοντες πλεῖν 2
" τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν
ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως. Τῇ τε 3
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰού-
λιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς ' τοὺς φί-
λους " πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. Κἀκεῖθεν ἀνα- 4
χθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέ-
μους εἶναι ἐναντίους. Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κι- 5
λικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς
' Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρ- 6
χος πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνε-
βίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυ- 7
πλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρή-
την κατὰ Σαλμώνην· μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, 8
ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας,
ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις 'Λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγε- 9
νομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ
καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦ-
λος, λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ, ὅτι μετὰ ὕβρεως 10
καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ ' φορτίου καὶ τοῦ
πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι
τὸν πλοῦν. Ὁ δὲ ' ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ 11
τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-
λου λεγομένοις. Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχον- 12

2. ~ μέλλοντι "add. εἰς 3. om. τοὺς " πορευθέντι
5. Σμύρναν Al. Λύστρα Conject. Λίμυρα 8. "Αλασ-
σα. 10. r. φόρτου 11. r. ἑκατόνταρχος

τος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες
εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέπον-
13 τα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ
Νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραν-
14 τες, ˈἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. Μετ' οὐ πολὺ
δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμε-
15 νος ˈΕὐρυκλύδων. Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου,
καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
16 ἐφερόμεθα. Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
ˈΚλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς
17 σκάφης· ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες
τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσω-
18 σι, χαλάσαντες ˈτὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς
δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο·
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ˈἐρ-
20 ρίψαν. Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικει-
μένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι
21 ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε στα-
θεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἔδει μὲν, ὦ ἄν-
δρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρή-
της, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυ-
23 χῆς ˈοὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. Πα-
ρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οὗ
24 εἰμὶ, ᾧ καὶ λατρεύω, λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε·
Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ, κεχάρισταί σοι
25 ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυ-
μεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται,

13. Ἆσσον 14. r. Εὐροκλύδων. *Alii:* Εὐρακλύδων. *Alii:* Εὐρακύλων. 16. Κλαύδαν, *Alii:* Καῦδα, 17. τὰ ἱστία, *f.* τὸ ἱστίον, 19. r. ἐρρίψαμεν. 22. οὐδεμιᾶς

καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ 26
ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ 27
ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέ-
σον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐ-
τοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι· 28
βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον
ὀργυιὰς δεκαπέντε· φοβούμενοί τε, ' μήπως " εἰς τρα- 29
χεῖς τόπους ‴ ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύ-
ρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυ- 30
τῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ
πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦ- 31
λος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν μὴ
οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνα-
σθε. Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς 32
σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελ- 33
λεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας με-
ταλαβεῖν τροφῆς, λέγων· Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμε-
ρον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν
προσλαβόμενοι. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς ' μεταλαβεῖν τρο- 34
φῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει·
οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ‴ ἀπολεῖται.
Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ 35
θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.
Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβον- 36
το τροφῆς. Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, 37
διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. Κορεσθέντες δὲ τροφῆς, 38
ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν
θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπε- 39
γίνωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν,
εἰς ὃν ' ἐβουλεύσαντο, εἰ " δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

29. ∾ μήπου " ∾ κατὰ ‴ r. ἐκπέσωσιν, 34. r. προσλαβεῖν " r. πεσεῖται. 39. ∾ ἐβουλεύοντο, f. ἐβούλοντο, " ∾ δυνατὸν,

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
ραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰ-
41 γιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπώ-
κειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν
ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν
42 κυμάτων. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο,
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκολυμβήσας
43 'διαφύγῃ. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι
τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέ-
λευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν, ἀποῤῥίψαντας
44 πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι· καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς
μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου.
Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.
28 Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ
2 νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν
τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν,
προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
3 στῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ
Παύλου φρυγάνων 'πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν
πυρὰν, ἔχιδνα ''ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς
4 χειρὸς αὐτοῦ. Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον
τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλή-
λους· Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν δια-
σωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν
6 οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμ-
πρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πολὺ δὲ
αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον
εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον, θεὸν αὐ-
7 τὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ·

42. r. διαφύγοι. 3. ∾ τι πλῆθος, ''∾ ἀπὸ τῆς θέρ-
μης διεξελθοῦσα καθήψατο

ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέ-
νισεν. Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς 8
καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ
Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖ-
ρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. Τούτου οὖν γενομένου, καὶ 9
οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρ-
χοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτί- 10
μησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν
χρείαν.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρα- 11
κεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ
Διοσκούροις. Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπε- 12
μείναμεν ἡμέρας τρεῖς· ὅθεν περιελθόντες κατηντήσα- 13
μεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου
Νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ εὑρόν- 14
τες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέ-
ρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. Κἀκεῖ- 15
θεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου φόρου, καὶ Τριῶν τα-
βερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ,
ἔλαβε θάρσος.

Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος πα- 16
ρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύ-
λῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι
αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς 17
συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώ-
τους. Συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς·
Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ
ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· οἵτινες ἀνα- 18
κρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν
αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. Ἀντιλεγόντων δὲ 19

8. δυσεντερίῳ 16. ~ Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν 17. r. τὸν Παῦλον

τῶν Ἰουδαίων, ᾿ ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα·
20 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. Διὰ
ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ
προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν
21 ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον·
Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
22 γειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. Ἀξιοῦμεν δὲ
παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι, ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέ-
σεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν, ὅτι πανταχοῦ ἀντι-
23 λέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ᾿ ἧκον πρὸς
αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρ-
τυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς
" τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ
24 τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. Καὶ οἱ μὲν
25 ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. Ἀσύμφω-
νοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ
Παύλου ῥῆμα ἕν· Ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας
26 ἡμῶν, λέγον· Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ
᾿ εἰπόν· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέ-
27 ποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκου-
σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ᾿ ἰάσωμαι αὐ-
28 τούς. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπε-
στάλη ᾿ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
29 ᾿ Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολ-
λὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

23. ∾ ἦλθον " ⇉ τὰ 26. *r.* εἰπέ· 27. ∿ ἰάσομαι
28. *add.* τοῦτο 29. ⇉ Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόν-
τος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυ-
τοῖς συζήτησιν.

Ἔμεινε δὲ ˈδιετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι καὶ 30
ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν,
κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ 31
περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥη-
σίας, ἀκωλύτως.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, 1
ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, (ὃ προεπηγγείλατο 2
διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,) περὶ 3
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυῒδ
κατὰ σάρκα· τοῦ ˈὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, 4
κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,) Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, (δι' οὗ ἐλάβομεν χά- 5
ριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς
ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· ἐν οἷς ἐστε καὶ 6
ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·) πᾶσι τοῖς οὖσιν ˈἐν 7
Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ 8
Χριστοῦ ˈὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν κα-
ταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Μάρτυς γάρ μου 9

30. † ὁ Παῦλος 4. προορισθέντος 7. ἐν ἀγάπῃ θεοῦ, *Al. om.* ἀγαπητοῖς θεοῦ, 8. ∾ περὶ

4. αναστασεως νεκρων — "through his resurrection from the dead". Imp. Vers. — Wakef.
vel — "Ab eo tempore, quo ex mortuis resurrexit" sc. quum nimirum J.Ch. ex mortuis in vitam revocat. & in coelum evectus Sp. St. largissime super Judæos & gentes effudisset &c. Rosenmuller
Εκ interdum significat "post" — ut Matth. 19; 12 — 2 Peter 2; 8. vid. Vigerus de Id. p. 598.

11. Χαρισμα πνευματικον) vid. Schleusner ad verbum. Michaelis disagrees & thinks it means some "spiritual gift" wh. it was impossible they should receive but from ye hands of an apostle. No apostle had at this time been at Rome. Int. to N.T. Vol. 4. "Romans"

17. Εκ πιστεως εις πιστιν) propter fidem in credentes πιστιν (per meton.) pro εις παντας τους πιστευοντας Rosenmuller. Schleusner. vid. Gal. 3; 23

ἐστιν ὁ θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
10 ὑμῶν ' ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεό-
μενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι
11 τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς,
ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στη-
12 ριχθῆναι ὑμᾶς· τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν
ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.
13 ' Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις
προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ
δεῦρο,) ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ
14 ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις,
15 σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· οὕτω, τὸ κατ'
ἐμὲ, πρόθυμον καὶ ὑμῖν ' τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσα-
16 σθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον'· δύναμις
γὰρ '' θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι,
17 Ἰουδαίῳ τε ''' πρῶτον καὶ Ἕλληνι. Δικαιοσύνη γὰρ
θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν,
καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ ' δίκαιος ἐκ πίστεως, ζή-
σεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ
πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων, τῶν τὴν ἀλή-
19 θειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ
θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφα-
20 νέρωσε· (τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου,
τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ
δύναμις καὶ θειότης·) εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογή-
21 τους. Διότι γνόντες τὸν θεὸν, οὐχ ὡς θεὸν ἐδό-
ξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς
διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν

9. 10. ποιοῦμαι πάντοτε, *f.* ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 13. Οὐκ οἶμαι 15. *om.* τοῖς ἐν Ῥώμῃ 16. † τοῦ Χριστοῦ· '' θείου σταυροῦ εἰς ''' *om.* πρῶτον 17. δίκαιος, ἐκ πίστεως ζήσεται.

καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλ- 22.23
λαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετρα-
πόδων καὶ ἑρπετῶν. Διὸ 'καὶ παρέδωκεν αὐ- 24
τοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν
εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
ἑαυτοῖς· οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν 25
τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει
παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶ-
νας· ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς 26
πάθη ἀτιμίας. Αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν
τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως 'τε 27
καὶ οἱ ἄῤῥενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους,
ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι,
καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν
ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν 28
τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα· πεπλη- 29
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, 'πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ·
μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας·
ψιθυριστὰς, καταλάλους, 'θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, ὑπερ- 30
ηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπει-
θεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 'ἀσπόνδους, 31
ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόν- 32
τες, '(ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου
εἰσὶν,) οὐ μόνον ''αὐτὰ '''ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδο-
κοῦσι τοῖς πράσσουσι.

24. ⇉καὶ 27. ≈δὲ *Al. om.* 29. πορνείᾳ, πλ. *Al. r.* πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλ. *Al. transp. Al.* ἀκαθαρσίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλ. 30. θεοστύγεις, 31. ⇉ἀσπόνδους, *Al. transp.* 32. *add.* οὐκ ἐνόησαν, *ſ.* οὐκ ἔγνωσαν, *ſ.* οὐ συνῆκαν, '' *add.* γὰρ *ſ.* καὶ ''' ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦντες

30. αστοργους] Here St. Paul seems to have alluded the horrid practice of exposing children — universal in ye pagan world — Warburton.

1. τον ετερον) the other i.e. the Gentile. Wakef. &c.

15. και μεταξυ —) the sense is "and from the debates which arise among them about right & wrong when either they accuse others or defend themselves. — κατηγορουντων & απολογουμενων are law terms & correspond to plaintiff & defendant. Taylor.

Ubi λογισμοι sensum veri et falsi, honesti et turpis, cuique a natura insitum, significat; ut sensus est: et ipsae eorum de honesto et turpi sententiae eos aliquando aut

scilicet dictamen rectae rationis negligunt)

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων·
Ἐν ᾧ γὰρ 'κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις·
2 τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι τὸ
κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοι-
3 αῦτα πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ
κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ,
4 ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου
τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μα-
κροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν, ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ
5 Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά
σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ
ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ 'ἀποκαλύψεως ''δικαιοκρι-
6 σίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
7 τοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ
8 τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ
ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι 'μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομέ-
9 νοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. Θλίψις καὶ στενο-
χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομέ-
10 νου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· δό-
ξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ
11 ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. Οὐ γάρ
12 ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι γὰρ
ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν
13 νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται, (οὐ γὰρ οἱ
ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ
14 ποιηταὶ 'τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη
τὰ μὴ νόμον 'ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι
15 νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· οἵτινες ἐνδεί-
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ
μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ

1. κατακρίνεις *Al.* κρίματι κρίνεις 5. ἀνταποδόσεως ''∾καὶ δικαιοκρισίας 8. *om.* μὲν 13. ⇉τοῦ 14. ἔχοντα φύσει,

ἀπολογουμένων.) ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυ- 16
πτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ. ' Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, 17
καὶ ἐπαναπαύῃ ''τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ 18
γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα,
κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδη- 19
γὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν 20
ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ὁ οὖν 21
διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ ' διδάσκεις; ὁ κηρύσσων
μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοι- 22
χεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς; ὃς 23
ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν
Θεὸν ἀτιμάζεις; Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασ- 24
φημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται. Πε- 25
ριτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ
παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέ-
γονεν. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νό- 26
μου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν
' λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ ' φύσεως ἀκροβυστία, 27
τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτο-
μῆς παραβάτην νόμου; Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰου- 28
δαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περι-
τομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ 29
καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ
ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.
Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια 3
τῆς περιτομῆς; Πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. ' Πρῶτον 2
μὲν γὰρ, ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Τί 3
γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν

17. r. Ἰδὲ *Al.* Ἴδε ''⇉τῷ 21. διδάσκεις· 26. μεταστραφήσεται; 27. πίστεως 2. Πρῶτοι μὲν γὰρ ἐπιστεύθησαν *Al.* Πρῶτον γὰρ ἐπιστ. *Al.* ∾Πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπιστ.

accusabunt, aut (quando dictamini sanae rationis conformiter vivunt) excusabunt. Schleusner.

22. ὁ βδελυσσόμενος — qui abominaris idola ipse sacrilegium committis, h. e. tu veram illam religionem violas, ad quam alios ab idololatria revocare conaris. Schleusner.

Thou who abhorrest idols, dost thou rob temples of tithes destined for the support of the worship of the true God? as if impiety were criminal in heathens but pardonable in thee. see Mal. 3; 8. Macknight.

4. Οπως αν δικαιωθης —) This is said to be taken from ye LXX — Ps. 51:6 — but I do not find much resemblance.

21.) "But now the gospel opens to us more happy & encouraging prospects: as it discovers a way of salvation not under the law — not founded upon the claim & right which results from obedience to law: but upon the grace and favor of the lawgiver, being provided for us by the mercy of God; & is spoken of & established in the law of Moses & the writings of the prophets' — "Law" in this chap. means simply a rule of obedience" equally applicable to the Jews & Gentiles. Taylor — δικαιοσυνη — "acquittal" Wahl

4 ' πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ
ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέ-
γραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ
5 νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν
Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος
ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ' ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέ-
6 γω.) Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κό-
7 σμον; Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύ-
σματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, ' τί ἔτι κἀγὼ
8 ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημού-
μεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,) ' ὅτι ποιή-
σωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα
9 ἔνδικόν ἐστι. ' Τί οὖν; προεχόμεθα; || Οὐ πάντως·
προῃτιασάμεθα γὰρ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάν-
10 τας ὑφ᾽ ἁμαρτίαν εἶναι· καθὼς γέγραπται· ' Ὅτι οὐκ
11 ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς· οὐκ ἔστιν ' ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν
12 '' ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν· πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρει-
ώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως
13 ἑνός. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς
γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν. Ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ
14 χείλη αὐτῶν. Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει.
15.16 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ
17 ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ ὁδὸν εἰρήνης
18 οὐκ ἔγνωσαν. Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν
19 ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέ-
γει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ,
20 καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. Διότι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρω-

3. δόξαν 5. ὀργὴν κατ᾽ ἀνθρώπων; 7. τί ἔτι; 8. om. ὅτι *Conject.* ἔτι 9. Τί οὖν προεχόμεθα; Οὐ π. προῃτ. *Al.* Τί οὖν προκατέχομεν περισσόν; ᾐτιασάμεθα 10. *om.* Ὅτι 11. → ὁ '' *om.* ὁ

ται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·
δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς 22
πάντας ' καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ
ἐστι διαστολή. Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται 23
τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν, τῇ αὐτοῦ 24
χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον ' διὰ τῆς πίστεως ἐν 25
τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
διὰ τὴν ' πάρεσιν τῶν προγεγονότων ''' ἁμαρτημάτων
ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ· πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης 26
αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον,
καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως ' Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν 27
ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔρ-
γων; οὐχὶ, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως· λογιζόμεθα 28
' γὰρ, δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νό-
μου. Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ ' καὶ ἐθνῶν; 29
ναὶ καὶ ἐθνῶν. ' Ἐπείπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει 30
περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πί-
* στεως. *Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; 31
Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ' ἱστῶμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν ' Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρη- 4
κέναι κατὰ σάρκα; Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαι- 2
ώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν. Τί γὰρ 3
ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ 4
ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ' ὀφεί-
λημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν 5

22. ⇉ καὶ ἐπὶ πάντας 25. om. διὰ τῆς πίστεως Al. διὰ τῆς πίστεως, Al. ≈ διὰ πίστεως ''' πώρωσιν ''' ἁμαρτημάτων ἐν τ. ἀ. τ. Θεοῦ πρὸς 26. → Ἰησοῦ. Al. Ἰησοῦν. 28. r. οὖν 29. † δὲ 30. ∾ Εἴπερ 31. ∾ ἱστάνομεν. Al. συνιστῶμεν. 1. ≈ εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα (≈ προπάτορα) ἡμῶν κατὰ 4. † τὸ

* 31. Ostenditur ab h. comm. ad cf. 4:25 doctrinam de fide non repugnare doctrinae V.T. — νόμος h. l. non potest referri ad legem ritualem Mosaicam; nec etiam leges de moribus ... Nempe intelligitur ergo doctrina quae in sac. libris V.T. continetur ... V.T. ... utilitatem fidei commendaverunt.

5. μὴ ἐργαζόμενος, h. qui non operatur ... Rosenmüller

21. χωρις νομου) i.e. χωρις εργων νομου — nullo respectu ad legem Dei Iudeis notam —
δικαιοσυνη Θεου) — felicitas, quam Deus largitur v. 20 imprimis autem absolutio a peccatis, quae fit a Deo quae est fundamentum hujus felicitas. Rosenmuller Schleus.

:

:

:

25. ιλαστηριον) mercy-seat — so ὁ LXX. — All this verse is figurative — As the mercy-seat was the place from God made known his communications to ye Jews — so Christ was ye mercy seat from which he made his communications in new dispensation. Taylor. Priestley. Locke. — δια — "with respect to" — Taylor. Macknight. Gerard §935.
εν τω αυτου αιματι) By omitting δια της πιστεως some render this "in his own blood" — i.e. a mercy seat sprinkled with his blood — For as Christ died a violent death the apostle represents his blood (by way of figure) as sprinkled upon it in allusion to Jews sprinkling it once a year in Priestley. Locke. See Imp. Ver.
27. The "law of works" is when God bestows any blessing in consequence of such obedience as he is pleased to accept, be it perfect or imperfect for either will suit the apostles argument — The "law of faith" is that way of bestowing blessings which only obliges us to faith or thankful acceptance; & that is the way of gratuitous donation — The apostle is here referring to the first justification. Taylor.
1,2. Τι ουν; ερουμεν Αβρααμ — σαρκα; Ει γαρ — καυχημα, αλλ' ου, προς τον Θεον. sensus est "Quid enim? Num dicemus, Abrahamum, gentis nostrae auctorem, per observationem legis Mosaicae ritualis obtinuisse favorem divinum? Nam &c — haberet, de quo gloriari jure suo posset sed profecto non habet id, quod vobis per Deum affirmo. Schleusner

5. ασεβη) This does not imply that Abraham was an ungodly person when he was justified. The apostle's meaning is "justified him who had been ungodly" as Mat. 14:31. "The dumb spake" signifies "Those who had been &c." Macknight.

11. σφραγιδα) Abraham received all the promises because of his (πιστεως) "willing to believe – trust in God" & <u>before</u> his circumcision that being only the <u>seal</u> of them – Hence he may be styled the father of those who are <u>un</u>circumcised provided they believe <u>willingly</u> God's communications & have this "trust in God" – for they will then be saved in the same way & for the same reasons as he was.

12. And he is also the father of the circumcised, not merely because they are circumcised but only so far as they have this same willingness to believe & trust in God which Abraham had before he was circumcised – Taylor.

13. δια νομου) – Νομος sine articulo indicat <u>certam</u> quandam legem ~~[illegible]~~ quaecunque demum sit. Hoc, nempe vult Apostolus, non nisi ex peculiari quodam Dei favore, nulla legis alicujus, vel ritualis vel politicae observandae conditione adjecta, promissam esse Abrahamo et posteris ejus terram. Rosenmuller.

quamobrem Paulus clare dixerat v. 21. Nunc vero statim amplificat Paulus universa disputatione c. IV quae ex V. T. scriptis demonstrat Abrahamum fide sua placuisse Deo, et hactenus δίκαιον declaratum fuisse. Rosenmüller

δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς
6 δικαιοσύνην· καθάπερ καὶ Δαυῒδ λέγει τὸν μακαρι-
σμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην
7 χωρὶς ἔργων· Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ
8 ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ, ᾧ οὐ
9 μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗ-
τος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ ' καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν;
Λέγομεν γὰρ, ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς
10 δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ
ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ·
11 καὶ σημεῖον ἔλαβε ' περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιο-
σύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυ-
στίας, (εἰς τὸ λογισθῆναι '' καὶ αὐτοῖς ''' τὴν δικαιοσύ-
12 νην,) καὶ πατέρα περιτομῆς, ' τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι '' τῆς ἐν
13 ''' ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι ' κόσμου, ἀλ-
14 λὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου,
κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ
15 ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ ' γὰρ
16 οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. Διὰ τοῦτο ἐκ πί-
στεως, ἵνα κατὰ χάριν· εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς ἐστι πα-
17 τὴρ πάντων ἡμῶν· (καθὼς γέγραπται· Ὅτι πατέρα
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε·) κατέναντι οὗ ἐπίστευσε
Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος
18 τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπί-
στευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν,

9. *om.* καὶ   11. περιτομὴν, '' *om.* καὶ ''' *om.* τὴν *Al.* εἰς   12. οὐ τοῖς ἐκ '' ∾ τῆς πίστεως τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ τοῦ ''' † τῇ   13. † τοῦ   15. ∾ δὲ

(κατὰ τὸ εἰρημένον· Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου)
καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, ¹οὐ κατενόησε τὸ ἑαυ- 19
τοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρ-
χων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας· εἰς δὲ 20
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ,
ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ,
¹καὶ πληροφορηθεὶς, ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι 21
καὶ ποιῆσαι. Διὸ ¹καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ- 22
νην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλο- 23
γίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογί- 24
ζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν
τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν· ὃς παρεδόθη διὰ τὰ 25
παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν ¹δικαίωσιν
ἡμῶν. — 1e Imp. Vers.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ¹ἔχομεν 5
πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν ¹τῇ πίστει εἰς 2
τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν· καὶ καυχώμεθα
ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ 3
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες, ὅτι ἡ θλί-
ψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, 4
ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει· ὅτι 5
ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. ¹Ἔτι γὰρ 6
Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ¹¹ἀσθενῶν ¹¹¹ἔτι, κατὰ καιρὸν
ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. Μόλις γὰρ ὑπὲρ ¹δικαίου τις 7
ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολ-
μᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς 8
ἡμᾶς ¹ὁ Θεὸς, ὅτι, ¹¹ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χρι-

19. ⇉ οὐ 21. *om.* καὶ 22. → καὶ 25. δικαιοσύνην
1. ἔχωμεν 2. → τῇ πίστει 6. Εἴγε ¹¹ἀσθενῶν, ἔτι
κατὰ καιρὸν ὑπὲρ *Al.* ἀσθενῶν (ἔτι) κατὰ και-
ρὸν ὑπὲρ ¹¹¹*r.* → ἔτι 7. ἀδίκου 8. *om.* ὁ Θεὸς, *Al.*
transp. ¹¹εἰ *f.* εἰ ἔτι *et mox om.* ὄντων

18. σπερμα σου) – namely as the stars of heaven for multitude see Gen. 15;5. –

7. δικαιου ..... αγαθου) Vix mortem quis *pro reo* ac *sonte* sustineat; pro *insonte* fortasse quis mortem sustineat. Schleus.

δικαιος – vir bonus, virtute praeditus — αγαθου pro viro *benefico* (*qui magnis nos ornavit beneficiis*) – Rosenmuller.

12. Cavere nobis debemus ne nimis extendamus
hristi & Adami similitudinem, quae profecto est quae
lam sed levissima — Vid. Rosenmuller.

9 στὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαι-
ωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐ-
10 τοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλά-
γημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολ-
λῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ
11 αὐτοῦ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ' καυχώμενοι ἐν τῷ
Θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν
τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος·
καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ' ὁ θάνατος διῆλθεν,
13 ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν
ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νό-
14 μου. Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι
Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς ' μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοι-
ώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ· ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλ-
15 λοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ
τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ
πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ
καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ
16 Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. Καὶ οὐχ ὡς
δι' ἑνὸς ' ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα. Τὸ μὲν γὰρ κρί-
μα, ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα, ἐκ πολ-
17 λῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. Εἰ γὰρ ' τῷ τοῦ
ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς,
πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ " τῆς
δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασι-
18 λεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς
δι' ἑνὸς ' παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς " δικαιώματος, εἰς πάν-

11. καυχώμεθα 12. → ὁ θάνατος *Al. transp.* 14. → μὴ
16. ∾ ἁμαρτήματος, 17. ∾ ἐν ἑνὶ *f.* ἐν τῷ ἑνὶ *Al.*
ἐν ἑνὸς " → τῆς δωρεᾶς *Al.* τὴν δωρεὰν *Al.* τῆς δω-
ρεᾶς καὶ 18. τὸ παράπτωμα εἰς " τὸ δικαίωμα εἰς

τας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. Ὥσπερ γὰρ διὰ 19
τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατε-
στάθησαν οἱ πολλοί· οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ
ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος 20
δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ
ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα 21
ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω
καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώ-
νιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ' ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ 6
χάρις πλεονάσῃ; Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ 2
ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἢ ἀγνοεῖτε, ὅτι 3
ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνα-
τον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ 4
τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω
καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ 5
σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐ-
τοῦ, ' ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο γινώ- 6
σκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώ-
θη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ' ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι- 7
καίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν 8
Χριστῷ, πιστεύομεν, ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδό- 9
τες, ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνή-
σκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. Ὃ γὰρ ἀπέ- 10
θανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. ' Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς 11
μὲν '' τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ '''. Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ 12

1. r. ∾ἐπιμενοῦμεν 5. ἅμα 7. om. ὁ γὰρ ... ἁμαρτίας. 11. Οὕτω καὶ ὑμεῖς· λογίζεσθε ἑαυτοὺς ʃ. Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτούς, '' † εἶναι ''' †. τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

13 θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ˈὑπακούειν· μηδὲ παρι-
στάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλ-
λὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶν-
τας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ.
14 Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νό-
15 μον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ˈἁμαρτήσομεν,
ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γέ-
16 νοιτο. Οὐκ οἴδατε, ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς ˈδού-
λους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι
ἁμαρτίας "εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;
17 Χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπη-
κούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδα-
18 χῆς. Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδου-
19 λώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. (Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν
ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.) Ὥσπερ γὰρ παρεστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνο-
μίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
20 ὑμῶν ˈδοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. Ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιο-
21 σύνῃ. Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε ˈτότε; ἐφ' οἷς νῦν
22 ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος. Νυνὶ
δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ
τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ
23 τέλος, ζωὴν αἰώνιον. Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας,
θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
7 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοὶ, (γινώσκουσι γὰρ νόμον λα-
λῶ,) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον
2 χρόνον ζῇ; Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ

12. ὑπακούειν αὐτῇ· μηδὲ *Al.* ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ *Al. r.* ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ ∫. αὐτῆς· μηδὲ 15. ∾ ἁμαρτήσωμεν, 16. *om.* δούλους "⇉ εἰς θάνατον, 19. ὅπλα 21. τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε;

δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ
τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς 3
μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου,
τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ 4
διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς
ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσω-
μεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθή- 5
ματα τῶν ἁμαρτιῶν, τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν
τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.
Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ' ἀποθανόντες, 6
ἐν ᾧ κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι
πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. Τί 7
οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε
γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ
ἐπιθυμήσεις. Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ' ἡ ἁμαρτία, διὰ 8
τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν·
χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. Ἐγὼ δὲ ἔζων χω- 9
ρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία
ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ 10
ἡ εἰς ζωὴν, ' αὐτὴ εἰς θάνατον. Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορ- 11
μὴν ' λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ
δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ 12
ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν, 13
ἐμοὶ ' γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία·
ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη
θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ
ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 'Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι ὁ νόμος 14
πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ " σάρκινός εἰμι, πε-

6. r. ἀποθανόντος, Al. τοῦ θανάτου, 8. ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, 10. ≈ αὕτη 11. λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, 13. ≈ ἐγένετο 14. Οἶδα μὲν " r. σαρκικός

15 πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὃ γὰρ κατεργάζομαι,
οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, 'τοῦτο πράσσω· ἀλλ'
16 ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ,
17 σύμφημι τῷ νόμῳ, ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
18 Οἶδα γὰρ, ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ
σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ
19 δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν, 'οὐχ εὑρίσκω. Οὐ γὰρ
ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
20 πράσσω. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω 'ἐγὼ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρ-
21 τία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν 'νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν
22 "τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. Συνήδο-
μαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ 'θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·
23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρα-
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζον-
τά με 'τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί
24 μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσε-
25 ται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 'Εὐχαρι-
στῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ·
τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.
8 Οὐδὲν ἄρα 'νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰη-
2 σοῦ". Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς 'ζωῆς ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρ-
3 τίας καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου,
ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν
'πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρ-

15. → τοῦτο 18. ≈ οὐ. Οὐ *Al.* οὐ γινώσκω. Οὐ 20. ⇉ ἐγὼ 21. νόμον, " *Conj. om.* τὸ καλὸν, 22. νοὸς 23. *add.* ἐν 25. ≈ Χάρις τῷ θεῷ *Al.* Ἡ χάρις τοῦ θεοῦ *f.* κυρίου 1. *om.* νῦν *Al. transp. Al. conject.* οὖν " † μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. *Al.* μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν. *omissis rel.* 2. ζωῆς, ἐν Χ. Ἰ. ἠλευθέρωσέ 3. πέμψας,

τίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· ἵνα τὸ δι- 4
καίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κα- 5
τὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ
πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρ- 6
κὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ
εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς Θεόν· 7
τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ
δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύναν- 8
ται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύ- 9
ματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις
πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. Εἰ 10
δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν·
τὸ δὲ πνεῦμα ' ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Εἰ δὲ τὸ πνεῦ- 11
μα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν,
ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ
θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ ' τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα
ἐν ὑμῖν. Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ 12
τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα 13
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πρά-
ξεις ' τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι 14
γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. Οὐ 15
γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα ' δουλείας " πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ'
ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ, ''' ὁ
πατήρ. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι 16
ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κλη- 17
ρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χρι-
στοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

Λογίζομαι γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ 18
νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι
εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς ' κτίσεως τὴν ἀπο- 19

10. ζῶν ſ. ζῇ 11. r. τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος 13. ∾ τῆς σαρκὸς 15. δειλίας " om. πάλιν ''' Conject. ὦ 19. πίστεως

20 κάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. Τῇ γὰρ
ˈματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, (οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ
21 τὸν ʺὑποτάξαντα,) ἐπ᾽ ἐλπίδι, ὅτι καὶ ˈαὐτὴ ἡ κτίσις
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν
22 ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν
γὰρ, ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις ˈσυστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι
23 τοῦ νῦν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ˈαὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν
τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
στενάζομεν, ʺυἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρω-
24 σιν τοῦ σώματος ἡμῶν. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν.
Ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ ˈβλέπει
25 τις, τί καὶ ʺἐλπίζει; Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζο-
26 μεν δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ
πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ˈταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ
γὰρ τί ʺπροσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ᾽
αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ‴ὑπὲρ ἡμῶν στενα-
27 γμοῖς ἀλαλήτοις. Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει
28 ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν
Θεὸν πάντα συνεργεῖ ˈεἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
29 κλητοῖς οὖσιν. Ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμ-
μόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐ-
30 τὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. Οὓς δὲ προώ-

20. φθορᾷ ʺὑποτάξαντα ἐπ᾽ ἐλπίδι· ὅτι *f.* διότι 21. αὕτη 22. στενάζει καὶ ὠδίνει 23. ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ (*f.* καὶ αὐτοὶ *f.* ἡμεῖς αὐτοὶ) *Al.* ἡμεῖς, οἱ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ *Al.* ἡμεῖς (*f.* ἡμεῖς αὐτοὶ) τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ἡμεῖς αὐτοὶ *Al.* αὐτοὶ τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ (*f.* καὶ ἡμεῖς) *Al.* αὐτοὶ τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες ἡμεῖς, καὶ αὐτοι *Al.* αὐτοὶ, τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ʺ*om.* υἱοθεσίαν 24. βλέπει, τίς ἐλπίζει; *Al. om.* καὶ ʺἀπομένει; *f.* ὑπομένει; 26. ∾ τῇ ἀσθενείᾳ *Al.* τῆς δεήσεως ʺ∾ προσευξόμεθα ‴→ ὑπὲρ ἡμῶν 28. *add.* ὁ Θεὸς

ρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδό-
ξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ 31
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅσγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφεί- 32
σατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ ' τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; Τίς 33
ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ ' δικαιῶν;
Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών; μᾶλλον δὲ 34
' καὶ ἐγερθείς; ὃς " καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ; ὃς
καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν; Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς 35
ἀγάπης τοῦ ' Χριστοῦ; Θλίψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διω-
γμός; ἢ λιμός; ἢ γυμνότης; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα;
(καθὼς γέγραπται· Ὅτι ' ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην 36
τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.) Ἀλλ' 37
ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ ' τοῦ ἀγαπήσαντος
ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, 38
οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ ', " οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλ-
λοντα, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος, οὔ- 39
τε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς
ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν.

Ἀλήθειαν λέγω, ἐν Χριστῷ· οὐ ψεύδομαι, (συμ- 9
μαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου,) ἐν πνεύματι
ἁγίῳ· ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος 2
ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. ' Ηὐχόμην γὰρ " αὐτὸς ἐγὼ ἀνά- 3
θεμα εἶναι ''' ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου,
τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινές εἰσιν Ἰσραη- 4
λῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ' αἱ διαθῆκαι,

32. *om.* τὰ 33. δικαιῶν. 34. ⇉καὶ " →καὶ
35. Θεοῦ; *Al.* Θεοῦ τῆς ἐν Χ. Ἰ. 36. *r.* ἕνεκα
37. τὸν ἀγαπήσαντα 38. *add.* οὔτε ἐξουσίαι, *Al.* *transp.* " *r.* οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, 3. ∾Εὐχόμην " ∾ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ''' ὑπὸ 4. ἡ διαθήκη,

καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ " αἱ ἐπαγγελίαι,
5 ὧν οἱ πατέρες, ' καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ " κατὰ σάρ-
κα, " ὁ ὢν ἐπὶ ' πάντων " Θεὸς ''' εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.
6 Οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ·
7 οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι ' Ἰσραήλ. Οὐδ'
' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· ἐν
8 Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ
τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ
9 τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. Ἐπαγ-
γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον
10 ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός. Οὐ μόνον δὲ,
ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ
11 πατρὸς ἡμῶν. Μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πρα-
ξάντων τὶ ἀγαθὸν ἢ ' κακὸν, (ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν
πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ
12 " καλοῦντος,) ἐῤῥήθη ' αὐτῇ· Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει
13 τῷ ἐλάσσονι· καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα,
τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ
15 γένοιτο. Τῷ γὰρ Μωϋσῇ λέγει· Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ,
16 καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέ-
λοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ' ἐλεοῦντος
17 Θεοῦ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ· Ὅτι εἰς αὐτὸ
τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύνα-
μέν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ

4. " ἡ ἐπαγγελία, 5. *om.* καὶ " κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. *Al.* κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων. Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. *Al.* κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός· εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. *Al.* κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων, Θεός· εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. ''' *Conj.* ὧν ὁ ' πάντας *ſ.* πάντα " *om.* Θεὸς *Al. transp.* ''' *om.* εὐλογητὸς...Ἀμήν. 6. Ἰσραηλῖται. 7. ὅτοι *ſ.* ὅσοι 11. ~φαῦλον " λαλοῦντος, 12. *om.* αὐτῇ· 16. ἐλεῶντος

τῇ γῇ. Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ' ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκλη- 18
ρύνει. Ἐρεῖς οὖν μοι· Τί ἔτι μέμφεται; τῷ 19
' γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; Μενοῦνγε, ὦ 20
ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ, ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ;
Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· Τί με " ἐποίησας
οὕτως; Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, 21
ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; ' Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐν- 22
δείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ,
" ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτι-
σμένα εἰς ἀπώλειαν· ' καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον 23
τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν
εἰς δόξαν· οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ 24
Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ 25
λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν
οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην. Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τό- 26
πῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κλη-
θήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ 27
τοῦ Ἰσραήλ· Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς
ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ' κατάλειμμα σωθήσεται.
Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ' ἐν δικαιοσύνῃ· 28
ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ 29
ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιο- 30
σύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ
πίστεως· Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς 31
νόμον ' δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ 32

18. ἐλεᾷ· 19. *r. om.* γὰρ 20. → Μενοῦνγε, *Al. transp.* " ἔπλασας 22. *om.* Εἰ δὲ " *om.* ἤνεγκεν *et mox leg.* εἰς σκεύη 23. *om.* καὶ 27. ὑπόλειμμα 28. *om.* ἐν δικαιοσ. . . . συντετμημένον *Al. om.* συντελῶν . . . λόγον 31. → δικαιοσύνης

πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων ' νόμου. Προσέκοψαν
33 '' γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται·
Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέ-
τραν σκανδάλου· καὶ ' πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
10 καταισχυνθήσεται. Ἀδελφοὶ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς
ἐμῆς καρδίας, καὶ ' ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ
2 '' αὐτῶν ''' εἰς σωτηρίαν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆ-
3 λον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνο-
οῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν '
ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετά-
4 γησαν. Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην
5 παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει ' τὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου· Ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄν-
6 θρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιο-
σύνη οὕτω λέγει· Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς
ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστι Χριστὸν κατα-
7 γαγεῖν. Ἤ· Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ'
8 ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει ';
Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ
9 κηρύσσομεν· ὅτι, ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου
κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι
10 ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. (Καρδίᾳ
γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμολογεῖ-
11 ται εἰς σωτηρίαν.) Λέγει γὰρ ἡ γραφή· Πᾶς ὁ πι-
12 στεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστι
διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύ-
ριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμέ-
13 νους αὐτόν. Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα

32. ⇉ νόμου '' ⇉ γὰρ 33. ⇉ πᾶς 1. ⇉ ἡ
'' r. τοῦ Ἰσραήλ· ''' † ἐστιν 3. † δικαιοσύνην
5. ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὁ ποιή-
σας ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτῇ. 8. *add.* ἡ γρα-
φή;

κυρίου, σωθήσεται. Πῶς οὖν ' ἐπικαλέσονται, εἰς ὃν 14
οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ οὐκ ἤκου-
σαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ 15
κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται·
Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην,
τῶν εὐαγγελιζομένων ' τὰ ἀγαθά. Ἀλλ' οὐ πάντες 16
ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει· Κύ-
ριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; (Ἄρα ἡ πίστις ἐξ 17
ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος ' Θεοῦ.) Ἀλλὰ λέγω· 18
Μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλ-
θεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκου-
μένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἀλλὰ λέγω· Μὴ Ἰσραὴλ 19
οὐκ ἔγνω; Πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώ-
σω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ
ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ' ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· Εὑρέθην " τοῖς 20
ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπε-
ρωτῶσι. Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὅλην τὴν ἡμέ- 21
ραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα
καὶ ἀντιλέγοντα.

Λέγω οὖν· Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; 11
Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρ-
ματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς 2
τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἢ οὐκ οἴδατε, ἐν Ἠλίᾳ
τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ
Ἰσραήλ ' · Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, ' καὶ 3
τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην
μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. Ἀλλὰ τί λέγει 4
αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχι-
λίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.
Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλο- 5

14. ἐπικαλέσωνται . . . πιστεύσωσιν, . . . ἀκούσωσι . . . κηρύξωσιν, 15. ⇉τὰ 17. *om.* Θεοῦ. *Al.* Χριστοῦ. 20. *om.* ἀποτολμᾷ " *add.* ἐν 2. † λέγων· 3. ⇉καὶ

6 γὴν χάριτος γέγονεν. Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων·
7 ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις'. Τί οὖν; Ὃ ' ἐπι-
ζητεῖ Ἰσραὴλ, " τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ
8 ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ''' ἐπωρώθησαν, (καθὼς γέ-
γραπται· Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,)
9 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ Δαυῒδ λέγει· Γενηθή-
τω ἡ τράπεζα αὐτῶν ' εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ
10 εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθή-
τωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν
νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
11 Λέγω οὖν· Μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοι-
το· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς
12 ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. Εἰ δὲ τὸ παρά-
πτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν
πλοῦτος ἐθνῶν· πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
13 Ὑμῖν ' γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον " μὲν εἰμι ἐγὼ
14 ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴπως
παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ-
15 τῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου·
16 τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; Εἰ δὲ ἡ
ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
17 οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθη-
σαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ
συγκοινωνὸς ' τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας
18 ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυ-
χᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

6. † εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον. *Al. om.* εἰ δὲ ἐξ . . . χάρις· *Al. om.* ἐπεὶ τ. ἔ. οὐ. ἐ. ἔργον. *Al.* εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι χάρις· ἐπεὶ. τ. ἔ. οὐ. ἐστὶ χάρις. 7. ἐπεζήτει "τ. τούτου ''' ἐπηρώθησαν 9. *add.* ἐνώπιον αὐτῶν 13. δὲ " *om.* μὲν *Al.* μὲν οὖν 17. *om.* τῆς ῥίζης

Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν ' κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεν- 19
τρισθῶ. Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ 20
πίστει ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ. Εἰ 21
γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο,
' μήπως οὐδὲ σοῦ '' φείσεται. Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ 22
ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ' ἀποτομίαν·
ἐπὶ δὲ σὲ, '' χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι·
ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. Κἀκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ 23
ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς
γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. Εἰ γὰρ 24
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ πα-
ρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλ-
λον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ
ἐλαίᾳ. Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ 25
μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ἦτε ' παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι,)
ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις
οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτω πᾶς 26
Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· Ἥξει ἐκ Σιὼν
ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. Καὶ 27
αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ 28
δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
πατέρας. Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆ- 29
σις τοῦ Θεοῦ. Ὥσπερ γὰρ ' ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ 30
Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ· οὕτω καὶ 31
οὗτοι νῦν ' ἠπείθησαν, τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐ-
τοὶ '' ἐλεηθῶσι. Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας 32
εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. Ὦ βά- 33
θος πλούτου ' καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. Ὡς
ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ

19. *r.* ∾ οἱ κλάδοι 21. ⇉ μήπως '' *r.* φείσηται.
22. ∾ ἀποτομία· '' ∾ χρηστότης, 25. *om.* παρ' *Al.* ἐν
30. † καὶ 31. ἠπείθησαν τῷ ὑμ. ἐλέει, '' *add.* νῦν *f.*
ὕστερον 33. *om.* καὶ

34 ὁδοὶ αὐτοῦ. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμ-
35 βουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ
36 ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ,
καὶ ' εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας· Ἀμήν.

12 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν
τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶ-
σαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν
2 ὑμῶν· καὶ μὴ ' συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς '' ὑμῶν, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ ''' Θεοῦ, τὸ ἀγα-
3 θὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς
χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ
ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ
σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ' ἐμέρισε μέτρον πί-
4 στεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχο-
μεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ' ὁ δὲ
6 καθ' εἷς, ἀλλήλων '' μέλη. Ἔχοντες δὲ χαρίσματα
κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προ-
7 φητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε δια-
κονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδα-
8 σκαλίᾳ· ' εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ με-
ταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ·
9 ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι. Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος·
ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ·
10 τῇ φιλαδελφίᾳ, εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ
11 ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ
12 πνεύματι ζέοντες· τῷ ' καιρῷ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι
χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσ-

36. ἐν αὐτῷ 2. ≈ συσχηματίζεσθαι ... μεταμορφοῦ-
σθαι '' ⇉ ὑμῶν, ''' Θεοῦ τὸ 3. ἐμέτρησε AL.
ἐχάρισε 5. τὸ '' μέλη, ἔχοντες 8. → εἴτε
11. r. ≈ κυρίῳ

καρτεροῦντες· ταῖς ' χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· 13
τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας 14
ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ 15
χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. Τὸ αὐτὸ 16
εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες,
ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρό- 17
νιμοι παρ' ἑαυτοῖς. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀπο-
διδόντες. προνοούμενοι καλὰ ' ἐνώπιον '' πάντων ἀν-
θρώπων· εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀν- 18
θρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγα- 19
πητοί· ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ '· γέγραπται γάρ·
Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. ''Ἐὰν 20
οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πό-
τιζε αὐτόν. Τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σω-
ρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ 21
κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

' Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. 13
Οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ '' ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ''',
ὑπὸ '''' Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. Ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος 2
τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ
ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. Οἱ γὰρ ἄρ- 3
χοντες οὐκ εἰσὶ φόβος ' τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν
κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγα-
θὸν ποίει· καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διά- 4
κονός ἐστι, ' σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν· Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν
ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ
γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος '' εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν

13. *μνείαις* 16. *add.* ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ *ſ.* οὐ μόνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ '' *om.* πάντων *Al.* τῶν 19. *add.* Θεοῦ 20. ~ Ἐὰν πεινᾷ *Al.* Ἀλλὰ ἐὰν π. 1. Πάσαις ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσεσθε. '' ~ ὑπὸ ''' † ἐξουσίαι '''' † τοῦ 3. ~ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. 4. *om.* σοὶ '' → εἰς ὀργὴν *Al. pon. ante* ἔκδ.

5 πράσσοντι. ˈΔιὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ
6 τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο
γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν,
7 εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. Ἀπόδοτε ˈοὖν πᾶσι
τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος,
τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν,
τὴν τιμήν.
8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγα-
πᾷν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.
9 Τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ φονεύσεις· Οὐ κλέψεις· ˈ
Οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ
τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλη-
10 σίον σου ὡς ″ἑαυτόν. Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ
11 ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. Καὶ
τοῦτο, ˈεἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ
ὕπνου ἐγερθῆναι· (νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτη-
12 ρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν· ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέ-
ρα ἤγγικεν) ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,
13 καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ˈὅπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ,
εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις,
14 μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλ'
ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρ-
κὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε ˈεἰς ἐπιθυμίας.

14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ
2 εἰς διακρίσεις ˈδιαλογισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν
3 πάντα· ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ˈἐσθίει. Ὁ ἐσθίων, τὸν
μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν
ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.
4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυ-

5. ∾ Διὸ ὑποτάσσεσθε, *Al.* Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθε, 7. *om.* οὖν 9. † Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· *Al. transp.* ″ σεαυτόν. 11. ἰδόντες 12. ἔργα 14. ἐν ἐπιθυμίαις. 1. λογισμῶν. *Conj.* διὰ λογισμῶν. 2. ἐσθιέτω.

ρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· ˈδυνατὸς γὰρ
ἐστιν ὁ "Θεὸς στῆσαι αὐτόν. Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν 5
παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν
τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, 6
κυρίῳ φρονεῖ· ˈκαὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ
οὐ φρονεῖ. "Καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ
γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ 7
οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ 8
κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ˈἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀπο-
θνήσκομεν. Ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε "ἀποθνήσκω-
μεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ˈκαὶ 9
ἀπέθανε "καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων
κυριεύσῃ. Σὺ δέ, τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ 10
σύ, τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ πα-
ραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ "Χριστοῦ. Γέγραπται 11
γάρ· Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν
γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.
Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει ˈτῷ 12
Θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ 13
τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ
ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. Οἶδα, καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ 14
Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ˈαὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζο-
μένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ ˈδὲ διὰ βρῶ- 15
μα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην πε-
ριπατεῖς. Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ
οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ˈὑμῶν 16
ˈτὸ ἀγαθόν. Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶ- 17

4. ~δυνατεῖ γὰρ ʃ. δύναται γὰρ "κύριος 6. →καὶ ὁ μὴ φρονῶν ... οὐ φρονεῖ. "r. om. Καὶ 8. ἀποθνήσκομεν, "ἀποθνήσκομεν, 9. ⇉καὶ "r. καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν, *Al.* om. καὶ ἀνέστη *al.* om. καὶ ἀνέζησεν 10. add. ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν; "~Θεοῦ. 12. om. τῷ Θεῷ. 14. r. ἑαυτοῦ, *Al.* αὐτοῦ, 15. ~γὰρ 16. ἡμῶν "ἡ πίστις.

23. πιστεως) – not "justifying faith" – not "a warrant from scripture" but "a full persuasion of its lawfulness." This is the natural meaning of πιστις – & though not frequent in Scripture is the only sense of it through this chapter & alone can suit the argument. Taylor, Locke, Macknight. Gerard. Inst. of Crit. p. 44 & 455.

σις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη ' καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
18 ἐν πνεύματι ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν ' τούτῳ δουλεύων τῷ
Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώ-
19 ποις. Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς
20 οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν βρώματος
κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρά· ἀλ-
λὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν
ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ' ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθε-
22 νεῖ. Σὺ πίστιν ' ἔχεις· κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμά-
23 ζει. Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται,
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρ-
τία ἐστίν. (16, 25) Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στη-
ρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ
Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰω-
26 νίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ ' νῦν, διά " τε γρα-
φῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς
ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·
27 μόνῳ σοφῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ' ᾧ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

15 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν
2 ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκα-
στος ' ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς
3 οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν,
ἀλλά, καθὼς γέγραπται· Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόν-
4 των σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς
τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ' προεγράφη· ἵνα διὰ τῆς
ὑπομονῆς " καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν

17. *add.* καὶ ἄσκησις 18. *r.* ≈ τούτοις 21. → ἢ σκαν-
δαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. 22. ἣν ἔχεις κατὰ σαυτὸν, ἔχε
16, 25. 26. 27. *r. transp. in finem epistolae.* 26. νῦν διά
" *om.* τε 27. *om.* ᾧ ἡ *Al.* αὐτῷ ἡ *Al.* εἴη 2. † γὰρ
4. ≈ ἐγράφη· " ≈ καὶ διὰ τῆς

ἐλπίδα ἔχωμεν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς πα- 5
ρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις,
κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι 6
δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, 7
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο 'ὑμᾶς εἰς δόξαν
Θεοῦ. Λέγω 'δὲ, ''Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆ- 8
σθαι περιτομῆς, ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶ-
σαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ 9
ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦ-
το ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου
ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε ἔθνη, μετὰ τοῦ 10
λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ 11
ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πά- 12
λιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ
ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς 13
καὶ εἰρήνης 'ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς
''ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ 14
ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπλη-
ρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ 'ἀλλήλους
νουθετεῖν. Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοὶ, 15
ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί με λει- 16
τουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν
ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ 'πρὸς τὸν 17
Θεόν· οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργά- 18
σατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ

7. r. ἡμᾶς εἰς *Al.* ὑμᾶς, εἰς 8. ∾ γὰρ ''⇉ Ἰησοῦν
13. *om.* ἐν τῷ πιστεύειν, ''*om.* ἐν 14. ∾ ἄλλους
17. r. πρὸς Θεὸν

19 ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει
πνεύματος ʹἁγίου· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύ-
κλῳ, μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγ-
20 γέλιον τοῦ Χριστοῦ· οὕτω δὲ ʹφιλοτιμούμενον εὐαγ-
γελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ'
21 ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλὰ, καθὼς γέγρα-
πται· Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ
22 οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην
23 ʹτὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Νυνὶ δὲ μηκέτι τό-
πον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων
24 τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· ὡς ἐὰν πο-
ρεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ʹἐλπίζω ʺ διαπορευόμενος
θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
25 ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πορεύο-
26 μαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις. Εὐδόκησαν
γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι
27 εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ʹΕὐ-
δόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς
πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι
28 καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν
ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦ-
29 τον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν. Οἶδα
δὲ, ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν ʹπληρώματι εὐλο-
30 γίας ʺ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν
31 ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα ῥυσθῶ
ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ʹἵνα ἡ ʺ δια-
κονία μου, ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ, εὐπρόσδεκτος γένηται

19. r. ∾ Θεοῦ· Al. ⇉ ἁγίου· 20. φιλοτιμοῦμαι
22. πολλάκις 24. † ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. ʺ † γὰρ
27. Ὀφειλέται γάρ εἰσιν αὐτῶν. 29. πληροφορίᾳ
ʺ † τοῦ εὐαγγελίου τοῦ 31. ⇉ ἵνα ʺ δωροφορία

τοῖς ἁγίοις· ἵνα ἐν χαρᾷ ¹ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή- 32
ματος Θεοῦ, ¹¹καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς 33
τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ¹Ἀμήν.

Συνίστημι ¹δὲ ὑμῖν Φοίβην, τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, 16
οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς· ἵνα 2
αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ
παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ
γὰρ ¹αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε ¹Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, τοὺς 3
συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· (οἵτινες ὑπὲρ τῆς 4
ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ
ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
τῶν ἐθνῶν·) καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 5
Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον, τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν
ἀπαρχὴ τῆς ¹¹Ἀσίας εἰς Χριστόν. Ἀσπάσασθε Μαριὰμ, 6
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ¹εἰς ἡμᾶς. Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνι- 7
κον καὶ Ἰουνίαν, τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώ-
τους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις,
¹οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε 8
Ἀμπλίαν, τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε 9
Οὐρβανὸν, τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στά-
χυν, τὸν ἀγαπητόν μου. Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν 10
δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστο-
βούλου. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα, τὸν συγγενῆ μου. 11
Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν
κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν, τὰς 12
κοπιώσας ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα, τὴν ἀγα-
πητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε 13

32. ἐλθὼν π. ὑ. δ. θ. Θεοῦ, συναναπ. ¹¹→ καὶ συν-
αναπ. ὑμῖν. *Al.* καὶ συναναπαύσω ὑμᾶς. *Al.* καὶ
ἀναψύξω μεθ' ὑμῶν. 33. → Ἀμήν. 1. → δὲ
2. r. ∾ αὕτη 3. r. Πρίσκιλλαν 5. ∾ Ἀχαΐας
6. ∾ εἰς ὑμᾶς *f.* ἐν ὑμῖν. 7. τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἐν

21. That this Λουκιος was a different person from Λουκας Luke the Evang. see proved in Marsh's Michaelis Vol 3. P. 1. Ch. 6. sect. 3. p. 234 & P. 2 p. 153.

'Ροῦφον, τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐ-
14 τοῦ καὶ ἐμοῦ. 'Ασπάσασθε 'Ασύγκριτον, Φλέγοντα,
'Ερμᾶν, Πατρόβαν, 'Ερμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
15 φούς. 'Ασπάσασθε Φιλόλογον καὶ 'Ιουλίαν, Νηρέα καὶ
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ 'Ολυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐ-
16 τοῖς πάντας ἁγίους. 'Ασπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλή-
ματι ἁγίῳ. ' 'Ασπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι " πᾶσαι
17 τοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ' σκο-
πεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν
διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, " ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε
18 ἀπ' αὐτῶν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ ' κυρίῳ ἡμῶν Χρι-
στῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ
διὰ τῆς χρηστολογίας " καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς
19 καρδίας τῶν ἀκάκων. 'Η γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάν-
τας ἀφίκετο. Χαίρω οὖν ' τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς
σοφοὺς " μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ
20 κακόν. 'Ο δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν
ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

' 'Η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν."

21 'Ασπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος, ὁ συνεργός μου, καὶ
Λούκιος καὶ 'Ιάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς
22 μου '. 'Ασπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν
23 ' ἐπιστολὴν, ἐν κυρίῳ. 'Ασπάζεται ὑμᾶς Γάϊος, ὁ ξένος
μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. 'Ασπάζεται ὑμᾶς "Ερα-

16. *om.* ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ. " *r. om.* πᾶσαι 17. ἀσφαλῶς σκοπεῖτε " *add.* λέγοντας ἢ 18 *r.* κυρίῳ ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστῷ *Al.* ∾ κυρίῳ Χριστῷ ἡμῶν " *om.* καὶ εὐλογίας 19. → τὸ " ⇉ μὲν 20. *om.* 'Η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησου Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν " † 'Αμήν. 21. *add.* καὶ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ. 22. ἐπιστολὴν ἐν

στος, ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελ-
φός.
'Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ 24
πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.'' '''

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΠΡΩΤΗ.

Παῦλος, 'κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θε- 1
λήματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλη- 2
σίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικα-
Lu. 22; 3. λουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ 3
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ 4
τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ 5
καὶ πάσῃ γνώσει, (καθὼς τὸ 'μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ 6
ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν·) ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν 7

'ag. om. Ἡ χάρις ... Ἀμήν. (*Al. transp. post vs.* 27.) ''*r. add. vs.* 25. 26. 27: Τῷ δὲ δυναμένῳ κ. τ. ἑ. *Vide post Cap.* 14, 23. '''*r. add.* Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης, τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας. 1. → κλητὸς 6. κήρυγμα

μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
8 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς
ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
9 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε
εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε
πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτι-
11 σμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αυτῇ γνώμῃ. Ἐδη-
λώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδέλφοί μου, ὑπὸ τῶν
12 Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου· ἐγὼ δὲ,
13 Ἀπολλώ· ἐγὼ δὲ, Κηφᾶ· ἐγὼ δὲ, Χριστοῦ. Μεμέ-
ρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν;
14 ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ
15 Γάϊον· ἵνα μή τις εἴπῃ, ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβά-
16 πτισα. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν
οὐκ οἶδα, εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγ-
γελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ
18 σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ
τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις
19 ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι. Γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν
σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
20 ἀθετήσω. Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητη-
τὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν
21 σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεὸν,
εὐδόκησεν ὁ Θεὸς, διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶ-

8. παρουσίᾳ 12. *Conject.* Κρίσπου. 13. Χριστός. Μὴ
15. ἐβαπτίσθητε. *f.* ἐβαπτίσθη. 16. Βεβάπτικα
20. τούτου;

σαι τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι ' σημεῖα 22
αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν· ἡμεῖς δὲ κη- 23
ρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάν-
δαλον, ' ἔθνεσι δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, 24
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ
Θεοῦ σοφίαν. Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον 25
τῶν ἀνθρώπων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Βλέπετε ' γὰρ τὴν 26
κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρ-
κα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ 27
μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς
καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ
Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, ' καὶ
τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχή- 29
σηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον ' τοῦ Θεοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ 30
ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία
ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρω-
σις· ἵνα, καθὼς γέγραπται· Ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ 31
καυχάσθω.

Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' 2
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ ' μαρ-
τύριον τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἔκρινά ' τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, 2
εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. Καὶ 3
ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ
ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 4
μου οὐκ ' ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν " ἀποδείξει
πνεύματος καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν 5
σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

22. *r.* σημεῖον 23. *r.* Ἕλλησι 26. οὖν 28. ⇉ καὶ
29. *r.* αὐτοῦ. 1. ≈ μυστήριον 2. *r.* τοῦ εἰδέναι τι
4. *r.* ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' *Al.*
≈ ἐν πειθοῖ σοφίας, ἀλλ' *Al. conject.* ἐν πειθοῖ καὶ *ſ.*
ἐν πειστοῖς *ſ.* ἐν πιθανοῖς (ἀνθρωπίνης) σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' " ἀποκαλύψει

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶ-
7 νος τούτου, τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ
σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώ-
8 ρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων, εἰς δόξαν ἡμῶν· ἣν
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· (εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρω-
9 σαν·) ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε,
καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
10 ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ἡμῖν
δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος ' αὐτοῦ· τὸ
11 γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Τίς
γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ
12 οὐδεὶς ' οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ
τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ
ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα
13 ἡμῖν· ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης
σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ' διδακτοῖς πνεύματος'', πνευ-
14 ματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄν-
θρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία
γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι· ὅτι πνευμα-
15 τικῶς ἀνακρίνεται. Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει ' μὲν
16 '' πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. Τίς γὰρ
ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ
νοῦν ' Χριστοῦ ἔχομεν.

3 ' Κἀγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς
πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς '' σαρκίνοις, ''' ὡς νηπίοις ἐν
2 Χριστῷ. Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ' οὐ βρῶμα· οὕτω γὰρ

10. ⇉ αὐτοῦ· 11. ἔγνωκεν, 13. διδαχῇ '' † ἁγίου,
15. → μὲν '' τὰ πάντα, *Al.* πάντας, 16. κυρίου
1. ' *r.* Καὶ ἐγὼ, '' *r.* σαρκικοῖς, ''' Ὡς νηπίους ἐν
Χριστῷ γάλα 2. † καὶ

ἐδύνασθε. Ἀλλ' ''οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ 'σαρ- 3
κικοί ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις '' καὶ
διχοστασίαι, οὐχὶ 'σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον
περιπατεῖτε; Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μέν εἰμι Παύ- 4
λου· ἕτερος δέ· Ἐγὼ, Ἀπολλώ· οὐχὶ 'σαρκικοί ἐστε;
Τίς οὖν ἐστι 'Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλώς; ''Διάκο- 5
νοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, '''καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος
ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ 6
Θεὸς ηὔξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ 7
ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός. Ὁ φυτεύων δὲ καὶ 8
ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψε-
ται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· 9
Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν 10
τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων
θεμέλιον τέθεικα· ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ
βλεπέτω, πῶς ἐποικοδομεῖ. Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐ- 11
δεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰη-
σοῦς 'Χριστός. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέ- 12
λιον 'τοῦτον, χρυσὸν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα,
χόρτον, καλάμην· ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσε- 13
ται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτε-
ται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκι-
μάσει. Εἴ τινος τὸ ἔργον 'μενεῖ ὃ ἐπῳκοδόμησε, μι- 14
σθὸν λήψεται· εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιω- 15
θήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.
Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ 16
Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, 17
φθερεῖ 'τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός
'στιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω'· 18

2. '' r. οὔτε 3. ∾ σάρκινοι '' ⊐ καὶ διχοστασίαι,
4. ἄνθρωποί 5. ∾ Ἀπολλὼς, τίς δὲ Παῦλος;
'' † ἀλλ' ἢ ''' Καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν, ἐγὼ
11. † ὁ 12. → τοῦτον, 14. r. μένει 17. ∾ αὐτὸν
18. *add.* κενοῖς λόγοις·

εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν "ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ,
19 μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία τοῦ
κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι· γέγραπται
γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐ-
20 τῶν· καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς
21 τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω
22 ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε Παῦλος,
εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε
θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν
23 4 'ἐστιν· ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ. Οὕ-
τως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ,
2 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. 'Ὃ δὲ λοιπὸν, "ζη-
3 τεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. Ἐμοὶ
δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ
4 ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· (οὐ-
δὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίω-
5 μαι·) ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός ἐστιν. Ὥστε μὴ πρὸ
καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φω-
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βου-
λὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκά-
στῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν
καὶ Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε 'τὸ μὴ ὑπὲρ
ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυ-
7 σιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. Τίς γάρ σε διακρίνει; τί
δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
8 ὡς μὴ λαβών; Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτή-
σατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβα-
9 σιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. Δο-
κῶ γὰρ, 'ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους
ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν

18. " ὑμῖν, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρὸς 22. ⇉ἐστιν·
2. 'Ὧδε " ζητεῖτε 6. τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται
ἵνα εἷς 9. ⇉ὅτι

τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Ἡμεῖς μωροὶ 10
διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθε-
νεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.
Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ 11
γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ 12
κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμε-
νοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι. ἀνεχόμεθα· ' βλασφημού- 13
μενοι, παρακαλοῦμεν· '' ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου
ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ 14
ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα-
πητὰ ' νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε 15
ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Παρα- 16
καλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε'. Διὰ τοῦτο 17
ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν
καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς
μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλη-
σίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, 18
ἐφυσιώθησάν τινες. Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, 19
ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον
' τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἐν 20
λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί θέ- 21
λετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύ-
ματί τε πρᾳότητος;

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορ- 5
νεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν', ὥστε γυναῖκά τινα
τοῦ πατρὸς ἔχειν. Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ; καὶ 2
οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ' ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν
ὁ τὸ ἔργον τοῦτο '' ποιήσας; Ἐγὼ μὲν γὰρ ' ὡς ἀπὼν 3
τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς

13. ≈ δυσφημούμενοι, '' ὡσπερεὶ καθάρματα
14. ∾ νουθετῶν. 16. *add.* καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ.
19. τὸν πεφυσιωμένον, 1. † ὀνομάζεται 2. r. ἐξαρ-
θῇ '' ≈ πράξας; 3. ⊐ ὡς

12. Ουχι· τους εσω υμεις κρινετε.) as it should be pointed." Not at all. Judge ye them that are within, but those which are without God judgeth; & put away from among yourselves that wicked person". Knatchbull. Gerard δ 958.

4 παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον, ' ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, " (συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος,) σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
5 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον
τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα
6 σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Οὐ καλὸν
τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἴδατε, ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον
7 τὸ φύραμα ' ζυμοῖ ; Ἐκκαθάρατε' τὴν παλαιὰν ζύμην,
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ
8 πάσχα ἡμῶν " ὑπὲρ ἡμῶν " ἐτύθη, Χριστός. Ὥστε
ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κα-
κίας καὶ ' πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ
9 ἀληθείας. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ
10 συναναμίγνυσθαι πόρνοις. ' Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρ-
νοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, " ἢ ἅρ-
παξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ''' ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ
11 κόσμου ἐξελθεῖν. Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, μὴ συναναμί-
μίγνυσθαι, ἐάν τις, ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ' ᾖ πόρνος,
ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυ-
12 σος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. Τί γάρ
μοι ' καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν ; " Οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς
13 κρίνετε ; Τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς ' κρινεῖ. " Ἐξάρατε τὸν
''' πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6 Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον,
κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων ;
2 ' Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι ; καὶ
εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων

4. (ἐν τῷ ὀνόματι . . . Χριστοῦ, συναχθέντων . . . πνεύματος,) " (συναχθέντων . . . πνεύματος σὺν . . . Χριστοῦ,) 6. ∾δολοῖ ; 7. † οὖν " ⇉ὑπὲρ ἡμῶν ''' r. ἐθύθη 8. πορνείας, 10. ⇉Καὶ " ∾καὶ ''' ὠφείλετε 11. r. ἢ 12. ⇉καὶ " Οὐχί. Τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, τοὺς δὲ 13. r. κρίνει. " r. ∾Καὶ ἐξαρεῖτε ''' Conj. πόρνον 2. r. om. Ἢ

ἐλαχίστων; Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μή- 3
τιγε βιωτικά; Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, 4
τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθί-
ζετε; Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ 'ἔνι ἐν 5
ὑμῖν σοφὸς " οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέ-
σον τοῦ ἀδελφοῦ ''' αὐτοῦ; ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελ- 6
φοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; Ἤδη μὲν οὖν 7
ὅλως ἥττημα ' ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν. Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλ-
λον ἀποστερεῖσθε; Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε, καὶ ἀποστε- 8
ρεῖτε, καὶ ' ταῦτα ἀδελφούς. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ἄδι- 9
κοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶ-
σθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ,
οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε 10
πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες,
βασιλείαν θεοῦ ' οὐ κληρονομήσουσι. Καὶ ταῦτά τινες 11
ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδι-
καιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ' ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάν- 12
τα μοι ' ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό
τινος. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς 13
βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργή-
σει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ
ὁ κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, 14
καὶ ' ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴ- 15
δατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; 'ἄρας
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ
γένοιτο. 'Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, 16
ἓν σῶμά ἐστιν; (ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν) ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι; 17

5. *r.* ἐστιν " → οὐδὲ εἷς, *Al. transp.* ''' *add.* καὶ τοῦ ἀδελφοῦ 7. † ἐν 8. ∾ τοῦτο 10. → οὐ 12. ἔξεστιν; 14. *r.* ὑμᾶς 15. ἄρα 16. *om.* Ἢ

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ
ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων,
19 εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ˈτὸ
σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν,
20 οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; Ἠγοράσθη-
τε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε ˈδὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι
ὑμῶν".

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναι-
2 κὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα
3 ἐχέτω. Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ˈὀφειλὴν ἀποδιδότω·
4 ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ᾽ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ
ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ᾽ ἡ
5 γυνή. Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμ-
φώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα ˈσχολάσητε "τῇ προσευχῇ·
καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ‴ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς
6 ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω
7 κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν. Θέλω ˈγὰρ πάν-
τας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν"· ἀλλ᾽ ἕκαστος
ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ‴ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ
8 οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις· κα-
9 λὸν αὐτοῖςˈ, ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ· εἰ δὲ οὐκ ἐγκρα-
τεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι ˈγαμῆσαι,
10 ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ
ἐγὼ, ἀλλ᾽ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆ-
11 ναι, (ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀν-
δρὶ καταλλαγήτω·) καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

19. ∾τὰ σώματα 20. δὴ ἄρα τὸν *Al.* δὴ, ἄρατε τὸν *Al.* καὶ ἄρατε τὸν " † καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ. 3. *r.* ὀφειλομένην εὔνοιαν 5. *r.* σχολάζητε " † τῇ νηστείᾳ καὶ ‴ *r.* συνέρχεσθε, *Al.* συνέρχησθε, 7. ∾δὲ " *add.* ἐν ἐγκρατείᾳ· ‴ ὁ . . . ὁ 8. † ἐστιν, 9. ∾γαμεῖν,

Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελ- 12
φὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν
μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ 'ἥτις ἔχει 13
ἄνδρα ἄπιστον, καὶ "αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆς, μὴ ἀφιέτω '''αὐτόν. Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπι- 14
στος ἐν τῇ γυναικὶ', καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος
ἐν τῷ "ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά
ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, 15
χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν
τοῖς τοιούτοις. Ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.
Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας 16
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα 'σώσεις; Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέ- 17
ρισεν ὁ 'κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ "Θεὸς, οὕτω
περιπατείτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις
διατάσσομαι. Περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπά- 18
σθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη, μὴ περιτεμνέσθω.
Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, 19
ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει 20
ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι 21
μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλ-
λον χρῆσαι. Ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπε- 22
λεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κλη-
θεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ 23
γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, 24
ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ 'Θεῷ. Περὶ δὲ 25
τῶν παρθένων, ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην
δὲ δίδωμι, ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι.
Νομίζω οὖν, τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶ- 26
σαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.
Δέδεσαι γυναικὶ, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναι- 27

13. εἴ τις "∾ οὗτος ''' ∾ τὸν ἄνδρα. 14. *add.* τῇ πιστῇ "ἀδελφῷ· *Al.* ἀνδρὶ τῷ πιστῷ· 16. σώσεις, ἢ μή; Ἑκάστῳ 17. *r.* Θεὸς, " *r.* κύριος, 24. † τῷ

23. τιμῆς ἠγοράσθητε·) Should be interrogative – "Are ye bought with a price? (i.e. redeemed from slavery –) be not" &c. Knatch. Gerard § 957.

28 κὸς, μὴ ζήτει γυναῖκα. Ἐὰν δὲ καὶ ¹ γήμῃς, οὐχ ἥμαρ-
τες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλίψιν
δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδο-
29 μαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ¹ ὁ καιρὸς ‖ συνεσταλ-
μένος τὸ λοιπόν ἐστιν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας,
30 ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι· καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίον-
τες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγο-
31 ράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· καὶ οἱ χρώμενοι ¹ τῷ
κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. Παράγει γὰρ
32 τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.′ Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερί-
μνους εἶναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς
33 ἀρέσει τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κό-
34 σμου, πῶς ἀρέσει ¹ τῇ γυναικί. Μεμέρισται ἡ γυνὴ
καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα
ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα με-
35 ριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. Τοῦτο
δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρό-
χον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ ¹ εὐ-
36 πάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχη-
μονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρα-
κμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιείτω,
37 οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. Ὃς δὲ ἕστηκεν ¹ ἑδραῖος
ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει
περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, κα-
38 λῶς ποιεῖ. Ὥστε καὶ ὁ ¹ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ·

28. λάβῃς γυναῖκα, 29. † ὅτι ‖ συνεσταλμένος· (ſ. συνεσταλμένος ἐστί·) τὸ λοιπὸν, ἵνα (ſ. τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα) 31. τὸν κόσμον, ὡς 33. 34. ∾ τῇ γυναικί. Καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. Ἡ ἄγαμος (ſ. Ἡ παρθένος ſ. Καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος) μεριμνᾷ *Al.* ∾ τῇ γυναικὶ, καὶ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ 35. *r.* εὐπρόσεδρον 37. → ἑδραῖος *Al. transp.* 38. ∾ γαμίζων,

31. Referens ad scenas theatri. Grot. He.

" καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ. Γυνὴ δέδε- 39
ται ' ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμη-
θῇ ὁ ἀνὴρ " αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι,
μόνον ἐν κυρίῳ. Μακαριωτέρα δέ ἐστιν, ἐὰν οὕτω 40
μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα
Θεοῦ ἔχειν.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, ' οἴδαμεν· (ὅτι πάντες 8
γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκο-
δομεῖ· εἰ ' δέ τις δοκεῖ " εἰδέναι τι, οὐδέπω ''' οὐδὲν 2
ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, 3
οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ·) περὶ τῆς βρώσεως οὖν 4
τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν, ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κό-
σμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ' ἕτερος, εἰ μὴ εἷς. Καὶ γὰρ 5
εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ
' γῆς· (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί·)
ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς, ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ 6
ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος, Ἰησοῦς Χριστὸς, ' δι'
οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς " δι' αὐτοῦ.''' Ἀλλ' οὐκ ἐν 7
πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ ' συνειδήσει τοῦ εἰδώλου
ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις
αὐτῶν, ἀσθενὴς οὖσα, μολύνεται. Βρῶμα δὲ 8
ἡμᾶς οὐ ' παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε " γὰρ ἐὰν φάγω-
μεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερού-
μεθα. Βλέπετε δὲ, μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσ- 9
κομμα γένηται τοῖς ' ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε, 10
τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ
ἡ συνείδησις αὐτοῦ, ἀσθενοῦς ὄντος, οἰκοδομηθήσεται

38. r. ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, 39. † νόμῳ " ⇉ αὐτῆς, 1. οἴδαμεν, ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν· (ἡ γνῶσις 2. ⇉ δέ " ἐγνωκέναι ''' → οὐδὲν 4. ⇉ ἕτερος, 5. † τῆς 6. δι' ὃν " δι' αὐτόν. ''' *add.* καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ. 7. ∾ συνηθείᾳ 8. ∽ παραστήσει *Al.* συνίστησι " *om.* γὰρ 9. ∾ ἀσθενέσιν.

6. και οι αδελφοι — και Κηφας; Here και is idiomatical — indicating some singularity or pre-eminence & is to be rendered "especially" — [illegible] p. 364. § 937.

11 εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθε-
νῶν ἀδελφὸς ' ἐπὶ τῇ σῇ " γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέ-
12 θανεν. Οὕτω δὲ, ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χρι-
13 στὸν ἁμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα
μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9 ' Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; Οὐχὶ
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔρ-
2 γον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ
ἀπόστολος, ἀλλάγε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς
3 ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν ' κυρίῳ· ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς
4 ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστί. Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξου-
5 σίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ' ἀδελ-
φὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι,
6 καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου, καὶ Κηφᾶς; Ἢ μόνος ἐγὼ
καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζε-
7 σθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυ-
τεύει ἀμπελῶνα, καὶ ' ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει;
ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποί-
8 μνης οὐκ ἐσθίει; Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ;
9 ' ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; ' Ἐν γὰρ τῷ Μωϋ-
σέως νόμῳ γέγραπται· Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
10 Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέ-
γει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ' ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ
ἀροτριῶν ἀροτριᾷν· καὶ ὁ ἀλοῶν, " ἐπ' ἐλπίδι τοῦ
11 μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,

11. ~ἐν " βρώσει, 1. r. ~Οὐκ εἰμὶ ἀπόστο-
λος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; 2. κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ . . . αὕ-
τη ἐστί· μὴ 5. ἀδελφὰς γυναῖκας *Al.* γυναῖκας
7. τὸν καρπὸν 8. ~ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;
9. Γέγραπται γάρ· Οὐ κημώσεις 10. *Conj.* ἐπ' ἐλ-
πίδι, ὁ ἀροτριῶν· καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ με-
τέχειν. " *r.* τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι.

μέγα, εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; Εἰ ἄλλοι 12
τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ'
οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέ-
γομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ. Οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ 13
τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ 'προσεδρεύον-
τες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; Οὕτω καὶ ὁ κύ- 14
ριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ
τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ 'οὐ κέχρημαι οὐδενὶ 15
τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν
ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύ-
χημά μου ἵνα τις κενώσῃ. Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, 16
οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται·
οὐαὶ "γάρ μοι ἐστὶν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. Εἰ 17
γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· 'εἰ δὲ ἄκων,
οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Τίς οὖν μοι ἐστὶν ὁ μι- 18
σθός; Ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγ-
γέλιον ⌈τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ
ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν 19
ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείο-
νας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰου- 20
δαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς
ὑπὸ νόμον, '(μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,) ἵνα τοὺς ὑπὸ
νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, (μὴ ὢν ἄνο- 21
μος 'θεῷ, ἀλλ' ἔννομος "Χριστῷ,) ἵνα ‴κερδήσω ἀνό-
μους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενὴς, ἵνα τοὺς 22
ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα 'τὰ πάντα, ἵνα
"πάντως τινὰς σώσω. 'Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγ- 23

13. ∾ παρεδρεύοντες, 15. r. οὐδενὶ ἐχρησάμην τού-
των. 16. χάρις· " r. δὲ 17. εἰ δὲ ἄκων οἰκονο-
μίαν πεπίστευμαι, τίς οὖν 18. ⇉ τοῦ Χριστοῦ,
20. r. om. μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, 21. ∾ θεοῦ,
" Χριστοῦ, ‴ ∾ κερδανῶ τοὺς 22. → τὰ " πάν-
τας σώσω. 23. ∾ Πάντα

24 γέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ
οἴδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέ-
χουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε,
25 ἵνα καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγ-
κρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν, ἵνα φθαρτὸν στέφανον
26 λάβωσιν· ἡμεῖς δὲ, ἄφθαρτον. Ἐγὼ τοίνυν οὕτω
τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα
27 δέρων· ἀλλ' ¹ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλα-
γωγῶ, μήπως ‖ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γέ-
νωμαι.

10 Οὐ θέλω ¹γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πα-
τέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάν-
2 τες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν
Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
3 σῃ, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον,
4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· (ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέ-
5 τρα ἦν ὁ Χριστός·) ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐ-
τῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
6 ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς
τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι
7 ἐπεθύμησαν. Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τι-
νες αὐτῶν· ¹ὡς γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν
8 καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. Μηδὲ πορνεύωμεν,
καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ
9 ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν
¹Χριστὸν, καθὼς ‖καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ
10 τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. Μηδὲ γογγύζετε, καθὼς ¹καί
τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλο-
11 θρευτοῦ. Ταῦτα δὲ πάντα ¹τύποι συνέβαινον ἐκείνοις·
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν

27. ∾ὑπωπιάζω Al. ὑποπιέζω ‖Conject. ἄλλους
1. r. δὲ 7. ∾ὥσπερ 9. ≈κύριον. Al. θεὸν
‖⇉καί 10. ⇉καί. 11. τυπικῶς.

αἰώνων κατήντησεν. Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέ- 12
τω μὴ πέσῃ. Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀν- 13
θρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πει-
ρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε ', ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι '' ὑπενεγ-
κεῖν. Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς 14
εἰδωλολατρείας. Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς 15
ὅ φημι. Τὸ ποτήριον τῆς ' εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, 16
οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν
ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ
'' Χριστοῦ ἐστιν; Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί 17
ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.
Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες 18
τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; Τί οὖν 19
φημι; ' ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί
ἐστιν; Ἀλλ', ὅτι ' ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ 20
οὐ θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ 21
ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου με-
τέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν 22
κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

Πάντα ' ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα '' 23
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ 24
ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου '. Πᾶν τὸ ἐν μακέλ- 25
λῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
συνείδησιν· τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐ- 26
τῆς. Εἰ ' δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων '', καὶ θέ- 27
λετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε,
μηδὲν ἀνακρίνοντες, διὰ τὴν συνείδησιν. Ἐὰν δέ τις 28

13. *add.* ὑπενεγκεῖν, '' † ὑμᾶς 16. εὐχαριστίας '' κυρίου 19. ⇄ ὅτι εἴδωλον τί ἐστιν; ἢ *Al. transp. Al. om.* ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστιν; 20. ⇀ ἃ θύουσι, δαιμονίοις θύουσι, 23. † μοι '' † μοι 24. † ἕκαστος. 27. → δὲ '' *add.* εἰς δεῖπνον,

14. See the remaining verses of this chap. explained at length in Bell on the Lord's Supper Appendix No. 3. p. 66 — 93.

17. This verse is wrongly translated in ye common version. It should be "Because ye bread is one, we who are many are one body; for we all partake of the one bread." St Paul styles the bread one not because it is one loaf but because it is a representation of one thing to all christians. Bell on ye Supp. Appendix No. 3. p. 78. & note on ye passage p. 182 — 84.

30. χαριτι — with thanksgiving. Pearce ad loc. & Bell on the Supper. Appendix No. 3. p. 89.

ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο ' εἰδωλόθυτόν ἐστι' μὴ ἐσθίετε, δι'
29 ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν." Συνεί-
δησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέ-
ρου. Ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
30 συνειδήσεως; εἰ ' ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
31 μαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε
πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.
32 Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ
33 ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέ-
σκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν
11 πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς
κἀγὼ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνη-
σθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κα-
3 τέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ
κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνήρ·
4 κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός. Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος
ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν
5 κεφαλὴν αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προ-
φητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν ' ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρη-
6 μένῃ. Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειρά-
σθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι,
7 κατακαλυπτέσθω. Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατα-
καλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρ-
8 χων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν· οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ
9 ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ
ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄν-
10 δρα. Διὰ τοῦτο ' ὀφείλει ἡ γυνὴ " ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ

28. ' ἱερόθυτόν " † Τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 30. † δὲ 5. αὐτῆς· *f.* αὐτῆς·
10. *add.* οὐκ " *Conj.* ἐξουσίαν *f.* ἐξιοῦσα

τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ‴ ἀγγέλους. Πλὴν ˈ οὔτε γυνὴ 11
χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, ἐν κυρίῳ.
Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ 12
διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἐν ὑμῖν 13
αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον
τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; ˈ ἢ οὐδὲ ″ αὐτὴ ἡ φύσις διδά- 14
σκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι;
γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ 15
περιβολαίου δέδοται ˈ αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνει- 16
κος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ
αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ ˈ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς 17
τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε. Πρῶτον 18
μὲν γὰρ, συνερχομένων ὑμῶν ἐν ˈ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω
σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεύω·
δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ˈ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι 19
φανεροὶ γένωνται ″ ἐν ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν 20
ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκα- 21
στος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν,
καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ 22
ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ
Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
τας; Τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ˈ ὑμᾶς; Ἐν τούτῳ οὐκ
ἐπαινῶ. Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, 23
ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ
ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλα- 24
σε, καὶ εἶπε·ˈ Τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν

10. ‴ *Conj.* ἀγελαίους. *ʃ.* ὄχλους. 11. *r.* οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, 14. ⇉ ἢ ″ → αὐτὴ *Al. transp.* 15. ⇉ αὐτῇ. 17. ∾ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν, 18. † τῇ 19. *om.* ἐν ὑμῖν *om.* ἐν ὑμῖν. 22. ὑμᾶς ἐν τούτῳ; Οὐκ 24. † Λάβετε, φάγετε·

10. ἀγγελους) "Messengers or spies" [v. James II. 25.] suborned by the enemies of Xty & commissioned to discover & report every impropriety & indecorum of ye early converts." Harwood. Int. N. T. –

3. The Gnostics believed in ye double nature of Christ. These deceivers affected to acknowledge & honour the _divinity_ wh. dwelt in the _man_ Jesus, while they anathematized _Jesus himself._ They pretended to be divinely inspired & on that authority excommunicated, with curses, the _man_ whom Paul preached as the Son of God, & yet affected to believe in the _Christ_ that dwelt in him. Jones's Illustrations of ye Gospels. Pref. p. XVII.

"κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων·
Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ
αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, 'ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν
26 ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον
τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον 'τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον
27 τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ "ἔλθῃ. Ὥστε ὃς
ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ', ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου
ἀναξίως ", ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ ‴τοῦ αἵμα-
28 τος τοῦ κυρίου. Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν,
καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτη-
29 ρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων 'ἀναξίως, κρί-
μα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα
30 "τοῦ κυρίου. Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ
31 ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. Εἰ 'γὰρ ἑαυτοὺς
32 διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι 'δὲ ὑπὸ
κυρίου, παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακρι-
33 θῶμεν. Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φα-
34 γεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. Εἴ 'τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ
ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ,
ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

12 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς
2 ἀγνοεῖν. Οἴδατε, 'ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ
3 "ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω ὑμῖν,
ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, 'λέγει ἀνάθεμα
Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται "εἰπεῖν κύριον Ἰησοῦν, εἰ

24. "*om.* κλώμενον· *Al.* θρυπτόμενον· *Al.* διδόμενον· 25. *om.* ὁσάκις ἂν πίνητε, 26. ⇉τοῦτο "† ἂν 27. † τοῦτον, "*add.* τοῦ κυρίου, ‴*r. om.* τοῦ 29. ⇉ἀναξίως, "*om.* τοῦ κυρίου. 31. ≈δὲ 32. δὲ, ὑπὸ κυρίου παιδ. 34. † δὲ 2. ≈ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, *Al.* ὅτε ἔθνη ἦτε, *Conj.* ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, ἦτε, "ἄμορφα, 3. ∾λέγει· Ἀνάθεμα Ἰησοῦς· *f.* Ἰησοῦ· "εἰπεῖν· Κύριος Ἰησοῦς·

μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Διαιρέσεις δὲ χαρισμά- 4
των εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακο- 5
νιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργη- 6
μάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς 'Θεὸς, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα
ἐν πᾶσιν. Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύ- 7
ματος πρὸς τὸ συμφέρον· ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύ- 8
ματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως,
κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ 9
πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ
πνεύματι· ἄλλῳ δὲ 'ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ 10
προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ
γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν. Πάντα 11
δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν
'ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. Καθάπερ γὰρ τὸ 12
σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ
μέλη τοῦ σώματος 'τοῦ ἑνὸς, πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι
σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι 13
ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν· εἴτε Ἰουδαῖοι,
εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάν-
τες 'εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα 14
οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· 15
Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ
τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ 16
οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώμα-
τος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Εἰ 17
ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ,
ποῦ ἡ ὄσφρησις; Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν 18
ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. Εἰ 19
δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Νῦν δὲ 20

6. + ἐστι 10. ἐνέργεια δυνάμεως, 11. om. ἰδίᾳ *Al.* ἴδια 12. ⊐ τοῦ ἑνὸς, 13. ∾ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. *Al.* ἓν *f.* εἰς ἓν πόμα ἐποτίσθημεν. *Al.* εἰς ἓν πνεῦμα ἐφωτίσθημεν. *Al.* ἓν σῶμά ἐσμεν.

21 πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. Οὐ δύναται ' "ὁ ὀφθαλ-
μὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ
22 κεφαλὴ τοῖς ποσί· Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ πολ-
λῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέ-
23 στερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτι-
μότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν
περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην πε-
24 ρισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν
ἔχει '. Ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστε-
25 ροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμὴν, ἵνα μὴ ᾖ ' σχίσμα ἐν
τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι
26 τὰ μέλη. Καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, ' συμπάσχει πάν-
τα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα
27 τὰ μέλη. Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ
28 ' μέρους. Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδα-
σκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων,
29 ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. Μὴ πάντες,
' ἀπόστολοι; μὴ πάντες, προφῆται; μὴ πάντες, διδά-
30 σκαλοι; μὴ πάντες, δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα
ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ
31 πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσμα-
τα τὰ ' κρείττονα. Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

13 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν
ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ' γέγονα χαλκὸς ἠχῶν
2 ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ
εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ
ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγά-
3 πην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Καὶ ἐὰν ' ψωμίσω πάντα

21. † δὲ " r. om. ὁ 24. add. τιμῆς. 25. σχίσματα 26. συμπάσχῃ ... συγχαίρῃ 27. μέλους. 29. ἀπόστολοι 31. μείζονα. 1. ἓν εἰμι ἢ χαλκός 3. r. ψωμίζω

τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα
'' καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.
Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζη- 4
λοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ 5
ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ ' τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ
λογίζεται τὸ κακὸν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαί- 6
ρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, πάντα ' στέγει, πάντα πιστεύει, 7
πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε 8
ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε
γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
Ἐκ μέρους ' γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη- 9
τεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, ' τότε τὸ ἐκ μέ- 10
ρους καταργηθήσεται. Ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος 11
ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην·
ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. Βλέ- 12
πομεν ' γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου '' ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους,
τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. Νυνὶ 13
δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων
δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ, 14
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. Ὁ γὰρ λαλῶν ' γλώσσῃ, 2
οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει,
'' πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώ- 3
ποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.
Ὁ λαλῶν ' γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, 4
ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν 5
γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ
προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμη-
νεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ δὲ, ἀδελ- 6
φοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς

3. '' καυχήσωμαι, 5. τὸ μὴ ἑαυτῆς, 7. στέργει,
9. ∾ δὲ 10. ⇉ τότε 12. → γὰρ '' *add.* ὡς *f.* καὶ
2. γλώσσαις, '' πνεῦμα 4. γλώσσαις,

ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν
7 γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; 'Ὅμως τὰ ἄψυ-
χα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν δια-
στολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ "δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ
8 αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον
φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;
9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λό-
γον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε
10 γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη
φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν 'αὐτῶν ἄφωνον.
11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ
λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, 'ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε 'πνευμάτων, πρὸς
τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα "περισσεύη-
13 τε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερ-
14 μηνεύῃ. Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά
15 μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. Τί
οὖν ἐστι; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ
καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.
16 Ἐπεὶ, ἐὰν εὐλογήσῃς 'τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν
τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχα-
17 ριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. Σὺ μὲν γὰρ κα-
18 λῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. Εὐ-
χαριστῶ τῷ Θεῷ', πάντων ὑμῶν μᾶλλον "γλώσσαις
19 λαλῶν· ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους 'διὰ
τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ
20 μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γίνε-
σθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ
21 φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται· Ὅτι
ἐν 'ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν "ἑτέροις λαλήσω

7. *Conj.* Ὁμῶς *f.* Ὁμοίως "∾διδῷ, 10. → αὐτῶν
11. *om.* ἐν 12. πνευματικῶν, " προφητεύητε.
16. → τῷ 18. † μου, "∾γλώσσῃ 19. ∾τῷ νοΐ μου
21. ἑτέραις γλώσσαις " ἑτέρων

τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου,
λέγει κύριος. Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ 22
τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία
οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν 23
συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται, ' ἢ ἄπιστοι,
οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι μαίνεσθε; Ἐὰν δὲ πάντες προφη- 24
τεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχε-
ται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, ' τὰ κρυ- 25
πτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται· καὶ οὕτω πε-
σὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων,
ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι. Τί οὖν ἐστιν, ἀδελ- 26
φοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει,
διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν ' γινέσθω. Εἴτε 27
γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς,
καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ 28
διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω
καὶ τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, 29
καὶ ' οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκα- 30
λυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. Δύνασθε γὰρ 31
καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι,
καὶ πάντες παρακαλῶνται. Καὶ ' πνεύματα προφητῶν 32
προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ 33
Θεὸς, ἀλλ' ' εἰρήνης. Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλη-
σίαις τῶν ἁγίων, ' αἱ γυναῖκες '' ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλη- 34
σίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ''' ἐπιτέτραπται αὐταῖς λα-
λεῖν, ἀλλ' '''' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.
Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας 35

23. *om.* ἢ ἄπιστοι. 25. † καὶ οὕτω 26. *r.* γενέσθω.
29. *om.* οἱ 32. ∾ πνεῦμα 33. εἰρήνης, ὡς ἐν π. τ.
ἐκκλ. τ. ἁγίων. Αἱ γυναῖκες 34 *et* 35. *transp. post*
vs. 40. 34. '' → ὑμῶν ''' ∾ ἐπιτρέπεται '''' ὑπο-
τασσέσθωσαν,

ἐπιτετάτασαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι 'γυναιξὶν ἐν ἐκκλη-
36 σίᾳ λαλεῖν. Ἦ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν;
37 ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ τις δοκεῖ
προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γρά-
38 φω ὑμῖν, ὅτι 'κυρίου" εἰσὶν ἐντολαί· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,
39 'ἀγνοείτω. Ὥστε, ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν,
40 καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε· πάντα ' δὲ εὐ-
σχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.
15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγ-
γελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστή-
2 κατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε· '(τίνι λόγῳ εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν 'εἰ κατέχετε·) ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.
3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον·
ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κα-
4 τὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ
5 τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ,
6 εἶτα τοῖς δώδεκα. Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις
ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρ-
7 τι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. Ἔπειτα ὤφθη Ἰακώ-
8 βῳ· εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. Ἔσχατον δὲ πάν-
9 των, 'ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. (Ἐγὼ
γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλη-
10 σίαν τοῦ Θεοῦ. Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι· καὶ ἡ
χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, 'οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ πε-
ρισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ,
11 ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.) Εἴτε οὖν ἐγὼ,
εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύ-
12 σατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν

35. ∾ γυναιξὶ 37. † τοῦ "ἐστιν ἐντολή· *Al.* ἐστιν *f.* εἰσιν absque ἐντολαί· 38. ἀγνοεῖται. *Al. conj.* ἀγνοείσθω. 40. *r.* → δὲ 2. (τίνι . . . ὑμῖν,) "ὀφεί-λετε κατέχειν· 8. ∾ ὡσπερεί τῳ 10. πτωχὴ οὐκ ἐγενήθη,

ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις
νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, 13
οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, 14
κενὸν ἄρα ' τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ " δὲ καὶ ἡ πίστις
''' ὑμῶν. Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· 15
ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν Χρι-
στὸν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, ' εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
ται. Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς 16
ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ 17
πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα 18
καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ 19
ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεει-
νότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς 20
ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων '.
Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώ- 21
που ἀνάστασις νεκρῶν. Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάν- 22
τες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες
ζωοποιηθήσονται. Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· 23
ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ' ἐν τῇ πα-
ρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν ' παραδῷ τὴν βασι- 24
λείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρ-
χὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Δεῖ γὰρ αὐτὸν 25
βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ' ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ
τοὺς πόδας " αὐτοῦ. Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ 26
θάνατος· πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 27
Ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον, ὅτι
ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. Ὅταν δὲ 28
ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑπο-
ταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ 29

14. ∾ καὶ τὸ " ⇉ δὲ ''' ἡμῶν· 15. *om.* εἴπερ ἄ. ν. οὐκ ἐγείρονται. 20. † ἐγένετο. 23. οἱ ἐν τ. π. αὐτοῦ ἐλπίσαντες· 24 ∾ παραδιδῷ 25. ⇉ ἂν " αὐτοῦ.

βαπτιζόμενοι ' ὑπὲρ τῶν '' νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ
30 ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ ''' αὐτῶν; Τί καὶ
31 ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; Καθ' ἡμέραν ἀπο-
θνήσκω, νὴ τὴν ' ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χρι-
32 στῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ κατὰ ' ἄνθρωπον ἐθη-
ριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ '' ὄφελος; εἰ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται, Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀπο-
33 θνήσκομεν. Μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἤθη ' χρηστὰ
34 ὁμιλίαι κακαί. Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνε-
τε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν
ὑμῖν λέγω.
35 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ
36 δὲ σώματι ἔρχονται; Ἄφρον· σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ' ζωο-
37 ποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶ-
μα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ
38 τύχοι, σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ
δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
39 μάτων ' τὸ ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ·
ἀλλὰ ἄλλη μὲν ' ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ '' σὰρξ κτηνῶν,
40 ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. Καὶ σώματα ἐπου-
ράνια καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν
41 ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. Ἄλλη
δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα
42 ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. Οὕτω
καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ,
43 ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται
ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
44 σπείρεται σῶμα ψυχικὸν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.

29. *Conj.* ἀπ' ἔργων νεκρῶν, '' νεκρῶν; εἰ ὁ. ν. οὐκ ἐγείρονται, τί ''' r. τῶν νεκρῶν; 31. ∾ ' ἡμετέραν 32. *Conj.* ἀνθρώπων '' ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; 33. r. χρῆσθ' 36. ζωογονεῖται, 38. ⇉ τὸ 39. † σὰρξ '' → σὰρξ

Ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι ʺ σῶμα πνευματικόν.
Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος 45
Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα
ζωοποιοῦν. Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν, ἀλλὰ 46
τὸ ψυχικόν· ἔπειτα τὸ πνευματικόν. Ὁ πρῶτος ἄν- 47
θρωπος, ἐκ γῆς χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ˈὁ κύ-
ριος ἐξ οὐρανοῦ. Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊ- 48
κοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουρά-
νιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, 49
ˈφορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ 50
φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κλη-
ρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
κληρονομεῖ.
Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· ˈΠάντες μὲν οὐ κοι- 51
μηθησόμεθα· πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν 52
ˈῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι. (Σαλπίσει
γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς
ἀλλαγησόμεθα.) Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσα- 53
σθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
νασίαν. Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρ- 54
σίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε
γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθη ὁ θάνα-
τος εἰς ˈνῖκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ 55
σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ 56
ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. Τῷ δὲ 57
θεῷ χάρις, τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγα- 58

44. Εἰ ἔστι σῶμα ψυχικὸν, ἔστι καὶ ʺ→ σῶμα
47. ⊐ ὁ κύριος 49. φορέσωμεν 51. ∾ Πάντες μὲν (f. μὲν οὖν) κοιμηθησόμεθα· οὐ πάντες δὲ *Al.* Πάντες (f. Οἱ πάντες) μὲν κοιμ., πάντες (f. οἱ πάντες) δὲ *Al.* Οἱ πάντες μ. οὐ κοιμ., οὐ πάντες δὲ *Al.* Πάντες μὲν ἀναστησόμεθα. οὐ πάντες δὲ 52. ῥοπῇ 54. νεῖκος.

κητοι, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες
ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες, ὅτι ὁ κόπος
ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

16 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ
διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς
2 ποιήσατε. Κατὰ μίαν 'σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ᾽
ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ,τι ἂν εὐοδῶται· ἵνα μὴ
3 ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται. Ὅταν δὲ παραγέ-
νωμαι, οὓς ἐὰν 'δοκιμάσητε, δι᾽ ἐπιστολῶν τούτους
πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ·
4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύ-
5 σονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν
6 διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι·) πρὸς ὑμᾶς δὲ
τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με
7 προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω 'γὰρ χρόνον τινὰ ἐπι-
8 μεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος "ἐπιτρέπῃ. Ἐπιμενῶ
9 δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι
ἀνέῳγε μεγάλη καὶ 'ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολ-
λοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γέ-
νηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς
11 καὶ ἐγώ· μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. Προπέμψατε
δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ
12 αὐτὸν 'μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς
ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα,
13 ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δέ, ὅταν εὐκαιρήσῃ. —Γρη-
γορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦ-
14.15 σθε· πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. Παρακαλῶ
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ ', ὅτι

2. ∾ σαββάτου 3. δοκιμάσητε δι᾽ ἐπιστολῶν, 7. r. δὲ
" ∾ ἐπιτρέψῃ. 9. ἐναργής. 11. cum μετὰ τῶν ἀδελ-
φῶν. 15. add. καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ

ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς
ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε 16
τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπι-
ῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ 17
Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦ- 18
μα καὶ τὸ ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιού-
τους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. 19
Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρί-
σκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ'. Ἀσπά- 20
ζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους
ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Εἴ τις οὐ φι- 21.22
λεῖ τὸν κύριον ''Ἰησοῦν Χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα· μαρὰν
ἀθά. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 23
Ἡ ἀγάπη ' μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24
'' Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ
τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν
ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ 2
πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

19. *add.* παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι. 22. ⇄ Ἰησοῦν Χρι-
στόν. 24. *om.* μου '' ⇄ Ἀμήν.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πά-
4 σης παρακλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ
θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς
ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως, ἧς παρακα-
5 λούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὅτι καθὼς περισσεύει
τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ ' τοῦ
6 Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ
θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτη-
ρίας· ' εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλή-
σεως, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθη-
μάτων, ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· (καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν
7 βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·) εἰδότες, ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε
8 τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ
θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ' ὑπὲρ τῆς θλίψεως
ἡμῶν τῆς γενομένης " ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερ-
βολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι
9 ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκρι-
μα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν
ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νε-
10 κρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐῤῥύσατο ἡμᾶς, ' καὶ
11 ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν, ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, συνυ-
πουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ
πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν
εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον

5. *r.* *om.* τοῦ 6. *r.* τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν. *Al.* ∾ τῆς ἐνεργ. ἐν ὑπομ. τ. αὐτῶν παθημ. ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμ. βεβ. ὑπὲρ ὑμῶν εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τ. ὑ. παρακλ. καὶ σωτηρίας· εἰδότες 8. ∾ περὶ " ⇉ ἡμῖν 10. καὶ ῥύσεται *Al.* *om.*

τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ᾿ἁπλότητι καὶ εἰλικρι-
νείᾳ θεοῦ, (οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ᾽ ἐν χάριτι
θεοῦ) ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ ἃ 13
ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ, ὅτι
᾿καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε 14
ἡμᾶς ἀπὸ μέρους· ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς 15
ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν ᾿χάριν ἔχητε· καὶ δι᾽ 16
ὑμῶν ᾿διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μα-
κεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆ-
ναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν ᾿βουλευόμενος, μήτι 17
ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ
σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ᾽ ἐμοὶ "τὸ ναὶ ναὶ, καὶ
τὸ οὒ οὔ; Πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς 18
ὑμᾶς οὐκ ᾿ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ. Ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς 19
Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐν ὑμῖν δι᾽ ἡμῶν κηρυχθεὶς, (δι᾽
ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου,) οὐκ ἐγένετο ναὶ
καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν, (ὅσαι γὰρ ἐπαγ- 20
γελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, ᾿καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν,)
τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι᾽ ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς 21
σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, θεός· ὁ καὶ 22
σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύ-
ματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα 23
τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδό-
μενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· οὐχ ὅτι κυ- 24
ριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς
χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε. Ἔκρινα δὲ 2
ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν.

12. ἁγιότητι 13. = καὶ 15. χαρὰν 16. ~ ἀπελθεῖν
17. ≈ βουλόμενος, " *Conj.* τὸ ναὶ οὒ, καὶ τὸ οὒ ναί;
18. ≈ ἐστι 20. καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸ. *Al.* ~ διὸ καὶ δι᾽ αὐ-
τοῦ τὸ

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ' ἐστιν ὁ εὐφραίνων
3 με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα ' ὑμῖν
τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με
χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
4 πάντων ὑμῶν ἐστιν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων,
οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν
ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ'
6 ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ' ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν
τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ' ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων·
7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακα-
λέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦ-
8 τος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν,
10 εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. Ὧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ
ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ' ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι,
11 δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ· ἵνα μὴ πλεονεκτη-
θῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ
ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με
13 Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς
ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ
15 φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. Ὅτι Χριστοῦ
εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς
16 ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν, ' ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον·
οἷς δὲ, ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς

2. → ἐστιν 3. ⇉ ὑμῖν 5. ἐπιβαρῶ πάντας 6. om. ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· 10. r. [illegible] κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, 16. ὀσμὴ ἐκ θ[illegible]του . . . ὀσμὴ ἐκ ζωῆς

14 — Allusio ad triumphum Ro[illegible]

ἱκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ, καπηλεύοντες 17
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ'
ὡς ἐκ Θεοῦ, "κατενώπιον ‴τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λα-
λοῦμεν. Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; 3
'ἢ μὴ χρήζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς
ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν "συστατικῶν; Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν 2
ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γι-
νωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων· φανερούμενοι, ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ δια- 3
κονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ
πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλὰ
ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. Πεποίθησιν δὲ τοι- 4
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ 5
ὅτι ἱκανοί ἐσμεν 'ἀφ' ἑαυτῶν, λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ
ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ 6
ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ 'γράμ-
ματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα "ἀποκτείνει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανά- 7
του ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη 'ἐν λίθοις, ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ
εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσ-
ώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον 8
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ γὰρ 'ἡ 9
διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα· πολλῷ μᾶλλον πε-
ρισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης "ἐν δόξῃ. Καὶ 10
γὰρ 'οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέ-
ρει, εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. Εἰ γὰρ τὸ κα- 11
ταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν
δόξῃ. Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ 12

17. ∾ λοιποὶ, " ≈ κατέναντι ‴ ⇉ τοῦ 1. r. ∾ εἰ μὴ " → συστατικῶν; 5. om. ἀφ' ἑαυτῶν, *Al. transp.* 6. γράμματι, ἀλλὰ πνεύματι· " ≈ ἀποκτένει, *f.* ἀποκτέννει, 7. ⇉ ἐν 9. τῇ διακονίᾳ " om. ἐν 10. r. ∾ οὐδὲ

6. Διαθηκης) This word occurs in Scripture both in the sense of a testament or will & of a covenant, Heb. 9:16 & Gal. 3:15. It seems improperly applied to ye antient Scriptures in ye former sense, & even with respect to ye Christian dispensation it would, perhaps have been better translated by ye word <u>covenant</u>, as referring to ye conditions upon wh. God is pleased to offer salvation to his sinful creatures through ye mediation of his only son Jesus Christ. Pretyman's Theology - Vol. I. P. CI. — N.B. The Heb. word - "Berith" wh. is translated by διαθηκη in ye LXX - always signifies a covenant —

13 παῤῥησίᾳ χρώμεθα· καὶ οὐ, καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει
κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενί-
σαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμέ-
14 νου. (Ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ
τῆς ˈσήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, "ὅτι
15 ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα
ˈἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν
16 αὐτῶν κεῖται· ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον,
17 περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ˈὉ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, "ἐκεῖ ἐλευθερία.)
18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δό-
ξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μετα-
μορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυ-
ρίου ˈπνεύματος.

4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς
2 ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυ-
πτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ,
μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανε-
ρώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν
3 συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ
ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολ-
4 λυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος
τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ
ˈαὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ
5 Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ". Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς
κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς
6 δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ ˈἸησοῦν. Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν
ἐκ σκότους φῶς ˈλάμψαι, "ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρ-

14. ∾ σήμερον ἡμέρας τὸ " r. ὅ,τι 15. ἀναγινώ-
σκηται 17. Conj. Οὗ "⇉ἐκεῖ 18. πνεύματι.
4 καταυγάσαι τὸν *f.* διαυγ. τὸν *Sed r.* αὐγάσαι αὐ-
τοῖς τὸν " *add.* τοῦ ἀοράτου. 5. Ἰησοῦ. 6. λάμ-
ψει, " *om.* ὃς *Al.* οὗτος

δίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
'' τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις 7
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ,
καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενο- 8
χωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·
διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλό- 9
μενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε τὴν νέκρωσιν 10
τοῦ ' Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι '' ἡμῶν φανερωθῇ. Ἀεὶ γὰρ 11
ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰη-
σοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ
σαρκὶ ' ἡμῶν. Ὥστε ὁ ' θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνερ- 12
γεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦ- 13
μα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα,
διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦ-
μεν· εἰδότες, ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ 14
ἡμᾶς ' διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ 15
γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις ' πλεονάσασα διὰ τῶν
πλειόνων, τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν
τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ 16
ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνα-
καινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. Τὸ γὰρ παραυτίκα ' ἐλα- 17
φρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβο-
λὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν· μὴ σκο- 18
πούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμε-
να· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπό-
μενα, αἰώνια. Οἴδαμεν γάρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν 5
οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχο-
μεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον, ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

6. ''' ∾ αὐτοῦ ἐν 10. † κυρίου '' *Conj.* ὑμῶν
11. *Conj.* ὑμῶν 12. † μὲν 14. *om.* διὰ Ἰησοῦ *Al.*
∾ σὺν Ἰησοῦ 15. πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειό-
νων τὴν 17. *add.* πρόσκαιρον καὶ

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν
3 τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες. 'Εἴγε καὶ
4 "ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ
ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· 'ἐφ᾽ ᾧ οὐ
θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταπο-
5 θῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ κατεργασάμενος
ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεός· ὁ 'καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥα-
6 βῶνα τοῦ πνεύματος. Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ
εἰδότες, ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν
7 ἀπὸ τοῦ κυρίου· (διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ
8 διὰ εἴδους·) θαῤῥοῦμεν 'δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον
ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν
9 κύριον· διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε
10 ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάν-
τας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ 'διὰ τοῦ σώματος,
πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε "κακόν.
11 Εἰδότες 'οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους
πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν
12 ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. Οὐ 'γὰρ πά-
λιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόν-
τες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
13 ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ
14 ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ ἀγά-
πη τοῦ 'Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι
"εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθα-
15 νον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ
16 ἐγερθέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν
κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-

3. Εἴπερ "∾ἐκδυσάμενοι, 4. ἐπειδὴ οὐ 5. ⇉καὶ
8. →δὲ, *Al.* οὖν, *f.* γὰρ, 10. ἴδια "∾φαῦλον.
11. οὖν, τὸν φ. τ. κυρίου ἀνθρώπους 12. ⇉γὰρ
14. θεοῦ "→εἰ

στὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Ὥστε εἴ τις ἐν 17
'Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ,
γέγονε καινὰ " τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, 18
τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ ''Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. Ὡς 19
ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ
θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ 20
Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦν-
τος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε
τῷ Θεῷ. Τὸν 'γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν 21
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη
Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακα- 6
λοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι
ὑμᾶς· (λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ 2
ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. Ἰδοὺ, νῦν καιρὸς
εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας·) μηδεμίαν 3
ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ δια-
κονία· ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ 4
διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκατα- 5
στασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· ἐν 6
ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι,
ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ 7
ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δι-
καιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ 8
ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ
ἀληθεῖς· ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς 9
ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς 'παιδευόμενοι,
καὶ μὴ θανατούμενοι· ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίρον- 10
τες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν
ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. Τὸ στόμα ἡμῶν 11

17. Χριστῷ καινὴ κτίσις, "→τὰ πάντα. *Al. transp.*
18. ⇉Ἰησοῦ 21. →γὰρ 9. πειραζόμενοι,

ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλά-
12 τυνται. Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· 'στενοχωρεῖσθε δὲ
13 ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν,
14 (ὡς τέκνοις λέγω,) πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. Μὴ
γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ 'δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; "τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς
15 σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς 'Βελίαρ; ἢ
16 τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις
ναῷ Θεοῦ μετὰ 'εἰδώλων; Ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε
ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ
17 αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐ-
τῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ
18 ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς
πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,
7 λέγει κύριος παντοκράτωρ. Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς
ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παν-
τὸς μολυσμοῦ 'σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες
ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.
2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθεί-
3 ραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. Οὐ πρὸς κατάκρισιν
λέγω· προείρηκα γὰρ, ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε
4 εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. Πολλή μοι παῤῥησία
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλή-
ρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
5 πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν
εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν,
ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φό-
6 βοι. Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρακάλε-
7 σεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ

12. *Conj.* στενοχωρούμεθα δὲ 14. δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας; "∾ἢ τίς κοινωνία 15. *r.* Βελίαλ; *Al.* Βελίαν; *f.* Βελίαβ; 16. *Conj.* εἰδωλείων; 1. σαρκὸς, καὶ πνεύματος ἐπιτελοῦντες

ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει
' ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα 8
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ ' μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετε-
μελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, '' εἰ καὶ
πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυ- 9
πήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε
γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμε- 10
ταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνα-
τον κατεργάζεται. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν 11
λυπηθῆναι ' ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο '' ὑμῖν σπουδήν·
ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλ-
λὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ
συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι ''' ἐν τῷ πράγματι.
Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, 12
οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανε-
ρωθῆναι τὴν σπουδὴν ' ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς
ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ' παρακε- 13
κλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ
μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυ-
ται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι 14
αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ'
ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ
καύχησις ἡμῶν ἡ ' ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ 15
τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀνα-
μιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ

7. ἣν παρεκλήθην 8. μεταμέλομαι· εἰ δὲ καὶ μετεμελόμην, βλέπω, ὅτι '' εἰ καί, πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς. 11. → ὑμᾶς, '' *add.* ἐν ''' → ἐν 12. ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν 13. παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν 14. πρὸς Τίτον,

9. Επτωχευσε — Wrongly translated in ye public version. It does not signify to "become poor" but to "be poor." See Stephani Thesaurus — Constantin. Lex. ad verb. — The construction also requires that the two states should be simultaneous. The aorist expresses a perfect action in past definite time; which time is ascertained by ye connexion. Christ επτωχευσε "was poor." When? πλουσιος ων "at the time that he was rich." Belsham's C.

16 φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω', ὅτι ἐν
παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.
8 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·
2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς 'χαρᾶς
αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευ-
3 σεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς "ἁπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ
4 δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, με-
τὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ
5 τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους'· καὶ
οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον
6 τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν, διὰ θελήματος θεοῦ· εἰς τὸ πα-
ρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω
7 καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἀλλ'
ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, (πίστει καὶ λόγῳ καὶ
γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν
8 ἀγάπῃ,) ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ
κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς,
9 καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων (γι-
νώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς
τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε·) καὶ γνώμην ἐν τού-
10 τῳ δίδωμι. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μό-
νον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ
11 πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως κα-
θάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι
12 ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ
13 ἐὰν ἔχῃ 'τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. Οὐ
γὰρ, ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσό-
τητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῖν περίσσευμα εἰς τὸ
14 ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γέ-
νηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης·

16. † οὖν, 2. χάριτος " χρηστότητος 4. † δέξα-
σθαι ἡμᾶς· 12. ⇉ τις,

καθὼς γέγραπται· Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ 15
ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ 16
τῷ ' διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρ-
δίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπου- 17
δαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.
Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαι- 18
νος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ 19
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλη-
σιῶν συνέκδημος ἡμῶν ' σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, τῇ δια-
κονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν '' αὐτοῦ τοῦ κυρίου δό-
ξαν καὶ προθυμίαν ''' ἡμῶν· στελλόμενοι τοῦτο, μή τις 20
ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονου-
μένῃ ὑφ' ἡμῶν· ' προνοούμενοι '' γὰρ καλὰ οὐ μόνον 21
ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνε- 22
πέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά-
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ
πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει ' πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνερ- 23
γός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ 24
ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ' ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε
'' εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους 9
περισσόν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν. Οἶδα γὰρ τὴν 2
προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν,
ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ' ἐξ ὑμῶν
ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελ- 3
φοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευα-
σμένοι ἦτε· μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, 4
καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν

16. ∾ δόντι 19. ∾ ἐν '' → αὐτοῦ ''' r. ∾ ὑμῶν
21. ∾ προνοοῦμεν '' r. om. γὰρ 22. om. πολλῇ
24. ὑμῶν εἰς αὐτοὺς, '' + καὶ 2. om. ἐξ

ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ '.
5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς,
ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν
' προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην
εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ '' ὡς πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θε-
ρίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ
7 θερίσει. Ἕκαστος καθὼς ' προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ
ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ
8 ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι
εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
9 ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς
γέγραπται· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δι-
10 καιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορη-
γῶν ' σπέρμα τῷ '' σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν,
''' χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐ-
11 ξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ἐν παντὶ
πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται
12 δι' ' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς
λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα
τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα
13 διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ
τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,
14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς, διὰ
15 τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις
' δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς

4. † τῆς καυχήσεως. 5. ∾ προεπηγγελμένην '' r. ὥσπερ 7. προήρηται 10. σπόρον '' σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει, ''' r. χορηγήσαι κ. πληθύναι τ. σπ. ὑ. κ. αὐξήσαι τὰ γεννήματα 11. ὑμῶν 15. ⇉ δὲ

πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσ-
ωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ εἰς ὑμᾶς·
δέομαι δὲ, τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λο- 2
γίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς
ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περι- 3
πατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, (τὰ γὰρ 4
ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ
τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,) λογισμοὺς 5
καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες 6
ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ
ὑπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις 7
πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ ' εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πά-
λιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ
ἡμεῖς ". Ἐάν ' τε γὰρ " καὶ περισσότερόν τι καυχήσω- 8
μαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν,
εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰ-
σχυνθήσομαι. Ἵνα ' μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς 9
διὰ τῶν ἐπιστολῶν· (ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βα- 10
ρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθε-
νὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος·) τοῦτο λογιζέσθω 11
ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν
ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ 12
τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυ-
τοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, ' οὐ
συνιοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ ' οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα " καυχησό- 13
μεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν
ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. Οὐ 14
γὰρ, ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν

7. *add.* δοῦλος " + Χριστοῦ. 8. *om.* τε " *om.* καὶ
9. *add.* δὲ 12. ⇉ οὐ συνιοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ 13. οὐκ
" → καυχησόμεθα, *Al.* καυχώμενοι,

ἑαυτούς· (ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγ-
15 γελίῳ τοῦ Χριστοῦ·) οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι
ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομέ-
νης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ
16 τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα
ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς
17 τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ
18 καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν 'συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι
δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11 Ὄφελον 'ἀνείχεσθέ μου "μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλ-
2 λὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ·
ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἁγνὴν παρα-
3 στῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ, μήπως, ὡς ὁ ὄφις
Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, 'οὕτω φθα-
ρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος "τῆς εἰς τὸν
4 Χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κη-
ρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβά-
νετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέ-
5 ξασθε, καλῶς 'ἀνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστε-
6 ρηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ 'φανε-
7 ρωθέντες "ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα,
ἐμαυτὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ
8 τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; Ἄλλας ἐκ-
κλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κα-
9 τενάρκησα οὐδενός· (τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανε-
πλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας·) καὶ
ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.
10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη

18. ≈ συνιστάνων, 1. *r.* ἠνείχεσθε " *r.* ∾ μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης· 3. → οὕτω " *add.* καὶ τῆς ἁγνότητος 4. *r.* ∾ ἠνείχεσθε. 3. φανερώσαντες *f.* φανερώσαντες ἑαυτοὺς *Al.* φανερωθεὶς " *om.* ἐν πᾶσιν

οὐ ' φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.
Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν. Ὃ δὲ 11.12
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θε-
λόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι κα-
θὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι ἐργά- 13
ται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χρι-
στοῦ. Καὶ οὐ ' θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς με- 14
τασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν, εἰ 15
καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι
δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· 16
εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ
μικρόν τι καυχήσωμαι. Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύ- 17
ριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει
τῆς καυχήσεως. Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν 18
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν 19
ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς 20
καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. Κατὰ ἀτι- 21
μίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν '· ἐν ᾧ δ' ἄν τις
τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω,) τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί 22
εἰσι; κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ
εἰσι; κἀγώ· διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; (παραφρονῶν λα- 23
λῶ,) ' ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς
ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανά-
τοις πολλάκις· (ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα 24
παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐῤῥαβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, 25
τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·)
ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις 26
λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κιν-
δύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν
θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· ' ἐν κόπῳ καὶ 27

10. σφαγίσεται 14. ⌒ θαῦμα· 21. *add.* ἐν τούτῳ τῷ μέρει· 23. *Conj.* ὑπερέγω· 27. → ἐν

μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
28 ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. Χω-
ρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ ' ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν,
29 ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ
οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦ-
30 μαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχή-
31 σομαι. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι
32 οὐ ψεύδομαι· ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασι-
λέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με ' θέ-
33 λων· καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
12 τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ' Καυ-
χᾶσθαι δὴ οὐ '' συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτα-
2 σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν
Χριστῷ, πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι,
οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς
οἶδεν·) ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.
3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώματι,
4 εἴτε ' ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) ὅτι
ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήμα-
5 τα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ τοιού-
του καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ
6 μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχή-
σασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φεί-
δομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με,
7 ἢ ἀκούει ' τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκα-
λύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ
σαρκὶ, ἄγγελος ' σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, '' ἵνα μὴ
8 ὑπεραίρωμαι. Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκά-
9 λεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἴρηκέ μοι· Ἀρκεῖ

28. ἐπίστασίς μου ∫. μοι 32. → θέλων· 1. Καυχᾶσθαι δεῖ; '' συμφέρον μέν· ἐλεύσομαι δὲ 3. χωρὶς 6. om. τι 7. σατᾶν ἵνα '' → ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς ' μου ἐν ἀσθενείᾳ τε-
λειοῦται. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς
ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν 10
ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χρι-
στοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέ- 11
γονα ἄφρων '· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. Ἐγὼ γὰρ ὤφει-
λον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν
ὑπερλίαν ἀποστόλων, '' εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. Τὰ μὲν ση- 12
μεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπο-
μονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. Τί γάρ 13
ἐστιν ὃ ' ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ
ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι
τὴν ἀδικίαν ταύτην. Ἰδοὺ, τρίτον ' τοῦτο ἑτοίμως ἔχω 14
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω '' ὑμῶν· οὐ
γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ
τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθή- 15
σομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ' εἰ καὶ περισσοτέρως
ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ· ἐγὼ 16
οὐ ' κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δό-
λῳ ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, 17
δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ 18
συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς
Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς
αὐτοῖς ἴχνεσι;

Πάλιν δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; ' Κατενώ- 19
πιον τοῦ Θεοῦ, '' ἐν Χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα,

9. → μου '' τελεῖται. 11. † καυχώμενος· '' Εἰ καὶ οὐδέν εἰμι, τὰ μέντοι (ſ. ἀλλὰ τὰ) σημεῖα 13. ἡσσώθητε ſ. ἐλαττώθητε 14. r. om. τοῦτο '' om. ὑμῶν· Al. ὑμᾶς· 15. om. εἰ καὶ Al. om. καὶ 16. κατενάρκησα 19. ~ Κατέναντι· '' r. ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ

20 ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. Φοβοῦμαι γὰρ,
μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρε-
θῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως ' ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί,
ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκατα-
21 στασίαι· μὴ πάλιν ' ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκό-
των, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ
13 πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ, ᾗ ἔπραξαν. ' Τρίτον τοῦ-
το " ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
2 καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προείρηκα καὶ προ-
λέγω, ' (ὡς παρὼν,) τὸ δεύτερον, (καὶ ἀπὼν νῦν,)
" τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν
3 ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. Ἐπεὶ δοκιμὴν ζη-
τεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, (ὃς εἰς ὑμᾶς
4 οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· καὶ γὰρ ' εἰ ἐσταυ-
ρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ
γὰρ " ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ''' ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ '''' ζησόμεθα
5 σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς·) ἑαυτοὺς πει-
ράζετε, εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει· ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἢ
οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν
6 ἐστιν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώ-
7 σεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. ' Εὔχομαι δὲ
πρὸς τὸν Θεὸν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα
ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆ-
8 τε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι
9 κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρο-
μεν γὰρ, ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε·
10 τοῦτο ' δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ
τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως

20. ἔρις, ζῆλος, 21. ἐλθόντος μου, ταπεινώσῃ με ὁ Θεός 1. Ἰδοὺ, τρίτον " ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν 2. (ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν,) " † γράφω 4. om. εἰ " † καὶ ''' σὺν '''' ζήσομεν 7. ~ Εὐχόμεθα 9. → δὲ

χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύ-
ριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρα- 11
καλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς
τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε 12
ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι
πάντες. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ 13
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος
μετὰ πάντων ὑμῶν.'

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

Παῦλος, ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀν- 1
θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ 2
πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· χάρις 3
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ 'πατρὸς, καὶ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν 'περὶ τῶν ἁμαρ- 4
τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος
αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πα-
τρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· 5
ἀμήν.
Θαυμάζω, ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ 6
καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι 'Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγ-

13. † Ἀμήν, 3. πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, 4. r. ὑπὲρ 6. → Χριστοῦ Al. Θεοῦ

7. ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο) "which is not owing to any thing else but only this, that ye are troubled by— &c." If ὃ had referred to ευαγγελιον it would have been more natural to have kept the word ετερον & not to have changed it into αλλο — compare also with next verse. Locke on Epist. ad Gal. also Grotius & Le Clerc,

7 γέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσ-
σοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον
8 τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐ-
ρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,
9 ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς ¹προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν
λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε,
10 ἀνάθεμα ἔστω. Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν
Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ¹γὰρ ἔτι ἀνθρώ-
11 ποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. Γνω-
ρίζω ¹δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελι-
12 σθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ
ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην,
13 ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ
τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι
καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
14 ¹ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ-
σοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παρα-
15 δόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ¹ὁ Θεός, ὁ ἀφορίσας με ἐκ
κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐ-
16 τοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγ-
γελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· εὐθέως, οὐ προσ-
17 ανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ¹ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσό-
λυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπῆλθον
εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα, ἱστο-
ρῆσαι ¹Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκα-
19 πέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ
20 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. (Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
21 ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.) Ἔπειτα
ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας·

9. προείρηκα μέν, f. προείρηκα, 10. ⇉ γὰρ
11. ∾ γὰρ 13. ἐπολέμουν 15. ⇉ ὁ Θεός,
17. ἀπῆλθον 18. ∾ Κηφᾶν,

ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς 22
Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν 23
Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πί-
στιν ἥν ποτε ἐπόρθει· καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν. 24
Ἔπειτα διὰ ' δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱε- 2
ροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.
Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ 2
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ
τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.
Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη 3
' περιτμηθῆναι. Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλ- 4
φους· (οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευ-
θερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ' ἡμᾶς
καταδουλώσωνται·) ' οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ 5
ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς
ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε 6
ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· (πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου
οὐ λαμβάνει·) ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες ' οὐδὲν προσανέ-
θεντο, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες, ὅτι πεπίστευμαι τὸ 7
εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς πε-
ριτομῆς, (ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς 8
περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη,) καὶ γνόν- 9
τες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ' Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς
καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδω-
καν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς '' μὲν εἰς
τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· μόνον τῶν πτω- 10
χῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο
ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε ' Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, 11
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος
ἦν. Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινες ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ 12

1. *Conj.* τεσσάρων 3. *Conj.* περιτμηθῆναι διὰ τοὺς παρεισάκτους 4. *add.* μὴ 5. ⇉ οἷς οὐδὲ *Al.* om. οἷς *Al. om.* οὐδὲ 6. *add.* τι εἶναι 9. ∾ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος *Al. om.* καὶ Κηφᾶς '' *r. om.* μὲν 11. ∾ Κηφᾶς

11. Not only did I not acknowledge any superiority of Peter to myself: but when he came to Antioch I took the liberty to rebuke his conduct &c. Priestley Notes on Scripture —

17. αμαρτωλοι, viz. — by practising the rites of the law of Moses as necessary to salvation contrary to our consciences — is Christ therefore the minister of sin — i.e the occasion of our condemnation — see Macknight & Priestley's Notes —

τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ 'ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ
13 ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. Καὶ
'συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε
14 καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ'
ὅτε εἶδον, ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ
εὐαγγελίου, εἶπον τῷ 'Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ
σὺ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊ-
15 κῶς, "πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς
16 φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί· εἰδότες
'δὲ, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν
μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν
Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως
Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· "διότι ἐξ ἔργων
17 νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτω-
λοὶ, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.
18 Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παρα-
19 βάτην ἐμαυτὸν 'συνιστάνω. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νό-
μῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρω-
20 μαι· ζῶ δὲ, οὐκέτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ
νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ 'τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,
τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δι-
καιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.
3 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε'; οἷς κατ'
ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη "ἐν ὑμῖν ἐσταυ-
2 ρωμένος. Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ
ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ
4 ἐπιτελεῖσθε; Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.

12. ἦλθεν, 13. *Conj.* συνυπεκλίθησαν ... τῇ ὑποκλίσει. 14. ∾Κηφᾷ "r. τί 16. r. →δὲ "∾ὅτι 18. r. συνίστημι. 20. τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ, 1. † τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; "⇉ἐν ὑμῖν

Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυ- 5
νάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
Καθὼς ' Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐ- 6
τῷ εἰς δικαιοσύνην. Γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ 7
πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. Προϊδοῦσα δὲ ἡ 8
γραφὴ, ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευ-
ηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ· Ὅτι ' ἐνευλογηθήσονται ἐν
σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται 9
σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων 10
νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· γέγραπται γάρ· ⁊Ὅτι
ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμ-
μένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.
Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆ- 11
λον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως, ζήσεται· ὁ δὲ νόμος 12
οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ', ζήσεται
ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας 13
τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· ('γέγραπται
γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·) ἵνα 14
εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ' ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν
διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέ- 15
γω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς
ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν 16
αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει·
Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός·
Καὶ τῷ σπέρματί σου· ὅς ἐστι Χριστός. Τοῦτο δὲ 17
λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ' εἰς
Χριστὸν, ὁ μετὰ '' τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γε-
γονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγ-
γελίαν· εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ 18

6. add. γέγραπται 8. r. εὐλογηθήσονται 10. r. om. Ὅτι 12. † ἄνθρωπος 13. ∾ὅτι γέγραπται· 14. εὐλογίαν 17. ⊐εἰς Χριστὸν, '' τριακόσια

11. ὅτι ὁ δίκαιος — ζήσεται) wrongly rendered in our common translation - which see. also Macknight.

20. In v. 15 St Paul lays it down as a rule wh. cannot be broken – that a covenant once made cannot be annulled but by ye consent of both consenting parties Now he says in v. 14 that God was one of the parties concerned in this promise – & the Jews together with the gentiles the other. But Moses only represented the Jews in his mediatorial capacity – Therefore with him (who was not a mediator of either of the parties) God (who was only one of the parties could do any thing which should alter or disannul that previous promise. Lock on the Epistles.

ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται
19 ὁ Θεός. Τί οὖν ' ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χά-
ριν '' ἐτέθη, (ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ''' ᾧ ἐπήγγελ-
20 ται,) διαταγεὶς δι᾽ ' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ '' μεσίτου. Ὁ δὲ
21 μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν
νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο.
Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως
22 ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ
γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ
23 πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ
τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα
συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυ-
24 φθῆναι. Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν, εἰς
25 Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ
26 τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες
γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσα-
28 σθε. Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος,
οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ
29 ὑμεῖς ' εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· εἰ δὲ ὑμεῖς ' Χρι-
στοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστὲ, '' καὶ κατ᾽ ἐπαγ-
4 γελίαν κληρονόμοι. Λέγω δὲ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον
ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύ-
2 ριος πάντων ὤν· ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκο-
3 νόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. Οὕτω καὶ
ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου
4 ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ
χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ' γενό-
5 μενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς
ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

19. ὁ νόμος τῶν πράξεων; ἐτέθη '' r. ∽ προσετέθη ''' ὃ ' ἀγγέλου '' Μωϋσέως. 28. ἐστὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ· Al. ἓν ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 29. εἷς (f. ἓν) ἐστε ἐν Χ. Ἰ., ἄρα '' → καὶ 4. γεννώμενον

Ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 6
υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ' ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ,
ὁ πατήρ. Ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ 7
υἱὸς, καὶ κληρονόμος ' Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε 8
τοῖς ' φύσει μὴ οὖσι Θεοῖς· νῦν δὲ, γνόντες Θεὸν, μᾶλ- 9
λον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν
ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν
δουλεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας 10
καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως 11
εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι 12
κἀγὼ ὡς ' ὑμεῖς· ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν· οὐδέν με ἠδι-
κήσατε. Οἴδατε δὲ, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐ- 13
ηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν ' πειρασμόν 14
μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξε-
πτύσατε· ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χρι-
στὸν Ἰησοῦν. ' Τίς οὖν " ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρ- 15
τυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι. Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέ- 16
γονα ἀληθεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς· 17
ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ' ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
Καλὸν δὲ ' τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ 18
μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς " ὑμᾶς. Τεκνία μου, 19
οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν 20
φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νό- 21
μον οὐκ ' ἀκούετε; Γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο 22

6. r. ∾ ὑμῶν, 7. ⇉ Θεοῦ διὰ Χριστοῦ. *Al.* Θεοῦ. *Al.* διὰ Θεοῦ. *ʃ.* διὰ Θεόν. *Al.* διὰ Χριστοῦ. *Al.* μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ. 8. r. ∾ μὴ φύσει *Al.* om. φύσει 12. ὑμεῖς, ἀδελφοί· δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν 14. ≈ πειρασμὸν τὸν ἐν *Al.* ∾ πειρασμὸν ὑμῶν ἐν 15. Ποῦ οὖν " ⇉ ἦν 17. r. ἡμᾶς 18. ζηλοῦσθε " ὑμᾶς, τεκνία 21. ἀναγινώσκετε;

20. και αλλαξαι) - accommodate my observations to your peculiar case, for I am uncertain how you stand affected - Macknight. Schleusner.

υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς
23 ἐλευθέρας. Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα
γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγε-
24 λίας. Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσι
'δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν
25 γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ· 'τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος
ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ,
26 δουλεύει "γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω
Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ 'ἡμῶν.
27 Γέγραπται γάρ· Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα·
ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
28 'Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα
29 ἐσμέν. Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς
30 ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. Ἀλλὰ τί
λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν
αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης
31 μετὰ τοῦ 'υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 'Ἄρα, ἀδελφοὶ,
5 οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς "ἐλευθέρας. Τῇ
ἐλευθερίᾳ, ᾗ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ
μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνη-
3 σθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι δὲ
'πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης

24. † αἱ 25. ∾ τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν *Al.* τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν *Al. conj.* τῇ δὲ Ἄγαρ συστοιχεῖ ἡ νῦν Ἱερουσαλὴμ, " *r.* δὲ 26. † πάντων 28. Ὑμεῖς . . . ἐστέ. 30. υἱοῦ μου, Ἰσαάκ. 31. ⇄ Ἄρα, *Al.* Ἡμεῖς δὲ, *Al.* Διὸ, *Al.* Ἄρα οὖν, *f.* Ἄρα δὲ, " ≈ ἐλευθέρας, τῇ ἐλευθερίᾳ, ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε. Στήκετε οὖν, καὶ *Al.* ∾ ἐλευθέρας. Ἧι ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ *Al. r.* ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ 3. *om.* πάλιν

ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητε ἀπὸ ¹ τοῦ 4
Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξ-
επέσατε. Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δι- 5
καιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε 6
περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία· ἀλλὰ πίστις δι'
ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ¹ ἐνέ- 7
κοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;'' Ἡ πεισμονὴ ¹ οὐκ ἐκ 8
τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα 9
¹ ζυμοῖ. Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν 10
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ
κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ. Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν 11
¹ ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ
σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ''. Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται 12
οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μό- 13
νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ
¹ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς 14
νόμος ¹ ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, '' ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς ''' σεαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δά- 15
κνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε, μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀνα-
λωθῆτε. Λέγω δέ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ 16
ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ ¹ τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπι- 17
θυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς
σαρκός· ταῦτα ¹ δὲ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ, ἃ ἂν
θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ 18
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· 19
ἅτινά ἐστι ¹ πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολα- 20
τρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐρι-

4. ⇉ τοῦ 7. r. ἀνέκοψε '' *add.* μηδενὶ πείθεσθε.
8. *om.* οὐκ 9. δολοῖ. 11. *om.* ἔτι '' *add.* τοῦ Χρι-
στοῦ. 13. τῇ ἀγάπῃ τοῦ πνεύματος δουλεύετε
14. ἐν ὀλίγῳ πληρ. *Al.* ὑμῖν πληρ. *Al.* ἐν ὑμῖν ἐν
ἑνὶ λόγῳ πληρ. '' *om.* ἐν τῷ· ''' *r.* ἑαυτόν.
16. τελέσετε. 17. γὰρ 19. † μοιχεία,

21 θεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, ¹ φόνοι, μέθαι,
κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, κα-
θὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασι-
22 λείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ
πνεύματός ἐστιν· ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία,
χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πρᾳότης, ἐγκράτεια ¹·
23.24 κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. Οἱ δὲ τοῦ Χρι-
στοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ
25 ταῖς ἐπιθυμίαις· εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ
26 στοιχῶμεν. Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους
6 προκαλούμενοι, ¹ ἀλλήλοις φθονοῦντες. Ἀδελφοὶ, ἐὰν
καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς
οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πρᾳότητος· σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.
2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ¹ ἀναπληρώ-
3 σατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί
4 τι, μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ· τὸ δὲ ἔργον ἑαυ-
τοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον
5 τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος
6 γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. Κοινωνείτω δὲ
ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον, τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν
7 ἀγαθοῖς. Μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. Ὃ
8 γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ
σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει
φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύμα-
9 τος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ
ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμε-
10 νοι. Ἄρα οὖν, ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ
ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους
τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε, πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
12 χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι

21. om. φόνοι. 22. add. ἁγνεία· 26. ἀλλήλους
2. ἀναπληρώσετε.

ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι· μόνον, ἵνα μὴ τῷ
σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οἱ ᾿περι- 13
τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχή-
σωνται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ 14
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι᾽ οὗ ἐμοὶ
κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ ᾿τῷ κόσμῳ. ᾿Ἐν γὰρ Χρι- 15
στῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ″ἐστὶν, οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ ᾿στοι- 16
χήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μη- 17
δεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ ᾿κυρίου
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ κυ- 18
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί. Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ᾿ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ 2
πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν 3
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ
πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ᾿ἐν Χριστῷ· καθὼς 4

13. ∾περιτετμημένοι 14. ⇉τῷ 15. ≈Οὔτε γὰρ πε-
ριτομή ″r. ∾ἰσχύει, 16. ≈στοιχοῦσιν, 17. ⇉κυ-
ρίου. 1. om. ἐν Ἐφέσῳ 3. om. ἐν

ἐξελέξατο ἡμᾶς ' ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶ-
ναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον " αὐτοῦ· ἐν
5 ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς ' αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
6 αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ' ἐν ᾗ
7 ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ", ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν
τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος
8 αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ' ἡμᾶς, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
9 φρονήσει ' γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος
αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ
10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακε-
φαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ' ἐν τοῖς
11 οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ' ἐκλη-
ρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα
ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον ' τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς
13 προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ' ὑμεῖς,
(ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον
τῆς σωτηρίας ὑμῶν,) ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγί-
14 σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν
ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς
περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν
ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ ' τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάν-
16 τας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν,
17 μνείαν ' ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· ἵνα
ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς

4. ἑαυτῷ *f*. ἐν αὐτῷ " *r*. αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ· προορί-
σας 5. αὐτὸν, 6. ∾ ἧς " *add*. υἱῷ αὐτοῦ,
8. ἡμᾶς ἐν π. σ. κ. φρονήσει· γνωρίσας 9. γνω-
ρίσαι 10. † τε 11. ∾ ἐκλήθημεν, 12. ⇉ τῆς
13. ἡμεῖς, 15. *om*. τὴν ἀγάπην 16. *om*. ὑμῶν

δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ' ἀποκαλύψεως
ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς 18
τῆς ' καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς, τίς ἐστιν ἡ
ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, " καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς
δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί 19
τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ' ἡμᾶς,
τοὺς " πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγεί- 20
ρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξου- 21
σίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνό-
ματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ,
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ 22
τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ
πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλή- 23
ρωμα τοῦ ' τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου· καὶ ὑμᾶς 2
ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις·
(ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κό- 2
σμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ' ἀέ-
ρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς
τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν 3
ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες
τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεν
τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ Θεός, 4
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ,
ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,) καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς πα- 5
ραπτώμασι, συνεζωοποίησε ' τῷ Χριστῷ· (" χάριτί ἐστε
σεσωσμένοι·) καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς 6
ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς 7

17. ἀποκαλύψεως· ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους 18. *r.* διανοίας " ⇉ καὶ 19. ὑμᾶς, " πιστεύοντας, κατὰ 23. *r. om.* τὰ 2. ἀέρος τούτου, πνεύματος 5. *add.* ἐν " οὗ τῇ χάριτί *Al.* χάριτι γάρ *f.* δέ

2. i. e. Jupiter. Ham.

8 & 9. The Apostle's meaning is – "We are not saved from heathenism, & translated into the chu. of Christ, for any prior goodness, obedience or righteousness we had performed. For which reason no man can boast as if he had merited the blessing – &c. – "ινα" signifies "so that" – See Rom. 3;19 – 1 Cor. 7;29 – 2 Cor. 1;17 & 7;9 – Gal. 5;7 Heb. 2;17 & 6;18 – Taylor's Key Ch. 7. § 113 –

αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
8 Ἰησοῦ. Τῇ γὰρ ' χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ '' τῆς πί-
9 στεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ''' ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ
10 ἐξ ἔργων· ἵνα μή τις καυχήσηται. Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν
ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγα-
θοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπα-
τήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ,
(οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτο-
12 μῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,) ὅτι ἦτε ' ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ, χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολι-
τείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι '' τῶν διαθηκῶν τῆς ''' ἐπ-
αγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι, ἐν τῷ κό-
13 σμῳ· νυνὶ δὲ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες
μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφό-
15 τερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ ' λύσας, τὴν
ἔχθραν· ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν
ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ
16 εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκα-
ταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ ' Θεῷ διὰ
17 τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν '' αὐτῷ. Καὶ
ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν ' καὶ
18 τοῖς ἐγγὺς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ
19 ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄρα
οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ' ἀλλὰ συμπολῖ-
20 ται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες

8. αὐτοῦ χάριτί ἐσμεν '' → τῆς ''' ἡμῶν· 12. ⇉ ἐν
'' τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς διαθήκης, ''' ἐπαγγελίας ἐλ-
πίδα 14. λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ,
16. Θεῷ, διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας '' αὐτῷ.
17. ∾ καὶ εἰρήνην τοῖς 19. ≈ ἀλλ' ἐστὲ συμπο-
λῖται

ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος
ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἐν ᾧ πᾶσα ' ἡ 21
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν
κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε, εἰς κατοικη- 22
τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος, ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ 3
Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν ' τῶν ἐθνῶν· εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰ- 2
κονομίαν ' τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς
ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ' ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστή- 3
ριον· (καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε 4
ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστη-
ρίῳ τοῦ Χριστοῦ·) ὃ ' ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη 5
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς
ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν '' πνεύματι·
εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέ- 6
τοχα τῆς ἐπαγγελίας ' αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ
εὐαγγελίου· οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν 7
τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέρ-
γειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάν- 8
των ' '' ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ''' ἐν τοῖς ἔθνεσιν
εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ φωτίσαι ' πάντας, τίς ἡ '' οἰκονομία τοῦ 9
μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν
τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι '''· ἵνα γνωρισθῇ ' νῦν 10
ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,
διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ·
κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ 11

21. ⇉ ἡ 1. *add.* πρεσβεύω *f.* κεκαύχημαι 2. τοῦ θεοῦ τῆς χάριτος τῆς *Al.* τῆς χάριτος αὐτοῦ τῆς *Al.* τῆς χάριτος τῆς 3. *r.* ἐγνώρισε 5. † ἐν '' τῷ πνεύματι· *f.* πνεύματι ἁγίῳ· 6. → αὐτοῦ *Al.* τοῦ θεοῦ 7. *r.* ∾ τὴν δοθεῖσάν 8. † τῶν '' → ἁγίων *Al.* ἀποστόλων *Al.* ἀνθρώπων ''' *om.* ἐν 9. *om.* πάντας '' *r.* κοινωνία ''' † διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· 10 *om.* νῦν

9. Griesbach has here rejected "δια Ιησου Χριστου" on the authority of the Alexand. Vatican, Ephrem, Clermont, Sangermanensis & Boernerianus – i.e of <u>all</u> the best MSS. & of several inferior – of every ancient version except the Sclavonic & Gothic – & of a commanding list of fathers. Eclectic Review of Imp. Ver.

12 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ˈπαῤῥησίαν
καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως
13 αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου
14 ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ˈὑμῶν. Τούτου χάριν
κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα ˈτοῦ κυρίου
15 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς
16 καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦ-
τον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ
17 πνεύματος ˈαὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον· κατοικῆσαι
τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
18 ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ ˈτεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξ-
ισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ
19 πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν
ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα
20 ˈπληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ
δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργου-
21 μένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ˈἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς ˈˈτοῦ αἰῶνος τῶν
αἰώνων· Ἀμήν.
4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ,
2 ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ
πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακρο-
3 θυμίας· ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες
τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
4 τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ
5 ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ˈὑμῶν· εἷς κύ-

12. προσαγωγὴν εἰς τὴν παῤῥησίαν ἐν πεποιθήσει, *Al.* προσαγ. καὶ τὴν παῤῥησ. ἐν τῷ ἐλευθερωθῆναι, 13. ἡμῶν. 14. ⇉ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 16. αὐτοῦ· εἰς τ. ἔ. ἄνθρωπον κατοικ. 18. τεθεμελιωμένοι, ἵνα 19. πληρωθῇ πᾶν 21. *om.* ἐν τῇ ἐκκλ. *Al.* ἐν τῇ ἐκκλ. καὶ *Al. transp.* ˈˈ→ τοῦ αἰῶνος 4. ἡμῶν·

ϱίος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ 6
πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν
ˈἡμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κα- 7
τὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. (Διὸ λέγει· 8
Ἀναβὰς εἰς ὕψος ˈἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ˈˈκαὶ
ἔδωκε δόματα ˈˈˈτοῖς ἀνθρώποις. Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί 9
ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη ˈεἰς τὰ κατώτερα ˈˈμέρη
τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπερ- 10
άνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.)
Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προ- 11
φήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστὰς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς 12
ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χρι-
στοῦ· μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα 13
τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,
εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ ˈπληρώμα-
τος τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνι- 14
ζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκα-
λίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης ˈ· ἀληθεύοντες ˈδὲ ἐν 15
ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ
κεφαλὴ, ˈˈὁ Χριστός· ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, (συναρμο- 16
λογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς
ˈἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν,) ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου
ˈˈμέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκο-
δομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέ- 17
τι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ˈλοιπὰ ἔθνη περι-

6. ⇉ἡμῖν. *Al. r.* ὑμῖν. 8. ∾αἰχμαλωτεύσας *Al.* ἠχμαλώτευσας ˈˈ⇉καὶ ˈˈˈ*add.* ἐν 9. † πρῶτον ˈˈ⇉μέρη 13. σώματος 14. *add.* τοῦ διαβόλου· 15. δὲ, ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν ˈˈ→ὁ 16. ἐπιχορη-γίας,) κατ' ἐνέργειαν ἐν *Al. om.* κατ' ἐνέργειαν ˈˈ∾μέλους 17. ⇉λοιπὰ

18 πατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ
διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ,
διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρω-
19 σιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ' ἀπηλγηκότες, ἑαυ-
τοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας
20 πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε
21 τὸν Χριστὸν, εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδι-
22 δάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ ' Ἰησοῦ· ἀποθέ-
σθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν πα-
λαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
23 τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς
24 ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ
Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀλη-
θείας.'
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἕκα-
στος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων
26 μέλη. Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ
27 ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· μήτε δίδοτε τό-
28 πον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ' τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερ-
29 σὶν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς
λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω,
ἀλλ', εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ' χρείας, ἵνα
30 δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπο-
31 λυτρώσεως. Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ
κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ
32 κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ
5 ἐχαρίσατο ' ὑμῖν. Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς

19. ἀπηλπικότες, 21. Ἰησοῦ. Ἀποθέσθαι 28. ταῖς χερσὶ (*ſ.* ἰδίαις χερσὶ *ſ.* χερσὶν αὐτοῦ), τὸ ἀγαθὸν ἵνα *om.* ταῖς χερσὶ *Al. om.* τὸ ἀγαθὸν *Al. conj.* τὸν ἄρτον ταῖς χερσὶν, ἵνα 29. ∾ πίστεως, 32. ∾ ἡμῖν.

22-24. Haec loquendi ratio ducta sit ab actoribus. Har.

τέκνα ἀγαπητά· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ 2
ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν, τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐω-
δίας.

Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ 3
ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, (καθὼς πρέπει ἁγίοις,) καὶ αἰ- 4
σχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνή-
κοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. Τοῦτο γὰρ ' ἴστε 5
γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέ-
κτης, " ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς 6
ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀρ-
γὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. Μὴ οὖν 7
γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. Ἦτε γάρ ποτε σκότος, 8
νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε·
(ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ ' φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ 9
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ·) δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐά- 10
ρεστον τῷ κυρίῳ· καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις 11
τοῖς ' ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχε-
τε. Τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι 12
καὶ λέγειν. Τὰ δὲ πάντα, ' ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φω- 13
τὸς, φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι.
Διὸ λέγει· ' Ἔγειρε ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν 14
νεκρῶν, καὶ " ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. Βλέπετε 15
' οὖν, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ'
ὡς σοφοί· ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι 16
πονηραί εἰσι. Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ 17
συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. Καὶ μὴ μεθύσκε- 18
σθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν

5. *r.* ἔστε " ὃ 9. *r.* πνεύματος 11. ἀκαθάρτοις *Al.* ἀτάκτοις 13. ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· 14. *r.* Ἔγειραι " ἐπιψαύσεις τοῦ Χριστοῦ. *f.* ἐπιψαύσει σοι ὁ Χριστός. 15. οὖν ἀκριβῶς, πῶς περιπατεῖτε·

19 πνεύματι', λαλοῦντες ἑαυτοῖς ' ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ
ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ' ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν " τῇ
20 καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ· εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ
πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῷ Θεῷ καὶ πατρί.
21.22 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ ' Χριστοῦ· αἱ
γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ' ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ
23 κυρίῳ· ὅτι ' ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ
ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας·" αὐτός ''' ἐστι σωτὴρ
24 τοῦ σώματος. Ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ' ἰδίοις ἀνδρά-
25 σιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας
ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλη-
26 σίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν
ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ' ὕδατος ἐν ῥήμα-
27 τι ''· ἵνα παραστήσῃ ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλη-
σίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιού-
28 των, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. Οὕτως ὀφείλου-
σιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυ-
29 τὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίση-
σεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν· καθὼς καὶ ὁ
30 ' Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος
αὐτοῦ, ' ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐ-
31 τοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
32 μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω

18. *add.* ἁγίῳ. 19. *add.* ἐν "∾ ταῖς καρδίαις
21. *r.* Θεοῦ· 22. ⇉ ὑποτάσσεσθε, *Al. transp. Al.*
ὑποτασσέσθωσαν, 23. † ὁ " † καὶ ''' ⇉ ἐστι
24. → ἰδίοις 26. ὕδατος, ἐν ῥήματι· ἵνα *Al.* ὕδα-
τος· ἐν ῥήματι ἵνα " *add.* ζωῆς· 27. *r.* αὐτὴν
29. *r.* κύριος 30. → ἐκ τῆς . . . ὀστέων αὐτοῦ.

εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς 33
οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγα-
πάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄν-
δρα. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν 6
' ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. Τίμα τὸν πατέρα 2
σου καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη, ἐν
ἐπαγγελίᾳ·) ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος 3
' ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε 4
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυ- 5
ρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότη-
τι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ· μὴ κατ' ὀφθαλ- 6
μοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι ' τοῦ
Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ " θεοῦ ἐκ ψυχῆς,
μετ' ' εὐνοίας δουλεύοντες, " ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ 7
ἀνθρώποις· εἰδότες, ὅτι ' ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγα- 8
θὸν, τοῦτο " κομιεῖται παρὰ ''' κυρίου, εἴτε δοῦλος,
εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε 9
πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες, ὅτι καὶ
' ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσ-
ωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

Τὸ λοιπὸν, ' ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ 10
καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν 11
πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι
πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ' ἡμῖν 12
ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς,
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους " τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, ἐν

1. → ἐν κυρίῳ 3. ἐν κυρίῳ. 6. ⇄ τοῦ " θεοῦ· ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες, *Al.* θεοῦ ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας· δουλεύοντες 7. εὐμενείας " *r. om.* ὡς 8. ∾ ἕκαστος ὃ ἂν ποιήσῃ " κομίσεται ''' † τοῦ 9. ∾ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ 10. → ἀδελφοί μου, *Al. om.* μου 12. ὑμῖν " † τοῦ αἰῶνος

13 τοῖς ''' ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανο-
πλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ' ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι '' στῆναι.
14 Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,
15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγ-
16 γελίου τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυ-
ρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ
17 πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφα-
λαίαν τοῦ σωτηρίου ' δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ
18 πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύ-
ματι· καὶ εἰς αὐτὸ ' τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσ-
19 καρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ
ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι ' δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στό-
ματός '' μου, ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον ''' τοῦ
20 εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐ-
τῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω,
πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ
22 πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακα-
λέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
24 Θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις
μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.'

12. ''' ὑπουρανίοις. 13. τῷ πονηρῷ, '' *om.* στῆναι *et* οὖν 17. → δέξασθε, *Al.* δέξασθαι, 18. ⇉ τοῦτο 19. *r.* δοθείη '' μου ἐν παῤῥησίᾳ, ''' *om.* τοῦ εὐαγγελίου 24. † Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι 1
τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις,
ˈσὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 3
ˈπάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ʺμε- 4
τὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν 5
εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·
πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔρ- 6
γον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ·
καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων 7
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς
δεσμοῖς μου ˈκαὶ τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγ-
γελίου, συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς
ὄντας. Μάρτυς γάρ μου ˈἐστὶν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ 8
πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τοῦ- 9
το προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει·
εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλι- 10

1. συνεπισκόποις 4. (πάντοτε . . . ὑμῶν μετὰ . . . ποιούμενος) *Al.* (μετὰ χ. τ. δ. ποιούμενος) ʺ ποι- ούμενος τὴν δέησιν μετὰ χαρᾶς ἐπὶ 7. ~ καὶ ἐν τῇ 8. → ἐστιν

11 κρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρω-
μένοι ' καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς
δόξαν καὶ ἔπαινον '' Θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ'
ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν·
13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι
14 ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ
τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεποιθότας
τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾷν ἀφόβως τὸν
15 λόγον ' λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ
ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσου-
17 σιν. Οἱ μὲν ' ἐξ ἀγάπης, εἰδότες, ὅτι εἰς ἀπολογίαν
16 τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι· οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας, τὸν Χριστὸν
καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ' ἐπιφέ-
18 ρειν τοῖς δεσμοῖς μου. Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ,
εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται·
19 καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. Οἶδα γὰρ,
ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν
δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χρι-
20 στοῦ, κατὰ τὴν ' ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι
ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς
πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώ-
21 ματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ
22 τὸ ζῆν, ' Χριστὸς, καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. Εἰ δὲ
τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί
23 αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συνέχομαι ' δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν '' ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χρι-
24 στῷ εἶναι· πολλῷ ''' γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπι-
25 μένειν ' ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦ-

11. *r.* καρπῶν δικαιοσύνης τῶν '' μοι. 14. *add.* τοῦ Θεοῦ *ſ.* κυρίου 17. *r.* ἐξ ἐριθείας . . . δεσμοῖς μου. Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης . . . κεῖμαι. Τί γάρ; πλὴν 16. ≈ ἐγείρειν 20. καραδοκίαν 21. ∾ χρηστὸν, 23. *r.* γὰρ '' ἔχων· τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον· ''' ⇄ γὰρ 24. ⇄ ἐν

το πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ ' συμπαραμενῶ πᾶσιν
ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως·
ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν 26
ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.
Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολι- 27
τεύεσθε. ἵνα, εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ' ἀπὼν,
ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι,
μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ 28
μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις
' ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, " ὑμῖν δὲ σωτηρίας·
καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ' ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χρι- 29
στοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ
ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον 30
' ἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί. Εἴ τις 2
οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ ' τι παραμύθιον ἀγά-
πης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ " τις σπλάγχνα καὶ
οἰκτιρμοί· πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ 2
φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν
φρονοῦντες· μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ 3
τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας
ἑαυτῶν· μὴ τὰ ἑαυτῶν ' ἕκαστος " σκοποῦντες, ἀλλὰ 4
‴ καὶ ' τὰ " ἑτέρων ‴ ἕκαστοι. Τοῦτο ' γὰρ " φρονείσθω 5
ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ 6
ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ,
ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου ' λαβὼν, ἐν 7
ὁμοιώματι ἀνθρώπων " γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρε- 8
θεὶς ὡς ἄνθρωπος· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος

25. ≈ παραμενῶ 27. ἀπὼν ἀκούω 28. r. αὐτοῖς μέν ἐστιν ἐνδ. " ∾ ὑμῶν 29. ἐχαρίσθη ἀπὸ Χριστοῦ, 30. ≈ εἴδετε 1. ∾ τις " r. ∾ τινα 4. ἕκαστοι " r. σκοπεῖτε, ‴ om. καὶ ' τὸ τῶν " ἑτέρων ἕκαστοι τοῦτο φρονεῖτε ἐν ‴ r. ἕκαστος. *Al. om. Al. transp.* 5. ⇉ γὰρ " ∾ φρονεῖτε 7. λαβών· ἐν . . . ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν " γενόμενος· καὶ . . . ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν

5–9) – The sense of this difficult passage may be this. "Who being in the form of God," i.e. invested with miraculous powers & sent on a divine mission (contrast this v. with v. 7. see also John 10; 34, 36.) "Was not eagerly tenacious in retaining this likeness to God" – i.e. he considered his miraculous endowments as committed to him for the benefit of others & was therefore ever ready to resign them at the divine command. (All agree that ἰσα may merely express similarity but proper equality see – Job. 5:17 – ch. 10:10 – ch. 11:12 – 13:12. 15:16 24:20. – 40:15. — ἁρπαγμον should be understood passively for the construction requires it. It would be trifling to say that being in the form of God he thought it no robbery to be in the form i.e. likeness of God – So the early writers understood it see Euseb. Eccles. Hist. 1.5. Origen Comm. on John – Novatian De Trin. c. 17.) – "But divested himself of it assuming the form of a slave" – i.e. far from claiming any honour from men – far from usurping ye authority of a King as some of his ill-advised followers recommended – he appeared & chose to appear in the rank of a menial servant. (In the form of God he really existed (ὑπαρχων. v. 6) – the form of a servant he volun[tarily] ... Luke 22:27) –

"Becoming thus like other men" – i.e. as one who possessed no extraordinary powers (see Judges 15;7, 11, 13, 17. Ps. 6;7) "And being in outward appearance as an ordinary man" – (ευρεθεις often expresses nothing more than simple existence see 1. Cor. 15:15 – Also Est. 1;5 – Isa. 53;9 – 1. Cor. 14;2 – Matth. 1:18.) "He humbled himself" i.e. still further – "becoming obedient to death even the death of the cross. Wherefore &c." – i.e. antecedently to his sufferings he was, though in a very disguised character no more than a messenger of God working miracles in His name – but he is now in reward for his humility & obedience advanced to a much happier & more exalted state. Belsham's C. Inquiry. P. 1. Sect 3. p. 128 – 145.

9 ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ
ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ' ὄνομα
10 τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν
γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθο-
11 νίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος
12 Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Ὥστε,
ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ' ὡς
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον
ἐν τῇ ἀπουσίᾳ " μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν
13 ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ' ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ
ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ " ἐνεργεῖν, ὑπὲρ
14 τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς ' γογγυσμῶν καὶ
15 διαλογισμῶν· ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέ-
κνα θεοῦ ἀμώμητα ' ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ δι-
εστραμμένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν
Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν
ἐκοπίασα.

17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουρ-
γίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν
18 ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ
19 μοι. Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ ' εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν.
20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ
21 ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν,
22 οὐ ' τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώ-
σκετε, ὅτι, ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν
23 εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι,
24 ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν
25 κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ' ἐλεύσομαι. Ἀναγ-

9. ∾ τὸ ὄνομα 12. *om.* ὡς " μου μετὰ φόβου καὶ τρόμου, τὴν 13. ≈ θεὸς " ἐνεργεῖν. Ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας πάντα 14. ὀργῆς 15. μέσον 19. ἐμψυχῶ, 21. r. τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 24. ἐλεύσεται.

καῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον,
καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς', καὶ ἀδημονῶν, διό- 26
τι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. Καὶ γὰρ ἠσθένησε παρα- 27
πλήσιον 'θανάτῳ· ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· οὐκ
αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ
" λύπην σχῶ. Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα 28
ἰδόντες 'αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ.
Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, 29
καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον 30
'·τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε," παραβολευσά-
μενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
τῆς πρός με λειτουργίας.

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ· τὰ 3
αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ
'.ἀσφαλές.

Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργά- 2
τας, βλέπετε τὴν κατατομήν. Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ πε- 3
ριτομὴ, οἱ πνεύματι 'θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμε-
νοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·
καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις 4
δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον· 'περι- 5
τομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὶν,
Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ 6
ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν
ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ''Ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι 7
κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. Ἀλλὰ 8
'μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερ-

26. *add.* ἰδεῖν, 27. θανάτου· " *r.* λύπῃ 28. αὐ-
τὸν, πάλιν χαρῆτε, 30. → τοῦ Χριστοῦ *Al.* Χρι-
στοῦ *Al.* κυρίου *s.* θεοῦ " *r.* ∾ παραβουλευσάμενος
1. *add.* τὸ 3. ∾ θεοῦ 5. περιτομὴ 7. *om.* Ἀλλ'
8. *r.* μενοῦνγε

ἔχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου,
(δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα
9 εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ
ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ
πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ 'δικαιοσύνην "ἐπὶ τῇ
10 πίστει·) τοῦ γνῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀνα-
στάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων
11 αὐτοῦ, 'συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴπως
12 καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν. Οὐχ ὅτι
ἤδη ἔλαβον, 'ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ, εἰ καὶ κα-
13 ταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ "Χριστοῦ. Ἀδελ-
14 φοὶ, ἐγὼ ἐμαυτὸν 'οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δὲ,
τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν
ἐπεκτεινόμενος, 'κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον
15 τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι
οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
16 νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· πλὴν εἰς
17 ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν'. Συμμιμηταί μου
γίνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπα-
18 τοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περι-
πατοῦσιν', οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ
κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
19 στοῦ· ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ
ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦν-
20 τες. Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει,
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χρι-
21 στὸν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως
ἡμῶν 'σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ

9. δικαιοσύνην· ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ "*om.* ἐπὶ τῇ πίστει· *Al.* ἐν πίστει· 10. ∾ συμμορφιζόμενος 12. *add.* ἢ ἤδη δεδικαίωμαι, "*r.* τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13. οὔπω 14. κατασκοπῶν 16. † κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. *Al. om.* κανόνι, *Al. om. vel transp.* τὸ αὐτὸ φρονεῖν. 18. *add.* ἑτέρως, *f.* κατὰ τὴν σάρκα, 21. † εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ

τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυ-
τῷ τὰ πάντα. ῞Ωστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπι- 4
πόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν
κυρίῳ, ἀγαπητοί.
¹Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, 2
τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ· ¹ναὶ ἐρωτῶ καὶ σὲ, "σύ- 3
ζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ
τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς. Χαίρετε ἐν ¹κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, 4
χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώ- 5
ποις. Ὁ κύριος ἐγγύς· μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν 6
παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας
τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν· καὶ 7
ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρου-
ρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ ¹νοήματα ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἐστὶν 8
ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα προσ-
φιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος¹,
ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε, καὶ 9
ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ
θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀν- 10
εθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε,
¹ἠκαιρεῖσθε δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ 11
γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. Οἶδα ¹καὶ 12
ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν
πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ πε-
ρισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυ- 13
ναμοῦντί με¹. Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινω- 14

2. Εὐωδίαν 3. r. καὶ " γνήσιε γερμάνε σύζυγε,
4. κυρίῳ· πάντοτε, πάλιν 7. σώματα 8. add. ἐπι-
στήμης, 10. ὑστερεῖσθε 11. Conj. Οὐχ, ὅτι (f. ὡς)
καθυστέρησα, λέγω· 12. r. δὲ 13. † Χριστῷ.

15 νήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιπ-
πήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ
Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
16 λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ
ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ' εἰς τὴν χρείαν μοι
17 ἐπέμψατε. Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ
18 τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω
δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος
' παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας,
19 θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. Ὁ δὲ θεός μου
' πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον
20 αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ θεῷ καὶ
πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ' Ἀσπά-
22 ζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί· ἀσπάζονται ὑμᾶς
πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰ-
23 κίας. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ' ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. '' Ἀμήν.

16. om. εἰς 18. om. παρὰ Ἐπαφροδίτου 19. ∾ πλη-
ρώσαι 23. ⇉ ἡμῶν '' ⇉ Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησου Χριστοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τοῖς ἐν 'Κολοσσαῖς 2
ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν ".
Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ 'καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου 3
ἡμῶν Ἰησοῦ "Χριστοῦ πάντοτε, ‴περὶ ὑμῶν προσευ-
χόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰη- 4
σοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην 'τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, διὰ 5
τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν
προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγε-
λίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ 6
'κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον "καὶ αὐξανόμε-
νον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ
ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς 7
'καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου
ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ "ὑμῶν διάκονος τοῦ Χρι-
στοῦ· ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύ- 8
ματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκού- 9
σαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ

2. ≈ Κολασσαῖς " † καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3. → καὶ *Al.* τῷ *f.* καὶ τῷ " Χριστοῦ, πάντοτε περὶ
‴ ∾ ὑπὲρ 4. ∾ ἣν ἔχετε 6. ≈ κόσμῳ ἐστι
" *r. om.* καὶ αὐξανόμενον, 7. ⇉ καὶ " ≈ ἡμῶν

αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·
10 περιπατῆσαι ' ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν,
ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμε-
11 νοι " τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυνα-
μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
12 ὑπομονὴν καὶ ' μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· εὐχαριστοῦν-
τες τῷ ' πατρὶ τῷ " ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα
τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·
13 Ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους,
καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης
14 αὐτοῦ· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν ', τὴν ἄφεσιν
15 τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ
16 ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐκτίσθη τὰ πάντα, ' τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε
κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι'
17 αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ
18 πάντων, καὶ ' τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ
αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας·
ὅς ἐστιν ' ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γέ-
19 νηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδό-
20 κησε πᾶν τὸ πλήρωμα ' κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀπο-
καταλλάξαι τὰ πάντα εἰς ' αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ
τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ
21 ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὑμᾶς,
ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς ' τῇ δια-
νοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλ-

10. † ὑμᾶς " r. ∾ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν *Al.* ἐν τῇ ἐπι-
γνώσει 11. μακροθυμίαν· μετὰ χαρᾶς εὐχαριστ.
12. *add.* θεῷ τῷ *f.* θεῷ καὶ " καλέσαντι 14. † διὰ
τοῦ αἵματος αὐτοῦ, 16. *om.* τὰ *Al.* τά τε 17. *om.* τὰ
18. ἡ ἀρχὴ, *f.* ἀπαρχὴ, 19. *add.* τῆς θεότητος
20. αὐτὸν, " → δι' αὐτοῦ, 21. τῆς διανοίας ὑμῶν *f.*
τῆς διανοίας αὐτοῦ

λαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς ' αὐτοῦ διὰ τοῦ θανά- 22
του, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγ-
κλήτους κατενώπιον " αὐτοῦ· εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει 23
τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι
ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ
κηρυχθέντος ἐν πάσῃ ' τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

' Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν " ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ 24
ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χρι-
στοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ
ἐστιν ἡ ἐκκλησία· ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ 25
τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς,
πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀπο- 26
κεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν,
' νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς " ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν 27
ὁ θεὸς γνωρίσαι, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστη-
ρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ' ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθε- 28
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες ' πάντα ἄν-
θρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄν-
θρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ ". εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνι- 29
ζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην
ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ 2
ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ ', καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι
τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί· ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρ- 2
δίαι αὐτῶν, ' συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα
πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνω-
σιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ ". ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ 3

22. αὐτοῦ, " αὐτοῦ· 23. ⇉ τῇ 24. ῞Ος νῦν " † μου 26. ὃ νῦν ἐφανερώθη *f.* νυνὶ δὲ φανερωθὲν " ἀποστόλοις 27. ὅ 28. → πάντα ἄνθρωπον " † Ἰησοῦ·
1. *add.* καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει, 2. *r.* συμβιβασθέντων " † καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ· *Al.* ἐν Χριστῷ· *f.* ὅ ἐστι Χριστός· *f.* πατρὸς τοῦ Χριστοῦ· *Alii aliter.*

θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.
4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν
5 πιθανολογίᾳ. Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ
πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν
τὴν τάξιν, καὶ τὸ ' στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως
6 ὑμῶν. Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
7 κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποι-
κοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει,
καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ' ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
8 ριστίᾳ. Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγω-
γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν
παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κό-
9 σμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ
10 πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καί ἐστε
ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης
11 ' ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος ' τῆς σαρ-
12 κός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ
ἐν τῷ βαπτίσματι· ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πί-
στεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
13 ἐκ ' νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ' ἐν τοῖς παρα-
πτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, '' συνε-
ζωοποίησε σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ''' ἡμῖν πάντα τὰ
14 παραπτώματα· ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον
τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ' ἦρκεν
15 ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυ-
σάμενος ' τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν
16 παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς '' ἐν αὐτῷ.' Μὴ
οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν

5. ὑστέρημα 7. → ἐν αὐτῇ 10. ἐκκλησίας· ἐν
11. † τῶν ἁμαρτιῶν 12. † τῶν 13. → ἐν
'' ∾ συνεζωοποίησεν ὑμᾶς (ſ. ἡμᾶς) σὺν ''' r. ὑμῖν
14. ἦρεν 15. τὴν σάρκα τὰς ἐξουσίας, '' ἐν αὐ-
τῷ. Al. ἐν σταυρῷ. ſ. ἐν τῷ ξύλῳ.

15. Allusio ad triumphum Romanum. Harwood.

' μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων· ἅ ἐστι σκιὰ 17
τῶν ' μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα '' Χριστοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς 18
καταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρη-
σκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ' μὴ '' ἑώρακεν ''' ἐμβατεύων,
εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ 19
οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ
τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβι-
βαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. Εἰ ' ἀπε- 20
θάνετε σὺν '' Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου,
τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· Μὴ ἅψῃ, μηδὲ 21
γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς; (ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀπο- 22
χρήσει,) κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀν-
θρώπων· ἅτινα ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθε- 23
λοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ' καὶ ἀφειδίᾳ σώματος,
οὐκ ἐν τιμῇ τινι, πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ 3
οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ
Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω 2
φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ 3
ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ ' Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·
ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ' ἡμῶν, τότε καὶ 4
ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ' ὑμῶν, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, 5
πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ
τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία· δι' ἃ ἔρ- 6
χεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·
ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν 7
' αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, 8
θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στό-
ματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους· ἀπεκδυσάμε- 9

16. ἡμέρα 17. *Conj.* μενόντων, '' † τοῦ 18. ⇉ μὴ *Al.* οὐχ '' ἑωράκαμεν ἐμβατεύειν, *Al. conj.* ἑώρα κενεμβατεύειν, ''' ἐμβατεύων εἰκῆ, 20. † οὖν '' † τῷ 23. *add.* τοῦ νοὸς 3. θεῷ ἐν Χριστῷ· 4. ≈ ὑμῶν, 5. *om.* ὑμῶν, 7. ≈ τούτοις·

καὶ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,
10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπί-
11 γνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· ὅπου οὐκ
ἔνι "Ελλην καὶ Ἰουδαῖος· περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία·
βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ 'τὰ
12 πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς
ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα
'οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα,
13 μακροθυμίαν· (ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι
ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ 'μομφήν· καθὼς καὶ
14 ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·) ἐπὶ πᾶσι
δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, 'ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς "τε-
15 λειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ 'Χριστοῦ βραβευέτω ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-
16 ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ Χρι-
στοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν 'πλουσίως· ἐν πάσῃ σοφίᾳ
διδάσκοντες, καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν
17 "ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ '''Θεῷ· καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποι-
ῆτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι 'κυρίου
Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ "καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς 'ἀνδράσιν, ὡς ἀν-
19 ῆκεν ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας',
20 καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπα-
κούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐά-
21 ρεστον 'ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ 'ἐρεθίζετε τὰ τέ-
22 κνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπα-

11. → τὰ 12. r. οἰκτιρμῶν, 13. μέμψιν· Al. ὀργήν·
14. ∾ ὅ ∫. ὅς "ἑνότητος· 15. r. Θεοῦ 16. πλου-
σίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χά-
ριτι ᾄδοντες "r. τῇ καρδίᾳ '''r. ∾ κυρίῳ·
17. ⇄ κυρίου " → καὶ 18. † ἰδίοις 19. add. ὑμῶν,
20. r. τῷ κυρίῳ. 21. ∾ παροργίζετε

9. Hæc ratio loquendi ducta sit ab actoribus. Har. ve.

κούετε ' κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν
" ὀφθαλμοδουλείαις, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλό-
τητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν ''' κύριον· καὶ πᾶν ' ὅ, τι 23
ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ " καὶ
οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες, ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε 24
τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ ' γὰρ κυρίῳ
Χριστῷ δουλεύετε. Ὁ ' δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκη- 25
σε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία. Οἱ κύριοι, τὸ δί- 4
καιον ' καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδό-
τες, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.
Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐ- 2
τῇ, ' ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, 3
ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ ' λόγου, λαλῆσαι τὸ
μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, " δι' ὃ καὶ δέδεμαι· ἵνα φανε- 4
ρώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπα- 5
τεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ 6
λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰ-
δέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγα- 7
πητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν
κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα ' γνῷ 8
τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν·
σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν 9
ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε. Ἀσπάζε- 10
ται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρ-
κος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς·
(ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·) καὶ Ἰησοῦς ὁ 11
λεγόμενος Ἰοῦστος· οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μό-
νοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγε-

22. *om.* κατὰ πάντα " ∾ὀφθαλμοδουλείᾳ, ''' *r.* ∾θεόν· 23. ≈ὃ ἐὰν " *add.* δουλεύοντες *f.* ἀρέσκοντες 24. ⇉γὰρ 25. ≈γὰρ 1. κατὰ 2. *om.* ἐν εὐχαριστίᾳ 3. *om.* λόγου, " διὸ *f.* δι' ὃν 8. ∾γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν,

12 νήθησάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς,
ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ
13 ˈπεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. Μαρ-
τυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἔχει πολὺν ˈπόνον ὑπὲρ ὑμῶν,
14 καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. Ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν,
16 καὶ τὴν κατ' οἶκον ˈαὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀνα-
γνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε, ἵνα καὶ ἐν
τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ˈἐκ Λαο-
17 δικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ εἴπατε Ἀρχίπ-
πῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα
αὐτὴν πληροῖς.
18. 19 ˈὉ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ
μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.ˈ

ΠΑΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

---

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ˈἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν,
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.ˈ

12. ∾ πεπληροφορημένοι 13. πόθον *s.* κόπον *s.* ἀγῶνα *r.* ζῆλον 15. αὐτῆς *s.* αὐτῶν 16. ἐν 18. *om.* Ὁ ἀσπασμὸς ... Παύλου. 19. *r. add.* Ἀμήν. 1. → ἀπὸ θεοῦ ... Χριστοῦ.

1. Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, 2
μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν ' προσευχῶν ἡμῶν,
ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ' ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πί- 3
στεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς
" τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπρο-
σθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· εἰδότες, ἀδελφοὶ 4
ἠγαπημένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐ- 5
αγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη ' εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν
πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν " ἐν
ὑμῖν δι' ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ 6
τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ με-
τὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου· ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς ' τύ- 7
πους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ " τῇ
Ἀχαΐᾳ. Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου 8
οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ' Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ " καὶ
ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελή-
λυθεν· ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. Αὐτοὶ 9
γὰρ περὶ ' ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν, ὁποίαν εἴσοδον " ἔσχο-
μεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν
ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,
καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν 10
ἤγειρεν ἐκ ' τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς
ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2. Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν 2
πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ ' προπαθόντες 2
καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαῤ-
ῥησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ

2. προσευχῶν ἡμῶν ἀδιαλείπτως, 3. τοῦ ἔργ. τῆς πίστ· ὑμῶν, " om. τῆς ἐλπίδος *Al.* καὶ τῆς ἐλπίδος *Al.* τῆς ἀγάπης 5. ∾ πρὸς " *om.* ἐν 7. ≈ τύπον *Al.* τύπος " ≈ ἐν τῇ 8. ≈ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, " ⇉ καὶ 9. ὑμῶν " *r.* ἔχομεν 10. *r. om.* τῶν 2. † καὶ

1. κενη here signifies <u>false</u> as in 1 Cor. 15:14, 15 Ephes. 5:6 so also in LXX Jer. 10:8. & Exod. 5:9. — The Apostle's meaning is that his entrance among ye Thesns was not ye entrance of a deceiver, who with a view to draw money from his hearers, or to acquire power, or to live in pleasure among them, told them stories wh. he himself knew to be false. Macknight.

3 εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παρά-
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας,
4 οὔτε ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ
ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμά-
5 ζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ
κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε· οὔτε ἐν προφά-
6 σει πλεονεξίας, Θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀν-
θρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων· (δυ-
7 νάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι·) ἀλλ'
ἐγενήθημεν ' ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν. Ὡς ἂν τροφὸς θάλ-
8 πῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως, ' ὁμειρόμενοι ὑμῶν, εὐ-
δοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπη-
9 τοὶ ἡμῖν †" γεγένησθε. Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τὸν
κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς ' καὶ ἡμέρας ἐρ-
γαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύ-
10. ξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Ὑμεῖς μάρ-
τυρες καὶ ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμ-
11 πτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· καθάπερ οἴ-
δατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ,
12 παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, ' καὶ μαρ-
τυρούμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ,
τοῦ " καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ
13 δόξαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ
ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ'
ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε, οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλ-
λὰ, καθώς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνερ-
14 γεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοὶ, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν
οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ' τὰ αὐτὰ

7. νήπιοι 8. r. ~ἱμειρόμενοι " ~ἐγενήθητε.
9. † γὰρ 12. om. καὶ μαρτυρούμενοι " καλέσαντος
14. r. ταῦτα

ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς
καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ''Ἰουδαίων· τῶν καὶ τὸν κύριον 15
ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ' προφήτας, καὶ '' ἡμᾶς
ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις ἐναντίων· κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λα- 16
λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς
ἁμαρτίας πάντοτε. Ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ ' εἰς
τέλος.

Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς 17
καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως
ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπι-
θυμίᾳ. 'Διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (ἐγὼ μὲν 18
Παῦλος,) καὶ ἅπαξ καὶ δίς· καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σα-
τανᾶς. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος ' καυ- 19
χήσεως, ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ ''Χριστοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ 20
ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. Διὸ μηκέτι στέ- 3
γοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,
καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ' καὶ συν- 2
εργὸν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι '' ὑμᾶς ''' ὑπὲρ τῆς πί-
στεως ὑμῶν, ' τῷ '' μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι 3
ταύταις· (αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·
καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι 4
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε·)
διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι 5
τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων,
καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ, 6

14. '' ἰδίων· 15. † ἰδίους '' ὑμᾶς 16. *add.* τοῦ Θεοῦ
18. ∾ Διότι 19. ἀγαλλιάσεως, '' ⇉ Χριστοῦ
2. *r.* καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν
Al. καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ἐν '' → ὑμᾶς ''' *r.* ∾ περὶ
3. τὸ *Al.* τοῦ '' *Conj.* μηδὲν ἀσαίνεσθαι *f.* μηδένα
ἀσαίνεσθαι

16. Εφθασε — τελος.) i. e. mox evenient iis poenae gravissimae nec nisi cum ipso hominum interitu cessaturae. Schleusn. Lex. Priestley.
"But the wrath of God is coming upon them at length. — Macknight.

18. και ενεκοψεν — σατανας.) variis modis impeditus sum, inprimis adversariis meis, quos Athenis habeo. Schleus. Lex.

5. Ο πειραζων.) The devil — Schleus. Macknight.

ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγε-
λισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ
ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες
7 ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς· διὰ τοῦτο παρε-
κλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ
8 ἀνάγκῃ ' ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν,
9 ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ. Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν
δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ
τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
10 ἡμῶν; νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς
τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστε-
11 ρήματα τῆς πίστεως ὑμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατ-
12 ευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ' ὁ κύ-
ριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλή-
13 λους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς· εἰς
τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρου-
σίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ' Χριστοῦ μετὰ πάντων
τῶν ἁγίων αὐτοῦ.''

4 'Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρα- 3.
καλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ''καθὼς παρελάβετε παρ'
ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ,'''
2 ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ, τίνας παραγγε-
3 λίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο
γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν· ἀπέχε- √
4 σθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν
5 τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ
ἐν πάθει ' ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα
6 τὸν θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ' ἐν τῷ

7. ὑμῶν, 12. →ὁ κύριος *Al.* ὁ θεὸς *Al.* ὁ κύριος Ἰησοῦς 13. ⇉Χριστοῦ '' *add.* Ἀμήν. 1. *r.* Τὸ λοιπὸν ''∾ἵνα καθὼς '''∾καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα 5. ἀτιμίας, 6. ∾ἐν τῷ

πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος ὁ κύριος
περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ ″προείπαμεν ὑμῖν
καὶ διεμαρτυράμεθα. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς 7
ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. Τοιγαροῦν ὁ ἀθε- 8
τῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν, τὸν καὶ
δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ′ἡμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας, οὐ χρείαν ′ἔχετε γρά- 9
φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ
ἀγαπᾷν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας 10
τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακα-
λοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, περισσεύειν μᾶλλον· καὶ 11
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
ἐργάζεσθαι ταῖς ′ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρ-
ηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς 12
ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ ′θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν 13
″κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
ποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πιστεύομεν, ὅτι Ἰη- 14
σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοὺς ′κοι-
μηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ 15
ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες
οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, οὐ
μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. Ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος 16
ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι
θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χρι-
στῷ ἀναστήσονται ′πρῶτον· ἔπειτα ἡμεῖς ′οἱ ζῶντες 17
οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν
νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕ-
τω ″πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥστε παρακαλεῖτε 18
ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

6. ″r. ∾προείπαμεν 8. ≈ ὑμᾶς. 9. ≈ ἔχομεν
11. ⇉ ἰδίαις 13. r. θέλω ″∾κοιμωμένων,
14. κοιμηθέντας, διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει 16. πρῶτοι·
17. om. οἱ ζῶντες Al. οἱ περιλειπόμενοι ″πάντες

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ,
2 οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς
οἴδατε, ὅτι ' ἡ ἡμέρα κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ,
3 οὕτως ἔρχεται. Ὅταν ' λέγωσιν· Εἰρήνη καὶ ἀσφά-
λεια· τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ
ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφύγω-
4 σιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει,
5 ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· πάντες ' γὰρ
ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν
6 νυκτὸς, οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, ὡς
7 καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. Οἱ
γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκό-
8 μενοι, νυκτὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ, ἡμέρας ὄντες ', νή-
φωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ
9 περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ
10 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόντος
ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν,
11 ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους,
καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶν-
τας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ, καὶ
13 νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισ-
σοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν
14 ' ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νου-
θετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύ-
χους, ' ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς
15 πάντας. Ὁρᾶτε, μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ
ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε ' καὶ εἰς ἀλ-
16.17 λήλους καὶ εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε. Ἀδια-
18 λείπτως προσεύχεσθε· ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
19 γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. Τὸ

2. am. ἡ 3. † γὰρ Al. δὲ 5. r. → γὰρ 8. add. υἱοὶ,
13. ≈ αὐτοῖς. 14. ἀνέχεσθε 15. ⇄ καὶ

πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 20
ˈπάντα ʺδὲ δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ 21.22
παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς 23
τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον
ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρη-
θείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει ˈ. 24
Ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε 25.26
τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ˈὉρκίζω 27
ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖς ʺ ἁγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη- 28
σοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.ˈ

ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ 1
Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ
Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 2
ˈἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, 3
ἀδελφοὶ, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πί-
στις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάν-
των ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν 4
καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς

21. *Conj.* πνεύματα ʺ*r.* → δὲ 24. *add.* τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν. 27. Ἐνορκίζω ʺ⇉ ἁγίοις 28. † Ἀμήν. ˈ2. → ἡμῶν.

19. πνευμα μη σβεννυτε) nolite committere, ut bonorum, per Christum vobis partorum, jacturam faciatis — Schleus. Lex. Priestley.

24. ποιησει) "bene faciet" — Translata est haec significatio ex lingua Hebraea, ubi similia in verbo עשה occurrunt Ps. 22;32. — 37;5. — 52;11. Isaiae 44;23. — 46;4. Bos. Ellipses. p. 476.

ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς
5 ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν, αἷς ἀνέχεσθε· ἔνδειγμα τῆς
δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς
6 τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε. Εἴπερ
δίκαιον παρὰ θεῷ, ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς
7 θλίψιν, καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν,
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, μετ'
8 ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν ' πυρὶ φλογὸς, διδόντος
ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι
9 τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἵτι-
νες δίκην τίσουσιν, ' ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου
10 τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν
ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆ-
ναι ἐν πᾶσι τοῖς ' πιστεύσασιν, (ὅτι '' ἐπιστεύθη τὸ μαρ-
11 τύριον ἡμῶν ἐφ' ''' ὑμᾶς,) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ
καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώ-
σῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν
εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·
12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυνα-
2 γωγῆς ἐπ' αὐτὸν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς
ἀπὸ τοῦ νοὸς ', μήτε θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος,
μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς
3 ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ '' κυρίου. Μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι, ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ
ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς
4 ' ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ

5. ἐνδείγματι ∫. εἰς ἔνδειγμα 8. ∾ φλογὶ πυρὸς, 9. ὀλέθριον 10. r. πιστεύουσιν, '' ἐπιστώθη ''' ὑμᾶς ἐν 2. add. ὑμῶν, '' r. Χριστοῦ. 3. ἀνομίας,

ὑπεραιρόμενος ἐπὶ ' πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα,
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ " καθίσαι, ἀποδει- 5
κνύντα ἑαυτὸν, ὅτι ἐστὶ θεός. Οὐ μνημονεύετε, ὅτι
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ 6
κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ
ἑαυτοῦ καιρῷ. Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς 7
ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένη-
ται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος· ὃν ὁ κύ- 8
ριος ' Ἰησοῦς " ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος
αὐτοῦ, καὶ καταργήσει ''' τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας
αὐτοῦ· οὗ ἐστιν ἡ παρουσία, κατ' ἐνέργειαν τοῦ σα- 9
τανᾶ, ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύ-
δους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ' τῆς ἀδικίας, " ἐν τοῖς ἀπολ- 10
λυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέ-
ξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο ' πέμψει 11
αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐ-
τοὺς τῷ ψεύδει· ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαν- 12
τες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ' ἐν τῇ ἀδικίᾳ.
Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε 13
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι ' εἵ-
λατο ὑμᾶς ὁ θεὸς " ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγια-
σμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας· εἰς ὃ ἐκάλεσεν 14
ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, 15
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε,
εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ 16
κύριος ἡμῶν ' Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν
καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς 17

4. πᾶν τὸ " † ὡς θεὸν 8. *r.* → Ἰησοῦς " ∾ ἀνελεῖ ''' τὴν ἐπιφάνειαν ... αὐτοῦ· 10. → τῆς ''' → ἐν 11. ∾ πέμπει 12. → ἐν 13. *r.* ∾ εἵλετο " ἀπαρχὴν 16. ∾ Ἰ. Χ. καὶ θεὸς ὁ πατὴρ *Al.* καὶ θεὸς Ἰ. Χ. καὶ πατὴρ *Al. om.* Ἰησοῦς Χριστὸς,

καρδίας, καὶ στηρίξαι ' ὑμᾶς ἐν παντὶ " λόγῳ καὶ ἔρ-
γῳ ἀγαθῷ.
3 Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα
. ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ
2 πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ
3 πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς
δέ ἐστιν ὁ ' κύριος, ὃς " στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει
4 ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.
5 Ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν
ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς ' τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χρι-
6 στοῦ. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνό-
ματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος,
καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν ' παρελάβοσαν παρ'
7 ἡμῶν. Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι
8 οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφά-
γομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα
καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
9 ὑμῶν. Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-
10 τοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. Καὶ
γὰρ, ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν,
11 ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. Ἀκούο-
μεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
12 ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. Τοῖς δὲ τοι-
ούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ' διὰ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζό-
13 μενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελ-
14 φοὶ, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες. Εἰ δέ τις οὐχ
ὑπακούει τῷ λόγῳ ' ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον

17. ⇄ ὑμᾶς " ∾ ἔργῳ καὶ λόγῳ 3. θεὸς, " τηρήσει
5. r. om. τὴν 6. r. παρέλαβε Al. ἐλάβοσαν f. παρέ-
λαβον f. παρελάβετε 12. ∾ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ,
14. ὑμῶν Al. ἡμῶν, διὰ (τῆς) ἐπιστολῆς σημειοῦσθε·

σημειοῦσθε· ''καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντρα-
πῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς 15
ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη 16
ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸς ἐν παντὶ 'τρόπῳ· ὁ κύ-
ριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον 17
ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω· Ἡ χάρις τοῦ κυρίου 18
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. 'Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν 1
Θεοῦ, σωτῆρος ἡμῶν, 'καὶ ''Χριστοῦ Ἰησοῦ, τῆς ἐλπί-
δος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, 2
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 'ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
'Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πο- 3
ρευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ
ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ 'γενεα- 4
λογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλ-
λον ἢ ''οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει·
(Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ κα- 5
θαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως

14. ''⇉καὶ 16. ∾τόπῳ· 18. ⇉'Ἀμήν. 1. *om.* καὶ *Al. transp. ante* σωτῆρος ''*r.* κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ 2. ⇉ἡμῶν, 3. *om.* Καθὼς 4. *Conj.* κενολογίαις ''∾οἰκοδομὴν *sed r.* οἰκοδομίαν

6 ἀνυποκρίτου· ὧν τινες ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς
7 ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦν-
τες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν δὲ, ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομί-
9 μως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται,
ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, ' πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις,
10 ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς,
ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
11 διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, ' κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
12 τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ· ' καὶ χάριν ἔχω
τῷ ἐνδυναμώσαντί με " Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
13 ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, ⌞ τὸν
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν·
14 ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερε-
πλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως
15 καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· πιστὸς ὁ λόγος,
καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν
εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι
16 ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ ' πρώτῳ
ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν,
πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ
17 εἰς ζωὴν αἰώνιον· τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ' ἀφθάρ-
τῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ " θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων· ἀμήν.)
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον
Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα
19 στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν
καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν
20 πίστιν ἐναυάγησαν· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξαν-

9. πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, *Al.* πατραλοίαις καὶ μητραλοίαις, 11. *add.* τῇ 12. → καὶ " *add.* ἐν *Al. add.* θεῷ 13. ∾ τὸ 16. *om.* πρώτῳ *Al.* πρῶτον 17. ἀθανάτῳ " † σοφῷ

δρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ
βλασφημεῖν.

2 'Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις,
προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀν-
θρώπων· ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ 2
ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπό- 3
δεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας 4
ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν. Εἷς γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀν- 5
θρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν 6
ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων· 'τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις,
'' εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλήθειαν 7
λέγω '', οὐ ψεύδομαι,) διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν ''' πίστει
καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς 8
ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χω-
ρὶς ὀργῆς καὶ ' διαλογισμοῦ. Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖ- 9
κας ἐν καταστολῇ ' κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
σύνης, κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ,
ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ', (ὃ πρέ- 10
πει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν,) δι' ἔργων
ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποτα- 11
γῇ. Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν- 12
τεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ· Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος 13
ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ 14
γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ 15
διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν ' μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγά-
πῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ '' σωφροσύνης.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ
ἔργου ἐπιθυμεῖ. Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον 2

1. Παρακάλει. 6. οὗ τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις ἐδόθη, εἰς 7. ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ '' † ἐν Χριστῷ, ''' πνεύματι 8. ∾ διαλογισμῶν. 9. κοσμίως, 15. μένῃ '' σωφροσύνης· πιστὸς ὁ λόγος.

εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, ' νηφάλιον, σώφρονα, κό-
3 σμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ πάροινον, μὴ πλή-
4 κτην, ' ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον· τοῦ ἰδίου
οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ
5 μετὰ πάσης σεμνότητος· (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου
προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσε-
6 ται ;) μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ
7 τοῦ διαβόλου· δεῖ δὲ ' αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν
ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ
8 καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως
σεμνοὺς, μὴ ' διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας,
9 μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως
10 ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν
11 πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυ-
ναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ ' διαβόλους, '' νηφαλίους,
12 πιστὰς ἐν πᾶσι. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄν-
δρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴ-
13 κων. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς
καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει
14 τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπί-
15 ζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον· ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰ-
δῇς, πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν
ἐκκλησία Θεοῦ ' ζῶντος.
16 Στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ' ἀληθείας καὶ ὁμολο-
γουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς '' εὐσεβείας '' μυστήριον·
''' Ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη '''' ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
4 κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς

2. r. νηφάλεον, *Al.* νηφάλαιον, 3. † μὴ αἰσχρο-
κερδῆ, 7. ⇉ αὐτὸν 8. δικολόγους, 11. διλόγους,
'' r. νηφαλέους, *f.* νηφαλαίους, 15. ζῶντος· (στύ-
λος . . . μυστήριον·) ὃς ἐφαν. *Al.* ζῶντος, στύλος
καὶ ἑδρ. τῆς ἀληθείας. Καὶ ὁμολ. *etc.* '' ἐκκλησίας
16. ἐκκλησίας '' μυστήριον, ὃ ἐφαν. ''' r. Θεὸς *Al.*
ὃ '''' ἀνθρώποις,

λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς
πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι ' πλάνοις '' καὶ διδα-
σκαλίαις ''' δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κε- 2
καυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γα- 3
μεῖν, ' ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς με-
τάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι
τὴν ἀλήθειαν. Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐ- 4
δὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἁγιά- 5
ζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα 6
ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως,
καὶ ' τῆς καλῆς διδασκαλίας, ᾗ παρηκολούθηκας. Τοὺς 7
δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε
δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνα- 8
σία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς
πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς
νῦν καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης 9
ἀποδοχῆς ἄξιος. Εἰς τοῦτο γὰρ ' καὶ κοπιῶμεν καὶ 10
'' ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι
σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγ- 11
γελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύ- 12
πος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν
ἀγάπῃ, ' ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. Ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε 13
τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μὴ 14
ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προ-
φητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτε-
ρίου. Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι· ἵνα σου ἡ προ- 15
κοπὴ φανερὰ ᾖ ' ἐν πᾶσιν. Ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ δι- 16
δασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σε-
αυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

1. ∾ πλάνης '' *om.* καὶ ''' δαιμόνων 3. *Conj.* ἀντέχεσθαι *Al.* ἀπεχόντων 6. τῇ καλῇ διδασκαλίᾳ, 10. → καὶ '' ∾ ἀγωνιζόμεθα, 12. † ἐν πνεύματι, 15. ⇉ ἐν

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς
2 πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας, ὡς
μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.
3.4 Χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δέ τις χήρα
τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγό-
νοις· τοῦτο γάρ ἐστιν 'ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν
Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς
6 νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.
7.8 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. Εἰ δέ
τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων, οὐ προνοεῖ,
9 τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χή-
ρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν 'ἑξήκοντα γεγο-
10 νυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνὴ, ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρου-
μένη· εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων
πόδας ἔνιψεν. εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ
11 ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ·
ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέ-
12 λουσιν· ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-
13 σαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς
οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ πε-
14 ρίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. Βούλομαι οὖν νεω-
τέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν
15 ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. Ἤδη
16 γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. Εἴ τις 'πι-
στὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ
βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρ-
κέσῃ.
17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς
ἀξιούσθωσαν· μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ
18 διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλοῶντα

4. † καλὸν καὶ 9. ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς
16. → πιστὸς ἢ

οὐ ' φιμώσεις· καὶ· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐ-
τοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα- 19
δέχου, ' ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. Τοὺς 20
ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ
λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ 21
καὶ ' κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέ-
λων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν
ποιῶν κατὰ '' πρόσκλισιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ 22
ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις.

Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' 23
οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυ-
κνάς σου ἀσθενείας.

Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προ- 24
άγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. Ὡσ-
αύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλ-
λως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπό- 6
τας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. Οἱ δὲ 2
πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι
ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί
εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε, καὶ παρακάλει.

Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ ' προσέρχεται ὑγιαί- 3
νουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ· ' τετύφωται, μηδὲν 4
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομα-
χίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπό-
νοιαι πονηραί, ' διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώ- 5
πων τὸν νοῦν, καὶ '' ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νο-

18. κημώσεις· 19. *om.* ἐκτὸς εἰ . . . μαρτύρων. 21. ⇄ κυρίου '' πρόσκλησιν. *Al.* χάριν. 3. *Conj.* προσέχεται *f.* προσέχει 4. τετύφλωται, 5. *r.* παραδιατριβαὶ '' ἀπεστραμμένων ἀπὸ τῆς

μιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ‴ Ἀφίστασο
6 ἀπὸ τῶν τοιούτων. Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ
7 εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν
εἰς τὸν κόσμον· ˈδῆλον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνά-
8 μεθα. Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τού-
9 τοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμ-
πίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα ˈ, καὶ ἐπιθυμίας
πολλὰς ‖ ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι
10 τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. Ῥίζα γὰρ
πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρε-
γόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς
11 ˈπεριέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δὲ, ὦ ἄν-
θρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, ˈπρᾳότητα·
12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ
τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ˈ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας
τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.
13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ ˈζωοποιοῦν-
τος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μαρτυρήσαντος
14 ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί
σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπι-
15 φανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν καιροῖς
ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασι-
λεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,
16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν
εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ
καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις ˈἐν τῷ νῦν αἰῶνι, παράγγελλε μὴ
ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι,
ἀλλ' ‖ ἐν τῷ Θεῷ ‴ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάν-

5. ‴ ⇄ Ἀφίστασο ἀπὸ τ. τοιούτων. 7. → δῆλον, 9. *add.* τοῦ διαβόλου. ‖ ἀνονήτους 10. περιέσπει-ραν 11. ≈ πραϋπάθειαν 12. † καὶ 13. ∾ ζωογο-νοῦντος 17. τοῦ νῦν αἰῶνος, ‖ ἐπὶ ‴ — τῷ ζῶντι,

τα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν 18
ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀπο- 19
θησαυρίζοντας ἑαυτοῖς ' θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον,
ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς " ὄντως ζωῆς.
Ὦ Τιμόθεε, τὴν ' παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπό- 20
μενος τὰς βεβήλους " κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
ψευδωνύμου γνώσεως· ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ 21
τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ.'

ΠΑΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ 2
θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων 3
' ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ
σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ " ἡμέρας,
ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα 4
χαρᾶς πληρωθῶ· ὑπόμνησιν ' λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ 5
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ
μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ· πέπει-
σμαι δὲ, ὅτι καὶ ἐν σοί.

19. *Conj.* κειμήλιον ʃ. θέμα λίαν " r. αἰωνίου
20. r. ∾ παρακαταθήκην " καινοφωνίας 21. † Ἀμήν.
3. *Conj.* ἐκ καθαρᾶς συνειδήσεως ἀδιάλειπτον ἔχων
" ἡμέρας ἐπιποθῶν 5. ∾ λαβὼν

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ
χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
7 τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦ-
μα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονι-
8 σμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ
κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγ-
9 κακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ
σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ
τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰω-
10 νίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν
θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
11 εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος
12 καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πά-
σχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι, ὅτι δυνατός ἐστι τὴν 'παραθήκην μου
13 φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ὑποτύπωσιν
ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν
14 πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν
παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου, τοῦ ἐνοι-
κοῦντος ἐν ἡμῖν.
15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν
16 τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. Δῴη
ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις
17 με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ 'ἐπησχύνθη, ἀλ-
λὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, 'σπουδαιότερον ἐζήτησέ με,
18 καὶ εὗρε· (δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·) καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκό-
νησε', βέλτιον σὺ γινώσκεις.
2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν
2 Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ 'διὰ πολλῶν

12. r. παρακαταθήκην 16. ἐπαισχύνθη, 17. σπουδαίως
18. *add.* μοι, 2. *Conj.* διὰ πολλῶν, μαρτυρῶν ταῦτα

μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες
ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. ' Σὺ οὖν κακοπά- 3
θησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὐ- 4
δεὶς στρατευόμενος ' ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
τείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. Ἐὰν δὲ καὶ 5
ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.
Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν με- 6
ταλαμβάνειν. Νόει, ἃ λέγω· ' δῴη γάρ σοι ὁ κύριος 7
σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν 8
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυΐδ, κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, 9
ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται.
Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα 10
καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, με-
τὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθά- 11
νομεν, καὶ συζήσομεν· εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασι- 12
λεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ 13
ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ' ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν
οὐ δύναται. Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμε- 14
νος ἐνώπιον τοῦ ' κυρίου, μὴ λογομαχεῖν, ''' εἰς οὐδὲν
χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. Σπούδα- 15
σον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον 16
γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς 17
γάγγραινα νομὴν ' ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλη-
τος, οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες 18
' τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τήν
τινων πίστιν. Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ 19
Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· Ἔγνω κύ-
ριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καί· Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας

3. ∾ Συγκακοπάθησον 4. *add.* τῷ Θεῷ 7. ∾ δώσει
13. ∾ ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν 14. Θεοῦ, '' λογομάχει,
''' ἐπ' οὐδὲν *f.* ἐπ' οὐδενὶ 17. ἕξει 18. *om.* τὴν

18. την αναστασιν) It was ye humour of all ye sects of Grecia[n]
philosophers, on their admission into Xtianity, to allegorize ye doctr[ine]
of ye resurrection. For being in their moral lectures in their schoo[ls]
accustomed to call vicious habits, death; & reformation to a goo[d]
life αναστασις or a resurrection (in imitation of ye language
of ye mysteries, whose phraseology it was ye custom to use bot[h]
in schools & Courts) — they were disposed to understand "the re-
surrection of the just" in ye same sense. Warburton Div. Leg. B. II.
sect. 4. Vol. II. p. 237. 4th. Ed.

20 πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα 'κυρίου. Ἐν μεγάλῃ δὲ
οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ
καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ
21 εἰς ἀτιμίαν. Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τού-
των, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, 'καὶ εὔχρη-
στον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμέ-
22 νον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ 'τῶν
23 ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς
δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς,
24 ὅτι γεννῶσι μάχας· δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι,
ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκα-
25 κον, ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς 'ἀντιδιατιθεμένους·
μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
26 θείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος,
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3 Τοῦτο δὲ 'γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐν-
2 στήσονται καιροὶ χαλεποί. Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι
φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσ-
3 φημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 'ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστορ-
γοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλά-
4 γαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι
5 μᾶλλον ἢ φιλόθεοι· ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν
δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Καὶ τούτους ἀποτρέπου.
6 Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ
'αἰχμαλωτίζοντες "γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις,
7 ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις''', πάντοτε μανθάνοντα,
καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ 'Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋ-
σεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-

19. r. Χριστοῦ. 21. ⊐ καὶ 22. add. πάντων
25. ἀντικειμένους· 1. γινώσκετε, 2. ἄχρηστοι,
6. r. αἰχμαλωτεύοντες " † τὰ ''' καὶ ἡδοναῖς,
8. Μαμβρῆς

ποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πί-
στιν. Ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια 9
αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγέ-
νετο. Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκα- 10
λίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυ-
μίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς πα- 11
θήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐῤῥύσατο ὁ κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐ- 12
σεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται. Πο- 13
νηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν 14
οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς, παρὰ ' τίνος ἔμαθες,
καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ' τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυ- 15
νάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ· Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος ' καὶ ὠφέ- 16
λιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρ-
θωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ' ἄρτιος 17
ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρ-
τισμένος. Διαμαρτύρομαι ' ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ 4
'' Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νε-
κρούς, ''' καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ· κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαί- 2
ρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ ' μα-
κροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. Ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς 3
ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ
' τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκά-
λους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀλη- 4
θείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους
ἐκτραπήσονται. Σὺ δὲ ' νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, 5

14. τίνων 15. *om.* τὰ 16. *om.* καὶ 17. τέλειος
1. † οὖν ἐγὼ '' † τοῦ κυρίου ''' r. ∾ κατὰ 2. προθυμίᾳ 3. r. τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας 5. νῆφε, ἐν πᾶσι κακοπάθησον,

ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πλη-
ροφόρησον.
6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς
7 ἀναλύσεως ἐφέστηκε· τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνι-
8 σμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοι-
πὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀπο-
δώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κρι-
τής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ ' πᾶσι τοῖς ἠγαπη-
κόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9.10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. Δημᾶς γάρ
με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
ρεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς ' Γαλατίαν, Τί-
11 τος εἰς Δαλματίαν· Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ.
Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι
12 εὔχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς
13 "Ἔφεσον. Τὸν ' φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς
14 μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι
κακὰ ἐνεδείξατο· ' ἀποδῴη αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ
15 ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ἀνθέστηκε
16 τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολο-
γίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκα-
17 τέλιπον· (μὴ αὐτοῖς λογισθείη·) ὁ δὲ κύριός μοι πα-
ρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
πληροφορηθῇ, καὶ ' ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐῤῥύ-
18 σθην ἐκ στόματος λέοντος· ' καὶ ῥύσεταί με ὁ κύριος
ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασι-
λείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
19 "Ἄσπασαι ' Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν", καὶ τὸν Ὀνησι-

8. → πᾶσι 10. Γαλλίαν. 13. φαιλώνην, 14. ∾ ἀπο-
δώσει 17. ∾ ἀκούσωσι 18. → καὶ 19. Πρίσκιλλαν
" *add.* Λέκτραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ Σεμαῖαν
καὶ Ζήνωνα τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.

φόρου οἶκον. Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον 20
δὲ ἀπέλιπον ἐν ' Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπούδασον πρὸ 21
χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ
Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάν-
τες. ''Ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός 22
σου. '' Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.'''

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 1
(κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας
τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπ- 2
ηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφα- 3
νέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύ-
γματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν Θεοῦ,) Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· 4
χάρις, ' ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν ' κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λεί- 5
ποντα '' ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσ-
βυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· εἴ τις ἐστὶν ἀνέγ- 6
κλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ
ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. Δεῖ γὰρ τὸν 7
ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ ' οἰκονόμον· μὴ

20. Μηλωτῷ *Al. conj.* Μελίτῃ 22. *om.* Ὁ κύριος ... πνεύματός σου. '' → Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. *Al.* Ἔρρωσο ἐν εἰρήνῃ. ''' † Ἀμήν. 4. ∾ καὶ 5. ∾ ἀπέλιπον '' ἐπιδιορθώσῃς, 7. διάκονον

αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ
8 '' αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ ' φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα,
9 δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ ' καὶ παρακαλεῖν
ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
10 τας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ' καὶ ἀνυπότα-
κτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ πε-
11 ριτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους
ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους
12 χάριν. Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης·
13 Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Ἡ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐ-
14 τοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ προσ-
έχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
15 ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα ' μὲν καθαρὰ
τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐ-
δὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ
16 ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔρ-
γοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ·
2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαί-
3 νοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτι-
δας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ' ἱεροπρεπεῖς, μὴ '' δια-
βόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκά-
4 λους, ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι,
5 φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνὰς, ' οἰκουροὺς, ἀγαθὰς,
ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος
6 τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσ-
7 αύτως παρακάλει σωφρονεῖν· περὶ πάντα σεαυτὸν
παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ

7. '' αἰσχρολόγον, 8. φιλόπτωχον, 9. om. καὶ
10. → καὶ 15. ⇄ μὲν 3. ἱεροπρεπεῖ, '' διαβόλῳ,
5. ∾ οἰκουργοὺς,

' ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα'', λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνω- 8
στον· ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ
' ἡμῶν λέγειν φαῦλον. Δούλους, ἰδίοις δεσπό- 9
ταις ' ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀν-
τιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐν- 10
δεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν ' διδασκαλίαν τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν''. Ἐπεφάνη 11
γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ' ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,
παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ 12
τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· προσδεχόμενοι τὴν 13
μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγά-
λου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς ἔδω- 14
κεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πά-
σης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει 15
καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου ' περι-
φρονείτω.

Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ' καὶ ἐξουσίαις ὑπο- 3
τάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοί-
μους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιει- 2
κεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς πάντας ἀν-
θρώπους. Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, 3
ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδο-
ναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, ' στυ-
γητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ 4
ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ 5
ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ' ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς,
ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λου-

7. ∾ ἀφθορίαν, *Al.* ἀφθονίαν, *f.* ἀδιαφορίαν, *Al. add.* ἁγνείαν, '' *add.* ἀφθαρσίαν, 8. *r.* ὑμῶν 9. ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν, 10. ∾ διδασκαλίαν τὴν τοῦ '' *add.* ἀνθρώποις. 11. τοῦ σωτῆρος ἡμῶν 15. καταφρονείτω. 1. → καὶ 3. μισητοί, 5. ἃ

τροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ″ ἀνακαινώσεως πνεύματος
6 ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χρι-
7 στοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου
χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰω-
8 νίου. Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐ-
στασθαι οἱ πεπιστευκότες ʹ τῷ Θεῷ. Ταῦτά ἐστι
9 ″ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζη-
τήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς
10 περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἱρετι-
κὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν ʹ καὶ δευτέραν νουθεσίαν πα-
11 ραιτοῦ· εἰδὼς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρ-
τάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος.
12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικὸν, σπού-
δασον ἐλθεῖν πρός με εἰς ʹ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρι-
13 κα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ
14 σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μαν-
θανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστα-
σθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρ-
15 ποι. Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες· ἄσπα-
σαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ
πάντων ὑμῶν.ʹ

5. ″ *add.* διὰ 8. → τῷ ″ ⇉ τὰ 10. *om.* καὶ δευτέραν *Al. transp.* 12. *Conj.* Νεάπολιν· 15. † Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Παῦλος, δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ 1
ἀδελφὸς, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ' ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώ- 2
τῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν 3
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ' μου πάντοτε, μνείαν σου 4
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν 5
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις ' πρὸς τὸν κύριον Ἰη-
σοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους· ὅπως ἡ κοινωνία 6
τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται, ἐν ἐπιγνώσει παν-
τὸς ἀγαθοῦ ' τοῦ ἐν '' ἡμῖν, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. ' Χα- 7
ρὰν γὰρ '' ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγά-
πῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ
σοῦ, ἀδελφέ.
Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσ- 8
σειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακα- 9
λῶ· τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦλος ' πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ
δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ· παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ 10
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς ' μου, Ὀνήσιμον,

2. ≈ ἀδελφῇ, 4. μου, πάντοτε μνείαν 5. εἰς
6. *add.* ἔργου '' r. ∾ ὑμῖν, 7. r. ≈ Χάριν '' ∾ ἔσχον
9. *Conj.* πρεσβευτὴς, 10. ⇉ μου,

11 τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρη-
12 στον, ὃν ᾿ἀνέπεμψα· σὺ δὲ αὐτὸν, τοῦτ᾽ ἔστι τὰ ἐμὰ
13 σπλάγχνα, ᾿προσλαβοῦ. Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς
ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς
14 δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ
15 ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ
τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέ-
16 χῃς· οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν
ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ, καὶ ἐν
17 σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. Εἰ οὖν ᾿με ἔχεις κοινωνὸν,
18 προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ
19 ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει. Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα
τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ
20 σεαυτόν μοι προσοφείλεις. Ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ σου
ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ ᾿σπλάγχνα ἐν
21 ″Χριστῷ. Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰ-
δὼς, ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις.
22 Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ, ὅτι
23 διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. ᾿Ἀσπά-
ζεταί σε Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ
24 Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν-
25 εργοί μου. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.᾿

11. ⁀ἔπεμψά σοι 12. om. προσλαβοῦ. 17. r. ἐμὲ
20. σπλάγχνα. Ἐν Χριστῷ πεποιθὼς ″r. κυρίῳ.
23. r. Ἀσπάζονταί 25. † Ἀμήν.

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας 1
τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ' ἐσχάτου τῶν
ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κλη- 2
ρονόμον πάντων, (' δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,)
ὃς (ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑπο- 3
στάσεως αὐτοῦ, ' φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
δυνάμεως " αὐτοῦ,) ''' δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμε-
νος τῶν ἁμαρτιῶν '''' ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς με-
γαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς· τοσούτῳ κρείττων γε- 4
νόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν ὄνομα.
Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ σύ, 5
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι
αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν 6
δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμέ-
νην, λέγει· Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγ-
γελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· Ὁ 7
ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ ' πνεύματα, καὶ τοὺς λει-
τουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ 8
' θρόνος σου ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· " ῥάβδος

1. r. ἐσχάτων 2. *Conj.* διότι καὶ 3. φανερῶν " *om.* αὐτοῦ, *Al.* αὐτοῦ, ''' *om.* δι' ἑαυτοῦ '''' ⇉ ἡμῶν, 7. πνεῦμα. 8. θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς " *add.* καὶ ἡ *omisso mox* ἡ

Calvin has said of this Epistle "Ego ut Paulum agnoscam auctorem adduci nequeo. Ipsa docendi ratio & stylus alium quam Paulum esse satis testantur.

5. By αγγελων in this chapt. the writer means the former prophets & messengers – Moses &c. whom he shows that Jesus was superior to. (John is called αγγελος Matth. 11; 10 comp. also vv. 9 & 2; 2 of this book. Belsham's C. Inq. P. 1. sec. 6. p. 2

2. αγγελων —) Messengers — i.e. former prophets who were only servants — Belsham's C. Inq. P. 1. Sect. 6. p. 210 — Imp. Ver.

9 εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δι-
καιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ' ἔχρισέ
σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς
10 μετόχους σου. Καί· Σὺ κατ' ἀρχὰς, κύριε, τὴν γῆν
ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρα-
11 νοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ ' διαμένεις· καὶ πάντες
12 ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον
' ἑλίξεις αὐτοὺς '', καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς
13 εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν
ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
14 θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Οὐ-
χὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
τηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς
2 ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραῤῥυῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγ-
γέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα πα-
ράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν·
3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτη-
ρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
4 ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρ-
τυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποι-
κίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ
5 τὴν αὐτοῦ θέλησιν. Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε
τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.
6 Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων· ' Τί ἐστιν ἄνθρω-
πος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπι-
7 σκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγ-
8 γέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν· ' πάντα
ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ

9. ἔχρισέ σε, ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαιον 11. δια-
μενεῖς· 12. ἀλλάξεις ''add. ὡς ἱμάτιον, 6. Τίς
7. † καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν
σου·

ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπό-
τακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτετα-
γμένα. Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον 9
βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφανωμένον· ὅπως ' χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
γεύσηται θανάτου. Ἔπρεπε γὰρ ' αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα 10
καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα
τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-
λειῶσαι. Ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ 11
ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς
αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς 12
ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Καὶ 13
πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ· καὶ πάλιν·
Ἰδοὺ ἐγὼ, καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ 14
οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε ' σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ
αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν", ἵνα διὰ τοῦ
θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανά-
του, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους 15
ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν
' δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, 16
ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὤφει- 17
λε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς
τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ 18
πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομέ-
νοις βοηθῆσαι.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτο- 3
χοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς
ὁμολογίας ἡμῶν, ' Ἰησοῦν· πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαν- 2
τι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
Πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, 3

9. χωρὶς 10. αὐτῷ δι' ὃν 14. ∾ αἵματος καὶ σαρκὸς, " *add.* παθημάτων, 15. *Conj.* δειλίας.
1. † Χριστὸν

3. καθ' οσον —— — αυτον.) – inasmuch as he (Christ who buildeth (αυτον) a house (christian church) hath more honour of that [very] house (than any other person. Taylor's Key. Ch. 6. § 103.

4. As if he had said in qualification of the above figurative remark "In erecting every particular dispensation some <u>subordinate</u> builder is employed, but still God is the <u>supreme</u> builder who directs & establishes every constitution. Taylor's Key ib.

καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευά-
4 σας αὐτόν. (Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος·
5 ὁ δὲ ' τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός.) Καὶ Μωϋσῆς
μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς
6 μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς
ἐπὶ τὸν οἶκον ' αὐτοῦ· '' οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ
τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέ-
λους βεβαίαν κατάσχωμεν.
7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον,
8 ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν
9 ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ' ἐπείρασάν με
οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ '' ἔργα
10 μου, τεσσαράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
' ἐκείνῃ, καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ
11 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ
12 μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· Βλέ-
πετε, ἀδελφοὶ, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πο-
νηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·
13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν
14 τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας. Μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ
γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ' ἀρχὴν τῆς '' ὑποστάσεως μέ-
15 χρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. Ἐν τῷ λέγεσθαι·
Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε· μὴ ' σκλη-
ρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.
16 ' Τίνες γὰρ ἀκούσαντες '' παρεπίκραναν; ἀλλ᾽ οὐ πάν-
17 τες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; Τίσι δὲ
προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ' ἁμαρτήσασιν;

4. → τὰ 6. αὐτοῦ, '' ∾ ὅς 9. ∾ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ, καὶ '' ἔργα μου. Τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα 10. ≈ ταύτῃ, 14. ἀπαρχὴν '' πίστεως 15. σκληρύνετε 16. r. Τινὲς '' παρεπίκραναν ἀλλ᾽ 17. ἀπειθήσασιν;

ἂν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ 18
εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς
ἀπειθήσασι; Καὶ βλέπομεν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελ- 19
θεῖν δἰ ἀπιστίαν. Φοβηθῶμεν οὖν, μήποτε, κα- 4
ταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυ-
σιν αὐτοῦ, δοκῇ τις 'ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. Καὶ γὰρ 2
ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ
ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ 'συγκεκρα-
μένος τῇ πίστει "τοῖς ἀκούσασιν. 'Εἰσερχόμεθα γὰρ 3
εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν·
Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου γενηθέντων. Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδό- 4
μης οὕτω· Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τού- 5
τῳ πάλιν· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ 6
οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δἰ ἀπεί-
θειαν· πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυῒδ 7
λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· (καθὼς 'εἴρηται·)
Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκλη-
ρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8
κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ 9
Θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ 10
αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν 11
εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις
ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος 12
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν

1. om. ἐξ ὑμῶν *Al.* ἐξ ἡμῶν 2. ~ συγκεκερασμένους *f.* συγκεκραμένους " τῶν ἀκουσάντων. *Al.* τοῖς ἀκουσθεῖσι. 3. Εἰσερχώμεθα οὖν 7. ~ προείρηται·

6. Seeing then, (it is so) or Hence — it remaineth (follows) that some &c — Taylor's Key 234. Gerard § 959.

6. On the person & dignity Melchisedeck see a dissertation in Chalmet's Dictionary of the Bible Vol. IV. p. 203 in which the writer attempts to prove he was Shem the son of Noah.

μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ
ψυχῆς ' τε καὶ '' πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ ''' μυελῶν,
13 καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ
οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυ-
μνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.
14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς
οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς
15 ὁμολογίας. Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον
συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ' πεπειρασμένον δὲ
16 κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερ-
χώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,
ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν ' εἰς εὔκαιρον
5 βοήθειαν. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανό-
μενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν,
2 ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· με-
τριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις,
3 ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· καὶ διὰ ταύτην
ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ
4 προσφέρειν ' ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις
λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ' καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
5 καθάπερ καὶ '' Ἀαρών. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυ-
τὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς
αὐτόν· Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα,
7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνά-
μενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυ-
ρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ ' εἰσακουσθεὶς ἀπὸ
8 τῆς εὐλαβείας, (καίπερ ὢν υἱὸς,) ἔμαθεν, ἀφ' ὧν

12. ⊐ τε '' σώματος, ''' μελῶν, 15. ∾ πεπειραμέ-
νον *Al. conject.* πεπλασμένον 16. *om.* εἰς 3. ∾ περὶ
4. † ὁ '' † ὁ 7. εἰσακουσθεὶς, ἀπὸ τῆς εὐλαβείας
(κ. ὢ. υ.) ἔμαθεν,

ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν· καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς 9
ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,
προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τά- 10
ξιν Μελχισεδέκ.
Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος 11
λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. Καὶ γὰρ 12
ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
χρείαν ἔχετε τοῦ 'διδάσκειν "ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα
τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν
ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. Πᾶς γὰρ 13
ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου 'δικαιοσύνης· νή-
πιος γάρ "ἐστι· τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν 14
διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων
πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέν- 6
τες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειό-
τητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεὸν,
'βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστά- 2
σεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο 3
'ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. Ἀδύνατον 4
γὰρ, τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δω-
ρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνά- 5
μεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ 'παραπεσόντας, πάλιν 6
ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντες ἑαυτοῖς
τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. Γῆ γὰρ 7
ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις, δι' οὓς καὶ γεωρ-
γεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέ- 8
ρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατά-

12. διδάσκεσθαι "ὑμᾶς τινα, 13. *add.* καὶ "*add.* ἀμήν 2. βαπτισμῶν, διδαχῆς, *Al.* βαπτισμῶν διαδοχῆς, 3. ∾ ποιήσωμεν, 6. παραπεσόντας πάλιν,

1. Tota haec narratio de hospitio, quo Melchisedecus Abrahamum e pugna redeuntem ejusque servos excepit, nec non de illius voto, ut Abrahamo etiam in posterum omnia prospere cedant, genio antiquissimorum temporum moribus digna est. Similiter apud Homerum Agamemnon, rex idem et sacerdos, Achillem e proelio redeuntem hospitio excepit, et omnia abunde suppeditat. — Rosenmuller ad Gen. 14:19.

9 ρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. Πεπείσμεθα
δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα
10 σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
Θεὸς, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ † τῆς ἀγάπης,
ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς
11 ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ, ἕκαστον
ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πλη-
12 ροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα μὴ νωθροὶ γέ-
νησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας
13 κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ
ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζο-
14 νος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, λέγων· Ἦ μὴν εὐλο-
15 γῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε. Καὶ
16 οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρω-
ποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης
17 αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. Ἐν
ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κλη-
ρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς
18 αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων
ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν
παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
19 προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυ-
χῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ
20 ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ
ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ
ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς
τοῦ Θεοῦ † τοῦ ὑψίστου, (ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑπο-
στρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας
2 αὐτὸν, ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραὰμ,)
πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπει-
τα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ, (ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρή-
3 νης,) ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν

10. † τοῦ κόπου 14 Εἰ μὴν 1. r. om. τοῦ

ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ
υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε 4
δὲ, πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων, ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν 5
υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχου-
σιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ᾽ ἔστι,
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς
ὀσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, 6
δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγε-
λίας εὐλόγηκε. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλατ- 7
τον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δε- 8
κάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ,
μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ 9
Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·
ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν 10
αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ 11
τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν· (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ᾽ ˈαὐτῇ
νενομοθέτητο·) τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχι-
σεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, 12
ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. Ἐφ᾽ ὃν γὰρ 13
λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧς οὐ-
δεὶς ˈπροσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ, ὅτι 14
ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν
ˈοὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε. Καὶ 15
περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιό-
τητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ 16
νόμον ἐντολῆς ˈσαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν
ζωῆς ἀκαταλύτου. ˈΜαρτυρεῖ γάρ· Ὅτι σὺ ἱερεὺς 17
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἀθέ- 18
τησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ

11.∾αὐτῆς *Al.* αὐτὴν 13.≈προσέσχε *Al.* προσέστηκε 14.∾περὶ ἱερέων οὐδὲν 16. r.∾σαρκικῆς 17.≈Μαρτυρεῖται

4. Quia Melchisedecus Abrahamo panes et vinum offerebat, et eum faustis precationibus excipiebat, hic gratiam ei rependit, decimam praedae partem donans. Rosenmüller ad Gen. 14:20.

19 αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· (' οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν
ὁ νόμος·) ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς
20 ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμο-
21 σίας· (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γε-
γονότες· ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος
πρὸς αὐτόν· Ὤμοσε κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ' κατὰ τὴν τάξιν Μελχισε-
22 δέκ·) κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγ-
23 γυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες
24 ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ,
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει
25 τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύνα-
ται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε
26 ζῶν, εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος
γὰρ ἡμῖν ' ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαν-
τος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλό-
27 τερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέ-
ραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν
ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ
λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας.
28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχον-
τας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ
τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.
8 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχο-
μεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς
2 μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουρ-
γὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύ-
3 ριος, ' καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγ-
4 καῖον, ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν ' γὰρ
ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων " τῶν ἱερέων
5 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα· (οἵτινες

19. οὐδένα 21. → κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ·
26. ∾ καὶ ἔπρεπεν 2. → καὶ 4. οὖν " ⇉ τῶν ἱερέων

ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων,
καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν
σκηνήν· Ὅρα γάρ, φησὶ, 'ποιήσῃς πάντα κατὰ τὸν τύ-
πον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·) νυνὶ δὲ διαφορω- 6
τέρας 'τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι
διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νε-
νομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ- 7
πτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος 8
γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύ-
ριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν· οὐ κατὰ τὴν δια- 9
θήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπι-
λαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ δια-
θήκῃ μου; κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι 10
αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ
τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς 'νόμους μου
εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπι-
γράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ
ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος 11
τὸν 'πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
λέγων· Γνῶθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,
ἀπὸ μικροῦ ‖αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἵλεως 12
ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν
καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐν τῷ 13
λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ πα-
λαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη' δικαιώματα λατρείας, 9
τό, τε ἅγιον κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ 2
πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρό-

5. ποιήσεις 6. τέτυχε ʃ. τετύχηκε 10. *add.* δώσω *Conject.* 11. *r.* πλησίον ‖→αὐτῶν 2. † σκηνὴ *Al.* ἐκείνη *Al.* διαθήκη

3 θεσις τῶν ἄρτων,' ἥτις λέγεται "ἅγια· μετὰ δὲ τὸ
δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ, ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 'χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ
στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
5 ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης· ὑπεράνω
δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστή-
6 ριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τού-
των δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην
σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπι-
7 τελοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μό-
νος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ
8 ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· τοῦτο δηλοῦν-
τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν
τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στά-
9 σιν· ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα',
καθ' "ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ '''δυνά-
10 μεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μό-
νον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτι-
σμοῖς,' "δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως
11 '''ἐπικείμενα. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος, ἀρχιε-
ρεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ
τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, (τοῦτ' ἔστιν, οὐ
12 ταύτης τῆς κτίσεως,) οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ
μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ
13 εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Εἰ γὰρ τὸ
αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαν-
|τίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς
14 σαρκὸς καθαρότητα· πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χρι-
στοῦ, ὃς 'διὰ πνεύματος "αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν

2. add. καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον, "ἁγία·
4. om. χρυσοῦν et θυμιατήριον, καὶ 9. add. καθέ-
στηκε, "∾ἣν '''δυνάμενα 10. † καὶ "≈δικαιώ-
ματα '''ἐπικείμεναι. 14. δι' ἁγνεύματος "ἁγίου

ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ''' ὑμῶν ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι. Καὶ 15
διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θανά-
του γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ
διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κε-
κλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. Ὅπου γὰρ δια- 16
θήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· δια- 17
θήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε
ζῇ ὁ ' διαθέμενος. Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος 18
ἐγκεκαίνισται. Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ 19
' νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ
αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου
κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ '' βιβλίον καὶ
πάντα τὸν λαὸν ἐῤῥάντισε, λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα 20
τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός· καὶ 21
τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας
τῷ αἵματι ὁμοίως ἐῤῥάντισε. Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι 22
πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱμα-
τεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν 23
ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζε-
σθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ
ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χρι- 24
στὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐ-
ρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν. Οὐδ', ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσ- 25
περ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν
ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· (ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις πα- 26
θεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντε-
λείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ' ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυ-
σίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ ' καθ' ὅσον ἀπόκειται 27

14. ''' ∾ ἡμῶν ' 17. διαθέμενος; ' 19. *add.* τὸν '' βιβλίον, καὶ πάντα *Al. conject.* βιβλίον, πάντα 26. ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, 27. καθ' ἃ *Al. conject.* καθὼς

τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·
28 οὕτω ' καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολ-
λῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς '' ἁμαρ-
τίας ὀφθήσεται, τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτη-
10 ρίαν '''. Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων
ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ'
ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ
διηνεκὲς, οὐδέποτε ' δύναται τοὺς προσερχομένους τε-
2 λειῶσαι. Ἐπεὶ ' οὐκ '' ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι,
διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς
3 λατρεύοντας, ἅπαξ ''' κεκαθαρμένους; Ἀλλ' ἐν αὐταῖς
4 ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν. Ἀδύνατον γὰρ αἷ-
5 μα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ εἰς-
ερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· Θυσίαν καὶ προσ-
6 φορὰν οὐκ ἠθέλησας, ' σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλο-
7 καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. Τότε
εἶπον· Ἰδοὺ ἥκω, (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται
περὶ ἐμοῦ,) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου.
8 Ἀνώτερον λέγων· Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλο-
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐ-
9 δόκησας· (αἵτινες κατὰ ' τὸν νόμον προσφέρονται·) τό-
τε εἴρηκεν· Ἰδοὺ, ἥκω τοῦ ποιῆσαι ' τὸ θέλημά σου.
10 Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ
θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν ' διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ
11 '' σώματος ''' Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν
' ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐ-
τὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύ-
12 νανται περιελεῖν ἁμαρτίας· ' αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρ-
τιῶν προσενέγκας '' θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν

28. *r. om.* καὶ '' αἵματος ''' *add.* διὰ πίστεως.
2. δύνανται 2. *r. om.* οὐκ '' κἂν ἐπαύσαντο *Al. conject.* ἐπαύσαντο ἂν ''' κεκαθαρμένους. 5. ὠτία
8. → τὸν 9. † ὁ Θεὸς, 10. *add.* οἱ '' αἵματος ''' † τοῦ
11. ἀρχιερεὺς 12. ≈ οὗτος '' θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς,

ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν 13
οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 'Μιᾷ 13
γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγια-
ζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 15
Μετὰ γὰρ τὸ 'προειρηκέναι· Αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν δια- 16
θήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας· λέγει
κύριος· Διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ
ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 'καὶ τῶν 17
ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ 18
περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον 19
τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν 20
ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,
(τοῦτ' ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,) καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ 21
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς 22
καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς
καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ λελουμένοι τὸ 23
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς
ἐλπίδος ἀκλινῆ· (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·) καὶ 24
'κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ
καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν 25
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ
τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέ-
ραν. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ
τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ
ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ 27
κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς
ὑπεναντίους. Ἀθετήσας τὶς νόμον Μωϋσέως, χωρὶς 28
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πό- 29
σῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν
υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης

14. Μία γὰρ προσφορὰ   16. ∾ειρηκέναι·
17. *add.* ὕστερον λέγει·   24. *Conj.* κατακονῶμεν

κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
30 χάριτος ἐνυβρίσας; Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ
ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, ' λέγει κύριος· καὶ πά-
31 λιν· Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν τὸ ἐμ-
32 πεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. Ἀναμιμνήσκεσθε
δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν
33 ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων· τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς
τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς ' δε-
σμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόν-
των ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες
ἔχειν '' ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ''' ἐν οὐρανοῖς καὶ
35 μένουσαν. Μὴ ' ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν,
36 ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχε-
τε χρείαν· ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομί-
37 σησθε τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,
38 ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ. Ὁ δὲ δίκαιος
' ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδο-
39 κεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑπο-
στολῆς, εἰς ἀπώλειαν· ἀλλὰ πίστεως, εἰς περιποίησιν
ψυχῆς.

11 Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ' ὑπόστασις, πραγμά-
2 των ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-
3 τυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κα-
τηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ ' μὴ ἐκ
4 φαινομένων '' τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει
πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ,
δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ
τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν

30. ⇉λέγει κύριος· 34. r. δεσμοῖς μου '' † ἐν Al. ἑαυτοὺς ''' → ἐν οὐρανοῖς 33. ἀπολύητε 38. μου ἐκ πίστεως Al. ἐκ πίστεώς μου 1. ὑπόστασις πραγμάτων, 3. ἐκ μὴ '' ∾ τὸ βλεπόμενον

ἔτι ' λαλεῖ. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη, τοῦ μὴ ἰδεῖν 5
θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν
ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως ' αὐτοῦ μεμαρτύρηται
εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ. Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον 6
εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ
θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδό-
της γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς ' Νῶε περὶ τῶν μη- 7
δέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν
εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν
κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κλη-
ρονόμος. Πίστει ' καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξ- 8
ελθεῖν εἰς τὸν τόπον, ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πί- 9
στει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλο-
τρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξε- 10
δέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. Πίστει καὶ ' αὐτὴ 11
Σάῤῥα " δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, '''
καὶ παρὰ καιρὸν '''' ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν
ἐπαγγειλάμενον. Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ 12
ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
τῷ πλήθει, καὶ ' ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς
θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι 13
πάντες, μὴ ' λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥω-
θεν αὐτὰς ἰδόντες " καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαν-
τες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ 14
γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν, ὅτι πατρίδα ἐπιζη-
τοῦσι. Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλ- 15

4. r. ~ λαλεῖται. 5. → αὐτοῦ 7. Νῶε, περὶ τ. μ. βλεπομένων εὐλαβηθεὶς, 8. add. ὁ 11. αὐτὴ Σάῤῥα " add. ἡ στεῖρα ſ. στεῖρα οὖσα ''' add. εἰς τὸ τεκνῶσαι '''' r. ~ ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ 12. r. ὡσεὶ ἄμμος 13. κομισάμενοι " † καὶ πεισθέντες,

16 δον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νῦν δὲ κρείττονος
ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου. Διὸ οὐκ ἐπαισχύ-
νεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοί-
17 μασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ
τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν
18 ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη·
19 Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· λογισάμενος,
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐ-
20 τὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει περὶ μελλόν-
21 των εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πί-
στει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ
εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου
22 αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐ-
23 τοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύ-
βη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον
ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα
24 τοῦ βασιλέως. ' Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-
25 νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραὼ, μᾶλλον ἑλό-
μενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαι-
26 ρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν· μείζονα πλοῦτον ἡγη-
σάμενος τῶν ' Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ
27 Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει
κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βα-
28 σιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ' ὁρῶν ἐκαρτέρησε. Πί-
στει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵμα-
τος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγῃ αὐ-
29 τῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ
ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι, κατεπόθη-
30 σαν. Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα

24. *add.* Πίστει μέγας γενόμενος Μωϋσῆς, ἀνεῖλεν τὸν Αἰγύπτιον, κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. 26. *r.* τῶν ἐν Αἰγύπτῳ *Al.* ἐν Αἰγύπτου 27. ὁρῶντα

ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώ- 31
λετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει γάρ 32
με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε καὶ
Σαμψὼν, καὶ Ἰεφθάε, Δαυῒδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ
τῶν προφητῶν· οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι- 33
λείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν,
ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, 34
ἔφυγον ' στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθε-
νείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς
ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως 35
τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀνα-
στάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων 36
πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθη- 37
σαν, ' ἐπρίσθησαν, " ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας
ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμα-
σιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, (ὧν 38
οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος,) ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ
ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ 39
οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκο-
μίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖτ- 40
τόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειω-
θῶσι. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες 12
περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ' ὄγκον ἀποθέμενοι
πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς
τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφορῶντες εἰς 2
τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς
ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν,
αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ ' κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην 3

34. στόμα 37. *om.* ἐπρίσθησαν, *Al. om.* ἐπειράσθησαν, " *Conj.* ἐπυράσθησαν, *ſ.* ἐπυρώθησαν, *ſ.* ἐπρήσθησαν, *ſ.* ἐπηρώθησαν *etc.* 1. *Conj.* ὄκνον 2. *r.* ἐκάθισεν.

31. ἡ πόρνη) Vid. Jos. II. 1. In Heb. זונה — LXX Intt πορνην interpretatur — Vulg. meretricem — Chal. Int. "quae diversorio quosvis exciperet". Ex re ipsa quidem liquet mulierem peregrinos hospitio excipere solitam; sed nullum aliud profertur exemplum ex quo constet, voce זונה, cauponariam mulierem significari. Nihilo probabilior eorum sententia, qui putant eam & diversorium habuisse peregrinis apertum, & quaestum corpore fecisse; quae duo olim non raro conjuncta esse solebant, ut docebit Isaac Casaubonus. . Nos quidem non intercedimus, quominus casta tunc casta fuisse censeamus; sed nomen infame ei frustra impositum vix putamus. Potuit resipuisse, & ad meliorem frugem traducta, arte cauponaria, vitam sine ulla impudicitia sustentasse. — Clericus ad Jos. II. 1.

Mulier, quae nutrimenta parat & vendit, et peregrinantes hospitio excipit — Vid. Schleusneri Lex ad verbum.

ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντι-
λογίαν, ἵνα μὴ 'κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυό-
μενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν
5 ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρα-
κλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· Υἱέ μου,
μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ
6 ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστι-
7 γοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 'Εἰ παιδείαν ὑπο-
μένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ
8 ἐστιν υἱὸς, ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; Εἰ δὲ χωρίς ἐστε
παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ
9 καὶ οὐχ υἱοί. 'Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πα-
τέρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολ-
λῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων,
10 καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,
11 εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παι-
δεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ
λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.
12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα
13 γόνατα ἀνορθώσατε· καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς
ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλ-
14 λον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγια-
15 σμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦν-
τες, μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μή
τις 'ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα "ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύ-
16 της μιανθῶσι πολλοί· μή τις 'πόρνος, ἢ βέβηλος ὡς
Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια
17 αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ, ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονο-

3. κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, 7. Εἰς 9. Εἰ δὲ
15. ῥίζα, πικρίας "ἐν χολῇ, 16. πόρνος ἢ βέβη-
λος, ὡς

μῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τό-
πον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐ-
τήν. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ' ψηλαφωμένῳ '' ὄρει, 18
καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ ''' σκότῳ, καὶ
θυέλλῃ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς 19
οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο, μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
λόγον· (οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν 20
θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται '· καὶ, [οὕτω 21
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον,] Μωϋσῆς εἶπεν· Ἔκφο-
βός εἰμι καὶ ἔντρομος·) ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν 22
ὄρει· καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ·
καὶ ' μυριάσιν, ἀγγέλων πανηγύρει· καὶ ἐκκλησίᾳ πρω- 23
τοτόκων, ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς· καὶ κριτῇ θεῷ
πάντων· καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων· καὶ 24
διαθήκης νέας μεσίτῃ, Ἰησοῦ· καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ,
' κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ '' τὸν Ἄβελ. Βλέπετε, 25
μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἔφυγον, τὸν ἐπὶ ' γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, :
πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφό-
μενοι· οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ 26
ἐπήγγελται, λέγων· Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ ' σείω οὐ μόνον
τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, 27
δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς ' πεποιη-
μένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. Διὸ βασιλείαν 28
ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς ' λα-
τρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ '' αἰδοῦς καὶ εὐλα-
βείας. Καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. 29
Ἡ φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπι- 2 13

18. *Conj. add.* μὴ *s.* οὐ '' *om.* ὄρει, ''' ~ ζόφῳ,
20. † ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται· 22. μυριάσιν ἀγ-
γέλων· πανηγύρει καὶ 24. *r.* κρείττονα '' ~ τὸ *Al.*
conj. τὸ τοῦ 25. † τῆς 21. ~ σείσω 27. *Conj.* πε-
ποιημένων, 28. ~ λατρεύομεν '' ~ εὐλαβείας καὶ
δέους.

17. In h. loc. vox μετανοια non poenitentiam, quasi Esavo denegatam, sed Isaaci retractionem frustra quaesitam, denota[t] Hutchinson. Den.

λανθάνετε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες
3 ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμέ-
νοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν
4 σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη
ἀμίαντος· πόρνους ˈδὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.
5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν·
αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε
6 ἐγκαταλίπω· ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος
ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄν-
7 θρωπος; Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν,
οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀνα-
θεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν
8 πίστιν. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς,
9 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις
μὴ ˈπεριφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ
10 περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν
11 οὐκ ἔχουσιν ˈἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. Ὧν
γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα ˈπερὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ
ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατα-
12 καίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα
ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς ˈπύ-
13 λης ἔπαθε. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς
14 παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ
ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπι-
15 ζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως
διαπαντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι, καρπὸν χειλέων ὁμο-
16 λογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ
κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις
17 ˈεὐαρεστεῖται ὁ Θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν,
καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυ-

4. ∾ γὰρ 9. r. περιφέρεσθε· 10. om. ἐξουσίαν
11. om. περὶ ἁμαρτίας Al. transp. 12. πόλεως f. πα-
ρεμβολῆς 16. εὐεργετεῖται

χῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς
τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· 'ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· 'πεποίθαμεν 18
γὰρ, ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς
θέλοντες ἀναστρέφεσθαι· περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ 19
τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ 'νεκρῶν 20
τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι δια-
θήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι 21
ὑμᾶς ἐν παντὶ 'ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα
αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας "τῶν
αἰώνων· ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου 22
τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα
ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν 'Τιμόθεον ἀπολε- 23
λυμένον", μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάν- 24
τας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
λίας. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· 'ἀμήν. 25

17. λυσιτελὲς 18. ≈ πειθόμεθα 20. γῆς
21. *om.* ἔργῳ *Al. add.* καὶ λόγῳ " ⇉ τῶν αἰώνων·
23. *add.* ἡμῶν " *add.* πρὸς ὑμᾶς, 25. → ἀμήν.

ΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰάκωβος, θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος,
ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρα-
3 σμοῖς περιπέσητε ποικίλοις· γινώσκοντες, ὅτι τὸ δοκί-
4 μιον ὑμῶν ' τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. Ἡ δὲ
ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλό-
5 κληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πα-
σιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ δια-
κρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ
7 ῥιπιζομένῳ. Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι
8 λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου. Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατά-
9 στατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω
10 δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλού-
σιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
11 παρελεύσεται. Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι,
καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε,
καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕ-
τω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς ' πορείαις αὐτοῦ μαρανθή-
12 σεται. Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ' ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι

3. *om.* τῆς πίστεως 11. πορίαις *Conj.* ἐμπορίαις
12. ὑπομενεῖ

δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν
ἐπηγγείλατο ˮ ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μη- 13
δεὶς πειραζόμενος λεγέτω· Ὅτι ἀπὸ ˈ θεοῦ πειράζο-
μαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ
αὐτὸς οὐδένα. Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας 14
ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπι- 15
θυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀπο-
τελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελ- 16
φοί μου ἀγαπητοί. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα 17
τέλειον, ἄνωθέν ˈ ἐστι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν
ˮ φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀπο-
σκίασμα. Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, 18
εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμά-
των. ˈὭστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς 19
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆ-
σαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύ- 20
νην θεοῦ οὐ κατεργάζεται. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν 21
ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξα-
σθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυ-
χὰς ὑμῶν.

Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ ˈ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροα- 22
ταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς 23
λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατα-
νοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
κατενόησε γὰρ ἑαυτόν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως 24
ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέ- 25
λειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, ˈ οὗτος οὐκ
ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου,
οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ τις 26
δοκεῖ θρῆσκος ˈ εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐ-
τοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ

12. ˮ→ ὁ κύριος 13. † τοῦ 17. ἐστι, καταβαῖνον
ˮ *Conj.* πνευμάτων, 19. ∾ Ἴστε, 22. νόμου,
25. → οὗτος *Al.* οὕτως, 26. r. ∾ εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ

27 θρησκεία. Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ ' τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ, αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς
καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν
ἀπὸ τοῦ κόσμου.
2 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν
πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ' τῆς δόξης.
2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυ-
σοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
3 ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα
τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε '· Σὺ κάθου ὧδε
καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κά-
4 θου '' ὧδε ''' ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου· ' καὶ '' οὐ διεκρί-
θητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
5 ''' πονηρῶν; Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ
Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου ' πλουσίους
ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγεί-
6 λατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν
πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν,
7 καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; Οὐκ αὐτοὶ
βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;
8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν, κατὰ τὴν γραφήν·
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, καλῶς ποι-
9 εῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε,
10 ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. Ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε
11 πάντων ἔνοχος. Ὁ γὰρ εἰπών· Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε
καὶ· Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ,
12 γέγονας ' παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω
ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.
13 Ἡ γὰρ κρίσις ' ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· '' κα-
τακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

27. ⇄ τῷ om. τῆς δόξης. *Alii transp.* 3. † αὐτῷ·
'' ⇄ ὧδε ''' ἐπὶ 4. ⇄ καὶ '' *om.* οὐ ''' πονηρῶν.
5. † τούτου 11. ἀποστάτης 13. ∾ ἀνέλεος '' † καὶ
Al. κατακαυχᾶ τε *Al.* κατακαυχάσθω δὲ

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις 14
ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι
αὐτόν; Ἐὰν ' δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, 15
" καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ 16
τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, ' θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ
σώματος, τί τὸ ὄφελος; Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ 17
ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν. Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Σὺ 18
πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν
σου ' χωρὶς τῶν ἔργων " σου, κἀγὼ δείξω σοι ''' ἐκ
τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν '''' μου. Σὺ πιστεύεις, ὅτι 19
ὁ θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πι-
στεύουσι, καὶ φρίσσουσι. Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄν- 20
θρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ' νεκρά
ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώ- 21
θη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον; Βλέπεις, ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐ- 22
τοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; καὶ ἐπλη- 23
ρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ
θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην· καὶ ' φίλος
θεοῦ ἐκλήθη. Ὁρᾶτε", ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄν- 24
θρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; Ὁμοίως δὲ καὶ 25
Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη
τοὺς ' ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; Ὥσπερ 26
γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω
καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

Μὴ ' πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰ- 3
δότες, ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. Πολλὰ γὰρ πταίο- 2
μεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος
ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
' Ἴδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλ- 3

15. ⇉ δὲ " ἢ 16. ἐργάζεσθε 18. *r.* ἐκ " ⇉ σου,
''' τὰ ἔργα μου ἐκ τῆς πίστεώς μου. '''' ⇉ μου.
20. ἀργή 23. δοῦλος 24. † τοίνυν 25. κατασκό-
πους, 1. *Conj.* πολυλάλοι 3. *r.* Ἰδοὺ, *Al.* ∾ Εἰ δὲ

λομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
4 σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα, τηλι-
καῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα,
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ
5 τοῦ ' εὐθύνοντος βούληται. Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μι-
κρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ, ' ὀλίγον πῦρ
6 ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος
τῆς ἀδικίας· ' οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς
μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογί-
ζουσα τὸν '' τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη
7 ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ
πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ
8 δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν
οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάσχετον κα-
9 κὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν
τὸν ' θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
10 ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ
αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ
11 χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. Μήτι ἡ
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πι-
12 κρόν; Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆ-
σαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; ' οὕτως '' οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ
13 ποιῆσαι ὕδωρ. Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν;
δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν
14 πραΰτητι σοφίας· εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρι-
θείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύ-
15 δεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας; Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία
ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ᾽ ἐπίγειος, ψυχικὴ δαιμο-
16 νιώδης. Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκατα-
17 στασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικὴς,

4. ἰθύνοντος 5. ἡλίκον 6. ⇉ οὕτως '' ∾ τρόχον
9. ∾ κύριον 12. ⇉ οὕτως '' r. οὐδεμία πηγὴ ἁλυ-
κὸν καὶ γλυκὺ

εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκρι-
τος ' καὶ ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ ' δικαιοσύνης ἐν 18
εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

Πόθεν πόλεμοι ' καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, 4
ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς
μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· ' φονεύετε 2
καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ
πολεμεῖτε, " οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·
αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα 3
ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. Μοιχοὶ καὶ μοιχα- 4
λίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ' ἔχθρα τοῦ
Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου,
ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. Ἢ δοκεῖτε, ὅτι κενῶς 5
ἡ γραφὴ ' λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ
κατῴκησεν ἐν ἡμῖν; Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ 6
λέγει '· Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς
δὲ δίδωσι χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε 7
τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ 8
Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ,
καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. Ταλαιπωρήσατε καὶ 9
πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. Ταπεινώ- 10
θητε ἐνώπιον ' τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ 11
καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ, ' καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νό-
μου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ
ποιητὴς " νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης 12

17. ⊐ καὶ 18. † τῆς 1. ∾ καὶ πόθεν μάχαι 2. φθονεῖτε " *r.* οὐκ ἔχετε δὲ, *Al.* ∾ καὶ οὐκ ἔχετε, 4. ἐχθρὰ 5. *r.* λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ *Al.* λέγει πρὸς φθόνον; (*ſ.* φθόνον·) Ἐπιποθεῖ *ſ.* Ἐπιποθεῖ δὲ *ſ.* ὅτι ἐπιποθεῖ 6. *add.* κύριος· *Al. add.* Σολομών· 10. ⊐ τοῦ 11. ∾ ἢ " νόμου. Ἀλλὰ κριτὴς εἷς ἐστιν,

ˈ καὶ κριτὴς, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ ˮ δὲ
τίς εἶ, ˈˈˈ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον ˈ καὶ αὔριον ˮ πο-
ρευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ
ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν·
14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· (ποία γὰρ ἡ ζωὴ
ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ˈ ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
15 ἔπειτα ˮ δὲ ἀφανιζομένη·) ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν
ὁ κύριος ˈ θελήσῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο
16 ἢ ἐκεῖνο· νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν.
17 Πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. Εἰδότι οὖν κα-
λὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.
5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ
2 ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. Ὁ πλοῦ-
τος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέ-
3 γονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ
ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται
τὰς σάρκας ˈ ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
4 ἡμέραις. Ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
των τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφʼ ὑμῶν, κρά-
ζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου
5 σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς ˈ καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν
6 ἡμέρᾳ σφαγῆς. Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον·
οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς παρουσίας
τοῦ κυρίου. Ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπʼ αὐτῷ, ἕως ἂν λάβῃ

12. *r. om.* καὶ κριτὴς, ˮ *r. om.* δὲ ˈˈˈ ∾ ὁ κρίνων τὸν πλησίον; 13. *r.* ἢ ˮ *r.* πορευσόμεθα .. ποιήσομεν .. ἐμπορευσόμεθα .. κερδήσομεν· 14. ∾ ἔσται *Al.* ἐστε ˮ *om.* δὲ *Al.* καὶ *f.* δὲ καὶ 15. θελήσῃ, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν 3. ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε *Al.* ὑμῶν ὡς πῦρ, ὃ ἐθησ. *Al.* ὑμῶν ὁ ἰός· ὡς πῦρ ἐθησ. 5. σάρκας

'ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, 8
στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυ-
ρίου ἤγγικε. Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελ- 9
φοὶ, ἵνα μὴ 'κριθῆτε· ἰδοὺ, "ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν
ἕστηκεν. Ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακο- 10
παθείας καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλά-
λησαν 'τῷ ὀνόματι κυρίου. Ἰδοὺ, μακαρίζομεν τοὺς 11
'ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ
"τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι '''πολύσπλαγχνός ἐστιν ''''ὁ
κύριος καὶ οἰκτίρμων.

Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε 12
τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον·
ἤτω δὲ 'ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ
"ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις, 13
ψαλλέτω. Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς 14
πρεσβυτέρους 'τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν
ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ, ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου. Καὶ ἡ 'εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κά- 15
μνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκὼς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε ἀλλή- 16
λοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων,
ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ 17
προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς
γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· καὶ πάλιν προσηύ- 18
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστη-
σε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν 19
πλανηθῇ ἀπὸ 'τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,

7. *om.* ὑετὸν 9. *r.* κατακριθῆτε· " *r. om.* ὁ
19. *add.* ἐν *f.* ἐπὶ 11. ∾ ὑπομείναντας " ἔλεος
''' ∾ πολυεύσπλαγχνός '''' ⇄ ὁ κύριος 12. *add.* ὁ λό-
γος " εἰς κρίσιν *Al.* εἰς ὑπόκρισιν 14. *om.* τῆς ἐκ-
κλησίας 15. προσευχὴ 19. *add.* τῆς ὁδοῦ

20 γινωσκέτω, ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης
ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ' ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει
πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1 Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρ-
επιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας,
2 Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, κατὰ ' πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς, ἐν
ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ " ῥαντισμὸν αἵμα-
τος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυν-
θείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεν-
νήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ' ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
4 Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς
5 ' ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-
στεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
6 ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον ἐστὶ)
7 λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον
ὑμῶν τῆς πίστεως ' πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολ-
λυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς
ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
8 Χριστοῦ· ὃν οὐκ ' εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν, ἄρτι μὴ
ὁρῶντες ", πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλα-

20. *add.* αὐτοῦ *f.* αὐτοῦ 2. πρόθεσιν " ῥαντισμῷ
3. ζωῆς 4. ἡμᾶς, 7. *r.* πολὺ τιμιώτερον 8. ἰδόν-
τες " *add.* πιστεύετε,

λήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πί- 9
στεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. Περὶ ἧς σωτηρίας 10
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς
ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐρευνῶντες, εἰς τίνα ἢ 11
ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα ˈΧριστοῦ,
προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς
μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη, ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, 12
ˈὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ
τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ˈˈἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀπο-
σταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι πα-
ρακύψαι.

Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, 13
ˈνήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὡς τέκνα ὑπα- 14
κοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ
ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς 15
ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε·
διότι γέγραπται· Ἅγιοι ˈγένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. 16
Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρί- 17
νοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροι-
κίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες, ὅτι οὐ φθαρ- 18
τοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας
ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵμα- 19
τι, ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, Χριστοῦ· προε- 20
γνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος
δὲ ἐπ' ˈἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, τοὺς δι' αὐτοῦ 21
ˈπιστεύοντας εἰς Θεὸν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλ-
πίδα εἶναι εἰς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν 22
τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας ˈδιὰ πνεύματος εἰς φιλαδελ-
φίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγα-

11. *om.* Χριστοῦ, *Al.* Θεοῦ, 12. r. ∾ ἡμῖν ˈˈ→ ἐν
13. νήφοντες τελείως, 16. ∾ ἔσεσθε, 20. ∾ ἐσχάτου
21. πιστοὺς 22. ⇉ διὰ πνεύματος

10. See Hosea Ch. I. 10 & II. 23 — in order to reconcile this passage with his hypothesis upon Lo-ammi Bp. Horsley has to suppose y words "people" & "no people" in this place applies only in a spiritual sense. For he imagines that y Jews will continue to be "no people" of God until their great restoration at y Millennium. But this passage alone was considered as an insurmountable objection to that doctrine by y learned Dr. Pocock. It would lead us to suppose that y prophecies of Hosea looked no further forward than y advent of y Messiah if so far. See Bp. Horsley's Hosea — Pref. p. XXIV.

23 τήσατε ἐκτενῶς· ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρ-
τῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος ' θεοῦ καὶ μέ-
24 νοντος''. Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα
' αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ
25 ἄνθος '' αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς
τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
2 εἰς ὑμᾶς. Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα
δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλα-
2 λιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα
ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε ' εἰς σωτηρίαν·
3.4 εἴπερ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. Πρὸς ὃν
προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀπο-
5 δεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον, καὶ
αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες ' οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευμα-
τικὸς, '' ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυ-
6 σίας, εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ' Διό-
τι '' περιέχει ''' ἐν τῇ γραφῇ· Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λί-
θον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων
7 ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς
πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, ' λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,
8 καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου· ' οἳ
'' προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, ''' εἰς ὃ καὶ ἐτέ-
9 θησαν. Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευ-
μα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρε-
τὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς
10 τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ Hos.2:23
λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

23. *om.* θεοῦ *Al. transp.* '' † εἰς τὸν αἰῶνα.
24. *r.* ∾ ἀνθρώπου ὡς '' ⊐ αὐτοῦ 2. *r. om.* εἰς σωτη-
ρίαν· 5. ἐποικοδομεῖσθε, '' *add.* εἰς 6. *r.* Διὸ καὶ
'' *Conj.* περιέχεται ''' ἡ γραφή· 7. λίθος *Al. om.* λί-
θον .. γωνίας, καὶ 8. ὅσοι *Al. conject.* οἷς *Al.* ἢ
'' προσκόπτουσι τῷ λόγῳ. ''' ὃν καὶ ἠθέτησαν.

Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπι- 11
δήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν 12
ἐν τοῖς ἔθνεσιν ' ἔχοντες καλήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλα-
λοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων,
ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκο-
πῆς. Ὑποτάγητε ' οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ '' κτίσει 13
διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι· εἴτε 14
ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν ' κα-
κοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· (ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ 15
θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·) ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ 16
ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν,
ἀλλ' ὡς δοῦλοι ' Θεοῦ. Πάντας τιμήσατε· τὴν ἀδελ- 17
φότητα ἀγαπᾶτε· τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασιλέα
τιμᾶτε.

Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς 18
δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ
καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις ', εἰ διὰ συνείδη- 19
σιν '' Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. Ποῖον 20
γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπο-
μενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομε-
νεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλή- 21
θητε· ὅτι καὶ Χριστὸς ' ἔπαθεν ὑπὲρ '' ὑμῶν, ὑμῖν ὑπο-
λιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνε-
σιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη 22
δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορούμενος οὐκ 23
ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ
κρίνοντι ' δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνή- 24
νεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς

12. ἔχοντας *Al.* ἔχειν 13. ⁝ οὖν '' φύσει *Al. conject.* κρίσει 14. † μὲν 16. Θεοῦ πάντας 19. *add.* παρὰ τῷ Θεῷ, '' ἀγαθὴν 21. ἀπέθανεν '' ~ ἡμῶν, ὑμῖν *Al.* ἡμῶν, ἡμῖν 23. ἀδίκως·

ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ
25 τῷ μώλωπι ' αὐτοῦ ἰάθητε. Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα
' πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.
3 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς
τῶν γυναικῶν ' ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου '' κερδηθήσων-
2 ται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν
3 ὑμῶν. Ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν, ' ἐμπλοκῆς τριχῶν
καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων, κόσμος·
4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ' ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρ-
τῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώ-
5 πιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ
ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ' ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν
6 ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς Σάρρα
ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγε-
νήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδε-
7 μίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες
κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ ' σκεύει τῷ γυναικείῳ,
ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ '' συγκληρονόμοι χάριτος
''' ζωῆς, εἰς τὸ μὴ '''' ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλά-
9 δελφοι, εὔσπλαγχνοι, ' ταπεινόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες
κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐ-
ναντίον δὲ εὐλογοῦντες· ' εἰδότες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλή-
10 θητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ὁ γὰρ θέλων
ζωὴν ' ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν
γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ
11 λαλῆσαι δόλον· ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω

24. → αὐτοῦ 25. πλανώμενοι· 1. ὑποταγῆς '' ∾ κερδηθήσονται, 3. ἐκ πλοκῆς 4. *Conject.* ἀνθρώποις ſ. κόσμος, 5. ∾ εἰς Θεὸν, 7. μέρει '' r. ∾ συγκληρονόμοις ''' ζώσης, '''' r. ἐκκόπτεσθαι 8. r. φιλόφρονες, 9. ⇄ εἰδότες, 10. καὶ ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν

ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. Ὅτι 12
οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς
δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κα-
κά. Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ' μιμη- 13
ταὶ γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, 14
μακάριοι. Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ
ταραχθῆτε· κύριον δὲ τὸν ' Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρ- 15
δίαις ὑμῶν. Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παν-
τὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
" μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγα- 16
θὴν, ἵνα ἐν ᾧ ' καταλαλῶσιν ὑμῶν " ὡς κακοποιῶν,
καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν
Χριστῷ ἀναστροφήν. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, 17
εἰ ' θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦν-
τας· ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ ' περὶ ἁμαρτιῶν " ἔπαθε, 18
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ ''' πνεύματι· ' ἐν 19
ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ " ''' πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυ-
ξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ' ὅτε " ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ 20
μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κι-
βωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι (τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ) ψυχαὶ δι-
εσώθησαν δι' ὕδατος· ' ὃ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει 21
βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν,) δι' ἀναστάσεως Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ· ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς 22
εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξου-
σιῶν καὶ δυνάμεων. Χριστοῦ οὖν παθόντος ' ὑπὲρ 4

13. ∾ ζηλωταὶ 15. ∾ Χριστὸν " *add.* ἀλλὰ
16. ∾ καταλαλοῦσιν " *om.* ὡς κακοποιῶν, 17. *r.* θέ-
λει 18. ὑπὲρ ἡμῶν *Al.* περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ὑμῶν
" ∾ ἀπέθανε, ''' † τῷ 19. *Conject.* Νῶε καὶ *ſ.*
Ἐνὼχ καὶ *ſ.* ἐν ᾧ καὶ Ἐνὼχ " *add.* κατακλεισμέ-
νοις ''' πνεύματι *Al.* πνεύματι ἁγίῳ 20. ὅτε
" *r.* ἅπαξ ἐξεδέχετο *Al.* ἅπαξ ἐδέχετο 21. *r.* ᾧ
Conject. οὗ 1. → ὑπὲρ ἡμῶν

18, 19, 20.) See a sermon on these verses "on Christ's descent into Hell" subjoined to his Translation of Hosea by Bp. Horsley:— in wh. he undertakes to shew that ye soul of Jesus really went down to ye place where ye souls of men reside in their intermediate state between death & judgement & preached to them!!! —

ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε,
2 (ὅτι ὁ παθὼν "ἐν σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρτίας,) εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν
3 ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. Ἀρκετὸς γὰρ 'ἡμῖν
ὁ παρεληλυθὼς χρόνος "τοῦ βίου τὸ '''θέλημα τῶν
ἐθνῶν κατεργάσασθαι, ''''πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμί-
4 τοις εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόν-
των ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασ-
5 φημοῦντες· οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι
6 κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νε-
κροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ 'ἀνθρώπους
σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν,
8 καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς. Πρὸ πάντων δὲ τὴν
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι 'ἡ ἀγάπη
9 "καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους,
10 ἄνευ 'γογγυσμῶν· ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς
ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποι-
11 κίλης χάριτος θεοῦ. Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ·
εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα
ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.
12 Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς
πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνον-
13 τος· ἀλλὰ 'καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθή-
μασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
14 αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνό-
ματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς 'δόξης "καὶ τὸ

1. "⇉ἐν 3.→ἡμῖν *Al.* ὑμῖν "⇉τοῦ βίου '''≈βού-
λημα ''''πεπορευμένοις 6. ἄνθρωπον 8.⇉ἡ
"≈καλύπτει 9. ≈γογγυσμοῦ· 13. *r.* καθὼς
14.∾δόξης καὶ τῆς δυνάμεως καὶ "*om.* καὶ τὸ

τοῦ Θεοῦ ''' πνεῦμα ἐφ' ἀναπαύεται· '''' κατὰ μὲν
αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. Μὴ 15
γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακο-
ποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς, 16
μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ ' μέρει
τούτῳ. Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ 17
οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ 18
δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ
φανεῖται; Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ 19
Θεοῦ, ' ὡς πιστῷ κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς
'' ἑαυτῶν ἐν ''' ἀγαθοποιΐᾳ.

Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ, ' ὁ συμ- 5
πρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων,
ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·
ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον ' τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦν- 2
τες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως ''· μηδὲ αἰσχροκερ-
δῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ' ὡς κατακυριεύοντες ' τῶν 3
κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φα- 4
νερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντι-
νον τῆς δόξης στέφανον. Ὁμοίως νεώτεροι ὑπο- 5
τάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις ' ὑποτασσό-
μενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην '' ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ
Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι
χάριν. Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ 6
Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ '· πᾶσαν τὴν μέριμναν 7
ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε· ' ὁ ἀντίδικος ὑμῶν 8
διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, '' περιπατεῖ, ζητῶν

14. ''' ὄνομα *Al.* ὄνομα καὶ πνεῦμα '''' ⇉ κατὰ μὲν .. δοξάζεται. 16. ≈ ὀνόματι 19. *om.* ὡς '' ∾ αὐτῶν ''' ἀγαθοποιΐαις. 1. ὡς 2. τοῦ κυρίου, *Al. om.* '' *add.* κατὰ Θεόν· 3. τοῦ κλήρου, 5. → ὑποτασσόμενοι, '' ἐγκολπώσασθε· 6. ' *add.* ἐπισκοπῆς· 8. † ὅτι '' περιέρχεται,

9 ‴ τίνα καταπίῃ· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδό-
τες, τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν
ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.
10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ' ἡμᾶς εἰς τὴν
αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόν-
τας, αὐτὸς " καταρτίσαι ‴ ὑμᾶς, ⁗ στηρίξει, σθενώσει,
11 θεμελιώσει. Αὐτῷ ' ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λο-
γίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρ-
τυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν
13 ' ἑστήκατε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν ' Βαβυλῶνι συνεκλε-
14 κτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους
ἐν φιλήματι ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χρι-
στῷ ' Ἰησοῦ."

ΠΕΤΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 Συμεὼν ' Πέτρος, δοῦλος " καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
2 τοῦ ‴ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει ' τοῦ Θεοῦ,
καὶ " Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ‴ ἡμῶν.

8. ‴ τινὰ καταπιεῖν. 10. ∾ ὑμᾶς " ≈ καταρτίσει ‴ → ὑμᾶς, ⁗ r. ∾ στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι. *Al.* ⇉ θεμελιώσει. 11. → ἡ δόξα καὶ 12. στῆτε. 13. Ἰόππῃ *Al.* Ῥώμῃ *Al. add.* ἐκκλησία 14. ⇉ Ἰησοῦ. " † Ἀμήν. 1. *Conject. om.* Πέτρος, " *om.* καὶ ἀπόστολος ‴ κυρίου 2. *om.* τοῦ Θεοῦ καὶ " *add.* σωτῆρος ‴ ἡμῶν· ὡς

ʼΩς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς 3
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν ' δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώ-
σεως τοῦ καλέσαντες ἡμᾶς " διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· (δι' 4
' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια επαγγέλματα δεδώρη-
ται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως,
ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ " ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς·)
' καὶ " αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, 5
ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ
τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά- 6
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ
ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλα- 7
δελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. Ταῦτα 8
γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς
οὐδὲ ' ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, 9
τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρι-
σμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ' ἁμαρτημάτων. Διὸ μᾶλλον, 10
ἀδελφοὶ, σπουδάσατε ' βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταί-
σητέ ποτε. Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται 11
ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὸ οὐκ ' ἀμελήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ 12
τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ πα-
ρούσῃ ἀληθείᾳ. Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν 13
τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·
εἰδὼς, ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ ' σκηνώματός 14
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδή-

3. δεδωρημένα, *Al.* δεδωρημένοις. " ∾ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ· 4. ὃν " ἐπιθυμίας *Al.* ἐπιθυμίας καὶ 5. *Conject.* κατ' " αὐτοὶ δὲ σπ. *Al. conj.* αὐτοὶ δὲ τούτῳ σπ. 8. ἀπράκτους 9. *r.* ∾ ἁμαρτιῶν. 10. *add.* ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βεβαίαν .. ποιῆσθε· 12. ∾ μελλήσω 14. σώματος

15 λωσέ μοι. ' Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε, ἔχειν ὑμᾶς
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖ-
16 σθαι. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθή-
σαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
· Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενη-
17 θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ
Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ
τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν
18 ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. Καὶ
ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνε-
19 χθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ' ἁγίῳ, καὶ
ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον· ᾧ καλῶς
ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν ' αὐχμηρῷ
τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ '' φωσφόρος ἀνατεί-
20 λῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον γινώσκον-
τες, ὅτι πᾶσα ' προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
21 γίνεται. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ
προφητεία, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλά-
λησαν ' '' ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.
2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς
καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισά-
ξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς
δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώ-
2 λειαν· (καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς
' ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημη-
3 θήσεται·) καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ' ὑμᾶς
ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ
4 ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς
ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν ' τηρουμένους·

15. Σπουδάσατε 18. *r.* ἁγίῳ. Καὶ 19. ἀχμηρῷ
'' ἑωσφόρος 20. γραφὴ προφητείας, 21. † οἱ
'' *om.* ἅγιοι 2. *r.* ἀπωλείαις, 3. *add.* εἰς *Conject.*
4. *r.* τετηρημένους·

καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον Νῶε 5
δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας 6
τεφρώσας 'καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελ-
λόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ δίκαιον Λὼτ καταπο- 7
νούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς ἐῤῥύσατο· (βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, 8
ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δι-
καίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·) οἶδε κύριος εὐσε- 9
βεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν
κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω 10
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριό-
τητος καταφρονοῦντας. Τολμηταὶ, αὐθάδεις, δόξας
οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ 11
δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' 'αὐτῶν ''πα-
ρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα 12
ζῶα, 'φυσικὰ, γεγεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν,
ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
καταφθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἡδονὴν 13
ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ 'τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι,
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ''ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμε-
νοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς 'μοιχαλίδος καὶ 14
''ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρί-
κτους, καρδίαν ''' γεγυμνασμένην '''' πλεονεξίας ἔχοντες,
κατάρας τέκνα, καταλιπόντες 'εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανή- 15
θησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
''Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν 16
ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου
φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παρα-

6. *om.* καταστροφῇ 11. ἑαυτῶν ''⇉παρὰ κυρίῳ
12. γεγενημένα φυσικὰ *Al. om.* φυσικά. 13. τροφὴν,
''∾ἀγάπαις 14. μοιχαλίας ''∾ἀκαταπαύστου
''' γεγεμισμένην '''' r.∾πλεονεξίαις 15. † τὴν
'' Βεὼρ,

17 φρονίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, 'καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ
λαίλαπος ἐλαυνόμεναι· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους " εἰς
18 αἰῶνα τετήρηται· Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγ-
γόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις 'σαρκὸς, ἀσελγείαις,
τοὺς " ὀλίγως ''' ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρε-
19 φομένους· ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ
δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται,
20 τούτῳ καὶ δεδούλωται. 'Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιά-
σματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆ-
ρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡτ-
τῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώ-
21 των. Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς, μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν
ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
22 παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. Συμβέβηκε δὲ
αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας
ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ· Ὗς λουσαμένη, εἰς κύλι-
σμα βορβόρου.

3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπι-
στολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλι-
2 κρινῆ διάνοιαν· μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων
ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς 'τῶν ἀποστόλων
3 " ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος· τοῦτο πρῶ-
τον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμε-
ρῶν 'ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυ-
4 μίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ἡ
ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέ-
ρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτί-
5 σεως. Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδα-
6 τος συνεστῶσα, τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' 'ὧν ὁ τότε

17. r. νεφέλαι ὑπὸ " ⇉ εἰς αἰῶνα 18. r. σαρκὸς, ἐν ἀσελγείαις, *Al.* ≈ σαρκὸς ἀσελγείας, " r. ὄντως ''' ≈ ἀποφεύγοντας 20. Οἱ *et mox* καὶ γέγονεν 2. διὰ τῶν *Conj.* " ὑμῶν 3. r. *om.* ἐν ἐμπαιγμονῇ 6. ὃν *f.* οἷ

κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν οὐρα- 7
νοὶ καὶ ἡ γῆ ' τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι " εἰσί,
πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας
τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. '' Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λαν- 8
θανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ
ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. Οὐ βρα- 9
δύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα
ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ ' εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός
" τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆ-
σαι. Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ', ἐν ᾗ οἱ 10
οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσού-
μενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα " κατα-
καήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποτα- 11
ποὺς δεῖ ὑπάρχειν ' ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
εὐσεβείαις; προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρου- 12
σίαν τῆς τοῦ ' θεοῦ ἡμέρας, δι᾽ ἣν οὐρανοὶ πυρούμε-
νοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα " τήκεται.
Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν ' κατὰ τὸ ἐπάγ- 13
γελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοι-
κεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε 14
ἄσπιλοι καὶ ' ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ 15
τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖ-
σθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος
κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ 16
ἐν πάσαις ' ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ
τούτων· ἐν " οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ
ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς,
πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγα- 17

7. r. τῷ αὐτῷ " εἰσὶ πυρί, 8. Ἓν δὲ τούτῳ
9. ≈ δι᾽ ὑμᾶς, *Al.* ∾ εἰς ὑμᾶς, " τινα 10. † ἐν νυκτί,
" ἀφανισθήσεται. *Al.* εὑρεθήσεται. 11. ὑμᾶς; Ἐν
12. κυρίου , " τακήσεται. 13. καὶ τὰ ἐπαγγέλματα
14. ∾ ἄμωμοι 16. *om.* ταῖς " ∾ αἷς

στοὶ, προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν
ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
18 στηριγμοῦ· αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δό-
ξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος· ˈἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν
2 ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· (καὶ ἡ ζωὴ
ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν
3 πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ˈἡμῖν·) ὃ ἑωράκα-
μεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ˈὑμῖν, ἵνα καὶ
ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ
ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
4 Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ταῦτα γράφομεν ˈὑμῖν, ἵνα ἡ
χαρὰ ˈˈὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ˈἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐ-
τοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ
6 σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι
κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περι-
πατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·
7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν
τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ˈἀλλήλων, καὶ τὸ

18. → ἀμήν. 2. *add.* ἐν 3. *add.* καὶ 4. ∾ ἡμεῖς, ˈˈ ἡμῶν 5. r. ∾ ἐπαγγελία, 7. αὐτοῦ.

αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ '' καθαρίζει ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρ- 8
τίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας 9
ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρ-
τίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν εἴ- 10
πωμεν, ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐ-
τὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία 2
μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν
τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰη-
σοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ 2
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον,
ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, 3
ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Ὁ λέγων· Ἔγνωκα 4
αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. Ὃς δ' ἂν 5
τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐν
αὐτῷ ἐσμεν. Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, κα- 6
θὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς ' οὕτως περιπα-
τεῖν. ''Αγαπητοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, 7
ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ
ἡ παλαιὰ, ἔστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε '' ἀπ' ἀρχῆς.
Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ' ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς 8
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν '' ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία ''' παράγεται, καὶ
τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. Ὁ λέγων ἐν τῷ 9
φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκο-
τίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, 10
ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν·
ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ 11

7. '' καθαριεῖ 6. om. οὕτως 7. r. 'Αδελφοὶ
'' ⇉ ἀπ' ἀρχῆς· 8. ὑμῖν· ὅ ἐστιν '' ∾ ἡμῖν·
''' παραγίνεται,

23. It is curious, that in King James's version this last clause "He that acknowledgeth the Son hath the Father also," is printed as spurious, or as a mere supplement; though it stands upon the highest ground of evidence. Eclectic Review. of Imp. Vers.

ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι
ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, ˈτεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρ-
13 τίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε ˈτὸν ἀπ' ἀρχῆς· γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν· ''γράφω ὑμῖν, παιδία,
14 ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ˈἜγραψα ὑμῖν, πατέ-
ρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἔγραψα ὑμῖν,
νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν
15 ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. Μὴ ἀγα-
πᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ ˈπατρὸς
16 ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζο-
νεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ
17 κόσμου ἐστί. Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυ-
μία ˈαὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει
18 εἰς τὸν αἰῶνα. Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ
καθὼς ἠκούσατε, ˈὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν
ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν, ὅτι
19 ἐσχάτη ὥρα ἐστίν· Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ'
ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ
20 ἡμῶν. Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ
21 οἴδατε πάντα. Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν
ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος
22 ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ
μὴ ὁ ἀρνούμενος, ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός;
οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα
23 καὶ τὸν υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν
πατέρα ἔχει· ˈὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα

12. παιδία 13. *Conject.* αὐτὸν *Al.* τὸ ''∾ἔγραψα
14. *om.* Ἔγραψα . . . ἀρχῆς, 15. Θεοῦ 17. → αὐ-
τοῦ· 18. *om.* ὅτι 23. *r. om.* ὁ ὁμολογῶν . . . ἔχει.

ἔχει. Ὑμεῖς 'οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέ- 24
τω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ
ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. Καὶ αὕτη 25
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν 26
πλανώντων ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς τὸ 'χρίσμα ὃ ἐλάβετε 27
ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε, ἵνα
τις διδάσκῃ ''ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ '''αὐτὸ χρίσμα διδά-
σκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ
ἔστι 'ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, ''μενεῖτε ἐν
αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα 28
'ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυν-
θῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

Ἐὰν 'εἰδῆτε, ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε, ὅτι πᾶς 29
ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται. Ἴδε- 3
τε, ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα
Θεοῦ κληθῶμεν'. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει
ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα 2
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη, τί ἐσόμεθα· οἴδα-
μεν 'δὲ, ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν, καθώς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν 3
ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖ-
νος ἁγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν 4
ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. Καὶ 5
οἴδατε, ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας
'ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. Πᾶς ὁ 6
ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων,
οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. 'Τεκνία, 7
μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δί-
καιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. Ὁ ποιῶν 8

24. ⇉οὖν 27. χάρισμα *Al.* πνεῦμα ''ὑμᾶς ἄλλος· τὸ *Al. om.* ὡς '''∾αὐτοῦ 'ψεῦδος, καὶ ''∾μένετε 28. ἐὰν 29. ἴδητε, 1. *add.* καὶ ἐσμεν. 2. ⇉δὲ, 5. ⇉ἡμῶν 7. Παιδία

τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς
9 τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ
γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι
σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρ-
10 τάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. Ἐν τούτῳ φανε-
ρά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβό-
λου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ
11 τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ ' ἀγγελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
12 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ
ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
13 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί
14 ' μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι
μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι
ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν,
15 μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε, ὅτι πᾶς ἀνθρω-
ποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένου-
16 σαν. Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην', ὅτι
ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς
17 ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι. Ὃς
δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα
18 αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ' μένει ἐν
αὐτῷ; Τεκνία ' μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ '' τῇ
19 γλώσσῃ, ἀλλ' ''' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ ἐν τούτῳ
' γινώσκομεν, ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν
20 αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅτι, ἐὰν καταγι-
νώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ' ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς

11. ἐπαγγελία, 13. ⇄ μου, 16. *add.* τοῦ Θεοῦ, *f.* αὐτοῦ, 17. μενεῖ 18. ⇄ μου, '' *r. om.* τῇ ''' *r. om.* ἐν
19. ∾ γινωσκόμεθα, 20. *om.* ὅτι *Al. conject.* ἔτι

καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοὶ, ἐὰν 21
ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχο-
μεν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν 22
παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ
ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 23
ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ' πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, κα-
θὼς ἔδωκεν ἐντολὴν " ἡμῖν. Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντο- 24
λὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ
ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύ-
ματος, οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ 4
δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι
πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.
Ἐν τούτῳ ' γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦ- 2
μα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα,
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· ' Καὶ πᾶν πνεῦμα " ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
''' τὸν Ἰησοῦν ', ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι
τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, " ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ
νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, 4
τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν
ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· 5
διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐ-
τῶν ἀκούει. Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων 6
τὸν Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ,
οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ 7
τοῦ Θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ', ἐκ τοῦ Θεοῦ γε-
γέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ 8

23. ∾ πιστεύωμεν " *om.* ἡμῖν. 2. ∾ γινώσκεται
3. *om.* Καὶ πᾶν . . οὐκ ἔστι· " ὃ λύει τὸν. ''' → τὸν
' + Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, " *Conject.* ὃν
7. *add.* τὸν Θεὸν,

9 ἔγνω τὸν Θεὸν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. Ἐν τούτῳ
ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
10 ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη,
οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς
ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν
11 περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς
ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγα-
12 πᾷν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται. Ἐὰν ἀγαπῶμεν
ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
13 τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν,
ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ
14 πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεά-
μεθα καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν
15 υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰη-
σοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει,
16 καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ ' πε-
πιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ
Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ
17 μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ ''. Ἐν τούτῳ τετελείωται
ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς
18 ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ
ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον·
ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετε-
19 λείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ' ἀγαπῶμεν '' αὐτὸν, ὅτι
20 αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ·
Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ,
ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται
21 ἀγαπᾷν; Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ,
ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

16. πιστεύομεν '' *add.* μένει. 19. *add.* οὖν '' *om.* αὐ-
τὸν, *Al.* τὸν Θεὸν,

Πᾶς ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ 1
τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννή-
σαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. Ἐν 2
τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἀγαπῶμεν ' τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ,
ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ '' τη-
ρῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς 3
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βα-
ρεῖαι οὐκ εἰσὶν, ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, 4
νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα
τὸν κόσμον, ἡ πίστις ' ἡμῶν. Τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν 5
κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ 6
' αἵματος, Ἰησοῦς '' ὁ Χριστὸς· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μό-
νον, ἀλλ' ἐν τῷ ''' ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦ-
μά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι ' τὸ πνεῦμά ἐστιν '' ἡ ἀλή-
θεια. Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες·† τὸ πνεῦμα, 7.8
καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· ' καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν
εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, 9
ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν
ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ' ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν 10
μαρτυρίαν ' ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ '' Θεῷ, ψεύ-
στην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν
μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ- 11
νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ

2. *Conject.* τὸν Θεὸν, ὅταν τὰ τέκνα τ. Θ. ἀγαπῶμεν *Al. transponunt* ὅταν *et* ὅτι '' ∾ ποιῶμεν· 4. ὑμῶν. 6. πνεύματος, *Al.* αἵματος καὶ πνεύματος (ἁγίου), '' ⇉ ὁ ''' ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι· *Al.* αἵματι καὶ ἐν τῷ πνεύματι· ' Χριστὸς '' *om.* ἡ 7. † ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, 8. *om.* καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9. ∾ ὅτι 10. τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ· '' ∾ υἱῷ,

12 αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ
13 ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦ-
τα ἔγραψα ὑμῖν', ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε
" οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐ-
τὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ ' θέλημα αὐτοῦ,
15 ἀκούει ἡμῶν· καὶ ἐὰν οἴδαμεν, ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν
αἰτώμεθα, οἴδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκα-
16 μεν παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, ' καὶ
δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον.
Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω
17 ἵνα " ἐρωτήσῃ. Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν
18 ἁμαρτία ' οὐ πρὸς θάνατον. Οἴδαμεν, ὅτι πᾶς ὁ
γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ
γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς
19 οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. Οἴδαμεν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν,
20 καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. ' Καὶ οἴδα-
μεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διά-
νοιαν, ἵνα γινώσκωμεν " τὸν ἀληθινόν· καί ἐσμεν ἐν
τῷ ἀληθινῷ, ''' ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ' Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗ- 2 John. 7 v.
τός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς " Θεὸς καὶ ''' ἡ ζωὴ αἰώνιος.
21 Τεκνία, φυλάξατε ' ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων."

13. † τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, " r. καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς 14. ὄνομα 16. om. καὶ δώσει Al. καὶ δοθήσεται " add. τις 17. om. οὐ 20. r. Οἴδαμεν δὲ, " τὸ ἀληθινόν· Al. τὸν ἀληθινὸν Θεόν· ''' om. ἐν τῷ ' → Ἰησοῦ Χριστῷ. " om. Θεὸς, ''' ∾ ζωὴ Al. ἡ ζωὴ ἡ 21. ἑαυτὰ " † Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ὁ πρεσβύτερος 'ἐκλεκτῇ ''Κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις 1
αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, (καὶ οὐκ ἐγὼ
μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,)
διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν 'ἡμῖν, καὶ μεθ' 2
ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· 'ἔσται μεθ' ''ὑμῶν χάρις, 3
ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ ''' κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ
ἀγάπῃ.
Ἐχάρην λίαν, ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου 4
'περιπατοῦντας ἐν αληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
παρὰ τοῦ πατρός. Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ 5
ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλ ἣν εἴχομεν ἀπ'
ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 6
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. Ὅτι πολλοὶ πλάνοι 'εἰσῆλ- 7
θον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χρι-
στὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ
ὁ ἀντίχριστος. Βλέπετε 'ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ''ἀπολέσω- 8
μεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν

1. τῇ ἐκλεκτῇ *Al.* Ἐκλεκτῇ τῇ '' *Conj.* ἐν κυρίῳ,
2. ὑμῖν, καὶ μεθ' ὑμῶν. 3. *om.* ἔσται μεθ' ὑμῶν
''ἡμῶν '''⇉κυρίου. 4. περιπατοῦντα 7. ∾ἐξῆλθον
8. αὐτοὺς, ''∾ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, . . . ἀπο-
λάβητε.

9 Πᾶς ὁ ' παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ
Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ " τοῦ
10 Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει· Εἴ
τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ
φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐ-
11 τῷ μὴ λέγετε. Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην διὰ
χάρτου καὶ μέλανος· ' ἐλπίζω γὰρ " ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ''' ἡμῶν
13 ᾖ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς
ἀδελφῆς σου ' τῆς ἐκλεκτῆς."

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ
2 ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε
εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυ-
3 χή. Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρ-
τυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ πε-
4 ριπατεῖς. Μειζοτέραν ' τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα
5 ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγα-
πητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
6 ' καὶ εἰς τοὺς ξένους, οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ
ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας

9. προάγων, " → τοῦ Χριστοῦ, 12. r. ∾ ἀλλὰ ἐλπίζω " ≈ γενέσθαι ''' ≈ ὑμῶν 13. *om.* τῆς ἐκλεκτῆς. *Al.* τῆς ἐκκλησίας. *Al.* Εὐδέκτης. " *r. add.* Ἀμήν.
4. ταύτης 5. ∾ καὶ τοῦτο ξένους,

ἀξίως τοῦ Θεοῦ. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ˈἐξῆλθον, 7
μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ˈˈἐθνῶν. Ἡμεῖς οὖν ὀφεί- 8
λομεν ˈἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γι-
νώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐ- 9
τῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο, ἐὰν 10
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονη-
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις,
οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς βουλο-
μένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγα- 11
πητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγα-
θοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὁ ˈκακοποιῶν, οὐχ ἑώ-
ρακε τὸν Θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάν- 12
των, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρ-
τυροῦμεν, καὶ ˈοἴδατε, ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής
ἐστι.

Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος 13
καὶ καλάμου σοι γράψαι· ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, 14
καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. Ἀσπά- 15
ζονταί σε οἱ ˈφίλοι· ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἰούδας, Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, 1
τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ˈἡγιασμένοις καὶ Ἰησοῦ ˈˈΧριστῷ
τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγά- 2
πη πληθυνθείη.

7. † αὐτοῦ ˈˈ∾ἐθνικῶν. 8.∾ὑπολαμβάνειν
11. † δὲ 12.∾οἴδας, *Al.* οἴδαμεν, 15. ἀδελφοί·
1.∾ἠγαπημένοις ˈˈ Χριστοῦ

3 Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν
'ὑμῖν, περὶ τῆς κοινῆς "σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον
γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ πα-
4 ραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες
ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρί-
μα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες
εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην 'καὶ κύριον
5 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ
ὑμᾶς βούλομαι, 'εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ κύ-
ριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς
6 μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν· ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τη-
ρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς
7 'ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· ὡς Σόδομα καὶ Γόμορ-
ρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις
τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς
'ἑτέρας, πρόκεινται "δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην
8 ὑπέχουσαι. Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζό-
μενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι,
9 'δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγε-
λος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγ-
κεῖν βλασφημίας, ἀλλ᾽ εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι κύριος.
10 Οὗτοι δὲ, ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ
φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις
11 φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπο-
ρεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθη-
12 σαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. Οὗ-

3. ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, " *add.* ἡμῶν
4. † Θεὸν *Al. transp.* 5. ~ εἰδότας, ἅπαξ ὅτι ὁ κύ-
ριος *f.* Ἰησοῦς λαὸν 6. ἀλύτοις ὑπὸ ζόφον ἀγρίων
ἀγγέλων τετήρηκεν· 7. *Conject.* ἑτέροις πρόκεινται
" δεῖγμα πυρὸς 8. δόξαν

τοί εἰσιν ˈἐν ταῖς ˈˈἀγάπαις ˈˈˈὑμῶν σπιλάδες, ˈσυνευω-
χούμενοι ˈˈἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυ-
δροι, ὑπὸ ἀνέμων ˈˈˈπαραφερόμεναι· δένδρα φθινοπω-
ρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· κύματα 13
ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας·
ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς ˈαἰῶ-
να τετήρηται. Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδο- 14
μος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἦλθε κύριος ἐν
ˈἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, 15
καὶ ˈἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς ˈˈαὐτῶν περὶ πάν-
των τῶν ἔργων ˈˈˈἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ
περὶ πάντων τῶν σκληρῶνˈˈˈˈ, ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐ-
τοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψί- 16
μοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ
τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσ-
ωπα, ὠφελείας χάριν. Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνή- 17
σθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀπο-
στόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον 18
ὑμῖν, ὅτι ˈἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ˈˈἔσονται ἐμπαῖκται, κα-
τὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ˈἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦ- 19
μα μὴ ἔχοντες.
Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ ˈὑμῶν πίστει 20
ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ˈˈἁγίῳ προσευ-
χόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχό- 21
μενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς

12. ∾οἱ ἐν ˈˈἀπάταις ˈˈˈαὐτῶν ˈσυνευοχούμε-
νοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ˈˈ*add.* ὑμῖν ˈˈˈ*r.* περιφερό-
μεναι· 13. † τὸν 14. *r.* μυριάσιν ἁγίαις *Al.* μυριά-
σιν ἁγίων *Al.* μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων 15. ∾ἐλέγ-
ξαι ˈˈ⇉αὐτῶν ˈˈˈ→ἀσεβείας ˈˈˈˈ*add.* λόγων,
18. ∾ ἐπ᾽ ἐσχάτου (τοῦ) χρόνου *f.* τῶν χρόνων
ˈˈ∾ἐλεύσονται 19. ⇉ἑαυτοὺς, 20. ἡμῶν ˈˈἁγίῳ,

22 ζωὴν αἰώνιον. ' Καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·
23 οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες·
μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ' ὑμᾶς ἀπταίστους, καὶ
στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
25 λιάσει, μόνῳ ' θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, '' διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα ''' καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ
ἐξουσία, '''' καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας·
ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ.

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς,
δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει,
καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ
2 δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ· ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ' εἶδε.
3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λό-
γους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γε-
γραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ' ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχό-

22. 23. ∾ Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους· οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες *Al.* ∾ Καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ, ἐλεεῖτε, μισοῦντες 24. ∾ αὐτοὺς 25. † σοφῷ '' *r.* → διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ''' ⇉ καὶ '''' *add.* ∾ πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος, 2. † τε 4. † τοῦ *Al.* θεοῦ *Al.* κυρίου

μενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ "ἐστιν ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ 5
μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος ' τῶν νεκρῶν, καὶ
ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ "ἀγαπῶντι ἡμᾶς
καὶ '"λούσαντι ἡμᾶς ' ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν "ἡμῶν ἐν τῷ
αἵματι αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ' ἡμᾶς "βασιλείαν, ἱερεῖς 6
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Ἰδοὺ, ἔρχεται 7
μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς,
καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐ-
τὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναὶ, ἀμήν. Ἐγώ εἰμι τὸ 8
Α καὶ τὸ Ω,' λέγει "κύριος ὁ θεὸς, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ 9
'ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ "συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ
'"βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ''''Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην
ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ ' διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ "Χριστοῦ. Ἐγε- 10
νόμην ἐν πνεύματι ἐν ' τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος, λεγούσης·' 11
"Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς "ἑπτὰ
ἐκκλησίαις'", εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς
Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς
Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν. Καὶ ' ἐπέ- 12
στρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις "ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ·
καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέ- 13

4. " ⇄ ἐστιν 5. † ἐκ " r. ἀγαπήσαντι ''' λύσαντι ' ἐκ " om. ἡμῶν 6. ἡμῖν " r. βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς *Al.* βασίλειον ἱεράτευμα 8. † ἀρχὴ καὶ τέλος, " r. ὁ κύριος ὁ ὢν 9. † καὶ " ∾ κοινωνὸς ''' † ἐν τῇ '''' ≈ ἐν Χριστῷ, *f.* ἐν Ἰησοῦ, *Al.* ∾ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, *Al.* Ἰησοῦ, ' → διὰ " ⇄ Χριστοῦ. 10. *om.* τῇ 11. † Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καί " r. *om.* ἑπτὰ ''' † ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, 12. *add.* ἐκεῖ " ≈ ἐλάλει *Al.* λαλεῖ

σῳ τῶν 'ἑπτὰ λυχνιῶν "ὅμοιον ‴υἱῷ ἀνθρώπου, ἐν-
δεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς ⁗μα-
14 στοῖς ζώνην χρυσῆν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρί-
χες, λευκαὶ 'ὡς ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλ-
15 μοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
'χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ "πεπυρωμένοι· καὶ ἡ
16 φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἔχων ἐν
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη·
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει
17 αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ 'ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ" ἐπ'
ἐμὲ, λέγων‴· Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ
18 ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ
ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων' καὶ ἔχω τὰς
19 "κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. Γράψον 'οὖν ἃ
εἶδες, καὶ ἅ εἰσὶ, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα·
20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς
δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς". Οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ
"αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

2 Τῷ ἀγγέλῳ 'τῆς "ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον·
Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν
2 χρυσῶν· Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον 'σου, καὶ
τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ 'βαστάσαι κακούς·
καὶ "ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους

13. ⇄ἑπτὰ "ὁμοίωμα ‴υἱὸν ⁗μαζοῖς
14. r. ὡσεὶ 15. *Conject.* χαλκοκλιβάνῳ, "πεπυ-
ρωμένῳ· 17. r. ἐπέθηκε "† χεῖρα ‴† μοι·
18. † ἀμήν· "κλεῖδας 19. r. *om.* οὖν 20. *add.* ταῦ-
τα εἰσίν "r. αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ
1. ∾τῷ "Ἐφεσίνης 2. ⇄σου, "r. ἐπειράσω
τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους.

''' εἶναι, καὶ οὐκ εἰσί· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ 3
' ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ '' ἐβάστασας ''' διὰ τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἐκοπίασας. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν 4
ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. Μνημόνευε οὖν 5
πόθεν ' πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔρ-
γα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι '' ταχὺ, καὶ κινήσω
τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετα-
νοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν 6
Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου- 7
σάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν
ἐν ' τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ '' μου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ' ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γρά- 8
ψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς, καὶ ἔζησεν· Οἶδά σου ' τὰ ἔργα, καὶ τὴν θλί- 9
ψιν, καὶ τὴν πτωχείαν, ('' ἀλλὰ πλούσιος εἶ,) καὶ τὴν
βλασφημίαν ''' ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυ-
τοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.
' Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ '', μέλλει βα- 10
λεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρα-
σθῆτε· καὶ ἕξετε θλίψιν ''' ἡμερῶν δέκα. Γίνου πι-
στὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέ- 11
γει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γρά- 12
ψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον

2. ''' εἶναι, 3. *r.* ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας. Ἀλλ' '' ἐβάπτισας ''' *add.* με *s.* αὐτοὺς 5. *r.* ἐκπέπτωκας, '' ⇄ ταχὺ, 7. *r.* μέσῳ τοῦ παραδείσου '' *r. om.* μου. 8. *r.* ἐκκλησίας Σμυρναίων 9. ⇄ τὰ ἔργα, καὶ '' *r.* πλούσιος δὲ, καὶ ''' *r. om.* ἐκ 10. ∾ Μὴ '' *add.* δὴ, ''' ἡμέρας

13 τὴν ὀξεῖαν· Οἶδα ꜍τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς,
ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, ꜍꜍καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ꜍꜍꜍ἐν αἷς ꜍Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ꜍꜍ὃς ἀπε-
14 κτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. Ἀλλ᾽
ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν
διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς ꜍ἐδίδασκε ꜍꜍τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδω-
15 λόθυτα καὶ πορνεῦσαι. Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦν-
16 τας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ꜍ὁμοίως. Μετανόη-
σον ꜍οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω
17 μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ
ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ꜍ τοῦ μάννα τοῦ κε-
κρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ꜍꜍οἶδεν
εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν ꜍Θυατείροις ἐκκλησίας γρά-
ψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
19 ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· Οἶδά σου ꜍τὰ ἔργα, καὶ τὴν
ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου ꜍꜍τὰ ἔσχατα ꜍꜍꜍πλείονα
20 τῶν πρώτων. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ꜍, ὅτι ꜍꜍ἀφεῖς τὴν
γυναῖκά ꜍꜍꜍σου ꜍Ἰεζάβελ, ꜍꜍ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆ-
τιν, ꜍꜍꜍καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους,

13. → τὰ ἔργα σου, καὶ ꜍꜍⇉ καὶ ꜍꜍⇉ ἐν *Al. om.* ἐν αἷς ꜍ἀντείπας ꜍꜍*om.* ὃς 14. ∾ ἐδίδαξε ꜍꜍*r.* τὸν *Al.* ἐν τῷ 15. *r.* ὃ μισῶ. *Al.* ὁμοίως, ὃ μισῶ. *Al.* Ὁμοίως μετανόησον, εἰ 16. *r. om.* οὖν· 17. † φαγεῖν ἀπὸ ꜍꜍*r.* ἔγνω 18. Θυατείραις *f.* Θυατείρῃ 19. → τὰ ἔργα, καὶ ꜍꜍† καὶ ꜍꜍꜍κρείττονα *Al.* χείρονα 20. † ὀλίγα, *Al.* πολὺ, ꜍꜍*r.* ἐᾷς *Al.* ἀφίης *f.* ἀφῆκας ꜍꜍꜍*r.* → σου ꜍*r.* Ἰεζαβὴλ, ꜍꜍*r.* τὴν λέγουσαν *Al.* ἣ λέγει ꜍꜍꜍*r.* διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι

πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. Καὶ ἔδωκα αὐτῇ 21
χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, ' καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῆς. Ἰδού, ' βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, 22
καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην,
ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων '' αὐτῆς, καὶ τὰ 23
τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ
καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ' ὑμῶν.
Ὑμῖν δὲ λέγω, ' τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, '' ὅσοι 24
οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν
τὰ ''' βαθέα τοῦ σατανᾶ (ὡς λέγουσιν)· Οὐ '''' βαλῶ
ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις 25
οὗ ' ἂν ἥξω. Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι 26
τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν
ἐθνῶν· καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ 27
σκεύη τὰ κεραμικὰ ' συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα
παρὰ τοῦ πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 28
τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 29
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά- 3
ψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ,
καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ' ὄνο-
μα ἔχεις'' ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, 2
καὶ ' στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ '' ἔμελλον ἀποθανεῖν· οὐ
γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ ''' μου. Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας ' καὶ ἤκου- 3
σας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγο-
ρήσῃς, ἥξω '' ἐπί σε ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ ''' γνῷς

21. r. ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν.
22. † ἐγὼ '' r. ∾ αὐτῶν, 23. αὐτοῦ. 24. r. καὶ λοιποῖς '' † καὶ ''' r. βάθη '''' ≈ βάλλω 25. ἀνοίξω. 27. ∾ συντριβήσεται, 1. † τὸ '' καὶ 2. r. στήριξον Al. τήρησον '' r. μέλλει ἀποθανεῖν· Al. ∾ ἔμελλες ἀποβάλλειν· ''' r. om. μου 3. ⇉ καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, '' → ἐπί σε ''' γνώσῃ

4 ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε. ' Ἀλλ' ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα
'' ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν·
καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί
5 εἰσιν. Ὁ νικῶν, ' οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς
βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ '' ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
6 αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, ὁ ἔχων τὴν
' κλεῖν τοῦ '' Δαυΐδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς ''' κλείει·
8 καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει· Οἶδά σου τὰ ἔργα·
ἰδοὺ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ' ἣν
οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι '' μικρὰν ἔχεις δύνα-
μιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω
9 τὸ ὄνομά μου. Ἰδοὺ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ
σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα
' ἥξωσι καὶ '' προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
10 καὶ ''' γνῶσιν, ὅτι '''' ἐγὼ ἠγάπησά σε· ὅτι ἐτήρησας
τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς
ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
11 γῆς. ' Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λά-
12 βῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν
στύλον ἐν τῷ ' ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ
ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ

4. *r. om.* Ἀλλ' '' † καὶ 5. οὕτως '' *r.* ἐξομολογή-
σομαι 7. *r.* κλεῖδα '' ᾅδου ''' κλείσει αὐτὴν, εἰ
μὴ ὁ ἀνοίγων, (*al. add.* καὶ κλείων,) καὶ οὐδεὶς ἀνοί-
ξει· 8. *r.* καὶ '' *add.* οὐ 9. ≈ ἥξουσι '' ∾ προσ-
κυνήσουσιν ''' γνώσῃ, '''' ⇉ ἐγὼ . 11. † Ἰδοὺ
12. *r.* λαῷ

μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς
καινῆς Ἱερουσαλὴμ, "ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ 13
ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς 'ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γρά- 14
ψον· Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πίστος καὶ ἀλη-
θινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ· Οἶδά σου τὰ 15
ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυ-
χρὸς 'ἦς, "ἢ ζεστός. Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ 16
οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
στόματός μου. Ὅτι λέγεις· 'Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ 17
πεπλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶ-
δας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ '''ὁ ἐλεεινὸς, καὶ
πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· συμβουλεύω σοι ἀγο- 18
ράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα
πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ
φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ 'κολ-
λούριον, "ἐγχρίσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.
Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· 'ζήλω- 19
σον οὖν καὶ μετανόησον. Ἰδοὺ, ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, 20
καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοί-
ξῃ τὴν θύραν, 'εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνή-
σω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, 21
δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς
κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν
τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦ- 22
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ, θύρα ἀνεῳγμένη ἐν 4
τῷ οὐρανῷ. καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα ὡς σάλ-

12. *r.* ἡ καταβαίνει   14. *r.* ἐκκλησίας Λαοδικέων
15. *r.* εἴης "ὁ   17. →Ὅτι "∾οὐδὲν '''*r. om.* ὁ
18. κολλύριον, "*r.* ἔγχρισον *Al.* ἵνα ἐγχρίσῃ
19. ∾ζήλευε   20. ∾καὶ εἰσελεύσομαι

πιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, ' λέγων· Ἀνάβα ὧδε, καὶ
2 δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι '' μετὰ ταῦτα. ' Καὶ εὐθέως
ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ
3 οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος· ' καὶ ὁ καθή-
μενος '' ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ ''' σαρδίῳ· καὶ
ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ' ὅμοιος '' ὁράσει σμαραγδίνῳ.
4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἰκοσιτέσσαρες· καὶ
ἐπὶ τοὺς ' θρόνους '' εἰκοσιτέσσαρας πρεσβυτέρους κα-
θημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ
5 ''' ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ
ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ
βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον
τοῦ ' θρόνου, '' αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ·
6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ' ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία
κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου '' καὶ κύκλῳ τοῦ
θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν
7 καὶ ὄπισθεν. Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι,
καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον
ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ' ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
8 ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. Καὶ ' τὰ τέσσαρα ζῶα,
ἓν '' καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν
''' καὶ ἔσωθεν '''' γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν
οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, ' λέγοντες· '' Ἅγιος,
ἅγιος, ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ''' ὁ ἦν
9 καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν ' δώσουσι τὰ

1. r. λέγουσα· '' Μετὰ ταῦτα εὐθέως 2. ⇉Καὶ
3. ⇉καὶ ὁ καθήμενος '' † ἦν ''' r. σαρδίνῳ·
' r. ὁμοία *Al.* ∾ὁμοίως '' ὅρασις σμαραγδίνων.
4. κθ. θρόνους πρεσβυτέρους '' † εἶδον τοὺς ''' † ἔσχον
5. ∾θρόνου αὐτοῦ, '' καὶ τὰ *Al.*→τὰ 6. r. om. ὡς
'' om. καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου 7. r. ὡς ἄνθρωπος,
Al.∾ὡς ἀνθρώπου, 8. r. om. τὰ '' r. καθ' ἑαυ-
τὸ εἶχον *Al.* ∾καθ' ἓν ἔχον *f.* ἔχων ''' om. καὶ ἔσω-
θεν *Al.* καὶ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν '''' r. γέμοντα
' r. λέγοντα· '' ἅγιος *novies repetitur.* ''' ὁ ὢν καὶ
ὁ ἦν 9. ∾δῶσι *f.* δώσωσι

2 – 7 – This scene is drawn in allusion to [illegible] the

ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον 10
'τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ''προσκυνήσουσι
τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσι
τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγον-
τες· Ἄξιος εἶ, 'κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τι- 11
μὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας ''τὰ πάντα, καὶ
διὰ τὸ θέλημά σου '''ἦσαν, καὶ ἐκτίσθησαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ 5
θρόνου βιβλίον γεγραμμένον 'ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κα-
τεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. Καὶ εἶδον ἄγγελον 2
ἰσχυρὸν, κηρύσσοντα 'ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ''ἐστιν
ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ; Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ 'οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ 3
τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον,
οὐδὲ βλέπειν αὐτό. Καὶ 'ἐγὼ ἔκλαιον ''πολλὰ, ὅτι 4
οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι '''τὸ βιβλίον, οὔτε βλέ-
πειν αὐτό. Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· 5
Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ 'ἐκ τῆς φυλῆς
Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυῒδ, ''ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ '''τὰς
ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. Καὶ εἶδον 'ἐν μέσῳ τοῦ 6
θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν
πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ''ἐσφαγμένον, ἔχων
κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, '''οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ
πνεύματα τοῦ θεοῦ ''''τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν. Καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε 'τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς 7

10. *om.* τοῦ καθημένου ἐπὶ ''προσκυνοῦσι ... βάλλουσι 11. ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, *Al. praeterea add.* ὁ ἅγιος, ''*om.* τὰ '''*r.* εἰσι, 1. ἔσωθεν, καὶ ὄπισθεν *Al.*∾ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν 2. *r. om.* ἐν ''⇉ἐστιν 3.∾οὐρανῷ ἄνω, 4. *om.* ἐγὼ ''≈πολὺ, '''† καὶ ἀναγνῶναι 5. † ὢν ''≈ὁ ἀνοίγων '''† λῦσαι 6. † καὶ ἰδοὺ, ''ἐσφραγισμένον, '''∾ἃ ''''≈ἀποστελλόμενα 7.⇉τὸ βιβλίον

8 τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ
βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσ-
βύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος
'κιθάρας, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων,
9 αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν
καινὴν, λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ
ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγό-
ρασας τῷ θεῷ 'ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυ-
10 λῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας
'αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν ''βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ '''βα-
11 σιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα 'φω-
νὴν ἀγγέλων πολλῶν ''κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· '''καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐ-
12 τῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων· λέ-
γοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφα-
γμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
13 καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ
πᾶν κτίσμα 'ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ''ἐπὶ τῆς γῆς,
'''καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι,
καὶ 'τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα ''λέγοντας· Τῷ κα-
θημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ
ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
14 αἰώνων'''. Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα 'ἔλεγον· ''Ἀμήν·
καὶ οἱ''' πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν''''.

6 Καὶ εἶδον 'ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν
''ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων

8. κιθάραν, 9. → ἡμᾶς 10. r. ἡμᾶς ''∾ βασιλείαν '''r. βασιλεύσομεν 11. add. ὡς ''r. κυκλόθεν '''om. καὶ ἦν ... μυριάδων, 13. om. ὅ ἐστιν Al. ⇒ ἐστιν ''r. ἐν τῇ γῇ, '''om. καὶ ὑποκάτω τ. γῆς, '∾ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα ''λέγοντα· '''add. ἀμήν. 14. ∾ λέγοντα· ''add. τὸ ''' † εἰκοσιτέσσαρες '''' † ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 1. ὅτι ''r. om. ἑπτὰ

ζώων λέγοντος, ὡς ''' φωνὴ βροντῆς· Ἔρχου '''' καὶ
ἴδε· ' Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθή- 2
μενος ἐπ' '' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφα-
νος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. Καὶ ὅτε 3
ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευ-
τέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου '· Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος 4
ἵππος ' πυῤῥός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' '' αὐτὸν ἐδόθη
αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ''' ἐκ τῆς γῆς, '''' καὶ ἵνα
ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγά-
λη. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, 5
ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου ' καὶ ἴδε.
'' Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπ' ''' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκου- 6
σα ' φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν·
Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες '' κριθῆς
δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδική-
σῃς. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, 7
ἤκουσα ' τοῦ τετάρτου ζώου '' λέγοντος· Ἔρχου ''' καὶ
ἴδε. ' Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, καὶ ὁ καθή- 8
μενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ
ᾅδης ἠκολούθει '' μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη ''' αὐτῷ ἐξου-
σία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
τῆς γῆς. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, 9
εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφα-
γμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν ' μαρτυ-

1. ''' r. φωνῆς '''' r. καὶ βλέπε. *Al.*→καὶ ἴδε.
2. ⇉Καὶ εἶδον, '' r. αὐτῷ 3. r. *add.* καὶ βλέπε.
4. πυρός· '' r. αὐτῷ ''' r. ἀπὸ *Al.*⇉ἐκ '''' ⇉καὶ
5. r. καὶ βλέπε. *Al.*→καὶ ἴδε. '' ⇉Καὶ εἶδον,
''' r. αὐτῷ 6. *add.* ὡς '' κριθῶν, 7. † φωνὴν
'' r. λέγουσαν· ''' r. καὶ βλέπε. *Al.*→καὶ ἴδε.
8. ⇉Καὶ εἶδον, '' ∾αὐτῷ· ''' r. ∾αὐτοῖς 9. ἐκ-
κλησίαν

10 ρίαν ''ἣν εἶχον· καὶ 'ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ, λέγον-
τες· Ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινὸς, οὐ
κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ''ἀπὸ τῶν κατοι-
11 κούντων ἐπὶ τῆς γῆς; Καὶ 'ἐδόθη ''αὐτοῖς '''στολὴ
λευκὴ, καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς, ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρό-
νον'''', ἕως' ''πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, '''οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς
12 καὶ αὐτοί. Καὶ 'εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν
ἕκτην, καὶ ''σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέ-
λας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη '''ὅλη
13 ἐγένετο ''''ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπε-
σαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ 'βάλλει τοὺς ὀλύνθους
14 αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, καὶ 'ὁ οὐρανὸς
ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ''εἱλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος
15 καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι
καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ 'ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ
''πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ
16 εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ
ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ
17 τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα 'ἡ μεγάλη
τῆς ὀργῆς ''αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται '''σταθῆναι;
7 Καὶ μετὰ 'ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶ-
τας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας
τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος

9. '' *add.* τοῦ ἀρνίου *Al.* *add.* Ἰησοῦ Χριστοῦ 10. *r.* ἔκραζον ''≈ἐκ 11. *r.* ἐδόθησαν ''*r.* ἑκάστοις *Al.*≈αὐτοῖς ἑκάστῳ ''' *r.* στολαὶ λευκαί, '''' † μικρὸν, ' † οὗ '' *r.* πληρώσονται *Al.*∾πληρωθῶσι ''' *add.* καὶ 12. *om.* εἶδον '' † ἰδού, ''' *r.* *om.* ὅλη '''' εἰς 13. ∾βαλοῦσα 14. *r.* *om.* ὁ '' ἑλισσόμενος, 15. *r.* δυνατοί, ''⇉πᾶς 17. *om.* ἡ μεγάλη '' αὐτῶν· ''' σαθῆναι; 1. ≈τοῦτο

ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ "πᾶν
δένδρον. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον 'ἀναβαίνοντα ἀπὸ 2
ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος· καὶ
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς
ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέ- 3
γων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν,
μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ 'σφραγίσωμεν τοὺς δούλους
τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα 4
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκον-
τα τέσσαρες χιλιάδες 'ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς
υἱῶν Ἰσραήλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ χιλιάδες 'ἐσφρα- 5
γισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ χιλιάδες "ἐσφραγισμέ-
νοι· ἐκ φυλῆς '''Γαδ, ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ 6
φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς
Νεφθαλεὶμ, ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μα-
νασσῆ, ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Συμεὼν, 7
ιβ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευῒ, ιβ χιλιά-
δες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχὰρ, ιβ χιλιάδες
ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ιβ χιλιάδες 8
ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, ιβ χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ιβ χιλιάδες ἐσφραγι-
σμένοι. Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πο- 9
λὺς, ὃν ἀριθμῆσαι 'αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς
ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, "ἑστῶτες
ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, '''περι-
βεβλημένους στολὰς λευκὰς, καὶ ''''φοίνικες ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτῶν· καὶ 'κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγον- 10
τες· Ἡ σωτηρία "τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ

1. "∾τι 2. r. ἀναβάντα 3. σφραγίζωμεν 4. ἐσφραγισμένων 5. ἐσφραγισμέναι· " 5.6.7.8 *Decies* ⇉ἐσφραγισμένοι *excepto primo et ultimo.* 5. '''Δὰν, 9. → αὐτὸν "ἑστῶτας ''' r. περιβεβλημένοι ''''∾φοίνικας 10. r. κράζοντες " τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ

11 ‴ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ. Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι
ἑστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
θρόνου ἐπὶ ' τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν
12 τῷ θεῷ, λέγοντες· ' Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ
ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις
καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
13 νων· " ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων,
λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς
14 λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον; Καὶ εἴρηκα αὐ-
τῷ· Κύριε 'μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν
οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυ-
ναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν " αὐτὰς ἐν τῷ
15 αἵματι τοῦ ἀρνίου. Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυ-
κτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρό-
16 νου, σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ
διψήσουσιν ' ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος,
17 οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρό-
νου ' ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ " ζωῆς
πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ‴ ἐκ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγέ-
2 νετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ
εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστή-
3 κασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλ-
λος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ ' τὸ θυσιαστήριον,
ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιά-

10. ‴ ∾ τῷ θρόνῳ, 11. r. ∾ τὸ πρόσωπον 12. om. ' Ἀμήν· " om. ἀμήν. 14. r. om. μου, " r. στολὰς αὐτῶν *Al.* ⇉ *utrumque.* 16. om. ἔτι, 17. ∾ ποιμαίνει . . . ὁδηγεῖ " r. ζώσας ‴ r. ∾ ἀπὸ 3. ≈ τοῦ θυσιαστηρίου,

ματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ″ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον
τοῦ θρόνου. Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων 4
′ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου,
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος ′ τὸν λιβα- 5
νωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσια-
στηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ
καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός. Καὶ οἱ ἑπτὰ 6
ἄγγελοι, ′ οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν
ἑαυτοὺς, ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ πρῶτος ′ ἐσάλ- 7
πισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ″ ἐν αἵ-
ματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· ‴ καὶ τὸ τρίτον τῆς
γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη,
καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτε- 8
ρος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα ′ πυρὶ καιό-
μενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρί-
τον τῆς θαλάσσης, αἷμα· καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν 9
κτισμάτων ′ τῶν ″ ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς·
καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων ‴ διεφθάρη. Καὶ ὁ 10
τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπὰς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ′ τῶν ὑδάτων.
Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ′ ὁ ″ Ἄψινθος· καὶ 11
″ γίνεται τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ‴ ἄψινθον· καὶ
πολλοὶ ⁗ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων,
ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλ- 12
πισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον
τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτι-

3. ″ τὰς προσευχὰς 4. τῶν προσευχῶν 5. τὸ . . . αὐτὸ 6. *r. om.* οἱ 7. † ἄγγελος ″ *r. om.* ἐν ‴ *r. om.* καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη. 8. ⇉ πυρὶ 9. ⇉ τῶν ″ *om.* ἐν τῇ θαλάσσῃ, ‴ ∾ διεφθάρησαν. 10. *r. om.* τῶν 11. *r. om.* ὁ ″ ∾ ἐγένετο ‴ ἀψίνθιον· ⁗ *r. om.* τῶν

σθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ' ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρί-
13 τον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα
ἑνὸς ' ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος
φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ '' τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ
τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν
9 τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. Καὶ
ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ
1 οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ
2 κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· ' καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ
τῆς ἀβύσσου. Καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς
καπνὸς καμίνου '' μεγάλης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ
3 ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ κα-
πνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς
4 ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ
ἐῤῥέθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς,
οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀν-
θρώπους ' οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα '' τοῦ θεοῦ
5 ἐπὶ τῶν μετώπων ''' αὐτῶν· καὶ ἐδόθη αὐταῖς, ἵνα
μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορ-
6 πίου, ὅταν '' παίσῃ ἄνθρωπον. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ
μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν,
7 καὶ φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος. Καὶ τὰ ὁμοιώ-
ματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πό-
λεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ' χρυ-
σοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,
8 καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες
9 αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώ-

12. ∾ τὸ τρίτον αὐτῆς (ſ. αὐτῶν) μὴ φανῇ· ἡ ἡμέ-
ρα καὶ 13. r. ἀγγέλου '' ∾ τοὺς κατοικοῦντας
2. → καὶ ἤνοιξε ... ἀβύσσου. '' ∾ καιομένης, 4. † μό-
νους '' → τοῦ θεοῦ ''' → αὐτῶν· 5. βασανίσωσι
'' πλήξῃ 7. r. ∾ ὅμοιοι χρυσῷ,

ρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς
φωνὴ ἁρμάτων 'ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλε-
μον. Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ 'κέν- 10
τρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν
ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ' ''Ἔχουσιν 11
ἐφ' αὐτῶν βασιλέα '''τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα
αὐτῷ Ἑβραϊστὶ, Ἀβαδδὼν, ''''καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ
ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ, 12
'ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ ''μετὰ ταῦτα. Καὶ ὁ ἕκτος 13
ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν
'τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, 'λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ''ὁ 14
ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους
τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.
Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς 15
τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀπο-
κτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς 16
'τῶν στρατευμάτων ''τοῦ ἱππικοῦ, '''δύο μυριάδες μυ-
ριάδων· ''''ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως 17
εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθί-
νους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς
κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκ-
πορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 'Ἀπὸ τῶν τριῶν 18
''πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων, '''ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ 'τοῦ καπνοῦ καὶ ''τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 'Ἡ γὰρ 19

9. *om.* ἵππων 10. ∾ κέντρα· ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν τοῦ ἀδικῆσαι 11. † Καὶ ''∾ ἔχουσαι ''' *om.* τὸν ''''≈ ἐν δὲ 12. ∾ ἔρχεται '' Καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ὁ 13. *om.* τεσσάρων 14. ∾ λέγοντος *f.* λέγοντα '' *r.* ὃς εἶχε 16. *r.* *om.* τῶν ''∾ τοῦ ἵππου '''*om.* δύο *Al.* δυσμυριάδες '''' † καὶ 18. *r.* Ὑπὸ '' *r.* *om.* πληγῶν '''∾ ἀπὸ ' † ἐκ '' † ἐκ 19. *r.* Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν

ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν '' ἐστι, ''' καὶ
ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφε-
20 σιν, ἔχουσαι κεφαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. Καὶ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς
πληγαῖς ταύταις, ' οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν
χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ
'' τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ''' καὶ τὰ χαλκᾶ
καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται,
21 οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ
τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν ' φαρμακειῶν αὐτῶν,
οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμά-
των αὐτῶν.

10 Καὶ εἶδον ' ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ '' ἡ ἶρις
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ''' αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς
2 ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός· καὶ
' ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ '' βιβλαρίδιον ἀνεῳγμένον·
καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ ''' τῆς θαλάσ-
3 σης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔκραξε φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. Καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλά-
4 λησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· Καὶ ὅτε
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ ', ἔμελλον γράφειν· καὶ
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν ''· Σφράγισον
ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ''' ταῦτα γράψῃς.
5 Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ' τὴν δεξιὰν εἰς τὸν
6 οὐρανὸν, καὶ ὤμοσεν ' ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ

19. '' r. εἰσι ''' r. om. καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· 20. r. οὔτε '' r. om. τὰ ''' om. καὶ τὰ χαλκᾶ 21. φαρμάκων 1. → ἄλλον '' r. om. ἡ ''' r. om. αὐτοῦ, 2. r. εἶχεν '' ∾ βιβλίον ''' r. τὴν θάλασσαν . . . τὴν γῆν 4. † τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, '' † μοι ''' ∾ αὐτὰ 5. r. om. τὴν δεξιὰν 6. om. ἐν

καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος ''οὐκέτι ἔσται· ἀλλὰ ἐν ταῖς 7
ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλ-
λῃ σαλπίζειν, καὶ 'ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ,
ὡς εὐηγγέλισε ''τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφή-
τας. Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 8
πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα· Ὕπαγε, λάβε
τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ 'τοῦ ἀγγέ-
λου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, 'δοῦναί 9
μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατά-
φαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ
στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλαβον τὸ 10
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφα-
γον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκύ·
καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ 11
'λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ
ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς. Καὶ 11
ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, 'λέγων· Ἔγειραι,
καὶ ''μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν αὐλὴν 2
τὴν 'ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν με-
τρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν
ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω 3
τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας
χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.
Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ 'αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώ- 4
πιον τοῦ ''κυρίου τῆς γῆς '''ἑστῶτες. Καὶ εἴ τις αὐ- 5
τοὺς 'θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόμα-

6. ''r. οὐκ ἔσται ἔτι· 7. r. τελεσθῇ ''r. τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις. 8. r. om. τοῦ 9. r. δός μοι 11. λέγουσί μοι· 1. † καὶ ὁ ἄγγελος εἱστήκει, *Al.* καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος ''μέρισον *et mox* μερίσῃς 2. ἔσωθεν. 4. r. om. αἱ ''r. θεοῦ '''r. ἑστῶσαι 5. r. θέλῃ *bis.*

τος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ
τις αὐτοὺς 'θέλει ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆ-
6 ναι. Οὗτοι ἔχουσιν τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα
μὴ ὑετὸς βρέχῃ 'τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν·
καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ
εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι,
7 ''ἐν πάσῃ πληγῇ. Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν
αὐτῶν, τὸ θηρίον 'τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιή-
σει μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀπο-
8 κτενεῖ αὐτούς. Καὶ ''τὸ πτῶμα αὐτῶν ''ἐπὶ τῆς πλα-
τείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματι-
κῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος '''αὐ-
9 τῶν ἐσταυρώθη. Καὶ 'βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ
φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν ''τὸ πτῶμα αὐτῶν
ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ
10 ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς '''μνῆμα. Καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐπὶ τῆς γῆς 'χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ''εὐφρανθήσον-
ται, καὶ δῶρα '''πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο
προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς
ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν 'ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ
τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ''ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς
12 θεωροῦντας αὐτούς. Καὶ 'ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε· Καὶ
ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρη-
13 σαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ 'ὥρᾳ
ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως
ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀν-

6. *r.* ἐν ἡμέραις ''*r. om.* ἐν 7. *add.* τὸ τέταρτον 8. *r.* τὰ πτώματα ''*add.* ἐάσει '''*r.* ἡμῶν 9. *r.* βλέψουσιν ''*r.* τὰ πτώματα '''*r.* μνήματα. 10. *r.* χαροῦσιν ''∾ εὐφραίνονται, '''∾ δώσουσιν 11. ∾ αὐτοῖς· *r.* ἐπ' αὐτούς· *Al.* εἰς αὐτούς· ''∾ ἐπέπεσεν 12. ∾ ἤκουσα 13. ∾ ἡμέρᾳ

θρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο,
καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ 14
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ˈἰδοὺ, ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται
ταχύ.

Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο 15
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, ˈλέγοντες· Ἐγένετο
ἡ βασιλεία ″τοῦ κόσμου, τοῦ κυρίου ἡμῶν ‴καὶ τοῦ
Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ 16
ἐνώπιον ˈτοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν,
ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ
θεῷ, λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ 17
παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦνˈ, ὅτι εἴληφας τὴν δύνα-
μίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας. Καὶ τὰ ἔθνη 18
ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν
νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις
σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμέ-
νοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ
διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἠνοί- 19
γη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβω-
τὸς τῆς διαθήκης ˈτου κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ
ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ ″καὶ σει-
σμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περι- 12
βεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν πο-
δῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέ-
ρων δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ˈκράζει ὠδίνουσα 2
καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν 3

14. ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδοὺ, ἔρχεται 15. r. λέγου-
σαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι ″ om. τοῦ κόσμου,
‴ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύει 16. τοῦ θρόνου
τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται 17. † καὶ ὁ ἐρχόμενος,
19. r. αὐτοῦ, *Al.* τοῦ θεοῦ *Al.* om. ″→ καὶ σεισμὸς
2. ∾ ἔκραξεν *f.* ἔκραζεν

τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας ' πυῤῥὸς, ἔχων κε-
φαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
4 αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα· καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρί-
τον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναι-
κὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον
5 αὐτῆς καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει
ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρ-
πάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ ' πρὸς τὸν
6 θρόνον αὐτοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον,
ὅπου ἔχει ' ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκον-
7 τα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μι-
χαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ' τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ
δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι
8 αὐτοῦ, καὶ οὐκ ' ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη '' αὐτῶν
9 ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας,
ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ' ὁ σα-
τανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς
τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.
10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν·
Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·
ὅτι ' κατεβλήθη ὁ '' κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ
κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ
11 νυκτός· καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου, καὶ ' διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ
12 οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Διὰ
τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκη-
νοῦντες· Οὐαὶ ' τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ, ὅτι κατέβη ὁ

3. πυρὸς, 5. r. om. πρὸς 6. r. om. ἐκεῖ 7. r. ἐπο-
λέμησαν κατὰ τοῦ 8. r. ἴσχυσαν, '' ≈ αὐτῷ 9. → ὁ
10. ≈ ἐβλήθη '' r. κατήγορος 11. διὰ τὴν μαρτυρίαν
12. r. τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς, ὅτι
ὀλίγον καιρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων, 13
ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις
ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέ- 14
ρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ʹὅπου τρέφεται ἐκεῖ και-
ρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ
ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ 15
ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ʹαὐτὴν
ποταμοφόρητον ποιήσῃ. Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυ- 16
ναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε
τὸν ποταμὸν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ 17
ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρ-
ματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν ʹἸησοῦ.

Καὶ ʹἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· 18
καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον 13
κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κερά-
των αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τοῦ ʹὀνόματα βλασφημίας. Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ἦν 2
ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ʹἄρκου, καὶ
τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. Καὶ ἔδωκεν αὐ-
τῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐ-
τοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην καὶ ʹμίαν ʺἐκ τῶν κεφα- 3
λῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. Καὶ ἐθαύμασεν ὅλη
ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύνησαν ʹτῷ δρά- 4
κοντι, ὅτι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσ-
εκύνησαν ʺτῷ θηρίῳ, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ;

14. ∾ὅπως τρέφηται 15. r. ταύτην 17. r. τοῦ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ. 18. ∾ἐστάθη 1. r. ∾ὄνομα 2. r. ἄρ-
κτου, 3. † εἶδον ʺr. om. ἐκ 4. r. τὸν δράκον-
τα, ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν ʺr. τὸ θηρίον

5 ''' καὶ τίς ''''δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; Καὶ ἐδόθη
αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ 'βλασφημίας· καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία'' '''ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν
Θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν
7 αὐτοῦ, 'καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. Καὶ
ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ
νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν
8 φυλὴν 'καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. Καὶ προσ-
κυνήσουσιν 'αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς,
ὧν οὐ γέγραπται ''τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
τοῦ ἀρνίου ''' τοῦ ''''ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κό-
9.10 σμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 'Εἴ τις αἰχμα-
λωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· ''εἴ τις
ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀπο-
κτανθῆναι. Ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν
11 ἁγίων. Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
γῆς, καὶ εἶχε κέρατα 'δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει
12 ὡς δράκων. Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου
πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ
τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θη-
ρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου
13 αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, 'καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβῇ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
14 πων. Καὶ πλανᾷ 'τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ
τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου·

4. ''' r. → καὶ '''' ≈ δυνατὸς 5. ≈ βλασφημίαν· *Al.* ∾ βλάσφημα· '' † πόλεμον ''' ⇉ ποιῆσαι 6. ⇉ καὶ 7. r. om. καὶ λαὸν 8. r. αὐτῷ '' r. τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ ''' r. om. τοῦ '''' ἐσφραγισμένου 10. ∾ Εἴ τις (εἰς) αἰχμαλωσίαν ἀπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· *Al.* Εἴ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν, ὑπάγει. '' εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ, δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 11. om. δύο 13. r. ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 14. add. τοὺς ἐμοὺς

λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα
τῷ θηρίῳ, ὃ "ἔχει τὴν πληγὴν ‴τῆς μαχαίρας καὶ
ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ 15
θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποι-
ήσῃ, 'ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι "τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου
‴ἵνα ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς 16
καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτω-
χοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα
'δῶσιν αὐτοῖς "χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς
δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ ‴τὸ μέτωπον αὐτῶν· 'καὶ ἵνα μή τις 17
δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάρα-
γμα," ‴τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων 'νοῦν, ψη- 18
φισάτω "τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώ-
που ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ‴χξϛ′.

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ 'τὸ ἀρνίον "ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ 14
ὄρος Σιὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ ‴ἑκατὸν τεσσαρακοντα-
τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα ⁗αὐτοῦ καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
πων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς 2
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγά-
λης· 'καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθαρῳδῶν κιθαρι-
ζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. Καὶ ᾄδουσιν 'ᾠδὴν 3
καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσά-
ρων ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσα-
ρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰ- 4
σιν, οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ

14. "∾εἶχε ‴καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. 15. *add.* ἵνα "*r.* τὴν εἰκόνα ‴*om.* ἵνα 16. *r.* δώσῃ *Al.*∾δώσουσιν "∾χαράγματα ‴*r.* τῶν μετώπων 17. ⇉καὶ "† ἢ ‴τοῦ ὀνόματος 18. † τὸν "τὸ ὄνομα ‴χιϛ′. 1. *r. om.* τὸ "ἑστὼς ‴*add.* ἀριθμὸς ⁗*r. om.* αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα 2. *r.* καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαρῳδῶν 3. † ὡς

εἰσιν· οὗτοί ' εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου
ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι '' ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
5 ''' ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ ἐν τῷ στόματι
6 αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ' ψεῦδος· ἄμωμοι '' γάρ εἰσι'''. Καὶ
εἶδον ' ἄλλον ἄγγελον '' πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι τοὺς ''' καθη-
μένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ '''' ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν
7 καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν· ' λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φο-
βήθητε τὸν '' Θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ
ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιή-
σαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ ''' τὴν θάλασσαν
8 καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ ἄλλος ' ἄγγελος ἠκολούθησε,
λέγων· Ἔπεσεν, '' ἔπεσε Βαβυλὼν ''' ἡ μεγάλη· ' ὅτι
ἐκ τοῦ οἴνου '' τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς ''' πεπό-
9 τικε πάντα ἔθνη. Καὶ ' ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολού-
θησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις προσ-
κυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χά-
ραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
10 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ
κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ,
καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν
11 ' ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ κα-
πνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαί-
νει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ
προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
12 εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε
' ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, '' οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς
13 τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς

4. → εἰσιν '' *add.* ὑπὸ Ἰησοῦ ''' ἀπ' ἀρχῆς 5. *r.* δό-
λος· '' → γὰρ ''' † ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.
6. ⇉ ἄλλον '' *r.* πετώμενον ''' *r.* κατοικοῦντας
'''' *r. om.* ἐπὶ 7. *r.* λέγοντα· '' ≈ κύριον ''' *r. om.* τὴν
8. *add.* δεύτερος '' *om.* ἔπεσε ''' † ἡ πόλις ' ⇉ ὅτι
'' → τοῦ θυμοῦ ''' *add.* ἣ *f.* καὶ 9. *r.* τρίτος ἄγ-
γελος *Al.* → τρίτος 10. → ἁγίων 12. *add.* ἡ '' † ὧδε

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης'· Γράψον· Μακάριοι οἱ
νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ''ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι· ναί,
λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων
αὐτῶν· '''τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐ-
τῶν. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ 14
ἐπὶ τὴν νεφέλην 'καθήμενον ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου,
''ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος 15
ἐξῆλθεν 'ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου,
καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ''ἡ ὥρα '''τοῦ θερίσαι, ὅτι
ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή- 16
μενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν· καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν 17
ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέ-
πανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος 'ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ 18
θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· ''καὶ
ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξύ, λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ
τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι
'''ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ ''''αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγε- 19
λος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν
ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς 'τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ ''τὸν μέγαν. Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς '''ἔξωθεν 20
τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ 15
θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτά, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς

13: † *μοι*· ''ἀποθνήσκοντες· ἀπ' ἄρτι λέγει ναὶ τὸ
'''∾τὰ γὰρ 14. *r.* καθήμενος ὅμοιος ''ἔχοντα *Al.*
ἔχοντι 15. → ἐκ τοῦ ναοῦ, *Al.* ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
''† *σου* '''⇉τοῦ 18. → ἐξῆλθεν ''*om.* καὶ
'''≈ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ ''''∾τῆς γῆς 19. τὸν
''*r.* τὴν μεγάλην. 20. *r.* ἔξω

ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.
2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ
τοὺς νικῶντας ' ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐ-
τοῦ, καὶ '' ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶ-
τας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας
3 τοῦ θεοῦ. Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως ' δούλου
τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· Μεγά-
λα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
4 λεὺς τῶν ''ἐθνῶν· τίς οὐ μὴ φοβηθῇ ' σε, '' κύριε, καὶ
δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ''' ὅσιος· ὅτι '''' πάντα
τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι
5 τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. Καὶ μετὰ
ταῦτα εἶδον, καὶ ' ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
6 τυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι
' οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς '' ἐκ τοῦ ναοῦ, ''' ἐνδεδυ-
μένοι ' λίνον καθαρὸν '' λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι
7 περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς
8 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ' κα-
πνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν,
ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέ-
16 λων. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ' ἐκ τοῦ ναοῦ,
λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε '' καὶ ἐκχέα-
τε τὰς ''' ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν

2. ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τοῦ θηρίου αὐτοῦ, '' † ἐκ
τοῦ χαράγματος αὐτοῦ 3. *add.* τοῦ '' *r.* ἁγίων· *Al.*
∾ αἰώνων· 4. ⇉ σε, '' → κύριε, ''' ≈ ἅγιος εἶ·
'''' ≈ πάντες ἥξουσι 5. † ἰδοὺ, 6. *r. om.* οἱ '' ⇉ ἐκ
τοῦ ναοῦ, *Al.* ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ''' *add.* οἳ ἦσαν
' λίθον '' † καὶ 8. *add.* ἐκ τοῦ 1. ⇉ ἐκ τοῦ ναοῦ,
Al. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, '' → καὶ ''' *r. om.* ἑπτὰ

γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος', καὶ ἐξέχεε τὴν 2
φιάλην αὐτοῦ ''ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος '''κα-
κὸν καὶ πονηρὸν ''''εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας
τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ
εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος 'ἄγγελος ἐξέχεε 3
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα
ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ''ζωῆς ἀπέθανεν ἐν τῇ
θαλάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος 'ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐ- 4
τοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδά-
των· καὶ ''ἐγένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου 5
τῶν ὑδάτων λέγοντος· Δίκαιος 'εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
''ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι αἷμα ἁγίων 'καὶ προ- 6
φητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι
''εἰσί. Καὶ ἤκουσα 'τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· Ναὶ, 7
κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ
κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος 'ἐξέχεε τὴν φιάλην 8
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς
ἀνθρώπους ἐν πυρί. Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρω- 9
ποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν 'τὸ ὄνομα τοῦ
θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας·
καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ 10
πέμπτος 'ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμέ-
νη· καὶ ''ἐμασσῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πό-
νου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν 11
πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετε-
νόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος 'ἐξέ- 12
χεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν'' Εὐ-

2. *add.* ἄγγελος, ''≈ εἰς '''*om.* κακὸν καὶ ''''∾ ἐπὶ 3. ⇉ ἄγγελος ''→ ζωῆς *Al. r.* ζῶσα 4. † ἄγγελος ''ἐγένοντο 5. † κύριε, ''† καὶ *Al.* καὶ ὁ ἐσόμενος, ὅτι 6. *om.* καὶ ''† γὰρ 7. † ἄλλου ἐκ *Al.* φωνὴν ἐκ 8. † ἄγγελος 9. ∾ οἱ ἄνθρωποι τὸ 10. † ἄγγελος ''ἐμασῶντο 12. † ἄγγελος ''† τὸν

φράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ
13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ‴ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ
εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπρο-
14 φήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα 'ὡς βάτραχοι"· (εἰσὶ
γὰρ πνεύματα 'δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα·) "ἃ ἐκ-
πορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ‴τῆς οἰκουμένης ὅλης,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς 'τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας "ἐκεί-
15 νης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ('Ἰδού,
ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τη-
ρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ
16 βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.) Καὶ συνήγαγεν αὐ-
τοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον 'Ἑβραϊστὶ "Αρμα-
17 γεδών. Καὶ ὁ ἕβδομος 'ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐ-
τοῦ "ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ ‴μεγάλη 'ἀπὸ
τοῦ ναοῦ "τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα·
18 Γέγονε. Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρον-
ταί, καὶ σεισμὸς 'ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ'
οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σει-
19 σμὸς οὕτω μέγας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς
τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον· καὶ Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι
αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐ-
20 τοῦ· καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν·
21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι
μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ 'αὐτῆς σφόδρα.

12. ‴∾ ἀνατολῆς 13. *r.* ὅμοια βατράχοις. "*add.* ἐκ-
πορευθέντα. 14. *r.* δαιμόνων "→ ἃ ἐκπορεύεται *Al.*
ἐκπορεύεσθαι ‴† τῆς γῆς καὶ '*r. om.* τὸν
"→ ἐκείνης 15. *add.* Οὕτω γὰρ ἔλεγεν ὁ κύριος.
Al. Ἰδοὺ ἔρχεται 16. *r.* Ἁρμαγεδδών. *Al.* ∾ Μαγε-
δών. 17. † ἄγγελος "*r.* ∾ εἰς ‴→ μεγάλη '∾ ἐκ
"⇉ τοῦ οὐρανοῦ, 18. → ἐγένετο 21. αὕτη

Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόν- 1
των τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων'·
Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης,
τῆς καθημένης ''ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν· μεθ' ἧς 2
ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ
κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐ-
τῆς. Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον 'ἐν πνεύματι· καὶ 3
εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον
''ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρα-
τα δέκα. Καὶ ἡ γυνὴ 'ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν 4
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ''χρυσίῳ καὶ λίθῳ τι-
μίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων, καὶ '''τὰ ἀκάθαρτα
τῆς πορνείας ''''αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς 'ὄνο- 5
μα ''γεγραμμένον· Μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη,
ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.
Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν 6
ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.
Καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα. Καὶ 7
εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· Διατί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ
τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστά-
ζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ
δέκα κέρατα. 'Τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, 8
καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ
τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ''βλεπόντων τὸ θη-
ρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, '''καὶ πάρεσται. Ὧδε ὁ 9
νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ ὄρη

1. † *μοι* ''∾ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν· 3. *om.* ἐν ''ὀνόματα 4. *r.* ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ καὶ κοκκίνῳ, ''*r.* χρυσῷ '''*r.* ἀκαθάρτητος πορνείας ''''∾ τῆς γῆς, 5. *om.* ὄνομα ''γεγραμμένον μυστήριον· 8. *r.* *om.* Τὸ ''*r.* βλέποντες '''*r.* καίπερ ἐστίν. *Al.* καὶ πάρεστιν.

10 εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. Καὶ βασιλεῖς
ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ' ὁ εἷς ἐστὶν, ὁ ἄλλος
οὔπω ἦλθε, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον, ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός
ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵ-
τινες βασιλείαν ' οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βα-
13 σιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ " τοῦ θηρίου. Οὗ-
τοι μίαν ἔχουσι γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξου-
14 σίαν ' ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ " διδόασιν. Οὗτοι μετὰ τοῦ
ἀρνίου πολεμήσουσι· καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτοὺς,
ὅτι κύριος ' κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ
15 οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. Καὶ
λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται,
16 λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. Καὶ τὰ
δέκα κέρατα ἃ εἶδες, ' καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν " καὶ
γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν
17 κατακαύσουσιν ἐν πυρί. Ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς
καρδίας αὐτῶν, ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆ-
σαι γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ
18 θηρίῳ, ἄχρι ' τελεσθήσονται " οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. Καὶ
ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα
βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

18 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ' ἄλλον ἄγγελον καταβαί-
νοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ
2 ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ ἔκραξεν ' ἐν
ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ με-

10. † καὶ 12. οὐκ " τὸ θηρίον 13. ∾ αὐτῶν " r. διαδιδώσουσιν. 14. ὁ θεός ἐστι 16. r. ἐπὶ τὸ " om. καὶ γυμνὴν, *Al.* καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν, 17. r. τελεσθῇ *Al.* ∾ τελεσθῶσιν " r. τὰ ῥήματα 1. r. om. ἄλλον 2. r. ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, *Al.* ∾ ἐν ἰσχύϊ

γάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυ-
λακὴ παντὸς πνεύματος "ἀκαθάρτου"', καὶ φυλακὴ
παντὸς ""'ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου· ὅτι ἐκ 3
'τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς "πέπωκε
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς
ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα 4
ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· ''Ἐξέλθετε
ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς
ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
"λάβητε· ὅτι 'ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι 5
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν" ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα
αὐτῆς. 'Απόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ "αὐτὴ ἀπέδωκε', καὶ 6
διπλώσατε "αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ
ποτηρίῳ"' ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· ὅσα 7
ἐδόξασεν ἑαυτὴν καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ
βασανισμὸν καὶ πένθος. "Ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-
γει· 'Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πέν-
θος οὐ μὴ ἴδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ 8
πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ Θεὸς ὁ
'κρίνας αὐτήν. Καὶ 'κλαύσονται "καὶ κόψονται 9
ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύ-
σαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν
τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ 10
τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ,
οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ,

2. " *add.* δαιμονίου "' *add.* καὶ μεμισημένου, ""' θη-
ρίου *Alii utrumque conjungunt.* 3. *om.* τοῦ οἴνου *Al.*
om. τοῦ θυμοῦ *Al.* *om.* τῆς πορνείας " πεπότικε *Al.*
πέπτωκαν *f.* πεπτώκασι 4. ∾Ἔξελθε "βλαβῆτε·
5. *r.* ἠκολούθησαν " *add.* αὐτῆς 6. † ὑμῖν " *om.* αὐ-
τῇ *Al.* τὰ "' *add.* αὐτῆς 7. "Θτι κάθημαι *Al.* "Ὅτι
καθὼς *Al.* Καθὼς κάθημαι 8. *r.* κρίνων *Al.* κρινῶν
9. ≈ κλαύσουσι " † αὐτὴν

11 ὅτι ' μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι
τῆς γῆς ' κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν '' ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν
12 γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ''' ἀγοράζει οὐκέτι· γόμον χρυσοῦ
καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου, καὶ
' βυσσίνου καὶ '' πορφύρας, καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου·
καὶ πᾶν ''' ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον,
καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ' ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ
13 σιδήρου καὶ '' μαρμάρου· καὶ κινάμωμον, ' καὶ ἄμωμον,
καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον,
καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ
πρόβατα· καὶ ἵππων, καὶ '' ῥεδῶν, καὶ σωμάτων· καὶ
14 ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς
ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ
καὶ τὰ λαμπρὰ ' ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ
15 '' εὑρήσῃς αὐτά. Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες
ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον
16 τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, ' καὶ
λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ· ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβε-
βλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ
κεχρυσωμένη '' ἐν ''' χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
γαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ' ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρό-
18 θεν ἔστησαν, καὶ ἔκραζον ' βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ με-
19 γάλῃ; καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ
ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, ' λέγοντες· Οὐαὶ,

10. † ἐν 11. ∾ κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν '' ἐφ' ἑαυ-
τοὺς, *Al.* ἐπ' αὐτοὺς, ''' ἀγοράζει· οὐκέτι γόμον
12. r. βύσσου '' ∾ πορφυροῦ, ''' σκεῦος ' λίθου
'' μαργάρου· 13. r. om. καὶ ἄμωμον, '' ῥαιδῶν,
14. r. ἀπῆλθεν '' ∾ εὕρῃς 16. ⇉ καὶ '' ⇉ ἐν
''' r. χρυσῷ 17. r. ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος. *Al.*
ὁ ἐπὶ τῶν πλοίων πλέων, 18. r. ὁρῶντες 19. ∾ καὶ
λέγοντες·

οὐαί· ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ
ἔχοντες ʺπλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐ-
τῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. Εὐφραίνου ʹἐπ' αὐ- 20
τῇ, οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι ʺκαὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐ-
τῆς. Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύ- 21
λον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πό-
λις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ 22
μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρε-
θῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ
ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ 23
νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ʹὅτι
οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ
φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἐν 24
αὐτῇ ʹαἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάν-
των τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς. ʹΜετὰ ταῦτα 19
ἤκουσα ʺὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ
οὐρανῷ, ‴λεγόντων· Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ
ʹδόξα ʺκαὶ ἡ δύναμις ‴τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὅτι ἀληθιναὶ 2
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην
τὴν μεγάλην, ἥτις ʹἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ
αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκʺ
χειρὸς αὐτῆς. Καὶ δεύτερον ʹεἴρηκαν· Ἀλληλούϊα· 3
καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρες, 4
καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ ʹτοῦ θρόνου, λέγοντες· Ἀμήν· ἀλλη-

19. ʺ∾τὰ πλοῖα 20. *r.* ἐπ' αὐτὴν ʺ*r. om.* καὶ οἱ
23. *om.* ὅτι 24. *r.* αἷμα 1. † Καὶ ʺ*om.* ὡς ‴*r.* λέ-
γοντος· ʹ∾δύναμις καὶ ἡ δόξα ʺ† καὶ ἡ τιμὴ
‴*r.* κυρίῳ τῷ Θεῷ *Al.* τῷ Θεῷ 2. ∾διέφθειρε
ʺ† τῆς 3. εἴρηκεν 4. ∾τῷ θρόνῳ,

5 λούϊα. Καὶ φωνὴ 'ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα·
Αἰνεῖτε ''τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ
οἱ φοβούμενοι αὐτὸν '''οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.
6 Καὶ ἤκουσα 'ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φω-
νὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυ-
ρῶν, ''λέγοντες· Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε κύριος
7 ὁ Θεὸς '''ἡμῶν, ὁ παντοκράτωρ. Χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
λιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ
γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ 'αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυ-
8 τήν· καὶ ἐδόθη αὐτῇ, ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμ-
πρὸν καὶ καθαρόν. (Τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματά
9 ἐστι τῶν ἁγίων.) Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μα-
κάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλη-
μένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί εἰσι
10 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ
προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· 'Ὅρα μή· σύνδου-
λός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν
μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον. (Ἡ γὰρ
μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ, ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.)
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπ-
πος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, 'καλούμενος
πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
12 πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ 'ὡς φλὸξ πυρὸς, καὶ
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ''ὄνο-
13 μα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ αὐτός· καὶ περι-
βεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ 'καλεῖται
14 τὸ ὄνομα αὐτοῦ· Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ στρα-
τεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις
15 λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν 'καθαρόν. Καὶ

5. ∾ ἀπὸ ''∾ τῷ Θεῷ '''† καὶ 6. *om.* ὡς ''*r.* λε-
γόντων· *Al.* ∾ λέγοντας· '''*r. om.* ἡμῶν, 7. *om.* αὐ-
τοῦ 10. 'Ὅρα, μὴ ποιήσῃς· σύνδουλός σου *Al.*
Ὅρα, μὴ σύνδουλός σου 11. *om.* καλούμενος
12. ⇄ ὡς ''*add.* ὀνόματα γεγραμμένα καὶ 13. ∾ κέ-
κληται 14. † καὶ

ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ' ὀξεῖα,
ἵνα ἐν αὐτῇ " πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ
αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ ''' τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παν-
τοκράτορος. Καὶ ἔχει ' ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν 16
μηρὸν αὐτοῦ " ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων
καὶ κύριος κυρίων. Καὶ εἶδον ' ἕνα ἄγγελον 17
ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
γων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανή-
ματι· Δεῦτε, " συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον ''' τὸ μέγα τοῦ
θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρ- 18
χων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν
καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων
' τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν " καὶ μεγάλων. Καὶ 19
εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ
στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα, ποιῆσαι ' πόλεμον με-
τὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρα-
τεύματος αὐτοῦ. Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ ' ὁ μετ' 20
αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον
αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα
τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς
τὴν καιομένην ἐν " θείῳ. Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθη- 21
σαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ
' ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ
ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν. Καὶ 20
εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα
τὴν ' κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν
χεῖρα αὐτοῦ. Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν 2

15. ∾ δίστομος ὀξεῖα, " r. πατάσσῃ ''' † καὶ
16. om. ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ " † τὸ 17. → ἕνα Al.
ἄλλον " r. καὶ συνάγεσθε ''' r. τοῦ μεγάλου θεοῦ·
18. r. om. τε " ∾ τε καὶ 19. ∾ τὸν πόλεμον 20. r. με-
τὰ τούτου ὁ Al. ὁ μετ' αὐτοῦ " † τῷ 21. r. ἐκπο-
ρευομένῃ 1. r. κλεῖδα

τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ σατανᾶς, 'καὶ ἔδη-
3 σεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσ-
σον, καὶ ἔκλεισε 'καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα
μὴ ''πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ '''τὰ χίλια ἔτη·
''''καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
4 Καὶ εἶδον θρόνους· καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ
κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμέ-
νων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν 'τὸ θηρίον οὔτε
''τῇ εἰκόνι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ
μέτωπον''' καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ
5 ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ''''τὰ χίλια ἔτη· 'οἱ
δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ''ἔζησαν '''ἄχρι τελεσθῇ
6 τὰ χίλια ἔτη. ''''Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Μακά-
ριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώ-
τῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ
βασιλεύσουσι 'μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.
7 Καὶ 'ὅταν τελεσθῇ ''τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ
8 σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεται πλα-
νῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς,
τὸν Γὼγ καὶ 'τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
''πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς '''αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
9 θαλάσσης. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ
'ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πό-
λιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
10 ''ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διάβο-
λος ὁ πλανῶν αὐτούς, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ

2. *add.* ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, 3. † αὐτὸν
'' *r.* πλανήσῃ ''' *om.* τὰ '''' ⇉καὶ 4. *r.* τῷ θηρίῳ
''∼τὴν εἰκόνα ''' † αὐτῶν ''''→τὰ 5. *om.* οἱ δὲ
λοιποὶ . . . ἔτη. '' *r.* ἀνέζησαν ''' *r.* ἕως '''' ὅτι αὕ-
τη 6.∽μετὰ ταῦτα 7.∼μετὰ τὰ '' *om.* τὰ
8. *om.* τὸν ''∽τὸν πόλεμον, ''' *r. om.* αὐτῶν
9.∽ἐκύκλευσαν ''→ἀπὸ τοῦ θεοῦ,

πυρὸς καὶ θείου, ὅπου 'καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδο-
προφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς
"εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθήμε- 11
νον ἐπ' 'αὐτὸν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ
ὁ οὐρανὸς, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. Καὶ εἶδον 12
τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώ-
πιον τοῦ 'θρόνου, καὶ βιβλία "ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο
βιβλίον ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ
νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν· Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς 13
τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς
νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν 14
εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος 'ὁ θάνατος ὁ δεύτερος
"ἐστί. Καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν 'τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς 15
γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.
Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ 21
πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ 'ἀπῆλθον, καὶ ἡ θά-
λασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 'Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, 'Ιε- 2
ρουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης 3
ἐκ τοῦ 'οὐρανοῦ, λεγούσης· Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ
μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ
αὐτοὶ "λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐ-

10. *r. om. καὶ* "*om. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*
11. *r. αὐτοῦ,* 12. *r. θεοῦ,* "*r. ἠνεῴχθησαν*
14. *r. ἐστὶν ὁ δεύτερος θάνατος.* "∾ *ἐστὶν ἡ λίμνη τοῦ πυρός.* 15. ∾ *τῷ βιβλίῳ* 1. *r. παρῆλθε, Al. ἀπῆλθε,* 2. *r. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην* 3. *θρόνου,* "*r.* ∾ *λαοὶ*

4 τῶν ἔσται, '''θεὸς αὐτῶν· καὶ ἐξαλείψει' ''πᾶν δά-
κρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ
ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ
5 ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. Καὶ εἶπεν ὁ καθή-
μενος ἐπὶ 'τῷ θρόνῳ· Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ
λέγει ''μοι· Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ
6 ἀληθινοί '''εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι· 'Γέγονε. Ἐγώ εἰμι τὸ
Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι
''δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν·
7 ὁ νικῶν 'κληρονομήσει ''ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς,
8 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι '''ὁ υἱός. 'Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ
''ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις, καὶ φονεῦσι καὶ πόρ-
νοις, καὶ '''φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι
τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιο-
μένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ''''ὁ θάνατος ὁ δεύτε-
9 ρος. Καὶ ἦλθε' εἷς ''τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόν-
των τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας '''τῶν ἑπτὰ πλη-
γῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦ-
ρο, δείξω σοι ''''τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα.
10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψη-
λὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν 'τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ,
11 καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· 'ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ
12 τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 'ἔχουσα
τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, ''ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα,

3. '''⇄θεὸς αὐτῶν· 4. † ὁ θεὸς ''*add.* ἀπ' αὐτῶν
5. *r.* τοῦ θρόνου· ''⇄μοι· '''*add.* τοῦ θεοῦ
6. ≈γέγοναν. Ἐγὼ τὸ *Al.* ∾Γέγονα τὸ ''∾δώσω
αὐτῷ ἐκ 7. ∾δώσω αὐτῷ ''*r.* πάντα, '''*om.* ὁ
8. *r.* Δειλοῖς δὲ ''∾ἀπίστοις καὶ ἁμαρτωλοῖς, καὶ
'''*r.* φαρμακεῦσι, ''''*r.* δεύτερος θάνατος. 9. † πρός
με ''∾ἐκ τῶν '''→τῶν ''''≈τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρ-
νίου. *Al.* ∾τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου.
10. † τὴν μεγάλην 11. † καὶ 12. *r.* ἔχουσάν τε
'' *r.* ἔχουσαν

καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα
ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστι '''τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ. 'Ἀπὸ ἀνατολῶν, πυλῶνες τρεῖς· ''ἀπὸ Βοῤ- 13
ῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ''ἀπὸ Νότου, πυλῶνες τρεῖς· ''ἀπὸ
δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως 14
ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ 'ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνό-
ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λα- 15
λῶν μετ᾽ ἐμοῦ, εἶχε 'μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα
μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, ''καὶ τὸ
τεῖχος αὐτῆς. Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ 16
μῆκος αὐτῆς 'ὅσον ''καὶ τὸ πλάτος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν
πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ '''σταδίους δώδεκα χιλιάδων '·
τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος ''καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.
Καὶ 'ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαρακοντα- 17
τεσσάρων ''πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.
Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ 18
πόλις χρυσίον καθαρὸν 'ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ. 'Καὶ 19
οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ
κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτε-
ρος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, ''χαλκηδών· ὁ τέταρτος,
σμάραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, 'σάρδιος· 20
ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔννα-
τος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος,
ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. Καὶ οἱ δώδεκα 21
πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν
πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεῖα τῆς
πόλεως, χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος 'διαυγής. Καὶ 22
ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παν-

12. '''*add.* ὀνόματα 13. *r.* Ἀπ᾽ ἀνατολῆς, ''*ter* ∾καὶ ἀπὸ 14. *r.* ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν 15. *r. om.* μέτρον ''*om.* καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16. † τοσοῦτόν ἐστιν ''⇉καὶ '''σταδίων '*add.* δώδεκα· ''*om.* καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς 17. *om.* ἐμέτρησε ''σταδίων, *Al. om.* πηχῶν, 18. ∾ὅμοιον 19. → Καὶ ''∾καρχηδών· 20. ∾σάρδιον· 21. *r.* διαφανής.

23 τοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον. Καὶ ἡ πό-
λις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα
φαίνωσιν ' ''αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐ-
24 τὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον· καὶ 'περιπατή-
σουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς. Καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς φέρουσι ''τὴν δόξαν '''καὶ τὴν τιμὴν ''''αὐτῶν
25 εἰς αὐτήν· καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν
26 ἡμέρας· (νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ·) καὶ οἴσουσι τὴν
27 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν'. Καὶ οὐ
μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν 'κοινὸν, καὶ ''ποιοῦν βδέλυ-
γμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ
22 τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. Καὶ ἔδειξέ μοι 'ποταμὸν ὕδα-
τος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ
2 τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. Ἐν μέσῳ τῆς
πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν 'καὶ ἐντεῦ-
θεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα''
'''ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα
3 τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ πᾶν 'κατά-
θεμα οὐκ ἔσται. ''ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσου-
4 σιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
5 ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ νὺξ οὐκ
ἔσται 'ἔτι· καὶ ''οὐ χρεία '''λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου,
ὅτι κύριος ὁ Θεὸς 'φωτιεῖ ''ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύ-
σουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

23. † ἐν ''∼αὐτῇ γὰρ ἡ δόξα 24. r. τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι. ''αὐτῷ δόξαν καὶ τιμὴν ''''⇉καὶ τὴν τιμὴν ''''τῶν ἐθνῶν εἰς 26. add. ἵνα εἰσέλθωσι. 27. r. κοινοῦν, ''∼ποιῶν 1. † καθαρὸν 2. ≈ καὶ ἐκεῖθεν ''† ἵνα '''≈ ἀποδιδοὺς ἕκαστος *f.* ἕκαστον *Al.* ∼ ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ 3. r. κατανάθεμα ''∼ἐκεῖ· 5. r. ἐκεῖ· *Al.* ⇉ἐκεῖ· ''r. χρείαν οὐκ ἔχουσι *Al.* ∼ οὐχ ἕξουσι χρείαν '''∼φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι *Al.* λύχνου καὶ φωτὸς, ὅτι 'r. φωτίζει ''r. → ἐπ

Καὶ 'εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθι- 6
νοί· καὶ κύριος ὁ θεὸς "τῶν πνευμάτων τῶν προφη-
τῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις
αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 'Καὶ ἰδοὺ, ἔρχομαι 7
ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ 'ἀκούων 8
καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα "καὶ ἔβλεψα,
ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέ-
λου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. Καὶ λέγει μοι· Ὅρα 9
μή· σύνδουλός σου 'εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βι-
βλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι· 10
Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βι-
βλίου τούτου· 'ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. Ὁ ἀδικῶν ἀδι- 11
κησάτω ἔτι, καὶ ὁ 'ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ
δίκαιος "δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγια-
σθήτω ἔτι. 'Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχὺ, καὶ ὁ μισθός 12
μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ
"ἔσται. Ἐγὼ 'τὸ Α καὶ τὸ Ω, "ὁ πρῶτος καὶ ὁ 13
ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Μακάριοι 'οἱ 14
ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσ-
έλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἔξω 'οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμα- 15
κοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι,
καὶ πᾶς "ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰη- 16
σοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα
'ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος

6. ∾ λέγει "r. τῶν ἁγίων προφητῶν 7. r. → Καὶ
8. r. βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων· "∾ καὶ ὅτε εἶ-
δον, ἔπεσα 9. † γὰρ 10. r. ὅτι ὁ καιρὸς *Al.* ∾ ὁ και-
ρὸς γὰρ 11. r. ῥυπῶν ῥυπωσάτω "r. δικαιωθή-
τω ἔτι, 12. † Καὶ "→ ἔσται. *Al.* ἐστιν. 13. † εἰμι
"r. ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος.
14. ∾ οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, 15. † δὲ
"⇉ ὁ 16. → ἐπὶ *Al.* ἐν

17 "Δαυῒδ, ὁ ἀστὴρ ὁ ‴ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. Καὶ
τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· '"Ερχου· καὶ ὁ
ἀκούων εἰπάτω· ""Ερχου· καὶ ὁ διψῶν ‴ ἐρχέσθω, ' ὁ
θέλων " λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
18 ' Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους
τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· Ἐάν τις " ἐπιθῇ
ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς
19 γεγραμμένας ἐν ‴ τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ' ἀφέ-
λῃ ἀπὸ τῶν λόγων " τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύ-
της, ‴ ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ ' τοῦ ξύλου
τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, " τῶν γε-
20 γραμμένων ἐν ‴ τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρ-
τυρῶν ταῦτα· Ναὶ ἔρχομαι ' ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύ-
ριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου "Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάν-
των " τῶν ἁγίων.

16. " † τοῦ ‴ r. λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός. 17. r. Ἐλθέ· " r. Ἐλθέ· ‴ r. ἐλθέτω, ' † καὶ " r. λαμβανέτω τὸ 18. r. Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι " r. ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα, ‴ r. om. τῷ 19. r. ἀφαιρῇ " r. βίβλου ‴ ἀφαιρήσει ' r. βίβλου " † καὶ ‴ r. om. τῷ 20. r. ταχύ· ἀμήν. Ναί, ἔρχου 21. † ἡμῶν Al. om. τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ " r. ὑμῶν. Ἀμήν. Al. → ὑμῶν f. τῶν ἁγίων.
